

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ΑΡΑΤΟΥ ΣΟΛΕΩΣ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
ΚΑΙ
ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ

ARAT^{us} SOLENSIS
PHAE^{us} NOMENA
ET
DIOSEMEA
GRAECE ET LATINE

AD
Codd. MSS. ET OPTIMARVM EDD. FIDEM
RECENSITA.

ACCEDUNT
THEONIS SCHOLIA VVLGATA ET EMENDATIO.
RAE COD. MOSQVENSIS, LEONTII DE SPHAERA
ARATEA LIBELLVS, ET VERSIONVM ARATI POE-
TICARVM CICERONIS, GERMANICI, ET R. F.
AVIENI QVAE SVPERSVNT.

Ioann. Gottlieb CVRAVIT
IOANNES THEOPHILVS BVHLE
PROFESSOR GOTTINGENSIS

VOLV MEN II.

ACCEDVNT INDICES PLENISSIMI CVM DVABVS
TABVLIS AERE INCISIS.

L I P S I A E
IN OFFICINA WEIDMANNIA
M D C C C I.

PA
3873

.A5

1793

121711

v. 2

Copy 2

Ser

rum

ap

eni

lig

mus

rat

nu

12

re

Y

e

I

S

PRAEFATIO.

Serius prodit hoc volumen Arati alterum, quam pollicitus sum atque etiam apud animum constitueram. Addictus enim philosophiae potissimum eiusque historiae studiis, quas disciplinas tradere muneris etiam academici, quo fungor, ratio et officium postulant, cum haud multo post prius volumen a me elaboratum et in vulgus emissum, tot novas res molirentur philosophi nostri, vix reperire otium potui, quod perficiendae editioni huic Arati inchoatae impenderem. Accessit edendi Aristotelis suscepta prouincia, cui recte administrandae vix

par videri poteram, etiamsi ei soli viuerem, multo minus aliis negotiis impeditus et districtus. Interea stare me oportebat aliquando a promissis; contigit mihi tandem anno praeterito tantum otii, vt, quae ad editionem hanc absoluendam pertinerent, curare possem; effeci igitur, si non, quod volui, saltem quod potui.

Complectitur hoc Volumen *Ciceronis* et *Germanici Caesaris* Arateorum reliquias et *Rufi Festi Auieni* Metaphrasin Arati integram. In restituendis pristino nitori, quantum a me fieri posset, Ciceronis fragmentis tum variis lectionibus edd. carminum Arateorum latinorum, tum emendationibus Grotii in notis ad illa fragmenta propositis, tum denique animaduersionibus virorum doctorum ad Ciceronis libros, quibus maxima illorum fragmentorum pars intertextata est, usus sum. Longe maiorem difficultatem mihi mouerunt *Germanici* fragmenta, quae
qui-

quidem in edd. antiquioribus adeo corrupta leguntur, vt vix sint plures deinceps versus, qui sanum sensum praebeant. Monuit iam Grotius, exscriptores Germanicum nactum esse imperitissimos, quoniam olim fragmenta eius nulli ferme alii essent vsui, nisi vt imaginibus caelestibus depictis ad explicationem subseruirent. Hinc etiam factum est, vt quilibet librarius vel formarum caelestium pictor sibi permetteret, pro lubitu versus Germanici immutandi, mutilandi, vel augendi. In Codice MSto Germanici, quem Grotius adhibuit, versus non coniunctim erant exarati, sed dispersim, et ita, vt singulis paginis quaterni ferme aut quini tantum inscriberentur, ne deesset imaginibus caelestibus spatium, quo interpingerentur. Continua etiam series imaginum intertextu dirupta tot traiectionibus versuum locum dedit, de quibus in notis retuli. Immo eo progressa est librariorum et

pictorum audacia, vt, cum Germanici descriptiones Geminorum et Cancri desiderarent, ex Auieno lacinias infererent, ne imagines subscriptis explicationibus carerent. Mirum est, quod editiones Germanici, Grotiano Syntagmate antiquiores, inprimis Aldina, Basileensis, Morelliana et Sanctandreana *) in plurimis conspicerent, etiam in erroribus infulsissimis, in versibus omissis, traiectis vel misere detortis; nam quae Morellius in notis correxit, pauca sunt, et plerumque sphalmata typographica editionis Aldinae. Videntur itaque omnes hae editiones ex Aldina fluxisse. Optime de Germanici fragmentis emendandis meruit Grotius, partim ope codicis MSti, cuius iam memini, partim Aratum eiusque commentatores secutus, partim etiam contemplatus, quid res ipsa, de qua Germanico sermo esset, flagi-

*) De edd. Aratorum Ciceronis, Germanici et Auieni vid. praef. Vol. I.

flagitaret. Est enim argumentum a Germanico tractatum eiusmodi, ut haud raro definire possis, quid necessario legendum sit, etiamsi coniectura nullius sit codicis auctoritate suffulta, aut lectiones codd. et edd. illi repugnent. Igitur equidem Germanici textum, quem operis ex editione Morelliana (Parisi. 1559. 4.) typis exscribendum dedi, non solum ad textum Grotianum, qui a Morelliano parum differt, refinxi, sed recepi quoque plurimas emendationes, in notis a Grotio prolatas, non tamen sine idonea causa. Nonnunquam etiam a Grotiana lectione discessi, et retinui aut vulgatam, aut migrare iussi in textum propriam coniecturam, quae probabilior videbatur. Omnino satius habui, dare Germanici fragmenta ita, ut saltem iis inesset sanus sensus, licet de sinceritate lectionis dubitari possit, quam servare antiquam lectionem, omni sensu destitutam. Addidi praeterea fragmenta

quaedam, in prioribus edd. omiffa, et a Grotio demum adiecta. Textui Germanici *Scholia vetera latina* subiunxi et quidem ex editione Morelliana. Edidit haec Scholia primum sub nomine *commenti in Sicilia reperti* vna cum Auieni Arateis et aliis Victor Pifanus Venet. 1488. 4. post repetita sunt ab Aldo; deinde in edit. Morelliana, in Colonienfi (1569. fol.) et in Sanctandreana Heidelbergae 1589. 8. Grotius ea in Syntagma fuum Arateorum non admifit. Redhibui Scholia ifta haud mutata vel emendata, nifi quod ea melius interpungi curau; nimis enim barbarez et vitiofe fcripta funt, quam vt operae pretium fuiffet, eorum emendationi vacare *). Quod attinet *Auieni Metaphrafin Arati*, minus corrupta ea ad nos peruenit, quam Ciceronis et Germanici reliquiae; repetii textum Morel-

*) Cf. infra Commentat. de Arati carminibus et interpretibus.

Morellianum, mutatis tamen pluribus locis, quemadmodum in notis a me vberius declaratum est.

Communicauit mecum *I. F. M. Herbell*, Vir doctissimus, exemplum editionis Astronomicorum veterum Scriptorum Sanctandreanae, quod olim *Petri Burmanni Secundi* fuit, in cuius margine notatae sunt variae lectiones tam textus Germanici, quam veteris Scholiaetae latini. Gratus agnosco beneuolentiam praestantissimi viri, qua operam meam in emendandis Germanici Arateis iuuare voluit; monendum tamen mihi est, varias illas lectiones, quatenus ad textum Germanici spectant, ex Grotii notis esse excerptas; Scholiaetae autem latini emendationibus in singulis locis vel verbis parum aut nihil profici. Impressum fere iam erat hoc Volumen, cum in bibliothecam academicam Gottingensem inferrentur exempla editionis Arateorum Morellia-

rellianae et Syntagmatis Grotiani, quae vtraque olim ad *Petrum Burmannum Secundum* pertinuerunt. In exemplo editionis Morellianae adscripsit *P. Burmannus*, patruus *Secundi*, ex apographo *Nicolai Heinsii* Germanici Scholiaften, insignibus auctum accessionibus, vna cum *Cauchii* emendationibus ex Codice Graevii. In Syntagmatis Grotiani exemplo in margine allitae sunt ab eodem variae lectiones et coniecturae tum ex Grotii notis, tum ex vetusto codice bibliothecae Leidenfis, quem tamen eundem esse cum Grotiano postea comperi, tum ex codice Puteano Parisiensi, in plurimis cum Grotiano libro conspirante; nonnullas quoque coniecturas nequaquam contemnendas de suo Burmannus asperxit. Doleo maximopere, quod hisce opibus ad maiorem editionis huius perfectionem vti non potuerim.

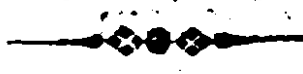
Interea licet mihi gloriari alio ornameto, quod huic editioni accessit per
Episto-

Epistolam *Godofredi Ernesti Groddeck*, Celsissimi Principis ADAMI CZARTORISKY Bibliothecarii, varias lectiones Phaenomenorum et Dioscoricorum Arati ex codicibus bibliothecae Vindobonensis diligentissime excerptas una cum erudita codicum descriptione aliisque animadversionibus, ad Aratum spectantibus, exhibentem. Inserui hanc epistolam huic Volumini eo maiori cum voluptate, cum ea simul esse possit monumentum aliquod amicitiae et contubernii, quo Gottingae olim cum eius auctore, optimo et ornatissimo Viro, iunctus fui, et cuius memoria mihi per omnem vitam erit sanctissima et iucundissima.

Epistolam *Groddeckii* excipit Commentatio de Arati vita, ingenio et scriptis, imprimis de Phaenomenis et Dioscoricis, tum de eiusdem interpretibus tam graecis quam latinis. Praemissi huic Commentationi plures Arati Vitas graecas, in
prio-

prioribus editionibus omiffas. Confeci denique tres Indices, primum Graecitatis poeticae ex Arati Phaenomenis et Diosemeis; secundum Latinitatis poeticae ex Ciceronis et Germanici fragmentis nec non ex Auieni Metaphrafi; tertium nominum et rerum memorabilium omnino. Tabulas hemisphaeriorum, borealis et australis, aëre incisas repetii ex Schaubachii V. Clar. editione Catasterismorum Eratosthenis.

Supereft adhuc, vt grata mente memorem V. Cl. *Meifnerum*, Prof. Lipsienfem, docta industria fua, ficut in priori Volume, ita etiam in hoc altero de textu mendis typographicis purgando praeclare meritum. Scrib. Gottingae mense Octobri c1o1o ccc1.

I.

M. T. C I C E R O N I S
A R A T E O R V M
F R A G M E N T A

Vol. II.

A

M. T. C I C E R O N I S
CARMINIS ARATEI LATINE
CONVERSI
F R A G M E N T A

Cic. de Legg. II, 3.

Q. Ordire igitur; nam hunc tibi totum dicamus
diem. M.

Fragm. I.
Arati Phae-
nomena vñ
I.

Ab Ioue Musarum primordia;—

Sicut in Arati carmine orbi sumus.

Priscian. Gramm. X. p. 386. ed. Basil. 1568. II.

Cicero tamen in Arato *Stinguens* participio vsus
est, quod a verbo *Stinguo* nascitur. A. P. vñ. 10.

Quem neque tempestas perimet; neque longa
vetustas

Interimet, stinguens praeclara insignia coeli.

Cic. de Nat. Deor. II, 41. Atque hoc loco me
intuens, vtar, inquit, carminibus Arati, eis, quae
te admodum adolescentulo conuersa ita me delectant,
quia latina sunt, vt multa ex iis memoria teneam.
Ergo, vt oculis assidue videmus, sine vlla mutatione
aut varietate III.
A. P. vñ. 19.
20.

Caetera labuntur celeri coelestia motu

Cum coeloque simul noctesque diesque feruntur.

IV.
A. P. vi. 24.

Cic. l. l.

Extremusque adeo duplici de cardine vertex
Dicitur esse Polus —

V.
A. P. vi. 36.
37.

Cic. l. l.

Hunc circum ἀπὸ τοῦ δυαε feruntur numquam occidentes;

Ex his altera apud Graios *Cynosura* vocatur;
Altera dicitur esse *Helice*; —

cuius quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus,

Quas nostri *Septem* soliti vocitare *Triones*.

VI.
A. P. vi.
39 - 43.

Cic. l. l.

Paribusque stellis similiter distinctis eundem coeli verticem lustrat parua *Cynosura*.

Hac fidunt duce nocturna Phoenices in alto.
Sed prior illa magis stellis distincta refulget,
Et late prima confestim a nocte videtur.
Haec vero parua est; sed nautis usus in hac est;
Nam cursu interiore breui conuertitur orbe.

VII.
A. P. vi.
45. 46.

Cic. de Nat. Deor. II, 42.

Et quo sit earum stellarum admirabilior aspectus,

Has inter, veluti rapido cum gurgite flumen,
Toruu' Draco serpit subter, superaue reuolvens

Sese, conficiensque sinus e corpore flexos.

VIII.
A. P. vi.
55 - 59.

Cic. l. l.

Eius cum totius est praeclara species, in primis suspicienda est figura capitis atque ardor oculorum.

Huic

ARATEORVM FRAGMENTA. 5

Huic non vna modo caput ornans stella relucet;
Verum tempora sunt duplici fulgore notata,
E trucibusque oculis duo feruida lumina flagrant,
Atque vno mentum radianti fidere lucet;
Obstipum caput a terete ceruice reflexum
Obtutum in caudam maioris figere dicas.

Cic. l. l.

Et reliquum quidem corpus Draconis totis nocti-
bus cernimus.

IX.
A. P. vl.
60-63.

Hoc caput hic paullum sese subitoque recondit
Ortus vbi atque Obitus parte admiscentur in vna

Id autem caput

Attingens defessa velut moerentis imago
Vertitur. —

Cic. l. l.

quam quidem Graeci

X.
A. P. vl.
66.

Engonasin vocitant, genibus quod nixa feratur.

Cic. l. l.

Hic illa eximio posita est fulgore Corona

XI.
A. P. vl.
71.

Cic. l. l.

Atque haec quidem a tergo; propter caput autem
Anguitenens,

XII.
A. P. vl.
75.

Quem claro perhibent Ὠφιοῦχον nomine Graii

Priscian. Gramm. XIV. p. 517. ed. Bas. 1568.

XIII.
A. P. vl.
77.

Et *super* tamen et *supra* a *supera*, illud per apo-
copam, hoc per syncopam facta sunt; sic enim anti-
qui frequenter protulerunt, et maxime Cicero in poe-
matibus suis, vt in Arato:

Huic superà duplices humeros affixa videtur
Stella micans tali specie, talique nitore.

XIV.
A. P. vf.
82-85

Cic. l. l.

Hic pressu duplici palmarum continet Anguem,
Atque eo ipso manet religatus corpore toto;
Namque virum medium Serpens sub pectore
cingit

Ille tamen nitens grauiter vestigia ponit
Atque oculos vrget pedibus pectusque Nepai

XV.
A. P. vf.
92-97

Cic. l. l.

Septem autem triones sequitur

Arctophylax, vulgo qui dicitur esse *Bootes*.
Quod quasi temone adiunctam prae se quatit
Arctum.

Dein quae sequuntur. Huic enim Booti
— subter praecordia fixa videtur
Stella micans radiis, *Arcturus* nomine claro
— sub pedibus profert finita *Booti*
Spicum illustre tenens splendenti corpore *Virgo*

XVI.
A. P. vf.
112. 113.

Lactant. Instit. Diu. lib. V, 5. de iustitia loquens:

Quis enim praesente ac vigente iustitia, aut de tutela
sui, cum nemo insidiaretur, aut de pernicie alterius
cogitaret, cum nemo quidquam concupisceret?

Malebant tenui contenti viuere cultu,

vt Cicero in suo ait Arato, quod est proprium
nostrae religionis.

Ne signare quidem, aut partiri limite campum,
Fas erat. In medium quaerebat —

Cic.

ARATEORVM FRAGMENTA. 7

Cic. de Nat. Deor. II, 63.

XVII.

Quid de bubus loquar? quorum ipsa terga dec-
rant, non esse se ad onus accipiendum figurata; cer-
vices autem natae ad iugum; tum vires humerorum
et latitudines ad aratra extrahenda. Quibus cum
terrae subigerentur fissione glebarum, ab illo aureo
genere, vt poetae loquuntur, vis numquam vlla af-
ferebatur.

A. P. vñ
130-133.

Ferrea tum vero proles exorta repente est,
Ausaque funestum prima est fabricarier ensem,
Et gustare manu victum domitumque iuuenicum.

Tanta putabatur utilitas percipi ex bubus, vt eorum
visceribus vesci scelus haberetur.

Lactant. Institt. V, 5.

XVIII.

Et Iouis in regno coelique in parte resedit.

A. P. vñ
134.

Priscian. Gramm. lib. VI. p. 169.

XIX.

Tertia sub caudam ad genus ipsum lumina pandit

A. P. vñ
145.

Cic. de Nat. Deor. II, 43.

XX.

Atque ita demetita signa sunt, vt in tantis de-
scriptionibus diuina sollertia appareat.

A. P. vñ
147. 148.

At natos *Geminos* inuises sub caput *Arcti*
Subiectus mediae est *Cancer*, pedibusque tenetur
Magnu' *Leo* tremulam quatiens e corpore flam-
mam.

XXI.

Hoc motu radiantis *Etesiae* in vada ponti

A. P. vñ
153.

Priscian. Gramm. VII. p. 262.

XXII.

Et *aplustra* et *aplustria* antiqui protulisse inue-
niantur. Cicero in Arato:

A. P.
154.

Nauibus assumtis fluitantia quaerere *aplustra*.

XXIII.
A. P. vi.
160-163.

Cic. l. l.

Auriga

Sub laeua *Geminorum* obductus parte feretur.
Aduersum capuit huic *Helicae* truculenta tuetur.
At *Capra* laeuum humerum clara obtinet —

XXIV.
A. P. vi.
165, 166.

Cic. l. l.

Tum quae sequuntur:

Verum haec est magno atque illustri praedita
signo.

Contra *Hoedi* exiguum iaciunt mortalibus in-
guem

XXV.
A. P. vi.
167.

Cic. l. l.

Cuius sub pedibus

Corniger est valido connixus corpore *Taurus*

XXVI.
A. P. vi.
173.

Cic. l. l.

Eius caput stellis conspersum est frequentibus

Has Graeci stellas *Ῥάδας* vocitare suerunt.

XXVII.
A. P. vi.
182.

Cic. l. l.

Minorem autem septentrionem Cepheus passis pal-
mis a tergo subsequitur:

Namque ipsum ad tergum *Cynosurae* vertitur
Arcti

XXVIII.
A. P. vi.
189.

Cic. l. l.

Hunc antecedit

Obscura specie stellarum *Cassiopeia*

XXIX.
A. P. vi.
197, 198.

Cic. l. l.

Hanc namque illustri versatur corpore propter
Andromeda aufugiens conspectum moesta parentis

Cic.

Cic. l. l.

XXX.

Huic *Equus* ille iubam quatiens fulgore micanti
 Summum contingit caput aluo, stellaque iungens
 Vna tenet duplices communi lumine formas,
 Aeternum ex astris cupiens connectere nodum.

A. P. vñ.
205. 206.

Cic. l. l.

XXXI.

Exin contortis *Aries* cum cornibus haeret

A. P. vñ.
235.

Cominus hanc subter possis cognoscere fultum;
 Nam coeli mediam partem terit, quâ prius illae
Chelae, tum pectus quâ cernitur *Orionis*.

XXXII.
A. P. vñ.
230.

Et prope conspicias paruum sub pectore claro
Andromedae signum, *Δελτωτόν* dicere Graii 5.
 Quod soliti, simili quia forma Litera claret.
 Huic spatio ductum simili latus exstat vtrumque, A. P. 235.
 At non tertia pars lateris; namque est minor
 illis,

Sed stellis longe densis praeclara relucet.
 Inferior paullo est *Aries* et flamen ad Austri 10.
 Inclinator. Atque etiam vehementius illo
Pisces, quorum alter paullum praelabatur ante, A. P. 240.
 Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis.
 Atque horum e caudis duplices velut aere ca-
 tenae,

Discessuque diu versae per lumina serpunt, 15.
 Atque vna tandem in stella communiter haerent,
 Quam veteres soliti coelestem dicere *Nodum* A. P. 245.

Andromedae laeuo ex humero si quaerere perges
Appositum poteris superà cognoscere *Pisces*.

20. E pedibus natum summo Ioue Perseæ vises,
Quos humeris retinet defixo corpore Perseus,

A. P. 250. Quum summa ab regione Aquilonis flamina
pulsant.

Hic dextram ad sedes intendit Cassiopeiae,
Diuersosque pedes victos talaribus aptis,

25. Puluerulentus vti de terra elapsus repente,
In caelum vector magno sub culmine portat.

At propter laeuum genus omni ex parte locatas

A. P. 255. Paruas Vergilias tenui cum luce videbis.

Hae septem vulgo perhibentur more vetusto

30. Stellae, cernuntur vero sex vndique paruae:

At non interiisse putari conuenit vnâ,

Sed frustra temere a vulgo ratione sine vlla

Septem dicier, vt veteres statuere poetae,

A. P. 260. Aeterno cunctas aeuo qui nomino dignant:

35. Alcyone, Meropeque, Celaeno, Taygeteque,

Electra, Steropeque, simul sanctissima Maia.

Hae tenues paruo labentes lumine lucent,

At magnum nomen signi clarumque vocatur,

A. P. 265. Propterea quod et aestatis primordia clarat,

40. Et post hiberni praepandens temporis ortus,

Admonet, vt mandent mortales semina terris.

Inde Fides leuiter posita et conuersa videtur,

Mercurius paruis manibus quam dicitur olim

In

In cunis fabricatus, in alta sede locasse. A. P. 270.
 Quae genus ad laeuum Nixi delapsa resedit, 45.
 Atque inter flexum genus et caput Alitis haesit.

Nanque est Ales auis, lato sub tegmine caeli A. P. 275.
 Quae volat, et serpens geminis secat aëra pennis.
 Altera pars huic obscura est et luminis expers,
 Altera nec paruis nec claris lucibus ardet, 50.
 Sed mediocre iacit quatiens e corpore lumen.
 Haec dextram Cephei dextro pede pellere pal- A. P. 280.
 mam

Gestit; iam vero clinata est vngula vemens
 Fortis Equi, propter pennati corporis alam.

Ipse autem labens vtrisque Equus ille tenetur 55.
 Piscibus; huic ceruix dextra mulcetur Aquari.
 Serius haec obitus terrai visit Equi vis,
 Quam gelidum valido de corpore frigus anhelans A. P. 285.
 Corpore fetifero magno Capricornus in orbe,
 Quem cum perpetuo vestiuit lumine Titan, 60.
 Brumali flectens contorquet tempore currum.
 Hoc caue te ponto studeas committere mense.
 Nam non longinquum spatium labere diurnum.
 Non hiberna cito voluetur curriculo nox.
 Humida non sese vestris aurora querelis A. P. 290.
 Ocyus ostendet, clari praenuncia solis. 65.
 At validis aequor pulsabit viribus Auster.
 Tum fissum tremulo quatietur frigore corpus:
 Sed tamen anni iam labuntur tempore toto, A. P. 295.
 Nec

70. Nec cui signorum cedunt, neque flamina vitant,
Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus.

A. P. 300. Atque etiam supero naui pelagoque vagato
Mense, Sagittipotens solis cum sustinet orbem.

* * * * *
Nam iam comminus exiguo lux tempore praesto
est.

75. Hoc signum veniens poterunt praenosceret nautae.
Nam prope praecipitante licebit visere nocte,

A. P. 305. Vt sese emergens ostendat Scorpius alto.
Posteriore trahens flexum vi corporis Arcum.
Iam superà cernes Arcti caput esse minoris,

80. Et magis erectum ad summum versarier orbem.

A. P. 310. Tum sese Orion toto iam corpore condit
Extrema prope nocte, et Cepheus conditur alto
Lumborum tenuis a palma depulsus ad ymbrae,
Hic, missore vacans, fulgens iacet vna Sagitta,

85. Quam propter nitens penna conuoluitur Ales,
Et clinata magis paulo est Aquilonis ad auras.

At propter se Aquila ardenti cum corpore
portat,

Igniferum mulcens tremebundis aethera pennis,
Non nimis ingenti cum corpore, sed graue
moestis

A. P. 315. Ostendit nautis perturbans aequora signum.
90.

Tum magni curuus Capricorni corpora
propter

Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore,

Praeter

Praeter quadruplices stellas in fronte locatas,
 Quas interuallum binas determinat vnum:
 Caetera pars lata tenui cum lumine serpit. 95.

Illae quae fulgent luces ex ore corusco,
 Sunt inter partes gelidas Aquilone locatae,
 Atque inter spacium et laeti vestigia solis.
 At pars inferior Delphini fusa videtur A. P. 320.
 Inter solis iter, simul inter flamina venti, 100.
 Viribus erumpit quâ summi spiritus Austri.

Exinde Orion obliquo corpore nitens,
 Inferiora tenet truculenti corpora Tauri.
 Quem qui suspiciens in caelum nocte serena,
 Late dispensum non viderit, haud ita vero 105.
 Caetera se speret cognoscere signa potesse. A. P. 325.

Nanque pedes subter rutilo cum lumine claret
 Feruidus ille Canis, stellarum luce refulgens.
 Hunc tegit obscurus subter praecordia venter. A. P. 330
 Nec toto spirans rabido de corpore flammam, 110.

Aestiferos validis erumpit flatibus ignes.
 Totus ab ore micans iacitur mortalibus ardor.
 Hic ubi se pariter cum sole in culmina caeli
 Extulit, haud patitur foliorum tegmine frustra
 Suspensos animos arbusta ornata tenere. 115.

Nam quorum stirpes tellus amplexaprehendit,
 Haec augens anima vitali flamine mulcet:
 At quorum nequeunt radices findere terras,
 Denudat foliis ramos, et cortice truncos. A. P. 335.

Hunc

120. Hunc propter, subterque pedes quos dixi
mus ante

Orioni' iacet leuipes Lepus: hic fugit, ictus
Horrificos metuens rostri tremebundus acuti:

A. P. 340. Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu,
Praecipitantem agitans oriens iam denique paulum,

125. Curriculum nunquam defesso corpore sedans.

At Canis ad caudam serpens prolabitur Argo,
Conuersam prae se portans cum lumine puppim:

Non aliae naues vt in alto ponere proras
Ante solent, rostro Neptunia prata secantes,

A. P. 345. Sed conuersa retro caeli se per loca portat,

130. Sicut cum coeptant tutos contingere portus,
Obuertunt nauem magno cum pondere nautae,
Auersamque trahunt optata ad littora puppim:
Sic conuersa vetus super aethera labitur Argo,

A. P. 350. Atque vsque a prora ad celsum sine lumine malum,
135.

A malo ad puppim cum lumine clara videtur,
Inde gubernaculum disperfo lumine fulgens,
Clari posteriora Canis vestigia tangit.

Exin semotam procul in tutoque locatam

140. Andromedam tamen explorans fera quaerere
Pistrinx

Pergit, et vsque sitam validas Aquilonis ad auras

A. P. 355. Caerula vestigat, finita in partibus Austri.

Hanc

Hanc Aries tegit, et squammoso corpore Pisces,
Fluminis illustris tangentem corpore ripas.

Nanque etiam Eridanum cernes in parte lo- 145.
catur

Caeli, funestum magnis cum viribus amnem, A. P. 360.
Quem lachrimis moestae Phaetontis saepe so-
rores

Sparserunt, letum moerenti voce canentes.

Hunc Orionis sub laeua cernere planta
Serpentem poteris: proceraque Vincla videbis 150.

Quae retinent Pisces, caudarum parte locata,
Flumine mixta retro ad Pistricis terga reuerti.

Hic vna stella neſtuntur, quam iacit ex ſe A. P. 365.
Pistricis spina valida cum luce refulgens.

Exinde exiguae tenui cum lumine multae 155.

Inter Pistricem fusae sparsaeque videntur
Atque gubernaculum, stellas quas contegit om-
neis

Formidans acrem morſum Lepus. His neque A. P. 370.
nomen,

Nec formam veteres certam ſtatuiſſe videntur.

Nam quas ſideribus claris Natura poliuit 160.

Et vario pinxit diſtinguens lumine formas,

Has ille aſtrorum cuſtos ratione notauit,

Signaque ſignauit caeleſtia nomine vero:

Has autem quae ſunt paruo cum lumine ſusae,

Conſimili ſpecie ſtellas pariliſque nitore, 165.

Non potuit nobis nota clarare figura.

Exinde

A. P. — 385. Exinde Australem soliti quem dicere Piscem,
Voluitur inferior Capricorno versus ad Austrum,
Pistricem obseruans, procul illis piscibus haerens.

170. At prope conspicias experteis nominis omnes
Inter Pistricem et Piscem quem diximus Austri

A. P. 390. Stellae sub pedibus sparsas radiantis Aquari.
Propter Aquarius obscurum dextra rigat amnem,
Exiguo qui stellarum candore nitescit.

175. E multis tamen his duo late lumina fulgent;

A. P. 395. Vnum sub magni pedibus cernetur Aquari:
Quod superest, gelido delapsum flumine fontis,
Spiniferam subter caudam Pistricis adhaesit.
Hae tenues stellae perhibentur nomine Aquai.

180. Hic aliae volitant paruo cum lumine clarae,
Atque priora pedum subeunt vestigia magni

A. P. 400. Arcitenentis, et obscurae sine nomine cadunt.

Inde Nepae cernes propter fulgentis acumen

Aram, quam flatu permulcet spiritus Austri,

185. Exiguo superum quae limina tempore tranat:

A. P. 405. Nam procul Arcturo est aduersa parte locata.

Arcturo magnum spacium supera dedit, orbem

Iuppiter huic paruum inferiori in parte locauit.

Haec tamen aeterno inuisens loca curriculo Nox,

A. P. 410. Signa dedit nautis, cuncti quae noscere possent,

190. Commiserans hominum metuendos vndique
casus.

 Nam cum fulgentem cernes sine nubibus atris
Aram sub media caeli regione locatam,

A sum-

A summa parte obscura caligine tectam, A.P. 415—
 Tum validis fugito deuitans viribus Austrum. 420.
 195.

Quem si prospiciens vitaueris, omnia caute
 Armamenta locans, tuto labere per vndas.
 Sin grauis inciderit vehementi flamine ventus,
 Perfringet cellos defixo robore malos:

Vt res nulla feras possit mulcere procellas, 200.

Ni parte ex Aquilonis opacam pellere nubem
 Cœperit et subitis auris diduxerit Ara.

Sin humeros medio in caelo Centaurus habebit, A. P. 430.

Ipseque caerulea contectus nube feretur,

Atque Aram tenui caligans vestiet vmbra, 205.

Ad signorum obitum vis est metuenda Fauoni. A. P. 435.

Ille autem Centaurus in alta sede locatus,
 Qua sese clarum collucens Scorpius infert,
 Hac subter, partem praeportans ipse virilem,
 Cedit, equi partes properans subiungere Chelis. 210.

Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta te-
 netur,

Quam nemo certo donauit nomine Graiûm,
 Tendit, et illustrem truculentus cedit ad Aram. A. P. 440

Hic sese infernis de partibus erigit Hydra,
 Praecipiti lapsu flexo cum corpore serpens. 215.
 Haec caput atque oculos torquens ad terga Nepai, A. P. 445.

Conuexoque sinu subiens inferna Leonis,
 Centaurum leni contingit lubrica cauda.

In medioque sinu fulgens Cratera relucet;
 Extremum nitens plumato corpore Coruus 220.

Rostro tundit. Et hic, Geminis est ille sub ipsis

A. P. 450. Ante canis, Graio Procyon qui nomine fertur.

Haec sunt quae visens nocturno tempore signa

Aeternumque volens mundi cognoscere motum

225. Legitimo cernes caelum lustrantia cursu.

Nam quae per bis sex Signorum labier orbem

A. P. 455. Quinque solent stellae, simili ratione notari

Non possunt: quia quae faciunt vestigia cursu

Non eodem semper spacio protrita feruntur.

230. Sic malunt errare vagae per nubila caeli,

Atque suos vario motu metirier orbis.

Hae faciunt magnos longinqui temporis annos,

Cum redeunt ad idem caeli sub tegmine signum.

A. P. 460. Quarum ego nunc nequeo totos evoluere cursus:

235. Verum haec quae semper certo voluuntur in orbe

Fixa, simul magnos edemus gentibus orbis.

Quatuor aeterno lustrantes lumine mundum,

Orbes stelligeri portantes signa feruntur,

Amplexi terram caeli sub tegmine fulti,

240. E quibus annorum volitantia lumina nosces,

A. P. 465. Quae densis distincta licebit cernere signis;

Tum magnos orbis magno cum lumine latos,

Vinctos inter se, et nodis caelestibus aptos,

Atque pari spacio duo cernes esse duobus.

245. Nam si nocturno cognoscens tempore cae-
lum,

A. P. 470. Cum neque caligans deterfit sidera nubes,

Nec pleno stellas superavit lumine Luna,

Vidisti

Vidisti magnum candentem serpere Circum;
Lacteus hic nimio fulgens candore notatur. A. P. 475.
Hic non perpetuum detexens conficit orbem, 250.
Sed spacio multum superis præstare duobus
Dicitur, et late caeli lustrare cauernas.

Quorum alter tangens Aquilonis vertitur A. P. 480.

auras,

Ora petens Geminorum illustria; tum genus
ardens

In sese retinens Aurigae portat vtrunque. 255.

Hunc sura laeva Perseus humeroque sinistro

Tangit. At Andromeda hic dextra de parte te- A. P. 485.
netur;

Imponitque pedes duplices Equus; et simul
Ales

Ponit auis caput, et clinato corpore tergum;

Anguitenens humeris connititur; illa recedens 260.

Austrum consequitur deuitans corpore Virgo. A. P. 490.

At vero totum spacium conueſtiet orbis

Magnu' Leo, et claro collucens lumine Cancer,

In quo consistens conuertit curriculum Sol

Aestiuus, medio distinguens corpore cursus. 265.

Hic totus medius circo disiungitur; Iste A. P. 495.

Pectoribus validis atque aluo possidet orbem.

Hunc octo in partes diuifum nofcere circum,

Si potes, inuenies supero conuertier orbe

Quinque pari spacio, partes treis esse relictas, 270.

Tempore nocturno quas vis inferna frequentat.

A. P. 500. Alter ab infernis Cancro connectitur Austris.

Distribuens medium subter secat hic Capri-
cornum,

Atque pedes gelidum riuum fundentis Aquari,
275. Caeruleaeque feram caudam Pistricis, et illum
Fulgentem Leporem; inde pedes Canis, et simul
amplam

Argoam retinet claro cum lumine Nauem;

A. P. 505. Tergaque Centauri, atque Nepai portat acu-
men;

Inde Sagittari defixum possidet arcum.

280. Hunc a clarisonis auris Aquilonis ad Austrum
Cedens postremum tangit rota feruida Solis;
Exinde in superas brumali tempore flexus
Se recipit sedes. huic orbi quinque tributae

A. P. 510. Nocturnae partes, supera tres luce dicantur.

285. Hosce inter mediam partem retinere videtur
Tantus quantus erit collucens Lacteus orbis,
In quo autumnali atque iterum sol lumine verno
Exaequat spacium lucis cum tempore noctis.

Hunc retinens Aries sublucet corpore totus,

A. P. 515. Atque genu flexo Taurus connititur ingens.

290. Orion claro contingens pectore fertur.

Hydra tenet flexu; Cratera et Coruus adhaeret,

A. P. 520. Et paucae e Chelis stellae; simul Anguitenentis

Sunt genua; et summi Iouis Ales nuncius inflat;

295. Propter Equus capite et ceruicum lumine tangit.

Hosce

Hosce aequo spacio deiunctos sustinet axis,
Per medios summo caeli de vertice tranans. A. P. 525.

Ille autem claro quartus cum lumine Circus,
Partibus extremis extremos continet orbes,
Et simul a medio media de parte secatur, 300.

Atque obliquus in his nitens cum lumine fertur:

Vt nemo cui sancta manu doctissima Pallas
Solertem ipsa dedit fabricae rationibus artem,

Tam tornare cate contortos possiet Orbes, A. P. 530.

Quam sunt in caelo diuino Numine flexi, 305.

Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
Culmine transuerso retinentes sidera fulta.

Quattuor hi motu cuncti voluuntur eodem:

Sed tantum supera terras semper tenet ille

Curriculum, oblique inflexus tribus Orbibus A. P. 535.
vnus. 310.

Quanto est diuisus Cancer spacio a Capricorno,

Ac subter terras spacium par esse necesse est.

Et quantos radios iacimus de lumine nostro, A. P. 540.

Queis hunc conuexum caeli contingimus or-
bem,

Sex tantae poterunt sub eum succedere partes, 315.

Bina pari spacio caelestia signa tenentes.

Zodiacum hunc Graeci vocitant, nostrique
Latini

Orbem Signiferum perhibebunt nomine vero:

Nam gerit hic voluens bis sex ardentia signa.

Aestifer est pandens feruentia sidera Cancer. A. P. 545.
320.

Hunc subter fulgens cedit vis torua Leonis,
 Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo.
 Exin proiectae claro cum lumine Chelae,
 Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai.

325. Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum.
 Post hunc ore fero Capricornus vadere pergit.
 Humidus inde loci collucet Aquarius orbi.
 Exin squammiferi serpentes ludere Pisces;
 Queis comes est Aries obscuro lumine labens,

330. Inflexoque genu proiecto corpore Taurus,
 Et Gemini clarum iactantes lucibus ignem.

A. P. 550. Haec Sol aeterno conuestit lumine lustrans,
 Annua conficiens vertenti tempora cursu.

Hic quantum terris conuexus pellitur orbis,

335. Tantundem ille patens superà mortalibus extat.

A. P. 555. Sex omni semper cedunt labentia nocte:

Tot caelum rursus fugientia signa reuifunt.

Hoc spacium tranans caecis nox conficit umbris,

Quod supera terras prima de nocte relictum

340. Signifero ex orbi' est et signorum ordine fultum.

Quod si Solis aues certos cognoscere cursus,

A. P. 560. Ortus Signorum nocturno tempore vises;

Nam semper Signum exoriens Titan trahit
 vnum.

Sin autem officiens signis mons obstruet altus,

345. Aut adiument lucem caeca caligine nubes,

Certas ipse notas caeli de tegmine sumens

A. P. 565. Ortus atque obitus omneis cognoscere possis.

Quae

Quae simul existant cernes, quae tempore eodem
Praecipitent obitum nocturno tempore nosces.

Iam simul vt supero se totum lumine Cancer 350.
Extulit, extemplo cedit delapsa Corona. A. P. 570
Et loca conuifit cauda tenus infera Piscis.
Dimidiam retinet stellis distincta Corona
Partem iam supera, atque alia de parte repulsa
est;

Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad A. P. 575.
vmbras 355.

Tractus, sed supero contactus corpore cedit,
Atque humeros vsque a genibus camurumque
recondit

Anguitenens validis magnum a ceruicibus An-
guem.

Iam vero Arctophylax non aequa parte secatur;
Nam breuior clara caeli de parte videtur, A. P. 580.
360.

Amplior infernas depulsus possidet vmbras.

Quattuor hic obiens secum deducere signa

Signifero solet ex orbi, tum serius ille,

Cum supera sese satiauit luce, recedit,

Post mediam labens claro cum corpore noctem. 365.

Haec obscura tenens conuertit sidera tellus. A. P. 585.

At parte ex alia claris cum lucibus errat

Orion humeris et lato pectore fulgens,

Et dextra retinens non cassum luminis Ensem.

Sed cum de terris vis est patefacta Leonis, A. P. 590.
370.
Omnia quae Cancer praeclaro detulit ortu,

Cedunt obscurata, simul vis magna Aquilæ
 Pellitur: ac flexo confidens corpore Nifus
 Iam supero ferme depulsus lumine cedit;
 375. Sed laeuum genus atque illustrem linquit in al-
 tum

Plantam. Tum contra exoritur clarum caput
 Hydrae,

A. P. 595. Et Lepus, et Procyon, qui sese feruidus infert
 Ante Canem; inde Canis vestigia prima vi-
 dentur.

Non pauca e caelo depellens signa repente
 380. Exoritur candens illustri lumine Virgo.
 Cedit clara Fides Cyllenia; mergitur vnda
 Delphinus; simul obtegitur depulsa Sagitta;
 Atque Avis ad summam caudam primasque re-
 cedit

A. P. 600. Pinnas, et magnus pariter delabitur Amnis.

385. Hic Equus a capite et longa ceruice latefcit.
 Longius exoritur iam claro corpore Serpens,
 Crateraue tenus lucet mortalibus Hydra.
 Inde pedes Canis ostendit iam posteriores,
 Et post ipse trahit claro cum lumine puppim;

390. Insequitur labens per caeli lumina Nauis;

A. P. 605. Haec medium ostendit radiato stipite malum;
 Et iamiam toto processit corpore Virgo.

At cum procedunt obscuro corpore Chelae,
 Existit pariter larga cum luce Bootes,

Cuius

Cuius in aduersum est Arcturus corpore fixus, 395.

Totaque iam superà fulgens prolabitur Argo, A. P. 610

Hydraque, quod late caelo dispersa tenetur,

Nondum tota patet, nam caudam contegit
vmbra.

Iam dextrum genus, et decoratam lumine su-
ram

Erigit ille vacans vulgato nomine Nisus, A. P. 615.

Quem nocte extinctum atque exortum vidimus
vna

Perlaepe, vt paruum tranans geminauerit orbem.

Hic genus et suram cum Chelis erigit alte;

Ipsè autem praeceps obscura nocte tenetur,

Dum Nepa et Arcitenens inuisant lumina caeli. A. P. 620.

Nam secum medium pandet Nepa, tollere vero
405.

In caelum totum exoriens conabitur Arcus.

Hic tribus elatus cum signis corpore toto

Lucet: at exoritur media de parte Corona, A. P. 625.

Caudaque Centauri extremo candore refulget. 410.

Hic se iam totum caecas Equus abdit in vmbra,

Quem rutila fulgens pluma praeteruolat Ales:

Occidit Andromedae clarum caput, et fera

Pistrix

Labitur horribiles epulas funesta requirens. A. P. 630.

Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas. 415.

Illà vsque ad spinam mergens se caerula condit;

At Cepheus caput atque humeros palmasque re-
clinat.

B 5

Cum

A. P. 635. Cum vero vis est vehemens exorta Nepai,

420. Late fusa volat. Per terras fama vagatur,
 Ut quondam Orion manibus violasse Dianam
 Dicitur, excelsis errans in collibus amens,
 Quos tenet Aegaeo defixa in gurgite Chius,
 Brachia cui viridi conuestit tegmine vitis.
 Ille feras vecors amenti corde necabat,

A. P. 640. OEnopionis auens epulas ornare nitentes:

425. At vero pedibus subito perculsa Dianae
 Insula discessit, disiectaque saxa reuellens
 Perculit, et caecas lustravit luce lacunas;
 E quibus ingenti existit cum corpore prae se
 430. Scorprios infestus praeportans flebile acumen.
 Hic valido cupide venantem perculit ictu,
 Mortiferum in venas figens per vulnera virus;
 Ille graui moriens construit corpore terram.

A. P. 645. Quare cum magnis sese Nepa lucibus effert,

435. Orion fugiens commendat corpora terris.
 Tum vero fugit Andromeda, et Neptunia Pi-
 strix

Tota latet; cedit conuerso corpore Cepheus,
 Extremas medio contingens corpore terras.

A. P. 650. Hic caput et superas potis est demergere partes,

440. Infera lumborum nunquam conuestiet umbra;
 Nam retinent Arctae lustrantes lumine furas.
 Labitur illa simul gnatam lachrymosa requirens
 Cassiopeia, neque ex caelo depulsa decore

A. P. 655. Fertur; nam verso contingens vertice primum

Ter-

Terras, post humeris euerſa ſede refertur. 445.

Hanc illi tribuunt poenam Nereides almae,
Cum quibus, vt perhibent, auſa eſt contendere
forma:

Haec obit inclinata; at pars exorta Coronae eſt A. P. 660.
Altera, cum caudaque omnis iam panditur Hy-
dra. — —

At caput et totum ſeſe Centaurus opacis 450.
Eripit e tenebris, linquens veſtigia parua
Antepedum conteſta; ſimul cum lumina pandit,
Ipſe feram dextra retinet. Prolabitur inde
Anguitenens capite et manibus: profert ſimul A. P. 665.
Anguis

Iam caput et ſummuſ flexo de corpore lumen. 455.
Hic ille exoritur conuerſus corpore Niſus,
Aluum, crura, humeros, ſimul et praecordia A. P. 670.
luſtrans,

Et dextra radios laeto cum lumine iacſans.

Inde Sagittipotens ſuperas cum viſere lucas
Inſtitit, emergit Niſi caput: et ſimul effert 460.
Seſe clara Fides, et prodit corpore Cepheus. A. P. 675.
Feruidus ille Canis toto cum corpore cedit,
Abditur Orion, obit et Lepus abditus vmbra.
Inferiora cadunt Aurigae lumina lapſu.
Crus dextrumque pedem linquens obit infera 465.

Perſeus

In loca; tum cedens a puppi linquitur Argo.

Inde

Inde obiens Capricornus ab alto, lumine
pellit

A. P. 680. Aurigam, instantemque Capram, paruos simul
Hoedos,

Et magnam antiquo depellit nomine Nauem,

470. Obruitur Procyon; emergunt alite lapsu

E terris volucreis; existit clara Sagitta.

CETERA DESIDERANTVR.

M. T. C I C E R O N I S
PROGNOSTICORVM ARATEORVM
F R A G M E N T A

Priscian. lib. X. p. 386.

Idem (Cicero) passuum eius verbi in Prognosticis protulit,

Fragm. I
Arati Dio-
scor. vi. 133.

— — — — Vt cum
Luna means Hyperionis officit orbi,
Stinguuntur radii coeca caligine tecti.

Priscian. lib. XVI. p. 552. sub. fin. et XVIII.
p. 705.

II.
A. D. vi.
160.

Hoc quoque non est praetermittendum, quod conjunctiones sibi praepositae inveniuntur, tam eiusdem potestatis cum sint, quam alterius, vt Cicero in Prognosticis:

Ast autem tenui quae candet lumine Phatne.

Cic. de Diuinat. I, 8.

III.
A. D.
177.

Atque etiam ventos praemonstrat saepe futuros
Inflatum mare, cum subito penitusque tumescit,
Saxaque cana falis niueo spumata liquore
Tristificas certant Neptuno reddere voces;
Aut densus stridor cum celsa e vertice montis
Ortus adaugefcit scopulorum saepe repulsi.

5.

Raua

30 M. T. CICERONIS ARATEOR. etc.

Raua fulix itidem fugiens e gurgite ponti
Nunciat horribiles clamans instare procellas,
Haud modicos tremulo fundens e gutture cantus.

IV.

Cic. de Diuinat. I, 8. 9.

A. D. 215 sq.

vos quoque signa videtis aquai dulcis alumnae
Cum clamore paratis inanes fundere voces,
Absurdoque sono fontes et stagna cietis.
Saepe etiam pertriste canit de pectore carmen

5. Et matutinis acredula vocibus instat
Vocibus instat, et assiduas iacit ore querelas,
Cum primum gelidos rores Aurora remittit.
Fusca nonnumquam cursans per littora Cornix
Demersit caput et fluctum ceruice recepit.

10. Mollipedesque boues spectantes lumina coeli
Naribus humiferum duxere ex aëre succum.

V.

Cic. de Diuinat. I, 9. Cf. Plin. H. N. XVIII, 25.

A. D. 325 sq.

vi. Iam vero semper viridis semperque grauata
Lentiscus triplici solita grandescere foetu,
Ter fruges fundens tria tempora monstrat arandi.

CETERA DESIDERANTVR.

II.

GERMANICI CAESARIS

A R A T E A

ET IN EADEM COMMENTARIA

ARATI PHAENOMENA

PER

GERMANICVM CAESAREM

IN LATINVM CONVERSA ET IN EADEM

COMMENTARIA.

Caelum Circulis quinque distinguitur, quorum duo extremi maxime frigidi: Australis humillimus, et Aquilonius excelsissimus. His vtrunque proximi duo Paralleli vocantur, vt ita dixerim, *aequedistantes*: iidem Tropici, iidem Solstitiales: alter Hibernus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Capricorni, solstitium hibernum facit: alter Aestiuus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Cancri, solstitium aestiuum facit. Medius est Aequinoctialis, qui octauam partem Arietis tenens, aequinoctium vernum facit: octaua Librae, autumnale constituit. Vt Circuli in caelo, ita Zonae in terra vocantur. Inhabitabiles frigidi circuli sunt ob rigorem, quod ab his longissime sol abest. Sub torrido quidam habitare putant Aethiopiae maximam partem: item plurimas insulas Maris rubri, aliosque vertices eminentiasque terrarum nostris ampliores. Sub Tropicis habitare nulli dubium est.

Noster Solstitialis Aestiuus est excelsus atque arduus. Diuisi autem sunt a nobis circulo Aequinoctiali, qui Antichthones nominantur, et videntur humiles atque depressi, qui Antipodes infra sunt: quod vt esse videatur, efficiunt flexus obliquitatesque terrarum, quas Antichthones et Antistochae et Antisceptae inhabitare

dicuntur. Incipit autem Signifer, non ab extremo circulo, nec ad extremum extenditur: sed ab intimo Tropico australi, brumalique eodem, per Aequinoctialem ad summum solstitialem, eundemque aestiualem per medium, (in his longitudo latitudoque) porrectus. Obliquae circuli Signiferi partes, CCCLXV. signa XII, partium singula tricenarum, quorum quaedam minora, quaedam ampliora, et populo Canophora dicuntur: sed compensatio quinque partibus creditur applicari, ut sint omnes Signiferi partes, CCCLXV. Horum incipientia ab Ariete, alia sunt masculorum natalibus, alia foeminarum. Item quartum quoque eorum, aut tropicum, aut solidum, aut deforme. Incipiet dinumeratio ab Ariete. Signa tropicorum duo sunt aequinoctialia, Aries et Libra: duo solstitialia, Capricornus et Cancer. Tropici proxima solida anteposita, his deformia.

Hic est stellarum ordo vtrorumque circulorum: Septentriones duplices ad austrum vertuntur, figura auersis caudis inuicem sibi aduersantes: inter quas obliquus dilabitur Draco. Sub vnus nanque pede est Serpentarius, cuius Serpentarii pedes attingunt frontem Scorpionis. A latere autem retro stat Custos: sub pedibus quidem eius Virgo, habens igneam in manibus spicam: retrorsus vero, vestigiis eius adiacens Leo, medio aestiuo solstitio Cancer et Gemini. Genua autem Agitatoris caput Gemini attingunt: pedes autem eius Tauri cornibus iunguntur, cuius Hoeduli desuper obtinent locum Septentrionis. Habet autem Septentrio a dextris iuxta Coronam desuper serpentem in manibus Serpentarii, et eum qui in Geniculo stat, et sinistro pede septentrionalis Draconis verticem calcans, vnum brachium Librae, alterum dans Coronae. Nam minori Septentrione vltimus pes Cephei continetur, Cycnum manu dextra apprehendentis: super cuius alas Equus extendit pedem, et super equum Aquarius extolli-

tollitur, iuxta quem Capricornus est. Sub Aquarii pedibus Piscis magnus austrinus, constituta ante Cepheum Cassiopeia: et a dorso Agitatoris Perseus pedem extendit: super Persei caput Cassiopeia pedibus properare videtur. Inter Cygnum igitur et eum qui in Geniculo stat, Lyra constituitur. In quorum medio desuper ab oriente Delphinus cognoscitur: sub cuius cauda est Aquila, in proximo habens Serpentarium. Sed iam de aquilonio circulo dictum est. Nunc ad australem ordinem properemus.

Sub aculeo Scorpionis Sacrarium constitutum est; sub corpore eius anteriora Centauri videntur, in quo est bestia. Conspicitur et Sagittarii pes summus ex alia parte. Sub australi circulo prope Centauri membra Hydrae cauda, et Cornus; ad genus Virginis urna est posita: a sinistris Orionis (qui et Incola) Fluvius, qui et Padus, necnon et Eridanus: sub pedibus Orionis, qui et Incola dicitur, Lepus splendida effigie conspicitur. Retrorsum vero a pedibus eius Canis splendida refulget: post cuius caudam Navis constituta est: ad Tauri pedem protendit manum Orion: pedibus Gemini appropinquat Anticanis: super caput Arietis non longe ab Andromedae pedibus Triangulus positus est; sub Ariete et Piscibus Cetus; connexio vero Piscium communem habet stellam.

GERMANICI CAESARIS
ARATEA PHAENOMENA.

Ab Ioue principium magno deduxit Aratus
Carminis; at nobis genitor Tu maximus auctor;
Te veneror, Tibi sacra fero, doctique laboris
Primitias. Probat ipse Deum rectorque satorque.
5. Quantum etenim possent anni certissima signa,
Qua Sol ardentem Cancrum rapidissimus ambit,
Diuerfasque secat metas gelidi Capricorni;
Quaëue Aries et Libra aequant diuortia lucis;
Si

Quaeritur cur a Ioue incepit, et non a musis, ut
Homerus? Conueniens magis hoc existimauit prin-
cipium Phaenomenis, uti Iouem inuocaret, quod ipso-
rum carminum origo est Iupiter. Non solus autem
ita coepisse videtur Aratus, sed et Crates Comicus,
a Vesta incipiens et profari carmina; Sophron in
mimo, qui Nuncius inscribitur, a Vesta incipiens.
Omnes inuocant Iouem omnium principem. Sed
quaeritur cuius Iouis meminerit, utrumne fabulosi,
an naturalis? Et philosophi quidem plurimi natura-
lis aiunt eum Iouis meminisse. Sed Crates ait, Io-
vem dictum caelum; inuocatum vero merito, quia
in aëre et aethere sunt sidera; et Homerum dixisse
Iouem in aliqua parte caelum. Et ipse Aratus, quod
dicit

Si non parta quies, Te praefide, puppibus
aequor,

Cultorique daret terras? Procul arua filerent. 10.

Nunc vacat, audaces in caelum tollere vultus,

Sideraque et varios caeli cognoscere motus;

Nauita quid caueat; quid scitus vitet arator;

Quando ratem ventis, aut credat semina terris.

Haec ego dum Latiis conor praedicere musis, 15.

Pax Tua Tuque adsis nato, numenque secundes.

C 3

Caetera,

dicit Herodotus, Iouem dictum aëra, et Crates quidem eiusdem est opinionis, testemque esse Philonem

Comicum dicit. Hoc autem constat et ipsum dicere.

Nam quia nihil aliud est Vox, quam percussus aër, videtur conuenienter dixisse, quae rei praestent au-

thoritatem, plenas Ioue vias referens, et omneis

hominum conuentus. Nihil eorum, quae in terra

sunt, sine aëre est: ratione etiam, cuius omnes vsum

desideramus. Nam cuncti mortales ostendunt vsum

suspirio, et cum viuimus, aëre indigemus. At quod

ait, *Dextra monstrat*, ad auguria pertinet auium.

Propter quod et Stoici Iouem esse affirmant, qui

per materiam manat spiritus, et similis est nostrae

animae. (Zenodotus autem Aetolus et Diodorus

aiunt, nec ad fabulosi Iouis sufficere eiusmodi opi-

nionem: esse enim talem causam Iouis, et conue-

nire omnes vias eo confertas, quas tantum loco

eius describit. Dicendo autem, Etiam genus, osten-

dit animae immortalitatem. Bene, propterea quod

ait: nouerat enim virtuti aliquid aemulum futurum.

Dei igitur aduersus delicta lenem esse, est, quoniam

omnium parens affirmatur, et non solum hominum,

sed etiam deorum.)

emo f. 2. 438.

et Attalus M. (Amid)
Hph. f. 2. Aug. f. 185, 32,
254

Caetera, quae toto fulgent vaga sidera
mundo,

Indefessa trahit proprio cum pondere caelum.

Axis at immotus semper vestigia seruat,

20. Libratasque tenet terras, et cardine firmo

Orbem agit. Extremum geminus determinat
axem,

Quem Graii dixere polum; parsmersa sub vndas
Oceanis, pars celsa sub horrifero Aquilone.

Arcti. Axem Cretaeae dextra laeuaque tuentur

25. Siue Arcti, seu Romani cognominis Vrsae,

Plaustraue, quae facies stellarum est proxima
vero:

Tres

Vertices extremos, circa quos Sphaera caeli vol-
vitur, Polos Graeci nuncupauerunt, e quibus vnus
est australis, qui terrae obiectus a nobis nunquam vi-
detur; alter autem septentrionalis, qui boreus voca-
tur, et nunquam occidit.

Duae sunt Arcti, quarum maiorem vocant, Heli-
cen: minorem, Canis caudam. Alterutra quidem
harum capita deorsum, alterutra sursum aspiciunt. Al-
tera nanque Helice est, quae apparet prima noctis:
altera, pusilla quidem, sed a nauigantibus obseruatur;
maria enim conturbat. Helicen autem dicit Hesiodus
Callisto Lycaonis regis filiam fuisse, et in Arcadia
solitam cum Diana venari, et in montibus vagari, et
a Ioue compressam, rem celasse Dianam. Quam gra-
vidam, nudam se lauantem cum aspexisset Diana in
lauacro, partum eius accelerans, bestiam eam esse
iussit; et dum esset vrsa, Arctum enixa est, quem
Arcadem vocant. Amphisc autem comicus poeta re-
fert,

Tres temone, rotisque micant sublime quaternae ;

Si melius, dixisse feras: obuersa refulgent
 Ora feris; caput alterius super horrida terga
 Alterius lucet; pronas rapit orbis in ipsos 30.
 Decliuicis humeros. Veteri si gratia famae,
 Cressia vos tellus aluit, moderator Olympi
 Donauit caelo; meritum custodia fecit,
 Quod fidae comites prima incunabula magni
 Fouerunt Iouis, attonitae cum furta parentis 35.
 Aerea pulsantes mendaci cymbala dextra,
 Vagitus pueri patrias ne tangeret aures,
 Dictaei exercent dominae famuli Corybautes.

C 4

Hine

fert, Iouem in Dianae effigiem transfiguratum in venatione Callisto oppressisse; tempore partus plena cum vexaretur, Dianae culpam indicasse, et iratam Dianam in vrsam transfigurasse. Quae dum in montibus vagaretur, a quibusdam pastoribus apprehensa, cum puero perducta est ad Lycaonem; post tempus in Lycaeï Iouis templum confugientem, cum eam Arcas filius sequeretur, quo eam nefas erat intrare, ab Arcadibus vtrique interfecti sunt. Iupiter autem vtrosque caeli astris intulit, Vrsamque eam nominauit. Ouidius a Iunone in bestiam conuersam scribit. Habet autem stellas in capite septem, in singulis humeris singulas obscuras, in armo duas, in pectore vnam, in pede priore claras duas, in summa cauda claram vnam, in ventre claram vnam, in spina vnam, in crure posteriore duas, in extremo pede duas, super caudam tres; sunt omnes XXIV. Porro Arctus minor a pluribus Phoenice, a Graecis Arctophylax, a nonnullis

Hinc Iouis altrices Helice Cynosuraque fulgent.

40. Dat Graiis Helice cursum maioribus astris,
Phoenicas Cynosura regit; sed candida tota
Et liquido splendore Helice nitet; haud prius vlla,
Cum sol Caeano fulgentia condidit ora,
Stella micat caelo, septem quam Cressia flammis.

45. Certior est Cynosura tamen sulcantibus aequor:
Quippe brevis totam fido se cardine vertit,
Sidoniamque ratem nunquam spectata fefellit.

Draco.

Has inter medias abrupti fluminis instar
Immanis serpens sinuosa volumina versat

50. Hinc atque hinc, superatque illas mirabile mon-
strum.

Caudâ

lis Canis cauda vocatur. Quam Sidones aspicientes continuo nauigant. Dicitur a Ioue inter astra collocatus, ut duplex honor Helices monstraretur. Agathosthenes quidem in Asiaticis carminibus, Cynosuram dicit Iouis fuisse nutricem, vnam ex Idaeis nymphis, a qua in Cretae oppido Hystoe Nicostratus constituit portus, et circa eum locum Cynosuram fuisse cum Telchiniis, qui dicuntur Curetes Idaei. Aratus Cynosuram et Helicen Cretenses Iouis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt caelesti donatae honore.

Habet autem stellas, in humero splendidam vnam, in pectore claram vnam, in ventre claram vnam, super caudam claras tres: fiunt omnes septem supra alias decem, quae praecedunt et dicuntur ludentes: et maxime altera, quae vocatur Polus, in quo a quibusdam putatur totus orbis circumuerti.

Inter ambas ergo Arctos maximus flexuoso corpore adiacens Draco, qui vtrunque Arcton flexuoso corpore semi-

Caudâ Helicen supra tendit, redit ad Cynosuram
 Squammigero lapsu; qua definit vltima cauda,
 Hac caput est Helices; flexu comprehenditur alto
 Serpentis Cynosura; ille explicat amplius orbes,
 Sublatusque retro maiorem respicit Arcum. 55.

Ardent ingentes oculi, caua tempora clavis
 Ornantur flammis, mento sedet vnicus ignis.
 Tempus dexterius qua signat stella Draconis,
 Quaque sedet mento: lucet nouissima cauda;
 Extremum qua Helices sidus micat, ac radiatur 60.
 Serpentis decliue caput; qua proxima signa
 Occasus ortusque, vno tanguntur ab orbe
 Oceani tumidis ignotae fluctibus Arcti,
 Semper inocciduis seruantes ignibus axem.

C 5

Haud

semicingit, Helices superuoluit caput, Phoenices circuncingit caudam. Hunc Pherecydes dicit inter astra collocatum beneficio lunonis, eo quod cum nuberet Ioui Iuno, diis offerentibus munera, Terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis, quae Iuno in hortum suum, qui erat apud Atlantem, inferri iussit, et Hesperides Atlantis filias custodes posuit, quae cum a filiabus Atlantis subtraherantur et saepe vexarentur, Iuno custodem horti Draconem peruigilem implicuit arbori, quem Hercules interfecit, et illa astris intulit. Hunc alii Iouem astris intulisse dicunt, ob memoriam virtutis Herculis, Mineruae obiectu, quem illa contortum caelo immisit, et inter Septentriones locauit. Habet autem stellas, in capite splendidas tres, in corpore vero vsque ad caudam, XII. ab inuicem distantes. Sunt autem omnes XV.

Engonasin.

65.

Haud procul Effigies inde est defecta labore,
 Non illi nomen, non magni causa laboris:
 Dextro nanque genu Nixus, diuersaque tendens
 Brachia, suppliciter panfis ad numina palmis,
 Serpentis capiti figit vestigia scaeva.

Corona.

70.

Claro Ariadnes qua sacrata est igne Corona,
 (Hunc illi Bacchus thalami memior addit hono-
 rem)

Terga

Draconem immensae magnitudinis, hortorum cu-
 stodem insomnem, dum a Iunone ad custodienda
 aurea mala esset constitutus, Hercules, cum ad mala
 aurea profectus fuisset, ut refert Panyasis in Hera-
 clea, fertur peremisse; et iccirco inter astra Iupiter
 hunc laborem memoria dignum honorasse, et vtros-
 que sideribus intulisse, ita vt in certamine fuerint
 eorum habitus, serpentis capite iam defecto; qui
 ideo in genu stans, manibus sursum extensis, dextro
 pede contra draconem porrecto pingitur, vt certa-
 minis labor significetur. Ideo pellem leonis in fini-
 stra manu habere fingitur, vt insigne virtutis mon-
 stretur, quia leonem inermis interfecisse narratur.
 Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis hu-
 meris singulas splendidas, in sinistro cubito vnam,
 in eadem manu vnam, in eodem brachio vnam, in
 sinistro femore vnam, in dextra parte femoris duas,
 in coxa duas, in genu dextro vnam, in eadem ti-
 bia vnam, in crure duas, in eodem pede vnam, in
 dextra manu vnam, in claua, quam eadem tenet
 manu, vnam, in leonina pelle quatuor. Sunt omnes
 vigintiquatuor.

Haec corona dicitur esse Ariadnes, quam Liber
 astris intulisse dicitur, dum eius nuptias dii in insula
 Creta

Terga nitent stellis; at qua se vertice tollit, Ophiuchus.
 Succiduis genibus lassum et miserabile fidus,
 Hac Ophiuchus erit, longe caput ante notabis,
 Et vastos humeros, tum caetera membra se-75.
 quantur.

Illis languet honos, humeris manet integer ardor.
 Luna etiam pleno mensē cum diuidit orbe, Anguis.
 Lux tenuis manibus, per quas elabitur Anguis
 Pressus

Creta celebrarent, cogitans praecelaram facere, pro qua primum noua nupta coronata est. Sed qui Cretica conscripsit, refert, quia cum Liber ad Minoem regem venisset, ut Ariadnen filiam eius duceret uxorem, coronam dono Ariadnae dedisse Vulcani opere factam ex auro et gemmis preciosis, et talis fulgoris fuit, ut Thesea ex Labyrintho liberaret, quae post astris affixa est, cum in Naxon utrique venissent. (Signum amoris eius crines ostendunt; et est stellis fulgentibus sub cauda Leonis. Habet autem stellas novem in circuitu positas, quarum tres sunt splendidae.)

Hic est Serpentarius, qui super Scorpionem stat, tenens utraque manu serpentem, qui ab astrologis dicitur fuisse Aesculapius, filius Apollinis; qui cum medicinae arte uteretur, mortuos fertur suscitasse. Quamobrem iratus in eum Iupiter domum eius ipso fulminis ictu percussit. Rogata autem Apollinis patris Iupiter ei arte sua rursus post obitum defuncto animam restituisse ad vitam, et inter astra constituisse putatur. Habet autem stellas, in capite clarā vnā, in singulis humeris claras singulas, in sinistra manu tres, in dextra quatuor, et duas ex eis claras; in singulis lumbis singulas, in singulis genibus

Pressus vtraque manu, medium cingens Ophiuchum.

Scorpius. Scorpius ima pedum tangit, sed planta sinistra
80. In tergo residet, vestigia dextera pendent.

Est impar manibus pondus, nam dextera parvam
Partem anguis retinet, per laeuam attollitur omnis;

Quantumque a laeua distantia Serta notantur,

Erigi.

nibus singulas, in dextra tibia claram vnam, in singulis pedibus singulas claras. Sunt omnes XVII.

Serpens, quem tenet in manibus, habet stellas in orificio duas, in flexura capitis spissas quatuor, in manu Ophiuchi duas claras, in prima flexura octo, in secunda, quam tenet in dextra manu, alias octo, in tertia vsque ad caudam sex. Fiunt omnes stellae serpentis triginta.

SCORPIVS.

Scorpius sane inter astra a Ioue illatus est, pro eo quod ferunt ex terra ortum, summissumque qui Oriona interficeret ob eius loquacitatem, quod ex venatione nullam se feram relinquere diceret; isque Oriona percussit et occidit, et inde a Ioue astris illatus est, vt eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit, Scorpionem ad perniciem Orionis in insula Chio in monte Chelippio ortum, voluntate atque ope Dianae. Nam cum in monte Celfionio venaretur, irridens Dianam, contemnebat eius opera, quae in monte constituebat. Itaque Diana dicitur misisse Scorpionem, qui Orionem vita priuaret: postea ab Ioue impetrasse, vt Scorpio in duodecim signorum memoria constitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia partitur.

Erigitur tantum Serpens, atque vltima mento 85.
 Stella sub aetherea fulget crinita corona,
 At qua se dorso sinuabit lubricus Anguis,
 Insigni caelum perfundunt lumine Chelae.

Ipsam Helicen sequitur senior, baculoque ^{Arctophylax.}
 minatus,

Siue ille Arctophylax, seu Bacchi ob munera go.
 caesus

Icarus, ereptam pensauit fidere vitam.

Non

tur. Etenim ad aliud tendunt brachia eius, ad aliud corpus et cauda et aculeus. Habet autem stellas in vnoquoque cornu duas, in ore vnam claram, in fronte duas, in dorso claras tres, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas. Sunt omnes XIX. Ex his quatuor, quae sunt in Cornibus eius, duae priores clarae, et duae obscurae Librae assignantur, quam Chelas Graeci dicunt.

Bootes, qui et Arcturus, fertur esse custos Plaustrum, eo quod Plaustrum sequitur, id est Septentriones, et quasi succinctus sit Septentrionibus. Hunc dicunt Arcadem Iouis filium esse, de cuius post nomine Arcadia dicta est, quem Lycaon Pelasgi filius, cum Iouem hospitio recepisset, infantem membratim laceravit, et Ioui in epulis apposuit, tentans Iouem, vtrum deus esset. Iupiter autem dicitur domum Lycaonis fulmine incendisse, eoque loco ciuitatem constructam, quae Trapezos appellata est; Lycaonem vero conuertisse in lupum, Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxisse, et cuidam caprario dedisse nutriendum. Qui cum adulta iam aetate esset, matri inscius vim inferre voluit, quos cum

Non illi obscurum caput est, non tristia membra;
Sed proprio tamen vna micat sub nomine flam-
ma,

Arcturum dixere, sinus qua vincula nodant.

Virgo.

95.

Virginis inde subest facies, cui plena fini-
stra

Fulget spica manu', maturisque ardet aristis,
Quam Te, Diua, vocem? Tangunt mortalia
si te

Carmina, nec surdam praebes venerantibus au-
rem,

Exosa heu mortale genus, medio mihi cursu
100. Stabunt quadrupedes, et flexis laetis habenis
Teque Tuumque canam terris venerabile nu-
men.

Aurea

cum incolae Lycaeï montis occidere vellent, Iupiter
vtrosque liberans, astris intulit: qui, vt res gesta
est, ita manent, illa Vrsae naturae, hic impetum
faciens, quem Bootem Homerus vocat. Habet autem
stellas, in dextra manu quatuor, quae non occidunt:
in capite claram vnam, in singulis humeris singulas,
in singulis mammillis claras singulas, in dextra parte
corporis sub mammilla obscuram vnam, in dextro
cubito claram vnam, inter vtraque genua claram
vnam et magnam, quae est Arcturus: in singulis
pedibus singulas. Fiunt omnes XIII.

Ad adspectum autem Bootis Virgo constituta est,
quae Erigone dicta est, quae inter Leonem et Li-
bram in Zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis
et

Aurea pacati regeres cum secula mundi
 Iustitia, inuiolata malis, placidissima virgo,
 Seu genus Astraci fueris, quem fama parentem
 Tradidit astrorum, seu vera intercidit aevo 105.
 Ortus fama tui, mediis Te laeta ferebas
 Sublimis populis, nec dedignata subire
 Tecta hominum et puros sine crimine, Diua,
 Penates.

Iura dabas, cultuque nouo rude vulgus in om-
 nes

Formabas vitae sinceros artibus vsus. 110.
 Nondum vesanos rabies nudauerat enses,
 Nec consanguineis fuerat discordia nota;
 Ignotique maris cursus, priuataque tellus

Grata

et Themidis filiam esse dicit, nomine Iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quod cum esset immortalis, in terris morabatur, et a virorum aspectu se subtrahere solita, cum foeminis consulto ludere et conuersari videbatur, et ab eis Iusta vocabatur, et nondum inter homines nequitiam, neque nauigationem fuisse: sed illam in terris moratam, aequitatem hominibus praestitisse eo seculo, quod aureum dicebatur. Sed postquam diminuti homines a pietate quienerunt, illa cum eis minime conuersata est: postquam vero hominum mores in deterius versi sunt, in toto se e terris abstulit, et in ea parte caeli habitauit, qua enumeretur. Nonnulli autem eam esse Cererem, eo quod spicas teneat: alii Atargatin; quidam vero Fortunam, pro eo quod sine capite astris infertur. Nigidius de Virgine ita refert: Virginem Iustitiam dici

Grata satis; neque per dubios auidissima ventos
 115. Spes procul amotas fabricata naue petebat
 Diuitias; fructusque dabat placata colono
 Sponte sua tellus; nec parui terminus agri;
 Praestabant dominis signo tutissima rura.

At postquam argenti creuit deformior aetas,
 120. Rarius inuisit maculatas fraudibus vrbes,
 Seraque ab excelsis descendens montibus, ore
 Velato, tristisque genas abscondita vitta,
 Nulliusque larem, nullos adit illa Penates.
 Tantum cum trepidum vulgus coetusque vo-
 cauit,

125. Increpat: O patrum soboles oblita priorum,
 Degeneres semper semperque habitura minores,
 Quid me cuius abit vsus per vota precatis?
 Quaerenda est sedes nobis noua; secula vestra
 Artibus indomitis student scelerique cruento.

Haec

dici siue Aequitatem, quae ab hominibus recesserit, et ad immortales merito transierit. Nam cum inter mortales conueniret, omnibus locis conciliabulisque solitam consistere, et praecipere hominibus, ne temere a iustitia et aequitate discederent: qui quandiu monitis eius obedirent, diu in vita sine cura et solitudine futuros: sed cum negligentius aequitatem obseruantes declinarent, insidiisque, cupiditate et auaritia alter alterum deciperet, ab hominibus discessisse, et digna caelesti numero immortale praemium pietatis possedit. Habet autem stellas in capite obscuram nimis vnā, in singulis humeris singulas, in

vna-

Haec effata, super montes abit alite cursu, 130.
Attonitos linquens populos grauiora pauentes.

Aerea sed postquam proles terris data, nec
iam

Semina virtutis vitiis demersa resistunt;
Ferrique inuento mens est laetata metallo;
Polluit et taurus mensas assuetus aratro; 135.
Deseruit propere terras iustissima Virgo,
Et caeli sortita locum, qua proximus illi
Tardus in occasu sequitur sua plaustra Bootes.

Virginis at placidae praestanti lumine signat
Stella humeros, Helicen ignis non clarior am- 140.
bit,

Quique micat cauda, quique armum fulget ad
ipsum,

Quique priora tenet vestigia, quique secunda
Clunibus hirsutis, et qui sua sidera reddit;
Nanque alii quibus expletum cervixque caput-
que,

Vatibus ignoti priscis sine honore feruntur. 145.

Qua

vnaquaque ala obscuras duas: ex eis quae sunt in
dextra ala a parte humeri, est clara vna, et in sin-
gulis cubitis singulas, in singulis manibus singulas:
illa quae dextra, clarior est, et vocatur Spica: in
tunica obscuras sex, in singulis pedibus singulas.
Sunt omnes decem et nouem.

Gemini.

Qua media est Helice, subiectum respice
Cancrum;

At capiti suberunt Gemini.

Qua

Hi dicuntur Castor et Pollux, fratres Gemini maxima concordia, e quibus cum vnus cecidisset in pugna, quam aduersus Athenienses gerebant, alter immortalitatem accepit, quos Iupiter vtrosque caelo intulit sideribusque Geminos nominauit, qui Salutares sunt appellati. Nam et horum stellae ita se habent, vt occidente vna, oriatur altera. Alii volunt Zethum et Amphionem esse, ideo vnus zonam, alter lyram habet. Nigidius deos Samothracas dixit, quorum argumentum nefas sit enumerare, propter eos, qui ministeriis praesunt. Item dicit Castorem et Pollucem, Tyndaridas, Geminorum honore decoratos, quod principes pacationis dicantur: quod mare totum praedonibus maleficisque pacatum reddidissent, et quo in tempore nauigauerint cum Iasone atque Hercule ad pellem inauratam auferendam, multis laboris tempestatibusque conficti, periculorum atque animorum experti, impendia laboribus liberare studuerunt: atque cum a Ioue essent elati, petierunt a patre, vt sibi liceret in eo caeli loco constitui, vnde mortalibus auxiliantes prospicere possent. Quamobrem eis concessum est immortalis memoria locoque constitui, et plerisque mortalibus auxiliantes sui conspectus gratiam praebent. Quorum prior habet stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas. Sunt omnes nouem. Alter qui Propus appellatur, is iuxta cancrum est, habet stellas, in capite claram vnam, in singulis mamillis singulas, in sinistro cubito duas, in eadem manu

manu vnam, in sinistro genu vnam, in singulis pedibus singulas, in sinistro pede vltimae distantiae vnam: quae vocatur Propus. Fiunt simul decem. Hi sunt inter duodecim signa zodiaci circuli: sed in medio circulo aequinoctiali tropici hiemalis, qui Australis appellatur, sita sunt.

Cancer in astris positus esse dicitur, beneficio Iunonis, quod cum Hercules cum Hydra ad fontem Lernaenum depugnaret, hic Cancer Herculis pedem morfu deprehendit, vt Panyasis auctor dicit, quem miratus Hercules, calcatum contriuit, beneficioque Iunonis magnis honoribus decoratus est. Idem duodecim signorum numero annumeratus. Sunt in hoc signo aliae stellae, quas Graeci *ὄνομα* dicunt, quod cum Liber a Iunone insania obiecta fugeret, ad occursum Dodonaei Iouis, eiusque in templo responsa peteret, vt Philiscus refert, magni imbres cum grandine orti sunt, ea parte qua transiturus erat; asinis e contrario transeuntibus per aquas, in vno ex his sedens et ipse transuectus est sine periculo, et ab insania liberatus. Vni autem ex his effecisse dicitur, vt voce humana loqueretur, et post paucum tempus cum Priapo contendere coepit de membro naturali. Priapus compressum asinum occidit. Iouis autem beneficio vtrique immortalis honore donati astris sunt illati. Est et altera origo, quae infertur ab aliis: quod cum aduersus gigantes dii bellum agerent, idem Liber et Vulcanus et Satyri asinis insidentes profecti sunt ad pugnam. Quod genus viso tumultu diro, cum murmure rugissent, gigantes eorum voce territi fugerunt, et confestim dii de gigantibus triumphauerunt; et ideo vna cum praesepio suo astris sunt illati, et in signo nobilis Cancris positi, cuius cursum ad occasum tendit. Habet autem stellae in cornibus anterioribus duas claras, et tres obscuras, quae appellantur Nubilum: quod circa eum videtur, Praesepium dicitur: in ore vnam, in dextris pedibus singulas: sunt quatuor obscurae; in

Leq.

— Qua posterior pes,

Horrentesque iubas et fuluum cerne leonem.

Hunc vbi contigerit Phoebi violentior axis,

150. Accensa in Cancro iam, tum geminabitur aestas.

Hinc lymphae tenues; hinc est tristissima tellus;

Et densas laetus segetes bene condit arator.

Ne mihi tum remis pulset vada caerula puppis;

Dent

finistris priores claras duas, in secundo vnam, in ter-
tio vnam, in extremo minore vnam, in testa duas.
Sunt omnes XVI.

Leo beneficio Iunonis inter astra collocatus dicitur, eo quod virtute caeteras praecellat. Periandrus Rhodius refert, eum ob primos labores Herculis memoriae causa, honorifice astris illatum. Nigidius refert, hunc Leonem nutritum apud Lunam iussu Iunonis, et in terra Arcadia in regione Nemaee in spelunca Mihdimon nomine fuerit, quam quidam Aphriso dicunt, et iussu Iunonis ad Herculis exitium dimissum, quem Hercules iussu Eurysthei interfecit cum Molorcho hospite suo, cuius clauam pro viribus tributam principio est adeptus, cum qua Leonem interfecit, itaque postea claua pro gladio, pelle pro scuto reliquo tempore uti coepit, et apud omnes mortales gratus ob virtutem haberi coepit; Iunoni porro magis odio esse. Quapropter leonem caelesti memoria dignatum voluntate Iunonis nos arbitramur. Hic notabilis et maximus inter signa est. Plerique volunt Nemaee gymnicos ludos ob hunc Leonem institutos. Hic totus figuratur. Habet stellas, in capite tres, in collo duas, in pectore claram vnam, in spina tres, in cauda media vnam, in vltima cauda claram vnam, in medio ventre vnam, sub pectore duas, in priore pede claram vnam, sub

Dent potius ventis excusso vela rudente,
Excipiantque sinus zephyris spirantibus auras. 155.

Est etiam Aurigae facies, siue Attide terra Erichthonius.
Natus Erichthonius, qui primus sub iuga duxit
Quadrupedes, seu Myrtoas demersus in vndas
Myrtilus; hunc potius species in sidere reddit.
Sic nulli currus, sic ruptis moestus habenis, 160.

D 3

Per-

sub ventre vnam claram, in medio ventris vnam, in
posteriore pede claram vnam, in genu posteriori el-
ram vnam. Fiunt omnes decem et nouem. Viden-
tur aliae stellae obscurae septem iuxta caudam eius,
quae vocantur crines Berenices, et sunt earum virgi-
num, quae Lesbo perierunt. Illa autem magna et
clara, quae in pectore eius est, appellatur Tyberone.

Hic agitator Erichthonius dicitur fuisse Vulcani et
Minervae filius. Qui Vulcanus cum Ioui salmen effi-
ceret, ab Ioue promissum coepit, vt quicquid vellet
praesumeret. Ille Mineruam in coniugem petiuit.
Iupiter imperauit Minervae, vt virginitatem defende-
ret. Dumque cubiculum introirent, certando Vulca-
nus semen in pauimentum iecit, vnde natus est Erich-
thonius, quem Minerva in cista abscondit, dracone-
que custode appposito, duabus sororibus Aglauro et
Pandroso commendauit. Hic primus currus homines
equis iunctis docuit similes quadrigae solis facere.
Primum Panathenaea constituisse, arcem templumque
aedificasse dicitur, quem Iupiter miratus astris rece-
ptum memoriae tradidit. In hoc signo et Capra est,
quam in humero portat, quae Iouem nutriuit. Item-
que eius filii Hoedi, quos auriga in brachio portat,
qui fluctus significare dicuntur, noscuntur. Musaeus
de capra hoc refert: datur Iouis infans nutriendus
The-

Perfidiâ Pelopis raptam gemit Hippodamiam.
Ipse ingens transuersus adit laeuam Geminorum
Maiorisque Vrsae contra delabitur ora.

Numina praeterea secum trahit; vna putatur

165. Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans
Vbera Cretaeae mulsit fidissima caprae,
Sidere testatur quae claro gratum alumnum,
Hanc auriga humero portans at manibus hoe-
dos

Ostendit, nautis inimicum fidus, vbi illos

170. Orbis ab oceano celsus rapit; haud semel hoedi
lacta-

Themidi Almathaeae, quae fuit domina caprae, quae ex ea Iouem nutrit. Esse autem hanc capram filiam Solis dicunt, cuius aspectus tam atrox fuisse dicitur, ut Titanes eam timerent, rogarentque matrem Terram, ut eam abderet. Terra autem in antro clausam Amalthaeae tradidit custodiendam, ibique Iouem cum cura Amalthaeae educasse. Qui cum esset iuuenis, et ille contra Titanes inermis vellet pugnare, eius pellem dicitur acceptam pro scuto habuisse, quod semper Titanibus agitator timori fuerit, et dicebatur media pelle Gorgoneum caput habere; eo tectus tegmento caprae, tergo alterius pellis tecta restituit, vitae etiam immortalitate donauit, caelique astris intulit, et eius pellem appellauit. Aliis placet, agitatore Myrtilum esse, Mercurii filium, OEnomai aurigam, et a patre Mercurio astris illatum, cuius caput non multum distat ab Helice, genua apponuntur Geminis, pedes iuxta Tauri cornua. Habet autem stellas, in capite vnâ, in singulis humeris singulas, sed ea est clarior, quae in sinistro humero est, et appellatur

Iactatam videre ratem nautasque pauentes,
Sparsaque per saeuos morientum corpora flu-
ctus.

Aurigae pedibus trux adiacet ignea Taurus Taurus.
Cornua fronte gerens, et lucidus ore minaci,
Quemlibet ignarum caeli sua forma docebit, 175.
Et caput, et patulas nares, et cornua Tauri.
Fronte micant Hyades. Quae cornus flamma
finistri

Summa tenet, subit haec eadem vestigia dextra
Aurigae, mediaque ligant compagine diuos.

D 4

Myr-

tur Capra: in singulis genibus singulas, in dextra ma-
nu vnam, in sinistra duas, et super ipso brachio stel-
las duas, quae vocantur Hoedi. Sunt omnes simul
decem.

Porro Taurum inter astra quidam putant positum,
propter Iouem quod in bouem sit fabulose conuersus.
Nigidius hunc Iouem a Neptuno fratre per gratiam ad-
duxisse, qui in figura Tauri sensum humanum habe-
ret, quem Iupiter Sidonem misit, vt Europam Age-
noris filiam ad se portaret, isque per pelagus Sidonem
venit, ibique Europam inter aequales suas ludentem
in templo Aesculapii conspexit, eamque repentino
arreptu collocatam suo tergo deuexit ad Iouem in in-
sulam Cretam. Ob hanc igitur causam Iupiter Tau-
rum sideribus dignatus est immortalī memoria inferre.
Eratosthenes dicit, hunc esse qui coit cum Pasiphae.
Cuius priores partes apparent, reliquum corpus non
apparet propter foemineum sexum. Spectat autem
orientem. In signo autem Tauri frons et facies, Hya-
des

180. Myrtilus exoritur summo cum fluctibus ore;
Totus cum Tauro lucet; ruit oceano Bos
Ante, super terras cum fulget Myrtilus ore.

Cepheus. Iafides etiam caelum cum coniuge Cepheus
Ascendit totaque domo; quia Iuppiter auctor
185. Est generis (prodest maiestas saepe parentis).
Ipse breuem patulis manibus stat post Cynosuram
Di-

des vocantur, quas Pherecydes Athenaeus nutrices Liberi dicit, quae Dodonides nymphe vocantur. Quae cum a Lycurgo captiuitatem timentes, fugerent Thebas, ne sibi a Iunone aliquid paterentur, Iuppiter caelo illatas fideribus honorauit, Hyadesque appellavit, quod nascente Libero eas inuenerit, quas in signum temporis posuit; vel quod sint pluuiiales: *ὕειν* enim pluere est, quia earum ortus imbres concitat: vel quia in modum Y literae positae sunt. Musaeus et ista refert: Ex Atlante et Hya duodecim filiae procreatae sunt, et filius Hyas, quem dum ab apro vel Leone occisum sorores omnes nimis diligentes flebant, obierunt; e quibus quinque stellas figuratas Hyades appellauerunt; septem autem, Pleiades. Myrtilus autem quinque filias Cadmi esse dixit. Habet autem Taurus stellas, in capite quinque, quae Hyades appellantur: id est in cornibus singulis singulas, in fronte duas, in naribus vnam: hae sunt Hyades; in singulis genibus singulas, in ungue anteriore duas, in palmaribus duas, in collo vnam, in dorso tres, e quibus nouissima splendida est; in ventre splendidam vnam, in pectore vnam, in palla vnam. Sunt omnes XVIII. ab excisione Tauri usque ad id quod septem stellae sunt, quas quidam Pliades vel Pleiades dicunt, quae non videntur simul, eo quod septima obscura sit.

Diducto passu; quantum latus a pede dextro
 Cepheos extremam tangit Cynosurida caudam,
 Tantundem ab laeuo determinat; vtraque iungit
 Regula Cepheos vestigia. Baltheus ambit 190.

Qua latus ac flexum sinuosi respicit Anguis, Cassiopeia.
 Cassiopeia virum residet sublimis ad ipsum,
 Clara etiam pernox caelo cum Luna refulget,

D 5 Sed

Cepheus in ordine quarto loco positus est, quem Septentrionalis circulus occupat, a pedibus vsque ad pectus; reliquus medius est Arcturo, Aestiuo tropico circulo. Fuit ergo, sicut Euripides scribit, Aethiopum rex, Andromedae pater, qui filiam suam ad cetum dicitur exposuisse, quam Persens saluauit; eiusque causa et ipse pater beneficio Mineruae sit astris illatus. Habet quidem stellas, in capite splendorum duas, in singulis humeris singulas, in singulis manibus singulas claras, in singulis cubitis obscuras singulas, in zona tres obliquatas, in dextra coxa vnam, in sinistro genu duas, supra pedes quatuor, in ultimo pede vnam. Sunt omnes XIX.

Cassiopeia interea (vt refert Sophocles carminum vates) dicitur praeposuisse formam suam Nereidibus, ob quam rem ira Neptuni Ceto transmissio vastabatur eorum terra; expositamque Andromeden et Ceto propositam; ob quam rem longe habitus eorum diuersus est. Ita autem est Cassiopeia in sella sedens. Habet in capite stellam claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextra mammilla claram vnam, in dextra manu claram et magnam vnam, in sinistra manu claram vnam, in vmbilico claram et magnam vnam, in sinistro femore duas, in eodem genu claram vnam,
 in

Sed brevis, et paucis decorata in fidere flammis,
 195. Qualis ferratos subicit clauicula dentes,
 Succutit et foribus praeducti vincula claustri:
 Talis disposita est stellis, ipsa horrida vultu
 Sic tendit palmas ceu sit planctura relictam
 Andromedam, meritam non iusta piacula matris.

Androme-
 da.

200.

Nec procul Andromede, totam quam cer-
 nere posse

Obscura sub nocte licet, sic emicat ore,
 Sic magnis humeris candet nitor. Hanc media
 ambit

Igne substricta fulget qua zonula palla;
 Sed poenae facies remanet, distractaque pandit
 205. Brachia, ceu magni teneantur robore saxi.

Andro-

in vnoquoque angulo fellae, in qua sedet, singulas
 claras. Sunt omnes XIII.

Andromeda filia fuit Cephei et Cassiopeiae, quae
 adamata est a Cupidine, et datum est responsum, ut
 traderetur Ceto ad deuorandum. Quae suspensa inter
 duos montes, et exposita Ceto est cum omnibus or-
 namentis, a Perseo autem liberata est, et ob id Persea
 dicta; beneficioque Mineruae astris recepta est. Eu-
 ripides etiam dicit intra astra collocatam, ut labor Per-
 sei aeternus pateret, manibus eius extensis, quemad-
 modum Ceto opposita est. Quae cum a Perseo liberata
 esset, neque patri, neque matri voluit commorari,
 sed continuo cum Perseo profecta est. Habet stellas,
 in capite claram vnam, in singulis humeris singulas,
 in singulis cubitis claras singulas, in dextra manu cla-
 ram

Andromedae capiti sonipes supereminet ales, ^{Equus.}
Vertice et Andromedae radiat quae stella, sub
ipsa

Aluo fulget equi; tres armos et latera aequis
Distinguunt spatii; capiti tristissima forma,
Et ceruix sine honore obscuro lumine sordet. 210.
Spumanti mandit sed qua ferus ore lupato,
Et capiti et longa ceruice insignior exit
Stella nitens, armis laterique simillima magno.
Nec totam ille tamen formam per singula reddit.
Primo praestat equum, medio rupta ordine mem- 215.
bra

Destituunt visus; rudis inde assurgit imago.
Gorgonis hic proles in Pierio Helicone,

Ver.

ram vnam, in eodem brachio claras duas, in zona
tres, sub zona quatuor, in singulis genibus claras sin-
gulas, in dextro pede duas, in sinistro pede vnam.
Sunt omnes XXI.

Equus praeterea dimidius est, priore parte patens
vsque ad umbilicum. Aratus dicit super Geniculato-
rem situm, et iam astris illatum, eo quod a celsitudine
Heliconis montis percussio pede dextro aquam produ-
xit, quem liquorem Hippocrenen dicunt. Quidam
pro eo quod Iupiter eo usus fuerit. Nonnulli vero Pe-
gasum putant, qui ad astra pro Bellerophontis interitu
euolauerit. Euripides dicit, Menalippen Chironis fi-
liam esse, quae compressa grauida, profugit in Pelion
montem, et dum a patre comprehendi timeret, deo-
rum misericordia conuersa in equum ad astra conscen-
dit, cuius posteriores partes corporis propter foemi-
nei

Vertice cum summo nondum decurreret vnda,
Musaeos fontes dextri pedis ictibus hausit.

220. Inde liquor genitus nomen tenet Hippocrenes;
Fontis nomen habet; sed Pegasus aethere summo
Veloces agitat pennas, et sidere gaudet.

Aries.

Inde subest Aries, qui longe maxima cur-
rens

Orbe suo spatia ad finem non tardius Vrsa

Perue-

nei sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas,
in facie claras duas, in capite claram vnam, in singu-
lis auribus singulas claras, in maxilla vnam, in
ala proxima capiti claram vnam, in humero alae dex-
trae vnam, in media ala vnam, in extremis pennis
vnam, in armo vnam, in pectore vnam, in spina
vnam, in umbilico claram vnam, in singulis genibus
singulas, in singulis ungulis singulas. Fiunt omnes
XVIII.

Aries, vt Hesiodus et Pherecydes dicunt, inter
astra collocatus est propter Phrixum et Hellen, Atha-
mantis et Nebulae filios. Qui cum nouercam occi-
dere vellent, insani a Libero dicuntur effecti; qui
dum in silua errarent, mater eis Arietem aurata pelle
fertur adduxisse, qui cum nauigare vellent, in mare
proiecti sunt, quod pelagus ab Helles nomine Helles-
pontus vocatur. Helle autem (vt aiunt) a Neptuno
saluata est, et ex ea puerum Paeonem genuit. Phri-
xus autem insidens praeparato arietem, Colchos ad-
ductus est ad Aeetam regem, ibique Arietem Marti
immolauit, eique suam auream pellem concessit, an-
tequam inter astra processisset, quam Draco custodiuit.

Geni-

Peruenit, et quando grauiore Lycaonis Arclos 225.
 Axem actu torquet: tanto perniciosior ille
 Distantes cornu properat contingere metas.
 Clara nec est illi facies, nec fidera possunt,
 Officiat si Luna, sua virtute nitere.
 Sed quaerendus erit zonae ratione micantis 230.
 Andromedae; terit hic summi diuortia mundi,
 Vt chelae, candens aut baltheus Orionis.

Est

Genitum autem hunc Arietem dicunt ex Neptuneo et
 Theophane, Altidis filia, quam cum adamasset, in
 insulam Crinnissam traduxit, inque ouem conuertit,
 cum qua in Arietem mutatus concubuit, ex qua Aries
 chrysouellus natus. Nigidius hunc Arietem dicit du-
 cem et principem esse signorum zodiaci circuli. Im-
 mortali autem honore donatum, quod cum Liber exer-
 citum in Aphricam duceret, et aquae inopiam patere-
 tur, subito Aries ex arena exiuit, et Liberum cum
 suo exercitu ad aquam perduxit diuinitus. Hoc facto
 Liber eum Arietem Iouem Ammonem appellauit, eique
 fanum magnificum fecit, eo in loco, in quo reperta
 est aqua, et abest ab Alexandria itinere dierum nouem,
 locus arenosus et serpentum multitudine plenus, et
 ab arena Ammon est nominatus. Praeterea Aries
 dnx aquae, immortalis mutatus, et caeli sidera con-
 secutus. Conuertit autem caput ad Taurum, ipse au-
 tem assequitur aliis signis. Habet autem stellas, in
 capite vnam, in auriculis tres, in collo duas, in sum-
 mitate pedum anteriorum singulorum singulas, in dor-
 so quatuor, in cauda vnam, in ventre tres, in sum-
 mitate singulorum pedum posteriorum singulas. Sunt
 omnes XVIII.

Deltoton.

Est etiam propiore deum cognoscere signo,
 Deltoton si quis, donum hoc spectabile Nili,
 235. Diuitibus generatum vndis, in sede notarit.
 Tres illi laterum ductus; aequata duorum
 Sunt spacia; vnus breuior, sed clarior ignis.
 Hunc Aries iuxta; medium Deltoton habebit
 Inter lanigeri tergum et Cepheida moestam.

Pisces.

240.

Hunc vltra gemini Pisces, quorum alter in
 Austros
 Tendit, Threicium Boream petit alter, et audit
 Stri-

Super caput Arietis non longe ab Andromedae
 pedibus adiacet signum quod Graeci ob similitudinem
 Deltae literae, Deltoton vocant, Latini autem ob
 proprietatem formae, Triangulum dicunt. Quod
 quidam a Ioue per Mercurium inter astra positum
 dicunt, super caput Arietis, pro eo quod obscurum
 esse dicitur. Quidam vero dicunt, Aegypti esse effi-
 giem, stellis figuratam in tribus angulis, id est tri-
 gono, et Nilum talem ambitum facere. Habet au-
 tem stellas tres, in singulis angulis singulas, e qui-
 bus vna est clarior.

Pisces hi sunt, et maior Piscis. Nigidius hos
 Pisces dicit in flumine Euphrate fuisse, et ibi ouum
 inuenisse mirae magnitudinis, quod volentes ciece-
 runt in terram, atque ita columbam insedissee, et post
 aliquot dies exclusisse eam Syriae quae vocatur Ve-
 nus; maxime quae misericors ad homines pertine-
 bat; quaeque multa quae ad vtilitatem hominibus
 verterentur, ea dicitur inuenisse. Quae, quoniam
 Iupiter saepius a Mercurio laudari nominarique au-
 diret,

Stridentes auras, niueus quas procreat Haemus.
 Non illis liber cursus, sed vincula caudâ
 Singula vtrunque tenent vno coeuntia nodo.
 Nodum stella premit Piscis, qui respicit auras 245.
 Threïcias. Dextram Andromedae cernuntur
 ad vlnam.

Subter vtrumque pedem deuotae Virginis *Perseus*.
 ales

Perseos effigies seruatae grata puellae.
 Moles ipsa viri satis est testata parentem;

Tantus

diret, quod in deos religiosa, in hominibus officiosa diligenter fuerit, rogata a Ioue, quod sibi optanti tribui postulet, illa ait, Vt pisces, qui suam originem seruassent, immortalis praemio afficerentur. Iupiter in duodecim signis Pisces siderum splendore decorauit. Vnde hodie quoque Syri neque hos Pisces edunt, et columbas potestate decorant. Horum autem vnus aquilonius est, alter australis, ex aduerso caudis vtrunque positus. Habent inter se alligamentum luteum, continens vsque ad priores pedes arietis. Andromedae autem humerus dexter, piscis est signum. Habet idem aquilonius stellas duodecim. Alligamentum luteum, quo continentur in parte boreae, habet stellas tres, in parte noti tres, ad orientem tres, ad occidentem tres. Australis piscis quindecim. Sunt omnes XXXIX.

Perseus quidem ex Danae et Ioue natus est. Iupiter enim in similitudinem aurei imbris se transformans oppressam delusit Danaen, Acrisii regis Argivorum filiam; quam pater a Ioue vt vitiatam cognouit,

250. Tantus vbique micat, tantum occupat ab Ioue
caeli.

Dextra sublata solium prope Cassiopeiae
Sublimis fulget; pedibus properare videtur,
Et velle aligeris purum aethera findere plantis.

Poplite

gnouit, intra arcam includens praecipitauit in mare; quae delata ad Italiam, inuenta a quodam piscatore, et oblata regi, eam sibi fecit vxorem, vna cum Perseo, quem enixa est in mari. Qui missus ad Polydecten regem insulae Seriphi, acceptis a Mercurio talaribus, et a Vulcano harpe adamantina, per aëra iter faciens ad Gorgones, Phorci filias, venisse perhibetur, quae angues pro crinibus dicuntur habuisse, quosque vidissent in lapides conuertere. Gorgones tres feruntur fuisse sorores, vno oculo, vna pulchritudine inter se communicantes: quarum nomina putantur, primae Stheno, secundae Euryale, tertiae Medusa. Quidam vero eum a Minerua missum dicunt, et ab ea clypeum vitreum accepisse, per quem videre nec videri ab eis posset. Qui cum Gorgones dormientes inuenisset, caput Medusae abscidit et Mineruae tradidit, quod illa in suo pectore aptauit, vt in bello terribilior esset. Perseum autem inter sidera collocauit. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris claras singulas, in manu dextra claram vnam, in eodem cubito vnam, in manu sinistra vnam, in dextra parte lumborum claram vnam, in sinistro femore claram vnam, in singulis genibus singulas, in singulis tibiis singulas, in singulis pedibus singulas, in capite Gorgonis circumquaque tres, in harpe vnam. Fiunt omnes XVIII.

Poplite sub laeuo, Tauri certissima signa Pleiades.
 Pleiades suberunt; brevis et locus occupat om- 255.
 nes;

Nec faciles cerni, nisi quod coeuntia plura
 Sidera communem ostendunt ex omnibus ignem.
 Septem traduntur numero, sed carpitur vna.
 Deficient oculo distinguere corpora parua;
 Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas: 260.
 Electra, Alcyoneque, Caelacnoque, Meropeque,
 Asterope, et Taygete simul, famosaque Maia,
 Caelifero genitae; si vere sustinet Atlas
 Regna Iouis superosque, atque ipso pondere
 gaudet.

Lumine

Pleiades a pluralitate Graeci vocant; Latini, eo quod vere exoriantur, Vergilias dicunt. Dicit autem Pherecydes Athenaeus, septem sorores fuisse, Lycurgi filias, ex Naxo insula, et pro eo quod Liberum educauerunt, a Ioue inter sidera sunt relatae. Harum nomina putantur, Electra, Alcyone, Caeleno, Asterope, Merope, Taygete, Maia: quarum septimam, ut ait Aratus, vix intueri licet, quam quidam prae timore Orionis fugisse putant; quidam a Sole persecutam arbitrantur, vocatamque Electram, quae non sustinens videre casus pronepotum, fugerit. Vnde et illam dissolutis crinibus propter luctum ire asserunt, et propter comas, quidam Cometen appellant. Nonnulli vero Meropen esse autumant, quae nupta a quodam viro nominata est Hippodamia. Musaeus autem refert, filias Atlantis fuisse septem, ex quibus sex clarae sunt, vna obscura; cum diis concubu-

Vol. II. E

Contra spectat auem, vel Phoebi qui fuit Cycnus.
olim,

Cycnus vel Ledaë thalamis qui illapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine textit. 275.

Inter defectum sidus Cycnumque nitentem
Mercurialis habet sedem Lyra; multa videbis
Stellarum vacua in Cycno; multa ignea rursus,
Aut medii fulgoris erunt; penna vtraque lata,
Dexterioꝛ iuxta regalem Cepheos vnam, 280.
At laeua fugit instantem sibi Pegason ala.

E 2 Piscibus

autem patrem, a quo fuerat glorificatus, minime glorificaret, sedens in Pangaeo monte, et expectans solis ortum, Liber indignatus misit Bacchas, ut Aeschylus scribit, quae eum membratim discerperent, collectisque membris eius sepelierunt eum in Lesbii montibus; eius Lyræ Musæo dederunt, Iouemque rogauerunt, ut eius memoriam astris inferret. Habet autem stellas, in vtrisque pectinibus singulas, in cacumine chordarum singulas, in vtrisque humeris singulas, in fundo vnam, in modulo vnam, in tympano claram atque candidam vnam. Sunt omnes nouem.

Cycnum dicunt inter astra constitutum, eo quod Iupiter in Cycnum transfiguratus euolauerit in rimum Atticae regionis, ibique compresserit Nemefin, quae et Leda dicitur, (ut refert Crates tragoediarum scriptor) quae enixa est ouum, vnde nata est Helena: sed quoniam Iupiter rursus in caelum in Cycnum transfiguratus se recepit, ut fuit pennis tensus, simulacrum eius sideribus reliquit. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in dextra ala quinque,
vnam,

Piscibus interlucet equi latus, ad caput eius

Aquarius. Dextra manus latices qua fundit Aquarius exit.

Atque imitata cadunt errantis signa liquoris

Quo

vnam claram quae est erga collum, in sinistra ala quinque, in pectore vnā, in cauda vnā, quae est amplissima. Sunt omnes XIV.

Porro Aquarius nomen accepisse dicitur, quod eius exortu imbres plurimi fiant. Quidam volunt, Ganymeden eum esse, Troili et Callirrhoes filium, qui cum in Ida monte venaretur, ob nimiam pulchritudinem a Ioue adamatus, et per aquilam raptus, inter astra est collocatus. Dehinc Aquarius dictus est, quod vndas funderet. Nigidius Hydrochoon siue Aquarium existimat esse Deucalionem Thessalum, qui maximo cataclysmo sit relictus cum vxore Pyrrha in monte Aetna, qui est altissimus in Sicilia; et posteaquam se et vxorem suam in terra relictum censuit, orbitatis et vastitatis misertus, ab Ioue precari coepit, vt aut et ipsi interirent, aut hominum genus restituerent. Iupiter respondit et per sortem indicauit, vt lapides, quos ante se reperissent, post se iactarent. Reuersi itaque, quotquot Deucalion misit, viri fiebant; quos Pyrrha, foeminae. Quo facto rursus hominum genus natum est, ob quam rem λαός Graece populus dicitur, quia lapis antiquitus Graece λίθος appellabatur. Ab antiquis quidem dicitur Aristeus filius Apollinis fuisse, quem Apollo dicitur ex Cyrene procreasse, quam compressit in monte Orphea, qui Cyrenis est appellatus. Aristeus dicitur omnibus artibus doctus fuisse, quibus caeteros homines ad bonos fructus vtilitatemque perducebat. Is cum Caniculae signum pestiferum oriretur,

et

Quo prior Aegoceros semper properare vi- Capricor-
detur nus.
285.

Oceano merfus sopitas condere flammās.

Tum brevis occasus ortusque intercipit hora,

Cum sol ambierit metas gelidi Capricorni.

Iam neque perficiet cursus nec vota brevis lux,

Et cum terrores auget nox atra marinos, 290.

Multum clamatos frustra exspectaueris ortus.

Tunc rigor, aut rapidus ponto tunc incubat

Auster;

Pigra ministeria, et nautis tremor occupat artus,

E 3

Et

et statim praesentes fructus laederentur, et homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est, ut a diis impetraretur, maxime Neptuno, Iouis fratre, ne tempestatibus et ventis pateretur genus humanum affici indigois calamitatibus. Itaque venia data, constitutum est a diis, ut Caniculae stellae exortu, venti perflarent dies circiter quadraginta, eiusque pestilentiae vim abscinderent. Quapropter Aristeus a diis inter astra est collocatus. Habet autem Aquarius stellas, in capite obscuras duas, in singulis humeris singulas amplas, in sinistro cubito vnam, in dextro cubito vnam, in singulis manibus singulas, in singulis mammillis singulas, sub mammillis singulas, in dextro lumbo vnam, in singulis genibus singulas, in dextra tibia vnam, in singulis pedibus singulas. Sunt omnes XVIII. Effusio vero aquae dextra laevaue fit stellis XXXI. Quarum duae splendidae sunt, caeterae vero obscurae.

Capricornus sane similitudinem habet Aegipanos; habet enim posteriorem partem Piscis, priorem Capricor-

Et rationem animi temeraria pectora soluent.

295. Nulla dies oritur, quae iam vacua aequora cernat

Puppibus, et semper tumidis ratis innatat vndis.

Interea tentare vndas iuuat; aspera sed cum

Affultat lateri deprensae spuma carinae,

Tunc alti curuos prospectant littore portus:

300. Inuentasque alii terras pro munere narrant.

Inter-

pricorni; et hunc honorem dicitur affecutus, eo quod cum Ioue sit nutritus. Epimenides dicit in Ida utrosque nutritos, et ad Titanum bellum cum Ioue esse profectum; quem Iupiter victor astris intulit, quod eius opera dii armati essent; itemque matrem eius Capram, quod Dicolon inuenisset in mari, ideo Piscis cauda notatam. Nigidius Capricornum refert immortalis honore donatum, quo tempore Typhon in monte Tauro speluncam haberet, et Aegyptum incoheret, ab Ioueque concessum habuisset, quemadmodum diis posset obsequere, cum eis consilium panderet, si neque terras relinquere vellent, neque Typhonis immanitati resistere dii possent, inconsulte figuras immutauerunt, in quam quis vellet, seu bestiam, seu volucrem, seu piscem pecudemue, Typhon se in capram transmutesset; itaque immortales figuris ignotis Typhonis ante oculos crebro versabantur; unde adhuc maxime pro diis multas bestias obseruant coluntque Aegyptii. Et cum venit Typhoni neminem deorum aduersari, sibimet vacuam cognovit dominantibus, arbitratus deos se veritos, propter metum: dominabatur imperitis fortunae varietate, et periculi magnitudine instantis. Nam post XVIII. dies dicitur consilium de eo repente a diis factum ut interficeretur; ob idque usque hodie in Aegypto hos

Interea exanimat pavidos instantis aquae mons;
Aſt alii procul a terra iaſtantur in altum;
Munit et hos breue lignum, et fata instantia pel-
lit;
Nam tantum a leto, quantum rate fluctibus ab-
ſunt.

E 4

Bell-

hos dies, id eſt XVIII. feſtos perpetuo, annis ſin-
gulis inſtituerunt; in quibus diebus qui naſcitur,
amplius quam eos non viuit. Typhon autem fulmi-
ne interficitur ab Apolline, in templo Aegypti Mem-
phis, vbi mos fuit folio regio decorari reges qui
regnabant. Ibi enim ſacris initiabantur primum, vt
dicitur, reges, ſatis religioſe tunicati: et Tauro
quem Apim appellant, iugum portare fas erat, quem
deum maximum Aegyptii exiſtimant. et per vicum
vnum duci, vt periti exiſtimabant, labore humanae
neceſſitatis, vt crudelius quae ſub eis ſint abutantur.
Deducitur autem a ſacerdote Iſidis in locum, qui
nominatur Adytos, et iureiurando adigitur, neque
menſem, neque diem intercalandum, quem in feſtum
diem immutarent, ſed CCCLXV. dies peracturos,
ſicut inſtitutum eſt ab antiquis. Sed illo reuertamur,
vnde digreſſi ſumus. Igitur dii poſtea quam Typho-
nem poena affecerunt et interfecerunt, ſancta aſtro-
rum memoria decorauerunt, et ei nomen Aegyptii,
Aegipana impoſuerunt, quod cum tanti dii ſe in be-
ſtias conuertiffent, Typhon ſe in Capram transfigu-
rabat, oppidumque magnificum in Aegypto aediſi-
cauerunt, quod Panopolin appellauerunt. Habet au-
tem ſtellas, in ſingulis cornibus duas, in naribus
claram vnam, in capite claras duas, ſub collo vnam,
in pectore duas, in anteriore pede vnam, in ſum-
mitate

Sagittarius
305.

Belligeri Titan magnum cum contigit arcum,

Ducentemque ferum finuato spicula neruo,
Iam clausum ratione mare est, iam nauita portu
Infestam noctem fugitat longasque tenebras.
Signum erit exoriens nobis tum nocte suprema

Scor-

mitate ipsius pedis vnam, in dorso septem, in ventre quinque, in caudae extremitate claras duas. Sunt omnes XXVI.

Porro Sagittarius Scorpione oriente ascendit, quo ascendente Orion occidit totus, et Cepheus a vertice et humeris cum manibus, in cuius signi regione zodiacus circulus humillimus est propter equina crura. Quidam negant, dicentes, nunquam Centauros ullis sagittis usos fuisse. Quidam autem dicunt, quod quadrupes esse non videatur. sed stans bipes sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus est, et caudam habet veluti sagittarii. Sositheus autem, tragoediarum scriptor, illum affirmat esse Crotonem, Euphemes Musarum nutricis filium, et inhabitasse Heliconem, atque sagittis et venatu vitam exegisse, qui inter Musas saepius commoratus, plausu cantus earum distinguebat, id est ad pedem manibus plau-
debat, quo alii timerent. Hunc Musae beneficio Iouis astris intulerunt, cuius artes, id est plausus et sagittae, inter mortales mansere. Nigidius de Crotone idem dicit, sed non conuersatum cum Musis; sed dum illae cantus chorosque celebrarent, hunc procul auditu repentino plausu ad pedem feriendo oblectare canentes, ob hoc eum a Ioue immortalis memoria earum rogatu donatum, quod esset nutricis earum filius, idem Oceani nepos. Habet autem stel-
las,

Scorpius; ille micat super freta caerula cauda. 310.

Insequitur grauis Arcus, et in lucem magis exit.

Tunc alte Cynosura repit, tunc totus in vndas

Mergitur Orion, humeris et vertice Cepheus.

Est etiam incertum quo cornu missa Sagitta, Sagitta et
Aquila.
Quam seruat Iouis ales; habet miracula nulla, 315.

E 5

Si

las, in capite duas, in arcu duas, in acumine sagittae duas, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ventre claram vnam, in spina duas, sub cauda duas, in anterioribus geniculis singulas. Sunt omnes XV. Reliquae vero septem, subter crura, similes quidem sunt posterioribus, quae non ostenduntur, quod Centaurus duplex sit; iaculum autem eius, ex quo dicunt omnes Cyclopes ab Apolline interfectos, qui Iouis fulmina fuerant, absconditum fertur ad aquilonem, et peracta, ac potius sedata lite, assumptum, et ad pedes sagittarii inter astra collocatum. Habet autem stellas quatuor, in summo vnam, in medio obscuram vnam, in pennis duas, vnam vero splendidiorē aliis.

Aquilam sane inter astra collocatam dicunt, propter Ganymedem Iouis ministrum, quem rapuit in caelum. Est enim ea signum Iouis, quod cum dii omnes volucres inter se diuiderent, eam in portione sortitus sit Iupiter, quod altius cunctis volantibus euolet, et pene inter omnes principatum teneat, et quod sola auium Solis radiis non terreatur. Nanque ita est spectans ad orientem pennis tensis. Aglaosthenes dicit Iouem in aquilam transfiguratum Naxiam regionem ubi nutritus fuerat petiisse, et regnum accepisse. Egresso vero de Naxo cum aduersus Titanas proficisceretur, et sacrificium faceret,
aqui-

Si coelum ascendit Iouis armiger; is enim arcum
 Vnguibus innocuis Phrygium rapuit Ganymedem
 Et telo appositus custos quo Iuppiter arsit
 In puero, luit excidio quem Troia furorem.

Delphinus.
 320.

Delphin inde brevis lucet iuxta Capricor-
 num

Paucis fideribus; tulit hic Atlantida Nymphen

In

aquilam ei in auspicio apparuisse, et fulmina ministrasse, quam bono omine acceptam tutelae suae subiecisse. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in humeris singulis alarum singulas, in pectore obscuram vnam. Sunt omnes quatuor. Sagitta autem, quam tenet in pedibus, dicitur sagitta Apollinis fuisse, cum qua Cyclopes interfecit, eo quod Iouis fulmina facerent, quod eo telo Aesculapius eius filius a Ioue esset interfectus, quam sagittam astris illatam in memoriam virtutis suae reliquit. Habet autem stellas quatuor, in summo vnam, in medio vnam, in pennis sagittae duas.

Neptunus, ut Artemidorus refert, Amphitriten voluit in coniugium accipere, quae cum ob verecundiae magnitudinem et virginitatis obseruantiam ad Atlantem confugisset, Neptunus post eam multos misit, qui eam peterent, inter quos et Delphinum misit, qui eam peteret. Quae cum circa insulas Atlantidis moraretur, reperit eam, nunciauitque Neptuno, quam ille suis persuasionibus ad suam perduxit voluntatem, Delphinoque maximos honores in mari tribuit, quem in astris intulit et in manu sua habere instituit. Habet autem stellas nouem, et ideo musicum signum dicitur, eo quod in numero musarum stellas

In thalamos, Neptune, tuos, miseratus amantem.

Sidera, quae mundi pars celsior aethere voluit.

Quaeque vident Boream ventis assueta serenis

Diximus. Hinc alius declivis ducitur ordo, 325.

Sentit et insanos obscuris flatibus austros.

Primus in obliquo rapitur sub pectore Tauri Orion.
Orion; non vlla magis vicina notabit

Stella

Stellas habet, in ore vnam, in sollo duas, in pinnulis ventris tres, in dorso vnam, in cauda duas. Sunt omnes novem. Delphinus autem non multum currit supra Capricornum.

Orion qui et Incola dicitur, ante Tauri vestigia fulget, et dicitur Orion, ab vrina, id est ab inundatione aquarum. Tempore enim hiemis habet ortum cum mare et terras aquis et tempestatibus turbat. Hunc Romani Iugulam vocant, eo quod sit armatus, ut gladius stellarum luce terribilis et clarissimus, qui si fulget, serenitatem portendit: si obscuratur, tempestatem annuit imminere. Hunc Hesiodus dicit Neptuni et Euryales filium, cui dono datum est a Neptuno, ut super fluctus ambularet, veluti supra terram. Qui cum Chium venisset, Merope OEnopionis filiam compressit, quem OEnopion ob iniuriam excaecavit, et de finibus suis expulit. Ipse cum Lemnum venisset, a Sole dicitur ei lumina restituta esse, et reuersus est ad OEnopionem, qui cum a ciuibus terra absconderetur, OEnopion, desperata eius inuentione, Cretam est profectus: vbi cum immodice venaretur, et a Diana corriperetur, ait se nullam feram in terris relicturum.

Tellus

Stella virum, sparsa quam toto corpore flamma
 330. Tale caput, magnique humeri, sic balteus exit,
 Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.

Talis

Tellus indignata Scorpionem extulit mirae magnitudinis, qui poenas magniloquentiae eius exigeret, Iupiter autem Orionem ob virtutem astris intulit. Idem rogatu Dianae Scorpionem inter astra duodecim caelo collocavit, quorum contra magnitudinem stellae quoque eorum amplissimae sunt. Aristomachus autem dicit Erythrea quendam Thebis voto petisse, ut filium haberet, ad quem Iupiter Mercurius et Neptunus hospitio deuenerunt: qui eis hostiam immolavit, ut filius nasceretur: cuius bouis pelle detracta, dii in eam vrinam fecere, iussuque Mercurii, terra obruta est, vnde puer supradictus est natus, quem Vrionem appellauerunt et astris intulerunt. Quidam autem dicunt Vrionem Methymnaeum, qui cum esset citharae potens, rex Corinthiorum Pyranthus nomine eum dilexit, qui cum a rege impetrasset ut ciuitatem arte sua illustraret, et magnum patrimonium acquisivisset, consenserunt famuli cum nautis, ut eum interficerent: quem cum vellent interficere petiit ab eis ut ante decantaret. Cum autem citharae sonus cum voce eius audiretur, Delphini circum nauim venerunt, ille super vnam ex his se praecipitavit, qui eum sublatum ad Regem Pyranthum Corinthum detulit. Delphinus subductis per aestum aquis exanimatus est. Qui cum suos casus Pyrantho narrasset, iussit rex Pyranthus Delphinum sepeliri, et ei monumentum fieri: post aliquantulum temporis naus qua Orion deuectus fuerat, Corinthum delata est. Nautas cum ad se adduci rex imperasset, et de Orione inquireret, dixerunt eum obiisse. Quibus ille, Crastino, inquit, die ad Delphini

Talis ei et custos aderit Canis ore timendo; Sirius.
Ore vomit flammam; membris contemptior
ignis;

Sirium

phini monumentum iurabitis: eosque custodiri mandavit, atque Orionem ita ornatum sicut se praecipitauerat, in monumento Delphini delitescere. Cum autem adducti per Delphini monumentum iurarent Orionem obiisse, et de monumento prodiisset, illi eum videntes obmutuerunt, ibique regis imperio crucifixi sunt. Dehinc Iouis miseratione dicitur Orion cum Delphino inter astra positus. Nigidius autem refert quodam tempore Iouem cum caeteris diis apud Musaeum Bistoniorum regem hospitio dapili copiosoque affectu praedito in hilaritate constituisse, ut in corio Tauri qui tunc immolatus fuerat, mingerent, eoque loco in corio terra obruta natus sit Orion, qui factus adolescens digna deorum forma atque egregia virtute incitatus, immortalis memoria obtemperabat, quibus ortus dicebatur. Nam cum in Celinio venaretur, Dianam irridens contemnebat eius opera, quae in monte constituebat. Itaque Diana misisse dicitur Scorpionem qui Orionem vita priuaret: Orion vita priuatus, sideribus illatus est. Habet autem stellas, in capite claras tres, e quibus media est splendidior caeteris: in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito obscuram vnam, in eadem manu vnam, in zona tres, in gladio quem tenet in manu, tres: in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas, in mantili tres. Sunt omnes XVII. et decem ex eis obscuriores.

Sirius stella est in medio Centro caeli, ad quam cum Sol accesserit, duplicatur calor ipsius, et languore afficiuntur corpora humana. Sirium autem stellam vocatam putant propter flammae candorem.

Latini

Sirium hunc Graii proprio sub nomine dicunt.

335. Cum tetigit Solis radios, accenditur aestas,
Discernitque ortu longe sata; viuida firmat;

• At

Latini autem illam Caniculam vocant, vnde et dies Caniculares dicuntur, quia quandiu Sol in ipsa est, pestifera est, sed pro qualitate adiacentium commutatur. Nam aut vincitur, aut morbosus vitur viribus. Hinc est, quod cum certo tempore oritur, non semper est noxia. Quidam vero dicunt, Canem fuisse, quae Europae cum dracone custos data est, quae postea Minos vtrique accepit. Eandem postea ob medicinae causam Procridi in munere datam, quae postea Cephalus vtrique possedit, vir Procridis, qui eam ad Thebas duxit ad vulpem Thebanorum agros infestantem; cui Cani fatum est, ne ab vlllo posset interfici, itemque Vulpi. Iupiter vero Vulpem in lapidem convertit, et Canem astris intulit. Amphianus, tragoediarum scriptor, refert, quod cum hominibus stellae relinquerent locum, missus est legatus Canis ad Doloram, quam vt vidit, tempore tempestiuo adamauit; qui cum flagraret amore, nec posset frui, magis asperius vrebatur; calamitate accepta, et Deos adiutores inuocare coepit; tunc Aquilo misit filios suos adolescentes, qui operam Cani traderent, et ipse flatu suo Canis ardorem sedanit, qui flatus Etesiae dicitur; amoris autem memoria remansit.

Sunt qui aliter memorent. Icarus a Libero hospitio receptus est; qui ei in munere virem plenum vino tribuit, iussitque, vt in reliquas terras propagaret. Icarus dehinc Athenaeus, cum in terram Atticam ad posteros deuenisset, eis genus hoc suauitatis ostendit; pastores autem cum immoderatus biberent, ebrii facti conciderunt. Qui arbitantes Icarium malum medicamen-

At quibus assutae frondes, aut languida ceruix,
Exanimat; nullo gaudet maiusue minusue
Agricola; et fidus primo speculatur ab ortu.

Auri-

mentum sibi dedisse, eum fustibus interfecerunt. Icarium autem occisum Canis, qui cum eo fuerat, Maera nomine, vlulans, Erigonae eius filiae monstravit, ubi pater insepultus iaceret; quae cum venisset, eius corpus sepeliuit, ipsaque se in monte Hymetto contulit, ibique laqueo sibi mortem conscivit. Tunc dicitur Liber a Ioue petiisse, ut Erigonem et Icarium astris inferret. Iupiter autem audita eius petitione, Erigonem signum Virginis nominavit; Icarium autem patrem eius, Arcturum. Qui cum exoritur, tempestates mari terraeque efficit; cumque Athenas pestilentia opprimeret, ex oraculo responsum est, cessaturam pestilentiam, si per annos singulos de frugibus et vindemia Icario et Erigonae primum delibaretur. Quod factum est ab Atheniensibus, qui diebus festis institutis aras constituerunt; ideo quia illam pendentem aspererunt, quod est apud Graecos; ex quo factum est, ut soli oscillo iactarentur homines. Canis autem Icarii, qui vlulans ante pedem pendentis Virginis mortuus est, Astrocyon nominatur, quod nos Canis stellam dicimus; qui ob eandem causam, quando exoritur, summam pestilentiam hominibus facit. Habet autem stellas, in capite unam, quae Isis dicitur, claram in lingua unam, quam Sirium vel Canem vocant, quae magna est et splendida, in collo duas, in singulis humeris singulas obscuras, in pectore claras duas, in anteriore pede sinistro tres, in dextro unam claram, in extremo supra dorsum tres, in ventre duas, in sinistro femore unam, in posteriori pede sinistro unam, in summitate caudae unam. Fiunt omnes XX. Situm autem

Lepus.

340.

Auratum Leporem sequitur Canis, et fugit
ille;

Vrgetur cursu rutili Canis ille per aethram
Sic vtrunque oritur, sic occidit in freta fidus.

At

autem est hoc signum inter hiemalem tropicum, et
arcticum subterraneum, qui Australis vocatur.

Lepus sub pedibus Antecanis et Orionis constitu-
tus est. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis.
Nam vt venatorem eum finxerunt aliqua de causa,
ita Leporem ei ad pedes fugientem finxerunt. Qui-
dam negant tam nobilem tamque magnum venato-
rem, de quo ante in Scorpione signo diximus, et
postea in ipsius figura dicemus, oportere Leporem
venari, Callimachusque accusat eum, quod cum Dia-
nae scriberet laudes, eam leporino sanguine gaude-
re, et eos venari dixerit. Nonnulli a Mercurio in-
ter astra collocatum dicunt propter nimiam veloci-
tatem, siue quod inter quadrupedes plus pariat, et
quosdam foetus pariat, quosdam vero in ventre ha-
beat, sicut Aristoteles philosophus ait, qui de ani-
malium ratione disseruit. Antiquitus autem diceba-
tur in insula Lero nullum Leporem fuisse, sed ex
eorum ciuitate adolescens quidam studio generis ab
exteris terris Leporem foeminam produxit, et ad
eius partum diligentissime quae opus essent admini-
strauit; itaque cum peperisset, et complures eius
ciuitatis ad studium intendisset, et partim precio,
partim beneficio mercati essent, omnes Lepores ale-
re coeperunt; quibus cum nihil daretur ad mandu-
candum, impetu facto omnia comederunt, quo facto
insulam calamitas afflixit. Itaque postea Leporis
figuram astris contulerunt, vt homines meminissent,
nihil his exoptandum in vita, si insolenter vtantur
laetitia,

At qua cauda Canis languenti definit astro, Argo.
 Fulgent Argoae stellis aplustria puppis;
 Puppe etenim trahitur, non recto libera cursu: 345.
 Vt cum decurrens inhibet iam nauita remos,
 Auersamque ratem votis damnatus ad oram,
 Perligat, optatam cupiens contingere terram:
 Seu quia pars violata fuit, coeuntia saxa,
 Numine Iunonis tutus cum fugit Iason. 350.

Haec

laetitia, qua dolorem capere posterius cogantur. Habet autem stellas, in singulis auribus singulas, in pectore duas, in dorso nitidam vnam, in posterioribus pedibus singulas. Sunt autem omnes VII.

Post Canis igitur magni caudam, secundum stellarum ordinem Nautis constituta est, quam quidam beneficio Mineruae inter astra collocatam dicunt, quaeque prima ab ea fabricata est, et mare quod antea inuium fuerat hominibus, peruium nautis ingenio fecit, quam notatam in caelo figurauit, sed a gubernaculis vsque ad malum. Nonnulli dicunt, Danaum Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuisse, fratrem autem eius Aegyptum totidem filios. Danaum autem et filias eius interficere voluit, vt regnum paternum solus obtineret, easque filiis suis vxores a fratre poposcit. Danaus autem cognita malitia, Minervam inuocauit adiutricem; tunc primum dicitur Minerva nauim fecisse, quae Argos appellata est, cum qua Danaus ex Africa Argos profugit. Aegyptus filios suos ad persequendum fratrem misit. Qui postquam Argos venerunt, patrum impugnare coeperunt. Danaus autem, vt vidit, se eis obistere non posse, dedit eis filias suas,
Vol. II. F quae

Haec micat in caelo lateri non amplius aucta;
 Qua surgit malus, qua debet reddere proram,
 Intercepta perit nulla sub imagine forma;
 Puppis demisso tantum stat roscida clauo.

Porro. Haud procul expositam sequitur Nereïa Pistris
 355. Andromedam; media est solis via, cum tamen
 illa

Terretur monstro pelagi, gaudetque sub axe
 Diuerso posita, et Boreae vicina legente.
 Auster pistrin agit duo sidera, perlegit vnum;
 360. Nanque Aries supra Pistrim Piscesque feruntur;
 Bellua sed ponti non multum praeterit Amnem,
 Amnem, qui Phaëthonta suas defleuit ad vndas,
 Postquam patris equos non aequo pondere rexit,
 Ful-

quae patris iussu viros suos vna nocte interfecerunt,
 sola Hypermnestra Linum seruauit; ob quod sanum
 illis factum est. Caeterae vero dicuntur apud Infe-
 ros in dolium pertusum aquam ingerere. Habet au-
 tem Nauis stellas, in puppe quatuor, in catastroma
 quatuor, in malo summo tres, in singulis temonibus
 quinque, sub carina quinque. Sunt omnes XXVI.

Porro sub Ariete et Piscibus super fluuium Cetus
 in caeli regione collocatus est. Dicitur autem a
 Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Ne-
 reidis, a qua contra Cassiopeiam et Andromedam ex-
 ardescebat propter nimiam pulchritudinem. Huic
 Ceto Andromeda proposita erat, quem Perseus in-
 terfecit, et ab Ioue astris illatus est, vt memoria
 actus maneret. Habet autem stellas, in caudae ex-
 tremo

Fulmine reddentem flammās Iouis; hunc noua
filua

Planxere ignotis moestae Phaethontides vlnis. 365.

Eridanus medius liquidis interiacet astris. Eridanus.

Huius pars vndae laeuum tenet Orionis

Lapsa pedem, procul ambobus qua Piscibus vnus

Vincula connectit nodus, cristam super ipsam,

Aequoreae Pistris radians; sunt libera caelo 370.

Sidera, non ullam specie reddentia formam,

Sub Leporis latus, auersam post denique pup-
pim,

Inter et Eridani flexus, clauumque carinae;

Atque haec ipsa nota est nullam praebere figu-
ram.

F 2

Sunt

tremo claras duas, a cauda vsque ad gibbum eius
sex, sub ventre sex. Sunt omnes XIV.

Fluuius, vt superius diximus, subter Cetum collo-
catus est. caeli regione cernitur, ad quam sinister
Orionis pes extenditur. Ab Arato et Pherecyde Eri-
danus Padus esse putatur; et ideo inter astra colloca-
tus, quod a meridianis partibus dirigere cernitur.
Hesiodus autem dicit, eum inter astra collocatum,
propter Phaethonta, Solis et Clymenes filium, qui
dicitur currum patris ascendisse. Cumque a terra al-
tius leuaretur, prae timore in Eridanum fluuium, qui
et Padus dicitur, cecidit, ab Ioue fulmine percussus;
et omnia ardere coeperunt; causaque extinguendi vni-
versos amnes immissos esse, omneque mortalium ge-
nus interiisse, praeter Pyrrham et Deucalionem. So-

rores

375. Sunt etenim toto sparsi sine nomine mundo
Inter signa ignes; quibus et si propria desit
Forma, per appositi noscuntur lumina signi.

Piscis No-
tius.

Est etiam a Geminis diuersus Piscibus vnus,
Qui Borean fugitat, totus directus in Austros,
380. Ventre sub Aegoceri, Pristim conuersus ad imam
Infimus Hydrochoos sed qua vestigia figit,
Sunt aliae stellae, qua caudam bellua flectit,
Quaque caput Piscis, media regione locatae;
Nullum nomen habent, nec causae est nominis vlla;
Sic

rores quoque Phaetontis flentes in arbores populos
versae sunt, lachrimaeque earum in Electrum durare
dicuntur, Heliadesque appellatae, ipsae autem nomi-
na habuisse, Merope, Helie, Aegle, Aegiale, Petre,
Phoebe, Chaerie, Dioxippe. Cycnus quoque, rex
Liguriae, Phaethontis propinquus, dum fleret, in
Cycnum conuersus est, id quoque monens flebile ca-
nit. A quibusdam vero Nilus, qui et Gion existima-
tur, et ideo inter sidera collocatus, quod a meridianis
partibus cursum dirigat. Est autem sidus multarum
stellarum luce adornatum, et subiacet ei stella, quae
vocatur Canopus, siue Ptolemaeon splendens, tan-
gitque temonem Nauis. apparet autem humillima, eo
quod circa terram esse videtur, et nullum sidus infe-
rius apparet, ob quod terrestris vocatur. Habet autem
stellas, in primo flexu quatuor, in secundo tres, in
tertio tres, vsque ad nouissimum septem, quas dicunt
in ore Nili fluminis esse. Sunt omnes XVII.

Piscis magnus, cuius nepotes dicuntur Pisces, qui
circulo zodiaco constituti sunt, dicitur in astra collo-
catus,

Sic tenuis cunctis iam pene euanuit ardor. 385.

E quibus vna magis sub cauda flamma relucet
Squamigeræ pistris; pedibus subit altera signi
Fundentis latices; est et sine honore corona,
Ante Sagittiferi paulum pernicia crura.

Scorpius erecta torquet qua spiculae cauda Thuribulum.
Thuribulum vicinum Austris sacro igne videbis 390.
Arcturum contra; sed quanto tardius ille
Oceanum occasu tangit, tanto magis arctæ
Thuribuli metae. Vix caelo suspicit, et iam
Praecipiti tractu vastis dimittitur undis. 395.
Multa dedit natura homini rata signa salutis,
Venturamque notis cladem depellere suavit.

F 3

Inter

catus, eo quod decidens in Boeth stagno, Phæcis, filia Veneris, in Piscem sit transfigurata, quam Syri deam nominauerunt. Quidam autem dicunt, quod de stagno filiam Veneris saluauerit. Vnde vsque hodie Syri Pisces argenteos in templo sacrauerunt. Est autem signum in parte australi, quod Piscibus orientibus oritur, quem Piscem dicunt Aquarii urnae habere effusionem. Habet autem stellas XII, e quibus vna fertur esse sub pedibus Aquarii, et tres in brachiis eius. Ipsae autem clariores esse caeteris noscuntur. Inter haec sunt astra siue signa, quae Planetae appellantur.

Sacrarium quod et Pharos dicitur, est signum nauigantibus semper contrarium, quod sequitur Scorpionis caudam. Quod quidam locatum inter astra dicunt, quod in eo dii primum mutuo coniurationem fecerunt, cum Iupiter contra Saturnum fecit, quod memoriae non solum astris illatum, sed etiam hominibus
hoc

- Inter certa licet numeres sub nocte cauenda
 Thuribulum, nam si sordebunt caetera caeli
 400. Nubibus obductis, illo splendente timeto,
 Ne pacem pelagi soluat violentior Auster.
 Tunc mihi spissentur substricto cornua velo,
 Et rigidi emittant flatus per inane rudentes.
 Quod si deprensae turbauit lintea puppis,
 405. Incubuitque sinu laxo, vel mergitur vndis
 Prona ratis, sorbetque inimicum Nerea prora;
 Vel si perspexit seruator Iuppiter, aegre
 Vltima persoluent iactati vota salutis;
 Nec metus ante fugit, quam pars perfulserit om-
 nis,
 410. Quae boream caelum spectantibus indicet or-
 bem.

Centau-
rus.

Sunt etiam flammis commissa immania mem-
bra

Centaury, capite, atque hirsuto corpore et aluo
Subter

hoc haberet institutum, quia in agonibus et ludis quin-
 quennialibus coronae habentur, et foederis testes adhi-
 bentur, itemque vates, per quos futura respondentur,
 in Symposiis domus consecrantur, et iure Iupiter
 igneum sibi velamen, ne eius fulminum potentia de-
 prehenderetur adhibuit. Habet stellas quatuor, duas
 in superficie, in qua prunae fuisse dicuntur, duas in
 vase eius.

Centaurus dicitur Saturni et Philyrae filius; nam
 Saturnus cum Iouem filium quaereret in Thracia, cum
 Philyra

Subter candentes hominem reddentia Chelas
 Inde per ingentes costas, per crura, per armos,
 Nascitur intacta Sonipes sub Virgine dextra, 415.
 Seu praedam e filuis portat, seu dona propinqua
 Placatura deos, cultor Iouis, admouet Arae.
 Hic erit ille pius Chiro, tutissimus omnes
 Inter nubigenas, et magni doctor Achillis.
 Hic humero medium scindens iter aetheris alti, 420.

F 4

Si

Philyra Oceani filia in equum versus dicitur concubuisse, et ex ea Chironem Centaurum natum artis medicinae inuentorem, ipsamque in arborem *Φιλύραν*, hoc est, tiliam versam esse, et habitasse Chironem in Pelio monte inter homines aequissimum, a quo Aesculapius medicina, Achilles cithara, in astrologia Hercules, literis instructi sunt; cuius hospitio cum Hercules vteretur, sicut Antisthenes dicit, e pharetra sagitta lapsa dicitur pedem eius vulnerasse, acceptoque vulnere illum animam exhalasse, et ab Ioue astris illatum. Est autem signum ad aspectum Sacrarii. Vnde et ad idem Sacrarium sacrificare videtur. Habet stellas, in capite obscuras tres, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in medio pectore vnam, in spina duas, in ventre splendoras duas, in dextro lumbo claram vnam, in cauda tres, in singulis genibus retrorsus duas, in vtroque armo vnam, in vtrisque pedibus anterioribus singulas. Fiunt omnes XXXIII. Quidam arbitrantur, tenere in sinistra manu arma et Leporem; in dextera vero bestiolam, quae *Σηπλον* appellatur, et *βύρσαν*, id est vtrem vini plenum, in quo libabat diis in Sacrario. Habet autem stellas bestiola, in capite vnam, in spina claram vnam, in cauda duas, in summo pede post-

Si tenuem traxit nubem stellasque recondit,
Toto clarus equo, venientes nunciat Euros.

Hydra.
Crater.
Coruus.

Nec procul hinc Hydros trahitur, cui cauda
superne
Centaurum lucet; tractu subit ille Leonem;
425. Peruenit ad Cancrum capite, et tria sidera tangit.
Huic primos tortus Crater premit; vltiores,
Vocali

posteriore claram vnam, in thyrsu tres. Sunt omnes
XXXIII.

Hydra, super cuius caudam Coruum federe dicunt, et in medio Vnam asserunt, est signum in parte australi, caput deflexum habens ad Cancrum, cuius sinuosi corporis medietas est connexa sub Leone, caudam vero extendit ad Centaurum, supra quam sedet Coruus; qui Coruus ideo inter astra collocatus dicitur, eo quod fuerit in tutela Apollinis, a quo missus ad fontem, ut diis ad libandum aquam deferret; cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans confedit in eis, donec maturae fierent, et aquam deferre distulit; post paucos autem dies peracto sacrificio, cum ille ficos comedisset, et se diis peccasse sensisset, de nouo ad fontem, ut aquam hauriret, rediit, et ab Hydra exterritus vas vacuum reportauit, dicens, excessisse aquam, quae fuerat in fonte. Cognoscens Apollo, sibi Coruum peccasse, prohibuit eum eo tempore aquam bibere, ut Aristoteles dicit in eo libro, qui de Bestiis scribitur. Et Isidorus in naturalibus, vel in physicis, memoriae tradidit, quod ipse peccati poenas daret, qui et postea astris illatus est. Crater autem in medio angue positus est; caudam autem anguis Coruus appetit rostro, neque potest iuxta accedere, ut bibat.

Vocali rostro Coruus foras; omnia lucent,
 Et Coruus pennis, et paruo pondere Crater,
 Et spatio triplicis formatus fideris Hydros.

Sub Geminis Procyon fulgentia sidera surgit. ^{Procyon.}
 430.

Hic coelo ornatus trahitur noctemque diem- ^{Planctus.}

que;

Sors sua cuique data est; semel assignata tuentur
 Immoti loca, nec longo mutantur in aeuo.

At quinque stellae diuersa lege feruntur

Et proprio motu mundo contraria voluunt 435.

Curricula, exceduntque loco, et vestigia mu-
 tant.

Haud equidem possis alio contingere signo;

Quod diuersa via est; hîc atque hîc saepe viden-
 tur

Occasus ortusque. Neque anfractus brevis illis,

F 5

Anno-

bibat. Habet anguis stellas in capite, claras tres, in prima flexura sex, et vna ex eis obscura ad vltimum; in secunda flexura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam octo claras. Fiunt omnes XXVI. Paululum sub prima flexura Crater siue Vrna situs est, inclinatus ad genua Virginis. Habet stellas in labris obscuras duas, per singula latera tres, in fundo duas. Sunt omnes X. Coruus autem qui est ad vltimam eius caudam, spectans ad occasum, habet stellas, in capite claram vnam, in ala duas, in cauda tres, in pedibus singulas ab vnguibus. Sunt omnes sex. Omnes simul fiunt XLIII.

440. Annosâsque vias tardus vix perficit orbis.
 Hoc opus arcanis si credam postmodo Musis,
 Tempus, et ipse labor, patiantur Fata, docebit.

Circuli. Signorum partes, quorum praedicta figura,
 Annum expleturi praedicunt quatuor orbis.

445. Interualla trium transuersus colligat vnus;
 Nec par est illis spatium; duo namque feruntur
 Inter se aequales; duo quorum est maxima for-
 ma;

Et totidem rursum praedictis ante minores.

Hi semper distant; illos communia signa

450. Committunt; qua se tangunt, pars aequa rota-
 rum

Diuiditur, binos vt si quis defecet arcus.

Lacteus. Diffimilis cunctis Liquida sub nocte videtur,
 Sidera cum reddunt sinceris eminus ignes,
 Lactis ei color est, mediis et lucet in vmbris.

455. (Lacteus hic orbis nullo minor orbe rotatur.)

Tropicus
 Cancr. Celfior ad Borean qui vergit circulus, altos
 Et peragit tractus vicinis haud procul Vrsis,
 Per Geminos currit medios, vestigia tangit
 Aurigae, plantamque tegit Perseida laeuam,

460. Transuersae Andromedae fecat et latera vtraque
 tactu

Et totam absque humero dextram; tum candi-
 dus ora

Cycnus habet, pariterque feri pernicia crura.

Hâc

Hâc Ophiuchi humeros vastos fulgere notabis.
 Effugit at Virgo; totus Leo: totus in ipso
 Cancer; ab auersis omnem secatur ille Leonem 465.
 Clunibus, hirsutique iubam per pectoris exit,
 Cancro qui fulgent oculi, inter regula currit.
 Hunc octo in partes si quis diuiserit orbem,
 Quinque super terras semper fulgere notabit,
 Abdi tres vndis, leuibusque latere sub vmbris. 470.
 Hoc Cancro tetigit cum Titan orbe, timeto
 Aestatem rapidam, et soluentes corpora morbos.
 Tunc habet aetherii cursus fastigia summa,
 Erectoque polo Phoebus non applicat vnquam
 Candentes currus. Aduerso nititur orbe, 475.
 Dum tangat metas, pronus deuoluitur inde.

Hic Boreae propior; contrarius excipit Au- Tropicus
Capricor-
ni.
 stros;

Aegoceros metas hyemis glacialibus Austris,
 Aestatisque tenet flagranti fidere Cancer.
 Hoc medium fidus findit deuexior orbis; 480.
 Fundentis latices genua implicat; illigat illum
 Intorta pristis cauda; velocia crura
 Contingit Canis, et Leporem iam desecat imum;
 Desecat et sacrae speciosa aplustria puppis;
 Centaurique humeros, et Scorpionum vltima cauda 485.
 Spicula torquentem; magnus micat arcus in illo.
 Inde Austro propior sol est Aquilone relicto,
 Et gelidas hyemes hebetato lumine portat.

Huius

Huius tres coelo partes assurgere cernes,
 490. Quinque latent vndis et longa nocte feruntur,

Aequino-
 Stialis.

Hos inter medius nullo minor orbis habetur,
 In quo cum Phoebus radiatos extulit ignes,
 Diuidit aequali spatio noctemque diemque;
 Bis redit haec facies librato fidere mundi,
 495. Cum ver foecundum surgit; cum deficit aestas;
 Signa Aries Taurusque aequo tanguntur ab orbe;
 Sed princeps Aries toto fulgebit in orbe,
 Tauri armum subit et flexi duo sidera cruris.
 At medium Oriona secat, spiramque priorem
 500. Hydri, et Craterem laeuem, Coruique querentis
 Ultimi deficiunt nigra quae sidera cauda.
 Illic et Chelas transuerso lumine quaeres.
 Hic etiam celsi genua aspicies Ophiuchi;
 Nec procul inde Aquila, at toto capite incubat
 ardens

505. Pegasus, et longae spatio ceruicis inhaeret.
 Hos orbes, quorum tractus et signa docemus,
 Rectus per medios decurrens traiecit axis.
 Tres interuallis paribus sine fine rotantur;
 Nec mutare vias possunt, nec iungere sulcos.
 510. Quartus in obliquum tres vnus colligat orbes
 Partibus extremis diuersos implicat; vnum
 Inter vtrumque secat medium deuectus in illum.
 Nam si Palladiâ doctus formaret ab arte,
 Distantes orbes melius religasset ab vno.

Sed

Sed tribus idem ortus omni nascentur ab aevo, 515.
 Atque eadem occasus remanent certissima signa.

Quartus ab Oceano tantum vestigia mutat, Zodiacus.
 Obliquo currens spatio, quantum Capricornus
 Aestifero distat Cancro, quam latus ad auras
 Aetherias surgit, tam sacris mergitur vndis. 520.
 In sex signiferum si quis diuiserit orbem,
 Aequales partes succumbit regula binis
 Inferior signis, spatii tantumque tenebit
 Vna, sui lateris quantum a Tellure recedit;
 Nec tamen humanos visus fugit vltimus orbis. 525.
 Haec via solis erit bis senis lucida signis.
 Nobilis hîc Aries aurato vellere, quondam
 Qui tulit in Tauros Phryxum, qui prodidit Hel-
 len,
 Quem propter fabricata ratis, quem perfida Col-
 chis
 Sopito vigile incesto donauit amorî. 530.
 Corniger hîc Taurus, cuius decepta figura
 Europe, thalamis et virginitate relicta,
 Per freta sublimis tergo, mendacia sensit
 Litora, Cretaeo partus enixa marito.
 Sunt Gemini, quos nulla dies sub Tartara misit; 535.
 Sed coelo semper nautis laetissima signa
 Ledaeos statuit iuuenes Pater ipse Deorum.
 Te quoque foecundam meteret cum cominus
 Hydram

Alci-

Alcides ausum morfu contingere bello

540. Sidere donauit, Cancer, Saturnia Iuno,
 Numquam oblita fui, numquam secura nouercae.
 Hinc Nemaëus erit iuxta Leo; tunc pia Virgo;
 Scorprios hinc duplo, quam cetera, possidet orbe
 Sidera, per Chelas geminato lumine fulgens.

545. (Quae mihi dicta canant magnum scelus Orio-
 nis!)

Inde Sagittifero lentus curuabitur arcus,
 Qui solitus Musas venerari supplice plausu
 Acceptus coelo Phoebeis ardet in armis.
 Cochlidis inuentor, cum vis Titania flatu

550. Bellantem est mirata Iouem, pietatis honorem,
 Vt fuerat geminus forma, sic sidera cepit.

Hic, Auguste, Tuum genitali corpore numen
 Attonitas inter gentes, patriamque pauentem,
 In coelum tulit, et maternis reddidit astris.

555. Proximus infestas olim quas fugerat undas
 Deucalion paruam defundens indicat urnam.
 Annua concludunt Syriae duo numina Pisces
 Tempora; at hinc iterum praedictus nascitur
 ordo

(Lanigeri et Tauri, Geminorum, postea Cancri,

560. Tunc Leo, tunc Virgo, tum Scorpious, Aequi-
 tenensque,

Et gelidus Capricornus, et imbriferi duo Pisces.
 Aevi perfecti diuisus tollitur orbis.)

Saepe velis quantum superet cognoscere noctis,

Et

Et spe venturae solari pectora lucis,
Prima tibi nota Solis erit, quo fidere currat; 565.
Semper enim Phoebus signo radiatur in vno.
Caetera tum pronis ardentia suspice flammis,
Quid cadat, aut surgat, summoue feratur ab
orbe,
Quantoue exfiliunt spatio, cum caerulea linquunt;
Namque aliud pernix, aliud maiore trahetur 570.
Mole alio, Oceanum tardo linquentia passu.
Quod si nube caua solis via forte latebit,
Occulet aut signum conscendens vertice coelum
Altus Athos, vel Cyllene, vel candidus Hae-
mus,
Gargaron, aut Ida, Superisue agitato Olympus, 575.
Tunc dextra laeuaque simul redeuntia signis
Sidera si noris, numquam te tempora noctis
Effugient, numquam veniens Tithonius ortus.

Cum primum Cancrum Tethys emittit in Orientia et
Occidentia
Cancro
auras,

Excipit Oceanus Minoae ferta coronae,
Occidit et dorso Piscis caudaque priore
Mergitur in totos humeros Ophiuchus, et Anguis
Ultima cauda micat, tortus habet illa timendos.
Nec multo Arctophylax hîc longe subiacet astro,
Lumine qui primo cum Scorpius occidit undis, 585.
Occulitur pedibus; durat tamen arduus ore,
Dum rigidum Aegoceri signum freta lucida terret.
Side-

Siderea vix tum satiatus luce Bootes

In terras abit, et noctis plus parte relinquit

590. At contra nullo defectus lumine, totis

Orion humeris splendet, magnaue Diui

Vagina et claro caelatus baltheus igni.

Cornua et Eridanus liquido feret vtraque coelo.

Oriente
Leone.

At cum prima iuba radiarit Flamma Leonis,

595. Quicquid parte micat coelo, hoc nascente sub
vndas

Omne abit, atque feri venientis effugit ora.

Tota Iouismersa est pennis stellantibus Ales;

Quique genu posito defessus conditur vndis,

Summa genu subuersa tenet; qua se Lyra versat,

600. Crure tenus redit in coelum; vasti caput Hydri,

Et pernix Lepus, et Procyon, et Sirius ipse,

(Totiusque Canis rabidi vestigia prima.)

Oriente
Virgine.

Accipe quae vitent exorae Virginis ora:

Delphinus notis iam tum defluerit vndis;

605. Et Lyra dulce sonans; et flammis cincta Sagitta;

Et niueus Cycnus properarit tangere fluctus,

Vtraque penna volans caudam vix lucet ad ipsam;

Nigrescitque Padus, terrae qui proximus amnis.

Tum caput abscondet Sonipes, tum tota latebit

610. Ceruix; at contra sublimior Hydra feretur

Cratera tenus; et surgent aplustria puppis

Argoae, totusque Canis; sed cum pia Virgo

Nascitur, illa ratis media plus arbore lucet.

Surgen-

Surgentes etiam Chelas sua signa notabunt: Oriente

Exilit Oceano nunc toto crine Bootes, Libra. 615.

Quem claro veniens Arcturus nunciat ore;

Celsaque puppis habet; cauda minus attamen

Hydra;

Nixa genu species flexo redit ardua crure,

Partibus haud aliis; nocte eluctata suprema

Bis solet illa vna coelo se ostendere nocte; 620.

Nam si Phoebeos currus, dum longa venit nox

Occasum sequitur, rursum fugit Oceanum ortu

Crure, simul Chelae fulgent; cum Scorpius exit,

Haud cunctatus abit; cum Chiron surget ab vn-

dis,

Arcusque ipsa pio coelo referetur imago, 625.

Iam totis radiat membris miserabile sidus;

At cum tantus abit, quantum Lyra surgat ab

vndis,

Argo si pia suo coelo refertur imago,

Imperfecta redit coelo tum tota Corona,

Et Chiron pius ad caudam cognoscitur imam. 630.

Pegasus abscondit toto tunc pectore pennas;

Nec lucet cauda praemersus pectore Cycnus.

Abditur Andromedae vultus; sed maxima Pi-

stris

Oceano insequitur venientis Virginis ora;

Crista super coelo fulget, caput abditur ipsi. 635.

Regalis Cepheus altis intactus ab vndis.

Oriente
Scorpio.

Scorpius exoriens, cum clarus fugerit Am-
nis,

Scorpius Oriona fugat, pauet ille sequentem.

Sis vati placata, precor, Latonia Virgo;

640. Nam ego non primus, veteres cecinere poetae
Virginis intactas quondam contingere vestes
Ausum hominem Diuae sacrum temerasse pудо-
rem.

Deuotus poenae tunc impius ille futurae,

Nudabatque feris angusto stipite filuas,

645. Pacatamque Chion dono dabat Oenopioni.
Haud patiens sed enim Phoebi germana repente
Numinis ultorem mediâ tellure reuulsa
Scorpium ingenti maiorem contulit hostem.
Parcite, mortales! Numquam levis ira Deo-
rum!

650. Horret vulnus adhuc et spicula tincta veneno
Flebilis Orion, et quamquam parte resecta
Teli paene fugit, tamen altis mergitur undis,
Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus.
Nil super Andromedæ; nil Pristis luce fruetur;

655. In caput atque humeros rapit orbis Cassiopeiam,
Decliuemque trahunt aeterni pondera mundi,
Corruptaque cadit forma, certauerat olim
Qua senis aequorei natis, cum litore Cenchli
Doridos et Panopes spectasset stulta choreas.

660. Illa abit Oceano. Totius scita Coronae
In coelum redeunt. Totum se liberat Hydros.

Cru-

Cruribus exspectat Chiron obscurior Arcum,
Corpore iam vasto, iam toto vertice clarus
Tum fera, quam dextra portat Centaurus, in
auras

Exfilit, et claris aperitur flexibus Anguis; 665.
Innixusque genu laeua minus aequora linquit.

At cum prima subit facies remeabilis Arcus, ^{Oriente} Sagittario.
Iam sicca Oceano Chiron pernicia crura
Expulit, et celsis Ophiuchus fulget in astris.
Nil trahit obscurum Serpens, sed trunca recepta 670.
Definit esse manu rediens deformis imago.
Iam Lyra cum superis; et Cycni dextera penna;
Radit tellurem rediens cum fidere Cepheus;
Tum Canis abscondit totius corporis ignes;
Et latet Orion; et semper tutus in vndis 675.
Est Lepus, Argoaeque ratis, qua flexile signum
In puppim formatur, adhuc aplustria lucent;
Mergitur et Perseus, et Caprae nobile lumen.

Aurigam totum abscondit veniens Capricor-
nus, Oriente
Capricor-
no.

Atque omnem ornatum venerandae numine pup- 680.
pis.

Tum Procyon obscurus abit; redit armiger vncis
Vnguibus, ante omnes gratus Tibi, Iuppiter,
 ales;

Omnibus et stellis Cynus redit, et leue Telum;

Et paruus Delphinus, et apta Altaria sacris.

685. (Eminus exsurgit Minoïa nota Corona.)

Oriente
Aquario.

Hydrochous coelum scandens simul euocat,
ore

Et ceruice tenus fidentem Pegafon alis.

Auersum Chirona trahit nox atra sub vndas,

Oceanus caudam tingit, nondum capit ora,

690. Non vastos humeros, non pectora tristia setis.

Hydram plus mediam tondit, pars tertia lucet

Orientibus
Piscibus.

Hanc Pisces addunt orti, geminumque Bi-
formem;

Cum geminos Pisces Aquilonis prouocat aura,

Ille etiam surgit, qui tristes respicit Austros;

695. Piscibus ille simul surgit, sed liberat ortus,

Cum pernix Aries in coelum cornua tollit.

Pisces educunt Cepheida, laetior illa

Nereidos, pontumque fugit, coeloque refertur.

Oriente
Ariete.

Ortus Lanigeri properabunt condere sacrum

700. Thuribulum; patrio fulgebit in aethere Perseus.

Persea cum pennae reddunt, iam Plias ab vndis

Effugit, et dextro Tauri cognoscitur armo.

Fixus et in curru trahitur sine curribus vllis

Myrtilus; haud totum cernes; non integer ipse

705. In coelum redit, at pars dextera mergitur vndis;

Vertice lucebit; teneros manus efferet Hoedos;

Laeua Iouis nutrix humero radiabit in ipso

Proxima

Proxima telluri nascetur planta sinistra.

Cetera cum Geminis perfecto fidere surgent.

Tauro Pistricis pariter cristaeque refulgent
Caudaque; vicinum terris iam cerne Booten
Et cum se genibus demisit pars Ophiuchi
Signum erit, Oceano Geminos remeare relicto

Oriente
Tauro.

710.

Totaque iam Pistris lucebunt squamea terga;
Eridani et primos deprendat navita fontes,
Coelum conspiciens, dum claro se mouet ortu
Orion; habet ille notas, quae tempora noctis
Significent, ventosue truces, fidamue quietem.

Orientibus
Geminis.

715.

GERMANICI CAESARIS
PROGNOSTICORVM FRAGMENTA.

FRAGM. I.

- Grandine permixtas Aries niuibusque caducis
Spargit vicinas supra iuga tristia nubes.
Taurus portat aquas et ventos excitat acres.
Fulmina tunc crebro iaculatur Iupiter, et tunc
5 Intonat emissis violentior ignibus aether.
At Gemipis leuiter perstridunt caerula venti,
Rarus et in terras coelo demittitur humor.
Omnia mitescunt tranquillo fidere Cancri.
Siccus erit Leo, praecipue cum pectora feruent.
10. Virgo refert pluuias et permouet aera ventis.
Lenius est Librae signum; vix rorat in illo.
Scorpius assiduos coelo minitabitur ignes;
Lentior in pluuias veniet; magis arua quieta;
Atque truces venti densa niue saepe rigeunt.
15. Rara Sagittifero descendunt flumina terris.
Aegoceros aliis parcit, sed frigora durat,
Instabilique gelu falli vestigia passus.
Qui fundit latices coelo quoque permouet im-
bres.
Omnia miscentur cum Piscibus; aspera ventis
Aequora

Aequora turbatos voluunt ad Sidera fluctus; 20.
 Imbribus incumbit coelum, solemque recondit;
 Grandine pulsatur tellus; niue moenia durant.
 Haec vt quisque Deus possedit numine signa,
 Adiungunt proprias vires. Torpere videntur
 Omnia Saturno; raros ille exprimit ignes, 25.
 Et ficcas hyemes adstrictis perficit vndis;
 Grandine durantur pluuiæ; niue grando pu-
 trefcit,
 Et rigor accedit ventis; mitissimus ille —

* * * * *

FRAGM. II.

Aetherium venit Taurum super imbribus
 atris

Et tonitru, crebraque abscondit grandine terras.
 Temperat in Geminis annum, nec crede sereno,
 Nubila nec diuturna putes, cum sidere Cancri
 Fulserit ardentis, tantum hoc nil fidere certum 5.
 Flagrantis placide lucis vis temperat annum.
 Cum posuit sedem Nemeaei finibus astri,
 Virgineque et Libra, semper pendentia tantum
 Nubila continua magis in statione manebunt.
 Tunc quoque nulla fides caelo, cum Scorpion 10.
 acrem

Stat super; incertæ nanque omnia lege feruntur;
 Heu quantis terras tum Iuppiter imbribus omnes

Obruet! heu glomerata cadet quam densa per
aethram

Immitis grando! caelum quam saepe sonabit!

15. Cum spatium attigerit tendentis spicula signi,
Non terris imbres, ponto non flamina deerunt.

Et caeli terret sonitus mortalia corda,

Cum sedem Aegoceri Cithereius attigit ignis.

Horridus at gelidos portendit Aquarius imbres,

20. Hibernaeque cadunt pluuiæ, concretaque grando.

* * * * *

Piscibus a geminis sub prima recurrerit astra

Hesperus, haec tibi signa refert, cum luce priore

Ingreditur Venus alma polum; sed vbi Hesperus

ignes

Prouocat aetherios, et noctem ducere terris

25. Incipit, exoriens ecce haec Citherea mouebit.

Vere caueto imbres, et fulmina culmine ab alto,

Phryxeum rutilo pecus vt radiauerit astro,

Nubila, commixtusque fragor pluuiialibus vndis,

Flaminaque assiduo terris instantia pulsu,

30. Et caelo diri deiecti grandinis ictus.

Ver magis infidum, Tauri cum fidere fulsit,

Apportat. Geminis eadem inconstantia praesto

est;

Cum dederit soles, inducit nubila caelo;

Nubila cum fuerint, subitos mirabere soles;

35. Et modo cum vento, gelido modo protinus

imbre

Lucens

Lucens alterna superabit nube serena.
 Si Venus ingressa est spaciosi sidera Cancri,
 Pacem mundus habet; non vlli corpore soles
 Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos
 Astringunt artus alieno tempore; lenis 40.
 Omnia pacato tum fidere temperat aër.
 Ac rapidis idem ne solibus aestuet orbis,
 Efficiet, magni cum spectat signa Leonis,
 Virgine erunt pluuiæ, plenaque in nube frago-
 res,

Concaua quos reddunt incluso nubila vento. 45.
 Attrahit autumnno pluuias, eademque repellit,
 Nubibus affiduis Chele neque frigora prima,
 Extremum autumnni superent glacialia Librae.
 Scorpheus at raris, ne quid caua terra queratur,
 Horrebit pluuiis. At diris omnia nimbis 50.
 Continuisque fluent, cum per sinuosa tenetur
 Cornua Centauri rapida distena Sagitta.
 Aegoceros imbres, et crebro lumine ruptos
 Nubibus elidet sonitus, tremuloque nitore
 Flagrantis teli mortales numina vincent. 55.
 Haec eadem fundens praedicit Aquarius imbrem.

Extremi saeuus maria increbrescere ventis
 Ostendunt Pisces, Veneris quos stella notauit.
 Et quoniam certis extat via cognita signis,
 Accipe quid moueat mundo Cyllenius ignis, 60.
 Si modo Phoebei flammæ euaserit axis,
 Matutina ferens solitos per sidera cursus.

Cum pecudis villis auratum fulserit astrum,
Ventorumque graues, et dirae grandinis irae,
65. Non intermisso quatiendi tempore surgent.
Quin pluuias alias etiam in regione notabis
Affore; non minimus nanque est tunc imber in
aruis.

Ast vbi se Taurus sinuatis cornibus effert,
Grandini signa facit. Gemini tranquilla sereni
70. Et placidum nautis spondent caelumque fretum-
que,
Nubilaque atque imbres, aestus ac frigora mi-
scent.

Certior ardor erit, quanuis iuuet aura Fauoni,
Cum vasti calida radiabit sede Leonis.
Templa sed Astraeae simul ac possederit ignis,
75. Omnia mixta feret, pluuias meditabitur; ingens
Vndique grando venit, rumpuntur culmina
nimbis.

Centauri attigerit cum iam Cyllenius arcum;
Aut vbi consurget Capricornus et ipse biformis,
Aut subitos caelo deducet crebrius imbres,
80. Fulminis aut iactu magnum perrumpet Olym-
pum.

Nulla serenato Capricornus nubila caelo
Comparat; at gelidos flatus, caelique fragores,
Non alio melius signo praedicere possis.
Piscibus haec eadem quanuis cognoscere fas sit,
85. Quandoquidem exoritur mundo Cyllenius ignis.

Quid

Quid faciat primo Mundo cum lumine Solis,
 Tempus et occasu moneat, quae discere, Phoebi.
 Ver erit hibernis totum execrabile nimbis,
 Et crebro tonitru ninget, florentia rura,
 Spesque nouae segetis quatientur grandinis ictu, 90.
 Vretur caelum, magni cum regna Tonantis
 Ingrediens pecudis redit intrans aurea terga,
 Hinc et Agenorei stellantia cornua Tauri,
 Quidue ferant Gemini, rapido quid fidere Can-
 cer,

Si penitus quaeras: Taurum saeuire videbis, 95.
 Grandine nec contra ferri ratione probanda
 Aut Cancrum, aut Geminos: calidus vestigia
 seruat

Haec, quae dicta Leo, saeuisque caloribus ardet.
 Flatibus at Gemini miscent tranquilla sereni,
 Spiciferaeque manu tendenti nubila Libra 100.
 Dissentit Diuae; sed enim haec ventura serena
 Nunciat, et ventis cessat mare, cessat et aër.
 Scorprios in pluuias rarus, sed nubibus atris
 Creber agit nimbos, et saeua tonitrua portat,
 Clara Sagittiferi tetigit cum lumina signi. 105.

Aegocero semper caelo leuis excidit imber.
 Frigidus at rapidis horrebit Aquarius Euris,
 Brumalesque dabit pluuias, atque igne perenni
 Cum sonitu quatiet nubes; si cura laboris
 Non frustrans animum certo me limite ducat. 110.
 Haec eadem tibi signa dabunt non irrita Pisces.

SCHO.

SCHOLIA VETERA,

QVAE SVPERSVNT,

AD GERMANICI CAESARIS PROGNOSTICA.

Solem per seipsum constat moueri, non cum mundo verti, sed in zodiaci circuli obliquitate cursum peragraré, paulo superius diximus; qui cum per trecentos sexagintaquinque dies, et quadrantem zodiacum lustrét, et singula tricenis diebus denisque horis ac semisse, id est dimidia hora, transcurrat incremento dimidiarum horarum quarto anno vnum diem complet, quem bissextum nuncupant, qui dies conficitur ex quadrantibus. Nam cum duodecies semis sex horas integras faciant, id est quadrantem, hic quadrans quater ductus vigintiquatuor horas perficit, idem vnum diem cum sua nocte complet, et in quarto bissextum, vt praefati sumus, efficit. Sol interea dum igneus sit, prae nimio motu conuersionis suae amplius incalescit. Cuius ignem dicunt philosophi aqua nutriri, et e contrario elemento virtutem luminis et caloris accipere, vnde videmus eum saepius madidum atque rorantem. Tunc autem eclipsin patitur, quod Latine defectio dicitur, quoties Luna XXX. ad eandem lineam, qua Sol vehitur, peruenit, eique se obiciens eum obscurat, vnde deficere nobis videtur, cum ei orbis Lunae opponitur. Signa enim tempestatis vel serenitatis hoc modo astrologi mundi cognoscenda esse dixerunt. Virgilius nanque ait, si Sol in ortu suo maculosus sit, atque sub nube latens; aut si dimidia pars eius apparuerit, imbres futuros. Item Varro ait, Si exoriens concauus videtur, ita vt e medio fulgeat, et radios faciat, partim ad aquilonem, partim ad austrum, tempestatem humidam et ventosam futuram innuit; item, si Sol, inquit, rubeat in occasu, sincerus dies erit; si palleat, tempestatem significat. Nigidius quoque ait, Si pallidus Sol in nigras nubes occidat, aquilonem ventum significat. Hunc etiam Graeci Apollinem appellat.

pellauerunt, a quo se spiritum accipere arbitrantur. ἀπόλλων enim Graece, Latine *perdens* dicitur, quod feruore suo omnem succum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis deum esse voluerunt, siue quod Sol omnia obscura manifestat in luce, siue quod in suo processu, et occasu eius orbita multimodos significationum monstret effectus. Sol dicitur, aut ex eo quod solus sit, aut quod solito per dies surgat et occidat. Hunc etiam sine barba pingunt, quia occidendo et nascendo semper est iunior, siue quod nunquam in sua virtute deficiat, vt Luna, quae crescit aut minuitur. Huic quoque illam ob causam, quod aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat, id est venni, aestatis, autumnus, et hiemis: aut quod quadripartito limite diei metitur spacium. Vnde et ipsis equis condigna nomina posuerunt, id est Erythraeus, Aethon, Lampros, et Philogaeus. Erythraeus Graece ruber dicitur, quod a matutino lumine rubicundus exurgat. Aethon lucidus dicitur, quod tertia hora instante lucidior fulgeat. Lampros vero lucens vel ardens dicitur, quod sit dum ad vmbilicum diei contra arcticum conscenderit circulum. Philogaeus Graece terram amans dicitur, quod hora nona procliuior vergens occasui pronus incumbat.

Luna terris vicinior est, quam Sol, siue quam caetera errantia sidera. Vnde et breuiore orbe celerius peragit cursum suum. Nam iter, quod Sol trecentis et sexagintaquinque diebus et sex horis peragit, Luna vigintis septem diebus et octo horis percurrit; singula vero signa Sol tricenis diebus et denis horis ac semisse. Luna autem binis diebus, et semis hora, besse vnus, perlabitur. Vnde fit, vt quantum spatii in zodiaco Luna percurrit, tantum Sol tredecim diebus expleat. Hanc quidam philosophorum dicunt proprium lumen non habere, globique eius vnā partem esse lucifluam, aliam vero obscuram et paulatim se vertendo diuersas formas efficere.

Alii

Alii contra aiunt, Lunam globum suum habere, sed ignem a Sole concipere, et quantum percutitur ardescere, et quantum a Sole discedit augeri. Cum vero contra steterit, feritur ex aduerso et velut speculum, non vim, sed imaginem reddit, vnde et defectum patitur, si inter ipsam et Solem vmbra terrae interueniat. Hac enim crescente vniuersa gignentia pubescunt, tenuescente tenuantur; humor etiam et spiritus omnis augefcit, tumescit oceanus. Quod diuerso caeli et vagantium stellarum temperatur, atque deteritur et infra fluit, id excipit Luna et Soli tradit. Quo et animalia vigescunt, et humus quodammodo animatur genitali calore, et vt ita dixerim, vna plurimum valent in originibus, quam in ortu sunt; languent in occasu. Ortum facit in stella, quam Sol praeterit, deinde statione matutina cum a quinto loco Solis steterit, in eodem manet signo, donec ab eodem Sole moueatur, quae contraria est Soli. Mane occidit, oritur simul nocte, et vocatur Chronicos. Deinde rursus altero latere, a quinto signo deprehensa postmeridiana, stationem facit, donec ingresso Sole idem signum sub radiis eius delitescens in totum occidat. Aspiciunt inter se stellae ex tertio signo, quod dicitur Trigonum, et habent maxime confusionem; item a quarto signo, quod Tetragonon et Centrum vocatur, et in alterutrum maxime praestant effectum. Item ex contrario, quod est septimum signum et Diametron vocatur, quae maxime aduersum caetera dissident. Vel leuiter aspiciunt, vt sextum, quod dicitur Hexagonon. Signa tropica peregrinis nationibus praesunt, et omnino motibus et consiliis subinde variantur, atque permutantur. Biformia generatione rerum omnium repetitionem significant, et interim dilationem. Solida vehementer et instanter efficiunt, et ad exitum vel prospera vel aduersa perducunt, sicut aspiciuntur a stellis, vel fauentibus, vel repugnantibus. Iam vero quia de eius cursu vel ordine sub breuitate diximus, restat, vt quid de ea Gentiles senserint, edica-

edicamus. Lunam gentiles Dianam, germanam Solis, quem Apollinem nuncupabant, fuisse dixerunt, et sicut a Sole spiritum, ita se a Luna corpus accipere arbitrabantur. Dicebant enim eam viarum praesidem, et virginem, eo quod in via nihil pariat. Idcirco igitur ambo sagittas habere dicuntur, quod ipsa duo sidera de caelo radios vsque ad terram emittant; ideo faces, quia Luna illuminat, Sol et illuminat et exurit; ideo bigam Luna dicitur habere, siue propter velocitatem, siue pro eo quod nocte et die apparet; ideo vnum Equum album et alium nigrum dicitur habere, eo quod hieme et aestate plus luceat, quam vere et autumno. Diana autem Luna dicta est, quasi diana, eo quod die ac nocte apparet ipsa, et Luna eo quod luceat, et Triuia eo quod tribus fungatur figuris, de qua Vergilius ait, *Tria virginis ora Dianae*; nam eadem Luna, eadem Diana, eadem Proserpina vocatur, id est caelestis, terrestris, et infernalis. De qua quidam, *Denique cum Luna est, sublustri splendet amictu; Cum succincta iacet calamis, Latonia virgo est.* Lunam voluerunt etiam apud inferos Proserpinam, seu quod nocte luceat, siue quod humilior currat et terris praesit; vnde bigam boum habere dicitur, illo videlicet pacto, quod detrimenta et augmenta non solum terra, sed et lapides vel cerebra animantium, et quod magis incredibile sit, etiam laetamina sentiunt, quae in Lunae incrementis eiecta vermiculos parturiant. Ipsam Dianam ortam nemoribus volunt, simili modo, quod arborum ac fruticum succo augmenta inducat. Denique clementis Lunae abscissa ligna furfuraceis tinearum te-rebraminibus fistulascent. Nemoribus quoque adesse dicitur, quod omnis venatio plus nocte quam die fiat. Endymionem vero pastorem amasse dicitur, duplo scilicet modo: seu quod primus hominum Endymion cursum Lunae inuenerit, vnde et triginta annos dormisse dicitur; quia nihil aliud in vita sua, nisi huic reptioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradidit:

siue

siue quod Endymionem amasse fertur, quia nocturni ro-
ris humor, qui est siderum, quique ipsius Lunae ani-
mandis herbarum succis insudetur, et pastoralibus profit
succesibus. Praeterea signa tempestatis vel et serenita-
tis in ea videri posse antiqui dixerunt. Nigidius ait, si
Luna in summo circulo maculas nigras habuerit in pri-
mis partibus mensis, imbres futuros significat. Si in
medio, tunc cum plena sint in eo cornicula, serenitatem.
Caeterum si rubet quasi aurum, ventos ostendit. Fit
enim ventus ex aëris densitate, qua obducti Sol et Luna
rubescunt; item si cornua eius tetra fuerint nebula, tem-
pestas futura est. Aratus autem dicit, Si aquilonium
cornu Lunae est porrectius, aquilonium imminere. Item
si cornu australe sit erectius, notum imminere. Quarta
autem Luna index futurarum certissima habetur aurarum.
Vnde et Vergilius, *Si in ortu quarto: nanque is certissi-
mus auctor.*

A Bruma in fauonium Caesari nobilia sidera, signifi-
cant. III. cal. Ianuarias matutino Canis occidens, quo
die Atticae et finitimis regionibus Aquila vespere occi-
dere traditur. Pridie nonas Ianuarias Caesari Delphinus
matutino exoritur, et postero exoritur Fidicula, quando
Sagitta vesperi occidit. Item quinto idus Ianuarias eius-
dem Delphini vespertinus occasus et continui dies hiemis
Italiae, cum Sol in Aquarium sentitur transire, quod
fere XVIII. cal. Febr. euenit. VIII. Febr. Regia stella
appellata Tuberoni, in pectore Leonis occidit matutino,
et pridie non. Febr. Fidicula vesperi occidit.

A Fauonio in aequinoctium Caesari significant IV. cal.
Mart. quatrduum varie, et VIII. cal. Mart. hirundinis
visus, et postero die arcturi exortus vespertinus. Item
nonas Mart. Caesar Cancris exortu id fieri obseruauit.
VIII. Idus Mart. aquilonis Piscis exortus, et postero die
Orionis exortus, et in Attica Miluus apparere obserua-
tur. Idibus Martiis Caesar ferales sibi notauit Scorpio-
nis

nis occasus. III. cal. Aprilis Italiae Miluus ostenditur.
XII. cal. Apriles Equus occidit matutino.

Aequinoctium vernum VIII. cal. Aprilis peragi videtur. Ab eo ad Vergiliarum exortum matutinum Caesari significant. III. non. April. in Attica Vergiliae vespere occultantur. Item post pridie nonas Apriles in Boeotia et Chaldaeis Orion et gladius eius incipiunt abscondi. Caesari VI. Idus Aprilis significat imbres Librae occasus. XIV. cal. Maias succulae occidunt vespere, sidus vehemens, et terra marique turbidum. XVI. cal. Maias. in Attica occidunt vesperi, Caesari. XV. cal. Mai. quadrimum significant. XII. cal. Mai. Assyriis succulae occidunt vesperi, quod vulgo appellatur sidus parilicium, quoniam XI. cal. Maias vrbis Romae natalis habetur, quo fere serenitas redditur; claritatem observationis membrorum augmento, Hyadas appellantibus Graecis, quod nostri a similitudine cognominis vocabulum eis stellis propter succos impositum arbitrantur: imperiti appellare Succidas. Caesari VIII. cal. Maias notantur dies. VII. cal. Maias Aegypto Hoedi exoriuntur. VI. cal. Maias Boeotiae et Atticae Canis vespere occultatur, et Fidicula mane oritur. V. cal. Maias, Assyriis Orion totus absconditur. Quarto autem cal. Maias Assyriis Canis:

VI. non. Maias Caesari Succulae matutino exoriuntur, et VIII. Idus Maias Capella pluuiialis. Aegypto autem eodem die Canis vesperi occultatur. Sic fere in VI. Idus Maias, qui est Vergiliarum exortus, decurrunt sidera.

A Vergiliarum exortu significant Caesari post pridie Idus Maias Arcturi occasum matutinum. III. idus Maias Fidiculae exortus. XII. cal. Iunias Capella vesperi occidit et in Attica Canis. XI. cal. Iunias Caesari Orionis gladius occidere incipit. III. no. Iunias Assyriis Aquila oritur vesperi. VII. idus Iunias Arcturus matutino occidit Italiae. IV. idus Iunias Delphinus oritur in Aegypto. XI. cal. Iulias eiusdem Orionis gladius Caesari occidere

incipit. VIII. cal. Iulias, longissimus dies totius anni, et nox breuissima Solstitium conficit.

A Solstitio ad Fidiculae occasum, VI. calend. Iulias Caesari Orion exoritur: Zona autem eius Assyriis, IV. no. Iulias, Aegypto vero eadem die Procyon aestuosus matutino oritur, quod¹ sidus apud Romanos non habet nomen, nisi Canicula, quam volumus intelligere minorem Canem, ut in astris pingitur ad aestum maxime pertinens, sicut paulo post docebimus. IV. non. Iulias Chaldaeis corona occidit matutino. Atticae Orion totus eadem die exoritur. Pridie idus Iulias, Aegypto Orion desinit exoriri. XV. cal. Augustas, Assyriis Chiron exoritur. Deinde post triduum fere ubique confusum inter omnes sidus, indicans quod Canis ortu vocatus, Sole partem primam Leonis ingresso cum sit Solstitium, quod sidus accendit Solem et magnam aestus obtinent causam. XVI. cal. August Aegypto Aquila occidit matutino, Etesiarumque Prodromi flatus incipiunt, quod Caesar X. cal. Aug. sentire Italiam existimavit: Aquila Atticae matutino occidit. VIII. idus Aug. Arcturus medius occidit.

III. idus Aug. Fidicula occasu suo autumnum inchoat, aut annotat; sed vera ratio id fieri inuenit pridie idus Aug. Equus oritur vesperi, et Caesari. Aegypto Delphinus occidit. XI. cal. Septembres Assyriis stella, quae Anteuindemiator appellatur, exoriri mane incipit, vindemiae maturitatem promittens, cuius argumento erunt agni colore mutati, et Assyriis quinto cal. Septemb. Sagitta occidit, Etesiaeque desinunt. Anteuindemiator Aegypto nonis Septembribus oritur. Atticae Arcturus matutino, et Sagitta occidit mane. V. idus Septemb. Caesari Capella oritur vesperi: Arcturus vero pridie idus Septemb. imbres vehementissimos significat, terra marique. Ratio eius haec traditur, si Delphino occidente imbres fuerint, non defuturi sunt per Arcturum. Eius signi ortum seruat hirundinum habitus. Nanque deprehensae intereunt. XVI. cal. Octob. Aegypto Spica quam tenet

tenet Virgo, oritur matutino, Etelsaeque desinunt. XI. cal. Octobres commissura Piscium occidit, ipsumque Equifidus VIII. cal. Octob. III. cal. Octobr. Hoedi oriuntur cal. Octobribus Capella matutino exoritur. VI. nonas Octobr. Atticae Corona exoritur mane. V. nonas Octob. Heniochus occidit matutino. IV. non. Octob. Caesari Corona exoriri incipit, et pridie non. occidunt Hoedi vesperi. VIII. idus Octobr. Caesari fulgens in Corona stella exoritur et tertio idus Vergiliae vesperi exoriuntur. XVIII. cal. Nouembr. succulae vesperi oriuntur. Pridie cal. Nouembr. Caesari Arcturus occidit, et Succulae exoriuntur cum Sole, quarto nonas Nouemb. Arcturus occidit vesperi, et idus Nouembr. Atticae Vergiliae occasu suo hiemem inchoant. Quinto idus Orionis gladius occidere incipit. Deinde III. idus Vergiliae occidunt, occasum matutinum Vergiliarum Hestodes. natura huius quoque nominis Hestodis astrologiam tradidit fieri.

In aequinoctio autumnii confitetur quod Thales XXV. die ab aequinoctio, Anaximander, XXXI. Euctemon XLVIII. nos autem, sequentes observationem Caesaris, XLV. die ab aequinoctio dicimus fieri.

Ante omnia autem duo esse nomina caelestis iniuriae meminisse debemus. Vnum quod Tempestates vocamus, in quibus grandines, procellae, caeteraque similia intelliguntur, quae cum plenilunio acciderint, vi maiore impelluntur. Haec ab horridis sideribus exeunt (vt saepius diximus) veluti Arcturo, Orione, Hoedis. Alia sunt illa, quae silente caelo, serenis noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt publica: et magnae sunt differentiae a prioribus, aliis rubiginem, aliis vredinem, aliis caliginem impellentibus: omnibus vero sterilitatem. De his nunc dicemus, quae ante nos a nullo sunt prodita. Prius causas reddemus eorum, quae sunt praeter lunarem, et quae paucis caeli locis constant. Nanque Vergiliae primatum tenent ad fructus, quarum exortu

aestas incipit, occasu hiems semestri spacio intra se, et messes vindemiasque, et omnium maturitatem amplexantur. Est praeterea in caelo, qui vocatur Lacteus circulus, etiam visu facilis: huius defluuio velut ex vbere aliquo sata cuncta lactescunt, duorum siderum obseruatione: Aquilae in septentrionali parte, et in austrina Caniculae, cuius mentionem suo loco fecimus. Ipse circulus fertur per Sagittarium et Geminos, solis centrum infra aequinoctialem circulum secans, commissuras eorum obtinente, hinc Aquila, illinc Canicula. Ideo effectus vtriusque ad omnes frugiferas pertinet terras, quoniam in his tantum locis solis terraeque centra congruunt. Igitur horum siderum diebus, si purus atque mitis aer genitalem illum lacteumque succum transmiserit in terras, laeta adulescunt sata; si luna, qua dictum est ratione, roscidum frigus asperferit, admixta amaritudo, ut in lacte puerperium necat. Modus in terris huius iniuriae, quam fecit in quacunque conuexitate comitatus vtriusque causae, et ideo non pariter in toto orbe sentitur, ut nec dies. Aquilam diximus in Italia exoriri XIII. cal. Ianuarias: nec patitur ratio naturae quicquam in satis ante eum diem spei esse certae. Si vero interlunium incidat, omnes hibernos fructus laedi necesse est. Rudis fuit priscorum vita, atque sine literis, non minus tamen ingeniosam fuisse in illis obseruationem apparebit, quam nunc esse rationem. Tria namque tempora fructibus metuebant, propter quod instituerunt ferias, diesque festos: Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa constituit anno regni sui XI. quae nunc aguntur, ad VII. cal. Mai. quoniam tunc fere segetes rubigo occupat. Hoc tempus Varro determinat, Sole Tauri partem decimam obtinente, sicut tunc ferebat ratio: sed vera causa est, quod post dies XIX. ab Aequinoctio verno, per id quatrimum varia gentium obseruatione in quarto cal. Maii Canis occidit, sidus et per se vehemens, et cui praeoccidere Caniculam necesse sit. Idem itaque Floralia quarto cal. eiusdem instituerunt,

stituerunt, vrbis anno DXVI. ex oraculis Sibyllae, vt omnia bene deflorescerent. Hunc diem Varro determinat, Sole Tauri partem quartamdecimam obtinente. Ergo si in hoc quatrimum incidit plenilunium, fruges et omnia quae florebunt laedi necesse erit. Vinalia priora quae ante hos dies sunt, IX. cal. Mart. degustandis vinis instituta, nihil ad fructus attinent, nec quae adhuc diximus, ad vites oleasque, quoniam earum conceptus exortu Vergiliarum incipit, ad sextum Idus Maii, vt docuimus. Aliud hoc quatrimum est, quod neque rore fordere velint; exhorrent enim frigidum sidus Arcturi postridie occidens, et multominus plenilunium incidere. Quarto nonas Iunias iterum Aquila exoritur vesperi, decretorio die florentibus oleis vitibusque, si plenilunium incidat in eum, equidem et solstitium octauo cal. Iunias in simili casu dixerim et Canis ortum post dies a solstitio XXIII. sed interlunio accidente, quoniam vapore constat culpa, acinique praecoquantur in callum. Rursus plenilunium nocet ad quartum nonas Iulias, cum Aegypto Canicula exoritur, vel certe XVI. cal. Aug. cum Italiae item quarto cal. Aug. cum Aquila occidit vsque in X. cal. eiusdem. Extra has causas sunt Vinalia altera quae aguntur XIII. cal. Septemb. et Varro, a Fidicula incipiente occidere mane determinat: quod vult initium autumnii esse et hunc diem festum tempestatibus leniendis esse institutum. Nunc Fidiculam occidere sexto Idus Aug. obseruatur. Intra haec constat caelestis sterilitas; neque negauerim posse eam permutari arbitrio legentium locorum aestimantium naturas, sed a nobis rationem esse demonstratam satis est; reliqua obseruatione cuiusque constabunt. Alterutrum quidem fore in causa, hoc est plenilunium, aut interlunium, non erit dubium, et in hoc mirabilem admirari benignitatem Naturae succurritiam; primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non posse, propter statos siderum cursus, nec nisi paucis noctibus anni: idque quando sit futurum facile nosci, ac ne per

omnes menses timeretur, earum quoque lege diuisum aestate interlunia, praeter quam biduo secura esse hieme plenilunia, nec nisi aestiuis breuissimisque noctibus metui, non diebus item valere. Praeterea tam facile intelligi, vt formica minimum animal interlunio quiescat, plenilunio et etiam noctibus operetur. Auem Param oriente Sirio ipso die non apparere, donec occidat, ediuerso Virionem prodire ipso Solstitii die. Neutrum vero Lunae statum noxium esse, ne noctibus quidem nisi serenis, et omni aura quiescente; quoniam neque in nube, neque in flatu cadunt rores; sic quoque non sine remedio. Sarmenta aut palearum acervos, et euulsas herbas, fruticesque per vineas camposque cum timebis, incendito, fumus medebitur; hic e paleis et contra nebulas auxiliatur, vbi nebulae nocent. Quidam tres cancos viuos cremari iubent in arbutis, vt carbunculi non noceant. Alii filuri carnem leuiter vri a vento, vt per totam vineam fumus dispergatur. Varro auctor est, quod si Fidiculae occasu, quod est initium autumnus, vna pica consecretur inter vires, minus nocere tempestates. Archibius ad Antiochum Syriae regem scripsit, si fictili nouo obserata obruatur rubeta rana in media segete, non esse noxias tempestates.

(Vertices extremos circa quos caeli sphaera voluitur, Polos nuncupauere, e quibus vnus est septentrionalis, qui boreus appellatur, qui nunquam occidit. Alter australis, qui terrae obiectus a nobis nunquam videtur. Et austronotus dicitur, quam quidam dicunt esse Tethyn Oceani vxorem, nutricem lunonis, quae fingitur in Oceano prohiberi occidere. Haec habet stellas, in capite septem non claras, in vtraque aure duas, in armum vnā, in pectore claram vnā, in pede priori vnā, in femore posteriori duas, in pede extremo posteriori duas, in cauda tres. Sunt omnes XX.)

III.

R V F I F E S T I A V I E N I

A R A T E A

ARATIPHAE NOMENA,

RVFO FESTO AVIENO PARAPHRASTE.

Carminis inceptor mihi Iuppiter; auspice terras
Linquo Ioue; excelsam referat dux Iuppiter
aethram;

Imus in astra Iouis monitu; Iouis omine caelum,
Et Iouis imperio mortalibus aethera pando.

Hic statio, hic sedes primi patris; iste pa- 5.
terni

Principium motus; vis fulminis iste corusci,
Vita elementorum, mundi calor; aetheris ignis,
Astrorumque vigor, perpes substantia lucis,
Et numerus celsi modulaminis; hic tener aer;
Materiaeque grauis concretio; succus ab alto 10.
Corporibus caelo; cunctarum alimonia rerum;
Flos et flamma animae, qui discurrente meatu
Mundi primigenii penetralia dura resoluens
Impleuit largo venas operatus amore,
Ordinis vt proprii foedus daret; iste calorem, 15.
Quo digesta capax solidaret semina mundus,
Inseruit. Rite hunc primum, medium, atque
supremum

H 5

Vox

Vox secreta canit sibi; nam permixtus vtri-
que,

Et fultus sese geminum latus, vnus et idem est
20. Actor agendorum, propriique patrator amoris,
Et mundi vere pastor sacer. Hic chaos altum
Lumine perrumpit; tenebrarum hic vincula pri-
mus

Soluit, et ipse parens rerum fluitantia fixit.
Hic dispersa locis statuit primordia iustis.
25. Hic digestorum speciem dedit; iste colorem
Imposuit rebus, sexuque immixtus vtroque,
Atque aevi pater gemini; simul omnia lustrans
Sufficit alterno res semine. Rerum opifex hic;
Hic altor rerum, rex mundi, celsa potestas
30. Aetheris atque Erebi; rapida inclinatio coeli;
Insociabilium discretio iusta deorum;
Cuius et extremum tellus opus; ignea cuius
Lumina sunt late, sol, et soror; ille diei
Tendat vt infusi rutilum iubar; altera noctis
35. Vt face flammanti tenebrosos rumpat amictus.
Nec deficit genitis pater vlllo in tempore rebus.
Istius ille anni pulcher chorus, alta vt hebescat
Terra gelu, ver vt blandis adrideat aruis,
Puluerulenta siti tellurem vt torreat aestas,
40. Et grauis autumnu redeat foetura parentis.
Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis; isto
Præceptore solum grauibz versamus aratris;
Iste modum statuit signis; hic rebus honorem
Infun-

Infundit; tenebris hic interlabitur aethrae;
Viscera et aethereos animat genitabilis artus. 45.

Denique ne longum marcentia corda iace-
rent,

Mundanique ortus mens immemor, omnia sen-
sim

Vilia conciperet, neque se subduceret vnquam
Fontis in aeterni primordia, quo velut amnis,
Quem festina citis vrget Natura fluentis, 50.
Lapsu continuo ruiturae in corpora nostra
Prorumpunt animae, seriemque per aethera ne-
ctunt,

Hic primum Cnidii radium senis intulit astris,
Mortalemque loqui docuit conuexa deorum:
Cur Hypetionios Nepa circumflecteret ignes? 55.

Autumni reditu cur sub gelido Capricorno
Bruma pruinosi iuga tristia solueret anni?
Cur spacium lucis madidae cum tempore noctis
Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi
Aequarent? Qua parte Polus sublimior alto 60.

Cardine caeruleas Thetidis non tangeret vndas?
Quis Polus umbrifero lateat decliuis in axe,
Et vaga palanti cur signa errore ferantur?

Quae rursus ingenio numerisque Solensibus
idem

Iuppiter efferri melius dedit incola Tauri, 65.
Musa vt Cecropios superaret et Aonas agros.

Me

Me quoque nunc similis stimulat furor, edere
versu

Tempora, cum duris versare ligonibus arua
Conueniat; cum veliuolo dare carbasa ponto;
70. Et cum viticomo crinem tondere Lyaeo.

O mihi nota adyti iam numina Parnassei!

O per multa operum mea semper cura Camoe-
nae!

Iam placet in superum visus sustollere caelum,
Atque oculis referare viam per sidera; maior,
75. Maior agit mentem solito deus, ampla patefcit
Cirrha mihi; et totis se Helicon inspirat ab antris.

Arctos.

Omnia quae flammis pingunt radiantibus
aethram,

Nox agit, et verso ceu fixa trahuntur Olympo.

At non cuncta tamen Signorum in lege putanda;

80. Nam numeris et honore carent; micat omnibus
ignis,

Et rutilo cunctis flagrat coma flammea crine;

Sed quia non certa formarum luce notantur

Omnia sideribus, cassum fit caetera volgus.

Mobilis en etiam mundi se machina versat,

85. Ponderis et proprii trahit inclinatio caelum;

Sed non axis item curui vertigine fertur

Aetheris, vt stilus instabili conuoluitur orbi,

Ipsē manens tenuisque procul sacra viscera caeli

Perforat, et mediae molem terrae tenet; illum

Non

Non prolixa dies, non incumbentis Olympi 90.

Cursus agit, motatue loco labor, ut semel haec
rens

Constitit, et ferri se circum cuncta remisit.

Terminus extremo dispar polus. Oceano
pars

Sublime erigitur, subit altera mersa sub undas

Pars Erebum, et nigri iacet haec ut conscia Ditis: 95.

Hic notus; horrifera aquilonibus illa rigescunt;

Ac teres in gemina stridit vertigine cardo.

Alter in obtutum facilis latet; alter et alto

Deprimitur barathro. Sed qua sublimior axis

Tethyos undosae linquit cetosa fluenta, 100.

Contemplare sacras ut mundus subiicit Arclos.

Sic astrum dici Cnidius dedit; Ausone easdem

Voce feras Vrsasque et Plaustra vocare solemus:

Fabula nanque, Vrsas; species dat, Plaustra vi-
deri.

Has pater omnipotens nemorosi in valle Lycei 105.

Adfuetas duris quondam venatibus, aethrae

Intulit, et rapto genitricis flore sacrauit.

Vel ceu fama dehinc docet altera: Creta ubi
fluctu

Tunditur insani late circumsona Cauris,

Iuppiter has idem rerum memor indultarum, 110.

Et custoditae referens pia dona salutis,

Cum puer agrestes inter Curetas, et inter

Dictaeae longum latuit crepitacula rupis,

Scandere

Scandere flammigerum victor permittit Olym-
pum,

115. Nescia signa salis, nocturnique inscia casus,
Hospita et insanis aquilonibus: haud tamen ollis
Ora vel aduerso sunt obuia pectora motu:
Versa Lycaoniis sed suspectatur in vr̄sis

Forma super, pariterque polo vestigia librant,
120. In spinam et flammis ardentia dorsa iacentes.
Sic Iouis altrices teretem prope cardinis axem,
In caput, inque humeros Helice Cynosuraque
versae

Praescia venturis dant semper signa procellis.
Nanque Helice Graios; Tyrios Cynosura per al-
tum

125. Parua regit; non vlla facem succenderit vnquam
Stella prior, neque flammigeros eduxerit ortus
Ante alia, immerso cum iam Titanius orbe
Imbuerit tremulo Tartessia terga rubore,
Cressia quam flammis inter primordia noctis

130. Maior agat, vultusque sacros ostendat Olympo.
Illa licet paruo iaceat Temone per aethram,
Verior in fidem tamen est currentibus aequor.
Cardine nam certo conuertitur; huic, mora lon-
gos

Pigra tenet gyros, quae, ceu remorata parumper
135. Flectitur, ac tardo cohibet cunctamina lapsu;
Sed quia Sidoniis dux est Cynosura carinis,
Rectior vndoso cursus sulcatur in aestu.

Inter

Inter vtramque dehinc praeclari nominis Ar-Draco.

cton

Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,
Squammeus agnien agens *Draco* voluitur, atque 140.
obit ambas

Spirarum curvis anfractibus. Hunc quoque, vbi
artus

Longius effusum spacioſa volumina tendunt,
Compta Lycaoniis includunt Plauſtra choreis.

Qua caput eſt Helices, fundunt ſeſe vltima mon-
ſtri

Agmina, et hac caeli vix cauda in parte quieſcit. 145.

Altera qua ſpirae ſinus eſt, ſublime reponit

Verticis, et curuo ceu circumcluſa Dracone,

In dorſum alterius dorſo iacet Anguis; ab ore

Vertitur, ac longe poſtremam lapſus in Arcton,

Rurſum maioris repetit confinia ſigni. 150.

Nec quae ſtella caput flammaram inſignit honore,

Sola micat, ſolae rubent incendia criſta;

Sed ſetosa duplex adolet duo tempora fulgor,

Et duo ſub geminis oculi fulgoribus ardent.

Vnicus ignis item mento aeſtuat, ipſaque forma 155.

Verticis in nutum veluti curuata parumper,

Qua per diſenſos demittitur ordo meatus,

Flectitur, atque Helices caudam ſpectare videtur,

Cuius in extremum ſpacio propiore per aethram,

Sibila protenti ſuccedunt ora Draconis. 160.

Quin ſuper illa etiam ſumma confinia caudae

Stella

Stella subit, dextri quae temporis igne coruscans,
 Aemula vicinis accendit lumina flammis;
 At decliue caput vertexque obliquior astris,
 165. Hac in parte sacri procumbere cernitur axis;
 Qua pater Oceanus rutili reparator Eoi,
 Occasus ortusque salo moderante coercet,
 Et gemina alternae miscet diuortia metae.

Engonasin.

Inde pruinoso si lumen ab vsque Dracone
 170. In conuexa feras, oculosque in proxima mundi
 Declines, qua parte globo tumet altior ortus,
 Illa laboranti similis succedet imago,
 Protinus expertem quam quondam dixit Aratus
 Nominis, et cuius latuit quoque causa laboris;
 175. Panyasi sed nota tamen, cui longior aetas
 Eruit excussis arcana exordia rebus.
 Nam dura indomiti memorat sub lege tyranni
 Amphitryoniaden primaeuo in flore iuuentae,
 Qua cedunt medii longe secreta diei,
 180. Hesperidum venisse locos, atque aurea mala,
 Inscia quae lenti semper custodia somni
 Seruabat, carpisse manu; postquam ille nouer-
 cae
 Insaturatae odiis serpens victoris ab ictu
 Spirarumque sinus et fortia vincula laxans
 185. Occubuit, sic membra genu subnixa sinistro
 Sustentasse ferunt, sic insedisse labore
 Deuictum, fama est; ac tum Tirynthius Aethra
 Indy-

Inclytus et folio fultus sublime paterno est.
Iuppiter hanc speciem, miseratus acerba labo-
rum,

Reddidit, et talem cerni permisit Olympo. 190.

En manus ipsa Dei violenta in verbera pendens
Erigitur, dextraeque dehinc impressio plantae
Tempora deculcat maculosi prona Draconis.

Poplite succidui qua sideris ampla patefcunt Corona.
Terga dehinc, mersumque iacet sublime hume- 195.
rorum,

Aspice ceu rutilis vibret lux Gnosia flammis:
Haec quondam Bacchi monumentum fulget amo-
ris;

Haec Ariadnaei capitis testatur honorem.
Trina ter illustrant hanc lumina; parsque Coro-
nae

Serpentem vicina subit, qua sibila in Arcton 200.
Ora Draco inclinans stridet flabris aquilonis;
Post tergum Nixi pars voluitur, ac velut haerens
Rursum defessi referatur nuncia signi.

Istius extremo sub vertice, vertice quippe Ophiu-
Sideris Innixi, clarum nosces Ophiuchum. 205.

Triccaei fidus stat nominis, et cui pingui
Thure Epidaureae fumant altaria sedis.
In styga decursis Parcarum ab origine fufis
Merferat Hippolytum fors vltima; iamque per
imas

210. Cocyti tenebras et flagna nigrantia Ditis,
 Portitor ille Charon Thesidae fata vehebat.
 Hic immaturi sed enim miseratus acerbum
 Leti supplicium, Neptunique aspera iussa,
 Argentes artus Erebo procul intimo ab vsque
 215. Suscitât, atque animae rursum tepesacta calore
 Viscera mundanas reuocat medicator in oras.
 Nôn tulit Omnipotens, ortu cuiquam generato
 Deucalioneo fas esse, nouissima fata
 Vincere, et incassum decurrere pensa sororum;
 220. Moxque trisulca polo iaculatus fulmina celso,
 Et super aëriæ vibrans incendia flammae,
 Morte repertorem medicinae audacis in umbras
 Deiicit; at gnati reparans solatia Phoebos,
 Asperaue extincti miseratus fata nepotis,
 225. Surgere nocturno iubet inter sidera motu.

Hic ergo insignes ardens venas Ophiuchus,
 Hic rigidos artus formae Anguitenentis honore
 Arduus, hic tantos humeris vibrantibus ignes
 Euomit, ut pleno cum Luna nitescit in orbe,
 230. Menstruaque ingenti iam tempora diuidit ortu,
 Nequaquam lentis obscurior ex humeris lux
 Marceat; at manibus non compar flamma rube-
 scit;
 Nam suffusa leui resplendent vltima luce;
 Sed cerni sunt prompta tamen; postremaque
 parco

igne

igne micant. Ille angue manum confertus 235.

vtranque

Erigitur, serpensque dehinc elabitur ambas
Flexilis, et medium cingit spiris Ophiuchum;
Quem super haerentem plantarum mole duarum
Scorpios in geminas effusus viscera parteis,
Afflictusque oculos, maculosaque pectora pressus, 240.
Sustinet. Attiguas euoluitur Anguis in auras,
Agmine non æquo, neque tanta volumina com-
par.

Nam qua dextra manus sinuoso affigitur Angui,
Parcius ab domino terga explicat, altera porro
Plurimus, ac multo per laeuum pondere lapsus 245.
Funditur, et rutilo qua lux sedet ignea mento,
Vsque Ariadnaeae sese vicina coronae
Lubricus inclinat. Post spiram brachia quondam
Formidata truci suspexeris Orioni.
Heic concessa enim curuis minitatio Chelis. 250.
Huc falcata Chii repserunt cornua monstri,
Sidereae nimium facis indiga; nanque hebes ollis
Ignis, et obtuso marcent incendia crine.

Callisto rutilat stellis, quibus vsque ferinam Bootes.
Prona fit effigiem, quo cardine torquet et axem 255.
Semper in occiduis attollens lampada flammis
Arctophylax, siue, vt veteres cecinere, Bootes,
Famosa Arcadici testans commenta tyranni.
Et licet instanti similis, similisque minanti

260. Terga Helices iuxta premat arduus, haud tamen
vnquam

In picturatae plaustrum procurrere matris
Fas datur, antiqui quoniam contagio in illo
Criminis et veterum prohibetur culpa malorum
Nec minus in membris lux olli maxima vibrat

265. Omnibus, ardet apex capiti, micat ignea late
Dextera flammam, humeri flammam mouet in-
star

Inter vtrunque femur, qua se confinia lucis
Diducunt pedibus, maior qua luminis auras
Verberat, et rutilo fidus magis aestuat astro.

270. Nam locus Arcturo sacer adscribitur, illic
Aurea qua summos adstringunt cingula amictus,
Ebria flammanti consurgit stella rubore.

Virgo.

Qua protenduntur vestigia summa Bootis,
Quaque per immensum circumflagentibus astris

275. Circulus obliquo late iacet Astringer orbe,
Contemplare sacros subiectae Virginis artus.
Quam, Te, quam memorem? Siue est genitor
tibi summus

Iuppiter ex Themide in terras demissa parente;
Seu patris Astraeci clarum es genus, aurea cuius

280. Sidera sunt proles, et qui pro munere morum
Inculpabilium nomen dedit omnibus astris;
Aut Pelusiaci magis es dea littoris Isis,
Digna Poli, consors et cura latrantis Anubis;

Seu

Seu tu diua Ceres, sic nam tibi flagrat arista,
Et, ceu Siriaco, torretur spica calore: 285.
Protentata manu; seu Tu pernicibus alis,
Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo
Fluxa polo vertis vestigia, lubrica vt aeuum
Sors agat, et subitis obrepat mobile fatum
Temporibus; precor, in terras procul aethere 290.
ab alto

Flecte oculos, placidamque meis venerabilis oro
Pande sacris aurem. Tu cum sincera priorum
Vita hominum nullis ageret sub legibus aeuum,
Aureaque innocuos seruarent secula mores
Sponte sua, nec criminibus via prompta pateret, 295.
Inter confusos populorum libera coetus
Versabare libens, nullique obnoxia culpae
Corda inhibens, media casto res more tenebas.
Nullus telluri limes datus, indice nullo
Culta secabantur, neque iam discretio campum 300.
Metiri in dominos monstraueat; omnia rerum
Usurpantis erant; promiscua rura per agros;
Praestiterat, cunctis communia cuncta videri.
Denique cum placidas crebro Dea viseret vrbes,
Tectaue iusta virum passum succederet, illa 305.
Feruentis late pelagi natura, salumque
Fluctibus instabile, et glauci vada turgida ponti,
Qua senior cano nutrit sub gurgite Nereus
Delphinos virides, et physeteras anhelos,
Ignorata suo seclusaque sine iacebant. 310.

- Nulla fides vndis, tumido commercia fluctu
 Nulla petebantur: neque longis nauita terris
 Infinuare ratem ius fecerat, exul vt oris
 Omnibus externas veheret per inhospita gazas
 315. Aequora, et infano penderet saepe profundo.
 Omnia sed cunctis nasci dabat aurea terris
 Iustitia, et nullo discreuerat aëre regna,
 At postquam argento deformis viluit aetas,
 Rarius in terras os inclinabat honestum
 320. Iam Dea, vix summos adlabens denique monteis,
 Cum cedente die Phoebus sub nocte propinqua
 Occiduis pronos vrgeret in aequora currus,
 Vsurpandam oculis sese dabat adcurrentum,
 Non vt fessa virum repararet gaudia vultu,
 325. Sed crepula vt late vomeret conuicia voce.
 Parcite, vile genus, lachrimis, aiebat, obortis!
 Causa querelarum vestrum est scelus, aurea
 quondam
 Iudice me vestri vixerunt secula parentes.
 Degener in vobis animus; solertia vobis
 330. Peruigil; arte noua vitam traducere mos est.
 Omne aeuum studiis excuditis. Hinc quoque
 rursum,
 Proh pudor atque dolor! nascetur vilior aetas;
 Et lacerata genas ibit Bellona per vrbes
 Saucia, vt infidas agitent certamina mentes.
 335. Haec vbi permoeſto rauco congeſſerat ore,
 Alite procursu sese in conuexa ferebat

Protinus,

Protinus, atque oculos fugiens exosa sequentum
 Linquebat coetus hominum. Ruit haec quoque
 rursum

Viuendi series; ac succedere pudendo
 Aerea secla habitu: fraus ilicet, et furor ardens, 340.
 Atque cruentus amor chalybis, segnisque libido,
 Et malesuada lucri rabies subit; omnia terror
 Degener, ac moestae facies formidinis implet.
 Secreti indomitus vada gurgitis vltima versat
 Tiphys; Agenoreo color hinc mentirier ostro 345.
 Incipit, Assyriumque bibunt noua vellere succum,
 Ebria vt externo splendescat lana veneno.
 Sic iusta in populos mox Virginis inculpatae
 Exarsere odia, et caelum pernicipibus intrat
 Diua alis, spaciumque sibi subuecta per auras, 350.
 Vnde procul terras summa vix cerneret aethra,
 Propter anhela libens late capit astra Bootis.

Istius extremis humerorum partibus vrget
 Stella facem, qualique rubent incendia flamma,
 Quae subiecta procul caudam maioris ad Vrsae 355.
 Vertice brumalis circunuoluuntur Olympi:
 Talis vtrunque modo simul et fulgore micat lux
 Plurima; quippe procul clare fax ardet in Arcto.
 Nec contemplandi labor anxius; omnia prinis
 Obuia ceu vibrant obtutibus; vnus ab ore 360.
 Quae sunt prima fere vestigia, praeminet ignis;
 Altera, qua pedibus regio est clunalibus, ardet
 Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit,

Aemula qua rutilae flagrant confinia caudae.

365. Non tamen his species, non sunt cognomina
certa,

Sed permixta simul vulgi vice conuoluuntur.

Gemini. Illa quidem supero conferta relabitur axe,

Inscia piscosi semper salis. Ipsius autem

Subiectos capiti Geminos tibi cernere fas est,

370. Spartanam, Geminos, sobolem, prolemque To-
nantis

Egregiam, et proprio post reddita numina caelo.

Nam Lacedaemoniis Mars cum caluisset Aphid-
nis,

Castora Cecropii tulit inclementia belli.

At frater lucemque et fata superstitis aeui

375. Exosus, sortem lachrimis efflagitat aequam:

Protinus alternae germanos tempore vitae

Iuppiter attolit, caelique in celsa receptans

Aeternae flagrare facis iubet ignibus ambo.

Cancer. Aluo Helices Cancer subuoluitur; astraque
Cancro

380. Iuno nouercales vt semper proderet iras,

Praestitit. Hic ctenim, Lernaei gurgitis Hydram

Vreret Alcides cum flammiger, ausus in ipsum

Repere victorem, qua duro concaua dorso

Tegmina curuantur, geminus micat ardor in
auras:

385. Hos dixere Asinos ortos Thesprotide terra,

Et

Et fidus, Lenaeae, Tuum. Disternat aer
 Crassior hos. Itidem qualis praesepibus esse
 Forma solet, dispar Chelarum flamma coruscat.
 Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro;
 Laeva duas pigro succendit fomite flammis. 390.

Qua postrema pedum rutilant vestigia in Ar- Leo.
 cto,

Maxima flammigeri mundus trahit ora Leonis.
 Membra dehinc longi qua sese semita caeli
 Plurima protendit, torrentur fomite acuto
 Singula, et assiduis ardet Leo viscera flammis. 395.
 Hic Hyperionii flagrat via solis, et isto
 Se duce caerulei referunt momenta caloris.
 Tunc succisa Ceres statim cum mergite culmi
 Construitur, flauos tondentur semina crines
 Omnia, et aduectas late coquit area messes. 400.
 Tunc et Threicii repetunt animosa Aquilones
 Flabra polo; tunc Oceanum stata flamina caeli
 Propellunt pelagus; longis hoc tempore in anni
 Ocia sunt remis; pontus vehit ipse carinas.

Aurigatorem par sit quoque cura videre; Auriga.
 Nanque tuas aures implebit fabula solers 405.
 Cretaei pecoris. Haec lac memoratur alumno
 Infudisse Ioui Capra, nutrix dicta Tonantis.
 Stelligero subuecta polo est. Ille impiger autem
 Pulcher Erichthonius currus et quattuor olim 410.

Iunxit equos, pronus qui non procul in Geminorum

Laeua iacet, fusoque super se corpore tendit
Plurimus, adque Helices caput inclinatur ab ore.
Ille quidem in spacium membra explicat; at
Capra laeuo

415. Fixa humero clare sustollitur; ipsius autem
Fine manus paruas Hoedorum suspice flammās.
Qui postquam Oceano sese expediere sonoro,
Saeua procellosis immittunt flabra fluentis,
Vt spumosa truci pulsantur littora fluctu,
420. Et vaga caeruleas inuoluant aequora puppes.

- Taurus. Nec minus Aurigae qua sunt vestigia curui,
Cornigeri late tenduntur pectora Tauri.
Illic setosam pecoris perquirere frontem
Esto memor, flexo iacet illic crure, minaces
425. In terram figens oculos; tum caetera signa
Flammarum similem procul inter sidera formam
Ostentare valent; gemino sic cornua ductu
Erigit aetherii vigor ignis et ignis vtrique
Sic camuris ardet protractibus; haud tibi signis
430. Perquirenda aliis pecoris frons aequa resurget
Oceano. Proprio Taurum deprnderis ore:
Cornua sic vera sub imagine curua dehiscunt:
Sic mediam creber pecori frontem asperat ignis:
Sic Hyades Tauri toto procul ore coruscant.
435. At Borcam laeuo qua Taurus acumine pulsat,
Desuper

Desuper Aurigae dexter pes imminet astro.
 Vna pedem Aurigae dextrum cornuque finistrum
 Stella tenet pecoris; simul in conuexa feruntur;
 Sed prior occidui Taurus subit aequoris vndas.

Nec mea musa senem tacitum Cephea relin-^{Cepheus.}
 quet: 440.

Iasidem quoque summa poli Cephea reuoluunt;
 Illum quinetiam rutilae pater intulit aethrae,
 Donauitque polo. Tergum Cynosuridos Vrsae
 Post habitat, geminasque manus a pectore tendit.
 At diducta pedes tantum hinc mensura seniles 445.
 Diuidit, extremo quantum pede distat ab Vrsa.
 Non eget huius enim sedes sacra luminis hilum.

Rursum decliui si visum tramite vergas, ^{Cassiopeia.}
 Prima tibi vt flexi linguatur spira Draconis,
 Infortunatam spectabis Cassiopeiam. 450.
 Sed nec multa tamen, cum caelum lumine toto
 Luna replet, tetram vt superet fax aurea noctem,
 Occurret genitrix oculis quaerentibus. Absunt
 Lucida moerenti; tenuis rubet ignis, et aegra
 Lux hebes est matri: vix qualem Caria quondam 455.
 Nouerat intrantem per claustra tenacia clauem.
 Formatur stellis distantibus; inque humeros vix
 Tenditur angustos; natae fera fata retundunt.

Nanque subest, teretisque poli simul orbe ^{Androme-}
 rotatur ^{da.}

Andromeda, ingenti quae semper luce coruscans 460.
 Sponte

Sponte oculos in membra rapit; face denique
vertex

Ardet anhelanti, geminamque per aëra fundunt
Lucem humeri, et summis lux aestuat ignea
plantis.

Ignea quinetiam per caelum cingula flagrant
465. Andromedae, et toto vibrant in corpore flam-
mae.

Sed tamen hic etiam viuax est poena dolenti;
Nam diducta vlnas magna distendit in aethra,
Vinculaque in caelo retinet quoque; tenuia
quippe

Brachia contortis adstringunt vincula nodis.

Equus.

470. Rursus odorato qua vertex crine tumescit,
Andromedae capiti succingitur indiga pleni
Aluus Equi, summo qua fax in vertice vibrat
Virginis, inque auras cornu vice surgit acuti.
Ipsa sub abscisso late micat aurea ventre

475. Cornipedis; simul hunc lux indiscreta renectit;
Communique rubent duo semper sidera flamma.
Treis latus atque armos aliae pecoris pinxere,
Et spacio disiuncta pari fax aemula flagrat.
Plurimus ignis inest, vasto globus aestuat orbe.

480. Sed non et capiti similis rubor, ipsaque ceruix,
Quauis procero surgat iuba maxima collo,
Languida marcenti vix est spectabilis igne.
Ultima quae mento sese explicat, haud minor illa

Quat-

Quattuor est primis, quae formam lumine claro
Cornipedis simulant. Non hic Equus integer 485.
artus;

Non quadrupes caelo sustollitur; at tenuis aluo
Erigitur media; nam caetera pone negantur,
Et quatit aethérias primis modo cruribus auras.
Nanque hunc Aonio quondam memorant Heli-
cone

Inclita post Lyciae redeuntem bella Chimaerae, 490.
Mystica qua rupes doctis obmurmurat antris,
Herbarum carpisse comas, et gramine odoro
Expleuisse famem; sed cum sitis arida fauces
Vreret, ac nullo manaret gurgis hiatu,
Illisisse pedem, cornuque excita repente 495.
Lympha camoenalem fudit procul Hippocrenen.
Aones hoc latici posuerunt nomen equino
Pastores. Strepit haec placido inter saxa su-
furro,

Atque Helicone cadens sese sitientibus herbis
Inserit, Ascræas donec vaga gurgite valles 500.
Viuficet. Rigat hac animas et Thespia pubes
Semper, et in latices inhiat gens fontis alumni.
Ast Equus alterno redit inter sidera motu,
Oceanique salo caput exerit. Haud tibi magni
Cura laboris erit caelo spectare sereno 505.
Cornipedem; micat ille procul flagrantibus astris,
Et perfusa recens educit pectora ponto.

Tunc

Aries.

Tunc celer ille Aries, longi qui limitis orbe
Aethera percurrens, nunquam Cynosuridos Vr-
sae

510. Segnior ablapsu conuertitur, haud procul astro
Visus Equi, magno celsum secat aëra motu.
Parcior hic rutilae semper facis, indigus ignis
Spectatur iusti. Nam quanti luminis astra
Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,
515. Marcida Lanigeri tantum se forma sub auras
Exerit; in tenui quanquam primordia Phoeben
Orbe habeant, nullomque decus Dea proferat
ore.

Sed licet hunc oculis frustra sectere per aethram,
(Nam semper propriis caret ignibus) en tibi
propter

520. Andromedae claro rutilantia cingula in astro
Suspectanda patent. Vocat ingens baltheus ultro
Quaerentem, non longa Aries statione remotus,
In conuexa redit; paruo se tramite subter
Distinet, et medio caelum citus ordine currit,
525. Ultima Chelarum qua brachia, quaque corusco
Circulus axe means rutilum secat Oriona.

Deltoton.

Est etiam Graio quod semper nomine nostri
Deltoton memorant. Simile est latus; istud
vtrunque

- Porrigitur; summum signo caput angulus arctat,
530. Et geminum suprema iugum vicinia mordet.

Tertia,

Tertia, quae stantes sustentat linea ductus,
 Parcior, haud simili sese sub limite tendit,
 Et contracta modum gemina face flammigera-
 rum

Stellarum superat. Quin et qua subter in astro
 Lanati marcent pecoris, pluuioque tepescunt 535.
 Iam vicina Noto, minor istic linea luce
 Et fulgore facis praeuertitur; at locus olli
 Post tergum Andromedae: sic se tulit ordo di-
 catus.

Hinc si vicino flectaris lumina visu, Pisces.
 Inque Notum sensim Boreali ab cardine ductus 540.
 Inclinare oculos, proles tibi Dercia, Pisces
 Surgent Bambicii; sedes data quippe duobus
 Piscibus, ingenti qua celsam circulus aethram
 Orbe secat; tendit qua pennae extrema sinistrae
 Ales equus; mundo qua pectora Laniger alto 545.
 Urget, et aduerso surgentem corpore Taurum
 Respicit: hinc medio signantur fidere Pisces.
 Quorum alius rigida confurgit in aëra forma
 Celsior, et Borean proprior subit, alter aquarum,
 Troicus haurit aquas, funditque vbi Ephebus ab 550.
 vrna,

Pone auidus, iacet in notialia nubila pronus.
 Sed tamen hi late stellis ex ordine fusis
 Nectuntur caudas, et lenta trahuntur vtrâque
 Vincula, per caelum coeunt quae singula rursus,
 Et

555. Et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
 Caelestem memorat quem solers Graecia Nodum.
 Ex humero Andromedae laeво quoque noscere
 Piscem,
 Qui rigidum celsi suspectat cardinis axem,
 Perfacile est; vlnae nam proximus iste sinistrae
 560. Caerulus erigitur.

Perseus.

Quin et vestigia propter
 Persea sub volucris par est tibi quaerere forma.
 In caput inque humeros rotat aegram machina
 mundi
 Andromedam; Threici nam sub flabris Aquilonis
 Nititur alato vindex pede, maxima cuius
 565. Dexterâ moerentis solium prope Cassiopeiae,
 Tenditur, ingentique dehinc vestigia passu
 Pulverulenta quasi cano procul aere pandit.

Pleiades.

Pleiades femoris pariter sub fine sinistri
 Perseus protollit. Locus has habet arctior omnes
 570. Connexas. Lentae facis haud procul istas
 Ostentat rutili lux sideris; aegra sororum
 Lumina; nec claro flagrat rubor aureus astro.
 His genitor, vero si fluxit fabula fonte,
 Poenus Atlas, subiit celsae qui pondera molis,
 575. Caeliger, atque humero magnum super aethera
 torquet.
 Fama vetus septem memorat genitore creatas
 Long-

Longaeuo; sex se rutila inter sidera tantum
Sustollunt. Septem fert fabula prisca sororum
Nomina; sex sese tenui sub lumine reddunt:
Electra, Alcyoneque, Celaeno, Taygeteque, 580.
Et Sterope, Meropeque simul, famosaque Maia.
Prole Deo. Cerni sex solas carmine Mynthes
Afferit; Electram caelo abscessisse profundo
Ob formidatum memorat prius Oriona.

Pars ait Idaeae deflentem incendia Troiae, 585.
Et numerosa suae lugentem funera gentis,
Electram tetris moestum dare nubibus orbem,
Saepius obscuris caput ut sit cincta tenebris;
Nonnunquam Oceani tamen istam surgere ab
vndis

In conuexa poli, sed sede carere sororum, 590.
Atque os discretum procul edere, detestatam,
Germanosque choros sobolis lacrymare ruinas,
Diffusamque comas cerni, crinisque soluti
Monstrari effigie. Diros hos fama cometas
Commemorat tristi procul istos surgere forma, 595.
Vultum ardere diu, perfundere cunctibus aethram,
Sanguine sub pingui rutiloque rubere cruore.
Quin Meropen alii, postquam Sisyphoea vincla
Et thalamos scaeuo sortita est omine Diuum,
Indignam aëria credunt mage sede fuisse. 600.

Sic anceps numeri fit fabula, sexque per aethram
Vergilias cerni tenet usus; sed simul omnes
Arctauere globum; ter in auras angulus exit

Intulit hanc caelo miseratus Iuppiter artem
 Praestantis iuuenis, pecudes qui et flumina vates 630.
 Flexerat. At nixi qua semet sidera porro
 Sustollunt, laeuum propter Chelys haec femur
 adstat.

Aduolat ast aliud latus Ales, et ore canoros
 Tenditur ad neruos, media est Lyra sede dicata
 Cycneo capiti, et curuo contermina signo. 635.

Nanque et fidereis Cycnus secat aethera pen-
 nis

Donatus caelo, non claro lucidus astro;
 Sed tamen os flagrans, et guttura longa coru-
 scans.

Grandibus haud equidem stellis, non his tamen
 atris

Obscurisue micat; trahit in conuexa volatum 640.
 Perfacilem, et dextro late Cepheida dextram
 Radens remigio, summa ad vestigia laeuam
 Declinatur Equi. Sic magno praepes Olympo
 Subuehitur; subit occidui sic marmoris vndas.

Nam post Cornipedem flagrant duo sidera Aquarius.
 Pisces, 645.

Pisces Bambycil. Caput autem subter equinum
 Laomedontiadae se dextera tendit Ephebi.
 Ipse dehinc longos insignis Aquarius artus,
 Adstat ad hirsuti caudam pulcher Capricorni.

Capricornus.

Imus vbi australi descendit circulus axe

650. Signifer, inque Notum rutili cadit orbita solis,
Hispidam setosi marcet species Capricorni.

Hic iam Threicio veniens a cardine Phoebus
Vertit iter, pulsusque Deum, mirabile dictu,

655. Brumalis redigit; non tum mihi longa phaselis
Aequora tententur; non tum freta turbida pinu
Quis petat; angusto decurrit tramite nanque
Parua dies, vastoque dehinc deprensus in alto,
Nequicquam pigrae clamarit sidera lucis.

660. Interea totis Notus acer saeuiet vndis,
Excitumque salum verret Notus. Aurea solis
Cum nota cornigeri fidus pepulit Capricorni,
Tum dirum caelo frigus redit; aspera nautis
Tunc sunt fluctuagis; tamen isti saepe malorum
665. Immemores agitant totos in fluctibus annos,
Mergorum et focae similes; trahit vnda pauentes,
Ac retrahit; quaerunt oculis distantia longe
Littora, et in pontum reagunt lucra semper hi-
antes.

Sagittarius.

Par metus ex pelago tibi fit quoque, sole Sa-
gitta

670. Cum levis adflatur; cum lux in arundine flagrat
Ignis mundani; cum tela extrema coquuntur;
Cumque Sagittiferi torret vapor aureus Arcus.
Tum quoque si piceam spectaris surgere noctem,
Intormem terris tellurem vt vestiat alis,

Littus

Littus ama, fuge solers caerulea tegmina noctis, 675.

Exitiumque sali, rabidique pericula ponti

Anteueni, iam solue memor vaga carbasa malo,

Iam prolixarum iaceat rigor antennarum.

Mensis at infausti vel duri sideris index

Scorpius exoriens sit tempore noctis adultae. 680.

Hic matutino veniens procul aequore telum

Exigit e pelago, telum trahit vltima cauda.

Cunctatur pigro post tergum fidere iuxta

Arcitenens, tardos et gurgite liberat artus.

Tum Cynosura et iam maturae in tempore noctis 685.

Altius in Boream suscollitur; abditur autem

Orion redeunte die; tum brachia Cepheus,

Protentasque manus, mediamque immergitur

aluum.

Quin norunt aliam superum conuexa Sagit- Sagitta.

tam;

Sed tamen haec arcu tereti caret, inscia nerui; 690.

Inscia nam domini est; telum super aduolat ales,

Ales Olor; sed Threicio conterminus axi

Cana pruinosas extendit colla sub Arctos.

Armiger hanc etiam Iouis aduolat, armiger Aquila.

ignis

Aetherii, sed membra minor. Procul hic ta- 695.

men alto

Cum redit a pelago, et mouet in conuexa vola-

tum,

Fine tenebrarum, summaeque in margine noctis,
 Spumofum late mare subruit, omnia caeli,
 Omnia terrarum mox flabra procacia verrunt.

Delphis.

700.

Tum curuus caudam subit inter sidera Del-
 phis,

Dux Neptune tui quondam super aequor amoris.
 Hic nam detrusae in latebras procul Amphitrites,
 Arduus occiduos humeris vbi sustinet axes
 Pleiadum genitor, perruperat hic vagus omni
 705. Gurgite dilectam domino maris ultimo ab orbe.
 Mollis dorsa tulit. Breue signo corpus in astris,
 Et super hirsutum ponto surgit Capricornum.
 Hic medios artus teter stupet; altera porro
 Quattuor illustrat facibus rubor aureus, atque
 710. Bis gemino discreta situ micat ignipotens lux.
 Omnia quae Soli et rigido interfusa Aquiloni,
 Aetheris incurui moles rotat, inque frequentes
 Occasus ortusque trahit moderator Olympi,
 Sunt digesta mihi; quae rursus limite abusque
 715. Sese Hyperionio, pluuias concaua in Austri
 Dimittunt, tetram donec Notus ambiat aethram,
 Dicere Romuleo connitor carmine solers.

Orion.

Subtrahit obliquo qua sese circulus orbe
 Signifer a Borea inque australes se gerit umbras :
 720. Sub medii iam mole Poli fera pectora Tauri
 Suscipit Orion. Neque quisquam nocte serena
 Trans-

Lepus.

Paruulus in stellis Lepus est quoque; nanque
vbi magnus

Emicat Orion gemina ad vestigia subter

Vrgetur cursu rutuli Canis; ille per aethram

750. Effugit instantem, premit igneo Sirius ore.

Auritus primis emittit gurgibus ab undis;

Ille minax pauidum supereditur, et procul idem

Cum Lepus occiduum sese inclinavit in aequor,

More latebrarum repetens freta, Sirius alto

755. Defluit ab caelo,mersumque per humida quaerit.

Argo.

Magnus Iasoniam cauda Canis extrahit Argo
Puppe refulgentem. Neque enim se Thessala
cymba

Solenni in faciem monstrat more. Extima pup-
pis

Surgunt oceano: velut alto a gurgite nautae

760. Cum portum tenuere, auidi volitantia raptim

Sipara conuertunt; tergumque in curua remulco

Littora certatim subeunt simul. Illa marinas

Iam defuncta vias procul imi littoris algas

Pone subit, terramque tenens secura quiescit.

765. Sic Argo rutilam tantum inter sidera puppin

Ducit et occultat rigido tenus altera malo.

Sponte gubernaculum puppis dimittit in vndas

Celsior, ac merso descendit in aequora clauo.

Cetos.

Distantem Andromedam prolixi tramite mundi,

770. Perterret Cetos. Nam Threicii prope flabra

Andro-

Andromedam Boreae celso rotat aethere cardo.
 Bellua dira Noto vehitur; trahit Auster in arcton
 Ora inimica fallo; nam qua se laniger alto
 Caelo Aries tollit, qua Piscibus astra duobus
 Augentur, rutilat subter Nereia Pisfrix 775.
 Efflua percurrens non multi fluminis astra.
 Illa memor longae formidinis, illa suorum
 Inter signa tenax, horret squalentia monstri
 Terga procul, pavidumque super caput inserit
 vndis.

Quin est caeruleo Flumen quoque gurgite ^{Flumen.}
 manans 780.

Astra inter sedesque Deum. Pars Aequor id esse
 Credidit; Ausonii nanque hunc dixere priores
 Eridanum, Venetos late qui lapsus in agros
 Alpino Adriacos impellit gurgite fluctus.
 Hic fusum caelo quondam Phaethonta sub vndas 785.
 Excepit senior, leue cum sensere iugales
 Aetherii rectoris onus, cumque ignifer axis
 Tramite sub mundi mortales spreuit habenas.
 Disdata tum late texere incendia terras.
 Astra vorax ignis, flammae sola cuncta coque- 790.
 bant;

Donec fata sui miseratus Iuppiter orbis
 Redderet aetherii Phoebos moderamina cursus.
 Illum prolixis durae Phaetontides vlnis
 Planxerunt; rediit supero pax aurea mundo;

795. Eridanumque senem nutu Iouis omniparentis
 Astra receperunt. Pharia pars altera Nilum
 Commemorat, largo segetes quod nutriat amni,
 Arentisque locos vnda foecundet alumna;
 Vel quod de medii prolapsus parte diei
 800. Vastus in aequoreas pelagi sese inferat vndas.
 Iste pedem laeuum rutili subit Orionis,
 Fusaeque quae geminos adstringunt vincula Pisces,
 Eridani coeunt anfractibus; hic procul ille
 Tenditur effusi vi gurgitis; hic quoque cristae
 805. Cedit apex, summa qua lux Pistrice coruscat
 Desuper, et flamma caudarum cingula figit.

Piscis Ma-
 ior.

Inter demissum procul in vada caerula cla-
 vum

- Puppis Iasoniae depictaeque terga carinae,
 Et Pistrim vndicolam, Leporis qua tenditur aluus,
 810. Stellarum creber rutilat rubor. Haud tamen istis
 Vel lux multa micat, vel fit memorabile nomen.
 Nulla etenim forma flammaram Iuppiter ignes
 Discreuit, nullos simulant hae corporis artus.
 Qualia digesto mundus sacer ordine voluit
 815. Semper in antiquum retrahens iter omnia secum
 Seclorum serie longa, istas denique signant
 Interualla faces; similis quoque lux habet om-
 neis,
 Par modus; occasu pariter referuntur et ortu;
 Ne spectanda forent ponto quod sola carerent.
 Caetera

Caetera descriptis aptantur singula membris 820.

Formarum; flagrans Leporem qua Sirius vrget,

Languida, nec certo sub nomine cuncta feruntur.

Vltra setosi rursus speciem Capricorni,

Cardinis immerfi qua sunt australia flabra,

In Pistrim horrificam conuersus viscera piscis 825.

Subuchitur. Notium vocat istum Graecia piscem.

Stellae aliae mundo, qua pulcher Aquarius in-
stat,

Et qua cristato confurgit bellua dorso,

Vsque sub aërii rutilantia sidera Piscis,

Sunt mediae flammae; steriles, ac lucis egenae. 830.

Nam passim ignoti vice vulgi semet in aethram

Protollunt; dextram sed tantum propter Ephebi,

Pocula quem Diuûm mensis gestare loquuntur,

Efflua se species liquidarum fundit aquarum

Partes in geminas. Lux illic clara duabus 835.

Est solum facibus; non hae spaciola per aethram

Interualla tenent, neque lumen lumine forte

Collidunt; vni Phrygium nam subter Ephebum.

Ardet apex; alii, qua curuam bellua caudam

Terminat insignis, lato vomitur globus igni. 840.

Cunctis nomen Aqua est. Stella quoque deni-
que propter

Ora Sagittigeri, qua se vestigia prima

Cornipedis simulant, circumuoluuntur Olympo,

Queis face sub tenui tenebrosus marceat ignis.

Ecce

Ara. Ecce venenatae qua Scorpius agmine caudae
845. Plurimus erigitur, tepidumque supermicat Au-
strum,

Paruulus hic Aram locus exprimit. Hanc satis
arcto

Tempore suspicies mundo rutilante referri.
Nam polus aduerso qua tollitur axe Bootes,
850. Quantum suspenso vada linquit turbida caelo
Oceani, tantum in sibimet contraria tendit.
Arcturum vertex leuat arduus, imbrifer Austri
Aram cardo premit; brevis òlli semita caeli,
Occasusque celer; tamen isto luciparens nox
855. Fata hominum miserata prius, miserata labores,
Certa procellarum statuit producere signa,
Ne tibi, cum denso conducitur aëre caelum,
Inter nimbiferas nubes spectabilis extet
Ara poli, longa vt glomerent circumque supra-
que

860. Foeta pruinarum se vellera, qualia tristi
Coguntur vento, terraque excita per aethram
Nubila conceptos effundunt desuper imbres.
Non Arae, non sit tali sub tempore vertex
Clarior; hoc nam saepe Notum praenoscere signo
865. Nox docuit; noctis si quis praecepta sequatur,
Incaustum zephyri voluunt mare; si quis at ista
Respuat, incautas percellent flabra carinas.
Vix, si sera Iouem subeat miseratio rerum,
Pigra salus nautis redeat fluitantibus alto.

Certior

Certior ast ollis veniet spes, axe supremo 870.

Si Boreae stringat rutili coma fulguris auras.

His signis Austri raptabunt flabra fluentum,

Donec de Boreae rutilum iubar emicet axe.

At si Centaurum medio sub tramite caeli

Videris, vt fluctu tantum discedat Eoo, 875.

Quantum adit occasum, sit tectus desuper autem

Nube humerum, et caelo sint omnia signa priora,

Eurus erit, verret falsi vada gurgitis Eurus.

Contemplator etiam geminae rutilantia for-^{Centaurus.}
mae

Viscera, quae signis subtextit membra duobus. 880.

Nam qua parte hominem quadrupes sustollit
equino

Ventre superstantem, versatur Scorpius ingens;

At qua cornipedem media vir fundit ab aluo,

Curua venenati se tendunt brachia signi.

Ille autem dextram protendere visus ad Aram 885.

Caelicolum, iustae persoluit munera vitae,

Agrestemque manu praedam gerit. Hic vbi celso

Pelion adsurgit dorso, nemorosaque late

Inferit aeriis iuga nubibus, arbiter aequi

Degerat Alcidae legum post bella magister. 890.

Desuper ingenti sese agmine porrigit Hydra, ^{Hydra.}

Quae prolata salo longe latus explicat aethra,

In Cancrum protenta caput, caudamque feroci

Centauro inclinat, transit spaciofa Leonis

Visce-

895. Viscera, et ingenti sub Virgine summa quiescit.

Quinetiam spirare putes, sic agmina caelo

Lubrica conuoluit, sic spiras pendula torquet,

Sic et flammigero linguam iacit ore trifulcam.

Spirarum medio gestat Cratera coruscum,

900. Ultima caeruleum sustentant agmina Coruum,

Ales ut intento fodiat vaga viscera rostro.

Procyon.

Ultimus est Procyon Geminorum subditus
astro,

Ore micans rutilo, trina face viscera lucens.

Ista volutatos cernuntur cuncta per annos;

905. Haec vehit Oceanus pater omnia, merisque rur-
sus

Hauriet Oceanus; trahit ingens machina caeli

Cuncta super. Pingunt rutilam sua sidera noctem.

Planetae.

Quinque itidem stellae, similis quibus haud
sit imago,

Nec quas formarum ductus notet adfixarum,

910. Per bisseña poli volitant rutilantia signa.

Nullus eas aliquo pacto deprendere certet:

Tam vaga per totam cunctis via defluit aethram,

Semper et aduerso referuntur tramite mundi.

Mundus ab Eo trahitur reparabilis alto,

915. Pronus Atlantei procul in vada caerulea ponti.

Illae in subiecti cogunt iter aetheris orbem,

Nitentes in summa poli, motuque feruntur

Aduerso Solis radiis: ceu cum vada cymbam

Prona

Prona vehunt, si quis prora nitatur ab alta
 In puppim proferre pedem, via carpitur olli 920.
 Cursibus inceptis contraria. Vis tamen istis
 Obuia labentis semper sustollitur aethrae,
 Vnicaque in Solis adolent incendia flammis.
 Longa volutandis tamen ollis tempora currunt,
 Pigraque se referunt, sedes sortita priores, 925.
 Omnia. Non illas animis audacibus ergo,
 Carmine non caeco tentabimus. Hoc satis vnum
 Musa mihi, satis hoc longi labor egerit aeui,
 Si defixarum cursus et signa retexam.

Quattuor aërios Zonaë cinxere meatus; Circuli.
 Quattuor has cursus et tempora nosse volentem 930.
 Scire sat est. Quin signa etiam sunt quattuor
 istis

Plurima, quae zonis haerentia conuoluuntur.
 Ipsae inconcussa retinentur sede per annos,
 Mutuaque implexae sibimet consortia mordent: 935.
 At modus in binis protenditur. Aurea pepli
 Sidera nocturni si suspectare libebit;
 Nec scindunt medium Phoebeia lumina mensem,
 Langueat ut stellis species hebes, omnia caeli
 Illustrante Dea ac flammis superante minores; 940.
 Orbe sed haud pleno finit igni feruere acuto
 Sidera, candentis speciem super inspice Lactis
 Protendi caelo; color olli nomen ab ortu
 Primigeno statuit; sic. Zonam Graecia iolers

Con-

945. Concelebrat, nostro sic Balthæus ore vocatur.

Non isti forma similis, similisue colore

Circulus est alius; modus et mensura duobus

Est compar solis; alios duo parciore arcuat

Linea, nec multa trahit istos ambitus aethra.

950. Horum alius duri qua soluunt flabra Aquilones,
nes,

Et qua praecipitant borealia flamina sese,

Axe Lycaonio iacet obuius. Hic Geminorum

Sunt capita; hic genua Aurigae defixa quiescunt.

Circulus hic idem retinet pede Persea laeua,

955. Atque sinistro humero cubito tenus; hic quoque
dextram

Sustinet Andromedae, manus extrema desuper
acri

Subrigitur Boreae, cubito inclinatur in Austrum

Moerens Andromeda; hic celeris vestigia summa

Perstringuntur Equi, perstringitur Ales ab ipso

960. Verticis extremo; secant hic humeros Ophiuchi

Circulus, et secum flagrantia dorsa reuoluit.

Erigone tepidum sese summittit in Austrum,

Virgineusque pudens Zonaë superimminet artus.

Sed Leo, sed Cancer Borealis tramite caeli

965. Viscera protendunt, ac circulus ima calentis

Pectora perque alium procul in postrema Leonis

Succedit: secant aut alius per viscera plana,

Et medio subter caua tegmina diuidit orbem,

Lumina recludens altrinsecus. Orbita porro

Ista

Ista poli partes si discernatur in octo, 970.

Quinque superuoluit se partibus; at tribus alti
Intrat stagna sali; sol istinc flammiger aethram
Iam relegit, pulsusque deus semel ordine facto
Flectitur aestiuo, neque celsum semita in axem
Sideris erigitur, via rursus nota iugales 975.

Suscipit, inque Notum rutili redit orbita solis.

Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet axe
Semper in occiduo. Procul alter cardine in

Austri

Diuidit imbriferi corpus medium Capricorni,
Idaeique pedes pueri, postremaque caudae 980.

Caeruleae Pistris; brevis hinc Lepus; hinc Canis
artus

Conditur extremus; hinc Thessala cernitur Argo;
Hinc Centaureae fera molis terga secantur;
Iste venenatae disiecta volumina caudae
Amputat; hinc arcu protenditur ampla Sagitta. 985.

Ultimus hinc Phoebus locus est, ubi lapsus in Au-
strum

Pellitur, albenti cum canent tempora bruma:
Sideris hic meta procul istuc caelite cursu,
Axe sereniferi descendit Sol Aquilonis.

Partibus iste tribus tantum se circulus effert; 990.

Quinque latet, creperi succedens stagna profundi.

Inter vtrumque dehinc quantus iacet ambitus
illi

Zonarum, in cani speciem quae lactis in aethra

- Cernitur ingenti se tramite linea tendens
 995. Diuidit ima Noti, discernit et alta Aquilonis.
 Hic luci modus et tenebris sub lege magistra
 Pensatur; nox aequa diem subit aemula; Phoebus
 Lumina substituit paribusque reuoluitur horis,
 Vel cum summa aestas coquit agri viscera hiantis,
 1000. Vel cum floricomu iam tellus vere mouetur.
 Ast isti celsae qua tramite panditur aethrae
 Indicium est Aries; hunc totum linea quippe
 Sustinet; hic Tauri curuantur crura minacis;
 Et rutilat stellis hic baltheus Orionis.
 1005. Spira Anguis leuis hic, Craterque; tenacia Corui
 Ora inhiant; hic sunt flexarum denique flammae
 Chelarum; genua hic rigidi vibrant Ophiuchi.
 Nec Iouis armigero caret Alite; nanque per
 ipsum
 Fulua Aquila est caput; hic Equus eminent, hic-
 que comanti
 1010. Ceruice erigitur clarae dator Hippocrenes.
 Treis omnes recto contentos tramite caeli,
 Distantesque pari spacio sibi transigit axis,
 Omnibus et mediis ut circumfunditur idem.
 Desuper obliqua est aliis via. Quartus at iste
 1015. Stringitur arctatus Zonarum mole duarum,
 Quas ab diuersa mundi regione locatas
 Cire percussi momentum diximus astri.
 Hunc alius medium medius secat. Haud Dea
 Pallas,

Vel

Vel licet haec cunctos praecellat acumine Diuos,
 Compingat parili sic lubrica plaustra meatu, 1020.
 Implicet vt spaciis sibimet distantibus orbes,
 Qualia deuexo neſtuntur ab ordine cuncta,
 Vrgenturque viam ſimilem noctesque diesque
 Lucis ab exortu procul in vada Calpetana.
 Nanque Tithoneo cum ſunt elata profundo, 1025.
 Rurſus in occiduos merguntur ſingula fluctus
 Ordine partito. Similis naſcentibus ortus.
 Scandendi lex vna mouet. Par denique lapſus
 Omnibus, et ſimili conduntur ſidera caſu.
 Ille autem oceani tantum deſcendit in aequor, 1030.
 Quantum ab caeruleo diſtat Cancro Capricor-
 nus;

Et quam multus item eſt, vbi gurgite protulit
 ortum,
 Tantus in aduerſas itidem eſt cum labitur vndas
 Signifer. In ſpacium, quantum deducitur orae
 Ambitus extremae, puncti vice terra locanda eſt; 1035.
 Vnde acies oculis cum tenditur, haec quoque
 puncti

Sedem habet. Hoc ſigno procurrit miſſa per
 auras

Signiferi in ſumum, medio de tramite ſi quis
 Dirigat obtutus agiles procul, hosque locorum
 Deſeſſos longo ſpacio tener amputet aër, 1040.
 Id, quod contenti viſus abſcinditur, vltro,
 Si qui in ſigniferi patulum circunferat orbem,

Sex olli partes magnae dabit ambitus orac.
 Ast hae dimensa spacii sic lege locantur,
 1045. Binaque decisis includunt partibus astra.

Olli Cancer inest, Leo flammifer, Attica
 Virgo;

Brachia sunt itidem Chelarum, et Scorpius ipse;
 Arcitenens; setosa dehinc species Capricorni
 Voluitur; auratam protendit Aquarius urnam.
 1050. Tum duo sunt Pisces, Aries, Taurus, Gemi-
 nique.

His se bisseis sol admouet, hisque recurrens
 Omnibus absoluit totos reparabilis annos.
 Quem cum signiferi graditur sol aureus orbem,
 Singula frugiparos attollunt tempora vultus.

1055. Illius oceano quantum submergitur alto,
 Tantum telluris supereminet. Omnibus iste
 Noctibus illabens pelago sex inserit astra,
 Sex reparat. Tanto nox humida tempore sem-
 per^a

Tenditur, extulerit quantum se circulus vndis.

1060. At si scire velis, mora lucem quanta retinet,
 Et quanto nox atra sibi trahat ocia lapsu,
 Quae procul oceano consurgunt signa notato;
 Horum semper enim comes est Titanus vni.
 Horum prima oculis memor incunabula quaere;
 1065. Luminis ipsa vagi captans venatibus ipsa;
 Ipsa notans mundo. Quae si se nubibus abdent,
 Aut

Aut si non surgent, vt tellus saepe tumescit,
 Occultata iugo praetentaque rupe latebunt,
 Prompta via est, aliis venientum tempora signis
 Noscere. Nanque ipso deprnderis indice cuncta 1070.
 Oceano, magnam qui circumplectitur vndis
 Tellurem, curuet celando vt littora mundo,
 Latius atque sinu patuli salis hauriat astra,
 Istius indicium praebebunt cornua semper,
 Vel matutino qua perstrepat aëre fluctus, 1075.
 Acer Atlantei vel qua furit aequoris aestus.

Nam non obscurae, cum Cancer commouet
 ortum,

Oceano stellae circunuoluentur vtroque
 In freta labentes, aut quae se rursus eoi
 Parte ferunt mundi. Minoae clara Coronae 1080.
 Serta cadent; Austri tergo cadet incola Piscis.
 Hunc medium pendere tamen, mediumque sub
 vndas

Cedere per spinam rutila labente Corona
 Semper suspicies; at tergi plurima versum
 Ventre tenuis summo supera inter sidera cernes; 1085.
 Os et colla dehinc et pectora vasta per aequor
 Merfantur; premit ab genibus celsos Ophiuchum
 Vsque humeros Cancer; Cancer premit ortus et
 Anguem,

Agmine qua vasto fluitat caput, aspera ceruix
 Qua tumet, et spiris qua turgent pectora primis. 1090.
 Parte nec Arcturus distabit multus vtraque;

- Iam minor in superis, iam viscera plurimus alto
 Conditur; hunc etenim consortem quattuor astris
 Oceanus recipit. Satur hic vix luminis almi
 1095. Cedit, et incipiens tandem conuexa relinquit.
 Tum iam plus mediis nox inclinabitur horis,
 Cum labente die Phoebus comes ibit in vndas.
 Ista quidem vasti conduntur gurgitis alto:
 Contra autem illius concedit fideris ortu
 1100. Orion rutilans ardentia cingula late,
 Et flagrans humeros, et splendens ense corusco,
 Eridanumque trahens alio se littore promit.
 Adueniente dehinc villosa colla Leone,
 Omnia, quae Cancro sese emergente per aethram
 1105. Extulerant, abeunt. Quin et Iouis Ales in vndas
 Conditur, et totis raptim petit aequora pennis,
 Sed Nixus genibus replicato in se ipse residens
 Poplite iam superi celatur corporis artus.
 Non tamen iste genu, non laeuam gurgite plan-
 tam
 1110. Occulitur, non oceanus vorat omnia signi.
 Proferit Hydra caput, claro Lepus exilit ortu,
 Et Procyon, primique pedes Canis ignicomantis.
 Erigone falsis cum vultum exegerit vndis,
 Aëris ut patuli iam conscia permeet aethram,
 1115. Astorum numerosa premit. Nam Virgine eoo
 Consurgente freto, cedit Lyra Cyllenaea,
 Cedit Delphinus pelago, ceditque Sagitta,
 Primaque pennarum pars canum condit Olorem;
 Vix

Vix iam cauda salum superat; vix lumine parco
Eminet Eridanus, ponti procul efflua tingit. 1120.

Celatur Sonipes caput impiger, ardua ceruix
Tethyos ima petit salsae, iuba tota madescit.

Hydra superpositum procul in Cratera mouetur
Parte alia, et liber vestigia Sirius ardet

Vltima, caeruleo producens aequore puppim. 1125.

Illa micat, maloque tenuis sese exerit Argo,

Cum iam virgineos aether vehit altior artus.

Nec cum flagratas emittunt marmora Chelas,
Sideris expertes et clara luce carentes,

Non est nota dies, aut est ignobilis ortus. 1130.

Nanque his indicium proprio fert ore Bootes

Plurimus exoriens, Arcturumque eminus alto

Cardine succedit. Iam celso Thessala puppis

Aethere subuehitur; iam mundo funditur Hydra

Longior, extremaeque polum subit indiga cau- 1135.
dae,

Curua Chii caelo cum surgunt brachia signi.

Inspice ceu dextra referatur ab aequore planta,

Inque Genu tantum nixus pede proferat ortum.

Iste Lyrae rutilat conterminus, atque sub vndis

Hic tenebris petit occidui vaga caerula ponti, 1140.

Et mox oceano reparatur clarus eoo.

Cum Chelis igitur pede tantum promitur vno.

Ipse dehinc versus procul in caput, vltima monstri

Terga manet; manet Arcitenens, dum spicula
caelo

1145. Exerat, et supera vibret bellator in aethra.

Hoc sidus reuehunt Chelae, crus Scorpius ipse,
Caetera cum medio, laeuam, et caput, oraque
furfum

Arcus agit. Tribus hic tandem remorantia
membra

Partibus erigitur; tria totum denique signa

1150. Absoluunt pelago. Mediae tum ferta Coronae,

Et quae Centauro diffunditur extima cauda,

Prima venenati cum repunt brachia monstri,

Surgunt oceano iam gurgite, et vltima Cycni.

Et caput acris Equi premit aequora. Iam procul
ista

1155. Marmoris occidui penitus petiere profundum,

Hauſta ſalo. Caput Andromedae freta vaſta re-
ceptant;

Ac formidatam deuexi cardine mundi

Fluctigeni ſpeciem monſtri ſuperinuehit Auſter.

Sed Boreae de parte trucis velut aggere ab alto

1160. Proſpiciens ſuperi ſubiectus verticis axe,

Intentusque procul ſpecie, vaga brachia Cepheus

Exerit, et ſaeuam pelagi monet adfore peſtem.

Illa tamen verſa in fluuium poſtrema profundum

Tingitur ab ſpina capiti quae proxima ſummo eſt,

1165. Vndisque ſuccedens Cepheus et verticem et vlnas

Merſatur patulus. Quin et cum Scorpius acer

Nſcitur oceano, quicquid per ſidera aquarum

Ad ſpeciem Eridanus pater expuit, abditur alta

Tethye,

Tethye, et occidui tegitur Padus aequore ponti.
Scorpius ingentem perterritat Oriona 1170.

Proserpens pelago. Vetus, o Latonia virgo,
Fabula, nec nostro struimus mendacia versu
Prima; neque obduri compage germinis aetas
Prima dedit populis. Caecus mos mentis acer-
bae,

Immodicusque furor sceleris penetrauerat oestro 1175.
Impia corda viri; tabuerunt dira medullis
Protinus in mediis incendia; plurimus ardor
Pectore flagrauit. Tenet improbus ille, procax-
que,

Te, Dea, Te dura valuit contingere dextra?
Cum sacrata Chii nemora, et frondentia late 1180.
Brachia lucorum, cum filuae colla comasque
Deuotae Tibimet manus impia demolita est,
Audax vt facinus donum foret OEnopioni:
Digna sed immodico merces stetit illicet ausu.
Nam Dea nubiferi perrumpens viscera montis, 1185.
Dirum antris animal saeuos vomit hostis in artus.
Ergo vt falcatis monstrum petit Oriona
Morsibus, et totas in membra ferocia chelas
Intulit, ille male mali poenas luit. Ista furori
Praemia debentur; sunt haec contermina laesis 1190.
Semper Numinibus. Metus hic, metus acer in
astro

Permanet, et primo cum Scorpius editur ortu,
Orion trepido terrae petit extrema cursu.

Nec minus Andromedae quicquid volitabat in
aethra;

1195. Et si quid Piftris reliquum conuexa vehebant,
Hoc oriente ruunt. Omnes procul in vada terror
Ingerit, et cunctos pauor vnus in aequora cogit.
Cepheus ipse caput distentaque brachia vasto
Induitur ponto; tellurem cingula radunt

1200. Extima, et oceano mersantur pectora rauco
Sola senis; reliquum polus ast a littore versat
Semper in occiduum. Genitrix quoque Cassiopeia
Sidera praecipitis sequitur labentia natae,
Deformemque trahit procul in vada caeca ruinam,

1205. Prona caput, solaque, et folio vestigia ab alto
Sustollit miseranda super; quatit ira furorque
Doridos et Panopes post fata nouissima matrem;
Ac memor has poenas dolor exigit. Omnia
fluctus

Haec simul occiduos subeunt. Tamen altera
mundus

1210. Sufficit, inque vicem lapsorum multa reportat.
Tempore nanque isto reliquae se ferta Coronae
Expediunt pelago; postremique agminis Hydra
Erigitur caudam; caput et turgentia membra
Centauro exuperant; manus effert dextera prae-
dam

1215. Siluarum; nam prima ferae vestigia in ollis
Arcum fera manent; Arcu redeunte per aethram
Protolli incipiunt; reliquum Serpentis et artus
Angui-

Anguitenentis item fert primis fluctibus Arcus.
 Amborum capita, et palmas geminas Ophiuchi,
 Ac primam rutili spiram Serpentis eoo 1220.
 Scorpius oceano surgens agit. At pede Nixi,
 Quem procul auersum semper salis altera mittunt,
 Tunc artus medii, tunc pectora vasta humerus-
 que,

Dexteraque vlnarum spumosi gurgitis aestu
 Procedunt. Pariter caput et manus altera porro, 1225.
 Tota sagittiferi cum vibrant astra, feruntur.
 Mercurialis item Lyra voluitur; altaque Cepheus
 Cardine sustollens vestigia gurgite nondum
 Pectora liber agit, sed pectora merfus in vndas,
 Plaustra Lycaoniae pulsât pede desuper Vrsae. 1230.
 Tempore non alio magni Canis ignea cedunt
 Sidera; protentum freta iam procul Oriona
 Hauserunt pelago; toto Lepus occidit astro;
 Tum quoque et oceano fugientem Sirius vrget.
 Sed non Aurigam, cum gurgitis ille profundi 1235.
 Ima petit pedibus, Capra mox Hoediue sequun-
 tur;

Ista polo rutilant, illum vada liuida condunt;
 Haec membris discreta aliis, extantiaque alte
 Laeuum humerum et summae sese attollentia pal-
 mae

Cernuntur, donec labenti congrada soli, 1240.
 Sidere deuexo freta late caerula turbent.

Nanque manum Aurigae reliquam, celsum-
que corusci

Verticis, et dorso quae spina attollitur alto,
Deprimit hirsuti sidus surgens Capricorni.

1245. Membra Sagittigero cedunt postrema reuecto.

Iam non alatus remoratur sidera Perseus.

Aeris in spaciis; neque clauum vendicat Argo
Alluuione sali; Perseus pede denique dextro,
Atque genu liber, mersatur caetera ponto.

1250. Argo quod curuis puppim superattrahit oris,

Tingitur, et duro tingit vada caerula dorso.

Ipsa dehinc manet exortum Cilicis Capricorni;

Totaque tum pelago caelo descendit ab alto;

Aequora tum Procyon, gressum sectatus herilem,

1255. Intrat, et oceano permutat celsa profundo.

Haec habet occidui plaga gurgitis; ista sonoro

Supprimit vnda salo. Rursum procul erigit aethra

Cycnum, Aquilamque Iouis. Surgunt flamma-

ta Sagittae

Sidera, perque Notum rutila cum Numinis Ara

1260. Delphinum patulas promit Capricornus in auras,

Sed matutino cum surgit Aquarius orbe,

Os Equus atque pedes nouus exerit. Ecce ca-

dentis

Parte poli trahit occiduum nox atra sub aequor

Centaurum cauda; sed non caput, aut humero-
rum

1265. Vasta simul recipit. Persistit pectore celso

Cor-

1290. Extimus an reliquos Aries produceret artus
 Perseos, an Tauro freta pelleret adsurgente.
 Hoc vna caelum subit integer; haud super vlla
 Viscera, nascentis neque Tauri deferit astra.
 Quippe huius flammis Aurigae fidus inhaeret;
 1295. Nec tamen hunc totum sustollit Taurus in
 aethram.
 Aurigam falsis euoluunt fluctibus omnem
 Surgentes Gemini. Tauro Capra, plantaue
 laeua,
 Atque Hoedi euadunt. Tum primum rursus ab
 vndis
 Cetosa in superum referuntur viscera caelum.
 1300. Nam caudae et cristae rigor arduus aëra celsum
 Tunc repetunt; diri cum sidera gurgite monstri
 Voluit praecipitis teres inclinatio mundi,
 Eminus ingentem condit pars prima Bootem.
 Quattuor hic etenim signis surgentibus altum
 1305. Vix penetrat pelagus, neque summa totus ab
 aethra
 Labitur Arcturus, manus olli quippe sinistra
 Iuge manet, celsisque super subducitur Vrsis.
 At cum iam pedibus repetit fluctus Ophiu-
 chus,
 Vt genua oceanus vasto procul aequore condant,
 1310. Signum erit eoa Geminos procedere parte.
 Nec lateri Pisatrix cuiquam vicina videtur,
 Sed iam tota super sustollitur: expuit atram

iam

Iam pelagus speciem, nec adhuc membra extrema
ma sorbet.

Quid ni nascentis suspectat nauita ponto
Agmina prima Padi caelo tum feruere aperto? 1315.

Vicinasque faces rutili manet Oríonis,
Curricula vt solers vero mox indice discat
Certa tenebrarum, possitque fideliter astro
Explicare Notis et tuto carbasa ponto?

Credo, ni desit magnorum congrua cura, 1320.

Prompta via est ipso cognoscere talia semper
Praeceptore loue, et caelo tibi signa magistro
Omnia ducentur: monet alta Iuppiter aethra
Singula nos; facilis veram dedit arbiter artem,
Ne tempestatum primordia caeca laterent. 1325.

Atque his octonas includunt ordine lūces.
 Interiectorum numerum quoque nosse dierum,
 Prompta via est; proprio semper Dea proditur
 ore,

Scandat quanta polum, quoties temone iugales 25.
 Strinxerit, et quanto iam tramite liquerit vndas.

At decedentis postrema crepuscula noctis,
 Bis sex signa tibi quae versat Signifer orbis
 Monstrabunt; cursu nam Phoebus singula mutat
 Semper, et alterno succedit in omnia lapsu 30.
 Conficiens iter aetherium. Nunc igneus istud
 Astrum adolet flammis; alii non aurea Titan
 Lumina miscetur, vel cum deuexus in vndas
 Labitur, et rebus formam absumpsere tenebrae;
 Vel matutino redit incunabula linquens 35.
 Cum pelago, et rebus suffudit luce colores.
 Sic diuersa diem comitantur sidera semper.
 Non ego nunc longo redeuntia sidera motu
 In priscas memorem sedes; habet ista priorum
 Pagina, et incerta rerum ratione feruntur. 40.
 Nam qui Solem hiberna nouem putat aethere
 volui,

Vt Lunae spacium redeat, vetus Harpalus, ipsam
 Ocyus in sedes momentaque prisca reducit.
 Illius ad numeros prolixa decennia rursus
 Adiecisse Meton Cecropia dicitur arte; 45.
 Inseditque animis, tenuit rem Graecia solers,
 Protinus, et longos inuentum misit in annos.

Sed primaeva Meton exordia sumpsit ab anno,
 Torreret rutilo cum Phoebus sidere Cancrum,
 50. Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
 Et cum caeruleo flagraret Sirius astro.

Hoc ex fonte velut deduxit tempora Lunae
 Nauita, quo longum facili rate curreret aequor,
 Aequora ruris amans telluri farra parenti
 55. Crederet; ingenti petat haec indagine semper
 Seu qui vela salo, seu qui dat semina terrae.
 Nec mora discendi, brevis hic labor, et breue
 tempus
 Poscitur; innumeros habet autem industria fru-
 ctus.

Vtilitas te certa manet, praenoscere motus
 60. Si libet aërios, et tempestatibus ipsis
 Edere principium. Te primum sponte procellis
 Arcebis rabidis; Te rursus principe fluctus
 Vitabunt alii, si certis singula signis
 Tempora discernas. Nam mundi cardine verso,

65. Ut stata raucisoni redit indignatio ponti.
 Saepe etenim quanquam tranquillae noctis amictu
 Mitia protenti requiescant terga profundi,
 Doctus securam subducit ab aequore classem
 Nauita, et Actaea retinet statione phaselum,
 70. Cum matutinae praesensit signa procellae.
 Nanque alias caelo cum tertia lumina Phoebus
 Exerit, ille sali furit implacabilis horror,
 Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum.

Crebro

Crebro quinta dehinc lux commouet Amphitri-
ten;

Saepe inopina mali clades ruit. Omnia certis 75.
Indiciis tibi Luna dabit, seu lucis vtrunque
Caesa facem, seu cum teretem concrefcit in or-
bem.

Sol quoque venturas aperit tibi saepe procellas,
Sidera producens, et cum fale sidera condit.

Nec minus ex aliis aderit cognoscere motus 80.
Aequoris, et magnos coeli callere tumultus,
Quos det certa dies, qui longi tempore mensis,
Astrorumque vice et mundi ratione trahantur.
Aeris immadidum quiddam tellure creatum
Spiramenta vomunt, vis hoc cum fundit in auras 85.
Venarum, occulte patulo praetexitur agro
Insubiectum oculis, terramque supernatat om-
nem,

Multaque materia est, quam cum calor ignico-
mantum

Hausit stellarum, superas subducit in auras,
Et concreta diu compingit nubila mundo. 90.
Si minor haec madidi substantia cespice ab imo
Subrigitur, tenues nebulae caligine fusa
Tenduntur caelo. Vis autem sicciior olli
Cum fuit, in celeres dissoluitur vndique ventos,
Vicinumque sibi flabris dominantibus vltro 95.
Aera propellit. Si maior protinus humor

Confurrexit humo, pluuias quoque nubila fundunt,

Et pluuiis late calor est pater. Hic super imbres
Exprimit; eductum feruoris at obiiice Mundus
100. Respuit humorem. Si moles magna vtriusque
Occurset sibimet velut obuia cominus agris
Compulsu aërio fragor intonat, amplaque late
Murmura discurrunt pariter crepitantibus auris.
Hic inflictus item, diuersorumque per aethre

105. Saepe superna furor illifos fulguris ignes
Excludit, rutilis totamque volantibus aethram
Praestringit flammis, et caelum sulfure odorat.
Omnibus his genitrix tellus, et cespite ab imo
Ducuntur superi motus; ipsa ignea mundi
110. Lumina, flammigero Phoebus temone coru-
scans,

Et quae noctiuagos attollit Luna iugales,
His peperere malis exordia. Nanque deorsum
Mouit humum cum forte calor, laxata repente
Spiramenta soli venas procul, altaque pandunt
115. Viscera telluris; bibit imum terra colorem
Desuper, et madidum tepesactus cespes anhelat.
Aeris hos motus, rabiemque volubilis vndae,
Flabra procellarum, mundani tramitis iras,
Praesentire decet. Cape solers singula mente,
120. Praeceptisque virum sitientia pectora pande.

Cynthia cum primum coelo noua cornua
promit,

Cau-

Cautus vtrunque Deam circumspecte; nanque re-
vectae

Nequaquam semper similis lux imbuit ortum;
Sed species diuersa trahit, varioque notatur
Formarum, primi cum surgit luminis igne, 125.
Tertia cum rutilat; cum maior sideris aethram
Scandit, et acrias quarta face luminat oras,
Ingredientis erit plene tibi nuncia mensis.

Haec castigato si tertia fulserit ortu,
Pura sit vt foedis ab sordibus adfore dicet 130.
Clara serena diu. Tenui surrexerit autem
Si face, et ignito suppinxerit ora rubore,
Turbida certantes conuerrent aequora cauri.
Luminis ista dehinc si crassior, atque retusis
Cornibus ingreditur, si quarti sideris ortu 135.
Percussi tenuem praetendat corporis umbram,
Imbribus aut Zephyris hebetabitur, arguet vltro
Flabra Noti, aut pluuias; nam crassus desuper
aer

Cornua caeca premit, Notus vuidus aera cogit.
Tertia si rursus protollens Cynthia currus, 140.
Sit subrecta faces et acumina tenta coruscaus,
Vt nec curua quasi declinet cornua, nec tum
Fusa supinatum diducat lumen in auras,
Occiduo Zephyrum praedicet surgere mundo,
Aut Libyae de parte Notum. Sin quattuor au- 145.
tem

Cynthia curriculis caelum subit, atque coruscos

Cornibus immodice prostantibus exserit ignes,
 Vis prolixa salum ciet, ocyus omnia cauri
 Marmora conuoluent, fera verrent flabra profun-
 dum.

150. Istius in Boream quod se sustollit acumen,
 Si curuum specie velut annuat, adfore caelo
 Saeua procellosi praedicet flabra Aquilonis.
 Nanque hoc vrgeri sese adserit atque grauari.
 Indice rursus eo veniet Notus, hanc vbi partem
 155. Pone supinari conspexeris, inque reclinem
 Sponte habitum pandi; nam subrigit Auster acu-
 men

Inferiore plaga. Si Lunam tertius ortus
 Proferat, atque Deae conuoluat circulus ora
 Suffusus rutilo, mox tempestate sonora

160. Spumosum late pelagus canescere cernes.
 Maior et haec rauci versabit gurgitis vndas,
 Ipsa quoque immodice si vultum Luna rubescat.
 Contemplator item, seu plenum luminis cum
 orbem

- Cynthia distendit, seu cum teres ambitus olli
 165. Ceditur, et mediae velut indiga lucis vtrunque
 Sustinet obductae sibimet dispendia formae.
 Cornua prima replens, et cornua fissa dehiscens
 Induerit qualem procedens ore colorem,
 Hunc perpende oculis, ipso monitore dierum
 170. Signa tene, ac totum discerne in tempora mensem.
 Non vnum deprensa diem tibi signa loquuntur,
 Nec

Nec vulgo in cunctis adsunt praecepta diebus;
 Sed quae signa nouo dederit nox tertia motu
 Quartaue, sustollat medios dum Cynthia vultus,
 Durabunt caelo. Medio quae edixerit ore, 175.
 Ignēs in plenos; hinc in dispendia rursus
 Altera; prouisae signantur tempora Lunae.
 Illa dehinc, donec germani luminis ignis
 Accedat Phoebae, mensis postrema notabunt.
 Hoc quod protento vehit ingens mundus inani, 180.
 Aera nomen habet; quod spirat cespite tellus,
 Nubila dicuntur; caelum super aula deorum
 Axi compactum conuoluitur. Hic sua certis
 Sunt loca numinibus. Borealis verticis alta
 Regia Saturni. Qua ficcior annus anhelat, 185.
 Aestatis rutilo, calida stat Iuppiter aethra.
 Immodicus terram qua desuper ignis adurit,
 Gradiuo incolitur. Brumalis pulsus habenas
 Qua Solis redigit, pulchro Venus obtinet astro.
 Ast vbi demerso latet ater circulus orbe, 190.
 Cessit Mercurio locus imbrifer. His super amplas
 Quinque tenens Zonas certo via feruida Solis
 Limite decurrit. Tum Lunam nubila propter,
 Exhalantis humi qua spiramenta madescunt
 Ima vehunt caeli. Lux it dum fusa frequenter, 195.
 Desuper in nubes rutilantis lampada Lunae
 Pascitur humore, et varias Dea lumine formas
 Exprimit inserto; sic crebro denique Phoebe
 Nubibus ambiri, cum subsint nubila Lunae,

200. Creditur. Hanc quoties includere circulus ergo
 Spectatur, proprio succedunt ordine signa:
 Ille alias trino conuoluit tramite Lunam,
 Et geminus plerunque meat; solet vnicus idem
 Cingere. Si simplex circunuersabitur orbis,
205. Signa porcellarum certissima, signa sereni
 Praeferet; abruptus subito praenunciat Euros;
 Marcescens tenui sensim caligine, et aethra
 Digestus patula, docet vndis adfore pacem.
 Si duo se Lunae circumfudere, repente
210. Maxima vis pontum, vis verret maxima terras;
 Maioresque dehinc agitabunt stagna procellae,
 Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem,
 Et magis immodica formidine saeuiet auster,
 Zonarum teter fuerit si tractus in aethra,
215. Denique disrumpant si sese cingula Lunae,
 Vltima tempestas ruet imi gurgitis aestum.
 Solis quinetiam, Solis tibi cura videndi
 Sit potior, Solem melius praeuisa sequuntur,
 Astrorumque duci monstrata tenacius haerent:
220. Siue ille occiduas vergat decliuis in vndas,
 Seu se luciferis reparabilis exerat oris
 Istius ingentes radii, caliginis atrum,
 Et nebulosarum tractus piceos tenebrarum
 Lumine disiiciunt, cum per chaos umbriferum vis
225. Flammea peruasit, cum se per noctis amictus
 Inferit aëriae fulgor facis; ille calore
 Pigra mouet, stimulat rutilis torpentia flammis;
- Sol

Sol sopita animat, Sol dura obstacula primus
Curru adamanteo referat pater; efflua Phoebus
Igne inhibet; Phoebus radiis densata relaxat. 230.

At cum flammigeri cedit vis inclita Solis
Lucis egens, crassaeque Deus latet obiice nubis,
Et caelo et pelago magnos ait adfore motus.
Non hic, cum primos educet gurgite vultus,
Ceu picturato diuersos ore colores, 235.

Proferat; haud etenim, tali tibi Sole reuecto,
Mitia iam caeli fas expectare serena.
Et si tranquillo conuexa cucurrerit Austro,
Indideritque facem ponto Deus integer, atra
Nube carens, purusque coma, et splendidus orbe, 240.
Conuenit eoae faciem praesumere lucis.

Sed non ora cauo similis, medioque recedens
Ore quasi; vel si radios discingitur vltro,
Figat vt australem porrecto fidere partem,
Ac Borean rigidi iaculetur luminis igne, 245.
Et vento et pluuiis reparata luce carebit.

Denique per flammias procul atque incendia
Solis

Ipsa Dei cedunt blandi si lumina, solers
Tende oculos, certa hoc ducentur signa magistro.
Et ne sanguineus late rubor induat ora, 250.
Quali pro tractu vaga nubila saepe rubescunt;
Aut ne labentem piceus color abdat amictu
Lampada, quaere diu. Si retro crassior orbe est,
Vuescet pluuiis tellus, inflataque cellas

255. Aggere deuictō superabunt flumina ripas.
Ignea fulgor praecurrit plurimus ora,
Flamina crebra salis quatient vada, flumina terras
Conuerrent omnes, et duri flabra Aquilonis
Siluarumque comas et celsa cacumina flectent.
260. Vis simul amborum si vultum Solis oberret,
Cuncta Noti quatient, imbres procul arua rigabunt.
Ecce alias primo nascentis Solis in ortu,
Vel cum praecipites pelago Deus inserit ignes,
Vt coeunt radii nebulosē; caetera quippe
265. Pars Hyperioniae rutilat facis, haecque comarum
Vis confusa micans mundo sua lumina praestat.
Sic globus ater item liuentia nubila cogit,
Nonnunquam crasso nebularum tectus amictu
In conuexa redit, tum caelo rursus aperto
270. Cum ruit, opposita vultum caligine condit:
Omnibus his signis in terram defluit imber
Plurimus. Interdum tenuis praeuertere nubes
Visa Deum. Haec celeris si praesurrexerit ortu,
Ipseque pone sequens radiorum luce carere
275. Cernatur, nimbis ingentibus arua madebunt.
At matutini si Phoebum littoris acta
Maiorem solito produxerit, atque per aethram
Marcenti similis defluerit extimus orbis,
Alta dehinc scandens minuat iubar igniferum Sol,
280. Pura serena aderunt; nanque olli gurgitis aer
Crassior in modicum surgens diffuderat orbem;
Et iam se tenero sustollent tramite caeli

Obli-

Oblitum iusti iubar attrahit. Hic quoque magnis
 Cum madefacta dies sub tempestatibus horret,
 Pallidus ora cadens, promittet pura serena; 285.
 Displosis etenim per apertam nubibus aethram
 Ora laboranti similis languentia pallet;
 Et disiectarum moles late nebularum
 Indicat exuti faciem clarescere mundi.
 Quin nascente die venturos conuenit imbres 290.
 Noscere, cum proni procul ad confinia caeli
 Deferri piceo spectaris nubila tractu.
 Et cum declinant radii se partem in vtranque,
 Lucis in occasu, nox vt ferat algida rores,
 Imber erit. Puras si Phoebus condat habenas, 295.
 Et Calpetano tranquillum gurgite lumen
 Tingat, ac in lapsu nubes ignita sequatur,
 Noxque diesque dehinc venturi rursus eoi
 Nimborum expertes et tempestatum atrarum
 Durabunt. Sed cum radiis marcentibus ardor 300.
 Languet, et in tenui tenduntur acumine frustra
 Phoebei crines, nimbos aget atra procella.
 Talis et obducti cernetur forma diei,
 Qualem fraternos subtexens Luna iugales
 Lucem hebetat; subit haec superi sacra lumina Solis 305.
 Inferior, mediaeque interstans lampadis orbe
 Arcet flammigeræ radium facis; haud tibi rursus,
 Cum matutinos molitur lucifer ortus,
 Ebria sanguineae subuoluant vellera nubes.
 Nanque grauis caelo fundetur protinus imber. 310.
 Nec

Nec si Sole procul rutila inter stagna morante
 Emineant radii, radios quoque crassior umbra
 Contegat, illi dies pluuiis ventoque carebit.
 Quin erit imber item, si Solem circulus ater
 315. Ambiat exortum; maior se denique nimbus
 Vrgébit caelo, maior sola perluet imber,
 Circunfusa adeo si cingula nescia solui
 Seruarent tetrae speciem torpentia molis.

Saepe etiam Phoebó nubes percussa rubescit,
 320. Et meditata Dei formam, procul igne recepto
 Concipit effigiem, simulato luminis orbe.
 Id qua parte poli spectaueris, adfore ab ipsa
 Parte tene ventos; tamen haec, tamen omnia
 semper

Decedente die melius ventura docebunt.

325. Conuenit hic etiam paruum Praesepe notare;
 Id nubi nomen, quae Cancro obuoluitur alto,
 Graecia docta dedit; duo propter denique Afellos
 Suspice, quorum alius Septem vicina trioni
 Astra adolet, tepidum procul alter spectat in Au-
 strum.

330. In medio quod nube quasi concrescit adacta,
 Id Praesepe vocant. Porro hoc Praesepe repente
 Si sese ex oculis procul auferat, ardeat autem
 Congruus aerii late rubor ignis Afellis,
 Nequaquam tenues agitabunt stagna procellae.

335. At si sideribus similis lux duret, et illi
 Tetra sit effigies, cadet altis nubibus imber

Le-

Lenior, et parco mox tellus rore madebit.
Sed Boreae si parte trucidis velut indiga iustae
Stella facis lento marcescere cernitur igne,
Et procul alterius iuba late flagrat Afelli, 340.
Protinus Aethiopum surget conuallibus Auster.
At regione Noti si lucem stella senescat,
Ingens Riphaeis Aquilo crepitabit ab oris.

Quin et terrenis cape rebus certa frequenter
Signa procellarum; nam cum traxere tumorem 345.
Aequora prolixum, cum littora curua resultant
Sponte procul, neque caeruleus colliditur aestus,
Aut cum proceris vertex in montibus vltro
Perstrepit aerium, ventos instare docebunt.

Et cum parua fulix trepido petit arua volatu, 350.
Stagna sinens, longasque iterat clangore querelas,
Indicat insanis freta mox canescere ventis.
Denique cum caelo tenduntur pura serena,
Saeuitura polo sunt flamina, primus in ipsa
Mox picturati conuertit pectoris artus 355.
Sturnus edax, premat vt tenues vis obuia plumas,
Et ne post tergum pateat penetrabilis Euro.

Latipedemque anatem cernes excedere ponto
Saepius, et summa nebulam se tendere rupe;
Iamque super latices florum volitare senectam, 360.
Stellarumque comas rumpi procul aethere celsò,
Decidere in terras, rutilarum spargere crines
Flammarum, et longos a tergo ducere tractus:
Inde etiam ventos mox adfore praemonet vsus.

Quod

365. Quod si diuersis se passim partibus ignes
Excutiant, verret pelagus sine fine modoque
Turba procellarum, si duri limite ab Euri,
Si regione Noti, si lenis parte Fauoni,
Aut de Bistonio mundi procul axe coruscat.
370. Si repetunt veterem ranae per stagna querelam;
Vellera si caelo volitent; si discolor Iris
Demittat gemino se fornice; circulus albam
Si stellam teter velut ambiat; aequora propter
Si crepitent volucres; si gurgite saepius alto
375. Pectora merfentur; si crebro garrula hirundo
Stagna adeat; rutilae cum sunt primordia lucis;
Si matutinas vlulae dant carmine voces;
Improba si cornix caput altis inserit vndis,
Flumine terga rigans, si saeuit gutture rauco,
380. Plurimus abruptis fundetur nubibus imber.
Imber erit, totis cum bucula naribus auras
Concipit, et late pluuiis sola cuncta madebunt,
Cum proprias solers sedes formica relinquens
Oua cauis effert penetralibus, aspera quippe
385. Tempestas, gelidusque dies, et frigidus aether,
Inferit internis terrarum. Redditur aestus,
Pectora cum curuo purgat gallinula rostro;
Agmine cum denso circunuolare videtur
Graculus, et tenui cum stridunt gutture corui;
390. Cum procera salum repetit clangore frequenti
Ardea; cum paruae defigunt spicula muscae;
Et si nocturnis ardentibus vndique testis,

Con-

Concreſcant fungi; ſi flammis emicet ignis
 Effluus, aut lucis ſubſtantia langueat ultro,
 Conuenit inſtantes praeſcercere protinus imbres. 395.
 Denique cum patulum torrens Vulcanus ahenum
 Scintillas flamma circumlabente relinquit;
 Si Notus humentis Libyco trahit aethere nubes,
 Siue imum ad montem nebularum craffus amictus
 Tendatur, ſummo nudentur vertice ſaxa; 400.
 Et qua pontus item freta per diſtenta quieſcit,
 Nubila ſi longo ſe procumbentia tractu
 Diffundunt caelo, Thetidi terrisque ſupinis
 Pax aderit, nuſquam mundo ruet effluus imber.

Sed cum tranquillo tenduntur craffa ſerena 405.
 Sub Ioue, venturae praeſcercere ſigna procellae
 Conuenit; et ruſſum cum perfurit aëris horror,
 Inſpice quam referant terris pelagoque quietem.
 Inter prima tamen paruum Praeſepe notatur,
 Arduus excelſo quod Cancer cardine voluit. 410.
 Hoc cum concretus tenuari coeperit aer,
 Diſcutit impoſitae late ſibi molis amictum.
 Nanque ſereniferi patet hoc in flabra Aquilonis
 Cominus, et primo purgatur flamine venti
 Tempore, tum proprium modulatur noctua car- 415.
 men,

Tum veſpertinum cornix longaeua reſultat;
 Tum corui crepitant, et ouantes gutture rauco
 Agmina crebra vocant, tum nota cubilia laeti
 Succedunt pariter, tum pennis corpora plaudunt.

Tunc

420. Tunc et Strymonias circumuolitare repente
 Suspiciens per aperta grues, vbi mitior annus
 Sponte procellosum disiecerit aëra caelo.
 Tunc quoque cum stellis hebes est lux omnibus
 vltro,

Nubila nec crassos circumduxere meatus,
 425. Vt iubar occulerent flagrantibus obuia flammis;
 Nec caligo inhibet rutilantis lampados ignes,
 Orbe nec expleto sacra fidera Luna retundit;
 Sed iam sponte sua stellarum lumina marcent:
 Conuenit hibernae praeuoscere signa procellae.

430. Nubila si caelo consistere, nubila ferri
 Sique superfundi sibi met suspexeris vltro;
 Gramina si carpit semesa petacius anser;
 Si nocturna tibi cornix canit, hesperus aethrae
 Cum redit; innumero si cantu graculus instat;

435. Si matutino fringuilla resultat ab ore;
 Si fugiunt volucres raptim freta turbida Nerei,
 Orchilos infestus si floricomis hymenaeis
 Ima petit terra; si denique paruus Eritheus
 Succedit trepidus scruposae concaua rupis;

440. Cecropias si pastus apes vicinus ad ipsa
 Castra inhibet, florumque simul libamina moe-
 stae

Proxima decerpunt; si Threiciae per aperta
 Sponte grues trepidant, nec sese audacius aethrae
 Committunt pinnis vt longos saepe volatus

445. Formauere super; si soluit aranea casses,

Tenuia

Tenuia si toto vehit Auster licia caelo,
Mox tempestates, et nubila tetra cientur.

Quid? maiora canam: Cinis en, cinis ipse
repente

Cum coit, albenti nix terras vestit amictu.
Nix operit terras, rutilis vbi lumina prunis 450.
Summa rubent, errantque breui caligine crassae
Interius nebulae, et denso iam fomes in igni
Marcescit penitus. Pluvios mox arguet Austros,
Induit immodicis cum semet floribus ilex:
[Indiga nam succi ligno natura rigenti est] 455.
Et cum flore nouo, cum brachia glande grauantur
Vuentis caeli sub nutrimenta latenter
Sponte operata docet. Quin et lentiscus amara
Indicium est pluuiis. Ter foetum concipit arbos;
Terque novos genitrix fructus alit; ipsaque trino 460.
Flore renidescens tria tempora prodit arandi.
Ter prorumpentis scillae teres erigitur flos,
Sulcandique solum ter monstrat tempus adesse.

Sic et crabronum rauca agmina, si volitare
Fine sub autumnii conspexeris aethere longo, 465.
Iam vespertinus primo cum commouet ortus
Vergilias pelago, dices instare procellas.
Sique sues lentae, si lanae sedula nutrix,
Si capra dumosis errans in saltibus, vltro
In Venerem pergat; quippe ollis vuidus aer 470.
Excitat internum per viscera mota furorem
Et tempestates et nubila protinus atra

- Adfore praecipies. Quin et gaudebit arator,
 Quique solum iustis versabit mensibus anni,
 475. Plebe gruum prima; gaudebit tardus arator
 Agmine pigrarum: sic quadam lege Deorum
 His comes est imber. Pecudes si denique terram
 Lanigerae fodiant, caput at tendatur in Arcton,
 Cum madidus nondum per marmora turbida
 condit
480. Pleiadas occasus, cum brumae in frigora cedit
 Frugifer autumnus, ruet aethra concitus imber.
 At ne perruptis terrarum dorsa lacunis
 Infodiant pecudes; si vasto viscera hiatu
 Discutiant terrae, veniet vis aethere toto
485. Dira procellarum; nix omnes vestiet agros;
 Nix herbas laedet teneras; nix vret aristas.
 At si contigerit plures ardere cometas,
 Inualidas segetes torrebit siccior aer.
 Nanque prorumpunt naturae legibus vltro
490. Spiramenta soli, si iustus defuit humor,
 Arida per caelum surgentia desuper aethrae
 Ignescunt flammis, mundique impulsa calore
 Executiunt stellas, et crebro crine rubescunt.
- Contemplator item, si longo plurima ponto
 495. Agmina festinant volucrum, solidamque frequen-
 tes
- Succedunt terram, sterilis desaeuiet aestus,
 Ac sitient agri; nam qua circumflua tellus
 Adluitur pelago, coquit altam siccior aër
 Cespitis

Cespitis arentis ventis, citiusque calorem
 Sentit humus succincta falo; fuga protinus ergo 500.
 Est auium in terras; pauet hos vt viderit aestus
 Agricola, et sicco iam deflet mergite culmos.
 Sed si tum modicum producant agmina ab vndis,
 Nec trepido passim versant conuexa volatu,
 Laetitia est duris pastoribus; adfore parcos 505.
 Praesumunt imbres. Sic in contraria semper
 Vota homines agimur, nostrique cupidine fructus
 Poscimus alterius dispendia. Denique et ipsa
 Solers natura, et rerum genitabilis ordo,
 Certa suis studiis adfixit signa futuri. 510.
 Nanque et ouis cupido si gramina tondeat ore
 Insaturata cibi, decerpens latius agros,
 Pastor id indicium pluuiialis frigoris edet.
 Et si persultans aries lasciuius herbas
 Adpetat, aut sese sustollant saltibus hoedi; 515.
 Vel si iuge gregi cupiant haerere, nec vsquam
 Matribus abscedant, et si sine fine modoque
 Pabula delibent, cum tutas vesper adire
 Compellat caulas, monstrabunt adfore nimbos.

Bubus arator item trahit atrae signa procellae, 520.
 Lambere si lingua prima hos vestigia forte
 Viderit, aut dextrum prosternere corpus in armum.
 Vel si prolixis auras mugitibus implent,
 Pascua linquentes vix vespere. Dat capra moti
 Rursum signa poli, cum spinis ilicis atrae 525.
 Multa inhiat. Docet haec eadem sus horrida coeno
 Gurgitis illuue si saepius inuoluatur.

Martius ipse lupus villarum proxima oberrans;
Affectansque locos hominum, lectumque larem-
que

530. Sponte petens, crasso confurgere nubila caelo
Praemonet. Id parui commonstrant denique
mures,

Cum gestire solo, cum ludere forte videntur.
Protendit tibimet canis id praesentia, multam
Tellurem fodiens. Tamen haec, tamen omnia
rerum

535. Adfore vel primo nimbos mox sole docebunt,
Vel cum curriculis lux ibit cepta secundis,
Tertius aut verso cum venerit ortus Olympo.

Non spernenda tibi sunt talia, sed memor vni
Adde aliud semper; si tertia denique signa

540. Proueniant, firmo venturum pectore fare;
Et transactorum solers componere mensum
Signa laborabis, si confluxere reperta.
Nequaquam trepidare pudor persuadeat vllus.
Astrorum lapsus, astrorum protinus ortus

545. Discute, si casus similes et stella per aethram
Prodidit: exacti iam summa crepuscula mensis,
Et surgentis item primordia conscius artis
Fare sacrae. Mensum confinia summa duorum
Caeca latent; luces haec semper semet in octo

550. Inscia lunaris tendunt facis; ipse fideli
Perquire studio; et si quid tibi forte repertum,
Pluribus indiciis solers fulcire memento.

IV.

N O T A E

A D

M. T. C I C E R O N I S

ARATEORVM FRAGMENTA.

N O T A E
I N M. T. C I C E R O N I S
P H A E N O M E N O R V M A R A T E O R V M
F R A G M E N T A.

FRAGM. I.

Ab Ioue] Edd. quaedam veteres: *Maiore*. Vitiose.

FRAGM. II.

Dubitari possit, an hoc fragmentum ad Arati Phaenomena referri debeat; nam cum priori versu nullus Arati graecus conspirat. Respondet autem alteri Phaen. vs. 10. *Αὐτὸς γὰρ τὰδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν*, et diserte Priscianus asserit, vtrumque versum ex carmine Arateo Ciceronis desumptum esse. Omnino monere me oportet, non ad verba semper transtulisse Aratea Ciceronem, et sic versus quoque prior, vt alii plures, ab eo adiectus est.

FRAGM. III.

Videtur Cicero apud Aratum Phaen. vs. 19 legisse *λέοντας* pro *λέοντες*, vt cum Grotio dedi. Vide not. Vol. I. p. 381. Bene animaduertit Grotius, Ciceronem cum omnibus interpretibus male *οἱ μὲν*, quod est apud Aratum, exposuisse ceu sit *διακριτικόν*, cum sit magis *δεικτικόν*; respicit enim ad *ἀστέρας*, quorum mentio in versibus Arati prioribus.

FRAGM. IV.

duplici de cardine vertex Dicitur esse Polus] *Duplici de cardine dictum pro duplicis cardinis, ut fulgor ab auro pro fulgor auri. — Dicitur esse polus, metri explendi causa fusiis expressum pro Dicitur polus. Infra: Dicitur esse Helice — Dicitur esse Bootes — Esse Catenae dicuntur.*

FRAGM. VI.

Occurrit hoc fragmentum quoque apud Cic. in Lucullo cap. 20. *Ego vero ipse et magnus quidem sum opinator (non enim sum sapiens) et meas cogitationes sic dirigo, non ad illam paruulam Cynosuram*

Qua fidunt duce nocturna Phoenices in alto
ut ait Aratus, eoque directius gubernant, quod eam tenent

Quae cursu interiore breui conuertitur orbe,
sed ad Helicen et clarissimos septemtriones, id est, rationes has latiore specie, non ad tenue elimatas.

Grotius legit: *Illa se fidunt*, ita ut *Illa* ad priorem versum pertineat; *Hac* enim, ut nunc legitur, ad *Helicen* spectare, et indigitari tamen *Cynosuram*; quare dicendum fuisset Ciceroni *Illa*, cui tamen repugnabat metrum. Apparet, Ciceronem laudantem versum in opere de natura Deorum *Hac* pro lubitu posuisse, sicut in loco supra ex Lucullo exscripto *Qua* posuit, et nam *cursu interiore* pro *quae cursu interiore*. Quomodo in ipso carmine integro ab eo scriptum fuerit, non amplius constat. Cf. Schol. ad Arati Phaen. l. l.

FRAGM. VII.

Citavit hoc fragmentum bis etiam Priscianus XIV. p. 493 sub fin. ubi de praepositionibus loquens ait: *Quaedam etiam syncopam passae sunt, ut supra pro supera et infra pro infera et extra pro extera. Nam antiqui trisyllaba ea proferebant, ut Cicero in Arato:*

Torvus

*Torvus Draco serpit subter superaue retorquens
se se.*

Retorquens pro vulgato *reuoluens* habet Priscianus etiam in altero loco, ubi hunc versum attulit. Edd. quaedam legunt *repi* pro *serpit*. Grotius maluit *sinus e corpore flexo* pro *flexos*.

FRAGM. VIII.

Obstipum caput a terete ceruice reflexum Obtutum in caudam maioris figere dicas] *Obstipum caput* (λόξον κάρη) est obliquum, in alterum humerum reclinatum, *a terete ceruice reflexum*. Horat. Serm. II, 5, 92. *sis Dauus comicus atque stes capite obstipo*. Persius Sat. III, 80. *non ego curo Esse quod Arcesilas aerumnosique Solones Obstipo capite et figentes lumine terram*. Male vulgo interpretantur *obstipum caput*, fixum, immobile. Vide Grot. ad h. l. p. 72. Reposuit idem recte *In caudam*. Apud Aratum: ἀκρην σὺς Ἑλίκης οὐρήν. Edd. quaedam *In cauda*. Male.

FRAGM. IX.

Occurrit hoc fragmentum etiam apud Hygin. Poet. Astron. IV, 3.

Hoc caput hic paululum sese subitoque recondit] Hygin. *Quod caput*. Latet grauius mendum in hoc versu; omnino enim sensus iustus ei non inest. Neque tamen apud Hyginum, neque in Ciceronis MSS. vlla est lectionis varietas. Dauisius coniecit *summo aequore condit*, quae quidem coniectura mihi valde arridet. Bouherius malebat: *se subiecto aequore condit*; sed nimis ieiuna tum euaderet locutio, nec Arati mentem assequeretur. Noluit hic dicere, caput Draconis aequor *subire*, sed *stringere* potius. Idem opponere licet emendationi Grotii: *sese subito aequore condit*. Repugnat etiam metrum, et quod antecedit *paululum*.

parte admiscuntur in una] sic quoque Hyginus. Cic. MSS. et ed. Victorii *partim*. Grot. *partem admiscuntur in unam*. Ex Arateo *Μίσγονται δύοις τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλοισι*, quid Cicero scripserit, colligi nequit. Vtrum malis, parum refert. Edd. quaed. *miscuntur* pro *admiscuntur*.

Attingens defessa velut moerentis imago] Grotius exhibuit: *Quod tangens*. Non bene. *Attingens* positum pro *proxima* aut *vicina*. Obiecit Grotius Ciceroni, quod non recte hic exprefferit Arateum *μογέοντι ἀνδρὶ δοικὸς* per *defessa velut moerentis imago*. Arbitrabatur Dauisius, Ciceronem in mente habuisse figurae coelestis historiam secundum Panyasin in scholiis ad Aratum, in Auieni paraphrasi, Eratosthenis Catasterismis cap. 4. et Hygini Astron. II, 6. relatum; quo tamen non opus est confugere. Multo minus emendandum cum Bouherio: *morientis imago*, quae lectio longius adhuc ab Arati verbis recederet. Expresit Cicero versum Arateum eodem modo, quo Germanicus: *Effigies inde est defessa labore*; nec causam video, cur aliquid in Ciceronis versu mutemus. Non recte videtur Grotius *moerentis* ad *μογέοντι* traxisse; respondet huic potius *defessa imago*. Cf. Schaubach V. cl. ad Eratosth. Cataster. p. 76. et ibid. III. Heyne p. 18.

FRAGM. X.

Engonasin vocitant, genibus quod nixa feratur] Aliae edd. dicunt pro *vocitant* et *quia* pro *quod*.

FRAGM. XII.

Verba Ciceronis: *Propter caput autem Anguitenens* in aliis edd. leguntur: *Propter caput Anguitenentis*, tamquam esset hemistichium cum sequenti versu cohaerens. Dedit hemistichium Grotius.

FRAGM.

FRAGM. XIV.

Atque eo ipso] Ita restitui e MSS. Cic. Vulgo: *Eius et ipse.* Male.

sub pectore cingit] Vulgo: *sub pectora.* Corrigebat iam Grotius *sub pectore*, et ita legunt quoque MSS. Cic.

nitens grauiter] Grot. *grauiiter nitens.* Secutus sum lectionem in Ciceronis edd. obuiam.

Nepāi] Est genitiuus antiquus. *Nepa* est Scorpius, nomine ex lingua Africana desumpto, teste Festo: Colum. II, 2. *Calend. April. Nepa occidit mane, tempestatem significat.* Cf. Erasmus ad Adag. *Imitabor Nepam.*

FRAGM. XV.

subter praecordia fixa videtur] Aliae edd. *tenetur.*

sub pedibus profert finita Booti] Seruauit hunc versum Priscian. Gramm. lib. VI. p. 192. *Cicero in Arato: sub pedibus profert finita Booti pro Bootis.* Apud Ciceronem l. l. hic versus non legitur, vbi ad sequentem versum fit transitus his verbis: *Cui subiecta fertur*, scil. *Virgo.*

Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo] Seruius ad Virgil. Georg. I. vs. III. *Dicimus autem hic spicus et hoc spicum. Cicero in Arato: spicum illustre gerens insigni corpore Virgo.* Occurrit *spicum* genere neutro saepius apud antiquiores scriptores latinos. Laudat Grotius Varronem Lege Maenia: *Neque in bona segete nullum est spicum nequam; neque in mala non aliquid bonum.*

FRAGM. XVI.

Non respondent his versibus graeci Aratei; diserte tamen eos ex Ciceronis Arato excerptos esse, asserit Lactantius l. l. Occurrunt etiam similis argumenti apud Auienum:

*Omnia sed cunctis nasci dabat aurea terris
Iustitia, et nullo discreuerat aëre regna.*

Quare

Quare iam in notis ad Aratum Vol. I. p. 595 monui, videri mihi excidisse post versum 113 versum integrum vel etiam duos. Saltem Ciceronis versus ad hunc Arati locum esse referendos, negari vix poterit.

FRAGM. XVII.

manu victum] MSS. quidam *vincum*; non bene, ut recte Grotius monuit. Bos *manu victus* est χειροήθης, χειρόδμητος, mansuetus, manum patiens. Cf. not. ad Arat. h. l.

FRAGM. XVIII.

coelique in parte refedit] Aliae edd. *recepta est*, quae lectio librarium christianum redolet.

FRAGM. XX.

At natos Geminos] Apud Cic. l. l. *Et natos*, accommodatius sermoni ibi instituto. Legendum tamen: *At natos*. Aratus: κατὰ δὲ οἱ Δίδυμοι.

subiectus mediae est Cancer] Aratus: μέσση δ' ὑπὸ καρκίνος ἐστίν. Aliae edd. *subiectus medio* — *subiectus media*. Perperam.

FRAGM. XXII.

Videtur in hoc versu paullo liberius excurrisse Cicero; non Aratum presso pede secutus. Grotius in versione metrica ipsa Phaenomenorum versum non recepit; adiecit tamen illum ad calcem tamquam fragmentum; quod an ad Aratea pertineat, incertus haereret. Vide eius not. Syntagm. Ar. p. 82. Legit *amissis* pro *assumptis*.

FRAGM. XXIII.

sub laeua Geminorum] Grot. *sub laeua* is *Geminorum*, nexus cum superioribus gratia.

obductus parte feretur] Grot. maluit *abductus*; nam κεκλιμένος apud Aratum cum *obductus* tum *abductus* significare

ficare potest. Id quidem non nego; retinendum tamen puto *obductus*, vt sit idem quod *acclinatus*.

Aduersum caput huic Helicae truculenta tuetur] Ita dedi ex emendatione Grotii. Aratus: Ἑλικῆς δὲ οἱ ἄκρα πᾶρῃνα Ἀντῖα δινεύσι. Vulgo: *huic Helice*.

At Capra laeuum humerum clara obtinet] Codd. quidem mss. Ciceronis *humero*. Quodsi praetuleris, recipienda est Grotii emendatio: *At Capra laeuo humero clara obnit*.

FRAGM. XXV.

connixus corpore] *Bouherius* ad Cic. de Nat. D. l. l. coniecit legendum *conuexus*, perquam absurde. Vulgata lectio sana est.

FRAGM. XXIX.

Hanc namque illustri] Sic Grotius ad Aratum propius. Apud Ciceronem l. l. *Hanc autem illustri*.

aufugiens] Aliae edd. *fugiens*. Grotius: *effugiens*. Cod. Palat. monente Grutero ad Cic. l. l. *haud fugiens*.

FRAGM. XXX.

summum contingit caput aluo] Ita MSS. et edd. veteres. *Dauisius* emendauit *summā*, quod apud Aratum legatur γαστέρι ναιαλρη, quam emendationem adeo in textum receperunt Morelius et Grotius. Sed recte monuit *Bouherius*, *aluo* duas voces graecas γαστέρι ναιαλρη satis exprimere, et *Auienum* quoque ita vertisse, vt Ciceronem *summum* scripsisse inde colligas:

— *qua vertex crine tumescit*

Andromedae capiti succingitur indiga pleni

Aluus equi.

Aeternum ex astris] Grotius coniecit: *Aethereum ex astris*. Non placet; neque exemplum ab eo adductum satis quadrat *Fragm. XXXI. v. 15*.

Quem veteres soliti coelestem dicere nodum.

FRAGM.

FRAGM. XXXI.

cornibus haeret] *Bouherius* ad *Cic.* l. l. coniicit: *claret aut ardet*, parum feliciter.

FRAGM. XXXII.

vs. 1. *Cominus hanc subter possis cognoscere fultum*] Hoc versu inchoant, quae feruntur Arati Ciceronis fragmenta ab Aldo seorsim excusa. Vulgata lectio est: *E quibus huic subter*. Aliae edd. *E quibus hinc subter*. Grotius emendauit: *E quibus hunc subter*. Cod. *Fragm. Cic. Lugd. Bat. A quibus*. Est autem difficultas in verbis *E quibus* siue *A quibus*, quae quorsum in antecedentibus referenda sint, non patet. Apud Aratum est: ζώνη δ' ἂν ὁμῶς ἐπιτεκμήραιο Ἀνδρομέδης· ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστῆρικται. Igitur Aries dicitur fultus paullum subter zonam Andromedae. Ad hunc sensum Ciceronis versus refingendus erit, cum quid Cicero vere scripserit, in tanta lectionis varietate haud facile fuerit diuinare. Quare recepi emendationem Turnebi *Aduersar. IIX, 17. Cominus hanc subter*. Legitur in aliis edd. *Paullum hanc subter*, quod tamen a scriptura codd. nimis recedit.

vs. 2. *Nam coeli mediam partem terit*] Reposui *Nam* cum Grotio. Aratus: Μεσσόθι δὲ τρίβει. Vulgo *Iam*.

vs. 3. *qua prius illae Chelae, tum pectus qua cernitur Orionis*] Vulgo legitur: *ut prius illae Chelae, cum pectus quod cernitur Orionis*, nullo sensu. Aratus: ἤχι περ ἄρκτι Χηλαί, καὶ ζώνη περιέλλεται Ὀρίωνος. Grotius malebat: *ut prius illae Chelae, tum pectus quoque cernitur Orionis*, qua tamen medela vlcus non sanatur. Equidem versum ad Arati sensum reformauī, ita vt pro *ut prius* ponerem *qua prius*, et *pectus quod cernitur* mutarem in *pectus quā cernitur*, quod posterius iam proposuit Turnebus l. l. Sic lectio saltem quoad sensum bene se

se habet. Ceterum *pectus* eleganter dictum a Cicerone pro *cingulo*, vt est apud Aratum.

vf. 4. *sub pectore claro*] MSS. Cic. *clarae* (non *clara*, vt Grotius notauit), ita vt cum *Andromedae* iungenda sit vox. Parum refert, vtrum praeferas.

vf. 5. 6. *Δελτωτὸν dicere Graii Quod soliti, simili quia forma Litera claret*] Additi sunt versus a Cicerone praeter Aratum. Cod. Lugd. Bat. M. L. *quia tali forma litera daret*. Sed manifesto *daret* vitiose exaratum pro *claret*.

vf. 8. *namque est minor*] Ita legit vetus codex, et correxerunt iam Turnebus et Grotius. Recte, vt geometricae rationes docent. Aratus: *ἡδ'* (scil. pars tertia) *οὐτὶ τὴσση*. Vulgo: *nam non minor illis*. Male. Recte quoque monuit Ios. Scaliger ad Manil. p. 47 pro vulgato: *At non tertia pars lateris* legendum esse: *At non tertia pars lateris*, id quod a me rescribi debuit. *Latus est linea*.

vf. 10. *flamen ad Austri*] Cod. Lugd. Bat. *flumen ad Austri*. Perperam.

vf. 11. *Atque etiam vehementius illo*] Cod. L. B. *Atque causam*. Male Idem et alii codd. et edd. *vehementius ille*. Aliae edd. *illi*, scil. Pisces. Legendum vtique *illo*, nempe Ariete, vt iam dederunt Grotius et edd. Ciceronis seriores.

vf. 12. *paullo praelabitur ante*] Ita Grotius. MSS. et edd. vett. *Prolabitur*. Laudatur hic et sequens versus a Cic. de Nat. D. II, 43 sub fin.

vf. 13. *Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis*] Aliae edd. *horriferis*, quod fortasse verius. Germanicus: *sub horrifero Aquilone*. Auienus: *Horriferis Aquilonibus illa rigescent*. Sed codd. vett. *horrifonis*. Pro *alis* edd. *quaedam auris*. Minus bene.

vs. 14—16. *Atque horum e caudis duplices velut acra Catenae, Discessuque diu versae per lumina serpunt, Atque una tandem in stella communiter haerent, Quam veteres]* Legebantur hi versus in vulgatis edd. corruptissimi et vario modo. Aldus dederat:

*Atque horum et caudis duplices esse catenae
Dices aut diuersa per lumina serpunt.*

Seriores edd. quaedam: *At quae horum e caudis duplices velut esse catenae Dicuntur sua diuersae per limina serpunt.* Grotius restituebat recte *Atque* pro *At quae*, et *lumina* pro *limina*. Lectionem Grotianam secuti sunt editores posteriores. Neque tamen in hac sanus est sensus. Suspecta quoque sunt: *Duplices* velut esse *catenae Dicuntur*. Itaque e cod. msto pro *esse* reposui *aere*. Quod alterum versum prorsus immutavi, factum est quidem auctoritate codicis Parisiensis, cuius lectionem a *Puteano*, Senatore quondam Regio, excerptam in notis ad h. l. attulit Gruterus. Idem Puteanus alius codicis Paris. lectionem memorauit hanc: *Dicet quae diu diuersae per lumina*; qua etiam nostrae lectionis veritas firmatur. In proximis versibus pro *Atque una tamen* et *Quem veteres*, quemadmodum edd. vett. habent, cum Grotio rescripsi *Atque una tandem* et *Quam veteres*.

vs. 18. *si quaerere perges]* Edd. Ald. et Victor. *si qua exere perges*. Hinc exsculpsit Morelius lectionem: *si quaesere perges*. Est autem *quaesere* antiqua forma verbi *quaerere*, saepius apud Ennium atque etiam Apuleium obsoleta venantem obuia. Vide Grotium ad h. l. Dedit tamen archaismum Morelius sine causa; nam ex Aldina scriptura *qua exere* etiam *quaerere* et facilius quidem exsculpere poteris. Praetulerunt *quaerere* Lambinus et Grotius.

vs. 20. *E pedibus natum summo Ioue Persea vides]* Edd. Ald. Victor. Lambin. *E pedibus vatum summo Ioue Per-*

Perseus es, nullo sensu. Turnebus emendauit: *E pedibus varum*, quod non tam legisse videatur Cicero γαμβροῦ, sed ααμβροῦ. Nihil ad rem. Nostram lectionem restituit Grotius. Consentit cum ea lectio cod. msti a Grutero collati et Lugd. Bataui, qui posterior habet *visa est* pro *vises*.

vs. 21. *Quos humeris retinet*] Cod. Lugd. Bat. et ed. Ald. *Quos humeros*. Non bene.

vs. 22. *Quum summa ab regione Aquilonis flamina pulsan*] Poscit sensus *Quum*, et habet ita quoque Cod. Lugd. Bat. Aliae edd. *Qua* siue *Quem*. In Aldina et nonnullis aliis edd. vett. *Quam*. Vitiose. Laudatur versus a Cic. de Nat. D. II, 44.

vs. 25. *Puluerulentus uti de terra elapsu' repente In coelum vector magno sub culmine portat*] Ex emendatione Grotii, quam confirmant codd. Gruteri et Lugd. Bat. Iam Turnebus emendauit:

Puluerulentus uti, de terra lapsu' repente

In coelum victor, magna sub culmine portat

Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 253. Vol. I. p. 406.

vs. 26. *At propter laeuum genus*] Seruius legit: *Huius propter*, quod teste Bouherio reperitur etiam in multis Mstis. *Huius* a Cicerone tamquam vnius syllabae vox usurpari potuit. Exempla vide ap. Wase de essent. vet. poet. p. 103. Versus laudantur ap. Cic. de Nat. D. II, 44.

vs. 27. *omni ex parte*] Cod. Lugd. Bat. *omni parte*.

vs. 32. *a vulgo*] Cod. idem ac *vulgo*.

vs. 34. *Aeterno cunctas aeuo*] Idem pro *aeuo* habet *sane*.

qui nomine dignant] Codd. mss. plures *signant*. Tuetur vulgatum Grotius. Occurrit *dignare* sensu actiuo saepius apud Accium, ipsum Ciceronem, quin etiam apud Virgilium Aen. III, 475.

Coniugio Anchise Veneris dignate superbo.

Vol. II.

O

vs. 35.

vl. 35. *Celaeno*] In quibusdam edd. vett. vitiose *Celeno*. Est graece Κελαίνω.

vl. 39. *Propterea quod et aestatis primordia clarat*] Lectio ante Grotium erat: *Propterea quod ad aestatis primordia clarent*, vel *claret*. Codd. quidam pro *clarent* legunt *signant*, quod haud dubie ex glossa profectum. Vt nos dedimus, emendarunt Turnebus et Grotius. Vterque docet *clarare* apud veteres occurrere pro *declarare*. Grotius etiam Horatium laudat, apud quem *clarare* sit λαμπρύνειν. Respondet iam optime versus proximus: *Et post hiberni praepandens temporis ortus*.

vl. 42. *Inde Fides leuiter posita et conuexa videtur*] Haeserunt interpretes in vulgata lectione. Turnebus coniecit: *levis apposita et connexa*; parum ad rem. Grotius pro *conuexa* maluit *conuecta συγκομισθεῖσα* (non *confecta*, ut perperam notauit Bouherius ad Cic. de Nat. D. II, 44); sed neque hoc satis placet. Bouherius proponit *conuersa*; notum enim Astronomos Lyram ponere conuersam, quae coniectura forsitan optima fuerit. Ceterum pro *Inde* Cod. Lugd. *Vnde*.

vl. 43. *Mercurius paruis manibus*] Edd. vett. quaedam: *Mercurius paruus manibus*. Non bene.

quam dicitur olim in cunis fabricatus] Sic utique legendum, monentibus Grutero, Grotio, aliis. Apud Aratum: παρὰ λύκων. Cf. Theon ad h. l. Vulgo: *Infirmis fabricatus* scil. manibus, quae lectio ex vitiosa cod. Aldini scriptura orta est.

vl. 45. *Quae genus ad lacuum Nixi delapsa resedit*] Edd. quaedam vett. *Haec et Nisi* pro *Nixi*. Innuitur ὁ Ἐγγόνασι.

vl. 47. *Namque est Ales avis*] Cic. de Nat. D. II, 44. *Inde est Ales avis*. Cod. Lugd. Bat. *Iamque est*. Nostra lectio conuenit magis cum Arato: ἦτοι γάρ.

vf. 53. *ungula vemens*] Ἀρχαῖως pro *vehemens* omiffa aspiratione.

vf. 55. *Ipsē autem labens utrisque Equus ille tenetur Piscibus*] Leguntur hic versus et duo sequentes mendosissimi in ed. Aldina aliisque hanc secutis. Pro *utrisque* Aldus habet *multis*, scil. Piscibus; quod cum astronomicis rationibus repugnet, variae sunt propositae emendationes. Morelius *binis* aut *geminis* legendum putauit, et ipso *geminis* in textu exhibuit, approbante etiam Lambino; convenit enim hoc cum Arato: δὴ ἰχθύες ἀμφιπέμονται ἱππῶν. Turnebus autem maluit *mutis*, quod mire placuit Grotio, mihi tamen valde displicet; nam quid *muti* pisces hoc loco? Praetuli itaque aliam Grotii emendationem: *utrisque*, propius ad codd. scripturam accedentem, simulque Arateo versui consentaneam.

vf. 58. *Serius haec obitus terrae visit Equi vis.*] Apud Aldum legitur: *Serius haec obitus terrai iussit equinis*, sine ullo sensu. Quare fuerunt, qui versum omnino delendum putarent, et versu subsequenti pro *Quam gelidum* legerent *Tum gelidum*. Sed restitui potest integritati versus. Cod. Lugd. Bat. habet *terrae peruisit*. — *Equinis* Turnebus ingeniose mutauit in *Equi vis*, quod idem in mentem venit Grotio fusc ceteroquin de mente Arati in his versibus omnino disputanti.

v. 59. *Corpore setifero magno Capricornus in orbe*] Aldus: *Nam C. in orbe*. Sed Priscian. lib. VI. *Capricornus*, inquit, *secundae inuenitur declinationis*: Cicero in *Arato*:

Corpore semifero magno Capricornus in orbe
Idem in eodem:

Tum magni curuus Capricorni corpore propter
Delphinus iacet —

Bouherius ad Cic. de Nat. D. II, 44: „Interpretes Ciceronis litem mouerunt de lectione vulgata *semifero*, cum Ca-

pricornus non *semiferus*, sed *ferus* fuerit dicendus; et recte quidem illi. Credidi aliquando, scribendum *squami-fero*; sed nunc legendum videtur *setifero*, quod Auieno etiam videtur lectum; dicit enim: *Hispida setosi marcet facies Capricorni.* Praeclaram hanc Bouherii emendationem in textum migrare iussi.

vf. 60. *Titan Brumali flecens contorquet tempore currum*] Turnebus Aduersar. II X, 17. *cum torquet*; sed recte Grotius vulgatum *contorquet* defendit. Idem quoque maluit *currum* pro *cursum*, vt vulgo. Vix dici potest *cursum contorquere*. Cod. Lugd. Bat. legit *curuum*, quod aperte vitiose exaratum est pro *currum*, et similem ortum habet mendum apud Priscianum, qui legit *cornum*. Receperunt quoque *currum* iam plures recentiores Arati Ciceroniani editores.

vf. 62. *caue te ponto*] Codd. mss. et Lugd. Bat. *caue te in pontum*. Male.

vf. 63. *longinquum spatium*] Codd. *longe quum spatium*.

vf. 66. *Ocyus ostendet*] Cod. Lud. Bat. *ostendit*.

vf. 68. *Tum fissum tremulo quatietur frigore corpus*] Ita Cod. Lugd. Bat. Malebat Grotius *fessum*. Vulgo: *fixum*.

vf. 69. *sed tamen anni iam labuntur tempore toto*] Aldus: *sed tamen iam anni*, inuito metro. Grotius coniecit; *sed tamen en anni*. Vulgatum bene se habet. Notandum autem, *anni* esse genitium, non nominatum pluralis, et *labuntur* referri ad *nautas*.

vf. 70. *Nec cui signorum cedunt*] Cod. Lugd. Bat. *Ne cui*.

vf. 72. *Atque etiam supero naui pelagoque vagato Mense, Sagittipotens solis cum sustinet orbem * * * * **] Sunt utique hi versus deprauatissimi. Sensus qualis esse debeat, constat ex Arato: Multa in priori mense mari passus,

passus, arcum quando Sol incendit et rectorem arcus, sub vesperam nauem reducito, fidens non amplius nocti. Patet hinc, excidisse in Ciceronis Arato versum, quem Grotius sic explere conatus est:

Subducas fessam, veniet cum vespera, nauim.

Dum autem ignoramus, quomodo ipse Cicero haec expresserit, difficile est, etiam versus exstantes priores ad integritatem reuocare, inprimis cum codd. mire varient. Claud. Puteanus e cod. Paris. legit; *supera naui pelagoque vagantur*. Sic quoque Cod. Lugd. Bat. Turnebus: *haud supera naui pelagoque vagator*. Docet autem Lambinus, *vagato* saepius dici pro *vagator*, vt apud Lucretium. Grotius emendauit:

Atque etiam supero endo mari pelagoque vagatus

Mense, Sagittipotens solis cum sustinet orbem.

Displicet mihi in hac emendatione *mare pelagusque* coniunctum, licet etiam in vulgata lectione in *naui pelagoque* haeream. Igitur equidem satius habui, vulgatum reddere, quale reperi, nisi quod altero versu cum Grotio exhibui *cum sustinet* pro *tum sustinet*. *Supero mense* dictum pro *superiori*, vt apud Aratum ἐπὶ προτέρῳ.

vs. 74. *Nam iam, comminus exiguo lux tempore praesto est*] Vulgo: *Nam iam cum minus* etc. Turnebus et Grotius correxerunt: *Nam iam tum minus*. Sed recepi lectionem codd. Lugd. Bataui et Paris. a Puteano excerptam atque etiam aliis viris doctis probatam. Sensus est hic: Hoc tempore nauigatur toto anno, neque solum mense, quo Sol est in Capricorno (i. e. Ianuario), verum etiam cum Sol est in Sagittario (Decembri). Iam tum enim dies breuiores sunt.

vs. 76. *Nam prope praecipitante licebit visere nocte, vt sese emergens ostendat Scorpius alto*] Ita restituit Grotius e codd. Vulgo: *Iam prope praecipiti ante licebit visere nocti, Vt sese ostendens emergat Scorpius alte*. In

vulgata lectione posterioris versus male codd. conspirant; patet enim de mari alto sermonem esse. Vti posteriorem versum dedit Grotius, ita citatur quoque a Cicerone de Nat. D. II, 44. nec erat, quod eum illustraret.

vs. 78. *flexum vi corporis Arcum*] Cod. Lugd. Bat. *plexum*.

vs. 79. *Iam superà cernes*] Idem cod. *Iam super hunc cernes*.

vs. 81. *Orion toto iam corpore condit*] Idem cod. *condet*.

vs. 82. *Cepheus conditur alto*] Ita MSS. Paris. teste Puteano. Vulgo: *ante*. Emendauerat *alto* iam Grotius.

vs. 83. *Lumborum tenuis a palma depulsus ad umbras*] Codd. edd. Ald. et vett. ante Morellianam legunt, *a prima*. Morelius refinxit versum ad Arateum: ἀπὸ χειρὸς αἰὲρ ἰξύν. Recte, quamvis improbante Grotio. Nimis licentiosa est Grotii coniectura: *a ripa depulsus ad undas*. Legitur enim vulgo: *ad undas*, non *ad umbras*, ut equidem ex codd. restitui.

vs. 84. *Hic, missore vacans, fulgens iacet una Sagitta*] Bene restituit Morelius. Edd. Ald. et aliae: *Hic misso revocans* etc. Auienus: *Inscia nam domini est*. Approbarunt Morelii emendationem Turnebus, Lambinus et Grotius.

vs. 85. *Et clinata*] MSS. et edd. *Haec clinata*.

vs. 88. *Igniferum mulcens tremebundus aethera pen- nis*] Edd. quaedam vett. *mulgens*; ridicule, ut recte notat Grotius. Iam supra habuimus vs. 56: *Huic cervix dextra mulcetur Aquari*. Ceterum deest versus in codd. Paris. et Lugd. Bat. teste Puteano, nec respondet illi versus graecus; quare interpolationis suspicionem incurrit.

vs. 89. *Non nimis ingenti cum corpore*] Ita iam dedit Morellius, et suffragantur codd. Puteani, Leid. et Grotius. Aratus: οὐ τόσσοις μεγέθει. Male in edd. vett. *Non minus*

minus ingenti cum corpore. In cod. Leid. deest *cum corpore.* Grotius post versum sequentem vnum vel duo versus excidisse putat, aut Ciceronem non intellexisse Arateum illum:

Χαλεπὸς γέμεν δὲ ἀλὸς ἐλθεῖν,

Νυκτὸς ἀπερχομένης· καὶ μιν καλέουσιν Ἀητόν.

vs. 92. *haud nimio lustratus nitore*] Edd. quaedam vett. aut *nimio.* Male.

vs. 93. *praeter quadruplices stellas*] Cod. Leid. *propter.* Perperam.

vs. 95. *Caetera pars lata tenui cum lumine serpit*] Ex emendatione Grotii. Edd. vett. *latè* Mss. *latet et nulum cum lumine serpit.*

vs. 96. *Illae quae fulgent lucēs ex ore corusco*] Grotius ad h. l. p. 76. ita: Non praetereundum est, quod ante nos monuit Scaliger, Aratum non intellectum a Tullio adolescente. Nam Aratus hoc loco μεταβάσιν facit ἀπὸ τῶν βορειῶν εἰς τὰ νότια. Sed Cicero per τὰ μὲν οὖν intelligit stellas in priore Delphini parte sitas, siue, ut ipse loquitur, in fronte et in ore, cum re vera in ore nullae sint, et τὰ δὲ νοτιά interpretatur partem eius inferiorem. Ait enim:

At pars inferior Delphini fusa videtur.

Sic enim legendum; non ut vulgo *fusca.* Aratus: κέχυται. Firmant Grotii emendationem Codd. quidam Puteani et Lugd. Bat. In aliis codd. Puteanus inuenit *falsa*; quare coniecit *fulta*; sed recepta lectio Grotiana melior. In versu 97.

Sunt inter partes gelidas Aquilone locatae

Grotius malebat *Aquilonis*; repugnat autem metrum. Pro *locatae* Codd. quidam mss. et Lugd. Bat. *locatas.*

vs. 104. *Quem qui suspiciens in coelum nocte serena Late dispensum non viderit, haud ita vero Caetera se spectet*

ret cognoscere signa potesse] Ita dedi ex arbitrio Grotii, in partem praeunte vetere codice et Turnebo. Aratus:

— μή κείνον ὅτις καθαρῇ ἐπὶ νυκτὶ

Ἵψου πσπηῶτα παρέρχεται, ἀλλὰ πεποιθοὶ

Οὐρανὸν εἰσανιδῶν προφερέσθαι θηήσασθαι.

Cicero legisse videtur ἀλλὰ et ὅτις interpretatus est ὅστις, ut et alibi. Πσπηῶτα *dispensum* transtulit, non *dispersum*, quod pertinaciter referunt omnes codices, Turnebus praeterea malebat *Caetera ne speret*. Vulgo: *Quem qui suspiciet i. c. n. f. Late dispersum n. v. abdita vero* etc. absque villo sensu.

vf. 107. *Namque pedes subter rutilo cum lumine claret Feruidus ille Canis*] Arbitratus est Cicero, Aratum ponere Canem sub pedibus Orionis, et ita quoque Auienus:

*Talis et ipse virum gemina ad vestigia custos
Insequitur.*

Sed alia fuit Arati mens, dicentis

— ἀμφοτέροισι κύων ὑπὸ ποσσὶ βεβηκώς.

Intelligit canem suis pedibus posterioribus innitentem, non sub pedibus Orionis collocatum.

vf. 109. *Hunc tegit obscurus subter praecordia venter*] Ita restituit hunc locum Turnebus et probat quoque Grotius. In codd. scriptum erat *Ver* pro *Venter*. Hinc ortae lectiones *Vesper*, *Vester*, ut in edd. vett. Sed Aratus: ἀλλὰ κατ' αὐτὴν γαστέρα κυάνεος περιτέλλεται. Aldus habet *obscuris* pro *obscurus*. Grotius reponi vult *tenet* aut *gerit* pro *tegit*, in quo tamen codd. conspirant.

vf. 110. *Nec toto spirans — flammam*] Sic utique legendum. Aratus: ἀλλ' οὐ πάντα πεφασμένος. Edd. Ald. et vett. *Ver toto*. Vitiose. Correxerunt iam Morelius. Cod. Leid. *Et vero toto*.

vf. 113. *Hic ubi se pariter*] Cod. Leid. *Hic subit pariter*. Perperam.

in culmina coeli] Aliae edd. *in lumina coeli*.

vf.

vf. 120. *Hunc propter subterque pedes quos diximus ante Orioni iacet*] Ita codd. plures et Leid. Recte. Vulgo *Oriona*. Nostram lectionem iam proposuit Grotius.

vf. 124. *Praecipitantem agitans oriens iam denique paullum*] Turnebus corripbat, assentiente etiam Grotio: *orientem denique paullum*, vt sensus sit: Canis leporem insequitur occidentem agitans et paullum iam ortum. Nescio autem, an hic sensus satisfecerit vlli; neque Arato conuenit:

Σείριος ἐξόπιθεν φέρεται μετιόντι δοικῶς,

Καὶ οἱ ἐπαντέλλει, καὶ μιν κατιόντα διώκει.

Equidem vulgatum magis Arato respondere crediderim. Sensus est: Canis agit Leporem ad occasum praecipitantem haud multo postquam ipse ortus est.

vf. 126. *prolabitur Argo*] Alii codd. et edd. *praelabitur Argo*. Occurrit hic locus vsque ad vf. 138. etiam apud Hygin. Fab. 14.

vf. 127. *Conuersam prae se portans cum lumine pupim*] Aliae edd. *conuexam*. Male. Eadem lectionis varietas supra vf. 42.

vf. 128. *ut in alto ponere proras Ante solent*] Edd. vett. *in alto pondere*. Perperam.

vf. 130. *sed conuersa retro coeli se per loca portat*] Ex emendatione Turnebi a Grotio etiam recepta. Sic alibi:

At propter se Aquila ardenti cum corpore portat.

Vulgo: *coeli semper loca portat*. Excidit hic versus apud Hyginum.

vf. 131. *tutos contingere portus*] Ita citat hunc versum Hyginus, quocum conspirant plurimi Ciceronis codd. Aratus: *καθ'άπτεται ἡ πειλοία*. Vulgo: *constringere*. Nostrum receperunt iam Lambinus et recentiores Ciceronis editores; probauit quoque Grotius.

vf. 133. *Auersamque trahunt*] Ex emendatione Grotii, cui omnes codd. adstipulantur. Germanicus:

*Auersamque ratem votis damnatus ad oram
Perligat.*

Vulgo: *Aduersamque trahunt.*

vf. 134. *Sic conuersa vetus super aethera labitur Argo*]

Vulgo: *vertitur Argo*. Vix autem scripsit Cicero *sic conuersa* — *vertitur Argo* in eodem versu; neque *vertitur Argo* h. l. sensum praebet satis idoneum. Restitui igitur ex Hygino *labitur Argo*.

vf. 135. *Atque usque a prora ad celsum sine lumine malum*] Cod. Leid. *usque ad proram ad coeli summum sine lumine malum*. Vitiose. Desunt versus hic et sequens apud Hyginum.

vf. 136. *cum lumine clara videtur*] Codd. mss. *cum luce clara videtur*.

vf. 137. *Inde gubernaculum disperso lumine fulgens*] In hac lectione omnes codd. consentiunt. Apud Hyginum versus legebatur imperfecte sic: *Inde gubernaculum* — Supplerunt otiosi homines: *tendens a puppe volante*.

vf. 138. *vestigia tangit*] Vulgo: *vestigia condit*. Turnebus maluit *condunt*, propius ad Aratum. Sed recte restituit Grotius ex Hygino *tangit*.

vf. 139. *in tutoque locatam*] Cod. Leid. *in totoque locatam*. Perperam.

vf. 143. *squammofo corpore Pisces*] Ita citat Cicero ipse de Nat. D. II, 44. Vulgo *squammosi*.

vf. 144. *Fluminis illustris tangentem corpore ripas*] Alii *Fluminis illustri*. Minus recte. Aratus: ποταμοῦ ἀσπερόεντος. Patricius pro *corpore* malebat *pectore*, quod conuenit Astronomorum placitis; dicebatur enim Piltrix Eridanum pectore attingere. v. Hygin. Astronom. III, 30. *Huius priorem partem corporis prope alluere flumen Eridanus videtur*.

vf. 150. *Serpentem poteris*] Cic. de Nat. D. l. l. citat: *Serpentem aspicias*; sed in ipso carmine continuo non ita scripserat.

vf. 152. *Vincla videbis — Flumine mixta retro ad Pisiricis terga referti*] Grotius ad h. l.: Deceptus est Cicero eo, quod Aratus post Fluvium de Nodo tractet. Itaque τὰ λίνα ait Flumine misceri, quod nimis absurdum est. Nam Pistrix media est inter Nodum vinculorum et Eridanum. Sed iuvenile est erratum. Et tamen Auienus quoque dixit:

*Fusaeque quae geminos astringunt vincula Pisces
Eridani coeunt anfractibus —*

Pro reuerti Cod. Leid. vertenti.

vf. 153. *Hic una stella neſtuntur, quam iacit ex se Pisiricis spina valida cum luce refulgens.*] Ex emendatione Grotii. Aldus et edd. vett. corrupte:

*Hanc una stella neſtuntur quam iacet ex se
Pisiricis spinae valida cum luce refulgens.*

Alii Haec pro Hanc et vertuntur pro neſtuntur. Morelius dedit *Pisirix e spina*, quod tamen non bene conuenit cum antecedenti *iacit ex se*. Itaque Grotii emendationem recepi, praeuntibus iam pluribus Ciceronis editoribus.

vf. 157. *Atque gubernaculum, stellas quas contegit omnes*] Alii *Ante gubernaculum*. Male. Reposui etiam *stellas quas* pro vulgato: *Atque gubernaculum stellae, quas etc.* Quid est gubernaculum stellae? Miror, neminem, ne Grotium quidem, in hoc haesisse.

vf. 160. *Nam quas sideribus — Has ille astrorum custos*] Rescripsi cum Grotio *quas* et *Has* pro vulgato *Quas* et *Haec*; refertur enim ad formas. *Astrorum custos* Graecorum more dictum, qui *observare* vocant Φυλάσσειν. Est itaque ἀστέρων Φύλαξ astrorum observator.

vs. 164. *quae sunt paruo cum lumine fusae*] Iterum ex emendatione Grotii, quam sensus flagitabat. Vulgo: *paruo sub culmine fusae*.

vs. 166. *nota clarare figura*] Alii *clarere*. Male. *Clarare* est actiuum, quod hoc loco requiritur; *clarere* neutrum. Cf. Grotium p. 77.

vs. 167. *Exinde Australem soliti quem dicere Piscem*] Sic bene correxit Morelius. Ald. et vett. vitiose

Exinde australem soliti conuincere piscem

Aratus: νότιον δὲ ἐκινλήσκουσι.

vs. 172. *Stellas sub pedibus sparsas radiantis Aquari*] Vulgo *stratas*. Sed *sparsas* vsitatus Ciceroni. Sic supra vs. 157. *stellae fusae sparsaeque videntur*. Cf. etiam Aratus: σκοράδην ὑποκαίμενοι.

vs. 176. *sub magni pedibus*] Ita Ald. et edd. vett. Aliae edd. *sub magnis pedibus*.

vs. 177. *gelido delapsum flumine fontis*] Ex emendatione Grotii in notis ad Germanicum. Vulgo *lumine*. Adstipulantur Grotio codd. nonnulli.

vs. 178. *spiniferam subter caudam*] Codd. mss. *spinigeram*.

vs. 179. *Hae tenues stellae perhibentur nomine Aquæi*] Ed. Ald. corrupte *Etenus stellae*. Correxerunt alii, notante Morelio, *At omnes*. Ipse Morelius in textu dedit *Hae tenues*, quod vtique legendum esse (siue *Eae tenues* κατὰ συναίρεσιν) docuit ad h. l. Grotius. Pro *Aquæi* alii habent *Aquari*. Sed nostra lectio praeferenda. Aratus: τοὺς πάντας καλέουσιν ὕδωρ. Monet tamen Grotius, etiam *Aquarium* pro *Aqua* apud veteres Latinos dici, et sic etiam alteram lectionem sustineri posse.

vs. 182. *obscurae sine nomine cadunt*] Ex emendat. Grotii. Videntur autem Cicero et Germanicus apud Aratum pro διώωτοι legisse ἄγνωτοι. Vulgo *condunt*. Male.

vf. 185. *Exiguo superum quae limina tempore tran-*
nat;] Recepi Turnebi emendationem *superum limina* pro
 vulgato *superum lumina*. Aratus: Τοῦ δὲ τοι ὀλίγον μὲν
 ἐπὶ χρόνον ὑψόθ' εὐόντος Πλεύσαι.

vf. 187. *Arcturo magnum spatium superà dedit, or-*
bem Iuppiter huic paruum inferiori in parte locauit] Se-
 cutus sum Grotium. *Spatium* et *orbem* vocat arcum il-
 lum, qui ab Orientali Finitoris signo ad Occidentale per
 datum signum duoitur. *Metas* vocat Caesar. Turnebus
 ita distinguere malebat: *Arcturo magnum spatium supera*
dedit orbem Iuppiter, huic paruum etc. Edd. vett. *hunc*
paruum.

vf. 202. *et subitis auris diduxerit Ara*] Grotius con-
 iiciebat: *et subitas auras diduxerit aura*. Minime as-
 sentior.

vf. 203. *Sin humeros medio in coelo Centaurus habebit*] Grot. ad h. l. „Nimirum punctum medium intelligit ar-
 cus illius, qui inter duo Finitoris puncta ducitur, ubi
 videlicet ipse arcus a Meridiano intersecatur. Haec est,
 quam mediam coeli viam dicunt. Nam Centaurus omnino
 illis non potuit *μασουργεῖν*.

vf. 208. *clarum collucens Scorpis*] Edd. Ald. et vett.
claro, ita vt epitheton referatur ad Centaurum. Alii
clare. Nostrum tuentur etiam codd. msti et plures edd.

vf. 210. *Cedit, equi partes properans subiungere Che-*
lis] Legebatur hic versus corrupte apud Aldum sic: *Ce-*
dite qui partis properat coniungere Chelis. Ipse Cicero
 de Nat. D. II, 44. citat *submergere*. Sed et hic et illic
 libri sunt corrupti. Vt nos dedimus, emendauit Grotius.
 Restituerat iam Morelius *Cedit, equi et properans*. Ara-
 tus eleganter: ἐκπούραια δ' ὑπὸ σφίσι Χηλαὶ ἔχουσιν.

vf. 211. *Hic dextram porgens*] *Porgens* dici pro *por-*
rigens, vt *furgens* pro *surrigens*, vix est quod moneam.
 Aldus habet *pergens*; quod non improbavit Grotius; re-
 gitur

gitur tum *dextram* ab antecedenti *cedit*, vel a sequenti tendit. Possit etiam legi *Caedit*, vt ad Feram referatur, quae Hostia dicitur Hygino. Nil tamen equidem in vulgato textu mutui.

vf. 214. *infernīs de partibus*] Sic Cicero vertit παραιόθεν. Auienus *Desuper*. Theon παρὰ ταν dici ait τὴν ἀνατολὴν, asseuerat autem ibidem, vocem etiam de occasu sumi. Ita eadem vox contrarias habet significationes. Grotius mauult vertere: *ulterius*. Cod. Leid. *infernīs e partibus*. Alii codd. *infernīs a part*.

vf. 216. *ad terga Nepāi*] Intelligitur a Cicerone sub Nepa Cancer. v. supra ad Fragn. XIV.

vf. 218. *Centaurum leni contingit lubrica cauda*] Cod. Leid. *leui*. Melius forsitan.

vf. 220. *Extremum — Coruus Roſtro tundit*] Aldus: *Extrema*. Alii: *Extremo*. Morelius et Grotius: *Extremum*, quod retinui. Cicero ipse citat *Extremam*, ita vt non ad sinum, sed ad Hydram spectet. Alii: *Roſtro tundet*. Non recte. Aratus κόπροντα.

vf. 222. *Ante canis*] Ex emendatione Grotii et Scaligeri, qui posterior malebat ἀρχαῖνως *Antecanis*. Vulgo: *Ante canem*. Perperam. Ceterum in hoc versu desinit Cod. Leid.

vf. 224. *Aeternumque volens mundi cognoscere motum*] Deest hic versus in pluribus edd. vt et in Moreliana.

vf. 225. *coelum lustrantia cursu*] Male vulgo: *coeli*.

vf. 226. *labier orbem*] Ex emendatione Turnebi et Grotii. Intelligitur Zodiacus. Vulgo *orbes*. Male.

vf. 228. *quae faciunt vestigia cursu*] Alii *qua*, vel *quo*.

vf. 229. *vestigia — protrita feruntur*] Sic melius edd. vett. In aliis *portata teruntur*, nullo sensu. Grotius proponebat: *portata feruntur*. Sed quid sint *vestigia portata*, equidem non capio.

vf. 230. *sic malunt*] *Aliae edd. sed malunt.*

vf. 231. *Hae faciunt*] Ita iam correxit Grotius vulgatum *Haec*. Refertur enim *Hae* ad *stellas* quinque supra memoratas.

vf. 234. *Quarum ego*] Iterum spectat ad *stellas*. Male vulgo: *Quorum ego*. Ed. Ald. *Quare ego*. Ingeniose hanc lectionem explicat Grotius. Scriptum erat in codice: *Quar. ego* pro *Quarum ego*.

totos, euoluere cursus] Meminit Grotius coniecturae patris: *tortos euoluere cursus*, quae etiam mihi haud displicet.

vf. 235. *certo voluuntur in orbe*] *Alii euoluuntur.*

vf. 236. *Fixa, simul magnos edemus gentibus orbes*] Versus, quemadmodum vulgo legebatur: *Fixa, simul magnos edam gentibus orbes*, erat hiulcus. Ed. Ald. *Fixa, simul magno sedem gentibus orbes*. Alii: *Magnos similes vertentibus orbes*. Turnebus emendauit: *Magnos edicam gentibus orbes*, vel pro *gentibus, cantibus*. Secutus sum Grotium, cuius correctio versus mihi videtur levissima. Neque tamem versum omnino integritati restitutum puto. Offendit inprimis repetitio vocis *orbis*: quae voluuntur in orbe *Fixa, simul magnos edemus gentibus orbes*.

vf. 239. *Amplexi terram*] Ex emendatione Grotii. Vulgo *terra*.

vf. 240. *annorum volitantia lumina*] Videtur legisse Cicero apud Aratum:

Ἄστρα περισκοπέοντι ἀνυομένων ἐν αὐτῶν.

Vide not. ad h. v. Vol. I. p. 421.

vf. 242. *Tum magnos orbes*] Restitui *magnos* ex ed. Ald. Vulgo: *Tum multos orbes*.

vf. 245. *Nam si nocturno cognoscens tempore coelum*] Vetustissimi codd. *Nec sic*. Male. Alius cod. penes Grotium *Et si*. Excudebat hinc Grotius lectionem *En, si*.
Malui

Malui tam cum Morelio quam aliis legere *Nam si*. Pro *cognoscens* Grotius etiam reponere voluit *conuifens*, quoniam *visere* et *conuifere* sint verba poetica Ciceronis hac de re. Verum utitur Cicero quoque verbo *cognoscere*, quare mutatio non est necessaria.

vs. 249. *Lacteus hic nimio fulgens candore notatur*] In ed. Ald. in *nimio*. Coniicit propterea Grotius legendum *is nimio*. Pro *notatur* alii habent *vocatur*; melius forsitan. Quod Grotio placuit, *rotatur*, equidem non probauerim; vult enim Cicero hoc ipsum, Circum *vocari* Lacteum. Ceterum *nimio candore* dictum pro *magno candore*. Sic supra: *haud nimio lustratus nitore* — *haud nimis ingenti cum corpore* i. e. *valde ingenti*.

vs. 250. *Hic non perpetuum detexens conficit orbem*] Ed. Ald. *His*. Forsitan itaque legendum *Is*. Grotius putat, Ciceronem apud Aratum aliter quam nos legisse

— — γάλα μιν καλέουσιν

Τοῦ δὲ τοι Χρυσὴ μὲν ἀλγυκίον οὐδ' ἔτι κύκλον
Διναῖται —

vs. 254. *Ora petens Geminorum illustria*] Ita emendauit Grotius. Vulgo vitiose: *Ora petens Geminorum illustratum*.

vs. 257. *At Andromeda*] Vulgo: *ad Andromedam*. Male. Turnebus: *At Andromedae*. In versu superiori pro *sura laeua* ed. Ald. vitiose *supera laeuae*. Aratus: *λαίη δὲ κνήμη*. Quae iam sequuntur apud Aratum, a Cicerone sunt omissa, nisi quid desit.

vs. 259. *clinato corpore tergum*] Cf. not. ad Arat. vs. 487. Vol. I.

vs. 260. *Anguitenens humeris conuititur*] Coniicit Grotius *conneſſitur*. Turnebus: *conuertitur*. Sed nihil est in vulgato mutandum.

vs. 262. *At vero totum spatium conuestiet orbis Magnus Leo*] Ita dedi ex emendatione Grotii. Codd.

con-

conuertit et orbis. Alii, in his Morelius, *conuertit et orbis.* Male. Fuere, qui hunc versum omnino eiicerent et sequentem inchoarent: *Inde Leo.* Cf. Theon ad h. l. v. 265. *medio distinguens corpore cursus*] Non respondet his versus Arateus. Vult Cicero, solem solstitii aestiui tempore medium esse inter Arcticum et Eclipticam. Cf. Germanicus et Auienus.

v. 266. *Ilic totus medius circo disiungitur: Iste Perforibus validis atque alio possidet orbem*] Sic praeclare hunc locum restituit Grotius in notis. Legebatur vulgo: *disiungitur ipso* etc. quare plerique, etiam, cum textum operis traderet, ipse Grotius, versus esse mutilos, vel excidisse quosdam, suspicati sunt. Quodsi autem lectionem nostram sequare, sensus et nexus satis fit perspicuus. *Hic*, (scil. Cancer) a circulo aestiuo disiungitur; *Ille*, (scil. Leo) orbem possidet *στήθασι καὶ γαστέρι*. Cf. Aratus. Quae poeta graecus de oculis Cancri dixit, a Cicerone et a Germanico non sunt reddita, siue quod ea non legerent in codd. suis, siue quod superflua putarent.

v. 271. *vis inferna frequentat*] Ita codd. m. Vulgo *frequentet*.

v. 271. *Alter ab infernis Cancro connectitur Austris*] Excidisse versum patet; etiam ex Arateis:

Ἄλλ' ὁ μὲν ἐν Βορέῳ περὶ Καρκίνον ἐσθῆριπται,

Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ —

Quare in hunc modum restituere vult Grotius:

Ille quidem a Borea Cancro connectitur auris.

Alter ab infernis contra connititur Austris.

Substiti in textu vulgato tamen, cum, quomodo Cicero scripserit, plane incertum sit. Aldus habet:

Alter ab infernis Austri conuertitur auris.

v. 273. *Distribuens medium*] Alii, vt lacunam explerent, legerunt: *Ast alter medium*; sed tum non quadrat, quod sequitur: *subtersecat hic Capricornum.*

vf. 275. *Caeruleaeque feram caudam Pisiricis*] Grotius maluit: *Caeruleamque ferae caudam P.*

vf. 277. *Argoam retinet claro cum lumine Nauem*] Ita dedi ex emendatione verissima Grotii. Vulgo: *Argolicam retinet crebro cum lumine Nauem.* Ed. Ald. *crabro cum lumine.* Nostram lectionem, *claro cum lumine* iam alii editores in textum receperunt.

vf. 281. *Cedens postremum tangit*] Sic utique legendum cum Grotio. Aratus *παρερχόμενος.* Vulgo: *Condens.*

vf. 282. *brumali tempore flexus*] Vulgo: *brumali tempore flexu.* Vitiose. Correxuit Grotius: *flexus.* Sic apud Auienum sol *τροπικὸς ἢ τρεπόμενος* dicitur *pulsus.*

vf. 284. *supera tres luce dicantur*] Dictum est pro: *superæ (orbi) tres luce dicantur* per *ἀντίπρωον* ablativi pro dativo.

vf. 285. *Hosce inter mediam partem retinere videtur*] Vulgo: *Hosce inter;* male; *μεσσοῦσι τοῦ θερπυῶ καὶ χαμυπυῶ.* Theon. Deinde vitiose habent edd. vett. *mediam in partem.*

vf. 291. *contingens pectore fertur*] Alii: *contingens corpore f.* Apud Aratum est *ζώνη.*

vf. 292. *Hydra tenet flexu; Cratera et Cornus adhaeret*] Ita emendauit Turnebus, approbante etiam Grotio. Hydra tenet circulum flexu. Est *καμπή* Arati. Vulgo: *Hydra tenet flexu Crateram, Cornus adhaeret.*

vf. 293. *Et paucae e Chelis stellae*] Vulgo: *Et paucae Chelis stellae.* Perperam.

vf. 296. *deiunctos sustinet axis*] Ex emendatione Turnebi. Vulgo *deiuinctos f. a.*

vf. 305. *diuino Numine flexi*] Restituit sic iam Turnebus ex editione Aldina. Vulgo: *dinino lumine flexi.*

vf. 308. *Quatuor hi motu cuncti voluuntur eodem*] Aldus: *Quatuor in motus*. Suspiciatur propterea Grotius legendum: *Quatuor in motus cuncti voluuntur eosdem*. Vtrum malis, sensus eodem redit. Re vera in codd. scriptum fuisse arbitratur Grotius: *Quatuor ii motu*.

vf. 312. *Ac subter terras*] Codd. mss. *At subter terras*.

vf. 314. *Queis hunc conuexum coeli contingimus orbem*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *Queis lunae conuexum c. tangimus o*. Turnebus corrigebat: *Queis lunae conuexum oculis tangimus orbem*. Sed verissima est Grotii lectio.

vf. 315. *tantae potuerunt sub eum succedere partes*] Cf. Not. ad Arat. vf. 542.

vf. 327. *collucet Aquarius orbi*] Aliae edd. *orbem* siue *orbe*. Sed antiqua scriptura fuit *orbi*.

vf. 328. *Exin squammiferi serpentes ludere Pisces*] Nescio an hic versus adeo sit deprauatus, vt Grotius sibi persuasit. Legendum censet: *Exin squammifero serpentes sudere Pisces*; ita vt *sudere ἀρχαῖνως* dictum sit pro *fidere*. Vix tamen credo, Ciceronem epitheton *squammiferum* ad ipsum fidus, non ad figuram fideris (Pisces), retulisse. Monet interea Grotius, *squammiferi* in vulgata lectione posse retineri, sed *ludere* (Pisces), esse intolerabile; quod mihi quidem secus videtur. Codd. et edd. in nostra lectione omnes conspirant.

vf. 332. *conuestit lumine lustrans*] Alii *conuertit*. Male.

vf. 333. *Annua conficiens vertenti tempora cursu*] Ed. Ald. *vertentia tempora cursus*. Alii *vertentia tempora cursu*. Grotius proposuit: *vertentis tempora cursus*, siue quam nos dedimus lectionem. Aratus: Πάντ' ἐνιαυτὸν ἄγων.

vs. 334. *Hic quantum terris*] Alii: *Hic quantus terris*. In sequentibus aliae edd. habent *conuexus* vel *confectus* pellitur orbis pro *conuexus*. Perperam.

vs. 335. *Tantundem ille patens superà mortalibus extat*] Alii: *Tantundem pandens* et *edit* pro *extat*; hinc Grotius coniicit legendum *exit*. Equidem vulgatum retinere malui. Turnebus emendabat: *Tantundem parens* pro *apparens*.

vs. 337. *Tot coelum rursus fugientia signa reuisunt*] Ex emendatione Grotii praeclara. Vulgo: *Tot coelum iussus*, quod alii mutarunt in *iussu*, medelam hac mutatione afferentes nullam. Turnebus emendabat: *Tot coelum iuxta*.

vs. 340. *Quod — relictum Signifero ex orbi'st*] Ita restituit Grotius. Vulgo: *Quod — relictum est signifer* (Ald. *signifero*) *ex orbe et signorum o. f.*

vs. 346. *notas coeli de tegmine sumens*] Alii *sumes*. Minus bene.

vs. 350. *Nam simul ut supero se totum lumine Cancer Extulit*] Ex emendat. Grotii. Vulgo: *toto lumine*. Alii habent: *Nam simulac primum supero se lumine Cancer Extulit*. Non bene.

vs. 353. *Dimidiam retinet stellis distincta Corona, Partem iam superà, atque alia de parte repulsa est*] Ita recte hos versus constituit Grotius. Vulgo: *retinens*; et in altero versu: *Partem etiam superà*.

vs. 355. *Quam tamen*] Alii: *Quum tamen*.

vs. 357. *camurumque recondit*] Vulgo: *Cancrumque recondit*. Perperam. Spectat epitheton *camurus* ad Anguem in versu sequenti. Est *camurus*, licet proprie de cornibus dicatur, *ἐκκαμπής*, *tortus*, ut angui conuenit. Aliam coniecturam a nonnullis quoque receptam propinauit

nauit Grotius: *clarumque recondit*. Accedit autem *camurum* propius ad vulgatam lectionem corruptam.

vs. 366. *conuertit sidera tellus*] Alii male: *conueslit*. Permutatae sunt saepius hae duae voces in codd.

vs. 372. *simul vis magna Aquilæ*] Restituit Turnebus Aduers. IIX, 17. et approbavit eius emendationem Grotius. Inapte vulgo legebatur: *simul vis maior Aquarii*. Apud Aratum est ὁ Αἰετός. Reposuerunt propterea alii, vt Morelius, *vis maior Acti*. Est autem non probabile, Ciceronem voce graeca h. l. usum esse; deinde sonat vox graece αἰετός, non αἰνός; denique intelligi nequit, quid sit vis maior Aquilæ? Itaque haud cunctanter Turnebi emendationem in textum recepi.

vs. 373. *flexo confidens corpore Nisus*] Rescripsit Turnebus *confidens*. Alii male *confidens*.

vs. 380. *illustri lumine Virgo*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *illustria lumina Virgo*.

vs. 390. *per coeli lumina Navis*] Alii: *per coeli numina*. Vitiose. Turnebus corrigebat: *per coeli limina*.

vs. 392. *Et iamiam toto processit corpore Virgo*] Alii hunc versum priori anteponentes legunt: *Et cum iam toto* etc. quam lectionem veram pronuntiat Grotius, in quo tamen ei non assentior. Conuenit etiam ordo versuum noster cum Arato.

vs. 394. *Existit pariter*] i. e. oritur. Sic supra: *Quae simul existant cernes*.

vs. 400. *vacans vulgato nomine*] Male alii: *vagans*. In versu 398. *Nondum tota patet, nam caudam contegit umbra* recepi emendationem Turnebi, quam sensus necessario exigit. Vulgo: *Nondum tota latet, non caudam contegit umbra*. Cf. infra vs. 449.

vs. 406. *Nam secum*] Alii: *Non secum*. Perperam.

vs. 419. *Late fusa volat, per terras fama vagatur*] Desiderantur posterius huius versus hemistichium et sequentes quatuor versus in plerisque codd. Sunt autem, iudice etiam Grotio, vere Ciceroniani, ex Arato expressi, et ad sensum necessarii. Versus supra exscriptus, quemadmodum nunc legitur, nec cum antecedenti cohaeret, nec Arateis respondet. Quare Grotius emendavit: *Late fusa volans per terras labitur vnda*; et in sequenti versu pro: *ut quondam Orion* legere iubet: *Vi quondam Orion*. Equidem cum ipsius Ciceronis verba restitui probabiliter nequeant, vulgatam lectionem retinui.

vs. 422. *Defixa in gurgite Chius*] Ex emend. Grotii. Ed. Ald. *Echinus*. Hinc alii legerunt *Echineis*, contra sensum et metrum. Echinades insulae sunt in Ache-
loo flumine; Chius in mari Aegaeo.

vs. 423. *Brachia cui viridi conuescit tegmine vitis*] Ed. Ald. *Brachia quam viridi*. Grotius mauult: *Brachia qua viridi*. Erant plurimae vites in Chio insula, praesertim ad Aruifium promontorium, vnde dicta Aruifia vina, ut ab ipsa insula, Chia. *Brachia* forsitan non intelligenda sunt vitium ipsarum (ex sententia Scaligeri), sed lucorum. Eodem sensu Auienus h. l.

— — *Et frondentia late*

Brachia lucorum.

vs. 425. *epulas ornare nitentes*] Ita recte rescripsit Grotius e codice suo. Vulgo: *epulas cognare nitentes*.

vs. 441. *Nam retinent Arctae*] Vulgo *Arcti*. Ed. Ald. *Arcto*. Vetus scriptura est *Arctae*, quae etiam, teste Grotio, in antiquissimo codice Germanici reperitur.

vs. 445. *post humeris euerfa scde refertur*] Alii *post humeros*. Minus bene.

vs. 452. *Antepedum contecta*] Ciceronis *Antepedes* sunt Arato *προτερóποδες*. Sic *Προχύων* Ciceroni dicebatur

tur *Antecanis*. In sequentibus: *cum lumina pandit* Grotius mauult *tum*. Alii *cum lumine pandit*. Perperam.

vs. 456. *conuersus corpore Nisus*] Alii *conuerso corpore N*. Aratus: *τετραμμένος*.

vs. 457. *praecordia lustrans*] Alii *gestans*.

vs. 460. *Institit, emergit Nisi caput*] Alii *Institit et mergit N. c.* Perperam.

vs. 461. *Et prodit corpore Cepheus*] Alii *peffore*. Similis varians lectio occurrit supra. *Dedi prodit pro vulgato promit*.

vs. 463. *Obit et Lepus*] Male alii: *obiit simul*.

vs. 465 — 469. *Crus dextrumque — depellit nomine Nauem*] Ordinem horum versuum restituit Grotius. „Nam Perseus,“ inquit, „et puppis Argus ex Arati mente Sagittario oriente occidunt. Aratus omnia quae ad Aurigam pertinent suo more coniungens dixit, *τὰ νείατα* eius sub Sagittario occidere, sed non manum dextram et Capram et Haedos, quae Capricorno demum oriente occidunt. Cicero contra ea distinguenda putauit, et quae sub Sagittario, ab iis, quae sub Capricorno occidunt, censuit separanda. Idem et Cicero et alii interpretes fecerunt in sua translatione, praesertim in tertia hac Phaenomenorum parte, quae *περὶ συνανατολῶν καὶ συνδυσμῶν* tractat, quod videre ex diligenti collatione persfacile est. Sed Critici quidam fidentiores dum Ciceronem in Arateum ordinem redigunt, non considerarunt, se et contra Arati et contra Ciceronis mentem vadere, dum Perseum et puppim Nauis iis annumerant, quae Capricorno oriente occidunt; sed duos hos versus:

*Crus dextrumque pedem linquens obit infera Perseus
In loca; tum cedens a puppi linquitur Argo.*

alii in fine huius Fragmenti posuerunt, alii ante duos ultimos collocarunt. Vtrumque, vt patet, perperam."

vi. 470. *emergunt alite lapsu E terris volucreis; existit clara Sagitta*] Vulgata erat lectio: *emergunt alite lapsum* (aliae edd. *alites una*, contra metrum), *Et volucris terris existit clara Sagitta*. Vt equidem dedi, emendauit Turnebus, probante etiam Grotio. Volucres intelliguntur Aquila et Olor. Haud diffiteor tamen, in Turnebi emendatione me offendere, quod volucres *lapsu alite emergant*.

NOTAE

IN M. T. C I C E R O N I S

PROGNOSTICORVM ARATEORVM
FRAGMENTA.

FRAGM. II.

Ast autem tenui quae candet lumine Phatne] Ex emendatione Patricii a Grotio quoque recepta. Vulgo: *quae candent lumine Phatnae*. Cf. Plin. H. N. XVIII. cap. ult. *Sunt in signo Cancri duae stellae paruae, Aselli appellatae, exiguum inter illos obtinente nubecula, quam Praeseptia appellant. Haec cum caelo sereno apparere desierit, atrox hyems sequitur* etc. In Grotii Diosmeorum Arati versione metrica, cui fragmenta Ciceronis intertexta sunt, perperam, ipso Grotio notante, impressum: *Ast vero tenui caligans lumine Phatne*. In exemplo meo Syntagmatis Arateorum Grotii adscripsit docta manus: *Ast autem tenui quae splendet lumine Phatne*.

III.

vl. 7. *Raua fulix*] Codd. mss. librorum Ciceronis de *Diuinatione*, in quibus hi versus citantur, habent: *Rana fulix*, quare arbitrati sunt interpretes Ciceronis, hunc ad ranas tempestatis praenuntias respexisse, quemadmodum in epist. ad. Att. XV, 16. et in ipsis libris de *Diuinatione* I, 9. haud multo post fragmentum nostrum. Grotius in

234 NOTAE AD CICER. ARAT. FRAGM.

veteri codice inuenit: *Raua fulix*. Rauus color est ἐπι-
 ξουθός Arato. Forsitan apud Aratum pro: ἐπὶ ξηρὴν
 ὄτ' ἐρωδιός Cicero legit: ἐπιξουθός ὄτ' ἐρωδιός. Auienus
 habet *Parua fulix*, quod itidem in *Raua fulix* mutan-
 dum esset, si Grotii coniecturam recipere volumus. Cf.
 not. ad Arat. Dios. vs. 181 sq. Vol. I.

IV.

vs. 5. *Et matutinis acredula vocibus inflat*] De *acre-*
dula cf. Grot. ad h. l. et not. ad Arati Dios. vs. 216.
 Vol. I.

V. NOTAE

V.

N O T A E

A D

G E R M A N I C I C A E S A R I S

A R A T E A.

NOTAE
AD GERMANICI CAESARIS
ARATEA.

vs. 1. *Ab Ioue principium magno deduxit Aratus
Carminis; at nobis, genitor, Tu maximus auctor;*] Ma-
luit Grotius sic distinguere:

Ab Ioue principium magno deduxit Aratus;

Carminis at nobis, genitor, Tu maximus auctor;

Verum interpunctio vulgata melior est, et in *auctor* sub-
intelligendum *carminis* ex antecedentibus. *Genitorem*
haud dubie innuit Germanicus Augustum, quamvis im-
proprie se huius filium appellet, cum esset hic avus, ille
nepos per adoptionem; erat enim ille Drusi Claudii, qui
Augusti priuignus erat, filius, postea a Tiberio patruo
adoptatus, Augusto Tiberium adoptante, factus est Au-
gusti nepos. Allocutus est Germanicus infra quoque Au-
gustum, vt vs. 16

Pax Tua, Tuque adsis nato, numenque secundes.

vs. 558.

Hic, Auguste, Tuum genitali corpore numen

Attonitas inter gentes, patriamque pauentem,

In coelum tulit, et maternis reddidit astris.

Ad se ipsum respexit cum adulatione Augusti infra vs. 185.

— — *prodest maiestas saepe parentis.*

Cf. Manil. Astron. I, 7 sq.

vs.

vs. 5—10. *Quantum etenim possent*] Cf. Auien. vs. 55 sq.

*Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes?
Autumni reditu cur sub gelido Capricorno
Bruma pruinosi iuga tristia solueret anni?
Cur spatium lucis madidae cum tempore noctis
Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi
Aequarent? —*

Ab utroque poeta, Germanico et Auieno, Astronomia ex solstitiis et aequinoctiis describitur; desumfit tamen Auienus haec, Arato intacta, ex Germanico. — Restitui cum Grotio *possent* pro vulgato *possint*, nam interrogatiue haec et sequentia accipienda sunt. Ex vulgata lectione:

Quantum etenim possint anni certissima signa
— — — — —

*Si non parta quies Te praeside, puppibus aequor,
Cultorique daret terras, procul arua silerent*
nullus exit idoneus sensus. Rescribendum itaque:

Quantum etenim possent anni certissima signa,
— — — — —

*Si non parta quies Te praeside puppibus aequor,
Cultorique daret terras? Procul arua silerent.*

Iam sensus totius loci est hic: Quid iuaret solstitiorum et aequinoctiorum cognitio, nisi Pax, te auctore data, concederet nautis mare et terram colonis tuto usurpandam? sane arua squallerent; hoc enim est *silere* poetis. Coniunxit Germanicus nautas et colonos, quorum vñibus maxime inseruit Astronomia. Pro *arua* Ms. habet *arma*. Male.

vs. 11. *Nunc vacat*] Ita Ms. Pessime vulgo:

Nunc vocat, audaces in coelum tollere vultus.

Imitatus est Auienus vs. 73.

Iam placet in superum visus sustollere coelum.

vf. 13. *quid scitus vitet arator*] Ex Ms. dedit Grotius. Edd. antiq. *quid vitet doctus arator*.

vf. 15. *Haec ego dum Latiis conor praedicere Musis, Pax Tua, Tuque adsis nato, numenque secundes*] Vulgo:

Haec ego tum laetis cogor praedicere musis,

Ms. *latis* pro *laetis*; hinc Grotius *Latiis* legendum con-
sult, quod equidem in textum recepi, vti alteram eius-
dem emendationem *conor* pro *cogor*, qua nihil verius.
In versu sequenti pro *numenque secundes* coniici potest:
carmenque secundes. Verum *numen* est hoc loco spiritus
poeticus (*la verue*).

vf. 17. *Caetera, quae toto fulgent vaga sidera mun-
do*] Similiter Cicero:

Caetera labuntur tacito coelestia motu.

Argutatus est Grotius, Ciceronem melius rem expressisse
obseruans, cum *axis* sit inter *coelestia*, non inter *sidera*.

vf. 19. *Axis at immotus*] Edd. antiq. *Axis stat im-
motus*. Male. Correxerit iam Morelius.

vf. 20. *Libratasque tenet*] Manilius Astron. I, 287.

Libratumque gerit diuerso cardine mundum.

vf. 21. *Orbem agit. Extremum geminus determinat
axem, Quem Graii dixere polum*] Ita recte distinxit
Grotius. Vulgo:

Orbem agit extremum. Geminus determinat axem.

Cf. not. ad Arat. Phaen. vf. 23. Vol. I. p. 382. In non-
nullis edd. antiq. male *geminis*.

pars merfa sub undas] Ms. *quo merfa*. Perperam;
sequitur enim: *pars celsa sub horrifero Aquilone*. *Par-
tem poli*, recte monuit Grotius, dixisse Germanicum pro
altero polo, vt et Auienus vf. 93:

— — *Oceano pars*

Sublime erigitur; subit altera merfa sub undas

Pars Erebum;

Neque

Neque aliter Cicero in Arateis Fragm. XXXII. vs. 8. dixit *tertia pars lateris* pro tertio latere. Est species aliquatenus pars generis, et polus arcticus et antarcticus sub polo omnino comprehenduntur, ut primum, secundum, tertium latus sub latere omnino. Pro *polum* edd. habent nonnullae graecam terminationem *polon*, ut et in sequentibus *Arctoe* pro *Arcti*. Equidem semper latinam terminationem restitui, quod semel animaduertisse sufficiat.

vs. 24. 25.] Hos duos versus imitatus est Auienus vs. 101:

Contemplare sacras ut mundus subiicit Arctos.

Sic astrum dici Cnidius dedit; Ausone easdem

Voce feras Vrsasque et Plaustra vocare solemus:

Fabula nanque, Vrsas; species dat Plaustra videri.

vs. 26. *Plaustrae, quae facies stellarum est proxima vero*] Edd. *Plaustrumue*, et facies stellarum est proxima vero. Ms.

Plaustra, quaeque facies stellarum proxima vero inuito metro. Vti nos dedimus, correxit Grotius. Cf. Auienus h. l.

vs. 27. *Tres temone, rotisque micant sublime quaternae*] Non bene vulgo distinguitur:

Tres temone rotisque micant, sublime quaternae.

vs. 29. *caput alterius*] Ms. *ulterius*. Male.

vs. 30. *pronas rapit orbis in ipsos Decliuēis humeros*] Ms. *axis* pro orbis et *declines* pro *decliuēs*. Non male. Occurrit quoque infra vs. 61 in msto: *serpentis decline caput* pro *decliue caput* in vulgatis.

vs. 31. *Veteri si gratia famae*] Ex emendatione Grotii. Arat. Phaen. vs. 30. *εἰ εἰς τὸν δῆν*. Edd. antiq. *Veteris si gratia formae*, nullo sensu. Ms. *veteris si gratia famae*.

vs. 33. *Donauit coelo*] Ms. *Donabit*. Vitiose.

vs. 34.

vf. 34. 35. *Quod fidae comites prima incunabula magni Fouerunt Iouis*] Sic emendauit Schraderus, et legi *Fouerunt* etiam in cod. quodam msto, testatus est Petrus Scriuerius. Vulgo: *Viderunt Iouis*. Ed. Aldin. habet:

Quod fidei comites prima incunabula magni

Fuderunt Iouis attonitae, cum furta parentis.

In cod. mf. Grotii vf. 35 male deerat. Grotius vulgatam lectionem retinuit. Cf. not. ad Arat. Phaen. vf. 33. p. 384.

vf. 38. *Diſſaei exercent dominae famuli Corybantes*] Versus est corruptissimus. Verae lectioni proxime fortitan accedit Aldina: *Diſſa exercere dominae*; nam leuissima mutatione legi potest: *Diſſa exercerent*, et sensus euadit sanus. Mutarunt edd. seriores lectionem Aldinam in *Diſſaei exercent* vel *Diſſaei exercerent* (non vt in notis Grotii operarum peccato impressum est: *Diſſaei existent*). Ms. Grotii: *Diſſaei texere Datis*. Hinc Grotius exsculpsit lectionem:

Diſſaei texere Atydis famuli Corybantes,

notum enim omnibus, Corybantes Atydis et Deorum matris ministros fuisse.

vf. 40. *Dat Graiis Helice cursum*] Vulgo: *curfus*. Minus bene.

vf. 44. *septem quam Cressia flammis*] Ms. *qua*. Male.

vf. 48. *abrupti fluminis instar*] Edd. antiq. *luminis instar*. Male. Arat. Phaen. vf. 45. οἷον ποταμοῦ ἀπορροῆς, quod egregie expressit Germanicus. Minus apte Cicero:

— *rapido cum gurgite flumen.*

Auienus vf. 139.

Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu.

Cf. Virgil. Georg. I, 245. Manil. Astron. I, 311 sq.

vf. 49. *volumina versat*] Ita Ms. Vulgo: *volumina torquet*.

vf. 50. *superatque illas mirabile monstrum*] Ms. *supra*. Forſitan Germanicus ſcripſit: *ſupera*, vt Cicero ſolet. Arat. Phaen. vf. 46 μέγα θάυμα, δράκων.

vf. 51. *Caudā Helicen ſupra tendit, redit ad Cynofuram*] Ita Ms. Vulgo: *Cauda Helicen ſuperat, tendit ſimul ad Cynofuram*.

vf. 52. *qua deſinit ultima cauda*] Ms. *quam*. *Perperam*.

vf. 53. *Hac caput eſt Helices; flexu comprehenditur alto Serpentis Cynofura; ille explicat amplius orbes*] Sic reſtituit e miſto et diſtinxit Grotius. In vulgatis:

Hac caput eſt Helices; flexu comprehenditur atq

Serpentis; Cynofurae ille explicat amplius orbes.

Arat. Phaenom. vf. 52. Σπειρή δ' ἐν Κυνόσουρα κάρη ἔχει. Cf. not. ad h. l. Vol. I. p. 386.

vf. 58. *Tempus dexterius qua ſignat ſtella Draconis, Quaque ſedet mento, lucet nouiſſima caudae; Extremum qua Helices ſidus micat; hac radiatur Serpentis decliue caput, qua proxima ſigna*] Vulgo vf. 58. *dexterius quae*; Ms. Grot. *dexterique*. Vf. 59. vulgatae edd. habent: *Quaeque ſedet mento, lucet nouiſſima cauda*. Repoſui ex miſto *Quaque*; in reliquis vulgatam lectionem ſeruaui. Grotius malebat:

Quaque ſedet mentum, luxere nouiſſima caudae.

vf. 60. *pro qua proxima ſigna* edd. vulg. *quae proxima ſigna* et Ms. *utque proxima ſigna*. Cf. Arat. Phaen. vf. 58.

Λοξὸν δ' ἐστὶ κάρη, νεύοντι δὲ πᾶμπαν ὅμιεν

Ἄκρην εἰς Ἑλλήης οὐρῇν· μάλα δ' ἐστὶ κατ' ἰθὺ

Καὶ στόμα καὶ προτάφοιο τὰ δεξιὰ νειάτω οὐρῇ·

Κεῖνη πᾶν κεφαλὴ τῇ νήχεται, ἥχι περ ἄκραι —

„Eſt haec altera capitis ſerpentis deſcriptio, ex Arctico circulo. Sed non videtur Germanicus Arati mentem recte cepiſſe; niſi dicamus, Vrfas pro arctico circulo deſcribi,

scribi, et inde proxima signa occasus ortusque dici, quemadmodum multi apud Homerum, qui solas Arctos ait immunes Oceani, Circulum intelligunt. Nam quaecunque in Arctico sunt circulo numquam occidunt; est enim *μεγιστος τῶν ἀειφανῶν*.“ Grotius.

vs. 62. *qua proxima signa Occasus ortusque uno tanguntur ab orbe*] Rescripsi cum Grotio *ab orbe* pro vulgato *ab ore*. Nam quid hoc est: Serpentis os ibi est, ubi Vrsae ab ore tanguntur?

vs. 64. *Arcti Semper inocciduis seruantes ignibus axem*] Vulgo: *in occiduis*. Male.

vs. 65. *Haud procul Effigies inde est defecta labore*] Versus hic et quatuor sequentes de Nixo desiderantur in Misto Grotii, in quo etiam ordine perturbato Draconem sequitur Arctophylax, Arctophylacem Corona, Coronam Ophiuchus, Ophiuchum Virgo — Pro *Effigies inde* ed. Aldin. habet corrupte *Efficiens unde*. Effigies Arato Phaenonom. vs. 64. dicitur *Εἰδωλον*.

vs. 66. *Non illi nomen*] Ed. Aldin. *Non illi Numen*. Male. Aratus l. l. *τὸ μὲν οὐ τις ἐπιστάται ἀμφιδόν εἰπεῖν*.

vs. 69. *Serpentis capiti figit vestigia saeua*] Ita e Misto restituit Scriuerius. Vulgo: *saeva*. Grotius ad h. l. Scripsit Germanicus *laeua*; sed quia Critici prioris saeculi Aratum viderunt pedem dextrum exprimere, quem sequitur Auienus, locum hunc mutauerunt. Debuerant saltem Hyginum consulere, qui disertis verbis ait, laeuo pede caput Draconis opprimi; debuerant ipsum situm consulere, qui satis iudicat, Nixum dextro pede, sinistro capiti Draconis instare. Ipse scholiastes fatetur, *lacuum* poni debuisse, sed ait, vt Aratum excuset, *τὸ δεξιτεροῦ* ad *Δράκοντος* referendum, vt sit *δεξιτεροῦ Δράκοντος* pro *βασσιωτέρου*. Sed non persuadet. Notae nobis nugae Scholiastarum, qui numquam fateri volunt, auctorem suum

errasse, h. e. hominem esse. Itaque sententias eius mordicus retinent, neque vnquam patiuntur, veritatem auctoritati praeferri. Sed ipse Germanicus nonne satis cauet, haec de dextro intelligi, cum praeiunxit: *Dextro namque genu Nixus*. Constat enim, alterum esse pedem, quo nititur, quam quo verticem Serpentis premit. Itaque restituenda hic Germanici lectio vetus et vera, etiamsi contra Arati mentem, a qua discedere Germanico non tam stricta religio. Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 69. Vol. I. p. 391.

vs. 70. *Claro Ariadnes qua sacrata est igne Corona*] Sic Ms. Grot. Vulgo:

Clara Ariadnaeae propius stant signa Coronae.

Manil. Astron. V, 251.

— tollentur ab undis

Clara Ariadnaeae quondam monimenta Coronae.

Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 71. Vol. I. p. 391. Malebat tamen Grotius apud Germanicum legere:

Clara Ariadnaeae qua stant sacra signa Coronae;
sed secutus sum equidem lectionem Msti, etiam a Scriuero in codice suo repertam.

vs. 71. 72. *Terga nitent stellis; at qua se vertice tollit, Succiduis genibus lassum et miserabile sidus*] Aldus hos versus ad Coronam retulerat et scripserat:

Terga nitet stellis, a quo se vertice tollit

*Succiduis genibus lapsum et miserabile * **

Eandem lectionem tuetur ed. Basileensis. Apparet, in versu altero vocem vltimam deficere. Cuius loco edd. posteriores, vt Morelliana et Sanctandreana, habent *monstrum*. Egregios vero homines, inquit Grotius, qui quod deest in auctoribus, suopte ingenio supplent et pro genuinis venditant! Et quaenam ratio est, cur *Engonasin* vocetur *monstrum*? Vera itaque msti lectio, quam exhibui. Coniungenda haec sunt cum superioribus, vbi Germanicus de Nixo locutus est. Aratus Phaen. vs. 73.

Νῶτα

Νώτῳ ὑποστρέφεται κεκμηκότες Εἰδώλοιο,

Νώτῳ μὲν Στέφανος κελάει, κεφαλῇ γέ μιν ἔκρη

Σκέπτει παρ κεφαλὴν Ὀφιούχου.

Praetulit Grotius *gemibus lapsum* lectioni nostrae *genibus lassum*; respondet autem *lassum* melius Arateo κεκμηκότες Εἰδώλοιο. Nec dici potest, Nixum lapsum esse.

vs. 74. *Hæc Ophiuchus erit, longe caput ante notabis*] Vulgo: *Hic Ophiuchus erit, longe caput ante nitendo*. Correxuit Grotius. Pro *Hic* reponendum erat *Hæc*, scil. parte; respicit enim ad antecedens: *qua se vertice tollit*. Pro *nitendo* Ms. Grot. *notabilis*, quod tamen versus non admittit. Legendum utique *notabis*. Arat. Phaen. vs. 76. ἐπιφράσσαιο.

vs. 76. *Illis languet honos, humeris manet integer ardor*] Ex emendatione Grotii, mistum secuti. Vulgo: *Illis languet honor humeris, manus integer ardor*. Male. In nostra lectione in *Illis* subintelligendum ex superioribus est *membris*.

vs. 76. *Luna etiam pleno mensem cum diuidit orbe*] Ita Ms. praeterquam quod in hoc mense legitur. Vulgo vocibus transpositis:

Luna etiam mensem cum pleno diuidit orbe.

vs. 82. *Est impar etc.*] Deest versus in Ms. Grotii.

vs. 83. *per lacuam*] Ms. *per laeuum*.

vs. 84. *a laeua distantia*] Ms. *ad laeuam distant ea*.

vs. 86. *fulget crinita corona*] Ita Ms. Recte. Vulgo *lucet*. Vitiose in Ms. *exaratum crinata*.

vs. 87. *At qua se dorso sinuabit lubricus Anguis*] Sic bene rescripsit Grotius ex Mito. Vulgo: *Ad quam si dorso peruadit lubricus Anguis*. *Ad* pro *At* habet etiam Ms. Perperam.

vs. 88. *Insigni coelum perfundunt lumine Chelae*] Vulgo: *Insignes*. Sed melior Miti lectio. Cf. Arat. Phaen.

vf. 89. *Insigni hic noua significatione sumitur pro ἀσκή-
μας. Nam Chelae sunt teste Arato Φαέων ἐπιδευέες.*

vf. 89. *Ipsam Helicen sequitur senior, baculoque mi-
natus] Ita Ms. Vulgo: Inde Helicen. Pro baculo Ms.
male habet iaculo. Baculus est ὁ καλαύροψ. Pro minatus
ed. Ald. minatur.*

vf. 90. *Siue ille Arctophylax, seu Bacchi ob munera
caesus Icarus ereptam pensauit sidere vitam] Sic utique
cum Grotio legendum. Vulgo corruptissime:*

*Se velle Arctophylax, brachiorum munera caecus
Icarus ereptam pensauit munere ripam.*

*Ait Germanicus caesum ob Bacchi munera Icarum; ita
enim appellat Tibullus Eleg. IV, 1, 9:*

— cunctis Baccho iucundior hospes

Icarus, ut puro testantur sidera coelo.

Graeci plerumque Icarium nominant.

vf. 95. *Virginis inde] Restituit hunc versum in edd.
vulg. omissum Grotius ex Mito. Deest in hoc versus se-
quens. Vterque tamen est necessarius.*

vf. 97. *Quam Te, Diua, vocem? Tangunt mortalia
si Te Carmina] Male vulgo: Quam te diua vocant, tan-
gunt etc. Cf. Auienus vf. 273 sq.*

vf. 99. *medio mihi cursu] Ms. curru. Male.*

vf. 102. *Aurea pacati regeres] Ms. regeret. Male.*

vf. 104. 105. *Seu genus Astraei fueris, quem fama
parentem Tradidit astrorum, seu vera intercudit aevo Or-
tus fama tui] Ita optime locum constituit Morellius,
quicquid dixerit Grotius. Ed. Ald. habet:*

*Siue illi astra genus fuerit, quem fama parentem
Tradidit Astrorum, se vero intercipit aevo.*

*Ms. Grotii: siue illa Astraei genus est. Male quidem, sed
ad veritatem propius. Grotius legendum censuit: siue
illa Astraei genus es, hoc est, siue Tu illa es Astraea,
Astraei filia. Durissime, ut quiuis sentiet. Recepi itaque
lectio-*

lectionem Morellianam in textum; mutavi autem e msto Grotii vs. 105. *vero*, vti olim legebatur, in *vera*, scil. fama.

vs. 107. *nec' dedignata subire*] Ed. Ald. *designata*. Ms. *subiret*. Vtraque lectio vitiosa.

vs. 108. *et pueros sine crimine, Diua, Penates*] Ex msto Grotii. Vulgo male: *et pueros mores sine crimine, Diua*.

vs. 109. 110. *rude vulgus in omnes Formabas vitae sinceris artibus usus*] Iterum ex msto. Vulgo: *in annem Formabas vitae sinceris artibus usum*. Approbavit Grotius Msti lectionem; malebat tantum *sinceris* pro *sinceros*, in quo tamen ei non adstipulor.

vs. 112. *discordia nota*] Aliae edd. *discordia nata*. Nostram lectionem tuetur quoque Lactantius Instit. de iustit. V, 5. Arat. Phaen. vs. 108.

Οὐκ ὡς λευγαλέου τότε ναῖκος ἠπίσταντο.

vs. 114. 115. Ordo verborum est: Neque auidissima spes per dubios ventos petebat fabricata naue diuitias procul amotas. — Ed. Ald. *petebant* pro *petebat*.

vs. 117. *terminus agri*] Auienus vs. 309.

*Nullus telluri limes datus, indice nullo
Culta secabantur, neque iam discretio campum
Metiri in dominos monstrauerat —*

Cicero, cuius versus seruauit Lactantius l. l.

Ne signare quidem, aut partiri limite campum

Fas erat, in medium quaerebant —

Arbitratur itaque Grotius, excidisse in graeco textu Arati vnum versum, aut potius *διακρίσις* apud Aratum Latinos interpretatos esse non *disceptationem*, sed *discretionem*, vt nominat Auienus, aut vt Icti loquuntur, *communi diuidundo iudicium*. Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 112. Vol. I. p. 395.

vf. 118. *Praestabat dominis*] Ms. Grot. *dominus*.
Male.

vf. 122. *tristisque genas abscondita vitta*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *tristisque genas abscondita ripa*. Ms. Grot. *tristesque*. Versus utique erat corruptus. Acute Grotius animaduertit: Supra vf. 91. habuimus in vulgatis *pensauit munere ripam pro pensauit fidere vitam*. Ut ibi *ripam* pro *vitam* positum, ita hîc *ripa* pro *vitta*, inter quae literae tantum repetitae est differentia.

vf. 123. *Nulliusque larem*] Ms. *Nullius larem*. Idem quoque male in sequenti versu: *coetus notauit* pro vulgato: *coetusque notauit*.

vf. 126. *Degeneres semper semperque habitura nepotes*] Ex Msto. Male vulgo:

Degeneres quae habuit semperque habitura minores. Cf. Arat. Phaen. vf. 123. 124. quem etiam expressit Horatius Od. II, 7, 46 sq.

Aetas parentum peior auis tulit

Nos nequiores, mox daturus

Progeniem vitiosorem.

In versu antecedenti 125 ed. Ald. vitiose habet: *Increpito partum* pro: *Increpat, O patrum*.

vf. 127. *Quid me cuius ablit usus per vota precatis?*] Sic legendum est autoritate Msti Grot. Corrupte vulgo:

Quid me nunc habitus super et mala vota vocatis?

Pro *precatis* Grotio arrisit *procatis* i. e. poscitis. Festus: *Procat dicebant pro poscit*. Sensus eodem redit, et dubito, an non Germanicus sibi permiserit usum verbi *präcare* pro *precari*, forma actiua, necessitate metrica adactus.

vf. 129. *Artibus indomitis tradam*] Male ed. Ald. *tradant*. Morel. Sanctandr. *tradent*.

vf. 130. *super montes abit*] Deest *abit* in Msto. Ed. Ald. vitiose *super monitus abit*.

vf. 133. *vitiis demersa resistunt*] Ms. Grotii *dimensa*. Perperam. In vulgatis edd. praeterquam in Grotiana, sequebatur versus hic:

Quisque priora tenet vestigia, quisque secunda,
qui cum male esset repetitus ex vf. 142 infra, atque etiam in Msto non legeretur, recte a Grotio deletus est.

vf. 136. *Deseruit propere terras iustissima Virgo*] Ms. *proprie*. Male. Citat hunc versum Lactant. Institt. V, 5.

vf. 137. *Et coeli sortita locum*] Grotius: „Si mihi persuadere possim, Germanicum voce paullo antiquiore vsum, non dubitarem hîc legere:

Em coeli sortita locum —

Festus: *Em pro Eum ab eo quod est Is*. Sensus tale quid postulat et forte hoc ipsum.“ Poteſt tamen etiam in *sortita* facile eſt ſuppleri; tum docta Grotii emendatione non erit opus:

vf. 138. *Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes*] Ms. *in occaſu*. Homer. Odyſſ. V, 272.

— ἄσπερῳντι καὶ ὀψὲ δύνοντα Βοώτην.

Cf. II. XVIII, 486. Catullus in Coma Berenices LXVI, 65.

Virginis et saevi contingens nanque Leonis

Lumina Calystoi iuncta Lycaoniae

Vertor in occasum tardum dux ante Booten,

Qui vix sero alto mergitur Oceano.

vf. 139. *praeſtanti lumine*] Ms. *praeſtantis*. Male.

vf. 140. *Helicen ignis*] Non bene vulgo: *Helicenque ignis*.

vf. 141. Quinque hi versus in Msto Grotii αὐτορπάφῳ deſunt; ſed in ea deſcriptione, quae litera recentiori facta eſt, deeſt verſus 142. legiturque perperam vf. 141. bis *quidque* pro *quique*; vf. 143 *qua* male pro *qui*; vf. 145 *ignoti* bene pro *ignotae* aut *ignotis*. — Non in-

tellexit autem Aratum Germanicus; ille tres tantum stellas refert, hic quinque. Arat. Phaen. vs. 143.

Οἷός οἱ πρὸ ποδῶν Φέρσται καλός τε μέγας τε
Εἷς μὲν ὑπωμαίων, εἷς δ' ἱξυόθην κατιόντων,
Ἄλλος δ' οὐραίοις ὑπὸ γονύασιν·

Recte hos versus interpretatus est Auienus vs. 371.

*Qua sunt prima ferae vestigia, praeminet ignis;
Altera qua pedibus regio est clunalibus, ardet*

Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit.

Cf. Schaubach V. Cl. in not. ad Eratosthenis Catasterism. p. 84. In versu 143. vix sanum est: *et qui sua sidera reddit.* Forsitan legendum: *et qui sua lumina reddit.*

vs. 144. 145. *Namque alii — Vatibus ignoti priscis]* Ita legendum. Praecessit: *ignis non clarior ambit, Quique micat cauda* etc. Possit tamen etiam vulgata lectio: *Namque aliae — Vatibus ignotae priscis* defendi; subintelligendum enim *stellae*.

vs. 147. *At capiti suberunt Gemini]* Ed. Ald. *Ancipitis suberit gemini qua posterior pes.* Verba *qua posterior pes* recte ad Leonis descriptionem retulit iam Morellius. Arat. Phaen. vs. 148.

Ποσσί δ' ὑπ' ἀμφοτέροισι Λέων ὑπὸ καλὰ Φασίνοι.
Visa est, vt Grotius monet, haec Cancri et Geminorum descriptio nimis arcta librariis et pictoribus; itaque, quod ridiculum est, quaedam ex Auieno vs. 380 deprompta hinc inseruerunt hoc pacto:

*At capiti suberunt Gemini, prolemque Tonantis
Egregium, et proprio post reddita numina coelo;
Nam Lacedaemoniis cum Mars caluisset Aphidnis,
Protinus alternae germanos tempora vitae
Iupiter attollit, coelique in celsu receptans
Aeternae flagrare facis iubet ignibus ambos.
Qua media est Helice, subiectum respice Cancrum,
Qua posterior pes, et duro concava dorso*

Tegmina

*Tegmina curvantur, geminus micat ardor in auras;
Forma solet; dispar Chelorum flamma coruscat;
Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro.*

Laeua duas pigro succendit fomite flammās.

Praeter alios errores, a librariis admissos, versus etiam multi, qui in Auieno sunt, desiderantur mutila sententia. Sed de his ad Auienum.

vs. 148. *Horrentesque iubas*] Ms. *Ora, horrentesque.* Male. Error ex similitudine literarum et soni natus.

vs. 150. *iam tum*] Vulgo *iam tunc.*

vs. 151. *Tunc lymphae tenues, tunc est tristissima tellus*] Ms. *Hinc Nymphae tenues,* quam lectionem non contemnendam putat Grotius, in quo ei tamen non assentior.

vs. 152. *Et densas laetus segetes bene condit arator*] Ms. *latus et condit.* Male.

vs. 153. *Ne mihi tunc remis pulset vada caerula puppis*] Ex Mito, qui etiam habet *tum.* Male vulgo: *vaga caerula.*

vs. 154. 155. *Dem potius ventis excusso vela rudente
Excipiamque sinu Zephyris spirantibus auras.*] Ita hos versus emendauit Grotius. Vulgo:

Dem potius ventis excluso vela rudente,

Excipiamque sinu Zephyris spirantibus auras.

Ms. Grotii:

Neu potius ventis excusso vela rudente,

Excipiantque sinus Zephyris spirantibus auras.

In altero versu malim equidem Ms. sequi et legere *Excipiantque sinus*, et in priori magis mihi arridet *Dent* pro *Dem*. Nam vs. 153. *Ne mihi tunc remis pulset vada caerula puppis* possit ita intelligi, vt aliis praecipiat poeta, neque tantum de se ipso loquatur, hoc sensu: *Daß mir alsdenn ia kein Schiff sich auf's Meer wage! u. w.* Vtrum legeris, sensus idem manet; quod enim sibi consultum putat

tat poeta, id etiam aliis, et vice versa. Virgilius Aen. III, 267.

— *excussos iubet laxare rudentes.*

Rudentes sunt, quibus antennae ad malum constringuntur.

vs. 156. *sive Atthide terra*] Restituit e Msto Grotius. Vulgatum: *sive inclyta forma* longe abscedit ab hac lectione. Dicitur autem Erichthonius *Atthide terra natus*, quia ibi et Panathenaea instituisse et templum arcemque aedificasse fertur.

vs. 157. *qui primus sub iuga duxit*] Vulgo: *qui curru*. Minus bene. Virgil. Georg. III, 113.

*Primus Erichthonius currus et quatuor ausus
Iungere equos.*

vs. 159. *in fidere reddit*] Male vulgo: *in fidera reddit*.

vs. 160. *Sic nulli currus*] Vulgo: *Sic nulli cursus*. Perperam.

vs. 162. *Ipsa ingens transversus abit laeua* Geminarum] Vulgo: *laeuam*. Aratum (Phaen. vs. 160.) ad verbum expressit Germanicus:

*Αὐτὸν μὲν μιν ἅπαντα μέγαν Διδύμων ἐπὶ λαίᾳ
Κεκλιμένον ἐήσις.*

Quare etiam mutavi *laeuam* in *laeua* (ἐπὶ λαίᾳ). *Transversus* est κεκλιμένος Arati.

vs. 164. *una putatur*] Lactant. Instit. lib. I. de falsa relig. cap. 21. *Ipsius autem, inquit, Cretici Iouis sacra quid aliud, quam quomodo sit aut substractus patri aut nutritus ostendunt? Capella est Amaltheae Nymphae, quae uerberibus suis aluit infantem, de qua Germanicus Caesar in Arateo carmine sic ait:*

— — *Illa putatur*

*Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans
Vbera Cretaeae mulsit fidissima caprae,
Sidere quae claro gratum testatur alumnus.*

Nostra

Nostra lectio *una putatur* a Lactantio contextus causa in illa *putatur* mutata est.

vs. 167. *gratum testatur alumnum*] Ita ex Lactantii loco modo adducto restituendum est. Vulgo: *gratum te gestat alumnum*.

vs. 168. *Hanc Auriga humero portans gerit; at manus Hoedos Ostendit*] Sic optime locum constituit Grotius. Vulgo: *Hanc Auriga humero totam gerit*. Ms. Grotii: *Hanc Auriga humero portans, in manibus Hoedos*; contra metrum, nisi dicas, *humeris et immanibus* legendum esse, quod vix probabile est. Ex variis his lectionibus Grotius nostram commiscuit. Poterit etiam vulgata seruari, cum sensus sit idem.

vs. 169. *nautis inimicum fidus, ubi illos Orbis ab Oceano celsus rapit*] Ex Mito. Vulgo male: *nautis inimicum fidus in undis. Orbis ab oceano celsus rapit*; sine sensu idoneo. Ed. Ald. *ob Oceano*. Perperam.

vs. 170. *haud semel Hoedi*] Ms. *ad semel Hoedis*. Edd. aliae aut *f. H. Male*.

vs. 174. *et lucidus ore minaci*] Ita Ms. Vulgo: *igne minaci*. Arat. Phaenon. vs. 167.

Πὰρ πρὸς δ' Ἡνιόχου κατὰν πεπτήοτα Ταῦρον.
Interpretatur Germanicus *πεπτήοτα minacem*, vt et alii.

vs. 175. 176. *Quamlibet ignarum coeli sua forma docebit, Et caput et patulae nares et cornua Tauri.*] Ex mito emendauit Grotius, paullulum tamen ab huius lectione recedens; ms. enim habet *quemlibet*. Vulgo pessime:

Quem Liber ignarum coeli formando docebat;

Et caput, et patulas nares, et cornua Tauri.

Sensus est: Forma Tauri, et caput, et nares et cornua etiam astrorum ignarum docere possunt, quia non opus habet aliis astris, a quibus designetur. Cf. Schol. ad Arati Phaen. vs. 167. Auienus vs. 441. *Proprio Taurum prenderis ore*. Aratus ipse:

— τὰ δὲ οἱ μάλ' ἀοικότα σήματα κεῖται·
 Τόλῃ ἢ κεφαλῇ διακέκρυται· οὐδὲ τις ἄλλω
 Σήματι τεκμήραιτο κάρη βοῶς, οἳ μιν αὐτοὶ
 Ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἐλίσσόμενοι τυπώσι.

Nec est quod quis dicat, *suum* non nisi cum reciprocatio-
 ne poni. Contrarium pluribus exemplis ostendit Scaliger
 ad Manil. Astron. I. vs. 360. not. p. 49.

vs. 177 — 179. *Fronte micant Hyades, quae cornus
 flamma sinistri Summa tenet; subit haec eadem vestigia
 dextra Aurigae, mediâque ligat compagine binos*] Sic
 partim ex msto Grotius reposuit, partim ex coniectura
 emendavit. Corrupte vulgo:

*Fronte micant Hyades, quae cornua flamma sinistri
 Summa tenet, sub haec eadem vestigia dextra
 Aurigae, mediaque ligant compagine Diuos.*

nullo sensu et contra metrum. Ex msto Grotius reposuit
cornus pro *cornua*, laudans locum Marciani Capellae:
 „Quamvis ergo dissimilia sint senatus et exercitus, tamen
 sic genus et cornus in genitio dicendum est, quemadmo-
 dum Senatus et exercitus.“ In versu 178. retinuit Gro-
 tius *haec* pro *hac*, quod est in Msto. At in versu 179.
 ex msto *ligat* pro *ligant*; ex coniectura dedit *binos*, quam
 in textum migrare iussi. Possit vulgatum *diuos* retineri,
 si Iouem et Erichthonium intelligamus. Exit tamen sen-
 sus commodior, *binos* si legeris. Sensus est: Vna eadem-
 que stella tenet apicem cornu sinistri et pedem dextrum
 Aurigae. Aratus Phaen. vs. 174.

— — λαίου δὲ κεράτος ἄκρον,
 Καὶ πόδα δεξιτέρων παρακείμενον Ἡνιόχοιο
 Εἰς ἀστὴρ ἐπέχει.

Auienus vs. 447:

*Vna pedem Aurigae dextrum cornuque sinistrum
 Stella tenet pecoris —*

vs. 180. *Myrtilus exoritur summo cum fluctibus ore*] Recte ita in Msto legitur. Vulgo:

Myrtilus exoritur summo cum Piscibus ore
quod falsum est et Arato intactum. Expressit Germanicus hoc versu et proxime sequentibus Arateum (Phaen. vs. 176):

— — συναληλαμένοι δὲ φέρονται·

Ἄλλ' αἰὲ Ταῦρος προφερέστερος Ἠνιόχοιο

Εἰς ἑτέραν καταβῆναι, ὁμηλυσίη περ ἀνελθών.

vs. 181. *Totus cum Tauro lucet*] Ms. *Tutus*. Male.

vs. 184. *quia Iuppiter auctor*] Ms. *qua*. Male.

Arat. Phaen. vs. 181. ἀπὲ Διὸς ἐγγύθεν ἦσαν.

vs. 186. *Ipse breuem*] Ms. *breue*. Perperam.

vs. 187. *Diducō passu*] Edd. antiqq. *Diducō passim*. Male.

vs. 188—192] Dedi hos versus, quemadmodum illi a Grotio emendati et distincti sunt; nam in edd. antiquioribus locus hic legitur corruptissime ita:

— quantum latus a pede dextro,

Cepheus extremam tangit Cynohurida caudam;

Tantundem a lacuo distat minor; utraque iungit

Regula. Cepheos vestigia baltheus ambit.

Qua latus afflexum sinuosi respicit Anguis,

Cassiopeia virum residet sublimis ad ipsum.

Cod. ms. Grotii male habet *Tantumque* pro *Tantundem*.

Firmatur autem lectio Grotiana versibus Arateis Phaen.

184 sq.

Ἴση οἱ στάθμη νεάτης ἀποτείνεται οὐρῆς,

Ἐς πόδας ἀμφοτέρους, ὅσση ποδὸς ἐς πόδα τείνει.

Αὐτὰρ ἀπὸ ζώνης ὀλίγον καὶ μεταβλέψαιας

Πρώτην ἰέμενος καμπὴν σκολιοῦ Δράκοντος·

Τοῦ δ' ἄρα κ. τ. λ.

Notandum, Germanicum vno loco ad morem communis Graecorum linguae Κηφέας dixisse, altero ad morem lo-

num

num ΚηΦῆος. — *Latus Germanico est σταθμη, regula, linea.* Ita alibi in descriptione Zodiaci:

*In sex signiferum si quis diuiserit orbem,
Aequales partes succumbet regula binis
Inferior signis, spatii tantumque tenebit
Vna, sui lateris quantum a Tellure recedit.*

Duo postremi versus supra exscripti et emendati ad Cassiopeiae fidus pertinent.

vf. 193. *Clara, etiam pernox cum stellas Luna re-*
vulsit, Sed brevis] Sic emendauit Grotius. Vulgo:

Clara etiam pernox coelo cum Luna refulget.

Ed. Ald. vitiose *pernix*. Grotius secutus est Mstum, qui habet:

Clara etiam nox cum stellas Luna refulsit,
mutata vltima voce *refulsit* in *reuulsit*. Apparet ex versu
hiulco in Msto, librarii errore exaratum esse *nox* pro
pernox. Vulgata lectio potest defendi. Voluit haud du-
bie Germanicus, Cassiopeiam etiam plenilunio lucere;
nam subiungit aduersatiuam: *Sed brevis*. Eundem sensum
vulgata quoque lectio praebet. *Refulgere* h. l. est *über-*
glänzen, überscheinen. Quod Luna plena stellas coelo
reuellat, paullo durius at contortius mihi dictum videtur.
Non conuenit satis vulgata et Grotiana lectio cum Arato
Phaen. vf. 188.

Τοῦ δ' ἄρα δαιμονίῃ προκυλίνδεται οὐ μάλα πολλῇ,
Νυκτὶ Φαινομένη παμμήνιδι Κασσιόπειᾳ

Ad verbum Auienus vf. 460.

*Infortunatam spectabis Cassiopeiam;
Sed nec multa tamen, cum coelum lumine toto
Luna replet —*

Coniicit itaque Grotius, Germanicum in Arato legisse:

Τοῦ δ' ἄρα δαιμονίῃ προκυλίνδεται οὐ μάλα πολλῇ
Νυκτὶ Φαινομένη παμμήνιδι Κασσιόπειᾳ.

Hoc est ex versione Grotii:

*Non procul infelix coeli rapido orbe rotatur
Cassiopeia, nitens plena quoque lumine Luna,
Sed brevis etc.*

Constaret igitur hoc pacto Germanici sententia. Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 188. Vol. I. p. 402.

vs. 194. *Sed brevis et paucis decorata*] Ms. *Sed brevis est p. d.* omissa copula. Male.

vs. 195. *Qualis ferratos obicit clauicula dentes, Succutit et foribus praedicti vincula claustri*] Ita Ms. Grotius ad h. l. „Edd. vulgatae habent:

*Quales ferratos subicit clauicula dentes,
Succutit, et foribus praeducit vincula claustri.*

Vnde Scaliger fecit (ad Manil. I, 362. not. p. 48):

*Qualis ferratos vbicis clauicula dentes
Succutit et foribus reducit vincula claustri.*

vbicis pro *obicis* scriptum putans, et *reducit* prima producta Lucretiano more dici. Sed quia Auienus clauī comparat, et hoc ipsum in Arato vnius literulae mutatione potest obtineri, malim ita legi, ut nos posuimus ex Msti fide, aut, si quid mutandum, hoc modo:

*Qualis ferratos obici clauicula dentes
Succutit, et foribus praeducit vincula claustri.*

Nihil enim opus *vbici* scribere, cum Ms. non *subicit*, sed *obicit* referat. Et alias quoque *subici* eadem forma, qua *obici*, dici posse videtur, quod verbum Ennio quoque vsitatum. Mirandum autem non est, si secunda syllaba in *clauicula* producit, quae regulariter corripī debuerat, cum similia verba apud poetas, ut *cuticula* et *canicula* simili modo efferri videamus.“ Haecenus Grotius. Vide not. ad Arat. Phaen. vs. 192. Vol. I. p. 402.

vs. 197. *Talis disposita est stellis*] Ita bene Ms. Aratus *διὰστῆται*. Vulgo: *Talis dispositis stellis*.

vs. 198. *Sic tendit*] Ms. *Si tendit*. Perperam.

vf. 199. *Andromedam meritam non iusta piacula matris*] Ex Msto. Vulgo: *meritae*. Vtrumque ferri posse, monet Grotius; hoc, vt dicamus *iniusta piacula meritae matris*; illud, vt dicamus *immeritam piacula iusta matris*. Sed prius est venustius.

vf. 200. *Andromede*] Ms. *Andromedam*. Male.

totam quam cernere posse — licet] Reposuit ex Msto Grotius. Vulgo: *cernere nondum — licet*. Dictum est *posse licet* pro *licet* simpliciter, cuiusmodi phrasis saepius apud seriores poetas latinos reperitur. Apud Manilium occurrit: *potuit generare pro generavit*. Coniecit Grotius, pro vulgato *cernere nondum — licet* posse etiam legi: *cernere quamquam — licet*. Melius tamen lectio Msti, vt vera, retinetur.

vf. 201. *fic emicat ore*] Ms. *micat*. Male.

vf. 202. 203. *Sic magnis humeris candet nitor, hæc media ambit Ignea substricta lucet quae Zonula pallâ*] Emendauit sic Grotius ex msto. Vulgo:

Sic magnis humeris candens nitet, ac media ambit Ignea substricta fulget qua zonula palla.

vf. 204. *Sed poenae facies remanet, distractaue pandit*] Male edd. antiqq. *Sed pene*. Peius adhuc Ms. *pone*, quamuis vera lectio in hoc se prodat. Pro *distracta* habent edd. *districta*, quod eodem redit.

vf. 205. *Ceu duri teneantur robore saxi*] Vulgo: *ceui magni*. Ms. *robora*. Male.

vf. 206. Deest hic versus a Grotio e msto restitutus in edd. antiquioribus.

vf. 207. *Vertice et Andromedae radiat quae stella, sub ipsa Aluo fulget Equi*] Ex Msto. Corrupte vulgo:

Andromedae vero radiat quâ stella sub ipsa Aluo fulget Equus;

Ed. Ald. vitiosius: *Albo*.

vf. 208. *tres armos et latera aequis Distinguunt spatiis*] Iterum ex msto. Male vulgo: *tres armo, sed latera* etc.

vf. 210. *Ast ceruix*] Vulgo: *Et ceruix*. Minus bene.

vf. 211. *Spumanti mandit sed qua ferus ore lupato*] Ms. *seque ferus*. Perperam. Imitatus est Germanicus Virgilii versum Aen. IV, 135.

Stat sonipes et frena ferox spumantia mandit.

vf. 212. *Et capiti et longâ ceruice insignior*] Ita Ms. Recte. *Capiti ἀρχαῖκῶς* pro *capite*. Longa est epitheton ornans *ceruicis equinae*; laudari solent enim Homero quoque ἐριαυχένης ἵπποι. Arat. Phaen. vf. 210.

— — κεφαλὴ δὲ οἱ οὐδὲν ὁμοίῃ,

Οὐδ' αὐχὴν, δολιχὸς περ ἐών.

Vulgo: *Et capite et longe ceruice insignior* —

vf. 213. *Stella nitens, armis*] Ms. *Stella nitent armi*. Male.

vf. 215. *Primo praestat equum*] Ex msto. Vulgo: *Primo praestat equo*. Male. Grotius alias quoque coniecturas propinavit: *Primum praestat equum* i. e. *primae partes equum ostendunt*. Possis etiam legere: *Primum restat equi*. In sequentibus pro *rupta*, quod est in Msto edd. antiq. habent *rapta*, quod non omnino improbandum.

vf. 216. *Destituunt visus radios; hinc surgit imago*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *Destituunt, visus radiis hinc surgit imago*; absque sensu. Ms. habet: *Destituunt visus, rudis hinc surgit imago*. Non male. Rude enim opus Graeci vocant ἡμιτελής. Equus autem ἡμιτελής, ut et Aratus nominat. Partes illae Equi, siue stellae, quae non sunt, sed ex fabula esse finguntur, dictae sunt a veteribus cerni non posse ob oculorum defectum. Ita de septima Pleiade Germanicus vf. 258.

— *sed carpitur una,*

Deficiente oculo distinguere corpora parua.

Similiter hîc in Equi posterioribus. Vtram lectionem retineas, oportet *inde* vel *hinc* interpretari *ab his partibus*, vt apud Plautum et alios *unde* pro *a quo*.

vs. 217. *Gorgonis hic proles in Pierio Helicone*] Vulgo: *hinc*. Male; rectius *hîc* in Msto, in quo tamen ridicule legitur *imperio* pro *in Pierio*.

vs. 218. *decurreret unda*] Ms. *discurreret*. Non bene.

vs. 220. *nomen tenet Hippocrenes*] Vulgo: *Hippocrenen*. Sic Plautus: *Nomen Mercurii est mihi*.

vs. 221. *Fontis nomen habet*] Ita Ms. Vulgo: *Fontes nomen habent*. Male. Lectio Msti, ait Grotius, forte tolerari possit, si quidem fatemur, ita veteres recto casu extulisse, praesertim cum et Varro dicat, a *ponte* nominatum *pontis* analogicum magis esse quam *pons*. Sed putat simul idem vir *ἡπικνωτάτος*, transpositis literis scriptum fuisse: *Fons it nomen habet* pro *id*, vt saepe *set* pro *sed*, at pro *ad* et contra, in Msto inuenitur.

vs. 223 — 227. *Inde subest Aries, qui longe maxima currens Orbe suo spatia, ad finem non tardius Vrsâ Peruenit, et quanto breuiore Lycaonis Arctos Axem actu torquet, tanto perniciosior ille Distantes cursu properat contingere metas.*] Egregie restituit integritati hos quinque versus olim deprauatissimos Grotius partim ex msto, partim coniectura ex Arateis ducta. Vulgo:

*Inde subest Aries, qui longe maxima torrens
Orbis, et ad finem spatiis non tardior oram
Peruenit, et quando grauiore Lycaonis Arctos
Axem vel tutor quem tanto gratior ille
Distantes cornu properat contingere metas.*

In his aut nullus plane sensus inest, aut dissimilis versuum horum Arati Pnaen. vs. 225.

Αὐτοῦ καὶ Κριοῦ θωάταται εἰσι πέλευθοι
 Ὃς ῥά τε καὶ μήκιστα διωκόμενος περὶ κύκλα,
 Οὐδὲν ἀφαυρότερον τροχάει Κυνοσούριδος Ἄρκτου.

Auienus, optimus Arati interpres, vf. 518.

*Tunc celer ille Aries, longi qui limitis orbe
 Aethera percurrent, numquam Cynosuridos Vrsae
 Segnior ab lapsu conuertitur.*

Ms. Grot. vf. 224. habet *Vrsae* pro *Vrsā*, vt dedimus.

vf. 225. *breuior Helicaonis*; quare Grotius in ipso
 textu exhibuit: *graviore Lytaonis*; sed sequi equidem ma-
 lim propius Mstum, cuius lectio ipsi quoque Grotio fuit
 approbata in nota ad h. l. vf. 227. *cornu*, vt Ms. etiam
 agnoscit, in *cursu* mutatum est. In ceteris nostra lectio
 cum Msto consentit. Pro *Hinc Aries* in vulg. ed. Ald.
Hunc Aries. Male.

vf. 228. *Clara nec est illi facies*] Ita Ms. Vulgo:
Claraque non illi est facies.

vf. 229. *Officiat si Luna, sua virtute nitere*] Ms.
Efficiat, si Luna sua virtute niteret.

Male. Aratus Phaen. vf. 228.

Αὐτὸς μὲν νωθῆς καὶ ἀνάστερος, οἷα σελήνῃ
 Σκέψασθαι.

Schol. ad h. l. τὸ δὲ, οἷα σελήνῃ, ἀντὶ τοῦ, ὥσπερ ἐν
 πληθούσῃ σελήνῃ Φαινόμενος. Quem sequitur Auienus
 vf. 523.

— *nam quanti luminis astra*

*Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,
 Marcida Lanigeri tantas se forma sub auras
 Exerit, in tenui quamquam primordia Phoeben
 Orbe habeant, nullumque decus Dea proferat ore.*

Germanicus autem aliter Aratum intellexit; putauit enim,
 hunc dicere, Arietem plenilunio tantum lucere non
 posse; cum Auienus idem in nouilunio esse asserat. Ita-

que ~~est~~ apud Aratum non vt Auienus et Scholiaſtes pro *quemadmodum*, ſed pro *utpote* cepiſſe videtur.

vf. 230. *Sed quaerendus*] Ms. *ſed quaerendum*. Male.

vf. 231. Deest hic verſus in editt. antiquioribus, reſtitutus a Grotio.

vf. 232. *Vt Chelae, candens aut balthæus Orionis*] Ms. *ut balthæus Orionis*.

vf. 233. *Eſt etiam propiore Deum cognoscere ſigno*] Grotius ex mſto pro ſigno dedit *motu*, non ſpota tamen vulgata lectione. Sed eſt alia difficultas in voce *Deum* interpretanda. Coniicit Grotius, legendum *propiore d' eum* litera *d* interiecta, vt Plautus alique *mederga, tederga* extulerunt; ipſe tamen coniecturae parum tribuens. Forſitan pro *deum* reſcribendum *Crium*, quod graece Arietem ſonat, verum prima huius vocis ſyllaba producitur. Itaque neceſſe eſt, Deos interpretari ſtellas, qua ratione Germanicus potuit et ſupra Aurigam et Taurum Diuos dixiſſe; aut Deum interpretari Arietem, quia erat Neptuni filius, vt in fabulis legimus. Cf. Eratoſthen. Cataſterism. cap. 19. Hygin. fab. 188. et Schol. lat. ad noſtrum locum.

vf. 234. *donum hoc ſpectabile Nili*] Intelligit Germanicus Aegypti partem ad mare mediterraneum ſitam, per Nilum circumfluentem in figuram ſimilem τοῦ Δ formatam. Herodot. II, 5. Αἴγυπτος — ἐστὶ Αἴγυπτίοισι ἐπίκτητός τε γῆ, καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ. Manilius IV, p. 104. ed. Scaliger.

Et Libyam Aegyptique latus donataque rura.

vf. 235. *Diuitibus generatum undis in ſede notarit*] Repoſuit Grotius *generatum* e mſto pro *veneratum*, quod eſt in vulgatis. Idem mſ. habet *notabit*.

vf. 236. *aequata duorum*] Ms. *deorum*. Perperam. Manil. I. vf. 358.

*Succedit iniquo**Diuisum spatium, quod tertia linea dispar**Conspicitur paribus, Deltoton nomine fidus.*

vs. 238. 239. *Hunc Aries iuxta; medium Deltoton habebit Inter Lanigeri tergum et Cepheida moestam*] Male vulgo legitur et distinguitur:

Hinc Aries iuxta medium Deltoton habebit.

ita ut diuisus ab hoc versus sequens ad Piscium imaginem referatur. Sensus est: Aries iuxta tertium ductum Deltoti; Deltoton vero medium situm est inter Arietem et Andromedam. Versus igitur 238 et 239. iungendi sunt. Ms. Grotii *Hinc Aries*, id quoque male. Ed. Ald. recte habet *Hunc Aries*, quod male Morellius in *Hinc* mutauit.

vs. 240. *Hunc ultra gemini Pisces, quorum alter in Austros*] Sic recte edd. Ald. et Basil. Iterum Morellius male dedit *Hinc. Austros* reposui ex Msto. Vulgo *Austrum*.

vs. 242. *niueus quas procreat Haemus*] Grotius in textu legit *niueas*, scil. *stridentes auras*. Sed vulgata quoque lectio *niueus* seruari potest, et forsitan melius seruetur.

vs. 246. *dextram Andromedae cernetur ad vnam*] Sic legendum est. Vulgo *cernuntur*. Ms. Grot. *cernantur ad illum*. Vitiose. Quod autem *dextram* dictum sit, cum *sinistram* dici debuisset, est error ipsius Germanici.

vs. 247 — 249. Hi tres versus in edd. antiquioribus desiderati a Grotio e Msto restituti sunt. *Deuota virgo* est Andromeda.

vs. 250. *Tantus ubique micat*] Ex Msto. Vulgo: *Tantus et ille micat*.

vs. 251. *Dextera sublatae similis prope Cassiopeiam*] Ita Ms. Vulgo:

Dextera sublata similis prope Cassiopeiam.

Arat. Phaen. vs. 251.

Καὶ οἱ δεξιτερὰ μὲν ἐπὶ κλισμὸν τετάνυσται
Πενθερίου δ' Ὀφροιο —

Coniicit itaque Grotius, apud Germanicum legendum:

Dextra sublata solium prope Cassiopeae.

Auuenus vs. 575.

*Dextera moerentis solium prope Cassiopeae
Tenditur —*

vs. 252. *Sublimis fulget; pedibus properare videtur*]

Male vulgo distinctum: *Sublimis fulget pedibus; properare videtur.*

vs. 253. *findere plantis*] Ex msto. Vulgo: *tangere palmis.* Alatae fangebantur Persei plantae. Propertius Eleg. II, 30, 2.

Non si Pegaseo vesteris in aera dorso,

Non tibi si Persei mouerit ala pedem.

vs. 254—256. Suppleuit tres hosce versus, quibus edd. antiquiores carent, Grotius ex Msto. Pleiades sunt Tauri quidem signa, sed sub Persei poplite.

vs. 260. *Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas*] Bene haec, inquit Grotius, non tamen ex mente Arati. Videtur enim Germanicus in animo habuisse Phaen. vs. 259.

Οὐ μὲν πως ἀπόλωλεν ἀπενδρὴς ἐκ Διὸς ἀστήρ,
'Εξ οὗ καὶ γενεῇθεν ἀκούομεν —

vs. 261—263. *Electra, Alcyoneque, Celaenoque, Meropeque, Asterope et Taygete et Maea, parente Coelifero genitae, si vere sustinet Atlas*] Sic versus hos constituit et ex msto et coniectura Grotius. Vulgo:

*Electra, Alcyoneque, Celaenoque, Taygeteque,
Et Sterope, Meropeque simul, formosaque Maia,
Coelifero genitae, si vere sustinet Atlas —*

Haec vulgata lectio ex Auieno desumta est, vbi tamen recte *famosaque* legitur; nam sequitur *Prole Deo.* In nostra lectione *Maea parente* scriptura *Maea* ex Msto proposita non debet offendere. Cum enim in omnibus ferme

vocibus

vocibus *ae* diphthongum in *ae* vertant Latini, pauculae tantum sunt voces, in quibus vtramque literam seruauerunt, vt *Maia*, *Aiax*, quae cur non ad exemplum reliquarum latina diphthongo scribi possint, nulla est ratio. Vt. 263. *genitae* retinendum est suadente ipso Grotio, qui tamen in textu, operarum forsitan peccato, *genitas* dedit, vti in Msto legitur. Idem Ms. in eodem versu male habet *si ultro* pro *si vere*. Similis locutio supra vt. 165.

— *si vere Iupiter infans*

Vbera Cretaeae mulsit fidissima caprae.

vt. 265. *Lumine non multis Pleias certauerit astris*] Ita legendum. Vulgo: *Lumine non multo*.

vt. 266. Male deest hic versus in msto Grotii, vti quoque duo proximi versus perperam positi sunt post illos, qui infra sequuntur: *Plurimum acceptae et Deuitam effigiem*.

vt. 267. *veniens superimminet Auster*] Vulgo: *ventus supereminet Auster*. Pro *Auster* Mstus alieno loco, vt dictum est, *aestas* refert.

vt. 268. *Et cum surgit hiems ponto fugienda peritis*] Ms. *At* pro *Et*; in ceteris cum nostra lectione conspirat. Vulgo: *Et cum surgit hyems portu fugienda peritis*.

vt. 269—271. *Quin etiam Lyra Mercurio dilecta, Deorum Proli accepta, pio coelo nitet, ante labore Deuitam effigiem planta quae erecta sinistra*] Desunt tres hi versus in editionibus Grotianâ antiquioribus. Leguntur in Msto Grotii corruptissime sic:

Quin etiam Lyra Mercurio dilecta Deorum

Plurimum accepta prohs caelo nitet ante labore

Deuitam effigiem planta, erectaque dextra.

Quemadmodum equidem hos versus exhibui, emendati sunt a Grotio. Deorum prolem Germanicus vocat Argonautas.

vf. 272. *Tempora laeua premit torti subiecta Draco-
nis]* Ita Ms. Vulgo *Parthi* pro *torti*.

vf. 273. *Summa genu submersa tenet, qua se Lyra
versat]* Grotius ad h. l. „Hic versus huc non pertinet.
Et vin' coniecturam audire elegantem? Ponendus hic ver-
sus litera vna mutata eo in loco, vbi *συνανατελλόμενα
ταῖς χηλαῖς* referuntur, hoc modo:

Nixa genu species flexo redivit ardua crure

Summa genu submersa tenet, qua se Lyra versat.

Aut si voluit cum vulgatis malis, non pugnabo. Sensus
est: Engonasi genu illud, quod inclinatum est, laeuum
scil., oritur; alterum, quod prope Lyram est, adhuc sub-
mersum manet. Iuvat coniecturam meam, quod eo loco
Aratus meminit similiter Lyrae; ait enim Phaen. vf. 615.

Αἰεὶ γυνὴ, αἰεὶ δὲ Λύρη πεπτηῶτος.

vf. 274—276. *Contra spectat auem, vel Phoebi qui
fuit olim Cygnus, vel Ledaë thalamis qui illapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine textit]* Hanc lectio-
nem Grotius Msti vestigiis insistens concinnauit. Vulgo:

Contra spectat auem, vel Phoebi quae fuit olim,

Cygnus de thalamis candens qui lapsus adulter

Furta Iouis falsa volucer sub imagine textit.

In textu Grotius dedit: *qui fuit olim Cygnus, vel can-
dens thalamis*. Ms. habet: *qui fuit olim Cygnus Nilie-
daë thalamis*. Duas fabulas hîc Germanicus attingit, prio-
rem de olore Phoebi, posteriorem de Ledaë adultero.
Priorem neque Hyginus, neque anonymus Scholiastes
latinus, neque Auienus tetigerunt. Solus Theon agno-
vit ad Arati Phaen. vf. 279. Τοῦτον τὸν Ὀρνὼ οἱ μὲν
λέγουσιν ὄντα Κύκνον καταστρεψῆναι εἰς τιμὴν τοῦ
Ἀπόλλωνος, ἅτε μουσικὸν ὄντα.

vf. 276—279. Hi versus in vulgatis desunt; supple-
vit Grotius e Msto. *Defectum fidus, vt supra vf. 65.*

Haud procul Effigies inde est defecta labore.

Pro

Pro in *cygnum*, vt est in Msto, legendum in *cygno*.
Arati verba l. l. aliud sonant.

vs. 279. *Haud medii fulgoris*] Ed. Ald. Aut pro
Haud. Male.

vs. 281. *At laeua fugit*] Ms. *fulget*. Pessime.

vs. 283. 284. *Piscibus interlucet Equi latus, at caput
eius Dextra manu latices quâ fundit Aquarius exit*] Re-
stituit hos versus in edd. antiquioribus desideratos e Msto
Grotius. Mutauit autem *ad* et *quae*, vt Mstus habet,
in *at* et *quâ*. Versus duo sequentes:

*Nec procul hinc dextrâ diffundit Aquarius undas,
Atque imitata cadunt errantis signa liquoris*

quia videbantur pertinere ad Aquarii descriptionem, Gro-
tius hoc loco e Msto textui inseruit. Non pertinent ta-
men huc illi, vt ipse postea in notis animaduertit; nam
iidem infra suo loco repetiti inueniuntur post Piscis No-
tii asterismum. In eodem Msto Grotii hîc sequebantur
quatuor alii versus, quorum primus incipit: *E quibus*,
vltimus definit: *pernicia crura*, qui eodem loco reperien-
tur. Versus etiam ille a Grotio h. l. appositus:

Scorpios erepta torquet qua spicula caudâ

huc non pertinet et emendandus est, vt infra docebitur.

vs. 285. 286. *Quo prior Aegoceros semper properare
videtur Oceano mersus sopitas condere flammâs*] Prior
versus in edd. antiquioribus deest. Emendauit eum Gro-
tius. Nam Ms. habet: *Cum primum Aegocero*. Referen-
di autem sunt hi versus et proxime sequentes non ad
Aquarium, vt in edd. antiquioribus, sed ad Capricornum.
Verum est quidem, Aquarium posteriorem Capricorno
occidere; sed nihil ad Arati mentem, quem hîc nulli in-
terpretum videntur intellexisse. Plura de Arati mente
disputauit Grotius ad Ciceronis Aratea p. 75. Putat Arati
versus Phaen. 284.

— — ὁ δ' ὀπίσπερος Αἰγοκερῆος

Τέλλεται. αὐτὰρ ὄγε πρότερος καὶ νεώτερος μᾶλλον
Κέκλιται Αἰγόκερως

sic vertendos esse:

— — *sed Aquarius Aegocero esse*

Posterior, contra Aegoceros prior esse videtur,

Adque Notum inferior —

Sensus est: si redeas ab Austro ad Boream, ἐκ τοῦ χει-
μῶνος εἰς εὐδελαν, vt Theon loquitur, posterior lucet Ca-
pricornio Aquarius, si a Borea ad Austrum, Capricornus
Aquario prior et ad inferiora inclinatur. Pro τέλλεται
apud Aratum forte legendum ἔλκεται, vt coniecit Gro-
tius, quam coniecturam iam notavi Vol. I. p. 409. ad
vf. 285.

vf. 287. *Tum brevis occasus ortusque intercipit hora]*

Ita optime Ms. Vulgo corruptissime:

Imbres, occasus ortusque intercipit ora.

vf. 288. 289. *Cum sol ambicrit metas gelidi Capri-
corni; Nam neque perficiet cursus et vota brevis lux]*
Duo hi versus desiderantur in edd. antiquioribus. Poste-
rioris initium in Msto est: *amneque*, deficiente prima li-
tera. Itaque Grotius rescripsit *Nam neque*. Possis etiam
reponere: *Iam neque*.

vf. 290. *nox atra]* Ed. Ald. vitiose *nox atra*.

vf. 291. *clamatos frustra expectaueris ortus]* Ed.
Ald. *aspectauerit*. Morellius in textu dedit *spectauerit*;
in notis p. 151. emendauit *Aspectaueris*. Dixit Germa-
nicus *clamatos* graeco more, et sine dubio legit apud
Aratum Phaen. vf. 290. non βωμένῳ sed βωμένη, vt
ad ἡὼς referatur.

vf. 292. *Tunc rigor]* Ms. *rigora*. Male.

vf. 293. *Pigra ministeria et nautis tremor occupat
artus.]* Ex Msto. Vulgo: *Tarda ministeria — alligat
artus.*

vf.

vf. 294. *Sed rationem animi*] Sic recte Ms. Male vulgo: *Et rationem animi*.

vf. 295. *vacua aequora cernat*] Ms. *cernunt*. Male.

vf. 296. *ratis innatat undis*] Vulgo: *innatet*. Perperam.

vf. 297. *Interea tentare undas iuuat, aspera sed cum Affultat lateri deprensa spuma carinae.*] Ms. deprauatissime:

Inter ratem temptare undas iuba, asperas et cum, quem versum mutato ordine sequitur vf. 300. in vulgatis: Inuentasque alii; deinde versus in vulgatis 298. Affultat lateri.

vf. 299. *Tunc alii curuos prospectant littore portus*] Male vulgo: *Tunc alti*. Desideratur hic versus in msto Grotii.

vf. 301—303. *Ast alii procul a terra iactantur in alto; Interea exanimat pauidos instantis aquae mons; Munit eos breue lignum —*] Duo priores versus Grotius transposuit; nam in vulgatis versus: *Interea exanimat* praecedit primo: *Ast alii*. Male quoque edd. vulgatae habent: *e terra iactantur in altum*. Pro *munit eos* vulgo legitur *munit et hos*; perperam; in msto *punit eos*. Grotius vulgatum *munit et ex Msto eos* in textum recepit.

vf. 303. *fata instantia pellit*;] Ms. *pellunt*. Male.

vf. 304. *Nam tantum a leto*] Ex msto. Vulgo: *Et tantum*.

vf. 305. *Belligeri Titan magnum cum contigit arcum Ducentemque Ferum sinuato spicula neruo*] Ita hos versus emendauit Grotius. *Ferus*, ὁ Φῆρ, quod Centaurum Homero significat. Vulgo:

*Belligerum Titan etiam cum contigit arcum,
Ducentemque ferunt sinuato spicula neruo.*

Ms.

Ms. Grotii cum nostra lectione consentit, praeterquam quod habet: *Lucentemque ferum*, pro *Ducentemque*, quod posterius Grotius recte seruauit.

vs. 307. *Iam clausum ratione mare est*] Supra dixit Germanicus: *rationem animi temeraria pectora soluent*. Iam periculo ingrauescente Ratio superauit. Notandum autem *clausum mare*. Sic Manilius Astron. I, 365.

— — *Hoedi claudentes fidere pontum*.

Vegetius: *Ex die III Id. Nouembr. usque in diem IV Id. Mart. maria clauduntur*. Cf. not. ad Arati Phaen. vs. 299. Vol. I. p. 410.

vs. 308. *Infestam noctem fugitat longasque tenebras*] Ex Grotii emendatione. Vulgo: *fugit ad*. Ms. *fugiat*.

vs. 309. *tum nocte suprema*] Ms. *tum nocte superba*. Male.

vs. 310. *ille micat supra freta*] Ita Ms. Vulgo contra metrum *super*. Error ex veteri scriptura *supera*.

vs. 312. *Tunc alto Cynosura redit*] Sic bene correxit Grotius. Vulgo: *Tunc alte Cynosura repit* sine sensu et metro. Ms. non melius: *Tunc alte Cynosura regit*. Emendatio Grotii est verissima. *Alto redire* poetis astronomicis est oriri. Cynosura, vt monuit Grotius, nunquam occidit aut oritur. Sed quia in Sphaera nostra altera pars Meridiani breuior est altera, hemicyclio scil. ad polum mundi diuiso, cum Vrfa in breuiorem illam partem demergitur, occidere dicitur, cum eundem circulum transcendens ad punctum illud, quod Zenith vocant, ascendit, oriri perhibetur. Hac ratione dixit Manilius V, 694.

Ac Cynosura minor cum prima luce resurgit.

vs. 313. *Mergitur Orion*] Ms. *Vergitur*. Male.

vs. 314 — 317. *Est etiam, incertum quo cornu missa, Sagitta, Quam seruat Iouis ales; habet miracula nulla. Si coelum ascendit, tamen arduus armiger hic est. Vnguibus*

guibus is nocuis Phrygium rapuit Ganymedem] Sic hunc locum restauravit Grotius. Tres priores versus desunt edd. antiquioribus. Versus tertius in Msto sic legitur:

Si coelum ascendit Iouis armiger, hic tamen arduum.
Apparet, vocem *Iouis* inepte ex versu praecedenti repetitam esse. Omnino versus est deprauatus. Pro vulgato: *Vnguibus innocuis* in ultimo versu Grotii emendationem in textum recepi. Posses etiam, vulgata lectione *innocuis* servata, versum sic refingere:

Vnguibus innocuis Phrygium is rapuit Ganymedem.
Miracula vs. secundo Germanicus vocat stellas eximiae magnitudinis. Ouid. Metam. II, 193.

Sparsa quoque in vario passim miracula coelo.
Cornel. Seuerus in Aetna vs. 243. (Wernsdorf poet. lat. min. T. IV. p. 139.)

Quo volet Orion, quo Sirius incubet ardens
Et quaecunque iacent toto miracula mundo.
In textu Seueri apud Wernsdorfium male legitur: *Sirius incubet index — tanto miracula mundo.* — In versu tertio emendando Grotius respexit Arat. Phaen. 314.

— — χαλεπὸς γέ μιν ἐξ ἄλλος ἐλθεῖν.

vs. 318. 319. *Et telo appositus custos, quom Iuppiter arsit* In puero, luit excidio quem Troia furorem] Iterum ex emendatione Grotii. Vulgo: *Et coelo appositus custos, quo Iuppiter arsit.* Ms. habet *Et telo appositus cuius.* Aliam quoque coniecturam proposuit Grotius hanc: *Et coelo appositus cuius*, eleganti metaphora, commistis lectionibus ex vulgatis et msto. Nostra tamen lectio melior et fabulae de Aquila, fulminis Iouis custode, aptior.

vs. 320 — 322. *Delphin inde brevis*] Hi tres versus a Grotio ex Msto restituti sunt, vbi in primo versu legitur *Delphini inde b.* Nymphe Atlantis est Amphitrite, de qua per Delphinum aucta vid. Eratosth. Catasterism. cap. 31. Hygin. II, 17.

vs. 325. *declivis ducitur ordo*] Ms. *declinis dicitur ordo*.

vs. 326. *Sentit et*] Ms. *Sentiet*. Perperam.

vs. 327—329. *Primus in obliquum rapitur sub pectore Tauri Orion; non ulla magis vicina notabit Stella virum, sparsae quam toto corpore flammæ*] Hi tres versus in edd. Grotianâ antiquioribus defuerunt. Mutavit quaedam Grotius. In Msto legitur: *Primus in obliquo*, renitente sensu. Omnino autem vult Germanicus: Orionem non debere ex vicinis astris nosci, sed suis sideribus facile clarere. Cf. Arati Phaen. vs. 323 sq.

vs. 330. *Tale caput, magnique humeri, sic baltheus exit, Sic vagina ensis, pernici sic pede lucet*] Vulgo corrupte:

*Tela, caput, magnisque humeris, sic balteus ardet
Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.*

Ms. *pernici sic pede ludit*. Quare Grotius vulgatum *fulget in lucet* mutavit.

vs. 332—334. *Talis ei et custos aderit Canis ore timendo, Ore vomit flammam, membris contemptior ignis, Sirion hanc Graii proprio sub nomine dicunt*] Desunt hi tres versus in edd. antiquioribus. In Msto legitur versu primo: *Talis et custos*, et versu tertio *prio suo nomine*, ex quo verum *proprio sub nomine* Grotius elicuit. Forsitan etiam olim legebatur *patrio sub nomine*.

vs. 336. 337. *Discernitque ortu longe sata; viuida firmat; At quibus adsutae frondes, aut languida ceruix, Exanimat;*] Ex emendatione Grotii. Metaphora non ineleganti videri potest Germanicus *arborum ceruices* dixisse et *frondes assutas*, quae non satis firmiter inhaerent. Vulgo:

*Discernitque; ortu longe sata vivida firmat:
At quibus arctatae frondes, aut languida radix,
Exanimat;*

Ms.

Ms. habet: *At quibus adfuetas frondes aut languida cernis, Exanimat;*

vs. 339. *primo speculatur ab ortu*] Monet Aratus, Sirium etiam in occasu conspiciendum; ait enim Phaen. vs. 336.

Καίνοῦ καὶ κατιόντος ἀκούομεν — —

Sensus utriusque idem: Sirium a primo initio ad finem vsque non negligendum. Est enim vehemens in ortu et occasu. Manilius I, 386.

*Subsequitur rapido contenta Canicula cursu,
Qua nullum terris violentius aduenit astrum,
Nec grauius cedit, nec horrens frigore surgit.*

vs. 340. 341. *Auratum Leporem sequitur Canis, at fugit ille, Vrgetur cursu rutili Canis ille per aethram*] Ex Msto Grotius hos versus inseruit; desunt in edd. antiquioribus. In priori versu Mstus habet *et*, quod equidem in *at* mutatum velim; in posteriori *per aethera*, a Grotium refictum in *per aethram*. Saepissime Auienus dixit *aethram* pro *aethera*.

vs. 342. *Sic utrumque oritur, sic occidit in freta fidus*] Putabat Ios. Scaliger legendum: *Sic in utrumque*, et hunc versum ad Sirium referendum, quod concedi posset, nisi in Msto duo versus antecedentes, a Scaligero ignorati, inserti essent. Monet tamen Grotius, versum *Vrgetur cursu* profecto ex Auieno vs. 759. desumptum esse, sicut etiam tres in Msto sequentes:

*Paruulus in stellis Lepus est quoque; nanque ubi
magnus*

*Emicat Orion, gemina ad vestigia subter
Voluitur, instantem premit igneo Sirius ore.*

In edd. Grotianâ antiquioribus secutus est versum *Sic utrumque* alter talis:

Tu paruum Leporem perpende sub Orione.

qui ab indocto aliquo monacho profectus e a Grotio textu eiectus est. Igitur versum *sic utrunque oritur* excipere debet versus *At qua cauda Canis*. Sensus totius loci est: Canis Leporem insequitur; Lepus Canem fugit; ea figura oriuntur et occidunt. Aratus Phaen. vs. 341.

Καὶ οἱ ἐπαντέλλει, καὶ μιν κατιόντα διώκει.

Idem Auienus multis versibus hîc exprimit, qui et alibi simili modo dixit:

— — *sic magno praepes Olympo*

Subuehitur, subit occidui sic marmoris undas.

vs. 343—345. *At qua cauda Canis*] Tres hi versus, a Grotio e Msto restituti, desunt in edd. antiquioribus.

vs. 346—348. *Vt cum decurrens inhihet iam nauita remos, Auersamque ratem votis damnatus ad oram Perligat, optatam cupiens contingere terram*] Male vulgo versu primo *At cum*; versu secundo et tertio: *damnatus ab ore Perlegit*. Correxerit Grotius e Msto.

vs. 349. 350. *Sed quia pars violata fuit, coeuntia saxa Numine Iunonis tutus cum fugit Iäson*] Ms. *qua pars*. Male. Duas affert rationes Germanicus, cur Argo a puppi oriatur et prora careat: Priorem ex Arato Phaen. vs. 345. quo nautae appellere cupientes nauem conuertant et remos inhihent, quod ἀνακόπτειν dixit Aratus, alii, vt Cicero ostendit, πρύμναν κρούσασθαι (vid. Grotii not. ad Arat. p. 8.); alteram rationem omnibus Mythologicis intactam, quod prora inter rupes fuerit collisa, vix periculum effugiente Iasone. Mentio tamen sit huius rei in Argonauticis Orphicis vs. 1157. vbi fatidica nauis ita loquitur:

Οἱ μοι ἐγὼν, ὄφελόν με διαρῥαισθεῖσαν ὀλέσθαι

Κυανέαις πετραῖσιν ἐν ἄξεινῳ τε κλύδωνι.

vs. 351. 352. *Haec micat in coelo late, non amplius, altus Qua surgit Malus*] Ita hos versus legere iussit Grotius. Sensus est: Non amplius micat Argo quam
vsque

vsque ad malum. Aratus: *καρ' αὐτὸν ἰστόν*. Ellipsis τοῦ *quam* similis post antecedens comparatium apud veteres valde frequens est. Vulgo:

*Haec micat in coelo lateri non amplior, aëus
Qua surgit malus*

Melius in Mito:

*Haec micat in coelo lateri non amplius aucta,
Qua surgit manus*

manus vitiose exaratum pro *malus*. Poterit *lateri* tolerari; sunt enim latera αἱ πλευραὶ naus, vt supra:

Affultat lateri deprensa spuma carina.

vf. 354. *Puppis demisso tantum stat roscida clauo*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *lucida clauo*, non male quidem; at in Mito: *roscida laeua*; vtrique hac lectione commissa euasit nostra. Aratus Phaen. vf. 351. dixit *πηδάλιον κεχαλασμένον*. Germanicus deriuauit *κεχαλασμένον* non ἀπὸ τοῦ χαλᾶν, sed ἀπὸ τῆς χαλάζης. Grando autem, nix, pruina, ros, si non eadem, sunt tamen cognata et affinia. Igitur *roscida puppis*, *πηδάλιον κεχαλασμένον*.

vf. 355. 56. 57. *Haud procul expositam sequitur Nerëia Pistris Andromedam; media est Solis via, cum tamen illa Terretur monstro pelagi, gaudetque sub axe*] Tres hos versus ex Mito Grotius restituit. Pro *Haud procul* Ms. perperam *At procul*. Arat. Phaen. vf. 353. οὐκ ὀλίγον περ ἀπόπροθι. Eleganter autem dixit Germanicus: *media est Solis via*, h. a. Zodiacus, quem Aratus alibi ἡελίοιο κέλευθον vocat, interiacet. Huc pertinet versus Manilii Astron. I, 356.

Andromedam vastos metuentem Pistris hiatus,
vbi male in edd. nonnullis *Piscis* legitur. De bellua marina Pistris Valer. Flacc. Argon. II, 530. *iamque agmine toto Pistris adest, miseraeque inhiat iam proxima praedae.*

vf. 358. *Diuerſo poſita*] Ms. *Diuerſi*. Male.

vf. 359. *Auſter Piſtrin agit*] Sic bene Ms. Arat. Phaen. vf. 356.

— — νότος ἐχθρὸν ἀγίλει

Κῆτος —

Vulgo ſine ſenſu: *Auſter piſtris agens*. *Piſtrin* autem per metatheſin pro *Priſtin* dici, nemo eſt qui neſciat.

vf. 362 — 364. *Annem, qui Phaethonta ſuas defleuit ad undas, Poſtquam patris equos non aequo pondere rexit, Fulmine reddentem flammas Iouis*] Tres hi verſus, quibus edd. antiquiores carent, a Grotio e Mſto reſtituti ſunt. In verſu 364. Grotius eleganter coniecit: *Fulmine reddentem flammas Iouis*, pro eo, quod eſt in Mſto, *Vulnere reddentem flammas Iouis*. Ouid. Metam. II, 311.

— *Et dextra libratum fulmen ab arce*

Miſit in aurigam, pariterque animaque rotisque

Exiit, et ſaeuis compeſcuit ignibus ignes.

Pulchre igitur dicit Germanicus Phaethontem flammas ſolis reddentem flammis et fulmine Iouis.

hunc noua ſylua] Ouidius Met. II, 372.

— — *ſyluamque ſororibus auſtam.*

Eſt fabula nota.

vf. 365. *Planxere ignotis moeſtae Phaethontides vlnis*] Ex Mſto. Male vulgo: *Aſiae Phaethontides vlnis*. Dixit Germanicus ignotas vlnas vt Ouidius Met. II, 352.

Illa dolet fieri longos ſua brachia ramos.

Melius refertur hic verſus ad deſcriptionem Piſtris, non, vt in edd. antiquioribus, ad Eridanum.

vf. 366. *Eridanus medius liquidis interiacet undis*] Sic emendauit Grotius. Ms. *iniacet undis*. Vulgo *interiacet aſtris*. Verum *aſtra* quomodo poſſunt dici *liquida*? Vult Germanicus Eridanum medium fluere inter Heliadum ſiluam, de qua locutus eſt. Aratus Phaen. vf. 360.

vocat

vocat πολὺκλαυστον ποταμὸν, quia electra, lacrymae Heliadum, in Eridanum stillant. Ovidius Met. II, 364.

— — stillataque sole rigescunt

De ramis electra nouis, quae lucidus amnis

Excipit, et nurbus mittit gestanda Latinis.

vs. 367. *Huius pars undae laeuum tenet Orionis]* Vulgo: laeuum ferit Orionis. Ms. medium tenet Orionis. Nostram lectionem ex vtraque hac mixtam dedit Grotius.

vs. 368 — 370. *procul ambobus qua Piscibus vnus Vincula coniecit nodus, cristam super ipsam Aequoreae Pistris radians]* Ex emendatione Grotii. Vulgo:

— — procul amotis qui Piscibus vsus,

Vincula coniecit nodus; cristam super ipsam

Aequore Pistris adit.

Ms. coniecit pro coniecit et vs. 370. *Aequorae Pistris radians.* In promptu sunt rationes, quibus emendatio Grotii nititur. Pro amotis reposuit ambobus secundum Aratum Phaen. vs. 362.

Δεσμοὶ δ' οὐρατοί, τοῖς Ἰχθύεσσι ἄνθρωποι ἔχονται,

Ἄμφω συμφορέονται

vs. 370. 371. *sunt libera coelo Sidera, non vllam specie reddentia formam]* Vulgo: sunt illi libera coelo Sidera, nonnullam. Ms. pro specie habet coelo, ex versu antecedenti male repetitum.

vs. 372. *Sub Leporis latus, auersam post denique puppin]* Vulgo: sub Leporisque latus versam. Perperam. Nostra lectio ex Mito.

vs. 373. *Inter et Eridani flexus clauumque carinae]* Ita Ms. Vulgo: Inter et Eridanum, flexusque cauumque carinae.

vs. 374. *Atque haec ipsa nota est nullam praebere figuram]* Iterum ex Mito, qui tamen habet praebuere, librarii vitio. Vulgo corrupte:

Atque haec ipsa notat, si nullam ferre figuram

vs. 375—377. *Sunt etenim toto sparsi sine nomine mundo Inter signa ignes, quibus et si propria desit Forma, per appositi noscuntur lumina signi.*] Ita hos versus legit Grotius. Vulgo deprauatissime:

*Sunt etiam toto sparsi sine nomine mundi
Inter signa ignes etiam, quibus et sua desit
Forma, per oppositi noscuntur lumina signi.*

Emendationes Grotii sunt verissimae. In versu ultimo mutauit *oppositi* in *appositi*; nam Aratus Phaen. vs. 380. habet *παρὰ κείθεν*.

vs. 378—380. *Est etiam a Geminis diuersus Piscibus unus, Qui Boream fugitat, totus directus in Austros, Ventre sub Argoceri, Pristim conuersus ad imam.*] Petiit hos tres versus iterum ex Mito Grotius; desiderantur enim in edd. antiquioribus. In versu secundo Ms. habet *fugiat*, quod recte in *fugitat* mutauit Grotius, ut supra quoque. In versu primo textus Grotianus perperam *diuersis* exhibet pro *diuersus*.

vs. 381. *quā vestigia figit*] Ms. *quae*. Male.

vs. 384. *nec causa est nominis vlla*] Ita Ms. Non male vulgo: *nec causam nominis vllam*. Causa nominis est fabula.

Post vs. 385. *Nec procul hinc dextra defundit Aquarius undas*] Sic Ms. Vulgo *diffundit*. Alieno tamen loco, ut iam supra monitum, hic versus legitur, ut et sequens:

Atque imitata cadunt errantis signa liquoris.

Imitata, μιμηθέντα, Germanicus dixit passim. Simile est illud Virgilii Bucol. Ecl. IX, 53.

Nunc oblita mihi tot carmina —

vs. 386. *E quibus*] Ms. *Et quibus*. Male.

vs. 387. *Squamigeræ Pistris, pedibus subit altera signi*] Ms. *squamiger iustis pedibus subit altera signis*. Vitiose.

vf. 388. *est et sine honore corona*] Videtur Germanicus in Arati Phaen. vf. 401. legisse ἄγνωτοι κύκλω pro Διωνῶται κύκλω. Cf. not. Vol. I. p. 417.

vf. 398. *Ante Sagittiferi paululum pernicia crura*] Versus ex Msto emendatus, in quo tamen legitur *paululum*, contra metrum. Vulgo: *multum pernicia crura*. Ordo verborum est: Paululum ante Sagittiferi pernicia crura. Forsitan Germanicus apud Aratum Phaen. 399. legit non ὀλίγοι, sed ὀλίγον γὰρ μὲν ἄλλοι νοῖοσι Τοξευτῆρος, vt sit ὀλίγον νοῖοσι *paululum ante*.

vf. 390—395. *Scorpius erecta torquet quā spicula caudā, Thuribulum vicinis Austris sacro igne videbis Arcturum contra; sed quanto tardius ille Oceanum occasu tangit, tanto magis arctae Thuribuli metae; vix coelum suspicit, et iam Praecipiti tractu vastis dimittitur undis.*] Ita hunc locum egregie constituit Grotius. Monni supra ad vf. 282. primum versum

Scorpius erecta torquet quā spicula caudā ibi alieno loco legi; iam inserui eum hīc, vt Thuribuli descriptio ab eo incipiat; nam hīc desideratur. Duo versus sequentes in edd. antiquioribus omissi Msto Grotiano debentur. Versu quarto Ms. habet *occasum*; vulgatae edd. *tanto et magis arte*. Vf. quintum vulgatae sic legunt:

Thuribulum metae vim coelo suscipit, et iam sine sensu. Ms. nostram lectionem praebuit. Versu vltimo pro *Praecipiti tractu* ed. Ald. habet *tactu*. Sensus totius loci est: Apud Scorpīi acumen inuenies australem Aram oppositam Bootae; sed quanto ille tardius occidit, tanto arctiores sunt metae Arae; adeo vt vix ortum sit, quia statim iterum occidat. Cf. supra vf. 225.

— — *quanto breuiore Lycaonis Arctos
Axem actu torquet, tanto perniciosior ille
Distantes cursu properat contingere metas.*

Quo ex loco etiam liquet, quid Germanicus vocet *metas* signi alicuius, scil. duo puncta, ἀνατολικὸν et δυτικὸν, quae in Horizonte imaginamur.

vf. 397. *Venturamque notis cladem depellere suavit*] Male vulgo *novis*. Sunt notae σημεία. In versu sequenti ed. Ald. habet *numerus* pro *numeret*. Vitiose.

vf. 399. *caetera coeli*] Ms. *tempora coeli*. Male.

vf. 400. *illo splendente timeto*] Vulgo: *illo splendore timeto*. Ms. *illo splendenti metuendum*, quae lectio haud dubie e glossa orta est. Vt nos dedimus, refinxit Grotius.

vf. 401. *pacem pelagi*] Similiter Auienus Prognost. vf. 403. (1738):

— — *Thetidi terrisque supina*
Pax aderit.

vf. 402. *Tunc mihi spissentur substricto cornua velo*] Ita hunc locum legi vult Grotius. Male vulgo:

Tunc mihi siccentur astricto cornua velo.

Cum enim κεράλα siue cornu sit τὸ ἐπάνω τοῦ ἱστοῦ δεδεμένον πλάγιον ξύλον, οὗ ἐξάπτεται ἡ ὀθόνη, sequitur velo turgido laxari, substricto spissari, quod fit in tempestatibus. *Rigidos* similiter *rudentes* in procella vocat, quod contrarium est ei, quod supra dixerat *excussos*, in vento moderato et secundo. Legendum enim est in versu sequenti: *Et rigidi emittant flatus per inane rudentes*. Pessime vulgo:

Erigat, emittatque latus per inane rudentes.

vf. 404. *Quodsi deprensae turbavit*] Vulgo: *deprensa*. Ms. *turbabit*.

vf. 406. *sorbetque inimicum Nerea prora*] Ex emendatione Grotii verissima. Vulgo: *soluetque*. Ms. *seruetque*.

vf. 407. *Vel si respexit seruator Iuppiter, aegre]*
Ita Ms. Perperam vulgo:

Vel si perspexit seruator Iuppiter aeger
seruator Iupiter, Ζεὺς σωτήρ.

vf. 408. *Ultima persoluant iactati vota salutis]* Vulgo *iactatae*, quod emendauit Grotius, quia apud Aratum Phaen. vf. 428. legitur ὁτλήσαντας, neque satis recte *salus iactata* dicitur.

vf. 409. 410. *Nec metus ante fugit, quam pars perfulserit omnis, Quae Borean coeli spectantibus indicet orbem]* Sic versus hos constituit Grotius ex Msto. Vulgo:

Nec metus ante fugit, quam pars effluxerit orbis,
Quae boream coelum spectantibus indicet ortum.

LECTIO *effluxerit* in versu priori ex *effulserit* nata. Quod edd. vulgatae in altero versu habent *ortum*, tolerari possit; sed Msti lectio vera, si ita iuues, vt iuuius. Sensus est: Pars omnis effulgens sectantibus coeli orbem Boream indicat.

vf. 411—413. *Sunt etiam flammis commissa immania membra Centauri, capite, atque hirsuto corpore et alho Subter candentes hominem reddentia Chelas.]* Versus hos in edd. antiquioribus desideratos e Msto restituit Grotius.

vf. 415—417. *Nascitur intacta Sonipes sub Virgine, dextra Seu praedam e syluis portat, seu dona propinqua Placatura Deos, cultor Iouis, admouet Arae]* Ita hos versus emendauit et distinxit Grotius. Vulgo:

Nascitur intacta Sonipes sub Virgine dextra,
Seu praedam e syluis portat, seu dona propinqua
Placatura Deos, cultor Iouis, admouet Arae.

Ms. *seu praedam syluis portat — admonet Arae.* Cf. Arati Phaen. vf. 439 sq.

vf. 418. *Hic erit ille pius Chiro, iustissimus]* Recte sic emendauit Grotius. Dicitur Chiro in Orph. Argon. vf. 377. δικαιότατος κενταύρων, et Auienus vf. 899. eundem

dem appellat *arbitrum aequi*. Vulgo *Chiron, tutissimus*. Ms. male *Sic erit* pro *Hic erit*.

vf. 420. *Hic humero medium scindens iter aetheris alti*] Ms. male *Hinc* et *scandit* pro *scindens*.

vf. 421. *Si tenuem traxit nubem stellasque recondit*] Edd. Ald. Basil. male *sic tenuem*, quod iam Morelius correxit, qui tamen cum illis adhuc habet *stellasue*. Perperam.

vf. 422. *Toto clarus equo venientes nuntiat Euros*] Aratus Phaen. vf. 433. ait:

— ἀτὰρ μετόπισθεν εἰκότα σήματα τεύχοι

Νύξ ἐπὶ παμφανόωντι θυτηρίῳ —

Quod sic explicat Theon: μετὰ ταῦτα δὲ ἐπὶ τῷ θυτηρίῳ τὰ προειρημένα σημεῖα ἀποτελοῖ ἡ νύξ. Sequitur hunc Auienus vf. 887.

— et coelo sint omnia signa priora.

Germanicus μετόπισθεν interpretatus est posteriora Centauri, τὰ ἱππούραια, et εἰκότα σήματα intellexit ἀστέρας διαφανεῖς. Caetera quae apud Aratum sequuntur ἐπὶ παμφ. θυτ. Germanico sunt non intellecta et neglecta.

vf. 423—425. *Nec procul hinc Hydros trahitur, cui cauda superne Centaurum lucet, tractus subit ille Leonem, Peruenit ad Cancrum capite et tria sidera tangit.*] Hi tres versus ad Hydrae descriptionem pertinentes et in edd. antiq. omissae a Grotio e Msto restituti sunt. Cf. Arati Phaen. vf. 444 sq. Germanicus vt et alii Latini *Hydrum* vocat, quem Aratus Ὕδρην. In tertio versu pro *tristia sidera*, vt in Msto est, Grotius reposuit *tria*, Arato iubente. Similis locus supra

— duo sidera perlegit unum.

vf. 426. 427. *Huic primos tortus Crater premit, vltiores Vocali rostro Coruus forat; omnia lucent*] Ex emendatione Grotii. Vulgo corrupte:

Hic

*Hic primos ortus Crater premit ulterioris,
Vocalis rostro Corui, super Hydraque lucet.*

Ms. habet: *Vocali rostro Coruus forat.*

vs. 428 — 430. *Et Coruus pennis et paruo pondere
Crater, Et spatio triplicis formatus sideris Hydros. Sub
Geminis Procyon fulgentia sidera surgit.*] Restituti sunt
hi quoque versus, vltimi primae partis Phaenomenorum,
a Grotio ex Msto. In secundo Ms. habet: *spatio triplici.*
In tertio notandum, quod Germanicus *surgit* senso actiuo
dixerit; nec mirum, cum *surgo* per syncopen sit a *surrigo*.

Ab hinc omnia ad finem vsque *Φαινομένων* in edd. antiquioribus desiderata a Grotio demum ex Msto edita sunt.

vs. 432. 433. *semel assignata tuentur Immoti loca*] Ms. *In morti loca.* Vitiose. *Immoti* sunt ἀπλανέας.

vs. 434. *At quinque stellae*] Grotius coniecit: *At
quinae* ob versum. Potest quidem graeco more brevis
duabus consonis sequentibus produci; sed hoc Germanico
inuitatum.

vs. 437 — 439. *Haud equidem possis alio contingere
figno, Quod diuersa via est; hinc atque hinc saepe videntur
Occasus, ortusque*] Ita emendauit Grotius. Ms. deprauate:

*Haud equidem passim alio contingere figno,
Quae diuisa dies hinc atque hinc saepe videntur,
Occasus, ortusque —*

Sensus est: Non possis planetarum alterum per alterum
comprehendere, vti in fixis stellis fecisti, vaga si quidem
illis via est. Sic Auienus vs. 921.

*Nullus eas alio pacto deprendere certet,
Tam vaga per totam cunctis via defluit aethram.*

Deinde ortus occasusque non vno fiunt loco.

vs. 441. *Hoc opus arcanis si credam postmodo musis*] Dicit Aratus Phaen. vs. 460. se non audere Planetarum naturam versibus exponere. Germanicus dubitat, vtrumne
hausta

hausta ex Chaldaeorum et Aegyptiorum mysteriis (vnde arcanas musas vocat) disciplina, aliquando laboriosum ea de re opus sit conscripturus; utitur itaque locutione vulgo usitata: *Tempus docebit*. Hoc ipsum syntagma de planetis eorumque operationibus, quod tunc, cum haec scriberet, in manibus habuisse videtur, postea perfecit; et aliqua eius adhuc fragmenta restant.

vs. 442. *Tempus et ipse labor, patiantur fata, docebit*] Ms. perperam: *patiatur fata*.

vs. 443. *Signorum partes*] Ait Germanicus, quatuor Circulos Signorum ordinem et partes explicare. Male nempe intellexit Arat. Phaen. vs. 461.

Ἀπλανέων τάττε κύκλα τὰ τ' αἰθέρι σήματ' ἐνισκεῖν.

Ἦτοι μὲν, πᾶ γὰρ καὶτ' ἐναλίγκια δινωτοῖσι

Τέσσαρα — Quasi Aratus dixisset:

Et fixorum orbis et sidera dicere coeli,

Sidera, quibus pariter respondent quattuor Orbis.

Per τὰ αἰθέρι σήματα fixas stellas intellexit, ut et Cicero, et τὰ γὰρ ad ea ipsa sidera retulisse videtur. Longe aliter Auienus, quem vide vs. 490 sq.

vs. 446. 447. *Nec par est illis spatium; duo namque feruntur Inter se aequales; duo quorum est maxima forma*] Ms. illi spatium. In versu posteriori omissum est *duo*, quod tamen ob sensum et ob versum repeti debet.

vs. 448. 449. *Et totidem rursus praedictis ante minores. Hi semper distant; illos communia signa —*] Ms. *totidem inter se praedictis — Hi semper distant illos; communia signa*. Sensus totius loci est: Non sunt hi circuli aequales, sed δύο δυσὶν ἀντιφέρονται, i. e. duo sunt inter se aequales, duo scil. maiores, duo minores. Minores sunt παράλληλοι. Maiores, Aequinoctialis et Zodiacus, ad duo puncta interfecant se mutuo in aequalia hemicyclia, siue arcus. *Signa* vocat σημεῖα, graeco more, quae Mathematici vulgo *puncta* solent appellare.

vs.

vs. 454. *mediis et lucet in umbris*] Ms. *mediis et lucet.*

vs. 455. *Lacteus hic orbis nullo minor orbe rotatur*] Ms. *nullo minus orbe.* Putat Grotius, hunc versum, cui Arateus respondet nullus, esse supposititium, et ex eo, quem infra habes:

Hos inter medius nullo minor orbis habetur,
quodammodo confictum.

vs. 456.] Grotius ad h. l. „Versus hic plurimi, immo fere omnes, in quibus sidera describuntur, quae Tropicum Cancrī attingunt, corrupti, mutilati, transpositi, aliisque supposititiis interpolati sunt, adeo ut cum Arato iis nihil conueniat; quare resectis iis, quae superflua visa sunt, additis paucis, quae necessaria, transpositis in suum locum, quae dissita, mutatis, quae mala visa sunt, hanc translationem ex coniectura concinnauimus, ita tamen, ut nusquam nimium a lectione Msti recederemus.“

vs. 458. 459. *Per Geminorum humeros currit, vestigia tangit Aurigae, plantamque tegit Perseida laeuam*] Ms.

Per Geminos currit medios, vestigia tangit
Aurigae, plantamque tegit Perseida laeua.
Geminorum humeros rescripsit Grotius ex versu: *Et Geminis humeros.*

vs. 460—463. *Transuersae Andromedae secat et latera utraque tactu, Et totam absque humero dextram; tum candidus ora Cygnus habet, pariterque Feri perniciosa crura*] Ms.

Transuersae Andromedae secat utraque latera tactu
Et totam ab humero dextram summa ungula cursu
Diuidit et Sagittiferi medium perniciosa crura.
Ferum intellige Equum. Sunt ὅπλα δ' ἵππου Arati.

vf. 464—469. Apponam hîc tantum versus, quem-
admodum in Mîto Grotii leguntur; vt conferri possint
cum iis, quos a Grotio emendatos in textu exhibui:

*Hinc alius rapit orbis iter, tum candidus ora
Cycnus habet, iuxta cubito lucet super ipsum
Nixa genu facies, et primis ignibus Anguis
Effugit, at Virgo totus Leo, totus in ipso
Cancer, ab aduersis omnem secat ille Leonem
Clunibus, hirsutique iubam per pectoris exit.
Cancro qui fulgent oculi, cui regula currit
Per medios, sic diuidit latera utraque tangunt
Et Geminis humeros, et Tauri ungula dextra
Radit Ophiuchi humeros vastos fulgere notabis.
Hunc octo in partes si quis diuiserit orbem —*

Versus vltimus in textu nostro *Hunc octo* etc. clarus est,
sed coactus. Dubitat itaque Grotius, an non, a Germa-
nico omîssus, a Monacho sit suppletus. Caetera omnia,
quae in Mîto leguntur, aut inepte ob similitudinem repe-
tita, aut ex alius scriptoris Phaenomenis perperam hîc
inserta sunt. Poterunt etiam loci ostendi Arati, e quibus
singula translata sunt; sed non est tanti.

vf. 469. 470. *Quinque super terras semper fulgere no-
tabit, Abdi tres undis, leuibusque latere jub umbris]* Ms.
uotabis, Abdit tres undis.

vf. 473—476. *Tunc habet aetherii cursus fastigia
summa, Erectoquo polo Phoebus non applicat unquam Can-
dentes currus; aduerso nititur orbe, Dum tangat metas;
pronus deuoluitur inde]* Ms. *Tunc habet aeterni custos —
Erectoque polo breuibus non applicat unum Candentis cur-
sus. Auerfo — Dum tangant metas.* Sensus loci, sicut
Grotius eum emendauit, est: Cum Sol ad Circulum Can-
cri peruenit, iam in summo est; neque enim ad polum
ipsum potest pertingere; eo vsque igitur scandit aduerso
quasi

quasi coelo; deinde pronus iterum in Austrum declinat.
Auienus vs. 984.

— *neque celsum semita in axem*

Sideris erigitur; via rursus nota iugales

Suscipit, inque Notum rutili redit orbita Solis.

Quibus similia in Arato deesse videntur, nisi haec Auienus, quod probabile est, ex Germanico expresse-
rit.

vs. 477. *Hic Boreae propior*] Ms. *Hinc Boreae propior*. Male.

vs. 478. 479. *Aegoceros metas hyemis glacialibus Austris Aestatisque tenet flagrantia sidera Cancer*] Ita Ms. qui in posteriori versu habet quoque *flagranti pro flagrantia*. Coniicit autem Grotius, versus hos duos locum inter se mutare debere, ut ille, qui de Capricorno loquitur, sit posterior; nam sequitur statim:

Hoc medium sidus findit deuexor orbis,
quod ad Capricornum necessario referendum, docent illa Aratea Ph. vs. 501.

Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ μέσον αἰγοκερῆα
Τέμνει

vs. 482. 484. *velocia crura Contingit Canis, et Leporem iam defecat inum, Defecat et sacrae speciosa plu-
stria puppis*] Ex Grotii emendatione. Ms. ita:

— — *velocia crura*

Configit Leporis, Canem iam defecat inum,

*Defecat et sacra speciosae plu-
stria puppis.*

vs. 486. *magnus micat arcus in illo*] Sic mauult Grotius. Ms. *magnus micat orbis in illo*. Aratus Phaen. vs. 506.

— ἐν καὶ τόξον ἀγαυοῦ Τοξευτῆρος·

Magnum artum supra quoque dixit Germanicus:

Belligeri Titan magnum cum contigit arcum

vs. 492. *Phoebus radiatos extulit ignes*] In Misto erat spatium vocante *radiatos*, vnde Grotius *radiatos* fecit.

vs.

vf. 494. *librato pondere mundi*] Sic emendauit Grotius. Ms. *fidere mundi*. Verum Auienus vf. 58.

*Cur spacium lucis madidae cum tempore Noctis
Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi
Aequarent —*

Dimenso Auieno, quod Germanico *librato* h. e. *aequato*; nam mundum nihil aliud esse, quam coelum, iam notum.

vf. 498. *duo sidera cruris*] Habet enim Taurus in flexo crure duo sidera, alterum in genu, alterum in vngula. Vide Hygin P. A. II, 21. et Schaubach ad Eratosth. Catasterism. p. 90.

vf. 499. *At medium*] Ms. *Ad*. Male.

vf. 500. 501. *Coruique querentis, Vltima deficiunt nigra quae sidera cauda*] Possis ex fabula coniecere: *Coruique gerentis*. Dicitur enim Coruus in fabula Craterem gerere, quod tamen in asterismis aliter est. Sed satius est, *querentis* interpretari *κρωζοντος*. Coruus autem in cauda est Hydrae. Quare bene subiungit Germanicus:

Vltima deficiunt nigra quae sidera cauda.

(In Ms. legitur *quid* pro *quae*. Minus bene.) Sunt enim stellae illae obscurae. Hyginus in asterismo Hydrae: *in quinta usque ad caudam nouem* (habet stellas) *omnes obscuras*. Pessime scholiastes Germanici Anonymus *otto claras* posuit, quamquam stellae hae non sint extremae obscuritatis, sed quartae vel quintae magnitudinis. Coruus nullas habet in cauda stellas. Eas Germanicus ait deficere, visui nostro imputans, quod re vera nihil est.

vf. 503. *Hic etiam celsi genua aspicias Ophiuchi*] Ita hunc versum legendum censuit Grotius. Ms.

Et celsi mediam partem Anguis et a medio Ophycum.

Posit

Possit haec lectio iuuari, vna voce, quae temere repetita videtur, deleta, hoc modo:

Et celsi partem Anguis et a medio Ophiuchum.

Sed quia Aratus et alii genua tantum exprimunt, de Angue etiam non meminerunt. Emendatio Grotiana a scriptura Miti non nimium recedit. Pro *mediam* habes *etiam*; pro *anguis* et habes *aspicies*; vox *celsi* manet; *Ophiuchi* casus tantum mutatus; *a medio* deletum est, quia ex repetitione vocis *mediam* natum videtur.

vs. 504. *Nec procul inde Aquila; at toto capite incubat ardens*] Ms. omittit *at*. Male.

vs. 505. *longae spatio ceruicis inhaeret*] Ms. *longe*. Sed bene rescripsit Grotius *longae*. Germanicus supra:

Et capite et longa ceruice insignior exit.

vs. 506. *quorum tractus*] Ms. *actus*. Perperam.

vs. 507. *Rectus per medios decurrens traiecit axis*] Legit Germanicus non male in Arato Phaen. vs. 525. ὁρθὸς περιβάλλεται ἄξων, vbi vulgo ὁρθοῦς habemus, quam lectionem sequitur Auienus vs. 1021.

Hos omnes recto contentos tramite coeli,

Distantesque pari spatio sibi, transigit axis.

vs. 508. *sine fine rotantur*] Ms. *notantur*. Male.

vs. 510—512. *Quartus in obliquum tres unus colligat orbes; Partibus extremis diuersos implicat; unum Inter utrumque secat medium, deuectus in illum*] Ms. *Quartus in obliquam — colligit orbes — extremos diuersos implicat unus — defectus in illum*. Sensus est: Zodiacus tres alios contingit, extremos tantum tangens, medium per medium secans. Germanicus supra:

Intervalla trium diuersus colligit unus

Versum vltimum possis etiam ita legere:

— — unum

Inter utrumque secat medium, defectus ab illo.

vt mutua intersectio Zodiaci et Aequatoris indicetur.

vf. 521—523. *In sex signiferum si quis diuiserit orbem, Aequales partes succumbit regula binis Inferior signis, spatii tantumque tenebit Vna, sui lateris quantum a Tellure recedit*] Ita hos versus constituit Grotius. In Ms. corrupte versu secundo: *Aequalis Aries pro Aequales partes* — Idem: *Inferior signis spatiis, tantumque tenebit Vna suis lateris*. Cf. not. ad Arati Phaen. vf. 541. Vol. I. p. 429. *Latus est linea recta*: Sic Germanicus supra vf. 188.

— *quantum latus a pede dextro*

*Cephios extremam tangit Cynosurida caudam,
Tantumdem ab laeuo determinat.*

vf. 525. *Nec tamen humanos visus fugit ultimus orbis*] Videtur Germanicus male intellexisse versum Arati Phaen. vf. 541.

“Οσσον δ’ ὀφθαλμοῖο βολῆς ἀποτέμνεται αὐγὴ
cuius sensus est: *Quanta ab humano se tendit linea visu.*

vf. 526. *Haec via Solis erit bis senis lucida signis*] Pertinet huc elegantissimum fragmentum operis Germanici de planetis et signis Zodiaci eorumque operationibus coniunctis, a Grotio editum et emaculatum, quod a me hîc quoque adscribi lectoribus haud iniucundum fore spero:

Vna'via est Solis bisseis lucida signis;

Hac rapitur Phoebe, per idem Cythereius ignis

Fertur iter, per idem cristatus vertice Mauors,

Mercuriusque celer regno coeloque verendus

Iupiter, et tristi Saturnus lumine tardus.

Omnibus his gemini motus, quorum alter ab ipsis

Nascitur, et proprios ostendit sidere nisus,

(Tunc mundum subeunt lento pede) concitus alter

Inuitus rapit, et coeli circumrotat orbem.

Annua Sol medius designat tempora; Phoebe

Mensirua; nanque anno Solem remeare videbis,

Mouerit unde suos currus per signa volantes.

Hoc

*Hoc peragit spatium breuiore citatior orbe
 Menssem expleturis Phoebe contenta diebus.
 Annuus est Veneri curfus; neque tardior illa
 Mercurius; binos Gradius perficit orb's.*

In Mſto Grotii, vnde hoc fragmentum defumtum, bis erat *Phoebe* duplici e notatum, quae antiqua est literae graecae η apud Latinos scriptura. Habebat idem liber *circumnotat* pro *circumrotat* et *nam qua anno pro nanque anno*. Deinde versus, antepenultimum praecedens, ita erat exaratus:

Hoc peragit spatio breuior citatior orbe.

Item *Contempta* pro *Contenta*, et *Annus* pro *Annuus*, et si quae similia.

vs. 528. *qui prodidit Hellen*] In Catalectis Pithoei Carm. de Sign. coel. p. 167.

Proditor est Helles et portitor Europaeus.

Apud Pithoeum et in Grotii notis p. 20. male impressum: *Proditor Europes*.

vs. 530. *Sopito, vigile incesto donauit amor*] Sic bene emendauit Grotius. In Mſto:

*Sopito vigili incesto donabit amore
 amor* antiqua ablatiui forma.

vs. 532. *Europe thalamis et virginitate relicta*] Ms. *Europae — relictae*. Male. *Thalamus* hic nihil aliud quam patrios Penates significat. Ita Helena apud Homerum Il. III, 174. Ἑλένην γυναικὸς τε λιποῦσα.

vs. 533. *mendacia jensit Litora*] Emendauit Grotius. Ms. habebat *Litore*, nescio an melius.

vs. 534. *partus enixa*] Ita loquitur Iupiter Taurus ad Europam apud Moschum *Europa* sub fin.

Ἐξ ἐμέθεν δὲ κλυτοὺς μάλα φύσσει υἱας.

vs. 540. *Sidere donauit, Cancer, Saturnia Iuno*] Sic iam ante Grotium emendauit Scaliger; est enim ἀποστrophή. Vulgo *Cancrum*. Auienus vs. 391.

— *Hic etenim Lernaei gurgitis Hydram
Vreret Alcides cum flammiger, aujus in ipsum
Repere victorem* —

Cf. Schol. German. et Hygin. P. A. II, 23.

vf. 541. *numquam securæ nouercae*] Auienus l. l.

— *astraque Cancro*

Iuno nouercales ut semper proderet iras

Praestitit. —

vf. 542. *pia Virgo*] Similiter in Catalectis Pithoei
p. 168.

Atque Leo primus labor Herculis, et pia Virgo.

vf. 544. *Scorpius hinc duplex, quam caetera possidet
orbe Sidera, per Chelas geminato lumine fulgens*] Sen-
sus est: Scorpionum duplum tantum spatium possidere, quam
caetera, utpote cum Chelas in se complectatur, unde
μέγα θηρίον Arato audit.

vf. 545. *Quae mihi dicta canant magnum scelus Orio-
nis!* —] Ita haec legi debent, per parenthesin et Σαυ-
μαστικῶς, recte id monente Grotio, qui etiam scelus re-
posuit pro sidus, ut est in Mito. Occasione Scorpii enim
in Orionis facinus cum indignatione inuehitur poeta.

vf. 547. *supplice plausu*] Scholiastes Germ. de hoc
Sagittario: qui inter Musas saepius commoratus plausu
cantus carum distinguebat. Et huc alludit Croti siue Cro-
tonis nomen illi tributum. Phoebea arma in versu se-
quenti videntur esse arcus et sagitta.

vf. 549. *Cochlidis inuentor*] Ex emendatione Grotii.
Vulgo: *Poplitis*. Theon: ὁ δὲ Αἰγόνερος ὁμοίος ἐστὶ τῇ
αἰγί. Κατηστερίσθη δὲ εἰς τιμὴν τοῦ Πανός. Εἰς γὰρ
τοῦτον μετεβλήθη διωκόμενος μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν.
Εὖρε δὲ οὗτος τὴν κόχλακα ἐν τῇ θαλάσῃ· διὸ παράση-
μον ἐν οὐρανῷ ἰχθύος ἔχει. Ἡ ὅτι σύντροφος ἐστὶ τοῦ
Διός. Hunc ex parte interpretatur Hyginus P. A. II,
28. *Hac etiam de causa eius posteriorem partem Piscis
esse*

esse formationem, quod muricibus, i. e. maritimis conchyliis hostes sit iaculatus pro lapidum iactatione. Schol. Germ. ex Hygino: *quod Dicolon inuenisset in mari, ideo Piscis cauda notatum.* Vbi similiter transpositis literis *Cochlidem* legendum. Κόχλακες, κόχλαδες, κόχλιδες, seu κόχλοι sunt λίθαιες οἱ ἐν τοῖς ὕδασι, lapilli aquatici. cuius *Titania flatu*] Supra:

— *Cum vis Titania flatu*

Bellantem est mirata Iouem —

Titanes Ioui arma inferentes mirati sunt illum bellantem et ipsos fugantem solo Aegipanis flatu. Theon: τῷ δὲ ἡλῶ αὐτοῦ πανικῶ καλουμένῳ τοὺς Τιτᾶνας ἐτρέψατο.

vl. 551. *Vt fuerat geminus forma*] Respicit poeta eo, quod Capricornus sit τῶν διμόρφων ἀστρον. Sic ipse alibi:

Aut ubi consurgit Capricornus et ipse biformis.

Manilius Astron. II, 170.

Atque ex diuerso commissis corpore membris,

Vt Capricornus, et hic qui tentum dirigit arcum

Iunctus Equo —

Cf. ibid. I, 409. Schol. de Signis Zodiaci loquens: Item *quartum quoque eorum, aut Tropicum, aut solidum et deforme.* Lege: Item *quartum quodque eorum aut T. a. f. aut biforme.* Et paulo post pro *deformia* legendum *biformia.*

vl. 553. *patriamque pauentem*] Ex emendatione Ios. Scaligeri. Motu enim Catilinario natus Augustus, horoscopante, vt putabatur, Capricorno. In Msto: *patriamque parentem.*

vl. 556. *Deucalion paruum defundens indicat urnam*] Ita emendauit Grotius. Mendose in Msto:

Deucalion parum defendens indicat vlnam

Manilius Astron. I, 272.

Post hanc inflexam defundit Aquarius urnam.

In Catalectis Pithoei p. 168.

Deucalionis aqua et Pisces postrema figura.

vf. 557. *Syriae duo numina Pisces*] Ms. *duo nomina*. Lectio nostra ex emendatione Grotii aut omnino explicanda, quia omnes Pisces colunt Syri, teste Clemente Alexandrino, aut de hisce Piscibus tantum intelligenda, quorum alter Venus Syria, alter Cupido. Vide Hygin. P. A. II, 48. Schaubach ad Eratosth. Catasterism. p. 118.

vf. 558 — 562. *Temperat; hunc iterum praedictus nascitur ordo Lanigeri et Tauri, Geminorum, postea Cancr, Tunc Leo, tunc Virgo, tum Scorpis, Arquitenensque, Et gelidus Capricornus, et imbriferi duo Pisces. Aevi perfecti diuisus tollitur orbis*] Primus versus manifesto corruptus est et quatuor sequentes omnino spurii sunt. Neque enim cum iam omnia sidera recensuerit Germanicus, potuit eadem repetere, neque ipsa verba cohaerent. Quintus versus ne sensum quidem habet. Rursus alii versus hic desunt, quod ex Arateis facile liquet. Desunt enim omnia, quibus translati fuerunt versus Aratei post siderum Zodiaci enumerationem, usque ad illum: Οὐ καὶ ἀπόβλητον (Phaen. vf. 551 — 559.)

vf. 567. 568. *Cetera tum pronis ardentia suspice flammis, Quid cadat, aut surgat, summoue feratur ab orbe*] Ex emendatione Grotii. In Msto:

Cetera tum proris ardentia suscipe flammis,

Quid cadat ut surgat summoue feratur ab orbe.

Pronas flammis dicit, quia ad nos versae sunt. *Summo ab orbe ferri* vocat *μεσοῦραυσιν*.

vf. 569 — 571. *Quantoue exsiliunt spatio cum caerula linguunt; Namque aliud pernix, aliud maiore trahetur Mole alio, Oceanum tardo linguentia passu*] Non sunt haec ex Arato. Grotius mutauit quaedam. In Msto: *caerula linguunt — alius pernix, alius maiore — linguentia passu*.

passu. Sensus est imperfectus ob versus vnus plurimae defectum. Non immerito dubitat Grotius, an haec ad Phaenomena, an potius ad alterum opusculum, in quo forte de ortuum et occasuum temporibus egerit Germanicus, pertineant.

vs. 572 — 578. Mendose haec in Msto leguntur ita:

*Quod sine fine caua solis via forte latebit,
Occulet aut signum conscendens vertice coelum
Altus Athos vel Quillene vel candidus Haemus,
Gargaro nauti dens Superisue agitatus Olympus,
Tum dextra lacuaque simul redeuntia signis
Sidera si noris, numquam te tempora noctis
Effugient, numquam ventus Tithonius ortus.*

Reposuit Grotius iure suo in versu primo: *Quod si nube caua* versu tertio: *vel Cyllene*; versu quarto: *Gargaron aut Ide*; versu vltimo: *ueniens Tithonius*. Expressit Germanicus ista Aratea (Phaen. vs. 563):

— — ἀτὰρ εἰ νεφέεσσι μέλαιναι
Γίνοντ' ἢ ὄρεος κεκρυμμέναι ἀντέλλοιεν
Σήματ' ἐπαρχομένοισιν ἀρηρότα ποιήσασθαι.

In Arati textu nostro vitiose impressum est μέλαιναι pro μέλαιναι. *Tithonium Ortum* dixit Germanicus ab Aurorae marito.

vs. 579. *Cum primum Cancrum*] Sequitur pars tertia ex diuisione nostra, cui adstipulatur Leontius de Sphaera Aratea Vol. I. p. 258. Ἀλλὰ μὴν οὔτε ἐκεῖνο λαθεῖν χρὴ, οὔτε (lege ὅτι) τὸν περὶ τῶν ἀστέρων λόγον εἰς τρία μέρη διαιρεῖ ὁ Ἄρατος. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ διδάσκει περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλα αὐτῶν θέσεως — ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ τῆς νεουμένης αὐτῶν ὑπὸ τῶν κύκλων τομῆς, ἢ ὁποιασοῦν αὐτῶν πρὸς τοὺς κύκλους σχέσεως — ἐν δὲ τῷ λοιπῷ περὶ τῆς γενομένης αὐτῶν πρὸς τὰ ἀνατέλλοντα μέρη τοῦ Ζωδιακοῦ στάσεως.

vf. 580. *Minoas fertae coronae*] Ms. *Minoiae*, inuito metro. Cf. Auien. vf. 1090.

531. *Occidit et dorso Piscis caudaque priore*] Ms. *dorsus Piscis*. Male *Cauda priore* dixit. non quasi duas habeat, sed quia cauda priore occidit ἐξόπιθεν τετραμμένος secundum Aratum.

vf. 582. 583. *Mergitur in totos humeros Ophiuchus, et Anguis Ultima cauda micat, tortus habet illa timendos*] Ms. *in totos humero et ortus pro tortus*. Grotius ad h. l. „Videtur hic deesse versus. Et iam dudum obseruavi in tertia hac parte, aut Germanicum admodum negligentem fuisse in Arato transferendo, aut exscriptores, quicquid repetitum videretur, suo more deleuisse. Dixerat Aratus Phaen. vf. 575.

Τὸν δὲ καὶ εἰς ὤμους κατὰγει μογερόν 'Οφιοῦχον
Καρκίνος ἐκ γονάτων, κατὰγει δ' 'Οφιν αὐχένος
ἐγγύς·

Itaque ne nihil dicamus, hoc afferemus. Versus supra vnus supererat talis:

Nixa genu facies et primis ignibus Anguis.

Possit videri versus ille huc pertinere. Nam pro ἐκ γονάτων videtur Hyginus etiam ἐγγόνασιν legisse, cum et ille Engonasin Cancro oriente occidentibus annumeret. Sed diligentius inspicienti facile apparebit nullum hic erratum librarii, sed potius Germanici. Illud ἐκ γονάτων merito neglexit, quia non potest Ophiuchus occidere ad humeros, nisi ab ipsis genubus, imo a pedibus. Hoc recte. Illud αὐχένος ἐγγύς ita intellexit, quasi diceret a capite ad collum mergi, cum a cauda ad collum mergatur, vt res docet, et Hyginus: *et anguem totum praeter caput et cervicem*. Videtur cum Germanico intellexisse Cicero:

— — clarumque recondit

Anguitenens validis magnum a cervicibus anguem.

Aliter

Aliter enim *ad ceruices* dicere debuerat. Quo in loco epithetorum duorum coniunctio ἐλληνιστὶ insolens librariis occasionem dedit nullo sensu legendi: *Cancrumque recondit*. Consentit igitur Cicero cum Germanico. Dubito an et Auienus vs. 1098.

— *Cancer premit ortus, et Anguem*

Agmine qua vasto fluitat caput, aspera ceruix

Qua tumet, et spiris qua turgent pectora primis.

Vbi *fluitat caput* dixit, vt Aratus de altero Angue: *καὶ νη που κεφαλὴ τῇ νήχεται*. Germanicus igitur cum dicere vellet, Anguis caput et collum occidere, e contrario dixit, caudam et spiras omnes micare, h. e. caetera omnia praeter caput et ceruicem.

vs. 584. *Nec multo Arctophylax hic longe subiacet astro*] Ms. *his longe subiacet astris*. Sed recte emendauit Grotius. Aratus Phaen. vs. 579.

Οὐδ' ἂν ἔτ' Ἀρκτοφύλαξ εἴη πολὺς ἀμφοτέρωθεν

Μελῶν ἡμάτιος, τὸ δ' ἐπὶ πλεόν ἐννυχός ἤδη.

Auienus vs. 1101.

Parte nec Arcturus distabit multus utraque

Alterum Arati versum Germanicus omisit.

vs. 585—587. *Lumine qui primo*] Quatuor, inquit Aratus, signis cooccidit Arctophylax, Chelis, Scorpio, Sagittario, Capricorno. Idem vult Germanicus; nam lumen primum Scorpii vocat Chelas.

vs. 588. 589. *Siderea vix tum satiatus luce Bootes In terras abit, et noctis plus parte relinquit*] Arat. Phaen. vs. 582.

— — ὁ δ' ἐπὴν Φάρος κόρησται,

Βουλυτῷ ἐπέχει πλεῖον δίχα νυκτὸς ἰούσης.

vs. 593. *Cornua et Eridanus liquido feret utraque coelo*] Non intellexit Germanicus Arati versum (Phaen. 589.)

Πάντα Φέρων ποταμὸν, κέραος παρατείνεται ἄλλου.

vs. 595. *Quicquid parte micat coelo, hac nascente sub undas Omne abit*] Ita versum legi vult Grotius. In Ms.

Quicquid parte micat coelo nascente sub undas.

Possis legere: *collo nascente*, quia de iuba praeceffit. Sed nihil hac de re Aratus. Pro *hac nascente* etiam rescribere licet *hoc nascente*.

vs. 598. *Quique genu posito*] Necessario hic aliquid deest. Ait enim Aratus, Engonasin totum occidere praeter genu laeuum. Iam supra coniecit Grotius, versum illum:

Summa genu sub versa tenet, qua se Lyra versat,
posse referri litera mutata ad eum locum, vbi coorientia Librae referuntur. Possis etiam eundem huc nulla mutatione referre, hoc modo:

Quaque genu posito defessus conditur undis

Summa genu subuersa tenet; qua se Lyra versat

Crure tenus redit in coelum.

Idem dicit cum Arato. Cetera omnia, et genu etiam, siue ἐπιγονατὶδα (hoc enim est *summa genu*) dextram, vbi ipse nititur, subuersa tenet, hoc est ὑποστρέφει, vt Aratus loquitur. Sed crure illo, vbi Lyra se versat, h. e. dextro redit in coelum, quod satis ἀκυρολογῶς dixit pro *nondum occidit*.

vs. 602. *Totiusque Canis*] Versus hic videtur Grotio spurius, quia praeceffit: *et Sirius ipse*. Alius forte, Arato hic a Germanico non satisfactum putans, hoc addidit, non videns, id cum praecedentibus non cohaerere.

vs. 604. *Delphinus notis iam tum defluxerit undis*] Ex emendatione Grotii. Ms *motis*. — *deflexerit*. Dixit Germanicus *notas undas*, quia Delphin est ἐνυδρος. Ita ferme Manilius Astron. V, 387.

At quum se patrio producit ab aequore Piscis.

vbi Grotius pro *patrio* legendum putat *proprio*, nam proprium Pesci aequor, vt notae Delphino undae; verum optime

optime defendi potest vulgata lectio. Apud eundem Manilium I, 272.

*Post hunc inflexam defundit Aquarius urnam,
Piscibus assuetas auide subeuntibus undas.*

vs. 608. *terrae qui proximus amnis*] *Terrae proximum* vocat occidentem. Ita supra:

*Siderea vix tum satiatus luce Bootes
In terram abit.*

vs. 609. *tum tota latebit*] Ms. *cum tota latebit*. Perperam. Idem in sequenti versu male habet *ad pro at*.

vs. 610—612. *at contra sublimior Hydra feretur
Cratera tenus, et surgent aplustria puppis Argoae, totusque Canis*] Veram hanc lectionem restituit Grotius. In Msto: *Terra tenus traxit Surgentia plustria*. Mendose. Grotianam emendationem firmat Cicero:

Craterque tenus lucet mortalibus Hydra.

vs. 613. *Nascitur, illa ratis medio tenus arbore lucet*] Sic puto, versum hunc esse refingendum. In Msto:

Nascitur illa ratio media plus arbore lucet.

Quaerit Grotius, quomodo plus, cum ipsa non maior sit quam a puppi ad arborem siue malum? Emendauit itaque: *media tenus arbore lucet*. Auienus vs. 1136.

— *maloque tenus sese exerit Argo,*

Cum iam virginicos aether vehit altior artus.

Verum etiam *ratio* est corruptela. Reposui *ratis*.

vs. 615. *Exilit Oceano*] Ms. *Exilem Oceano*. Male. Alibi Germanicus: *Centaurus in auras Exilit*.

vs. 617. *cauda minus attamen Hydra*] In Msto pro *Hydra* positum *illa*. Lectionis corruptela orta ex antiqua Scriptura *Idra*. Aratus Phaen. vs. 611.

Ἄλλ' ὅδρη· νέχεται γὰρ ἐν οὐρανῷ ἡλιθα πολλή·
Οὐρῆς ἂν δεθείτο —

vf. 619. 620. *Partibus haud aliis; nocte eluctata suprema Bis solet illa una coelo se ostendere nocte*] Ex emendatione Grotii. Ms. corruptissime:

*Partibus haud alii noctem fluctuata suprema;
Bis solet illa una coelo se ostendere noctem.*

vf. 622. *Occasus sequitur*] Ms. *Occasus*. Perperam.

vf. 623—626. *Crure, simul Chelae fulgent, cum Scorpheus exit, Haud cunctatus abit; quum Chiron surget ab undis, Arcusque ipsa pio coelo referetur imago, Iam totis radiat membris miserabile sidus.*] Ms. mendose:

*Crure simul Chelae fulgent, cum Scorpheus exit,
Tum totis radiat membris miseriabile sidus;
Ac cum tantus abit, quantum lira surgat ab undis
Argosipia suo coelo refertur imago.*

Versum vnum transposuit Grotius, Arato (Phaen. vf. 620.) postulante. Cf. ista Ciceronis:

*Hic genus, et suram cum Chelis erigit alte;
Ipse autem praecipuus obscura nocte tenetur,
Dum Nepa et Arcitenens iniungant lumina coeli.
Nam secum medium pandet Nepa; tollere vero
In coelum totum exorients conabitur arcus.*

Abit dixisse videtur Germanicus, vt supra *exit*, pro *fulget et exilit* pro *oritur*. Referendum autem hoc verbum etiam ad illud praecedens *Crure*. *Chiron* est Sagittarius. In Catalectis Pithoei p. 168.

Centaurusque senex Chiron, et cornua Capri.

Et illud ibidem:

Tu geminus Chiron et Corniger aequoris alti.

Vbi *geminus* nihil aliud est quam *biformis*. Versum penultimum olim ita resinxerat Grotius:

Argoüs ipsa pio coelo referetur imago;

quae quidem lectio quamquam propius ad Mstum, nihil tamen ad sensum erat. *Pium coelum* dixit poeta, vt supra

pra de Lyra: pio coelo nitet. Occurrit quoque miserabile
fidus iam supra:

Succiduis genibus lapsum et miserabile fidus.

vs. 629. 630. *Imperfecta redit coelo tum tota Corona,
Et Chiron pius ad caudam cognoscitur imam]* Male Ms.
cum tota Corona — Chiron prius — cognoscitur una.

vs. 631. *Pegasus abscondit toto tunc pectore pennas]*
Grotius coniiciebat *vertice* pro *pectore*, quia Aratus
Phaen. vs. 627. habet:

Τῆμος ἀποιχομένην κεφαλὴν μεταδύεται Ἴππος.

Sed Cicero quoque caput non expressit:

Hic se iam totum caecas Equus abdit in umbras.

Versu quoque sequenti *pectus* nominat Germanicus, quod
non nominat Aratus. Sed mens Germanici et Arati, si
recte spectetur, haec est: Equus, qui ante capite et collo
erat submersus, nunc totus occidit. Et hoc est: *κεφαλὴν
μεταδύεται Ἴππος*. Cycnus, qui sub virgine pectore et
pennis occiderat, nunc totus recedit. Hoc enim est:
Praemersus pectore Cycnus.

vs. 633. 634. *Abditur Andromedae vultus; Pisftrisque
marina Oceano insequitur venientis Virginis ora]* Ex
emendatione Grotii. Proponit idem primum versum hoc
modo legendum:

Abditur Andromedae vultus; sed maxima Pisftris.

Sensus est: Andromedae vultus occidit, quam Oceano
venientem insequitur Pistrix, cui crista adhuc in coelo
fulget; nam vt Aratus Ph. 632. *ἐς λοφίην τετραμμένον
ἄχρι παρ' αὐτὴν Δύνει*; Capite occidit. Auienus vs. 1174.

Tingitur ab spina capiti quae proxima summo est.

In Mito legebatur:

*Ardet et Andromedae vultus, pristis et maxima
Occasum sequitur venientis et Virginis ora.*

vs. 636. *Regalis Cepheus]* Videtur deesse versus si-
milis illi Ciceroniano:

Hanc

Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas.

Dissentit autem Germanicus ab Arato; nam cum ille dixisset, Cephea capite, manu et humero submergi, verius Cephea intactum ab undis dicit, quia in eleuatione Cnidi et similibus Cepheus non occidit. *Regalem* vero dixit ipsum Regem.

vs. 637. *cum clarus fugerit Amnis*] Ms. male: *quam clarus fulserit annus*. Simul enim Scorpius oritur et Eridanus occidit.

vs. 639. *Sis vati placata*] Ms. *si*. Perperam.

vs. 641. *contingere vestes*] Ms. *qui tangere v*.

vs. 644. *angusto stipite*] Angustum stipitem vocat poeta, quod Aratus κορύνην, aut potius προβόλιον siue σιβύνην, qualem habere fertur Chiron, similiter venator. Erant autem stipites acumen habentes, quorum saepe mentio in Cynegeticis Xenophontis.

vs. 645. *dono dabat Oenopioni*] Auienus vs. 1193.

Audax ut facinus donum foret Oenopioni.

vs. 646. *Haud patiens sed enim Phoebi germana repente*] Ms. *Ad patiens etenim Phoebi*. Mendose.

vs. 647. *mediâ tellure reuulsi*] Ms. *reuulsa*. Cf. Arat. Phaen. vs. 642. ἀναρρήξασα μέσας ἐκάτερθε κολώνας.

vs. 649. *Parcite mortales*] Simile epiphonema illud Auieni hoc loco vs. 1199.

— — *ista furori*

Praemia debentur; sunt haec commercia laevis

Semper Numinibus —

vs. 650. *Horret vulnus adhuc*] Auienus vs. 1201.

— *metus hic, metus acer in astro*

Permanet —

vs. 651 — 653. *et quanquam parte reiecta Teli paene fugit, tamen altis mergitur undis, Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus*] Ex emendatione Grotii. Ms. corrupte:

— et

— et quamquam parte relicta

Caeli paene fugit tamen altis mergitur undis

Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus.

Hyginus Oriona Sagittario oriente primum occidere dicit; Aratus Scorpio: quas sententias vt conciliet, ait Germanicus, quamquam Orion fugiat siue occidat iam tum, cum pars aliqua Teli, h. e. Sagittarii, orta est, tamen posse etiam dici, Scorpio oriente, submergi, parte scil. priori, vt et ipse Hyginus in asterismo Orionis testatur. *Telum* dixit pro *Sagittario*, vt saepe Aratus τόξον, quod tam telum quam arcum designat. Arat. Phaen. vf. 305.

Ἦτοι γὰρ μέγα τόξον ἀνέλπεται ἐγγύθι κέντρον
Τοξευτῆς

vbi Germanicus et Cicero *arcum* posuerunt. Auienus *telum* vertit vf. 691.

Hic matutino veniens procul aequore Telum

Erigit e pelago; Telum trahit ultima cauda.

Quo in loco similiter vulgo *Coelum* legebatur, quod Grotii coniecturam firmat.

vf. 654. *Nil super Andromedae, nil Pristis*] Ms. bis: nihil.

vf. 655. 656. *In caput atque humeros rapit orbis Cassiepeiam, Decliuemque trahunt aeterni pondera mundi*] Ms. mendose: *Cassiepeia — Declinemque trahunt aeterno pondere mundi.* Cf. Arati Phaen. vf. 653.

vf. 657—659. *Corruptaque cadit forma, certauerat olim Qua senis aequorei natis cum litore Canchli Doridos et Panopes spectasset stulta choreas*] Ita versus hos restituit Grotius. Ms. *cadunt* — *Qua sinus aequorei natis, cum littore Cancrī — Senex aequoreus est Nereus, ἄλιος γέρον* apud Graecos. *Littore Canchli* substituit Grotius ex Plinio, qui Canchleos nominat ea ferme in parte, vbi Cepheos regnum. Malit forte alius *Cenchri*, sed *Cenchrea* procul ab Aethiopia. Quod autem Aratus dixerat

rat Phaen. vs. 660. στεφάνοιό τε δεύτερα κύκλα, non magis Germanicus intellexit, quam Cicero vel Auienus, qui omnes de Corona septentrionali intelligunt. Scholiaſtes quoque graecus hoc in loco nugatur. Solus Hyginus monet, intelligenda iſta Aratea de corona Sagittarii.

vs. 660. *Totius ſerta Coronae*] Ms. *totiensque ſerta Corona.*

vs. 662. 663. *Cruribus exſpectat Chiron obſcurior Arcum, Corpore iam vaſto, iam toto vertice clarus*] Sic legit Grotius mutatis et tranſpoſitis vocibus. Ms.

*Cruribus exſpectat Chiron obſcurior arcu,
Corpore iam toto vaſtus et vertice clarus.*

Quod ſequitur *Tum fera*, de Scorpio adhuc intelligendum, non de Sagittario.

vs. 666. *laeva minus aequora linquit*] Ms. *lincunt.* Perperam.

vs. 667. *remeabilis Arcus*] Ita mauult Grotius. Ms. *arcu.* Per Arcum totum Signum Sagittarii indicat etiam Aratus, vt ſupra dictum eſt. *Remeabilis* dixit Germanicus eodem ſenſu, quo Auienus *reparabilis* alibi:

— *abſoluit totos reparabilis annos.*

vs. 669. *Expulit, et celiſis*] Deeſt copula in Mſto, qua verſus carere non debet.

vs. 670. 671. *ſed trunca recepta Deſinet eſſe manu rediens deformis imago*] Ex emendatione Grotii. Ms. *Deſinit eſſe manum mediis deformis imago.* Mendose. Engonaſti iam ortus (hoc enim eſt *rediens*, vt ſupra: *Crure tenus redit in coelum*, et infra: *rediens cum fidere Cephæus*) manum laeuam recipit. De capite tacet.

vs. 672. *Cycni dextera penna*] Hoc ex Arato non eſt; verum tamen; neque enim Lyra oriri poteſt, niſi vnâ dextera Oloris ala oriatur. Quod vero ſequitur *radit tellurem*, ideo eſt, quia didicerat Germanicus, Cephæa
in

in ista poli eleuatione oriri non posse. Dixerat autem Aratus, oriri eum *στήθους ἄχρως*, quod aliter Auienus interpretatur, quam Hyginus et Marcianus Capella. Auienus; quasi a pedibus vsque ad humeros sit conspicuus, quod *verisimilius*; neque enim *verum*, vt diximus. Alii, quasi solo capite et humeris oriatur.

vf. 676. 677. *Argoaeque ratis qua flexile lignum In puppim formatur, adhuc aplustria lucent*] Ms. *perperam: flexile signum: Est flexile lignum χηνίσκος, curuum Auieno. Aplustria non ea, quae in malo, vt vulgo putatur, sed in puppi, ἄφλαστα Graecis, vnde etiam nomen deductum, quicquid nugetur Festi mutilator. Ceterum videbantur Grotio hîc desiderari versus aliquot de Auriga respondentes Arateis Phaen. 679.*

Ἄλλ' οὐχ' Ἠνιόχῳ Ἐριφοί, οὐδ' ὠλενίῃ Διῇ

Εὐθὺς ἀπέρχονται —

Sed potuit Germanicus quoque illos omisisse, quia non ad rem facere videbantur.

vf. 680. *Atque omnem ornatum venerandae Numine puppis*] Ms. *omne ornatum. Vitiose. Intelliguntur aplustria. Festus: Aplustria navium ornamenta. Puppim dicit G. venerandam Numine, quia in puppibus erant παράσημα et Deorum effigies. Erat autem Argo in tutela Palladis. Valer. Flacc. Argonaut. VIII, 202.*

*Puppe procul summa vigilis post terga Magistri
Haeferat auratae genibus Medea Minervae.*

vf. 684. *Et paruus Delphinus*] Auienus vf. 1270.

Delphinum patulas promit Capricornus in auras.

Quod tamen deest in Arato.

vf. 685. *Eminus exsurgit Minoia nota Corona*] Versus est spurius, videturque conflatus et deprauatus ex duobus istis:

Excipit Oceanus Minoae ferta Coronas,

Et:

Imperfecta redit coelo tum tota Corona.

vs. 690. *non pectora tristia fertis*] Egregia Grotii emendatio. Ms. *tum pectora tristia fertis*. Male. Chironis pectora equinis partibus adnumerantur. Anienus vs. 1275.

— *persistit pectore celso**Cornipedis species.*

vs. 691. *Hydrum plus mediam tondit*] Vilitius forsitan: *plus mediam*. Sed potest quoque *plus mediam* servari, ut saepius apud Latinos obuium.

vs. 692. *Hanc Pisces abdunt orti; totumque biformem*] Male Ms. *Hanc P. addunt orti tumque biformes*. Biformis dicitur Sagittarius; similis in Chirone ratio, nisi quod hic non sit inter duodecim illa celeberrima sidera.

vs. 695. *Piscibus ille simul surgit, sed liberat ortus*] Ita legendum est. Ms. *et liberat ortus*. Verum aliud est *Surgere*, aliud *ortus liberare*. Nam *surgere* est οὐκ ἀδην, imperfecte, ut loquitur etiam Aratus. Similis differentia inter *fugere* et *mergi*. Supra:

— *nam quanquam parte reiecta**Teli paene fugit, tamen altis mergitur undis,**Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus.*

vs. 697. 698. *lactior illa Nereidas, pontumque fugit, coeloque refertur*] Ms. *Nereidos, pontoque fugam*, sine sensu. Andromeda, inquit poeta, gaudet, se Nereidas et pontum effugisse, causam scilicet et locum periculi. Multo hic auctor Aratus, qui ait, dimidium Andromedae sub Piscibus, dimidium sub Ariete oriri. Sed haec non tam pensiculate observat Germanicus.

vs. 700. *patrio fulgebit in aethere*] Aratus Phaen. vs. 253.

— *κεκονισμένος ἐν Διὶ πατρὶ.*

Et

Et ibi Germanicus:

Moles ipsa viri satis est testata parentem,

Tantus ubique micat, tantum occupat ab Ioue coeli.

vf. 701. 702. *Persea cum pennae reddunt, iam Plias ab undis Effugit, et dextro Tauri cognoscitur armo*] Ms. *Persea cum pinnae redeunt — Tauri et cognoscitur.* Male. Pleiades sub poplite Persei laeua sitae sunt; itaque cum eo oriuntur; sunt autem Pleiades in dextro Tauri armo, ut ex asterismis apparet, et hîc indicat Germanicus. Veteres tamen Astronomi seorsim eas a Tauro effingebant, ut Hyginus docet A. P. II, 21. Inde intelligendus alius Hygini locus in Tauri asterismo: *Inter huius finitionem corporis et Arietis caudam stellae sunt VII, quas Vergilias nostri, Graeci autem Pleiadas appellauerunt.* Et schol. German., cuius locus est mutilus: *Ab excisione Tauri usque ad id * quod septem stellae sunt, quas quidam Pleiades dicunt; ubi excisio Tauri est τομή Ταυροῦ.* Aratus Phaen. vf. 322.

Λοξὸς μὲν Ταύροιο τομή ὑποκίλται αὐτὸς
'Ωρῶν'

vf. 703 — 705. *trahitur sine curribus ullis Myrtilus; haud totum cernes; non integer ipse In coelum redit; at pars dextera mergitur undis*] Ita versus hos restituit Grotius. Ms. *sine curribus illis — aut totum cernens, cum interit ipsum — et pars dextera —* Supra Germanicus: *Sic nulli currus etc.*

vf. 706. *efferet Hoedos*] Ms. *effugit Hoedos.*

vf. 707. *Laeua Iouis nutrix humero radiabit in ipso*] Ms. *radiauit.* Capellam, quae laeuum Aurigae humerum obtinet, Iouis nutricem perhiberi, notum est. Manilius Astron. I, 366.

Nobilis et mundi nutrito rege Capella.

vf. 709. *Cetera — perfecto sidere surgent*] Ms. *surgent.* Male.

vs. 710. 711. *Tauro Pistricis pariter cristaeque refulgent Caudaque; vicinum terris iam cerne Booten*] Ms. male:

Pistrices pariter — cernet.

vs. 713. *Oceano Geminos remeare relicto*] Ms. gemo. Perperam. Arat. Phaen. vs. 724.

Ἀμφοτέροι δὲ πόδας καταδυομένου Ὀφιούχου,
Μεσφ' αὐτῶν γονάτων, Διδύμοις ἐπὶ σῆμα τετύχ-
θω —

vs. 714. *Totaque iam Pistris*] Ms. Piscis. Male. Arat. Phaen. vs. 726.

— τότε οὐκέτι Κήτεος οὐδὲν

Ἔλκεται ἀμφοτέρωθεν —

vs. 715. *Eridani et primos deprendat nauita fontes*] Ms. Heridani et primo deprehendat, contra metrum. *Primos fontes* vocat Germanicus *πρώτην καμπήν* (ita enim in Arato Ph. 728. legi iubet Grotius, non *πρώτης*,) vt Cicero: *gelido delapsum lumine fontis*, vbi forsitan *flumine* legendum.

vs. 717. 718. *quae tempora noctis Significant*] Ms. male: *quae tempora noctes Significet.*

N O T A E

AD GERMANICI CAESARIS
PROGNOSTICORVM FRAGMENTA.

FRAGM. I.

Euulgauit hocce fragmentum e Msto suo Grotius; nam in editionibus antiquioribus illud desideratur. Agitur in eo generatim de Signorum virtute et de Planetarum similiter natura; verum posterior pars imperfecta deest.

vs. 1. 2. *Grandine permixtas Aries niuibusque caducis Spargit vicinas supra iuga tristia nubes*] Ita emendauit Grotius. Ms.

*Grandine permixtus Aries, niuibusque caducis
Spargunt vicina tristis supra iuga Piscis.*

Mendose vtique. Sensus est: Aries montes altissimos nubibus spargit grandinosus et niuosus. Atqui dices, addit Grotius, magnam nimis esse differentiam inter *nubes* et *Piscis*, quod in Msto legitur. Immo vero est tantum parua. Astronomi olim, vt et alii artium doctores, nomina vsitatiora notis signabant talibus plerumque, vt aut primam tantum literam cum postrema, nonnumquam etiam cum mediarum aliqua referrent. Id ex variis notis ICtorum aliorumque est notissimum. Itaque *Piscis* ita notabant: $\overline{P}\overline{S}$. Sed Astronomi Prognostici vna cum Meteorologicis *nubes* ita signabant: $\overline{N}\overline{S}$. Sunt enim haec vocabula saepissime occurrentia; nam in iis, quae ab vsu sunt remota, notas imaginari, est stultissimum. Hinc igitur natus librarii error. Primae vero vtriusque vocis

literae etiam supra inter se commutationem passae sunt, vbi pro *Pigra ministeria* Ms. habet *Nigra*.

vs. 3. *et ventos excitat acres*] *et ventos excitat Aries*. Perperam.

vs. 4. 5. *Fulmina tunc crebro iaculatur Iupiter, et tunc Intonat emissis violentior ignibus aether*] Ms. *Fulmina tum — Intonat emissus*.

vs. 6. *At Geminis*] Ms. male: *Ad geminis*.

vs. 9. *cum pectora feruent*] Ita legendum. Ms. *cui* pro *cum*. Verum sensus est: Leo erit ficcus, sed tunc maxime, cum ea in parte spectatur, vbi est pectus et stella feruidissima, quae βασιλικός appellatur.

vs. 11. 12. *Lenius est Librae signum; vix rorat in illo. Scorpios assiduos coelo minitabitur ignes*] Ex emendatione Grotii. Ms. *vix rore in illo — Scorpios assidue coelo minitabitur ignis*.

vs. 13 — 15. *Lentior in pluuias veniet; magis arua queta; Atque truces venti densa niue saepe rigeunt. Rara Sagittifero descendunt flumina terris.*] Ms.

*Lentior in pluuias, magis inuenit arua queta,
Atque truci ventos, densa niue saepe rigeunt.
Sagittiferique rara descendit pluuias terris.*

Dixit Germanicus: *venti rigeunt*, vt infra: *Et rigor accedit ventis — Sagittifero descendunt*, vt supra: *At Geminis perflridunt*.

vs. 16. *Aegoceros aliis parcit, sed frigora durat*] Sensus est: Capricornus aliis omnibus i. e. imbribus, fulminibus, tonitruis, ventis, parcit; sed sola frigoris vehementia nocet. Ms. vitiose:

Aegoceros alia spargit et frigora durat.

vs. 21. *Imbribus incumbit coelum*] Ms. *Imbribus incumbit in coelum*.

FRAGM. II.

Describitur a Germanico in hoc fragmento relatio et coniunctio Signorum duodecim cum Planetis Venere et Mercurio. Desunt hîc quoque nonnulla, vt in principio de Ariete; forsitan et in medio, et post finem de aliis Planetis, Saturno, Ioue, Marte, nisi de his prius tractatum fuerit. Desideratur hoc fragmentum, quod in omnibus edd. antiquioribus legitur, in Msto Grotii.

vf. 1. *Aetherium venit Taurum super, imbris atris]*
Sic vtique legendum. Incipit fragmentum de stella Veneris a Tauro; deest itaque de Ariete, vt diximus. De Tauro autem Germanicum loqui, certum est, cum sequantur Gemini. Vulgo:

Aetherium venit thalamum super imbris atrum.

vf. 4. 5. *cum fidere Cancri Folserit ardentis; tantum hoc: nil fidere, certum.]* Egregie hunc versum restituit Grotius. Vulgo:

— *cum fidere Cancri*

Fons erit ardentis, tamen hoc in littore certum.

Dicit Germanicus, neque nubila diuturna fore, neque serenitas credendum; auram scil. fore variam et instabilem. Subiungit, hoc vnum certum esse, nil certum putare. Similiter aliquis Fortunam in sola inconstantia constantem dixerit.

vf. 6. 7. *Flagrantis placide lucis vis temperat annum, Cum posuit sedem Nemeaei finibus Astri]* Ex Grotii coniectura rescripti. Vulgo:

Flagrantis placide lucens hic temperat annum.

Cum posuit sedem Nemeacis finibus astrum.

Temperat annum, vt supra: Temperat in Geminis annum.

vf. 10. *Tunc quoque nulla fides coelo cum Scorpion acrem Stat super]* Vulgo:

Nunc quoque nulla fides coelum cum Scorpion acer Stat super —

Multis de causis similia sunt signa, Cancer et Scorpius, quare illis Germanicus similem tribuit effectum variantis aerae.

vs. 12—14. *Heu quantis terras tum Iupiter imbribus omnes Obruet! heu glomerata cadet quam densa per aethram Immitis grando! coelum quam saepe sonabit!]* Vulgo: *Iupiter ignibus — aut glomerata — densa per astra — Immitis grando coelo, quam saepe sonabit.* Tria, ait Germanicus, metuenda, imbres, grandinem, tonitrua.

vs. 15. *tendentis spicula signi]* Elegantissima Grotii emendatio. Intelligitur Τοξότης. Vulgo corrupte:

Cum spatium attigerit tendentis singulaque ignis.

vs. 16. *ponto non flamina deerunt.]* Hic distinguendum; nam quod sequitur ad Capricornum referendum. Vulgo male versus cum sequentibus connectitur.

vs. 19. *Horridus at gelidos portendit Aquarius imbres]* Vulgo: *ignes.* Sed quid sunt gelidi ignes?

vs. 20. *concretaque grando]* Hic finitur periodus. Deest versus vnus aut alter de Piscibus, qui propterea ab imperitis librariis omissi sunt, quia sequitur:

*Piscibus a geminis sub prima recurrerit astra
Hesperus:*

h. e. Venus a Piscibus regressum facit ad Arietem.

vs. 22. *cum Lucifer ora]* Sensus est: Haec signa sunt a Venere summo mane edita. Quae iam sequuntur, ad Vesperam pertinent. Non dubium vero est, quin eadem stella Veneris matutino tempore *Lucifer* dicatur, quae vespertino *Hesperus*.

vs. 27. *ut radiauerit astro]* Vulgo: *irradiauerit astro.*

vs. 29. *Flaminaque assiduo terris instantia pulsu]* Sic emendauit Grotius vulgatum: *terris tum stantia pulsu.*
Idem

Idem in versu sequenti pro *E coelo* legere iubet *Et coelo*.
Manet tamen sensus mutilus, et videtur versus excidisse.

vs. 31. 32. *Ver magis infidum, Tauri cum sidere
fulsit, Apportat; Geminis eadem inconstantia praesto est]*
Vulgo deprauatissime:

Vere magis nitido Tauri cum sidere fulsit.

Appota Geminis eadem constantia praestat.

Liquet Grotiana lectio ex sequentibus.

vs. 35. 36. *Et modo cum vento, gelido modo protinus
imbre Lucens, alternâ superabit nube serena]* Vulgo:

Et modo te vento gelido, modo protinus imber

Lucens alterna superabit nube serena.

Inconstantiam aurae Germanicus denotat.

vs. 37. *Si Venus ingressa est spatiosi sidera Cancri]*

Vulgo: *Sin levis ingressa est, sine vilo sensu.*

vs. 38—40. *non ulli corpora Soles Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos Astringunt artus alieno tempore;]* Ita bene correxit et distinxit Grotius. Male vulgo: *non nulli corpore*. Peccatum quoque est in distinctione membrorum periodi. *Alieno tempore* dixit pro *inimico*.

vs. 42. *Ac rapidis]* Epitheton est vulgare et simili sensu positum, quo alibi *aestatem rapidam* dixit poeta; quamquam *rabidi* epitheton utroque loco restitui possit.

vs. 43. *Efficiet, magni cum spectat signa Leonis]*
Vulgo: *Efficient magni conspectu signa Leonis*. In versu sequenti cum Grotius reposui *plenique* pro *plerique*. Possit etiam legi *plenaque*. Alius tamen forsitan tueri malit vulgatum.

vs. 46—49. *Attrahit Autumno pluuias, eademque repellit Nubibus assiduis Chele; neque frigora prima Extremum Autumni superet glacialis Libra]* Ita dedit Grotius. In vulgata lectione:

*Detrahit autumno pluuias, eademque repellit
Nubibus assiduis, coelumque ob frigora prima,
Extremum autumnii superent glacialia terrae,*
nullus sanus inest sensus. *Attrahere et repellere plane
contraria. Libra attrahit quidem humores, sed non re-
soluit, ita vt nubes semper pendeant. Alibi Germanicus:*
— *semper pendentia tantum*

Nubila continua magis in statione manebunt.
Itaque et dat pluuias Libra, et aufert. Frigus vero ad-
fert extremum, adeo vt neque extremum Autumnii, τὸ
φθινόπωρον ἢ μετόπωρον, algore vincat Autumnii princi-
pium, quod per Libram noscitur; quemadmodum, cum
Venus est in Ariete, Veris initium dixit. Venus enim
et Sol pari spatio ferme cursum perficiunt.

vs. 49. *ne quid caua Terra queratur*] Sensus est:
Quamquam in Virgine et Libra aura fuerit ingrata et
pluuia, tamen Scorpius pluuiis abstinens efficiet, ne quid
Terra possit queri. Vulgo: *ne quis caua terra grauetur.*
Proposuit Grotius quoque legendum: *ne quid caua terra
grauetur.*

vs. 50—52. *At diris omnia nimbis Continuisque
fluent, cum per sinuosa tenetur Cornua Centauri rapida
distenta sagitta*] In Sagittario, inquit, omnia fluita-
bunt prae nimbis nimis. Vulgo: *ad diros omnia nim-
bos Continuosque ruit — rapida distincta sagitta.*

vs. 55. *mortales numina vincent*] H. e. Di homines
fulminibus et tonitruis superabunt ac terrefacient. Vulgo:
mortalia numina vincent.

vs. 57. *Extremi saeuis*] Vulgo: *Extremis saeuis.*
Male. In Catalectis: *Pisces ultimus ordo.* In versu se-
quenti restitui notauit pro notarit.

vs. 60. *Accipe quid moneat mundum Cyllenius ignis*]
Ita emendauit Grotius. Vulgo: *quid moueat mundo.*

vf. 62. *Matutina ferens solitus per sidera cursus*] Hypallage est pro: *Matutinos cursus ferens per solita sidera*. Simile illud Virgilii Aen. VI, 268.

Ibant obscuri solâ sub nocte per umbram.

vf. 63. *Cum pecudis villis auratum fulserit astrum*] Sic legendum. Vulgo: *Cum pecudum*. Sed intelligitur Aries. Infra:

— *cum regna Tonantis*

Ingrediens pecudis redit intrans aurea terga.

Manil. Astron. I, 263.

Aurato princeps Aries in vellere fulgens.

vf. 65. *Non intermisso quatiendi tempore surgent*] Sensus est perspicuus. Vulgo: *patiendi tempore*. Male.

vf. 67. *Affore, non minimus nanque est tunc imber in aruis*] Vulgo sine sensu:

Affore non omni; nanque est tunc imber in aruis.

vf. 69. *Grandine signa facit*] Ita videtur legendum pro *grandinis* s. f. solent enim hi casus permutari. Verrum eodem sensu possit vulgata quoque lectio defendi: *Grandine significat*.

vf. 69—71. *Gemini tranquilla sereni Et placidum nautis spondent coelumque fretumque, Nubilaque atque imbres, aestus ac frigora miscent*] Vulgo: *Geminis — spondet — Nubila atque imbres*.

vf. 72. *aura FauonI*] Etesias indicat Germanicus, qui post aestivum solstitium flare solent, tunc nempe, cum Sol, cui Mercurius est comes quodammodo in Leone est. Aratus Phaen. vf. 152.

Τῆμος καὶ κελάδοντες Ἐτησίαι εὐρέϊ πόντῳ

Ἀθρόοι ἐμπέκτουσι —

Sunt autem Etesiae teste auctore libri de mundo Aristoteli adscripti *μῆξιν ἔχοντες τῶν τε ἀπὸ τῆς ἄρκτου φερομένων καὶ Ζεφύρων*. Hinc est, quod Plinius et Schol.

Ger-

Germanici Aquilones vocent, alii Fauonios, quos ita conciliabis. Cf. Kapp ad Aristot. de mundo Exkurs. III. p. 367 sq.

vs. 74. *Templa sed Astraeae simulac possederit, igni]* Vulgo:

Templa sed aetherei simulac possederit ignis.

De Virgine sermo est sine dubio.

vs. 77. *attigerit cum iam Cyllenius arcum]* Vulgo: *arcus*. Male. *Arcum Centauri* dixit G. vt supra *cornua Centauri*.

vs. 78. *Aut ubi consurget Capricornus]* Vulgo: *con-*
surgit. Sic et in versu 80. rescripti *perrumpet* pro vul-
gato *perrumpit*.

vs. 82. *at gelidos flatus]* Vulgo: *aut*. Capricor-
nus, inquit G., non cogit nubes, neque attrahit, sed
coactas resoluit, ideoque tonitrua ex eo potes prae-
dicere.

vs. 86. 87. *Quid faciat primo mundo cum lumine So-*
lis Tempus et occasu moneat, quae, discere, Phoebi]
Sensus est: Nunc diximus, quid agat Mercurius, si modo
Phoebei flammam euaserit axis. Tempus igitur est, di-
scere, quid faciat mundo cum primo lumine solis, et
quae moneat occasu Phoebi. Res clara. Astronomi etiam
huius saeculi aliter Mercurium speculantur solum, aliter
cum Sole siue oriente, siue occidente; nam et haec in
significationibus diuersa sunt. Vulgo legitur:

Quid faceret primum modo cum lumine Solis,
Tempus et occasus moneat quoque discere Phoebi.

vs. 89. 90. *Et crebro tonitru ninget; florentia rura*
Spesque nouae segetis quatientur grandinis idu] Tria
praedicat mixta: Tonitrua, grandinem, niues. Vulgo:

Et crebro tonitru iunget florentia rura.

vf. 91. 92. *magni cum regna Tonantis Ingrediens pecudis redit intrans aurea terga*] Vulgo:

Ingrediens pecudis ingreditur aurea terga.

Vocem repetitam *ingreditur* repudiant et metrum et sensus. *Regna Tonantis* simpliciter pro coelo positum, vt Arato ἐνδιος, ἐνὸυράνιος.

vf. 95 — 98. *Taurum saeuire videbis Grandine; nec contra ferri ratione probanda Aut Cancrum, aut Geminos; calidus vestigia seruat. Haec quae dicta Leo, saevisque caloribus ardet.*] Ita legere et distinguere iussit Grotius. Male vulgo:

— — *Taurum saeuire videbis,*

Grandine nec contra ferri ratione probanda,

Aut Cancro, aut Geminis: calidus vestigia seruat

Hic quo dicta Leo saevisque caloribus ardet.

Ait Germanicus, vt liquet, Taurum grandine saeuire; Cancrum quoque et Geminos non ferri in contrarium, quod foret optandum; immo et Leonem seruare praecedentium siderum vestigia.

vf. 99. *Flatibus at Gemini miscent tranquilla sereni*] Sic emendauit quidem Grotius lectionem vulgatam:

Flatus at Geminis miscet tranquilla serenis.

Sed quia Leo Geminos debet praecedere, et de iis iam mentio facta est, et quia supra habuimus: *Gemini tranquilla sereni*, vnde hoc repetitum videtur, recte hunc versum omnino spurium Grotius iudicat.

vf. 100. 101. *Spiciferaeque manu tendenti nubila Libra Dissentit Diuae*] Ex emendatione Grotii, transpositis et paululum mutatis literis lectionis vulgatae, in qua nullus inest sensus:

Spiciferaeque manu tendenti libera nutu

Dissentit diuae —

Deside-

Desideratur quoque in hoc vulgato textu signum Librae. Spicifera Dea est Virgo, quam Cererem esse nonnulli voluerunt, secundum Hyginum. Ab hac dissentit Libra. Illa manu tendit nubila; haec nuntiat serena. In sequentibus vl. 101. restituendum *sed enim haec*, vel *sed et haec*, pro *sed ut haec*.

vl. 109. 110. *Cum sonitu quatiet nubes; si cura laboris Non frustrans animum certo me limite ducat*] Vulgo sine sensu:

Cum sonitu quatiet nubes secura laboris.

VL

N O T A E

IN

RVFI FESTI AVIENI

PHAENOMENA ET PROGNOSTICA

A R A T E A.

NOTAE
IN RVFI FESTI AVIENI
PHAENOMENA ARATEA.

vs. 1 — 4. Paulo vberius laudes Iouis persecutus est in prooemio Auienus, quam Germanicus et ipse Aratus, ita tamen, vt rhetorem declamatorem sentias, philosophorum de rerum principio placita poeticis pigmentis exornantem. In primis quatuor versibus vna eademque sententia in quouis versu, mutatis tantum verbis, iteratur. In verbis: *excelsam rejerat dux Iupiter aethram*, eodem sensu *aethra* dicta est, quo ab aliis *coelum* dici solet *arx Iouis*, quam nemo, nisi annuente Ioue, intrare possit. Quae sequuntur maximam partem ad Pythagoreorum doctrinam de *aethere*, vt principio ignis, caloris, lucis, vitae, et motus in rerum natura, adumbrata sunt. Caeterum in versu primo pro *Carminis inceptor mihi Iupiter* Schraderus in Wernsdorf. Poet. lat. min. T. V. P. 2. ad Auieni perig. vs. 896. mauult: *incentor*, assentiente Wernsdorfio. Lectioni huic pondus quidem addit Paullinus Nolanus (Carm. XV, 30.), qui hunc versum ab Auieno sumit: *Non ego Castalidas, vatum phantasmata, Musas, Nec surdum Aonia Phoebum de rupe circho, Carminis incentor Christus mihi*. Potest tamen vulgata lectio defendi ex ipso Arateo *Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθαι*. Deinde apud Auienum Perieg. vs. 896. *Incentore canam Phocho*
Vol. II. X lectio

lectio est incerta, et dubitari potest, an non apud ipsum Paullinum pro *incentor* legendum sit *inceptor*.

vs. 5. *Hic statio, hic sedes primi patris, iste paterni Principium motus*] *Hic et iste ad aetherem referendi sunt; est hoc Auieno solenne, ut hic et iste de eodem usurpet. Sic infra vs. 25.*

*Hic digestorum speciem dedit, iste colorem
Imposuit rebus —*

vs. 9. *et numerus celsi modulaminis*] *Numerus sensu Pythagorico pro principio siue causa. Alludit Auienus ad concentum sphaerarum, qui secundum Pythagoreos motu earum per aetherem certis legibus et numeris adstricto efficiebatur.*

vs. 12. *qui discurrente meatu Mentis primigenae penetralia dura resoluens Implevit largo venas operatus amore*] *Vix sanus sensus in his inest. Quid enim hoc sibi vult: florem et flammam animae mentis primigenae penetralia dura resolvere? Quid sunt hoc loco: penetralia dura mentis? Coniicio itaque legendum:*

— — qui discurrente meatu

*Molis primigenae penetralia dura resoluens
Implevit largo venas operatus amore.*

Moles est materia rudis. Pro *molis primigenae* possit etiam legi: *Materiae primae*; sed melior altera lectio; nam de materia prima sensu philosophico Auienus non cogitavit. Ouid. *Metam. init.*

*Ante mare et tellus, et, quod tegit omnia, Coelum,
Unus erat toto Naturae vultus in orbe,
Quem dixere Chaos; rudis indigestaque moles.*

Ceterum cf. Barthii *Aduers.* LVII, 15.

vs. 15. *Ordinis ut proprii foedus daret; iste calorem*] *Male in antiquioribus edd. distinguitur:*

Ordinis ut proprii foedus daret iste; calorem

vl. 17. 18. *Inseruit; rite hunc primum, medium atque supremum Vox secreta canit sibi*] Sic disinxit et emendauit Grotius. Vide Casp. Barthii Aduersar. XXXVI, 2. Vulgo male:

Inseruit rite hunc primum, medium, atque secundum.

Vox secreta canit sibi.

Vox secreta canit sibi poetice dictum pro: mens interna meditatione concipit et adorat. Fuere inter philosophos, qui internas cogitationes mentis sermonem quasi internum, vocem secretam, dicerent. Cf. Wernsdorfii Comment. de Rufo Festo Auieno in Poet. lat. min. T. V. P. II. p. 631. ubi refutatur Nicolaus Antonius, in versibus illis allusionem Auieni ad dogma Trinitatis reperisse sibi visus Bibl. vet. Hispan. lib. II. cap. 9. p. 158.

vl. 18 — 20. *nam permixtus utrinque Et fultus sese geminum latus, unus et idem est Actor agendorum*] Vulgo: *Auctor agendorum*, quod licet ferri quidem possit; melius tamen cum Grotio leges: *actor agendorum*, *πρακτῆς* (non vt in Grotii notis impressum *πραχθῆρ*) *τῶν πραχθισομένων*. Sensus est: Iste primum et supremum, ergo duo extrema (*permixtus utrinque, fultus sese geminum latus*), vnâ comprehendens, vnus tamen et idem est actor agendorum.

vl. 21. 22. *hic Chaos altum Lumine perrumpit*] Legendum: *perrupit*; nam sequuntur *soluit, fixit, dedit* etc. Verum *perrumpit* est praeteritum *ἀρχαῖκόν*, et affectat Archaismum Auienus. Saepius occurrit *ruptum* pro *ruptum*.

vl. 24. *Hic dispersa locis statuit primordia iustis*] Sensus est: Nondum definita et ad ordinem et leges reuocata erant rerum primordia et vicissitudines. Ouid. Met. I. vl. 24.

*Quae postquam euoluit, caecoque exemit aceruo,
Dissociata locis concordī pace ligauit.*

vs. 26. *sexuque immixtus utroque Atque ceui pariter
gemini*] Aether vitam simul agit maris et feminae, cum
principium sit vitae omnino.

vs. 30. *rapida inclinatio Mundi*] Ex emendatione
Grotii. Infra vs. 85. *trahit inclinatio coelum*; et alibi:
teres inclinatio mundi. Vulgo sine sensu: *pigra inclina-
tio nodi*. Aliam vulgatae lectionis emendationem pro-
posuit Casp. Barth Aduers. XXXVI, 2. *bigrada inclinatio
nodi*. *Nodum* interpretatur fatalem necessitatem insolu-
bili velut catena omnia continentem. Haec cum *frangi*
non possit, duobus modis *inclinari* dicitur, ut orta obe-
ant, oriantur defuncta. Non assentior.

vs. 33. *ignea cuius Lumina sunt late, sol et soror*] Putat Grotius, haec ab Auieno desumpta esse ex Mose Genes. 1. *Fecitque Deus duo luminaria magna: Luminare maius, ut praecesset diei; Luminare minus, ut praecesset nocti*. Probari ergo hinc quoque possit, Auienum fuisse Christianum. Verum eandem sententiam saepius poetae et graeci et latini expresserunt, et est ea ita quoque comparata, ut in describenda origine rerum cuius occurrat. In ceteris descriptio ortus mundi, qualem Auienus dedit, a Mosaisca maxime diuersa est. Vide Wernsdorfii Comm. de Auieno l. l.

vs. 36. *Nec defit genitis*] Forsitan legendum: *Nec deficit*. Vulgata lectio ex scripturae in codd. abbrevia-
tione orta videtur. Supra dixerat Auienus vs. 28. *sufficit
alterno res semine*.

vs. 41. *Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis*] Ed. Grot. male: *ferimus*.

vs. 45. *Viscera et aethereos animans genitabilis ar-
tus*] Ita emendandum censuit Grotius. Vulgo:

Viscera, et aeternos animat genitabilis artus.

In lectione Grotiana *aetherei artus* haud dubie intelligendi sunt pulmones, et cor, quae aethere infuso spirant et vigent.

vs. 53. *Hic primum Cnidii radium senis intulit astris]* Senex Cnidius est *Eudoxus*, a quo Phaenomenorum argumentum accepit Aratus, cuius vestigia legit Auienus. Infra vs. 112. *sic astrum dici Cnidius dedit.* Cf. Ios. Scaliger ad Manil. Astron. not. p. 54.

vs. 55. *Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes; Autumni reditu cur sub gelido Capricorno Bruma]* Ita recte distinxit Grotius. Nam enumerat Auienus solstitia et aequinoctia; itaque necesse est per *Nepam* hic *Cancrum* intelligamus; Cancri autem aequinoctium in ipsa aestate, non in autumno est. Male vulgo distinguitur:

*Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes
Autumni reditu; cur sub gelido Capricorno
Bruma etc.*

vs. 58. *Cur spacium lucis madidae cum tempore noctis Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi Aequarent]* Ex Grotii emendatione, quam sensus necessario exigit. Vulgo:

*Cur spacium lucis, madidae cur tempora noctis
Libra celerque Aries demerso pondere Olympi
Aequarent — —*

vs. 64. 65. *Quae rursus ingenio numerisque Solensibus idem Iuppiter efferri melius dedit incola Tauri]* Spectat hoc ad Aratum, Solis, Ciliciae vrbe, oriundum. Taurus est mons in Cilicia. Similiter in gratiam Arati de Cilicibus Manil. Astron. I, 392.

*Montis ab excelso speculantur vertice Tauri
Euentus frugum varios, et tempora dicunt.*

vs. 66. *Musa ut Cecropios superaret et Aonas agros]* Sic reposui cum Grotio, cum utique ex vulgata lectione: *raperetur et Aonas agros commodus sensus elici vix pos-*

fit. Auien. Descr. orb. ter. vf. 5. *Aoniis perget filius impiger orsis.*

Me quoque nunc similis stimulat furor edere versu] Coniiciebat Io. Schraderus in not. ad Auieni periegesin. (Wernsdorf. Poet. lat. min. T. V. P. II. p. 891.) legendum:

Me quoque nunc Latio stimulat furor edere versu
Verum nihil mutandum est.

vf. 70. *viticomo crinem tondere Lyaeo]* Male vulgo: *vitticomo.*

vf. 72. *O per multa operum mea semper cura Camoenae]* *Multa op-urum* dixit graeco more pro *multa opera.* Sic supra vf. 23. *rerum fluitantia* pro *res fluitantes.* Indicat Auienus, sese ante Arateorum paraphrasin *alia poemata edidisse.* Cf. Wernsdorf Comm. de Auieno l. I. p. 622.

vf. 75. Cf. Auieni Perieges. vf. 6 sq. et not. Schraderi ad h. l. ap. Wernsdorf. l. I. Barth. Aduersar. XLVI, 16.

vf. 78. *Nox agit, et verso]* Ita, notante Morellio, codd. antiqui. Recte. Vulgo perperam: *Nox et agit, verso.*

vf. 80. *Nam numeris et honore carent]* Ex emendatione Grotii. Codd. antiqui: *caret.* Vulgo: *carens.*

vf. 82. 83. *Sed quia non certa formarum luce notantur Omnia sideribus, cassum fit caetera vulgus]* Male vulgo legitur et distinguitur: *formarum in luce notantur omnia, sideribus etc.* *Vulgum cassum* vocat Auienus stellas *ἀμωφωτοῦς*, de quibus alibi: *ignoti vice vulgi semet in aethram Protollunt.* Manilius I, 470.

cum Luna conditur omne

Stellarum vulgus, fugiunt sine nomine signa.

Cf. Ios. Scaliger. not. ad h. l. p. 62.

vf. 87. *ut stilus instabili convoluitur orbi*] Edd. antiquiores in *stabili*. Correxuit iam Morellius.

vf. 88. *Ipse manens tenuisque procul sacra viscera coeli Perforat*] Vulgo sine sensu: *Luce manente tenuisque procul*. Vti nos dedimus, rescripsit Grotius, qui etiam monet, *procul, late, super*, aliaque similia in Auieno saepe reperiri *πλεονάζοντα*.

vf. 91. *ut semel haerens Constitit*] Aratus Phaen. vf. 22. *ἄρῃσεν*. Manilius I, 284.

Perque ipsum terrae directus constitit orbem.

vf. 93. *Terminus extremo dispar polus; Oceano pars sublime erigitur*] Sic maluit Grotius. Extremo Axi Terminus est dispar polus. Arat. Phaen. vf. 24.

Καὶ μὴν πειραίνουσι δὴ πόλοι ἀμφοτέρωθεν.

Potest tamen vulgata quoque lectio: *Nec minus extremo dispar polus*, quodammodo defendi. *Pars* h. l. eodem sensu dicitur, quo apud Germanicum vf. 22.

Quem Graii dixere polum; pars mersa sub undas Oceani, pars celsa sub horrifero Aquilone

vbi vide notam.

vf. 97. *Ac teres in gemina*] Ita recte edd. antiquiores. Edd. Morel. et Grot. in textu (quamvis improbante Grotio) *Hac teres*.

vf. 101. *Sacras ut mundus subiicit Artos*] Vulgo: *subiit*. Recepi emendationem Morellii.

vf. 107. *rapto genitricis flore*] Vulgo: *genitricis*. Ed. Ald. *raptor genitricis* et in versu praecedenti: *venantibus* pro *venatibus*.

vf. 126. *neque flammigeros eduxerit ortus*] Dedi hunc versum et sequentes, quemadmodum Grotius eos constituit. Cf. Arati Phaen. vf. 40 sq.

vf. 127. 128. *immerso cum iam Titanus orbe Imbuerit tremulo Tartessia terga rubore*] Vulgo:

Imbuit et tremulo Tartessia terga rubore.

Titanius dicitur pro *Titan*, vt *Bacchius* (Βάκχιος) apud Euripidem, *Mauortius* apud Petronium, pro *Bacchus* et *Mauors*. Cf. *Nostrium Descript. orb. terrae* yf. 62.

vf. 129. *Cressia quam flammās*] Vulgo: *flammans*.

vf. 131. *Illa licet paruo iaceat*] Sub *illa* intelligitur *Cynosura*.

vf. 133. *huic, mora longos Pigra tenet gyros*] *Huic* spectat *Helicen*. Restituit *huic* Grotius pro vulgato *hand*.

quae, ceu remorata, parumper Flectitur] Vulgo sine sensu: *neque, ceu mollita, parumper Flectitur*.

vf. 136. *Sed quia Sidoniis*] Vulgo: *Denique Sidoniis*.

vf. 138. *Inter utranque dehinc praeclari nominis Arcton*] Ed. Aldin. vitiose: *pro clari nominis arcto*.

vf. 141. *Hunc quoque, ubi artus*] Vulgo: *hunc quoque, ut artus*. Nescio an recte Schraderus ad Auien. *Perieg.* 417. contenderit, *ut* saepius ab Auieno poni pro *ubi*; nam exemplum ab eo allatum, cum sit, lectio dubia, nil probat.

vf. 161. *Quin super illa etiam summa confinia caudae Stella subit*] Vulgo: *cauda*. Perperam.

vf. 166. Cf. Virgil. *Georg.* I, 241.

pater Oceanus rutili reparator Eoi] Vulgo: *reparatus Eoi*. Auieno *reparare* est ἀποκαθιστάσθαι. Infra: *absoluit totos reparabilis annos*. In *Catalect.* *Pithoei*: *Phoenix reparabilis ales*. *Eoum* quoque dixit Auienus suo more, vt vf. 924.

Mundus ab Eoo trahitur reparabilis alto.

In *Catalectis*:

Quam modo nascentem rutilis conspexit Eous.

vf. 167. *Occasus ortusque solo moderante coercet*] Ex emendatione Grotii. Edd. antiquiores perperam: *sole*. Edd. Morel. Grot. in textu: *solo*.

vs. 172. *Illa laboranti similis succedet imago Protinus;*] Male in edd. antiquioribus distinctum:

Illa laboranti similis succedet imago:

Protinus —

vs. 175. *Panyasi sed nota tamen, cui longior aetas Eruit excussis arcana exordia rebus;*] Non attingit fabulam in versibus sequentibus ab Auieno additam Aratus Phaen. vs. 64 sq. vnde colligere licet, esse eam aliasque similes a recentioribus adiectas. Auienus fabulam, ut ipse dicit, ex Panyasi hausit. Vide Schol. German. ad vs. 65. Hygin. Astron. poet. II, 6. Cf. Schaubach ad Eratosth. Catasterism. p. 76. — Dedi cum Grotio: *cui longior aetas pro ceu longior aetas*, ut vulgo legebatur.

vs. 177. *Nam dura indomiti memorat sub lege tyranni;*] Sic maluit Grotius. Vulgo: *immodici*. Parum refert, utrum legas.

vs. 187. *ac tum Tirynthius Aethrae Inclytus et solio fultus sublime paterno est;*] Vulgo: *Aethrae*.

vs. 191. *manus — in verbera pendens Erigitur;*] Ita rescripsit Morellius. Antea legebatur: *Exigitur*; non male; quamvis melior sit Morelliana lectio. Cf. infra vs. 246.

vs. 194. *qua sideris ampla fatiscunt Terga dehinc;*] Vulgo: *patescunt*, quod ferri potest; secutus tamen sum Grotium.

vs. 206. *Triccaei fidus stat nominis;*] Ed. Ald. perperam: *Triccoei*. *Tricca* vrbs fuit Thessaliae, ubi colebatur Aesculapius, uti quoque in Epidauro. Cf. Hygin. Astron. II, 14. Schol. German. ad vs. 72. et Heyne ad Apollodor. III, 10, 3. p. 103.

vs. 223. *ac gnati reparans solatia Phoebus, Aspera-que extincti miseratus fata nepotis;*] Ita legere maluit Grotius. Melius tamen forsitan vulgatum tuereimur: *gnato reparans* scil. *Phoebus*, cum sequenti versu *nepotis*

ad *Aesculapium* spectet. Pro *ac gnati* equidem mallet *at gnati*.

vs. 229. *nitescit in orbe*] Ed. Ald. *nitescet*; sed sequitur *diuidit*, nisi forte et hoc in *diuidet* mutandum.

vs. 242. *neque tenta volumina compar*] Ed. Ald. vitiose: *tanta*.

vs. 244. *altera porro plurimus*] Phrasis Auieno vsitata, ad Graecorum imitationem: τὰ δ' ἄρεα μέγιστος.

vs. 248—251. *Post spiram brachia quondam Formidata truci suspexeris Orioni; Hic concessa etenim curuis minitatio Chelis, Huc falcata Chii repserunt cornua monstri*] Eleganter utique hi versus a Grotio restituti sunt. Cf. Arati Phaen. vs. 89. Vulgo corrupte:

— *post spreta brachia quondam
Formidata truci suspexeris Orioni;
Haec concessa etenim curuis mercatio velis.
Huc falcata Hiodii repserunt cornua monstri.*

Grammatica postulat, *Chius*, cum locum designat, corripit, cum *adiectiuum*, produci. Sed regulam hanc poetae negligunt. Nam et pro loco Cicero produxit, et pro *adiectiuo* corripuit Auienus. Infra quoque vs. 1146.

Curua Chii caelo cum surgunt brachia signi.

vs. 254—257. *Callisto rutilat stellis, quibus usque Ferinā Prona sit effigie, quo cardine torquet et axem Semper inocciduis attollens lampada flammis*] Hos quoque versus a Grotio emendatos dedi, vulgo corruptissimos ita:

*Callisto rutilat stellis, quibus utque ferinam
Prona sit effigiem, quo cardine torqueat axem,
Semper in occiduis attollens lampada flammis.*

vs. 257. *Arctophylax*] Cf. Eratosth. Catasterism. cap. I. et 8. et Schaubach not. p. 67. 82. Schol. German. ad vs. 89. et Hygin. II, 4.

vf. 261. *In picturatae*] Ed. Ald. vitiose: *Impicturatae*.

vf. 264. *lux olli maxima vibrat*] Vulgo: *lux olim*. Male.

vf. 265—270. Mutila haec sunt et corrupta, nec medela, nisi e melioribus codicibus mistis, illis afferri potest.

vf. 283. Cf. Io. Schrader ad Auieni perieg. not. p. 895. in Wernsdorf Poet. lat. min. T. V. P. II.

Digna Poli, conjors et cura latrantis Anubis] Ita distinguendum. Male vulgo:

Digna Poli conjors, et cura latrantis Anubis.

Digna poli, ἀξία πόλου. Fateor interim, me non assequi, quo sensu Auienus Isidem dixerit *dignam poli*. Arbitror potius, legendum esse:

Digna coli conjors et cura latrantis Anubis.

Eratosth. Catasterism. cap. 9. οἱ μὲν γὰρ αὐτὴν Φερσιν εἶναι Δήμητραν, διὰ τὸ ἔχειν στάχυν· οἱ δὲ Ἴσιν; vbi non assentior docto Eratostheneis editori, verba οἱ δὲ Ἴσιν a Grammaticis apposita putanti, quod Graeci contenderunt, Cererem ab Aegyptiis Isin vocari. Docet noster Auieni locus, verba illa ab ipso Eratosthene esse profecta. Cf. schol. German. ad vf. 95. Hygin. II, 25.

vf. 285—289. *Et, ceu Siriaco, torretur spica calore Protentata manu, seu tu pernicibus alis, Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo Fluxa Polo vertis vestigia, lubrica ut aeuum Sors agat —*] Ex emendatione Grotii. Varias de Virgine refert Auienus fabulas cum suis rationibus. Dixerat, eam esse Astraeam, Isidem, Cererem; nunc appellat Fortunam, quia alas habet et capite obscura est. Schol. German. l. l. *Quidam vero Fortunam, pro eo quod sine capite astris infertur.* Hyginus l. l. *Sed hanc alii Fortunam, alii Cererem dixerunt; et hoc magis non conuenit inter eos, quod caput eius*

eius nimium obscurum videtur. Vulgo legitur sine sensu:

Et ceu siriaco torretur spica calore:

Protentata manu ter quae pernicibus alis,

Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo

Fluxipedae vestis vestigia, lubricum ut aevum

Sors agat —

Paullo aliter restituit hos versus C. Barth Adu. XXXVI, 2.

Protentâ apta manu, tu quae pernicibus alis

Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo

Fluxa pilae vertis vestigia, lubricum ut aevum

Fors agat.

In qua Barthii emendatione mihi magis arridet *Fluxa pilae*, quam, quod Grotius maluit *Fluxa polo*.

vs. 297. *nullique obnoxia culpae Corda inhibens, medias casto res more tenebas*] Vulgo: *Corda inhibens media, casto res m. t.* Possit haec lectio tolerari mutata distinctione: *Corda inhibens, media casto res more tenebas*; repugnat tamen metrum. Barthius l. l. emendavit: *Corda inhibens, viduas astu res more tenebas* i. e. regebas rem publicam bona morum consuetudine absque astutia et ambitione.

vs. 302. *promiscua rura per agros*] Vulgo: *promiscua thura*. Perperam.

vs. 305. *passim succederet, illa Feruentis late pelagi natura*] Ita distinguendum est. Male vulgo: *passim succederet illa, Feruentis* etc.

vs. 312. *neque longis nauita terris Insinuare ratem consueuerat*] Vulgo: *ratem ius fecerat*.

vs. 315. 316. *et insano penderet saepe profundo; Omnia sed cunctis*] Pessime distinguebatur olim:

— *et insano penderet saepe profundo*

Omnia; sed cunctis —

Mallet

Mallem quoque pro *insano* legere in *falo*. Neque tamen omnino spernenda est vulgata lectio. *Pendere* h. l. est, monente Grotio, μεταρρῖσθαι, lactari, periclitari, ut saepe apud Manilium.

vs. 323. *oculis sese dabat*] Vulgo: *oculis se dabat*.

vs. 325. *Sed crepera ut late vomeret conuicia voce*] Sic rescribendum coniecit Grotius. Vox *crepera* a *crepando* deducitur, unde et *increpare* dicimus. Auienus infra vs. 1001. *creperi succedens stagna profundis*. Proposuit Grotius aliam coniecturam: *pulchra* pro *crepula*, ut vulgo legitur. Vix autem ferri potest, Virginem *pulchra voce* conuicia vomere. Ergo aut vulgatum *crepula*, aut *crepera* retinendum erit.

vs. 326. *lacrymis aiebat obortis*] Ed. Ald. vitiose: *ab ortis*. Eadem perperam vs. 346.

Alite pro cursu sese inconuexa ferebat.

vs. 342. *Et malefuada lucri rabies subit; omnia Terror Degener, ac moesta facies formidinis implet*] In vulgatis male distinguitur: *rabies subit omnia; Terror Degener, ac moestae facies formidinis implet*.

vs. 344. *Secreti indomitus vada gurgitis ultima versat Tiphys*] Vulgo: *immodicus*, quod nescio cur Grotius mutauerit, quemadmodum etiam supra vs. 187.

vs. 345. *Agenoreo color hinc mentirier ostro Incipit*] *Mentirier* passivae h. l. pro *simulari*, et *mentirier incipit* pro *mentitur* dictum; ut et saepe Manilius.

vs. 347. *Ebria ut externo splendet lana veneno*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *extremo*. Leuior esset mutatio, si *extrema* legeres, scil. *lana*, ut *summa lana splendet purpura*.

vs. 358. *fax ardet in Arcto*] Vulgo: *Arcton*.

vs. 359. *Nec contemplandi*] Ed. Ald. perperam: *Ne contemplandi*.

vs. 359. 360. *omnia primis Obuia ceu vibrant obtutibus*] Grotius coniecit *conuibrant* pro *ceu vibrant*. Sed vulgata lectio bene se habens seruanda est.

vs. 371. *et patrio post reddita numina coelo*] Vulgo: *et proprio*. Non male.

vs. 372. *Lacedaemoniis Mars cum caluisset Aphidnis*] Dixit Auienus *Aphidnas Lacedaemonias*, vt distingueret ab *Aphidnis* in Attica. Cf. Schol. German. ad vs. 145. Hygin. Astron. II, 22.

vs. 386. 387. *Et fidus, Lenaeae, tuum; disternat aer Crassior hos. Itidem qualis*] Ita distinguendum. Pessime vulgo:

*Et fidus Lenaeae tuum disternat aer
Crassior. Hos itidem qualis —*

Cf. schol. German. ad vs. 145. Hygin. II, 23. Schaubach ad Eratosth. Catast. p. 85.

vs. 402. *Oceanum flata flamina caeli Propellunt pelagus*] Nota *Oceanum pelagus*. Sic infra: *surgunt Oceano iam gurgite*, et vs. 440. *aequore surget Oceano*.

vs. 413. *adque Helices caput inclinatur ab ore*] Ex emendatione Morellii. Vulgo *atque*. Cf. Apollodor. III, 14, 6. et Heynii not. Schol. German. ad vs. 155. Hygin. Astron. II, 13.

vs. 427 — 431. *gemino sic cornua ductu Erigit aetherii vigor ignis, et ignis utrinque Sic camuris ardet protractibus; haud tibi signis Perquirenda aliis pecoris frons aequore surget Oceano; proprio Taurum deprnderis ore*] Ita dedi et distinxi cum Grotio, sensu exigente. Vulgo male:

— — *gemino sic cornua ductu
Erigit aetherii rigor ignis et ignis utrinque.
Sic camuris ardet protractibus, haud tibi signis
Perquirenda aliis pecoris frons aequa resurget;
Oceano proprio Taurum deprnderis ore.*

Camu-

Camurus, Camorus, Camor est curuus. v. Festus. Derivatur vox ἀπὸ τῆς καμπῆς.

vf. 433. *Sic mediam creber pecori frontem asperat ignis*] Vulgo: *sic media.*

vf. 440. *Nec mea musa senem tacitum Cephea relinquet*] *Tacitum* h. l. passivo sensu dixit. Non filebit mea musa senem Cephea.

vf. 445 — 448. *At diducta pedes tantum hinc mensura seniles Diuidit, extremo quantum pede distat ab Vrsa; Non eget huius enim sedes sacra luminis hilum*] Ex emendatione Grotii. Cf. Arati Phaenom. vf. 183. *Sedem* Auienus dixit *fidus*, vt Aratus ὁρτοῖο θυτῆπλου ἰσπὸς ἔδρα. Germanicus vf. 235. *in sede notarit.* Vulgo:

At diducta pedes tamen huic mensura seniles

Diuidit, extrema quantum pede distat ab Vrsa.

Non eget huius enim sedes sacra numinis hilum.

In ed. Ald. versui primo deest *huic.*

vf. 448. *declini si visum tramite vergas*] Recte vulgatam hanc lectionem retinendam censet Grotius, quamvis malit aliquis *veritas* pro *vergas*. Manil. Astronom. I, 303. *utraq; caudam Vergit in alterius rostrum.*

vf. 453. *Abjunt lucida moerenti*] Vulgo: *adsunt.* Perperam.

vf. 454. *et aegrae lux hebes est matri*] Vulgo: *aegra.* Male. Cf. schol. German. ad vf. 189. Hygin. II, 10.

vf. 459. *teretisque poli simul orbe rotatur*] Vulgo: *notatur.* Male. Arat. Phaen. vf. 197. κολύδεται.

vf. 460. *ingenti quae semper luce coruscans*] Vulgo vitiose: *incendi, quae semper luce coruscans.*

vf. 464. *Igneae quin etiam per caelum cingula flagrant Andromedae*] Ita iam correxit Morellius, approbante Grotio. Vulgo *singula flagrant.* Aratus Ph. vf. 201. ζώματα.

vf. 468. 469. *Vinculaque in coelo retinet quoque; tenuia quippe Brachia contortis astringunt vincula nodis*] Ex Grotii emendatione. Corrupte vulgo:

Vinculaque in coelo retinent quoque tenuia, quippe Brachia contortis adstringunt nubila nodis.

vf. 470. *qua vertex crine tumescit*] Vulgo *quae*. Perperam. Sic etiam versu 482. restitui cum Grotio *qua fax* pro vulgato *quam fax*.

vf. 474. 475. *Ipsa sub abscisso late iacet aurea ventre Cornipedis; simul hunc lux indiscreta reneffit*] Correxī distinctionem vulgatam vitiosam:

Ipsa sub abscisso late micat aurea ventre, Cornipedis simul hunc lux indiscreta reneffit.

Micat pro *iacet*, vt Grotius maluit, melius forsitan.

vf. 485. *Non hic Equus integer artus*] Aratus ὅγῃ. Igitur legendum *hic*, non *hinc*, vt vulgo.

vf. 486 487. *at tenuis aluo Erigitur media; nam caetera pone negantur*] Sic recte emendauit Grotius. Vulgo:

— — *at tenuis aluo*

Erigitur, media iam caetera pone negantur.

vf. 489. *Nanque hunc Aonio quondam in morant Helicon*] Non bene vulgo: *Nunc hunc*. Vide schol. German. ad vf. 204. Hygin. II, 18. Eratosth. Cataster. cap. 18. et Schaubach. not. p. 95. Heyne ad Apollod. II, 3, 1.

vf. 501. *Rigat hanc animas*] Vulgo: *rigat has animas*. Male.

vf. 512. *Parcior hic rutilae semper facis*] Ed. Ald. vitiose: *Partior*.

vf. 517. *nullomque decus Dea proferat ore*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *nulloque*.

vf. 522. 523. *non longa Aries statione remotus In conuexa redit; paruo se tramite iubter Distinet*] Aratus Phaen. vf. 230.

— ὀλίγον

— ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστήρικται.

Vulgo:

— non longa Aries statione locatus,
In conuexa redit paruo se tramite; subter
Distinct —

Distinct, διασπεί, vt apud Lucretium V, 204.

Et mare, quod late terrarum distinct oras.

vs. 528 — 530. Simile est latus; istud utrinque Por-
rigitur; summum signo caput angulus arctat, Et gemi-
num iuprema iugum vicinia mordet.] Sensus est: Late-
ra, i. e. lineae duae, quae basi insistant, sunt similes,
i. e. aequales, et in angulum coarctantur. Videtur
itaque Auienus latera vocare crura, ἀκυρολόγως. Vulgo:

— simile est latus istud utrumque;
Porrigitur summum signo caput; angulus arctat,
Et gemini iuprema iugi vicinia mordet.

vs. 534. Quin et qua subter in astro] Ita legendum
est; nam designatur locus. Cf. Arati Ph. vs. 235. Vul-
go: quin et quae.

vs. 540. Boreali ab cardine ductus] Vulgo: doctus.
Perperam.

vs. 541. 542. proles tibi Dercia, Pisces, surgent
Bambicii] Recepi in textum Grotii emendationem. Vul-
gata lectio sensum idoneum non parit: proles tibi tertia
Pisces surgent Bombycii. Ed. Ald. piscis surget. Cf.
Ichol. German. ad vs. 235. Hygin. II, 30. Eratosth.
Catast. c. 21. Ios. Scaliger ad Manil. not. p. 310.

vs. 544. tendit qua pennae extrema sinistrae] Per-
peram vulgo: penna.

vs. 547. hic medio signantur sidere Pisces] Vulgo:
hinc. Male.

vs. 549 — 551. Borean proprior subit; alter aquarum,
Troicus haurit aquas, funditque ubi Ephebus ab urna,

Pone avidus, iacet in Notialia nubila pronus] Ita cum Grotio legendum et distinguendum. Vulgo:

— boream propior sapit alter aquarum,
Troicus haurit aquas, funditque ephebus ab urna;
Pone avidus iacet in notialia nubila pronus.

vs. 554. *per coelum coeunt quae singula rursum*] Male vulgo: *cingula*. Supra quoque *cingula* et *singula* male permutata vidimus.

vs. 556. *Coelestem memorat quem sollers Graecia Nodum*] Imitatus est Auienus Ciceronem:

Quem veteres soliti Coelestem dicere Nodum.

vs. 565. *solum prope Cassiopeiae*] Ed. Grot. vitiose: *soliam*.

vs. 569. 570. *locus has habet arctior omnes Connexas. Lentae facis haud procul istas*] Versus est mutilus.

vs. 580—582. *Electra, Alcyoneque, Celaeno, Taygeteque, Et Sterope, Meropeque simul, famosaeque Maia Prole Deo; cerni sex solas carmine Myntes Afferit*] Vulgo hi versus paullo aliter distinguuntur. In ultimo rescripti *Prole Deo* pro *Prole Dei*. Nominat Auienus *Myntes*, astronomici carminis auctorem, ceteroquin ignotum; nisi forte sit scriptura nominis vitiosa et pro *Myntes* legendum *Aratus*. Hic enim. Phaen. vs. 257.

Ἐπτάποροι δὲ τὰ γὰρ μετ' ἀνθρώπους ὑδέονται,

Ἐξ οἷαί περ δοῦσαι ἐπόψιαι ὀφθαλμοῖσιν.

Corrigere in mentem venit Grotio in schol. ad hos versus *Φησὶ δὲ ὁ Μύνθης* pro vulgato: *Φασὶ δὲ οἱ μῦθοι*; in quo tamen ei non adstipulor. Cf. Eratosth. Catast. c. 23. et Schaubach. not. p. 101. Schol. German. ad vs. 246. Hygin. II, 21. Apollod. III, 10.

vs. 587. *moestum dare nubibus orbem*] Vulgo: *moestam*, ita ut ad Electram referatur. Minus bene.

vs. 591—594. *Atque os discretum procul edere, detestatam Germanosque choros sobolis lacrymare ruinas,*
Diffu-

Diffusamque comas cerni, crinisque soluti Monstrari effigie;] Sic recte emendavit Grotius. Schol. Germanici l. l. *Vocatamque Electram, quae non sustinens videre casum pronepotum fugerit. Vnde et illam dissolutis crinibus propter luctum ire asserunt, et propter comas quidam Cometen appellant. Hyginus l. l. Alii dicunt, Electram non apparere, ideo quod Pleiades existimentur choream ducere in stellis. Sed postquam Troia fuit capta, et progenies eius a Dardano fuit eversa, dolore permotam ab his se remouisse, et in circulo, qui Arcticus dicitur, constituisse; ex quo tam longo tempore lamentantem capillo sparso videri. Itaque e facto Cometen esse appellatam. Ouid. Fast. IV, 177.*

Sive quod Electra Troiae spectare ruinas

Non tulit; ante oculos opposuitque manum.

In vulgato textu legebatur sic:

Atque os discretum procul edere destitutam,

Germanoque choro sobolis lacerata ruinis,

Diffusamque comas cerni, crinisque soluti

Monstrari effigiem;

vf. 597. *Sanguine sub pingui*] Maluit N. Heinsius: *subpingui*. Verum vulgatum tuetur Schrader ad Auieni Perieg. vf. 80. nam *sub* in compositione fere minus significat, hoc autem non vult Auienus. Cf. Phaen. 154. Progn. 284.

vf. 598. 599. *Quin Meropen alii, postquam tua, Sisyphæ, vincla, Et thalamos sarcophago sortita est omine diuini*] Ex emendatione Grotii. Vulgo:

Quin Meropen addit postquam Sisyphæia vincla

Et thalamos sarcophago sortita est omine diuini.

vf. 602. *Vergilias cerni tenet usus*] Ed. Ald. vitiose cernit.

vf. 609. *Seu nox astrales adolet cum caerulea flammæ*] Male vulgo: *australes*.

vf. 614. *Tempora designant*] Ed. Grot. *Tempore, operarum peccato.*

vs. 624. *docta ad modulamina mouit*] Vulgo: *docta in m.* Non male. Cf. Eratosth. Catast. c. 24. Schol. German. vs. 258. Hygin. II, 7. De Lyra et Orpheo vide quoque Manil. Astron. I, 324. V, 319.

vs. 630. *pecudes quæ et flumina Vates Flexerat*] Vulgo: *pecudes qui.* Ed. Ald. *pecudesque.*

vs. 639. *Grandibus haud equidem stellis*] Ed. Ald. *aut pro haud.*

vs. 646. *Pisces Bamyicii*] Vulgo: *Bombycii.*

vs. 650. *Imus ut australi descendit circulus axe*] Legendum est *ubi australi*, nisi Auienus *ut pro ubi* posuerit, quemadmodum supra:

— *ut artus*

Longius effusum spacioſa volumina tendunt.

Ed. Ald. pro *auſtrale* habet *aſtrali.*

vs. 653. *Hic iam Threicio veniens a cardine Phoebus*] Reuocauit Grotius priſtinam lectionem, quam etiam ed. Aldina agnoſcit. Ed. Morel. *Huc cum Threicio.*

vs. 654. *pulfusque Deum, mirabile dictu, Brumalis redigit*] *Deus* eſt *Sol.* *Pulfus*, ἡ τροπή. Τρέπew inter alia eſt *pellere*, vnde τροπαία, et *Tropici circuli*, quia, vt Hyginus ait, vltra eos *Sol* non transit, ſed ſtatim reuertitur, aut ibi quaſi repellitur; vnde τὴν τροπὴν *Aſtronomi* latini *Pulſum* tranſtulere.

vs. 657. *angusto decurrit*] Ed. Ald. *decurrat.* Male.

vs. 659. *clamarit fidera lucis*] Eadem Ald. *clamauit.*

vs. 666. *mergorum et focae ſimiles*] *Aratus* mergos tantum nominat; *Auienus* recte his *phocas* coniungit. Vtrique enim cum poſſint in terris verſari, aquam praeferunt; nam et *phocas* nonnumquam in terris eſſe, ibique ſpirare, dormire, parere, tradit *Plinius*. Latini vitulos marinos vocant.

vs. 670. 671. *cum lux in arundine flagrat Ignis mundi, cum tela extrema coquantur*] Male vulgo diſtinguitur:

— *cum*

— cum lux in arundine flagrat,

Ignis mundani cum tela extrema coquuntur.

vf. 673. *si piceam spectaris*] Ed. Ald. vitiose: *spes-
Acris.*

vf. 681. 682. *Hic matutino veniens procul aequore
coelum Exigit e pelago, telum trahit ultima cauda*] Grotius ad h. l. „Si *Chelam* leges (pro *coelum*,) ad ipsum Scorpionem referetur; si *Telum* ad Arcitenentem; et non inepte erit eadem vox repetita, quod familiare Auieno. *Exigit* est ἐξέρχαι, ni malis *Erigit*.

vf. 686. *abditur autem Orion redeunte die*] Vulgo: *abditus autem.*

vf. 689. *Quin norunt aliam Superum conuexa Sagittam*] Vulgo: *alia.* Male.

vf. 690. *in scia nerui*] Ed. Ald. *neruis.*

vf. 691. *telum super aduolat ales*] Perperam vulgo: *caelum super a. a.*

vf. 692. *Threicio conterminus axi*] Ed. Ald. *conterminat axi.*

vf. 694. *Armiger hanc etiam Iouis aduolat, armiger ignis Aetherii*] Recepi Grotii emendationem lectionis vulgatae: *arbiter ignis Aetherii.* Vtitur enim saepe ea figura Auienus, vt eandem vocem repetat, quod saepe iniquis exscriptoribus mutandi dedit occasionem.

vf. 702. *Hic iam detrusae in latebras procul Amphitrites*] Vulgo: *Hic nym.* Cf. schol. Germ. ad vf. 295. Hygin. II, 17.

vf. 707. *Et super hirsutum ponto surgit Capricornum*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *auritum*; sed non apparet, Auienus cur Capricornum *auritum* appellauerit. Alibi autem eundem vocat hirsutum.

vf. 708. *altera porro*] H. e. *alteram partem*, vt de Serpente *altera porro plurimus.* Cf. not. ad Auieni Perieg. vf. 373.

vf. 718—721. *Subtrahit obliquo qua sese Circulus orbe Signifer a Borea, inque Australes se gerit umbras, Sub medii iam mole Poli fera pectora Tauri Suscipit Orion;*] Ita hos versus restituit Grotius. Corruptissime vulgo:

*Subtrahit obliquo qua sese circulus orbe
Signifer, in borean australes egerit umbras;
Vt medii iam mole poli fera pectora Tauri,
Suscipit Orion;*

In vulgata hac lectione *ut medii* potest ferri, ut sensus sit: *mole poli velut medii*. Caetera tolerari nequeunt.

vf. 728. 729. *Stridit anhelanti face pestifer; aera motu Torret, et immodici terras coquit ignibus astri]* Iterum ex emendatione Grotii. Male vulgo legitur et distinguitur:

*Stridit anhelanti face pestifer aera motu,
Torret et immodicis terras coquit ignibus astri.*

Ed. Ald. habet *et in modici*. Cf. Avien. Perieg. vf. 70.

vf. 732. *Aluus coeanea est]* Sic legendum: Ed. Ald. *Alueus Ocenea est*. Hinc Morelius dedit *Aluus cyanea est*. Recte. Verum T graecum antiqui *oe* diphthongo reddere solebant.

vf. 738. *languebunt germina florum]* Ed. Ald. *gemma*. Perperam.

vf. 740. *Sirius attollit]* Male vulgo: *si prius attollit*. Legendum *Sirias*. Vocis huius repetitio, quae versu sequenti est, ut ter supra, errorem praebuit.

vf. 743. 744. *altera si qua Stellarum fulgent rutila, ut quae plurima longo Bellua fert lateri]* Ex emendatione Grotii. Vulgo:

— *altera si qua
Stellarum fulgent, rutilant quae plurima, longi
Bellua fert lateris —*

Ed. Ald. vitiose *fulcent*. Dubitat tamen Grotius, an Canis recte Bellua dicatur. Propinat itaque etiam lectionem hanc: *longi Regula fert lateris*.

vs. 750. *premit igneo Sirius ore*] Ita legitur in Mito Germanici Grotiano, in quo hi versus Auieni inserti sunt. Vulgo: *premit autem Sirius ore*.

vs. 757. *Neque enim se Theffala cymba Solenni in faciem monstrat more; extima puppis Surgunt Oceano, velut*] Sic Grotius locum constituit. Vulgo:

— *neque enim se Theffala cymba*

Solenni in faciem monstro mouet extima puppis.

Surgunt Oceano velut alto a gurgite nautae.

Ed. Ald. *solenne*, non male. Ita Ouidius in mare pro in mari posuit.

vs. 760. *auidi volitantia raptim Sipara conuertunt*] *Siparum* est id, quod velis annectitur, graece σίπαρον. Lucanus Pharsal. V, 429.

— *imaeque pandens*

Sipara velorum perituras colligit auras

Statius Sylv. III, 2, 27.

Vos summi annectite sipara veli.

Cicero de prov. cons. cap. 6. pro velo mimico sumsit, et ita quoque Festus interpretatus est. Cf. Turnebi Aduers. XXI, 4.

vs. 761. 762. *tergoque in curua remulco Littora certatim subeunt simul*] Dubitat Grotius, quomodo dixerit Auienus *tergo remulco*, cum *remulco* sit substantiuum. Ed. Ald. habet: *tergumque in curua remulco*. Recte, vt sensus sit: *Littora subeunt certatim tergum nauis remulco*. Trahi remulco dicitur, cum nauis magna scaphae remis ducitur, monente Festo.

vs. 772. *trahit Auster in Arcton*] Vulgo: in Arcto.

vf. 777. *illa suorum inter signa tenax*] Ex emendatione Grotii. *Sui* intelliguntur pater, et mater et sponsus. Vulgo: *illa duorum*.

vf. 780 — 782. *Quin est caeruleo Flumen quoque gurgite manans Astra inter sedesque Deum; pars Aequor id esse Credidit; Ausonii nanque hunc dixere priores Eridanum*] Praeclare versus hos restituit Grotius. Nonnulli putarunt, Flumen sidus esse Oceanum; neque tamen omnes; nam veteres Itali Padum tradidere. Hygin. II, 32. *Complures autem Oceanum esse dixerunt*. Cf. Eratosth. Catast. c. 37. et Schaubach not. p. 117. Schol. ad German. vf. 321. Vulgo:

*Quin et caeruleo Flumen quoque gurgite manans
Astra inter sedesque Deum, pars aequoris esse
Credidit Ausonii; neque hunc dixere priores
Eridanum —*

vf. 789. *Disdata tum late texere incendia terras*] *Disdata* ex antiqua scriptura pro *Didita*. Vulgo: *Diis data*.

vf. 798. *vnda foecundet alumna*] Sequitur *inferat*. Vulgo: *foecundat*.

vf. 799. *Vel quod de medii prolapsus parte dici*] Schol. German. l. l. *ideo inter astra collocatus* (scil. Eridanus,) *quod a meridianis partibus cursum dirigat*.

vf. 803. 804. *Eridani coeunt anfractibus; hic procul ille Tenditur effusi vi gurgitis; hic quoque cristae Cedit apex*] Ex emendatione Grotii. Vulgo:

*Eridani coeunt anfractibus, ut procul ille
Tenditur effusi vi gurgitis; huc quoque cristae
Cedit apex.*

vf. 819. *Ne spectanda forent ponto quod sola carent*] Vulgo: *Ne expectanda forent*.

vf. 820. 821. *Caetera descriptis aptantur singula membris Formarum; flagrans Leporem qua Sirius urget, Languida,*

guida, nec certo sub nomine cuncta feruntur] Male haec vulgo distincta ita legebantur:

*Caetera descriptis aptantur singula membris,
Formarum flagrans leporem, qua Sirius urget
Languida —*

vs. 841. 842. *Cunctis nomen Aqua est; stellae quoque denique propter Ora Sagittiferi, qua se vestigia prima Cornipedis simulant]* Emendauit Grotius. Vulgo sine sensu:

*Cunctis nomen Aqua est, quae stellae denique propter
Ora Sagittigeri, quo se vestigia prima
Cornipedis simulant.*

vs. 844. *Queis face sub tenui tenebrosus marceat ignis]* *Queis marceat pro Queis marcet.* Ita supra: *Quibus usque ferma Prona sit effigie pro prona est.* Infra: *similis quibus haud sit imago.*

vs. 847. *Hanc satis arcto Tempore suspicies]* Hanc restituit Grotius. Subintelligendum *Aram.* Perperam vulgo: hoc.

vs. 849. *Nam polus, aduerso qua tollitur axe Bootes]* Vulgo:

Nam polus aduerso qui tollitur axe Bootis
Potest etiam ex coniectura Grotii ita legi:

Nam poli ab aduerso qui tollitur axe Bootes.

vs. 852. *Arcturum vertex leuat Arcticus]* Ex emendatione Grotii. Vulgo: *leuat arduus* i. e. vertex leuat sublimis, quae quidem lectio ferri etiam poterit. Melior tamen nostra.

vs. 856. *Certa procellarum statuit producere signa]* Claudicabat versus in vulgato textu:

Certa procellarum statuit prodere signa.

vs. 858. *Inter nimbiferas nubes spectabilis exslet Ara poli longe, ut glomerent circumque supraque Feta pruinarum se vellera]* Ita locum constituit Schraderus ad Auie-

346 NOTAE IN RVFI FESTI AVIENI

ni Perieg. vf. 249. Vulgo: *exstet Ara poli, longa ut glomerent.* —

vf. 863—865. *Non Arae, non sit tali sub tempore vertex Clarior; hoc nam saepe Notum praenoscere signo Nox docuit*] Ita Grotius restituit. Male vulgo legitur et distinguitur:

*Non Arae, non sit tali sub tempore vertex
Clarior hoc; nam saepe nouum praenoscere signo
Nox docuit —*

vf. 868. *Vix, si fera Iouem subeat miseratio rerum*] Vulgo: *Vix, scis, fera Iouem.* Lectio aperte corrupta.

vf. 884. *Curua venenati se tendunt brachia signi*] Recepi praeclaram Grotii coniecturam. Vulgo:

Curua venenati sunt tantum brachia signi.

vf. 890. *Degerat Alcidae legum post bella magister*] *Degerat* i. e. habitarat. Vulgo: *Egerat*, nullo sensu. Schol German. *habitasse Chironem in Pelio monte.*

vf. 906. 907. *trahit ingens machina coeli Cuncta super; pingunt rutilam sua sidera noctem*] Vulgo vitiose:

— *trahit ingens machina coeli*

Cuncta, superpingunt rutilam sua sidera noctem.

Super πλσυνάσαι, vt et alibi:

*Verſa Lycaoniis sed ſuſpectatur in Vrſis
Forma ſuper.*

vf. 908. 909. *Quinque itidem stellae, ſimilis quibus haud ſit imago, Nec quas formarum ductus notet affixarum*] Ita iam dedit Morelius, niſi quod pro *ductus* cum edd. antiq. legat *doctus*. Prius a Grotio reſcriptum. Ed. Ald.

*Quinque itidem ſtellae ſimiles, quibus haud ſit imago,
Ne quas formarum doctus notet affixarum.*

vf. 911. *Nullus eas aliquo pacto deprendere certet*] Vulgo: *alio pacto.*

vl. 918. *ceu cum vada cymbam*] Illustrari potest hic locus ex Hygino II, 42. *Vt si quis in nauiculae rostro sedens inquirat ad puppim transire, et nihilominus ipsa navis iter suum conficiat, ille quidem videbitur contra nauiculae cursum ire, sed tamen eodem peruenit, quo navis.*

vl. 921. 922. *Vis tamen istis Obuia labentis semper sustollitur aethrae*] Ita dedit Grotius, monens simul ad h. l. „Per aethram suo more Anienus aethera intelligit. Duo ponit exiomata philosophica. Prius est, quod coelum primum sustineatur, quo minus ruat occurfu motus secundi. Empedocles dicebat: *διὰ τὴν δίνησιν θάττοντος τυγχάνοντα Φορᾶς τῆς οὐκείας ῥοπῆς ἔτι σώζεσθαι τοσοῦτον χρόνον τὸν οὐρανόν. Οὐκεία ῥοπὴ* est motus peculiaris. Posterius est, quod experientia docetur in primo mobili multas esse stellas, in aliis sphaeris singulas. Aristoteles: *ἐν μὲν τῇ πρώτῃ Φορᾷ τοσοῦτον ἀστέρων πλῆθος, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἐν χωρὶς ἕκαστον.* — Vulgo legitur:

Obuia labenti semper sustollitur aethrae.

vl. 927. *Carminē non coeco tentabimus, hoc satis unum, Musa, mihi*] Ita legendum et distinguendum. Vulgo:

*Carminē non coeco tentauimus hac satis unum
Musa mihi —*

vl. 935. *Mutuaeque implexae sibimet consortia mordent*] Sic supra dixit Auienus: *ingum vicinia mordet.* Graece *δάκναι* reprimere significat. Vulgo: *implexa.*

vl. 936. *Aurea pepli sidera nocturni*] Vulgo: *Aera pepli.* Male.

vl. 939. *Langueat ut stellis species hebes*] Vulgo: *Languet ut in stellis s. h.*

vl. 940. *ac flammās superante minores*] Ed. Ald. *flammans.* Vitiose.

vl. 943—945. *color olli nomen ab ortu Primigeno statuit; sic Zonam Graecia sollers Concelebrat, nostro sic Bal-*

Baltheus ore vocatur.] Dicit Auienus Graecia solers, ut supra:

Coelestem memorat quem solers Graecia nodum.
Vulgo:

— color olli nomen ab ortu

*Primigeno statuit se, Zonam Graecia solers
Concelebrat, nostro sic Baltheus ore notatur.*

vf. 950. *duri qua soluunt flabra Aquilones]* Vulgo: cum pro qua. Sic quoque in versu sequenti pro: *Et cum praecipitant legendum: Et qua praecipitant.*

vf. 955. 956. *hic quoque dextram Sustinet Andromedae; manus extima desuper acri Subrigitur Boreae]* Male vulgo sic distinctum:

— — hic quoque dextram

*Sustinet Andromedae manus extima, desuper acri
Subrigitur Boreae —*

vf. 958. 959. *hic celeris vestigia summa Perstringuntur Equi, perstringitur Alus ab ipso]* Vulgo: praestringuntur et praestringitur.

vf. 962. *Erigone]* Ed. Ald. perperam *Erigones.*

vf. 967. *secat ast alius per viscera plena]* alius pro alter. Intelligit enim Auienus Cancrum.

vf. 973. *pulsusque Deus]* Cf. supra not. ad vf. 654.

vf. 977. 978. *Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet Axe Semper inocciduo; procul alter cardine in Austri]* *Axe* pro *Axi*. Supra: *Axe Lycaonio iacet obuius*. Male vulgo post *Axe* interpungitur, et versu sequenti legitur: *Semper in occiduo.*

vf. 980—982. *postremaque cauda Caeruleae Pistris; brevis hic Lepus; hic Canis artus Conditur extremos]* Ita suppleuit versum vulgo mutilum Grotius, nam legabatur olim:

— postre-

— — *postremaque caudae*

Caeruleae, brevis hic lepus, hic canis artus

Conditur extremos.

vf. 988. *Sideris hic meta*] Vulgo: *metae*.

vf. 989. *Sereniferi descendit sol Aquilonis*] *Sereniferi, αἰθρηγενέτου*.

vf. 991. *creperi succedens flagna profundis*] Vulgo: *succedens*. Cf. not. ad vf. 335. Nostram lectionem approbavit quoque Schrader ad Auien. Perieg. 329.

vf. 993. *cani quae specie lactis*] Ita legendum est; siue: *in cani speciem quae lactis*. Vulgo: *cani speciem quae lactis*.

vf. 1011. *Tres omnes recto contentos tramite coeli*] *Perperam* vulgo: *recte*.

vf. 1014. *quartus at ille*] Vulgo: *et iste*.

vf. 1017. *Cire percussi momentum diximus astri*] Graece: *κινεῖν τὸν καιρὸν τοῦ ἡλίου τροπομένου*. Vulgo: *Scire percussi* etc.

vf. 1024. *in vada Calpetana*] Ex emendatione Grotii, qua tamen sit versus spondaicus. Vulgo: *Calpetitana*. Sic infra Progn. v. 296. *si Phoebus — Calpetano tranquillum gurgite lumen Tingat*. *Calpe* est promentorium in ora maritima meridionali Hispaniae, quo hodie celeberrimum castellum *Gibraltar* superstructum est. Hinc Oceano Atlantico nomen.

vf. 1025. *Nam Tithoneo cum sunt elata profundo*] Sic apud Germanicum *Tithonius ortus*. Vid. Grot. ad German. p. 21. Vulgo: *Nanque Titaneo*, inuito metro. Ed. Ald. *tithonico*. Nic. Heins. ad Dir. Cat. vf. 40. corrigendum pronuntiavit: *Namque ea cyaneo cum sunt*; sed bene correctionem refutavit Schrader ad Auieni Perieg. vf. 368. ex Arari Phaen. 534. Peior adhuc eiusdem Heinsii coniectura in notis ineditis ad Auienum; *Namque Atlanteo*.

350 NOTAE IN RVFI FESTI AVIENI

vs. 1044. *Ast hae dimensa spacia sic lege locantur*] Ed. Ald. vitiose: *Ast Hedi mensa*.

vs. 1045. *includunt partibus astra*] Eadem male *includent*.

vs. 1053. *Quem cum signiferi graditur sol aureus orbem*] Perperam vulgo: *Quae cum*.

vs. 1064 — 1066. *Horum prima oculis memor incunabula quaere; Luminis ipsa vagi captans venatibus ipsa, Ipsa notans mundo*] Suo more idem variis vocibus exprimit Avienus et τавтоλογία. Male vulgo distinguitur:

Horum prima oculis memor incunabula quaere

Luminis ipsa, vagi captans venatibus ipsa,

Ipsa notans mundo —

vs. 1066. 1067. *Quae si se nubibus abdent, Aut si non surgent*] Vulgo: *quae si se nubibus abdent, Aut si conjurgunt*. Male.

vs. 1071. *magnam qui circumplectitur undis Tellurem, curuet caelando ut littora Mundo*] Ita maluit Grotius. Avien. Perieg. vs. 95. *loca circumplectitur aestu*. cf. ibid. vs. 1202. Vulgo: *magnum qua circumamplectitur undis Tellurem, curuet celando ut littora mundo*. Tuetur vulgatam lectionem Schraderus, quoniam etiam *circumam-plecti* inueniatur, ubi diuisis vocibus aliquid interponitur Virg. Ecl. III, 45.

Et molli circum est ansas amplexus acantho

Manil. I, 305.

Has interfusus circumque amplexus utramque.

Mundum vocat Avienus non caelum, ut saepe, sed caelestia sidera.

vs. 1075. *Vel matutino qua persrepat aere fluxus*] Male vulgo: *fluxu*.

vs. 1079. 1080. *In freta labentes, aut quae se rursus Eoi Parte ferunt Mundi*] Versus olim legebatur mutilus sic:

In

In freta labentes, aut quae rursus eoi.

Suppleuit eum Grotius.

vf. 1089. 1090. *Agmine qua vasto fluitat caput, aspera ceruix Qua tumet, et spiris qua turgent pectora primis]* Ex emendatione Grotii. Vulgo perperam legitur et distinguitur:

Agmine qua vasto fluit ad caput aspera ceruix:

Qua tumet et spiris, qua turgent pectora, primis.

vf. 1091. *Arcturus distabit multus utraque]* Ed. Ald. vitiose inultus pro multus.

vf. 1094. 1095. *Satur hic vix luminis almi Cedit, et incipiens tandem conuexa relinquit]* Vulgo:

— — *satur hic vix luminis Anni*

Cedit, et inspiciens tandem conuexa relinquit.

Notabilis locutio: *incipiens relinquere* pro *incipit relinquere*.

vf. 1099. *Contra autem illius concedit sideris ortu]* Vulgo nulli pro illius. Male.

vf. 1107. *Sed Nixus genibus replicato in se ipse residens Poplite]* Sic emendauit Grotius. Vulgo:

*Sed Nixus genibus replicato luce residens
Poplite.*

Iam supra pro *luce manente* idem reposuit *Ipse manens*.

vf. 1111. *Proferit Hydra Caput]* *Proferit* est *pro-*
pellit, exserit. Saepius utitur hoc verbo Auienus in *Perieg.* vt vf. 342. 580. 702. 995.

vf. 1115. 1116. *Nam Virgine Eoa Consurgente freto, cedit Lyra Cyllenaea]* Pessime vulgo legitur et distinguitur:

— — *nam Virgine eoa*

Consurgente, freto cedit Lyra Cyllenaea.

vf. 1120. *ponti procul efflua tingit]* Sic Auienus supra:

Efflua se species liquidarum fundit aquarum.

vf.

vf. 1122. *iuba tota madescit*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *iubar ora madescit*, sine sensu.

vf. 1123 — 1125. *Hydra superpositum procul in Cratera mouetur Parte alia, et liber vestigia Sirius ardet Vltima, caeruleo etc.*] Ita hi versus distinguendi sunt. Male vulgo:

*Hydra superpositum procul in Cratera mouetur:
Parte alia et liber vestigia Sirius ardet:
Vltima caeruleo —*

vf. 1127. *Cum iam virgineos aether vehit altior artus*] supra:

Virgineosque pudens Zona superimminet artus.

vf. 1128. *Nec cum flagrantem emittunt marmora Chelae*] Sic melius Grotius. Vulgo: *flagrantes*.

vf. 1129. *Sideris expertes et clara luce carentes*] Ed. Ald. *Sideris expertis et clara luce carentis*.

vf. 1136. *Curua Chii coelo cum surgunt brachia signi*] Vulgo: *consurgunt*.

vf. 1139. 1140. *Iste Lyrae — Hic tenebris*] *Iste et Hic* de eodem. Vide supra not. ad vf. 5.

vf. 1147. *sursum Arcus agit*] Vulgo: *rursum*. Perperam.

vf. 1148. *remorantia membra*] Vulgo: *memorantia membra*. Sine sensu.

vf. 1151. *Et quae Centauro diffunditur extima cauda*] Correxerit Grotius. Vulgo: *Ex qua*.

vf. 1160. *superi iubeat verticis axe*] Vulgo *subiecto*.

vf. 1161. 1162. *vaga brachia Cepheus Exerit, et sacuam plagae monet adfore pestem*] Theon ad Arati Phaen. vf. 630. Ποιητικεύεται, καὶ Φησὶν ἐκτείναν τὸν Κηφέα τὴν χεῖρα, ὥσπερ παρακελευόμενος (lege: παρακελευόμενον) τῷ (lege: τῇ) παιδί ἐκκλίνειν τὸ κῆτος.

vs. 1163. *Illa tamen versa in fluuium postrema profundum Tingitur*] Fluuium dixit Auienus pro mari, vt et alibi. Vulgo:

*Illa tamen versa in fluuium postrema profundo,
Tingitur ab spina —*

vs. 1166. *Quin et cum Scorpius acer*] Vulgo: *tam pro cum.*

vs. 1172. 1173. *nec nostro struimus mendacia versu Prima, neque obduri compegi germinis*] Locus hic est mutilus et corruptus.

vs. 1174. *Coecus mos mentis acerbæ*] Ed. Ald. vitiöse *Coetus*, et in versu sequenti *penetraverit* pro *penetrauerat*.

vs. 1183. *Audax ut facinus donum foret Oenopioni*] Vulgo male: *Audax haud facinus.*

vs. 1187. *Ergo ut falcatis monstrum petit Oriona*] Auienus supra:

Huc falcata Chii resperunt cornua monstri.

vs. 1190. *sunt haec contermina laesis Semper numinibus*] Vulgo perperam: *sunt haec commercia.*

vs. 1194—1196. *Nec minus Andromedæ quicquid volitabit in aethra, Et si quid Pistris reliquum conuexa ferebant, Hoc oriente ruunt*] Ita dedit Grotius. Sensus est: Occidunt residua Andromedæ et Pistris; nam *Pistris* est genitiuus. Vulgo: *in aethram — Pistris.* Ed. Ald. *Nec minus Andromeda est.*

vs. 1201. 1202. *reliquum polus aethra a littore versat Semper in occiduum*] Caetera Cephei sunt *aduræ*. Vulgo: *Semper in occiduo.* Male.

vs. 1205—1208. *Prona caput, solaque et folio vestigia ab alto Sustollit miseranda super; quatit ira furorque Doridos et Panopes post fata nouissima matrem*] Praeclare hunc locum restituit Grotius. *Sola* sunt vestigia, vnde illud: *Nullius unquam Trita solo. In matrem sub-*

intelligendum *Cassiopeiam*. Pessime vulgo lectum et distinctum:

*Prona caputque solo, solio vestigia ab alto
Sustollit miseranda: superquatit ira furorque,
Doridos et Panopes post fata nouissima matrum.*

vs. 1209. *Tamen altera Mundus Sufficit*] Ex Grotii emendatione. *Sufficit est ἀντιναδλοταται*. Virgil. Georg. II, 65.

Atque aliam ex alia generando suffice prolem
Vulgo male: *tamen altera in undis sufficit.*

vs. 1212. *postremique agminis Hydra Erigitur caudam*] Vulgo: *Hydrum*. Male.

vs. 1215. *nam prima ferae vestigia in ollis*] Ingeniose emendauit Grotius. *In ollis* (illis) i. e. manibus et membris est Fera. Vulgo: *vestigia mollis*.

vs. 1216—1219. *Arcum fera manent; Arcu redeunte per aethram Protolli incipiunt; reliquum Serpentis et artus Anguitenentis item fert primis fluctibus Arcus. Amborum capita et palmas geminas Ophiuchi etc.*] Sic utique est legendum et interpungendum. Vulgo:

*Arcum fera manent: Arcu redeunte per aethram
Protulit, incipiunt reliquum Serpentis et artus
Anguitenentis: item fert primis fluctibus Arcus
Amborum capita et primis geminas Ophiuchi.*

In primo versu ed. Ald. habet: *At cum fera manent; in tertio et ultimo primos pro vulgato primis*. Vitiose.

vs. 1221. *Scorpius Oceano surgens agit; at pede Nixi*] *Pede Nixus* est ὁ ἐν γόνασι. Vulgo:

Scorpius Oceano surgens agit. pede Nixi

vs. 1223. *Tunc artus medii, tunc pectora*] Vulgo: *tum*. Sed rescribendum est *tunc*, quoniam *tunc* praecessit.

vs. 1235. *cum gurgitis ille profundi Ima petit pedibus, Capra mox, Hoedine sequuntur*] Perperam vulgo distinguitur: *Ima petit, pedibus Capra mox* —

vf. 1242. 1243. *Nanque manum Aurigae reliquam, celsumque corusci Verticis, et dorso quae spina attollitur alto]* Sic recte emendauit Grotius. *Manum reliquam* respondet Arateo: ἄλλην χεῖρα. Vulgo:

*Nanque manum Aurigae, reliquum celsumque co-
rusci*

Verticis, et dorso qua spina attollitur alto.

vf. 1247 — 1249. *neque clauum vendicat Argo Allu-
uione sali; Perseus pede denique dextro, Atque genu li-
ber mergatur caetera ponto]* Supra: *Pecora liber —
vestigia liber.* Vulgo male:

— — *neque clauum vendicat Argo.*

*Alluione sato Perseus pede denique dextro,
Atque genu libero, mergatur caetera ponto.*

vf. 1251. *duro tangit vada caerula dorso]* Vulgo:
tingit. Indicare videtur Auienus, Argo tingi eam par-
tem, quā puppis attrahitur.

vf. 1252. *manet exortum Cilicis Capricorn]* Ed. Ald.
Cilici. Est autem Capricornus *Cilix* idem quod *hirsutus*,
vt alibi nominatur; nam Graeci κίλικα et κίλικιον vocant
omne hirsutum, vnde κίλικιοι στρατηγοί, et κίλικιοι τρά-
γοι, et *Cilicia vela.*

vf. 1253. *Totaque tum pelago descendit]* Vulgo:
cum. Similiter in versu sequenti legendum: *Aequora tum
Procyon* pro vulgato *Aequora cum Procyon.*

vf. 1259. 1260. *perque Notum rutila cum Numinis
Ara Delphinum patulas promit Capricornus in auras]*
Vulgo: *rutila tum — Delphinum paruas promit.*

vf. 1261. *Sed matutino cum surgit Aquarius orbe]*
Vulgo *Et matutino.* Scriptum forsitan olim fuit *Set*;
deinde litera prima, vt fieri solet, omissa. Ed. Ald. *con-
surgit* pro *cum surgit.*

vs. 1269. 1270. *Subit ista salum, subit aequora rursum, Integer Oceani cum se Centaurus in undas Iecerit*] Ita recte rescripsit Grotius. Vulgo:

— *subit ista solum, subit aequora rursum
Integer Oceani, cum se Centaurus in undas
Iecerit* —

vs. 1271. *atque nouo vibrarint sidere Pisces*] Auienus supra similiter de Equo: *Os Equus atque pedes nouus exerit*. Ed. Ald. *Pisces*. Perperam.

vs. 1272. 1273. *ille per Austrum Piscis item, plantâ quem pulcher Aquarius urget*] Male vulgo distinctam: *ille per Austrum Piscis item plantâ, quem* —

vs. 1279 — 1281. *Paulatim recauo redeunt Maris, aurea caelo Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces cum rutilant, mundo dextram haec attollitur vlnam*] *Recauo maris* i. e. τῷ κοιλῷ τοῦ ὠκεανοῦ. *Adolere* dixit Auienus suo more pro *vrere*. Virgil. Eclog. VIII, 65. *verbenasque adole pingues*, et Aen. VII, 71. *Adolet cum altaria tedis*. Perperam vulgo legitur ac distinguitur:

Paulatim recauo redeunt Maris aurea caelo.

*Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces
Cum rutilant, mundo dextram haec attollet in vlnam.*

vs. 1286. 1287. *At caetera nondum Sunt exemta salo*] Vulgo: *ac caetera nondum Sunt exemta solo*.

vs. 1291 — 1283. *an Tauro freta pelleret adsurgente. Hoc una caelum subit integer; haud super vlla Viscera; nascentis neque Tauri deserit astra*] Ex emendatione Grotii. Vltima respondent Arateis: οὐδ' ὄγῃ Ταύρου Ἀστράται ἀντέλλοντος. *Hoc una*, vt graece ἀμ' αὐτῷ; Aratus σὺν τῷ. *Viscera* vocat Auienus membra. Seruius ad Virgil. Aen. III, 574. *auulsaque Viscera montis: Viscera, hoc est, partes*. *Haud super* est graecismus pro *haud super sunt*. Graeci dicerent οὐδένα μέρη περί pro περιγίγνεται,

ται, siue περλεῦσι, vt ἔνι pro ἔνεστι, πᾶρα pro πᾶρσστι, et similia translato accentu.

vs. 1296—1298. *Aurigam falsis euoluunt fluctibus omnem Surgentes Gemini. Tauro Capra, plantaque laeua, Atque Hoedi euadunt, tum primum*] Ita legendum et interpungendum. Vulgo:

*Surgentes Gemini, Tauro, Capra, plantaque laeua
Nempe hoedi euadit, cum primum —*

vs. 1299. *referuntur viscera*] Hic iterum viscera sunt μέρη siue μέλη. Non accurate satis interpretatus est Wernsdorf ad Auieni Perieg. vs. 781. *cetosa viscera* pro Ceto, astro caelesti, omnino.

vs. 1313. *nec adhuc membra extima sorbet*] Ex Grotii coniectura. Vulgo: *nec adhuc tamen extima sorbent.*

vs. 1314. *Quid ni nascentis suspectet nauita ponto*] Vulgo: *Quid ne nascentis suspectat.* Verum suspectes huic interrogatione est aptius. *Nascentis*, scil. Padi, h. e. orientis, nisi malis scandentis per literarum transpositionem; ἐξανιστᾶν enim hoc loco dixit Aratus. In versu etiam sequenti pro vulgato *manet Orionis* legendum *maneant.*

vs. 1320. *magnorum congrua cura*] Est Hellenismus pro *cura congrua rebus magnis.*

vs. 1322. *et coelo tibi signa magistro Omnia ducentur*] Poterit quoque legi: *e coelo.* Infra Progn. vs. 249. occurrit: *certa hoc ducentur signa magistro.* Vulgo: *et coelo tibi signa magistri Omnia ducentur.*

NOTAE
IN RVFI FESTI AVIENI
PROGNOSTICA ARATEA.

vf. 4 (1329). *Promat ut ingressi soles tibi tempora mensis*] Sic maluit Grotius. Ingressi mensis, ἀεξομένοιο μηνός. Infra:

Ingredientis erit plena tibi nuntia mensis.

In versu antecedenti ed. Ald. habet vitiose *prono quae* pro vulgato *pronoque*.

vf. 6 (1331). *primo perfundens lumine*] Arat. πρώ-τη ἀποσπιδναται αὐγή. Vulgo: *primum perfundens lumine*.

vf. 8 (1333). *Ast orbis medii si cedat Cynthia forma*] Vulgo: *formam*. Saepe in Avieno Accusatiuus positus pro Ablatiuo; inde putat Grotius, scribas eodem signo circumflexum accentum, qui ablatiuis adiungitur, et literam *m* designasse, hoc modo: *formā*.

vf. 15 (1340). *Inserit aeriis quantum Dea nubibus ignem*] Vulgo: *ignes*; sed reponendum *ignem*, ut respondeat τῷ quantum.

vf. 29. 30 (1355). *Monstrabunt; cursu nam Phoebus singula mutat semper, et alterno succedit in omnia lapsu*] Male vulgo interpungitur:

*Monstrabunt cursu; nam Phoebus singula mutat,
Semper et alterno succedit in omnia lapsu.*

vf. 41—43 (1365—68). *Nam qui solem hyberna nouem putat aethere volui, Vt Lunae spacium redeat, vetus*

tus Harpalus ipsam Ocyus in sedes, momentaque prisca reducit] Ita emendauit hos versus Scaliger de emend. temp. lib. II. p. 74. approbante Grotio. Vulgo: *Nam quae solem — monumentaque prisca.*

vs. 46. 47 (1371. 1372). *tenuit rem Graecia solers Protinus, et longos inuentam misit in annos]* Vulgo: *inuentum.*

vs. 48 (1373). *Sed primaeva Meton exordia sumisit ab anno]* Hic Auienus non satis intellexit Arat. Diof. vs. 21. Cf. Grotii not. ad Arat. p. 15. et nostram Vol. I. p. 443. *Exordia ab anno* dicuntur Auieno pro *Exordia anni*, vt *fulgor ab auro* pro *fulgor auri* et similia plura.

vs. 52 (1377). *Hoc ex fonte velut deduxit tempora Lunae Nauita, quo longum]* Ex emendatione Grotii. Sensus est: Ex Metoneis Parapegmatis deriuantur *πρωγάσεις*. Corrupte vulgo:

Hoc ut fons est, unde et duxit tempora Lunae.

Ed. Ald. *Hoc ut fontem.*

vs. 65 (1390). *Vt stata raucisoni redit indignatio ponti]* Hoc est: tamquam condicto dio redit. Ita stata sacra dicuntur, et status dies cum hoste, Ciceroni et Plauto.

vs. 69 (1394). *et Aëaea retinet statione phaselum]* Est *statio Aëaea* nihil aliud quam *statio in littore*, ab *ἀκτὴ*, *ἀκταῖος*, littus, littorale. Vocabatur Attica etiam propterea *Aëaea*; sed hoc loco de Attica non cogitandum. Laudat Grotius ad versum hunc Virgil. Eclog. II, 24.

Amphion Direaeus in Aëaeo Aracyntho.

additque: „caue Atticam intellexeris; nam Aracynthus nullus in Attica.“ In quo tamen fallitur vir doctissimus; erat vtique mons huius nominis in finibus Boeotiae et Atticae, sicut quoque alius Aracynthus in Acarnania siue

Aetolia, vbi tamen Amphion fuisse nusquam legitur, cum potius tota de eo fabula Boeotiam spectet. Vid. Heyne ad Virgil. l. l.

vf. 72 (1397). *ille sali furit implacabilis horror*] Male vulgo: *ille sali fuit implicabilis horror*.

vf. 73 (1398). *Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum*] Sensus est: Horror sali, quem Astrum sibi comitem dixerat pelago adfore. Recte dixit Avienus horrorem astri comitem συνακόλουθον. Possit etiam legi: *tibi dixerit pro sibi dixerat*.

vf. 80 (1405). *aderit cognoscere*] Est hellenismus: *ἔσται* siue *πάρσεται γνώσκειν*, licebit cognoscere.

vf. 82 (1407). *qui longi tempore mensis*] Vulgo: *quae longi tempora mensis*.

vf. 84 (1409). Init Avienus disputationem physicam de principiis meteororum secundum philosophos et Arati interpretes graecos, non secundum Aratum ipsum. *Immadidum* vero dicit, non τὸ ἄνυγρον, sed τὸ ἄνυγρον.

vf. 87 (1412). *Insubiectum oculis*] Graecissat iterum Avienus. *Insubiectum* est ἀνυπότακτον τοῖς ὀφθαλμοῖς. Male vulgo: *In subiectum oculis*.

vf. 88 (1413). *Multaque materia est*] Vulgo: *Multaque materies*.

vf. 92 (1417). *tenuis nebulae caligine fusa Tenduntur caelo*] Grotius ad h. l. (ex Aristot. Meteorol. I, 9). Nubium et nebularum eadem materia; ἀτμός, τοῦτ' ἐστὶ τὸ ὑγρὸν καὶ θερμὸν; sed nubium materia copiosior. Nebula est ὁμίχλη. Ὁμίχλη Peripateticis νεφέλη ἄγνοα. Si vero humor sit maximus, fit pluvia.

vf. 94 (1419). *in celeres dissoluitur undique ventos*] Vulgo: dissoluit. Venti sunt ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως, τοῦτ' ἐστὶ, τοῦ θερμοῦ καὶ ξηροῦ.

vf. 98 — 100 (1423 — 1425). *Hic super imbres Ex-
primit; eductum feruoris at obice Mundus Respuit humo-
rem*]

rem] Sensus est: Calor attrahit pluviae materiam; sed coelum attractam ob feruoris sui obstaculum et frigoris illius deprimit. Aristoteles Meteorol. I, 9. ἀναγομένου δὲ τοῦ ὑγροῦ αἰεὶ διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ δύναμιν, καὶ πάλιν φερομένου καίτω διὰ τὴν ψύξιν πρὸς τὴν γῆν ὑστὸς καλεῖται. — Vulgo:

— — *hic super imbres*

Exprimit, et ducta feruentis ut obice mundi

Respuit humorem.

vf. 100—102 (1425—1427). *Si moles magna utriusque Occurjet sibimet velut obuia cominus agris Compulsu aërio fragor intonat]* Tonitrua et fulmina ex veterum sententia sunt ex occurſu ἀναθυμιάσεων καὶ αἰθέρος. Lucretius VI, 95.

Principio tonitru quatuntur caerulea caeli

Propterea, quia concurrunt sublime volantes

Aetheriae nubes contra pugnantibus ventis.

Perperam vulgo legebatur et distinguebatur:

— — *si molles, magna utriusque*

Occurset sibimet velut obuia, cominus agris

Compulsa aërio fragor intonat.

Iam Morelius correxit *Compulsu* pro vulgato *Compulsa*.

vf. 104. 105 (1429. 1430). *diuersorumque per aethrae Saepe superna furor]* Vulgo: *diuersorumque per aethram Saepe superna furens.*

vf. 112. (1437). *His peperere malis]* Ed. Ald. *vitiose perpere.*

vf. 115 (1440). *Viscera telluris]* Eadem: *telluri.*

vf. 124 (1449). *varioque notatur formarum]* *Vario formarum* pro *variis formis*. Sic versu 126. *maior sideris* dictum pro *maior sidere*, et infra *Luminis* *crassior* pro *Lumine crassior*.

vf. 130 (1455). *Pura sit ut foedis ab sordibus, adfore dicet Clara serena diu]* *Serena* hoc loco, vt et

alibi, substantiue sumitur. Male vulgo interpungitur et legitur:

*Plura sit, ut foedis ab sordibus adfore dices,
Clara, serena diu.*

vf. 136 (1461). *Percussi tenuem praetendat corporis umbram*] Vulgo: *Percussi ut tenuem.* Apud Aratum *Φόως ἀμυνηνὸν ἔχουσα* interpretatus est Auienns cum Theone *σκιὰν πέμπουσα.*

vf. 137 (1462). *Imbribus aut zephyris hebetabitur*] Immo Noto. Non recte hic Auienns Aratum expressit.

vf. 139 (1464). *Cornua caeca premit*] Vulgo: *premens.*

vf. 140. 141 (1465. 1466). *Tertia si rursus protolens Cynthia currus Sit subrepta faces, et acumina tenta coruscans*] *Tenta*, vt alibi: *tenta volumina compar.* Vulgo: *si rursus protollat.*

vf. 145 (1470). *Aut Libyae de parte Notum*] Aratus nihil habet de Noto.

vf. 146—148 (1471—1473). *atque coruscos Cornibus immodice prostantibus exserit ignes, Vis prolixa salum ciet*] Ex emendatione Grotii. Vulgo corrupte:

— — — *atque coruscis*

*Cornibus immodice prostantibus vfferit ignes,
Vix prolixa salum ciet.*

vf. 153 (1488). *atque grauari*] Ita melius. Vulgo: *hocque grauari.* Post *grauari* interpungi debet, et legendum: *Indice rursus eo veniet Notus.* In antecedentibus: *Nanque hoc vrgeri sese adserit* subintellige: *Aquilo.*

vf. 155 (1480). *inque reclinem Sponte habitum pandi; nam subrigit Auster*] Male vulgo distinguitur: *inque reclinem Sponte habitum; pandi nam subrigit Auster;* nullo sensu.

vf. 158 (1483). *Deae conuoluat circulus ora*] Vulgo: *oras*. Perperam.

vf. 161 (1486). *Maior et hac*] Scil. Tempestas.

vf. 163 (1488). *seu plenum luminis orbem Cum Dea distendit, seu cum teres ambitus olli Ceditur*] Legitur vulgo:

— — *seu plenum luminis orbem
Cynthia distendit, seu cum teres ambitus olli
Ceditur.*

Verum desideratur in priori membro *Cum*, quod patet ex altero *seu cum teres*. Ingeniose igitur coniecit Grotius: *Cum Dea* pro *Cynthia*. *Dea* est *Luna*, vt *Deus* supra *Sol*. Antea dixit Auienus:

— *atque Deae conuoluat circulus ora.*

vf. 167 (1492). *cornua fissa dehiscens*] Vulgo: *fessa*.

vf. 168 (1493). *Induerit qualem procedens ore colorem*] Vulgo: *Induit, et qualem* — Similia errata frequenter occurrunt.

vf. 169 (1494). *Hunc perpende oculis, illa monitore dierum*] *Hanc*, scil. *Lunam*. Possit etiam legi: *Hunc perpende oculis, ipso monitore dierum*, vt ad colorem *Lunae* referatur. Vulgo: *Hinc perpende oculis, ipso* etc.

vf. 173 (1498). *quae signa nouo dederit nox tertia motu Quartaue, sustollat medios dum Cynthia vultus*] Ita interpungendum. Male vulgo

— *quae signa dederit nox tertia motu,
Quartaue sustollat medios dum Cynthia vultus.*

vf. 180 (1505). Hic Auienus rursus facit excursionem. Vt enim ostendat, *Lunam* nubibus esse proximam, singulis planetis suos locos assignat. Sed poetice magis, quam astronomice. Circulo enim Arctico *Saturnum*, Tropico Cancri *Iouem*, Aequinoctiali *Martem*, Tropico Capricorni *Venerem*, Antarcticico circulo *Mercurium* im-
ponit;

ponit; cum tamen hi circuli omnibus aequae sint communes.

vf. 183 (1508). *caelum super aula Deorum Axi compactum conuoluitur*] Vulgo: *Axea compactum*.

vf. 188 (1513). *Brumalis pulsus*] i. e. solstitium brumale, ἡ χειμερινὴ τροπή.

vf. 189 (1514). *pulchro Venus obnitetur astro*] Vulgo: *obtinetur*. Aliam lectionem proponit Grotius: *pulchrum Venus obtinet astron*. Sensus eodem redit.

vf. 191 (1516). *Has super amplas*] Male vulgo *his*. Avienus Soli omnes zonas adscribit.

vf. 193 (1518). *Limite decurrit. Tum Lunam nubila propter*] Vulgo:

Limite decurrit, cum Lunam nubila propter.

Male.

vf. 195 (1520). *Lux it dum fusa frequenter*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *luxit dum frustra frequenter*.

vf. 197 (1522). *varias Dea lumine formas Exprimit inserto*] Maluit Grotius *inserto* pro vulgato *incerto*; nescio an melius. — Ait Avienus, τὴν ἄλων εἶναι οὐ τῶν καθ' ὑπόστασιν, οὐδὲ τῶν μικτῶν, ἀλλὰ τῶν κατ' ἐμφασιν. Nimirum lucem Lunae in nubes descendentem circulum talem nobis offerre. Graecorum nonnulli ita definiunt: ἄλως ἐστὶν ὑγροῦ τοῦ ἀέρος ὑποκειμένου, καὶ ταχέος ὄντος, Φαντάσια φωτὸς κυκλοειδοῦς περὶ τὴν σελήνην ἢ τὸν ἥλιον συνισταμένου.

vf. 202 (1527). *Ille alias trino conuoluit*] Vulgo: *cum voluit*.

vf. 203 (1528). *Et geminus plerumque meat*] Vulgo: *geminis*.

vf. 211. 212 (1536. 1537). *Maiioresque dehinc agitant stagna procellae, Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem;*] Male vulgo distinguitur:

Maior-

Maioresque dehinc agitabunt flagna procellae.

Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem.

vf. 216 (1541). *ruct imi gurgitis aestum*] *ruct pro
eruet, vt et alibi.*

vf. 220 (1545). *siue ille*] Male ed. Grot. *illas.*

vf. 223. 224 (1548. 1549). *tractus piceos tenebra-
rum Lumine disiiciunt*] Vulgo: *Lumine dispiciunt.* Per-
peram.

vf. 225. 226 (1550. 1551). *cum se per noctis amictus
Inserit aeriae fulgor facis*] Vulgo: *cum semper noctis
amictus* — Pro *aeriae* Grotius maluit *aetheriae.*

vf. 226—228 (1551—1553). *ille calore Pigra mo-
vet; stimulat rutilis torpentia flammis; Sol sopita ani-
mat*] Ex emendatione Grotii. Vulgo corrupte:

— — *ille colore*

Pigra animat, stimulat rutilis torpentia flammis

Sol sopita animet.

vf. 229 (1554). *referat pater*] Vulgo *referat.* Male.

vf. 232 (1557). *crassaeque Deus latet obice nubis*] *Obicem* dixit Auienus pro obstaculo, vt supra: *obice
Mundus.*

vf. 238 (1563). *conuexa cucurrerit astro*] *Conuexa
currere* h. e. caelum. Saepe Auienus *conuexa* vocat
caelum. *Currere caelum* alibi quoque dixit, vt Graeci
τρέχων τὸ στάδιον. Pro *astro* male vulgo legitur *Austro.*

vf. 242. 243 (1567. 1568). *Sed non ora cauo simi-
lis, medioque recedens Ore quasi*] Ita voluit Grotius.
Vulgo:

Sed non ora cauo similis medioque recedens

Orbe, quasi vel —

Comparisonis notam postposuit Auienus, vt graecus
poeta *λύκοι ὡς.*

vf. 245 (1570). *Ac Borean rigidi iaculetur luminis
igne*] Vulgo: *Aut Boreae.*

vs. 246 (1571). *reparata luce carebit*] Vulgo: *reparata in luce*.

vs. 247 (1572). *per flammās procul atque incendia solis Ipsa Dei cedunt*] Sic interpungendum. Male vulgo post *incendia* comma positum.

vs. 252 (1577). *aut ne labentem piceus color abdat*] Vulgo: *labenti*.

vs. 264 (1589). *Vt coeunt radii nebuloſe*] Vulgo: *nebuloſo*.

vs. 265 (1590). *haecque comarum Vis confuſa micans*] Vulgo: *hicque*.

vs. 267 (1592). *Sic globus ater*] Vulgo: *Hic globus ater*.

vs. 273 (1598). *Haec celeri ſi praefurrexerit ortu*] Ex Grotii emendatione. Vulgo: *haec celeris ſi praeſurrexerit ortum*.

vs. 276 (1601). *At matutini ſi Phoebum littoris aetha Maiorem ſolito produxerit*] *Aetha* h. l. eſt αἰθήρ, caſu nominatiuo. Male itaque vulgo legitur: *Phoebum in littoris aetha*.

vs. 280. 281 (1606). *aer Craſſior immodicum ſurgens diffuderat orbem*] Male vulgo: *in modicum ſurgens*.

vs. 282 (1607). *Et iam ſe tenero ſuſtollens*] Vulgo *ſi pro ſe*.

vs. 283—285 (1608—1610). *attrahit. Hic quoque magnis Cum madefaetha dies ſub tempeſtatibus horret, Pallidus ora cadens, promittit pura ſerena*] Ita reſcripſit et interpunxit Grotius. Vulgo:

— *attrahit, hic quoque magnis*

Cum madefaetha die ſub tempeſtatibus horret

Pallidus hora cadens promittet pura ſerena.

vs. 295 (1620). *ſi Phoebus condāt habenas*] Legendum eſt *condat*; nam ſequitur *Tingat*. Vulgo: *condit*.

vf. 299 (1624). *Nimborum expertes sine tempestatibus atris Durabunt*] Vulgo:

Nimborum expertes et tempestatibus atris.

vf. 306 (1631). *mediaeque interflans lampadis orbe*] Vulgo: *inter flans.*

vf. 307 (1632). *haud tibi rursum*] Vulgo: *ant. Perperam.*

vf. 311. 312 (1636. 1637). *Nec si Sole procul rutila inter stagna morante Emineant radii*] Ita supra quoque Auienus Oceanum vocat. Virgil. Aen. I, 125.

Emissamque hyemem sensit Neptunus, et imis Stagna refusa vadis —

vf. 320 (1645). *Atque imitata Dei formam*] Sic legendum coniecit Grotius. Vulgo: *Et meditata Dei formam* i. e. amplexa; quae lectio non est plane reiicienda, cum Graeci quoque usurpent eodem sensu *μαλετῶν*, doctior tamen, quam ut ab Auieno expectetur.

vf. 326. 327 (1651. 1652). *Id nubi nomen, quae Cancro obuoluitur alto, Graecia docta dedit*] Male vulgo post *alto* interpungitur; iungenda haec sunt.

vf. 332. 333 (1657. 1658). *Si sese ex oculis procul auferat, ardeat autem Congruus aerii late rubor ignis Ajellis*] Vulgo: *procul auferet et aeriis*, ita ut ad *Ajellis*, non ad *ignis*, referatur.

vf. 341 (1666). *Protinus Aethiopum surget conuallibus Auster*] Dubitat Grotius, an recte Auienus Austrum ex Aethiopia deducat; nam Aethiopes sunt in plaga orientali et occidentali; non in meridionali.

vf. 342. 343 (1667. 1668). *At regione Noti si lucens stella senescat Ingens Riphæis Aquilo crepitabit ab oris*] Ex emendatione Grotii. Recte Auienus Scythiae Borean adscribit, idque vsitatum. Vulgo: *lucem stella — Signis Riphæis*, sine sensu.

vf. 355 (1680). *piſſorati conuertit peſtoris artus*] Vulgo: *conuerrit*.

vf. 370 (1695). *Si repetunt veterem ranae per ſtagna querelam*] Imitatur Auienus Virgil. Georg. I, 378.

Et veterem in limo ranae cecinere querelam.

Alludere autem vterque poeta videtur ad fabulam, quae apud Ouidium Met. VI, 316. de ruſticis a Latona in ranas mutatis narratur. Cf. tamen Heyne ad Virg. l. l.

vf. 376 (1701). *rutilae cum ſunt primordia lucis*] Vulgo: *ſunt*.

vf. 386 — 388 (1711 — 1713). *Inſerit internis terrarum redditus aeſtus. Peſtora cum curuo purgat gallinula roſtro, Agmine cum denſo etc.*] Ita interpungendum. Aliter diſtinguuntur in vulgatis, ſed perperam. Monendi vero ſunt lectores, Auienum hic multa Aratea, vt et alibi, omiſſiſſe.

vf. 392. 393 (1718). *Et ſi — concreſcant fungi*] Sequitur: *emicet ignis — lucis ſubſtantia langueat*. Vulgo: *concreſcunt*.

vf. 396. 397 (1722). *torrens Vulcanus — Scintillas flamma circumlabente relinquit*] Vulgo: *reliquit*.

vf. 399 (1724). *Siue imum ad montem nebularum craſſus amiſtus Tendatur*] Ex emendatione Grotii, quam eſſe veriſſimam docent ſequentia: *ſummo nudentur vertice ſaxa*. Vulgo: *Si nimium ad montem etc.*

vf. 403 (1728). *Diffundunt coelo, Thetidi terrisque ſupina Pax aderit*] Pax ſupina, graece ὕπριος, i. e. quieta, ἀπραγος. Vulgo et Thetidi (quae copula vtique delenda eſt) *terrisque iupinis*. Lectio *ſupinis* poteſt tolerari, et forſitan Grotianae praeferenda eſt.

vf. 413. 414 (1738. 1739). *Nanque ſereniferi patet hoc in ſlabra Aquilonis Cominus, et primo purgatur flamine venti Tempore*] Male vulgo diſtinguitur:

Nan-

*Nanque sereniferi patet hoc in flabra Aquilonis,
Cum minus et primo purgatur flamine venti
Tempore.*

vs. 415 (1740). *tum proprium modulatur noctua carmen*] Vulgo: *tum propior*. In Msto Germanici Grot., in quo pauci aliquot Auieni versus leguntur hinc et inde consarcinati, legitur *proprio*. Reponendum est *proprium*, ut ad *carmen* referatur.

vs. 417 (1742). *Tum corui crepitant, et ouantes gutture rauco*] Ita melius in Msto. Vulgo: *ouantia*.

vs. 422 (1747). *procellosum disiecerit aera coelo*] Ita Ms. Vulgo: *coeli*. Minus bene.

vs. 427 (1753). *Orbe nec expleto sacra sidera Luna retundit*] Ex Msto. Supra: *aciem quibus aurea Luna retundit*. Vulgo: *recondit*.

vs. 430 — 432 (1755 — 1757). *nubila ferri, Si quae superfundi sibi met suspexeris, ultro Gramina si carpit semesa petacius anser*] Ordo verborum est: Si nubila ferri, superfundique sibi met suspexeris. Recte Ms. *si quae* pro *si qua* in vulgatis. Non bene etiam in his distinguitur:

*Si qua superfundi sibi met suspexeris ultro:
Gramina si carpit —*

vs. 435 (1760). *Si matutino fringilla resultat ab ore*] Est locutio Auieno solennis *resultat ab ore* pro *resultat ore*.

vs. 438. 439 (1763. 1764). *Ima petit terrae, si denique parvus Eritheus Succedit trepidus scruposae concavae rupis*] Male vulgo:

*Ima petit; terrae si denique parvus Eritheus
Succedit trepidae scruposae concavae rupis.*

vs. 443. 444 (1768. 1769). *nec sese audacibus aethrae Committant pinnis, ut longos saepe volatus Formauere iuper*] Vulgo:

— *nec sese audacius aethrae*

*Committant, pinnis ut longos saepe volatus
Formauere super —*

vs. 448 (1773). *Quid? maiora canam? Cinis en, cinis ipse repente*] Ita dedit Grotius. Vulgo versus legitur mutilus:

Quid? maiora canam: cinis cinis ipse repente.

vs. 451 (1776). *errantque breui caligine crassae Interius nebulae*] Vulgo: *crassa*.

vs. 457 (1782). *Vrentis caeli sibi nutrimenta latenter Sponte parata docet*] Ita legendum esse coniecit Grotius. Vulgo:

*Vrentis coeli sub nutrimenta latenter
Sponte operata docet.*

quam quidem vulgatam lectionem idem Grotius sic interpretatur: *Sponte et ultro et multa alia Auieno πλεονάζουσι. Operata docet est graeca phrasis. Ita Virgilius: sensit medios delapsus in hostes. Itaque sub nutrimenta antequam pro sub nutrimentis.*

vs. 470 (1795). *quippe ollis vuidus aer Excitat internum per viscera mota furorem*] Haec parenthesis non ab Auieno profecta, sed a Grotio addita est; quare etiam numerus versuum textus Auieni in aliis editionibus non cum Grotiano conuenit.

vs. 478 (1803). *caput at tendatur in Arcton*] Vulgo: *caput aut.*

vs. 479 (1804). *Cum madidus nondum per marmora turbida condit Pleiadas occasus*] Suppleuit versus Grotius; vulgo enim legitur mutilus, omisso *nondum*.

vs. 495 (1820). *Solidamque frequentes Succedunt terram*] *Solidam* vocat Auienus terram continentem, τὴν ἡπείρου.

vs. 499. 500 (1824. 1825). *citiusque calorem Sentit humus succincta salo*] Ex Plutarchi opinione, qui ait, ξηρο-

Ἐηροτέρως τὰς νήσους τῶν ἡπείρων τυγχάνειν; forte ideo, quia insulae sublimiores esse solent. Vnde dixit Auienus: *coquit altam ficcior aer.*

vs. 502 (1837). *sicco iam deflet mergite culmos*] Sic Auienus supra:

Tunc succisa Ceres statim cum mergite culmi.

vs. 503. 504 (1828. 1829). *Sed si tum modicum producant agmen ab undis Nec trepido passim versent Conuexa volatu*] Vulgo: *modico producant agmina — versant.* Conuexa i. e. caelum.

vs. 505 (1830). *Laetitia est duris pastoribus, adfore parcos Praesumunt imbres*] Non cepit hic Auienus Arati mentem. Cf. Diosem. vs. 362 sq.

vs. 512 (1837). *decerpens laetius agros*] Sic melius, quia Aratus lusum exprimit. Vulgo: *decerpens latius.*

vs. 515 (1840). *Adpetat, aut sese sustollant*] Vulgo: *Adpetit.*

vs. 516 (1841). *Vel si iuge gregi cupiant haerere*] Auienus supra: *manus olli quippe sinistra Iuge manet.* Plautus dixit *Iugiter.*

vs. 526 (1851). *Docet haec eadem sus horrida coeno, Gurgitis illuie si*] Male vulgo distinctum: *sus horrida, coeno Gurgitis illuie si —*

vs. 531 (1856). *Id parui commonstrant denique mures*] Vulgo: *id parui cum stringunt.* Alia est Grotii coniectura: *id cum parui cum stridunt.* Sed scriptum olim fuit *cummnstrant.* Postea literae, quae deesse videbantur, iniectae; hinc enata vulgaris lectio.

vs. 534 (1859). *Tamen haec, tamen omina rerum*] Frequens est Auieno huiusmodi repetitio. Supra *cinis* et *cinis.* Vulgo: *omnia rerum.* Omina rerum sunt προγνώσεις πραγμάτων.

372 NOTAE IN FESTI AVIENI PROGN.

vf. 538 (1863). *Non spernenda tibi sunt talia*] Vulgo: *sint*.

vf. 542 (1867). *si confluxere reperta*] Vulgo: *si sic fluxere reperta*. Error ex repetitis literis natus.

vf. 543 (1868). *pudor persuadeat ullus*] Vulgo: *ullos*.

vf. 545 (1870). *si casus similes ea stella*] Vulgo: *et stella*. Non recte hoc loco Auienus intellexit Aratum. Nam posterior non dicit, ex signorum concordia terminos mensium iudicandos; sed, terminos quoque observandos esse. Decepit Auienum vox ambigua *ἑσθαι*.

vf. 551 (1876). *Perquire studio*] Ita in Msto. Recte; nam sequitur *memento*. Graeco autem *ἴνῳρε*, quem plerumque sequitur Auienus, produxit breuem in fine vocis ob sequentes consonas. Vulgo: *Perquires studio*.

VII.

EPISTOLA CRITICA

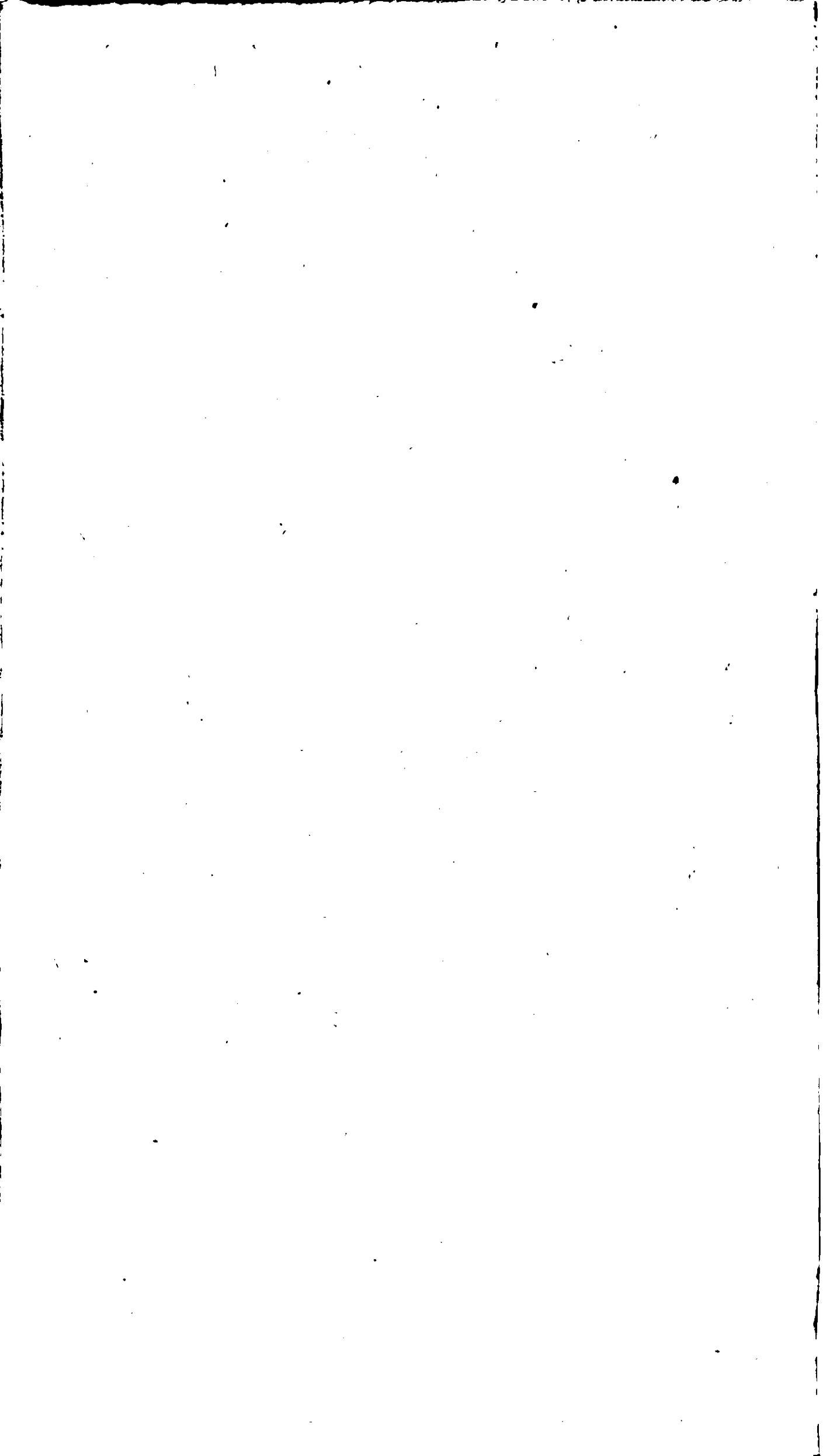
AVCTORE

GO. THOFREDO ERNESTO
GRODDECK

CELSISSIMI PRINCIPIS ADAMI CZARTORYSKI
BIBLIOTHECARIO

EXHIBENS

PHAENOMENORVM ET DIOSEMEORVM
ARATI LECTIONEM VARIAM E CODD.
MSTIS IN BIBLIOTHECA CAESAREA VIN-
DOBONENSI ASSERVATIS ENOTATAM
CVM ANIMADVERSIONIBVS.

EPISTOLA CRITICA

IN

ARATI PHAENOMENA ET DIOSEMEA

AVCTORE

GOTHOFREDO ERNESTO GRODDECK.

Mi Buhli!

Quod inter familiares fieri solet, forte fortuna in vnum locum diuercentes, vt, quae cuique euenerint digniora memoratu, cum percontando narrandoque animum expleverint, ad eas res lubenter sermonem deflectant, quas pari studio et amore quondam amplexos se esse cum voluptatis sensu recordantur: idem, etsi in re paullum abssimili, nunc cum maxime expertum me esse fateor, quippe qui ex interiori antiquitatis studiorum gyro argumentum nactus, coram TEcum confabulandi copia in praesens tempus non data, illud chartis saltem committere, litterisque TVI desiderium lenire animum induxi. Etenim cum anno qui effluxit sesquialtero Vindobonae degerem, secutus eo *Illustrem Principem*, HENRICVM LVBOMIRIVM, Iuuenem ingenii animique dotibus egregiis natalium splendorem, si quis alius, in maius augentem *);

A a 4

cum-

*) Secundum illud choro Euripideo obseruatum Hec. v. 383—385.
ed. Beck.

cumque *Arati* TVI, de quo TVIS curis perpoliando iterumque in lucem proferendo iam tum cogitabas, cum vna essemus, primum copia mihi facta esset: subiit mentem cogitatio, quantum et muneris et studiorum ratio concefferit otii, id omne in conferendis excutiendisque *tribus Arati codicibus manuscriptis*, quos in Bibliotheca Caesarea adseruari noueram, consumere, eo nimirum consilio, vt si quae forte ad poetae siue lectionem siue interpretationem idonea inde eruerem, ea TEcum, *Buhli dilectissime*, continuo communicarem, quem *secundum Arateorum volumen* priori propediem successurum parare, TE ipso auctore, cognoueram. Enimuero auocatus ab vrbe, vere ineunte, quo minus opus inchoatum profligare, inprimis impediit, quod librorum aliquot, in his maxime *Eratosthenis* et *Hygini* operum, ad Astronomiam veterem spectantium, vsu vel maxime necessario destitutum me vidi. Quo factum est, vt propositum, cui ineundo TVI, *carissime Buhli*, studium atque pristinae, quae TEcum mihi intercessit, necessitudinis memoria praecipui auctores fuere, paene manibus excussum esse doleam. Quod tamen secus cecidisse, lubenter fateor, debere me, vt innumera alia, quibus enarrandis, etiam si nunc esset his locus, multo me disertior haud sufficeret, Optimi et Illustrissimi Principis, ADAMI CZARTORYSKII, indulgentiae, quae librorum subsidiis ad apparatus meum digerendum necessariis me ditauit.

Sufficiant haec, *mi Buhli*, ut, quibus potissimum rationibus adductus, libellum hunc, velut *ἀνάθημα* quoddam, amicitiae nostrae Genio consecrare non dubitauerim, et TV intelligas, et si qui alii sunt, quorum oculos chartae hae morari possint, habeant ex quo commentati-

Δεινὸς χαρακτὴρ καὶ πνεῦμα ἐν βροτοῖς
Ἑσθλῶν γενέσθαι, καὶ μείζον ἔρχεται
Τῆς εὐγενείας τοῦ νομα τοῖσιν ἀξίοις.

tatiunculae huius argumentum aequè ac consilium cèrto iudicio ponderent. Ceterum non mirabor, si, plagulis his perlustratis, peregrinanti me comparaueris, quem, aliud agentem, iuuant nonnunquam, quae tum visu tum auditu digna obtulit casus, quanquam ab itineris suscepti consilio aliena, adeoque ne hoc quidem aliquatenus frustratam, viam omnino fecisse poenitet. Vt enim poeta, quem nunc TVIS curis, plurium et optimae notae librorum manuscriptorum ope, ad pristinum nitorem restitutum manibus tenemus, ex codicum horum collatione minus lucri fecerit: illud saltem, vt alia taceam, accurata eorum inspectio docuit, quam parum tuta sit fides Triumviris, qui codicum graecorum Vindobonensium recensum tygis vulgarunt, *) a VV. DD. passim habita, et quanto-pere optimo cuique, qui harum literarum amore tenetur, optandum sit, vt accuratior eorum descriptio plurium VV. DD. opera confecta aliquando existat. Cui quidem operae si symbola hac qualicunque vtiliter inseruisse TIBI mi Bukli, visus fuero, in sinu gaudebo.

E tribus codicibus, quos Arati nomen prae se ferre supra monui, vnus tantum chartaceus, forma octaua minori exaratus et no. 127. insignitus b), carmen Arati a Scholiis seiunctum, nec, nisi ab his interruptitur, quod passim fit, non continua serie descriptum exhibet; duo reliqui, inter codd. graecos 128 et 142. c), praeter alia multa, non nisi scholia in Aratum continent, quibus singuli versus seu voces carminis praefixae explicantur. Horum alter (Ms. 128.) chartaceus, in Folio exaratus, fo-

A a 5

liis

a) Lambecius, Kornarius, Nesselius.

b) Lambec. Comm. de Bibl. Caes. I. VII. T. VII. p. 494. ed. Kollar. Idem Codex a Nesselio in Suppl. Lamb. p. 161. no. 341. insignitur.

c) Prioris (123) descriptionem satis copiosam v. ap. Kollar. I. I. p. 495—511. adde Nessel. Suppl. p. 19 sqq. no. 25.

liis 156. constans, quorum 80. priora Aratea complectuntur, cum nil, nisi Theonis ad Aratum scholia vulgata, additis, poetae vita, Leontii de sphaera Aratea libello, aliis, contineat, recentissimae insuper aetatis esse videatur: in eo accuratius conferendo operam et oleum perdere nolui. Quae praeter Aratea sistat codex hic, qui noscere cupit, ei adeundi sunt Kollarius et Nesselius locis a me laudatis.

De altero codice (Ms. 142.), qui itidem chartaceus, quadrato volumine, nitide scriptus est, neque tamen seculum XV. aetate superare videtur, vnum *Nesselium* audias differentem his verbis: „Codex chartaceus, antiquus, bonaeque notae, in quarto, constatque nunc foliis 143, olim a Io. Sambuco Capuae emtus, quo continentur: 1) Io. Tzetzae Grammatici Allegoriae in Homerum. 2) Aratus Solensis cum scholiis Hipparchi.“ ^{d)} Quae quidem quam manca et imperfecta, partim vero etiam falsa sint, ex elencho huius codicis, quem statim subiungam, apparebit. Continet vero is primo loco fol. 1 — 17. p. 1. *Batrachomyomachiae* enarrationem grammaticam. Hanc excipiunt fol. 17. pag. 2. *περὶ τῆς γεννήσεως τῶν θεῶν Ἰωάννου Γραμματικοῦ τοῦ Τζέτζου* ^{e)} ad fol. 21. pag. 2. qua, quamquam nullo linearum intervallo relicto, neque titulo in margine adscripto, voce *Μῆνις*, incipiunt *ιστορίαι καὶ ἀπορίαι* in primum librum Iliadis Homeri, ^{f)}

con-

d) In suppl. Codd. Philolog. p. 82.

e) Titulo hoc forte inductus *Nesselius* *Tzetzae Allegorias Homericae* hic exhiberi putavit, de quo tamen opere, versibus conscripto, v. *Tychsenium* V. Cl. in: *Bibliothek der alten Literatur und Kunst*. Inedita Vol. IV. p. 6.

f) Inscriptio haec, quam dedi prima vice ad Iliadis libri II. principium Cod. fol. 60. p. 1. compareret hoc modo: *ιστορίαι καὶ ἀπορίαι τῆς β' Ὀμήρου ᾠφῆδας*, iisdemque verbis singulis deinceps libris praefigitur, nempe *tertio*, fol. 79. p. 1; *quarto*, fol. 86.

continuatae deinceps in reliquos XI. priores vsque ad finem libri XII. fol. 125. p. 2. vbi legitur: τέλος τῆς μὲν Ὀμήρου ῥαψώδης.

Iam vero trium foliorum (126—128) spatio vago relicto, fol. 129. p. 1. rubro scriptum legitur: Τῶν Ἀράτου Φαινομένων προσμειν. 8) Praemonentur ad Cod. fol. 131. p. 2. nonnulla ad carminis Aratei explicationem generatim spectantia, notionum imprimis astronomicarum, quibus illud superstructum est, ratione habita. Sequitur tum ad fol. 132. p. 2. γένος Ἀράτου, quod, si lectionis varietatem in quibusdam locis numero admodum paucis excipias, ^{b)} prorsus conspirat cum vita Arati primum edita a *Ruhnkenio* & Cod. Barocciano ad Callimachum T. I. p. 590 sq. ed. Ern.; repetita deinde (quod ab Harlesio V. Cl. didici ad Fabric. B. G. T. IV. p. 87.) ab *Iriarte* in

86. p. 2; quinto, fol. 92. p. 2; sexto, fol. 101. p. 2; septimo, fol. 105. p. 2; octavo, fol. 107. p. 2; nono, fol. 110. p. 2; decimo, fol. 114. p. 2; undecimo, fol. 120. p. 2; duodecimo, fol. 124. p. 1. At secundus liber, quem a Grammaticis vulgo in duas partes diuisum esse vel ex Perizonii nota ad Ael. V. H. XIII. 14. constat, etiam hic bifariam dispertitus est, priore parte a fol. 60. p. 1. ad fol. 73. p. 2; posteriore hinc ad fol. 79. p. 1. pertinente, praemisso titulo: ιστορίαι καὶ ἀπορίαι τῆς Βοιωτίας. Ἀρξασθαι φασί τινες ἀπὸ Βοιωτῶν τὸν Ὀμηρον τοῦ καταλόγου εἰς πεχαρισμένον τῶν Μουσῶν, ὃν ἐπεκαλέσατο. κ. τ. λ.

g) In marginé Io. Sambuci nota conspicitur: „Hi Commentarioli aut γνήσιοι ipsius summi Hipparchi, aut in quibusdam locis ab alio facti, nonnihil breuiores, sed correctiores excusis a P. Victorio etc.“ quam ideo descripsi, vt constet, vnde fluxerit *Nesselii* in indice huius cod. supra laud. de *Hipparchi* scholiis notitia.

h) Potissima enotabo: p. 590. l. 3. Ἀνδίου loco Μυδίου. l. 9. Εὐρυδίκης υἱὸς pro vulg. Ἀγιδίης. p. 591. l. 11. ἀπαλοτέρως pro corrupto ἀπυλοτέρως. l. 15. Διονύσιος ἐν τῷ περὶ συγκρίσεως, quam lectionem doctissimus Ruhnkenius e coniectura iam reposuit pro corrupta Mf. σύγκριον. l. 16. τῖθεμεν pro τῖθεμαι et l. 17. θήσομεν pro θήσομαι. l. 18. οὐδὲν ξένον. l. 22. θεωρίας.

in Catal. Codd. Graec. Matritens. e cod. 67. p. 239 sqq. ut vitam hanc denuo typis hoc loco exarari supernacaneum sit.

Vitam Arati excipiunt in cod. nostro fol. 132. p. 2. ad fol. 146. p. 1. Ἀστροθεσῖαι ζῳδίων Ἄρκτου μεγάλης, Ἄρκτου μικρᾶς, Δράκοντος, Τοῦ ἐν Γόνασιν, Σταφάνου, Ὀφιοῦχου, Σκορπίου, Ἀρκτοφύλακος, Παρθένου, Διδύμων, Καρκίνου, Λέοντος, Ἡνιόχου, Ταύρου, Κηφέως, Κασσιωπαίας, Ἀνδρομέδης, Ἴππου, Κριοῦ, Δελτωτοῦ, Ἰχθύων, Παρσέως, Πλειάδων, Λύρας, Κύκνου, Ὑδροχόου, Αἰγοκέρωτος, Τοξότου, Ὀϊστοῦ, Ἀετοῦ, Δελφίνος, Ὠρίωνος, Κυνός, Λαγωῦ, Ἀργοῦς, Κήτους, Ποταμοῦ, Ἰχθύος, Θυτηρίου, Κενταύρου, Ὑδροῦ, Προκύωνος, Πλανητῶν, Κύκλου Γαλαξίας. Quae de titulorum ordine, ad carminis Aratei seriem composito, cogitanti mihi sese obtulit opinio, eam omni dubitationi prorsus exemit accuratior commentariorum horum inspectio: esse nimirum ἀστροθεσῖας has nihil aliud, nisi, auctoris nomine suppresso, *Eratoſthenis* libellum, καταστερισμῶν titulo notum, quem a *Fello* ad calcem Arati sui primo editum, nuperrime a *Schaubachio* Gottingae typis repetitum esse, ex ephemeridibus litterariis cognoui. *) Continent enim astrorum descriptionem, praemissa singulis fabularum huc spectantium expositione. Quae quidem ex *Eratoſthenis* libello ne tantummodo excerpta esse forsan arbitreris, *Eruditissime Buhli*, en, speciminis loco, *Planetarum* recensum sub finem ἀστροθεσιῶν, fol. 145. p. 2. ad alios usus e codice enotatum apponam, ut ipsissimum Cyrenaei opus verbis tenus hic exhiberi intelligas.

Περὶ

*) Quo vel ipso Heynii V. III. opinio in epistola ad Cl. *Schaubach*, *Caratter. Erat.* editioni (cuius, postquam haec scripseram, compos factus sum) praemissa, p. XIII. proposita adstruitur: nimirum opusculum hoc e scholiis breuibus, quae *Eratoſthenes* Arato subiecerat, conflatum, partim in brevius contractum, partim alienis laciniis interpolatum esse.

Περὶ τῶν ε' ἀστέρων τῶν καλουμένων πλανητῶν διὰ τὸ κίνησιν ἔχειν ἰδίαν αὐτούς. ¹⁾ λέγονται δὲ θεῶν εἶναι πέντε· πρῶτον μὲν Διὸς φαίνοντα μέγαν· ὁ δεύτερος ἐκλήθη μὲν Φαέθων, οὐ μέγας. οὗτος ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ ἡλίου. ὁ δὲ τρίτος Ἄρεως· πυροειδὴς δὲ καλεῖται, οὐ μέγας, τὸ χρῶμα, ὅμοιος δὲ τῷ ¹⁾ ἐν τῷ αἰετῷ. ὁ δὲ τέταρτος Φωσφόρος Ἀφροδίτης, λευκὸς τῷ χρώματι· πάντων δὲ μέγιστός ἐστι τούτων τῶν ἀστρων, ὃν καὶ ἑωσφόρον καὶ Φωσφόρον καλοῦσι· πέμπτος δὲ Ἑρμοῦ στίλβων, λαμπρὸς καὶ μικρός. τῷ δὲ Ἑρμῇ ἐδόθη, διὰ τὸ πρῶτον αὐτὸν τὸν ³⁾ διάκοσμον ὀρίσαι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν ἀστρων τὰς τάξεις καὶ τὰς ὥρας μετρήσαι, καὶ ἐπὶ σημασιῶν ⁴⁾ καιροὺς δεῖξαι· στίλβων δὲ καλεῖται, διὰ τὸ Φαντασίαν τοιαύτην αὐτὸν ποιεῖν.

Patet hinc, opinor, Anonymi ἀστροθεσίας has Eratosthenis Catasterismorum apographum iure habendum esse, neque illud, vt e paucis iam, quae inde delibauimus, perspexerit acumen TVVM, futuris libelli huius editoribus omnino contemnendum. Vtrumque, collatione cum scholiis tertii codicis infra exhibendis instituta, in maiore luce collocabitur. Redeamus ad reliqua, quae codice nostro continentur, enarranda. Astrothesias nempe fol. 146. p. 1. excipiunt *Commentarii graeci in Arati Phaenomena*, non plane iidem, neque tamen multum diuersi a Scholiis Arati vulgatis, *Theonis* nomen prae se ferentibus,

i) Sic in cod. nostro scriptum. In editis a Fello legitur αὐτοῖς.

1) Ms. a Fello vulg. p. 15. ὁμ. δὲ ἐν τῷ αἰετῷ, male. Codicis nostri lectione firmatur Koppiersii coniectura, qui totum locum ita restituit ὁ δὲ τρίτος Ἄρεως Πυρόεις καλεῖται, οὐ μέγας· τὸ δὲ χρῶμα ὅμοιος τῷ ἐν τῷ Ἀετῷ. cf. Schaubach. V. C. in Note ad Eratosth. Cat. p. 124.

3) Illud τὸν, quod verborum nexus necessario flagitat, in editis a Fello Cat. rursus male omittitur.

4) Fell. ἐπισημασιῶν, de cuius vocis significat. v. Ill. Heyne in Animadu. in Erat. Cat. p. XXVIII.

tibus, vtpote in nonnullis his auctiores, in aliis locis breviores. Per texti ii primum sunt ab initio Phaenomenorum ad vf. 450. (fol. 162. p. 2.) addita rubro colore epigraphæ: ἕως τῶδε τὰ τῆς ἀστροθεσίας; tum continuantur vsque ad finem Phaenom. duobus titulis itidem rubro praefixis, altero: περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ κύκλων (Cod. fol. 162. p. 2—165. p. 2.) altero: περὶ τῶν ἀντικαταδύσεων καὶ συνανατολῶν (ad fol. 169. p. 1.) vbi voce: ἀρχὴ τῶν Διοσημείων incipit commentarius in *Prognostica* Arati, desinens fol. 172. p. 2. Ceterum ex iis, quae modo de commentariorum horum cum Theonis scholiis vulgatis congruentia monui, apparebit, quantum a veritate aberrarint Sambucus, ad quem codex hic olim pertiuit, eiusque vestigia legens Nesselius, vterque affirmantes, Hipparchi in Aratum commentarios Scholiis his contineri, quo nihil falsius, mihi crede.

Restat tertius codex (ap. Lambec. 127. ap. Nessel. 341.) in quo, cum, praeter *Scholia adhuc inedita*, *carmen Arateum* seorsum a commentario descriptum exhibet, excutiendo paullo diutius moratus sum, TEque, *Optime Buhli*, morabor. Eum chartaceum esse formae octavae minori exaratum, iam supra monui. Constat is tantum foliis 48. quorum *tria et quadraginta Arati Phaenomena* et *Prognostica* vna cum *Scholiis graecis* complectuntur; *quinque* reliqua *epigrammata nonnulla* et *sententiarum moralium* farraginem praestant, additis insuper in fine codicis Grammatici cuiusdam de *medimno* notitia aliisque *annotatiunculis e re musica Veterum* petitis. Licet ille quoad scripturae elegantiam et perspicuitatem inferior habendus sit codice 142, cuius modo descriptionem dedi, maiori tamen cura ac diligentia exaratus esse videtur. Accentuum spirituumque ratio grammatica fere vbique seruatur, at signa diagnostica negligenter ac perverse plerumque adiiciuntur; iota subscriptum fere nusquam

quam comparet. Ceterum codicis huius lectionem difficillimam reddunt cum scriptionis compendia ubique, maxime vero in Scholiis adhibita, tum in his inque *glossematibus versuum intervallo passim interspersis* literarum modulus adeo exiguus, ut oculorum illae vel acerrimorum aciem paene effugiant. Recentis aetatis et hunc codicem esse multa arguunt, sed tamen priore paullo antiquiorem eum habendum putaverim.

Iam quod ad carminis Aratei lectionem attinet, quam exhibet codex noster, infra a me enotandam, eam ex libro bonae notae fluxisse, mecum facile animaduertes; ubi is a lectione vulgata recedit, cum Mosqueti, Barberino, Vratislaviensi et Bodleianis codicibus in innumeris locis conspirat, ceterisque lectionibus meliorem fere semper tuetur (cf. Phaen. v. 65. 88. 148. 169. 189. 224. 261 etc.); alia solus sibi vindicat, in his nonnulla haud prorsus reiicienda, v. g. Phaen. v. 26. δύο. 21. μετανίσταται. 82. ὅς ῥα μάλιστα pro vulgato ὅς ῥά τε μέσσον. 467. ἀπλατές. 523. αἰεὶ κεῖται pro vulg. ἀητεῖται Diosem. 248. μαραινονται pro μαρμαίρων, al. Phaenom. Versus 336. 337.

Κεῖνου καὶ κατιόντος ἀκούομεν· οἱ δὲ οἱ ἄλλοι

Σῆμ' ἔμειναι μελέσσειν ἐλαφρότεροι περίκεινται

omittit codex Vindobonensis, nescio, librarii incuria, an, quod verisimilius, quia deerant in libro, quem descripsit. Contra versui 142.

Ἀστέρες· οὐκ ἂν τοὺς γε ἰδὼν ἐπιτεκμήραιο

a secunda manu alius adscriptus legitur, ita sonans:

Ἀστέρες· οἳ μιν ὀπισθεν ἐλίσσόμενοι τυπώσιν

ad partem conflatus ille forsan e v. 170. 171.

οἳ δ' αὖ μιν αὐτοὶ

Ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἐλίσσόμενοι τυπώσι.

Ceterum post Bodleianorum alterum et Barberinum Codicem tertius hic noster est, quantum constat, qui carminis

minis Aratei versus XLl. insititios, quos ex Oxon. edit. in animaduersionibus TVIS p. 424 — 27. apposuiſti, exhibet, hoc ſolum diſcrimine, quod ne γνήσιοι quidem ſτίχοι in noſtro deſunt, ſed ſingulis locis genuinum poe-
tae partum excipit ſpurius et ſubdititiuſ, addita in codicis margine nota, qua lector tum de emblemate hoc, tum auctore eius certior fit. Sic ad vſ. 481. legas: τούτοις τοῖς ἔπεσι ὅλως ἀντιλέγει ὁ Μάξιμος; ad vſ. 497. ταῦτα τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου, οἷς ἀντιλέγει τῷ Ἀράτῳ. (cf. VV. LL. et Schol. ad h. vſſ. et 501. 507. 515. 525.); quo vel ipſo Felli opinionem, (ad calc. edit. Arati p. 148) dummodo ei omnino illa debeat, nec, quod magis probo, e librarii animaduerſione, codici quo uſus eſt adſcripta, orta ſit, Aratei carminis particulam hanc a *Maximo Planude* interpolatam eſſe, firmari vides.

Scholia Graeca cum breuiora, codicis margini allita, tum prolixiora, carminis contextui inſerta, ſerie verſuum interrupta, ſi cum Lambecio °) *inedita* appellauī, alio conſilio id a me factum eſſe noli putare, niſi, vt ab *hactenus vulgatis* maximam partem ea exiſtimentur *diuerſa*. Alioquin commentariolorum horum fontes cum maxime noti fere vbique indagari queunt. Etenim ne pluribus morari TE velle videar, eorum auctorem, quiſquis fuerit, ſcias in maxima operis parte *Eratoſthenis Cataſteriſmos* compilaffe, quanquam (id nempe cum ἀστροθεσιῶν ſcriptore codicis 142, de quibus dixi, commune habet) huius ſive libelli ſive auctoris mentionem nuſquam factam eſſe iure mireris. Haec tamen a librario codicis modo laudati differt, quod nonniſi ieiuniorem libelli partem, quae in ſtellarum ſupputatione verſatur, exhibet, ſive praetermiſſa fere vbique, ſive in arctiſſimam epitomen contracta fabularum aſtronicarum enarratione.

Prae-

°) loco ſupra laud. T, VII, p. 494. ed. Kollar.

Praeterea in multis locis, vbi censoria nota in Aratum vtitur, *Hipparchi* manifeste vestigia legit; nonnulla vel e *Theonis* vulgo dicti in Aratum commentario, nec vulgato solum sed eo etiam, quem e codice Mosquensi descriptum primus in lucem protraxisti, hausisse dicendus est; vno loco p) *Ptolemaeum*, nec hoc nominato, exscripsit; haud raro clari *Maximi* sui commenta nobis propinat, adeo vt, quod de aliis pluribus, et de hac scholiarum farra-gine valere videas, sistere eam Variorum, vt dicunt, in poetam Notas, animaduersionum huc illuc exstantium con-geriem. Enimuero vel sic operam me haud prorsus inu-tilen nauasse mihi videor, nec forte etiam TIBI aliisque ingratam, qui annotatiunculas has describere typisque hic primum vulgare institui. Fac enim, ad Aratei carminis explicationem parum noui inde posse exsculpi, saltem ita de iudicii mei qualiscunque veritate melius constabit lectori.

Supereſt, vt de *additamentis poeticis*, partim *ineditis* dicam, quae prodit codex meus inde a fol. 43. p. 2, vbi definit carmen Arateum, ad fol. 47. p. 2. Qua in re cum, quae scitu digna videri possint, a *Kollario* videam occupata, q) paucis defungar. Quis *Zaridas* ille fuerit, cuius

p) Ad Phaenon. vl. 106.

q) In nota ad Lambec. T. VII. p. 494. Verba ipsa apponam: „Est quidem collectio miscella variarum sententiarum moralium, nequaquam autem diuersorum auctorum (quae Lambecii erat opinio); cum omnes aut *Zaridae* cuidam, aut S. Gregorio Na-zianzeno tribuantur. *Zaridae* sunt partim octosticha, partim polysticha epigrammata iambica quinque. *Primum* inscribitur: *εις τὸν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ καθήμενον*. Initium: *ὅπως τὸν ὕψος τὸν χλιδαῖς ἡσχημένον*. Alterum: *εις τὸν αὐτὸν*. Incipit: *Ἄλλ' οὐδ' σοι συνήδομαι τῶν ἀνδρῶν*. *Tertium* sine epigrapha: *τὴν γλαῦκ' ἐπέσκωπέ τις, ἡδ' ἐφύγγαν*. *Quarti* initium: *Μηδ' εὐ-τύχημα μηδὲν ὧδ' ἔστω μέγα*. *Quintum* denique, quod *meteis beneicis* scriptum est, incipit: *Ἡμιόνουσι πατρὸς τίς; ὁ κούρων*
Vol. II. *B b* *ἐστίν.*

cuius nomen priora *quinque Epigrammata* sententiosa prae se ferunt, frustra quaeras. Neque tamen, si e paucis his reliquiis, quas Codex noster offert, licet iudicare, eum obliuione, qua *nascens moriensque* adhuc *sesellit*, prorsus indignum duxeris. Ceterum *quintum* epigramma non *heroicis* versibus, vt Kollarius perhibet, sed metro *elegiaco* scriptum esse, infra apparebit. Notior est *sententiarum* auctor, quae Zaridae reliquias excipiunt, nihilque verius Kollarii opinione, ad *Gregorium Nazianzenum*, cuius nomen in margine his vocibus, τοῦ Θεολόγου, indicatur, eas referendas esse, sed quod addit Vir doctus, in editis Gregorii carminibus gnomas has diu frustra se quaesiuisse, adeoque dignas iudicare, quae olim lucem adspiciant, vereor, ne nimis desultorie bonum Gregorium perlustrauerit. Nam vna sententia excepta, quae forte me sesellit, reliquas omnes in edita Gregorii Γνωμολογῆ τετραστίχῳ δι' Ἰάμβων aliisque Eiusdem carminibus prima vice reperi. Sed haec haecenus.

Supereſt, vt pace TVA, Vir Doctissime, dum in Arateis versamur, subiungam hoc loco notitiam de versione metrica Phaenomenorum Arati versibus Polonicis conscripta ab Io. Kochanouio (Kochanowski,) celeberrimo

ἔστιν· ὄνειδος οὐδέν. Reliquae gnomae, quae hic Zaridae versus excipiunt, sunt, nisi fallor, omnes S. Gregorii Nazianzeni, qui in earum margine duobus illis voculis τοῦ Θεολόγου designatur. Sunt vero iambis inclusae, monostichae, distichae et plurius etiam versuum, quas ego quidem in editis diu frustra quaesivi et dignas censeo, quae olim lucem adspiciant. Prima tria monosticha sunt haec:

Μύρον δοχεῖον σαρρὸν οὐ πιστεύεται.

Μητ' ἀντίτεινε πᾶσι, μηδ' ἔπου λόγοις.

Λόγῳ παλαίει πᾶς λόγος, βίῳ δὲ τίς;

Porro Codicis huius fol. 47. p. 2. cum marginibus tum etiam sequenti folio inscriptae sunt quaedam de *medimno* adnotatiunculae geometricae. Item fol. 48. p. 2. perimiles παρασημειώσεις musicae.

mo Polonorum poeta, qui sub Sigismundis, Henrico et Stephano Regibus quondam floruit. Inferta est versio haec aliis eiusdem poetae carminibus, quae collegit et Varsouiae edidit F. Bohomolec Soc. I. hoc titulo: Iana Kochanowskiego Rymy wszystkie wiadno zebrane w Warszawie 1767. 4. p. 214—244. Primum edita est, anno post mortem auctoris, 1585. Cracouiae, ab Io Ianuszowski. — Scrib. in villa Lanzutenfi Calendis Iunii A. c1212ccxcvi.

I.

VARIETAS LECTIONIS

E COD. VINDOBONENSI ARATI

No. 127. (341) insignito

AD ARATI EDITIONEM A BVHLIO V. C.
CVRATAM ENOTATA. †)

PHAENOMENA.

Vf. 5. *εἰμέν* cum codd. Mosqu. et Vratisl.13. Codex Vindob. vulgatam lectionem exhibet: *ἀνδρά-
σιν ὠράων, ὅφρ' ἔμπεδα* — —17. * *πᾶσιν* loco *πᾶσαι*.21. * *μετανίσταται*.26. * *δύο* vt paullo ante vf. 24. codd. Mosq. et Vratisl.36. *οἱ τὴν* etc. cum vulgg.38. * *ὅθι* *χρῆ* pro *ἵνα* *χ*.40. *ἐπιφράσασθαι* cum cod. Mosq.51. *ἀποπαύεται* c. Vratisl. Oxon. et Mosq.61. *νίσσεται* pro *νήχεται* c. cod. Vratisl. et Ach. Tat.65. *οὐδέ τι* cum codd. Mosq. Barber. Oxon. et *πόνος*
cum Barber.66. * *κάμειν* pro *κάμνον*.

Vf. 67.

†) Versus *asterisco* notati sistunt lectionem Cod. Vindob. *proprium*.
Lectiones tamen librarii errore manifesto, manu aberrante a vera
scriptura, in textum illatas, vt vf. 58. *σὺ πάμπαν* pro *δὲ*, pru-
dens praeterco.

- Vf. 67. ἀπ' ἀμφοτέρων c. codd. Oxon. Mosq. Barber.
 69. ἐπ' ὀργυιήν c. codd. Mosqu. et Barber.
 71. ἀγαυός. cum cod. Vratisl. paullo post
 74. γε μὴν cum eodem. 75. * ὀφίοχρον.
 79. μάλα ἴσαι cum vulgg.
 80. ἐπιδέδρομεν c. codd. Vratisl. Mosqu. et Barber.
 81. ἀμαυραὶ pro ἐλαφραὶ c. codd. Vratisl. Barber. et Oxon.
 82. πεπονῆται c. codd. Mosq. Barber. Vratisl.
 Ibidem *. ὅς ῥα μάλιστα pro vulg. ὅς ῥά τε μέσσον.
 88. παρακέκλιται c. codd. Vratisl. et Oxon.
 96. * ὑποσκέπτοιο pro ὑποσκέψαιο.
 97. χειρὶ superscriptum a prima manu ἰρὶ, vt legatur
 χειρὶ. Cf. notata ab Amicissimo Buhlio ad h. v. p. 394.
 In cod. margine glossēma legitur huc referendum, τῇ
 ἀριστερᾷ.
 115. ὁμολή c. codd. Vratisl. Mosc. Barber. et Oxon. in
 marg. pro vulg. ἐτοίμη.
 118. ὑποδαίσεως c. Oxon.
 119. * οὐδέ τω. 121. * ἔπειτα.
 122. * οὐδὲ τ' ἔφη ἰσχυρός. partim conspirans cum Mosqu.
 et Vratisl.
 124. τεξείσεθες vna voce.
 126. Ἔσσεται ἀνθρώποισι, κακῶν δ' ἐπικείσεται ἄλγος.
 128. ἔτι πάντας c. Oxon. in m.
 134. ἐπουρανίη c. codd. Barber. Vratisl. et Oxon.
 145. * γούνασιν pro γονύασιν.
 148. Ποσσὶ δ' ὀπισθοτέροισι c. codd. Vratisl. Palat.
 et Hipparcho.
 150. Φορέονται pro φαίνονται, cum cod. Barber. et
 Oxon. 157. δοκέει c. Barber.
 159. * κηδαιομένους pro κεδ.
 169. Τολή οἱ c. Vratisl. 172. * εἴρεαι pro εἴρεται.
 177. * αἰεὶ. 185. * εἰς πόδας . . . ὅση ποδὸς εἰς
 πόδα. 187. μεγάλοιο Δράκοντος.

Vf. 189. Φαεινομένη c. ed. Oxon.

190. * ἡ γὰρ pro οὐ γάρ.

194. * Τοῖτοι μουνάξ.

195. * αὐτῶν ὀλίγον. Prius etiam cod. Vratisl. exhibet et margo Oxon.

203. * καὶ post κεῖται deest et οἱ δ' loco αἱ δ'.

214. * τετράπους.

224. Ἐν Διός c. Mosqu. Ibidem θηήσασθαι cum Vratisl. Post θηησ. maior interpunctio posita est.

233. * καὶ ἄλλο sine ἔτ'.

235. * Ισαιομένοισιν, mox ἀμφοτέραις.

243. * ἐκατέρωθεν.

245. ὑπούραιον c. vulgg.

249. Περσέος c. Vratislav.

253 κεκονιμένος cum Mosqu.

257. * δὲ ταί γε.

261. δ' ἐκεῖναι c. Mosqu.

269. Ἑρμείης c. Vratisl.

276 τὰ δὲ οἱ ἐπιτετρήχυνται c. vulgg.

280. πείρχτα φαίνων, hoc cum Mosqu.

284. * δεξιτερὴ τάνυσται pro τετάνυσθαι.

280. ἡελίου τς c. Mosqu.

29. καὶ μάλα c. Mosc. et Oxon. in marg.

29. τότε δὲ c. Vratisl. Oxon. etc.

296. αἰθυίησιν c. Mosc. Mox cum eodem noster habet:

Πολλάκι δ' ἐκ νηῶν.

301 καίαι cum Vratisl. Mosqu. cum iisdem mox v. 304.

307. ἀνατέλλων pro ἀντέλλων.

304. * πυμάτης ἀπὸ νυκτός pro ἐπὶ ν.

311. δέ τοι pro δέ τις, c. Vratisl.

313. αἵται c. codd. Mosc. et Vratisl.

315. νυκτός ἐπερχομένης cum Mosc. Ibidem * αἰητόν pro αἰητόν.

323. * ὅστις pro ὅτις metro aduerfante. Ibid. ἐν νυκτὶ c. Mosc. et Vratisl.

326. Τοῖός τοι c. Cod. Palat.

338. ποσσί.

340. ἐξόπισθεν c. Mosc.

- Vf. 341. * ἐπανχτέλλαι, refragante metro.
345. ὅτ' ἤδη ναῦται ἐπιστρέψωσι κορώνην c. Mosc. et Vratisl.
346. * ἐπερχόμενοι. 348. * πρυμνόθεν.
349. ἄχρι παρ' αὐτὸν pro οἷα π. α. c. codd. Mosc. et Vratisl.
360. * πολυκλαίτου ποταμοῦ, vitiose. Legendum πολυκλείτου.
366. * πρώτη κείνου inuerso ordine. Mosqu. πρώτη ἐκείνου.
373. ἀνυμένων c. vulgg. 374. καλέσσας c. Vratisl.
376. οἷόθι κεκριμένων c. cod. Vratisl. et Oxon. in marg.
379. κεν pro γε c. Vrat. et Mosq.
381. * γένοιτο pro γένοιτο.
383. * εὐαρηρότες pro εναρ. 384. * ἐνερθεν.
387. * εἰς pro ἐς.
391. μέσσοι pro μεσσόθι c. Vrat. et Barber.
394. κιδναμένου c. Mosc. et Barber.
395. εἰσιδόμενοι Φορέονται c. Mosc. et Vrat.
406. πάγχυ pro πολλὰ c. Oxon. in marg. et Steph.
410. Εἰναλίου c. Mosc. et Oxon. in marg.
411. πιφάσκει c. vulgg.
413. * Τῷ μή τοι πελάγει νεφέων εἰλυμένος ἄλλο.
414. Φανήμεναι cum Vratisl.
415. * ἀννέφελον. 417. * Θλίβεται.
420. * πίθονται pro πίθωνται, μοκ ποιήσονται c. Vrat.
426. * Ἄλλοτε δέ κε Διὸς παρανεισομένοιο. Supra scriptum est ισ. vt legatur παρανισσομένοιο.
427. * βορέω δὲ παρατρέψῃ ἰς ἀνέμοιο.
432. * εἰλύσει pro εἰλύοι.
435. παρισκοπεύειν cum Vratisl. et Ald.
436. * δύο. 438. ὑποίραια cum Mosq.
439. * ἀεὶ pro αἰεὶ.
442. * Θηρίου pro θηρίον. Ibid. πρότεροι c. Vrat. et Mosq.
446. εἰλεῖται pro ἰκνεῖται.

Vf 457. κείνους c. Mosc. et Barber.

460. Οὐδέ τι. Post ἐγὼ interpungitur.

462. τὰ γε κείται ἀλίγκια c. Ald. et Bas. 1534.

464. ἀνυομένων ἐνιαυτῶν. 465. ἐπείκειται c. Mosq.

467. * ἀπλατέες. 475. ἢ καὶ τίς τοι ὑποσάς.

478. * πισύρων pro πισύρων. Μοχ μεγά μέλινες.

484. ὑπερθεν c. vulgg. 488. Ὀφιούχεο c. Ald.

492. * Ἐξήεις pro ἐξείης. 495. * νοήσεις.

496. Hunc vf. Ὀρθὸν — — ἴοισιν excipiant in Cod. Vindob. *fixdecim* versus ex altero codd. Bodlei. a Fello primum vulgati ad calc. Arati p. 148. cum hac lectionis varietate: vf. 2. Ἐν δέ τε Πλειάδες pro τοι Τάδες. 4. βορειοτέρου pro βορειωτέρου. 15. Καρμίνον pro Καρμίνου.

498. ὑπέρτερα pro ὑπέρτατα cum Bodl. ad Fellum p. 148.

506. Hunc vf. Σκορπίου — — Τοξευτήρος sequuntur in codice nostro *undecim* versus, quos Fellus exhibet l. l. et Buhlius V. C. in Animadu. ad Arat. p. 476. primo excepto, qui in nostro cod. vitiose scribitur: Ἄλλος δ' ἀντιόαντι νότῳ, νότι αἰγοκερῆος, restituendus ex Codd. Bodl. et Barb. Ἄ. ὁ α. νότων, ὅτι αἰγοκερῆος. Vf. 6. noster ita interpungit: Σχίζει καὶ κεφαλὴν πόρακος βορεήν δ' ἀπόλειπει. Vf. 8. Ἄντ' ἄρως c. Barber.

514. τότε δ' εἶαρος pro τοῦ τ' εἶαρος.

515. * γούνατα pro γονύατα.

517. * ὅση pro ὅσση.

519. Post Ὑδρης interpungit, tum ἐνὶ οἱ καὶ ἐλαφρὸς Κρητήρ.

521. * Ὀφιούχεο.

522. * ἀπομείρεται.

523. * ἀεὶ κείται pro ἀητεῖται; mox αὐτὸν pro αὐτούς.

524. * ἱππαύχενον pro ὑπαύχενον.

Hoc loco (post v. 524.) inserti rursus 14. στίχοι, ex edit. Oxon. in Animaduerfiones ad Arat. a Buhlio recepti p. 427. quos excipit, qui in vulgatis 525. Τοὺς
μὲν

- μὲν etc. Vñ. 8. noster codex habet μεταὶ πόρσῃν pro
 μεταὶ χερσίν. 11. post Αἰστός interpungit, tum pergit:
 ἑπτανύσας δ' ὦ. etc. 12. παραπέπταται pro παράπτε-
 ται. 13. ἐπὶ κύκλου pro ἐπικύκλου.
 Vñ. 527. οἱ μιν pro οἱ μὲν cum Mosq.
 529. οὗ κεν pro οὐκ ἂν cum eodem.
 531. * Noster diuissim περὶ σφαιρηδόν.
 534. ἀνατέλλει cum Vratisl. et αὐτίκα pro ἀντία c.
 Mosqu. et marg. Oxon.
 536. κατήλυσιν ἢδ' pro κατηλυσίη c. Oxon. in marg.
 541. * τόσση μιν ὑπεκδράμοι pro τόσσ' ἡμῶν ὑπε-
 δράμοι.
 543. δύο παριτέλλεται.
 544. κλέουσιν c. cod. Vratisl.
 545. ἐπὶ pro τ' ἐπὶ c. eodem. Mox αὐτῷ pro αὐτοῦ.
 552. * ἐπικάρπια pro ἐπικάρπιοι.
 553. δύηται pro δύνηται c. Vrat. Mosc. et Hipp.
 557. * τόσσον τέ pro ὅσον τέ.
 562. δ' ἂν κε pro δ' ἂν γε cum Mosc.
 568. * ὀπτήμος pro ὀππῆμος.
 572. * κατάρραχιν vna voce pro κατὰ ῥάχιν.
 573. Verae lectioni ἴδοις etiam noster codex adstipulatur.
 575. * ἐξόπισθεν. 576. * ὑπέρτατα pro ὑπέρτερα.
 581. ἄμυδις pro ἤδη c. Oxon. in marg. et Hipp.
 583. * πλέον pro πλείον.
 599. * Omittit πρῶτα, mox habet μέσφα pro μέσφι c.
 Mosc.
 607. * Abest καὶ post χηλαί.
 612. δεύοιτο c. Mosq.
 613. * ἐφῆσῃτ' pro ἀφῆσῃτ'.
 614. ἄχρι pro ἄχρις cum Barbet.
 616. * ἐπουρανίων pro ὑπουρ.
 629. σῆμα pro δεῖγμα c. Barbet.
 631. ἐν pro ἐκ c. Vrat.

- Vf. 638. ἐλκύσαι cum Baf. 1534.
 645. ἐρχομένοιο pro ἀρχομένοιο cum eadem.
 655. γούναθ' pro χεῖρες c. Barber. et Vrat.
 656. * δύεται pro δύετ'.
 661. * Φορέοντ' ἐπὶ pro vulgg. Φορέει τ' ἐπὶ.
 667. ἀνατέλλων pro ἀντέλλων c. Vrat.
 668. * Ὁφιος πολυτειρέα αὐγὴν.
 669. * Εὐγόνασι.
 670. * Ἀντέλλει, τότε μὲν περάτης ἐξέρχεται ἄλός
 pro vulg. Ἀ. τὰ τε μὲν πέρτης ε. ἄλλα. — Τῷ πε-
 ράτης impositum est glossema a manu sec. ὀρίζοντος.
 671. γούνα pro γυῖα cum Barber. mox ὤμος cum Vrat.
 et Mosq.
 672. * κατὰ χεῖρὸς pro μετὰ χ.
 682. * ἡλίω pro ἡλείω. 688. * ὅσον pro δ' ὅσον.
 691. * Ὀρνις τ' ἢ δ' Αἰητός τε.
 695. οὐρανὴ νύξ. pro ἀερὴ cum Mosc.
 703. Οὐ μὲν ἄδην pro οὔτι γ' ἄδην c. Mosq. et Ms. Grot.
 Vratisl. Barber.
 707. * τοῦς μὲν pro τὰ μὲν.
 714. * πασσυδίην pro πανσυδίη.
 717. * γε μὲν pro δέ μιν. 720. * ἀντέλλωσιν.
 721. * τότε πρώτῃ inuerso ordine.
 723. αὐτοῦ pro αὐτῷ. Ibidem ἄρκτου pro ἄρκτος.
 724. τε pro δέ cum Mosq. Ald. et Baf. 1534.
 729. * γε pro κα.
 731. * γ' ante ἡδ' abest a cod. Vindob. mox πλόον pro
 πλέου c. Mosc.
 732. * τε pro γε. Post Θεο/ omittit γ'. Post hunc versum
 in Ms. nostro legitur: τέλος τῶν ἀντικαταδύσεων καὶ
 συνανατολῶν.

D I O S E M E A.

- Vf. 3 * *πρῶτον* pro *πρώτη*.
 5. * *διχάσει* pro *διχάσι*.
 7. *εἶρει* pro *εἶρη* cum Vratisl. et Mosqu.
 10. * *ῶρη* pro *ῶρα*. 17. * *οἶμον* pro *ὄγμον*.
 18. *ἐμπλήσει* c. Aldina. 24. *Ποσειδάωνος* c. Mosq.
 26* *μέλοι* pro *μέλει* c. eod. et Vrat.
 27. *εὐρεῖν* pro *οὐρεῖν*. 30 *αἰεῖ* pro *αἰε*.
 31. *τὰ* omittit, mox *ἄλλω* pro *ἄλλον*, vtrumque c. Mosc.
 33. * *τε* post *τις* deest.
 38 * *αἴκ' ἐθέλησιν*, *ἐς αὐτίκα* δώσει pro *αἴκα θελή*,
καὶ ἐσαυτίκα δώτει.
 39 *οὖν* deest in cod. Vindob. vt in Mosqu.
 41. *τοι ἐρέει* pro *που ε*. c. Vrat. Mosc. et Barber.
 44 * *που* pro *τοι*. 45. * *παρὰ* pro *περὶ*.
 49. * *ἀεξομένης* pro *ἀεξομένην*.
 56. *ἀπ' ἀμφοτέρων* pro *ἐπ' ἀμφ*. c. Stobaeo E. P. p.
 61. 62.
 60. *ἀγινεῖ* pro *ἀγίνοῖ* cum eod. et cod. Mosq. Mox *δι-*
δάσκει et *ἐπινεύει*.
 64. *ἐλίσσοι* pro *ἐλίσση* c. Ald. et Bas. 1534.
 66. * *αὖ* pro *αὖν*. 67. * *ἀμφοτέραν* pro — *ερον*.
 71. * *πάντη* pro *πάντα*.
 72. * *ἀνέμοιο* pro *ὑετοῖο* e versus praecedentis fine huc
irrepsit, sed supra scriptum ab eadem manu *ὑετοῖο*.
 74. *πέλονται* pro *πέληται* c. Mosq.
 75. *μὴν* pro *μὲν* c. cod. Vratisl.
 76. in fine *διχομήνου* pro *διχομήνης* c. Stobaei Cod. Ang.
 77. * *Φθινομένην δέχεται* pro *Φθιμένην*. *ἔχεται κ. τ. λ.*
 78. *ἡδὲ* pro *τῇ δὲ*. 79. *κυκλώσονται* c. Mosqu.
 83. *περιτροχάοιντο* cum Vrat.
 84. *Φέροι* deest, sed supra scriptum a m. sec.
 91. * *εἴη* pro *εἴης*.

- VI. 94. * δύνει δ' ἀννέφελος pro δύναι δ' ἀνέφελος.
 95. κεν pro μὲν c. Mosc. et Vrat.
 96. περιτέλλει c. Vrat.
 100. ὑπέκωσ' ἡέλοιο pro ὑπέειν αὐ' ἡελ. cum Vratisl.
 102. * Εἴ τι οἱ που ἦ ἔρευθος loco: εἴ τι που ἦ καὶ ἔρευθος.
 103. ἐρυθαίνεται c. Mosc. et Stob.
 104. μελάνει c. Cod. Vrat. et Aug. Stob.
 108. Inter οἱ et ἀνιόντος ab ead. manu imposita litera ἦ.
 112. παρατρέχει ἥματι κείνῳ illud c. Mosc. hoc c. Vrat.
 114. πεχρημένος pro πεχρωσμένος c. Vrat.
 119. ἡμερίοιο pro ἡμερινοῖο cum eodem.
 124. * μεσσηγὺ pro μεσσηγύς.
 125. * ἔτ' abest et ἐς loco εἰς. 126. ἀννέφελος.
 130. * ὅτ' pro ὁπότ'.
 131. τανύονται pro τανύωνται. c. Vrat. et Mosqu.
 132. ἀμαλδύνηται cum cod. Vrat.
 134. * Φαῖμεναι pro Φανήμεναι.
 135. φαίνονται pro φαίνωνται, mox ἄλλαι pro ἄλλη, vtrumque c. cod. Mosqu.
 137. * Μὴ δ' αὕτως pro μὴδ' αἶ.
 140. * μᾶλλον ἐκ νέφους pro μᾶλλον πνέφους.
 145. * ἡέλοιο pro ἡέλιου.
 147. * χαλεπώταται ἦεν pro χαλεπώτεραί εἰσι.
 151. * μὴ δ' οὕτω pro μὴδ' οὕτω.
 152. ἔχουσιν pro ἔχωσιν c. codd. Mosc. Vrat. Barber.
 154. γίνεται pro γίγνεται c. cod. Vrat.
 158. ἐπίτρεπε σήμασι τούτοις pro ἀληθέα τεκμη-
 ραῖο, cum Codd. Barb. et Vrat.
 163. * τοι pro τι.
 173. Φαίνοι pro Φαείνη. cum Vrat. et Mosqu.
 176. ἀχλυόωντι pro ἀχλυόεντι c. Vrat.
 177. Σήματα δέ τ' ἀνέμοιο cum Barber.

- Vf. 183. * *κιννυμένου* pro *κινυμένου*.
 184. *ποτέονται* pro *ποτέωνται* c. codd. Mosc. Vrat. et ed. Ald.
 190. * *πολλή* pro *πολλοί*.
 191. *ἄκρον* pro *ἄκροι* cum cod. Mosq. et edd. Ald. Baf. 1534. et Grot.
 192. *ἐνθα* pro *ἐνθεν* c. Vrat. et Mosq.
 197. * *ἦν* pro *εἰ*. Mox *ἐναντιοί* pro *ἐναντίον* c. Mosq.
 198. *ἄλλοι δ' ἐξ* pro *ἄλλοις ἐξ* c. Mosq. et Vrat. Ibidem *πεφύλαξαι* pro *πεφύλαξο* c. Barber.
 205. * *τοσαυδε* pro *τοσσαυδε*. 211. * *ὕδατῃσσι*
 215. *βωάωσι* pro *βεόωσι*.
 218. *ἐρχομένου* pro *ἄρχομ.* et *ὑπέτυψ* pro *ὑπέκτυψ* c. cod. Vratisl.
 219. * *Ἡ που* pro *Ἡκου*.
 221. *πολλά* pro *πολλή* cum Ald. 228. * *τοί* pro *ταί*.
 229. *ἐφθειρήσαντο* c. Vrat. et Ald.
 230. * *ψοφάει* pro *ψοφεί*.
 234. * *καί που καὶ κόρακες δίους γέ σαλαγμούς*.
 237. * *μικρὸν* pro *μακρὸν*.
 240. * *λελακώς*. pro *λεληκώς*. Supra α scriptum est η.
 242. *Γιγνέσθω* pro *γινέσθω* c. Mosqu.
 243. *Δάκνωσι* cum Vratisl. Ald. et Baf. 1534. Ibidem *ἰμείρονται* cum Vrat.
 244. *ἀγείρονται* c. Ald. et Baf. 1534.
 245. * *μὴ δ' ὑπὸ* pro *μηδ' ἦν ὑπό*. Mox *ῶρην* pro *ῶρη* c. cod. Vrat.
 248. * *μὴ δ' εἴ κεν ἐπ' αὐτόφι μαραινούνται Ἀκτῖνες*, pro vulg. *μηδ' εἴ κεν ἐπαυτόφι μαρμαίρωσιν Ἀκτῖνες*.
 249. * *μὴ δ' ἦν* pro *μηδ' ἦν*.
 250. *Φορέονται* pro *Φορέωνται* cum Aldina.
 251. * *μὴ δὲ* pro *μηδὲ*. Eodem modo vf. 253. *μὴ δὲ*.
 257. * *Πυθμέναι*, vitiose.
 258. *φαίνονται* cum Vrat. et Ald.

- Vf. 259. *παρὰ* pro *περί* c. Mosqu.
 261. * *παραθλίβεται* pro *παραθλίβηται*.
 269. * *Γιγνέσθω* pro *Γινέσθω*.
 270. *Ὡρη ἐν ἐσπερίῃ κράξῃ πολύφωνα κορώνη*.
 272. * *μετ' ἀθρόαι* pro *μεταθρόα*; *μοχ κεκληγῶντες* pro *κεκλήγοντες*.
 273. *πλειότερον* pro *πλειότεροι* c. cod. Vrat.
 276. *κατὰ* pro *περί*; *μοχ ἐπ' αὐτοῦ* c. Vrat.
 281. *ἀσπερόθεν* pro *οὐρανόθεν* c. Vrat. Morel. Stephan. et Oxon. in marg.
 282. *οὐδ' ὅπιθεν* pro *οὐδέ ποθεν* cum cod. Vratisl. in marg.
 283. * *ὑποτρέχει* pro *ὑποτρέχει*.
 287. *ὑπ' αὐταῖς* pro *ἐπ' αὐταῖς* cum Vratisl.
 295. * *ἐπόψιον* pro *ἐπὶ ὄψιον*.
 297. *πρόσω* pro *πρόσσω* cum Vratisl. Ibidem *κηροῖς* pro *κηροῖο*, si lectio certa.
 301. * *μὴ δ' ὅτε* pro *μηδ' ὅτε*; *μοχ κεν* pro *ἐν* et *φέρωνται* pro *φέρηται*, vtrunque cum Vratisl.
 302. * *αἰθύσσοι* pro *αἰθύσσωσι*. Ibidem *μελαινόμεναι* pro *μαραينوμένοιο* cum Mosq.
 306. *πηγνυμένη νιφετῶ*.
 308. *ἔχει πυριλαμπέος ἐγγύθι μύξης* cum Mosq.
 313. * *ἀπείριτοι* pro *ἀπείρητοι*.
 314. *χειρὸς* pro *χερὸς* cum Vratisl.
 317. *Μὴ μὲν ἄδην* pro *Μηδὲ ἄδην* cum Barber.
 319. in fine *οἱ* pro *γα* cum codd. Vrat. et Mosc.
 322. * *μέσση* pro *μέσσην*.
 324. * *δὲ μὲν* pro *γέμεν*; *μοχ ἔξοχος* pro *ἔσχατος*.
 325. * *καὶ* pro *γάρ*.
 327. * *Τῶ δέ τ' ἀφ.* pro *Τῶ δέ γ' ἀφ.*
 328. *Αὕτως* pro *οὕτως* cum cod. Barber. et Vrat. Mox * *ὑπερανθεῖ* pro *ὑπεραρθεῖ*.
 329. *ἐπιφράσασθαι* cum Mosc. Vrat. Ald. Basl 1534.

- Vf. 337. * ἄρσσει pro ἄρρενα.
 338. * in fine ὀχέονται pro ὀχέωνται.
 342. * φαίνωσιν pro φαίνουσι; mox βιαϊόμεναι pro βι-
 βαιόμεναι, sed litera β imposita a manu secunda.
 346. * ἐρχομένοισι pro ἐρχομένῃσι.
 348. * Πλειότεραι προτέρων τε ἐπὶ χρόνον οὐ μάλα
 πολλή pro Πλειότερον Φορέωνται ἐπὶ χρόνον, οὐδ' ἄμα
 πολλαί.
 351. ὀρύσσωσι et versu seq. τείνωσι cum cod. Vratisl.
 355. ἀρότησιν pro ἀρότοις, cum Barber.
 357. μή πω — μή δὲ pro μήπω — μηδὲ.
 358. εὐεσοῖ pro εὐετύϊ cum cod. Vratisl. Ibidem
 χαίρει pro χαίρη.
 359. * Μὴ δ' εἶεν pro μηδ' εἶεν.
 360. * μὴ δὲ πλέονες pro μηδὲ π.
 362. * 'Οὐ δὲ pro οὐδέ.
 365. κενός pro κενεός. In versu fine ἔλθοι pro ἔλθῃ.
 367. ταύταις pro 'Αυταῖς, cum Barber.
 375. * ἐρειδόμενος, vitiose.
 376. * ἀναπλήσωσι pro — πλήσσω —
 379. ποίου cum cod. Barber. pro ποιῇς.
 380. πυκνινοῖσι cum Mosqu. pro πυκνῇσι. Ibidem * κε-
 λευόμεναι pro — να.
 382. * κιννυμένου pro κινυμ.
 383. * περιλιχμήσονται pro — σονται.
 384. * δεξιὰ pro δεξιτερᾶς. In fine τανύσονται pro
 — σονται.
 386. * Οὐδ' ὅτε pro 'Η δ' ὅτε. Ibidem ἀγέρονται pro
 — ωνται cum Bas. 1534.
 387. * Ἐρχόμενοι pro ἐρχόμεναι.
 398. * Forte Ἐσπομένων pro Ἐσσομένων.
 399. ἦ pro ἡς. mox ἦ καὶ τριτάτην, cum codd. Mosqu.
 et Vratisl.
 400. * εἰποθι pro εἶποτε.

400 VARIETAS LECTIION. ARATEAE etc.

Vf. 401. * ὀρχηθμοῖσι.

405. * οἷχεται χέρσον, pro ᾤχετο χέρσῳ.

408. φαίνει pro φαίνοι, cum Cod. Barber.

410. κατόνησο pro κατόκνησο cum Mosq.

413. παρίόντες pro περιόντες cum Mosq. Vrat. Ald. et Steph.

416. * Ὀπκοῖον τε λέγει σῆμα pro Ὁ. καὶ σῆμα λέγοι.

417. * ἐπερχομένοιο pro ἐφισταμένοιο.

422. * σχεδίῳ pro σχεδίῳς.

II.

SCHOLIA ET GLOSSEMATA

IN

ARATI PHAENOMENA

E CODICE VINDOBONENSI

No. 127. (341.)

Ad vers. 1. in marg. Δία τὸν δημιουργὸν νῦν ἀκου-
σέον.

Ad vers. 6. in marg. Περί αὐξήσεως τῶν ἡμερῶν.
τῷ μὲν Ἰαννουαρίῳ ὥρας *) S" ($\frac{1}{2}$) τῷ δὲ Φεβρουαρίῳ ὥρα.
τῷ Μαρτίῳ **) ὥρα καὶ S". τῷ ἰω^{b)} μὲν ὥρα καὶ S". τῷ
ε' c) ὥρα. τῷ εω ἢ τῷ Ἰουνίῳ ἡμιώριον.

Vs. 9. Gloss. φυτὰ γυρῶσαι) κύκλῳ ὀρυξάμενον φυ-
τεῦσαι. †)

Ad vers. 10. in marg. Φαίνων λέγεται ὁ τοῦ Κρό-
νου. Φαέθων ὁ τοῦ Διός. πυρόεις ὁ τοῦ Ἄρεως, οὐ
μέγας τὸ χρῶμα, ὅμοιος δὲ τῷ ἐν τῷ Ἀιετῷ. εἰσφόρος
ὁ τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἔσπερος. πάντων δὲ μέγιστός ἐστι
τῶν

*) leg ὥρα καὶ.

a) Μαρτίῳ. Ita legendum. Ms. μαίῳ, vitiose.

b) H. e. τετάρτῳ siue Aprili.

c) πέμπτῳ siue Maio. Mox τῷ ἑκτῳ.

†) Glossema hoc et passim sequentia, inter versas carminis scripta,
maximam partem a secunda et tertia manu codici allita puta;
paucissima, quae suis locis indicabimus, primam librarii manum
arguunt.

τῶν ἄσρων· εἰλβων ὁ τοῦ Ἑρμοῦ· ἔστι δὲ λαμπρὸς καὶ μικρός. d) Ὁ μὲν οὖν Κρόνος τριάκοντα ἔτων χρόνῳ τὸν οὐρανοῦ ἀνύει κύκλον· ὁ δὲ Φαέθων δωδεκαετι e)· ὁ δὲ πυρόεις δ εἰ μηνιν f)· ὁ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἐνιαυσιαίαν g) ἔχει τὴν περίοδον, καὶ ὁ Ἑρμῆς ἐνιαυσιαίαν h)

Vf. 13. Gloss. ὠράων) τῶν δ' ὠρῶν.

Vf. 17. Gloss. ἀσέρας) τὰ ἄσρα νῦν ἀσέρας φησίν.

Ad vers. 19. in marg. Οἱ ἀπλανεῖς πάντες, ὡς πρὸς αἰσθησιν, ὑπὸ μιᾶς ὑποκαίμενοι ἐπιφανείας ὁμοίως συμπεριάγονται παντὶ μέρει τοῦ οὐρανοῦ, ὁμοιοταχῶς, οὐ μὴν ἰσοταχῶς· ὁμοιοταχεῖς μὲν γάρ εἰσιν ἀσέρες οἱ τὰς ὁμοίας περιφερείας ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινούμενοι καὶ διανύοντες. ἰσοταχεῖς δὲ, οἱ τὰς ἴσας περιφερείας ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινούμενοι. καὶ ὅτι

d) Φαίνων — — μικρός. Excerpta haec sunt manifeste ex Eratosthenis Cataster. p. 15. ed. Fell. vnde vel descripta esse demonstrauimus, quae supra e Cod. Vindob. no. 142. speciminis loco apponi curauimus. Ceterum eo differt Codex noster ab editis Erat. Catast. et Astrothesiis Cod. 142. quod φαίνοντα Crono sive Saturno, Phaetontem vero Ioni assignat, eoque conuenit cum Geminio El. Astr. ap. Petau. in Vranol. p. 4. B. cf. Schaubach V. C. in Not. ad Erat. Cat. p. 124. Ad sequentis: Ὁ μὲν οὖν Κρόνος etc. cf. Schol. vulg. in Arati Phaen. v. 455. p. 106. ed. Buhle. Adde Geminum l. 1.

e) Vix assequi licet, quid librarii manus exarare voluerit. Debuisset saltem scribere δωδεκαετεί, sc. χρόνῳ, siue δώδεκα ἔτων. cf. Geminum et Schol. Arati ll. ll.

f) Locum hunc, literarum ductu perquam difficili et subobscuro laborantem, ita restitue: ὁ δὲ πυρόεις δυσὸν ἔτεσι καὶ εἰ μηνιν. Schol. Arat. l. 1. ὁ δὲ Ἀρης πάντα τὸν κύκλον ἀνύει εἰς δύο ἐνιαυτοὺς καὶ μῆνας εἰ. Paullo aliter Geminus l. 1. . . . ἐν δυσὸν ἔτεσι καὶ ἑξαμήνῳ. — Ceterum in cod. nostro suprascriptum est: ἢ α' καὶ δ'.

g) Ms. ἐνιαυσίαν et mox ἐνιαυσείαν, vtrumque vitiose.

h) Ultima haec vox ἐνιαυσιαίαν, sed eo modo, quo paullo ante eam exhibuimus, a secunda manu adscripta est; caetera in littera sunt. Cum nostro facit Geminus l. c. p. 4. D. Recedit ab eo Schol. Arat. v. 455. p. 107.

καθότι κινήθῃσονται οἱ ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν περὶ τοὺς πόλους κειμένων ¹⁾ Τί ἐστὶ οὐρανός; ὁ περιέχων τὰ ἄλλα πάντα περὶ αὐτόν. ¹⁾ Τί ἐστὶ ἄξων; διάμετρος τοῦ κόσμου εὐθεῖα.

Vf. 21. Gloss. μετανίσταται) μεθεῖται.

Vf. 22. Gloss. ἀτάλαντον ἀπάντη) ἴσῳ μέτρῳ ἀπέχουσιν.

Vf. 23. Gloss. αὐτὸν ἀγινεῖ) τὸν ἄξονα.

Vf. 28. Gloss. ἐπ' ἰξύας) τὰς ῥάχεις.

Vf. 29. Gloss. κατωμάδια φορέονται) ἡγουν ὁμοῦ ἔχουσι τοὺς ὤμους.

Vf. 31. Gloss. ἰότητι) βουλῇ.

Ad vers. 33. in marg. Δίκτος ἀκρωτήριον Κρήτης· οἱ δὲ, Φυτὸν εὐῶδες.

Versum 44. excipit in textu Scholion sequens: Ἡ ἐλίκη ^{m)} ἔχει ἐπὶ τῆς καφαλῆς ἀέρας ζ', ⁿ⁾ ἀφ' ^{o)} ἐκατέρων ὠτίων β', ὠμοπλατῶν ^{p)} λαμπρὸν ἐνὰ, ἐπὶ τοῦ σήθους δύο, ἐπὶ τῆς ῥάχως λαμπρὸν α', σκέλεσιν ^{q)} ὀπισθοῖς δύο, ἐπ' ἀκρῶ τῷ ποδὶ β', ἐπὶ τῆς κέρκου τρεῖς, τοὺς πάντας κδ'. — Εὐρε δὲ αὐτὴν Ναύπλιος. Οὐ χρῆ

C c 2

δὲ

i) Corruptioni manifestae medelam affert, cui Scholion hoc vindicandum. Schol. vulg. Arati v. 19 p. 12. 13. ὁμοιοταχῶς γὰρ κινεῦνται οἱ ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, τοῖς ἐπὶ τοῦ πόλου κειμένοις· οὐ μὴν καὶ ἰσοταχῶς.

l) Coeli et axis finitio iterum e Schol. Arati v. 21. p. 15. desumpta est, sed prior verbis paulle mutatis.

m) Ἡ ἐλίκη — — τοὺς πάντας κδ'. Eratosth. Cataster. p. 1. Eadem exhibet Cod. Vindob. 142. in Astrothesiis fol. 132. 133, Cf. etiam Schol. Arat. vulg. ad v. 27. p. 18.

n) In editis Erat. Cat. additur ἀμαυροῦς.

o) Ms. 142. l. l. pro ἀφ' habet ἐφ'. Sic etiam legitur in Schol. vulg. ad vf. 27.

p) Eratosthenes ap. Fell. l. c. ἐπ' ὠμοπλατῶν.

q) Fellus post σκέλεσιν e Germanico addidit: ἐμπροσθοῖς β' εἰ. Eiusd. Annotat. p. 16.

δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ τινὰς οἶσθαι ἄρκτους καὶ ἀμάξας, ἀλλὰ διὰ τὰς αἰτίας, ὥς εὐλόγως τῆς ἀστροθεσίας τίθενται· καὶ γὰρ κατ' ὁμοίωσιν τοῦνομα τῶν ἄσρων, ὥσπερ ὁ Σκορπίος, ἢ κατὰ πᾶθος, ὥς ὁ κύων· δοκοῦσι γὰρ ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ κυνὸς λυττᾶν οἱ χερσαῖοι κύνες, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· ἢ μυθικῶς, ὥς ἡ μεταβληθεῖσα Καλλισὼ εἰς ἄρκτον· ἢ κατὰ τιμὴν, ὥς οἱ Διόσκουροι δίδυμοι· ἢ διορισμοῦ καὶ διδασκαλίας χάριν, ὥς τὰ πολλὰ τῶν ζωδίων. αἰτοῖνυν ἄρκτοι ἁμαξαι μὲν κατ' ὁμοιότητα· ἄρκτοι δὲ μυθικῶς. ¹⁾ — Διαγράφεται δὲ ἐν ἑκατέρᾳ πλινθίον τι καὶ ὁ ῥυμός· οἱ μὲν δ' ἐν τῷ σώματι πλινθίον· ῥυμός δὲ ἡ οὐρά. Ὅμηρος ἄρκτον κυρίως, ἀμάξην δὲ κατ' ἐπίκλησιν. — Ἡ Κυνόσουρα ²⁾ ἔχει ἀστέρας ἐπὶ μὲν ἑκατέρας ³⁾ γωνίας τοῦ πλινθίου λαμπρόν α'· ἐπὶ δὲ τῆς ⁴⁾ κέρκου λαμπροῦς γ'· τοὺς πάντας ζ'· ὑπὸ δὲ τὸν ἕτερον τῶν ἡγουμένων ⁵⁾ εἰσὶν ἄλλος ἀστὴρ, ὃς καλεῖται πόλος, περὶ ὃν ⁶⁾ δοκαῖ ὅλος ⁷⁾ ὁ πόλος σρέφασθαι. — Εὗρε δὲ αὐτὸν Θαλῆς ὁ σοφός. λέγεται ⁸⁾ δὲ κυνὸς εἶναι εἰκὼν· ἥτις ἦν Καλλισοῦς, ἥτις συγκυνηγὸς ἦν τῇ Ἀρτέμιδι· ἀποθανούσης δὲ αὐτῆς διὰ τὸ φθαρῆναι ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ Φωραθείσης τῇ Ἀρτέμιδι ἔγκυον εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο ἀποθηριωθείσης, συνακίδαν· τὸ δὲ ὄνομα ἔχει διὰ τὸ κυνὸς οὐρὰν ἔχειν.

Vf.

1) Εὗρε — — μυθικῶς. Schol. Arati v. 27. p. 17. 19. Ex eodem hausta sunt quae sequuntur inde a Διαγράφεται vsque ad verba κατ' ἐπίκλησιν l. l.

2) Ἡ Κυνόσουρα — — σρέφασθαι. Eratosth. l. c. p. 1. Eadem habet Cod. 142. Ἀρκτου μικρῶς. fol. 133. p. 1.

3) Apud Eratosth. legitur ἐκάσῃς pro ἑκατέρας.

4) Erat. ἐπὶ τοῦ κέρκου, vitiose.

5) Eratosth. post ἡγουμένων addit πατώτερος. Idem exhibet Cod. 142.

6) Erat. οὐ pro ὄν.

7) ὅλος abest ab editis Erat. Cataster.

8) In Codicis margine: ἑτέρα ἱσορία. cf. Schol. Arati v. 27. p. 17. extr.

Vf. 54. Gloss. πρὸς δύοσιν κάμψας ὁ δράκων ἔχει τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ἐνγούνασιν.

Vf. 62. Gloss. μίσγονται etc.) ἡ τοῦ ὀρίζοντος ἐπιψαύει.

Vf. 63. Gloss. Τῆς δ' αὐτοῦ etc.) πλησίον τῆς κεφαλῆς.

Vf. 69. Gloss. a pr. manu. μέσσω δ' ἐφύπερθε καρήνω) τοῦ σκολιοῦ δράκοντος ὑπακουσέον.

Vf. 73. excipit Scholion sequens: Οὗτός ἐστι ὁ Δράκων^{b)} ὁ τὰ χρύσεια μῆλα Φυλάσσων, ὑπὸ δὲ Ἡρακλέους ἀναιρεθεὶς, οὗ τὸ εἶδωλον ὑπόκειται αὐτῷ ὑπόμνημα τοῦ ἀγῶνος, Διὸς Θέντος ἐναργέστατον τῇ σχηματοποιίᾳ. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπροὺς γ'. ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος ὥς τῆς κέρκου ιβ' παραπλησίους ἀλλήλοις, διεστῶς^{*)} δὲ διὰ τῶν ἄρκτων. Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ^{c)} ὑπὸ τὸ τέλμα οὔσα τοῦ Ἐνγούνασι, καὶ τοῦ ὑπὸ τὸν πόδα κύκλου ἐπιψαύουσα, ἐν τῷ τὸν οὐρανὸν κινεῖσθαι, ^{d)} ἐπ' ἄκροις τοῖς τοῦ ὠκεανοῦ ὕδασιν ἔρχεται. οὐ γὰρ καταδύεται, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ αὐτοῖς ἐπινήχεται. — Ὁ Ἐνγούνασιν^{e)} ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. βραχίονος δεξιῷ λαμπρὸν α'. ἐφ' ἐκατέρων ὤμων λαμπρὸν α'.

C c 3

α'.

b) Οὗτος — — σχηματοποιίᾳ. Iterum habes verba Eratosthenis in compendium redacta, Cataster. p. 1. 2. Quae inde sequuntur: ἔχει δὲ ἀστέρας — τῶν ἄρκτων, iisdem verbis ibi leguntur ut in Astrothesiis Cod. 142. fol. 133. p. 1. 2. Numerus stellarum (τοὺς πάντας ιε') a Fello adiectus est, ut alias frequenter, vbi deerat in Ms. quo usus est.

*) Lege διεστῶτας.

c) Ἡ δὲ κεφαλὴ — — ἐπινήχεται. v Schol. Arat. vulg. v. 62. p. 26. et Schol. e Cod. Mosqu. vf. 61. p. 273. ed. Buhl.

d) Schol. Mosqu. ἐν τῷ τὴν οὐρανὸν κινεῖσθαι. Schol. vulg. l. c. ἐν τῇ τοῦ οὐρανοῦ κινήσει.

e) Ὁ Ἐνγούνασιν — — τοὺς πάντας ΙΘ. totidem verbis leguntur in Cataster. Erat. p. 2. inque Astrothesiis Cod. 142. fol. 133. 134. p. 1.

α'· ἄκρας χειρὸς α'· ἐφ' ἐκατέρας λαγόνος α'· λαμπρότερον δὲ τὸν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς· δεξιῷ μηρῷ β'· γόνατος α'· καμπῆς α'· κνήμης β'· ποδὸς α'. ὑπὲρ τὴν δεξιάν χειρα α', ὃς καλεῖται ῥόπαλον· ἐπὶ τῆς λεοντῆς δ'· τοὺς πάντας ΙΘ. — Ὁ Στέφανος ^ι) δ' κύκλῳ καιμένους, ὧν εἰσι λαμπροὶ οἱ κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφθως τοῦ δια τῶν ἄρκτων.

Ad vers. 84. in marg. Μάξιμος: οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τὸν μὲν ἀριστερὸν ἔχει πόδα οὐχ ὑπὲρ τὸν ὀφθαλμόν, οὐδὲ τὸ πῆθος τοῦ σκορπίου, ἀλλ' ὑπὲρ τὸ σῶμα· τὸν δὲ δεξιὸν ἐκτὸς ἔχει τοῦ σκορπίου.

Ad vers. 89. in marg. τοῦ αὐτοῦ (nempe Maximi)· εἰ μὲν, ὅτι τέσσαρας μόνους ἔχουσι (αἱ χηλαὶ) ἀστέρας, ἔχει τινὰ θραπείαν· εἰ δ' ὅτι ἀμυδρὰ τὰ ἐν αὐταῖς ἄστρα, ψεῦδος· λαμπρὰ γάρ. ε)

Ὁ Φιοῦχος ^η) ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρόν α'· ἐφ' ἐκατέρων τῶν ^ι) ὤμων λαμπρόν α'· ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς γ'· ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς δ'· ἐφ' ἐκατέρων ἰχθῶν α'· ἐφ' ἐκατέρων γονάτων ἓνα, τὸν ἐπὶ τοῦ δεξιῷ ^ι) λαμπρόν α'· τοῦ δὲ ὄφθως ἔπ' ἄκρας κεφαλῆς δύο, τοὺς πάντας Ις'· ^μ) οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τῆς σπείρας τοῦ Δράκοντος.

VI.

f) Cod. Ms. 142 Astrothes. Στεφάνου fol. 134. p. 1. fabularum, ut solet, expositione praemissa pergit: ἔχει δὲ ἀστέρας ὁ στέφανος ἐνέα κύκλῳ καιμένους; reliqua, ut apud nostrum. cf. Erat. Cat. p. 2.

g) Similis est versus Aratei interpretatio, ab Attalo tentata, quam haud dubie respexit Maximus, improbata tamen illa Hipparcho ad Arat. Phaen. I, 9 p. 183. Petau.

h) Ὁ Φιοῦχος — τοὺς πάντας Ις'. v. Eratosth. l. c. p. 2. 3. Eadem exhibet Cod. Ms. 142. l. l.

i) τῶν deest in Erat.

l) Fellus addidit ποδὸς, haud dubie e Germanico.

m) τοὺς π. Ις'. Debuit esse Ις' quemadmodum correxit iam Fellus.

VI. 98. *Gloss.* Εἴτ' οὖν Ἀσραίου) τοῦ πρώτου εὐρόν-
τος ἀστρονομίας μάθημα διὰ τὸ γνήσιον.

VI. 100. *Gloss.* εὐκηλος) ἥσυχος.

Post vers. 105. Ὁ Σκορπίος ἔχει ⁿ⁾ ἀστέρας εἰς
ἑκατέρας χηλῆς β', ὧν εἰσιν οἱ μὲν πρῶτοι μεγάλοι, οἱ δὲ
δεύτεροι ἁμαυροί. ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου λαμπροί ^{o)} γ'. ἐπὶ
τῆς καλίας δύο. ἐπὶ τῆς κέρκου δ'. ἐπὶ τοῦ κέντρου β'. ^{p)}
προηγείται μὲν ἐν αὐτοῖς πάντων Φαιδρότατος ὢν, ὁ ἐπὶ
τῆς βορείου χηλῆς ^{q)} λαμπρὸς ἀστήρ.

Ὁ Ἀρκτοφύλαξ ^{r)} ἦτοι ὁ Βωώτης ἔχει ἀστέρας
ἐπὶ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς δύο, οἳ οὐ δύνουσιν· ἐπὶ δὲ
τῆς πεφालῆς λαμπρὸν α'. εἰς ἑκατέρων τῶν ὠμῶν λαμ-
πρὸν α'. ἐπὶ τῶν μαζῶν ἑκατέρων α' λαμπρὸν τὸν ἐπὶ τοῦ
δεξιοῦ, καὶ ὑπ' αὐτὸν α' ἁμαυρόν· ἐπὶ ^{s)} τοῦ ἀγκῶνος α'
λαμπρὸν· ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων α' λαμπρότατον, ὃς δὲ
Ἀρκτοῦρος καλεῖται· εἰς ἑκατέρῳ ποδὶ λαμπρὸν α'.

E regione vers. 106—122. in cod. marg. ^{t)} Τοῦ α'
μεγέθους ιε'. ὁ καλούμενος αἴξ· ὁ λαμπρὸς τῆς λύρας· ὁ
ἀρκτοῦρος· ὁ ἐπὶ τῆς οὐρᾶς τοῦ λέοντος· ὁ λαμπρὸς τῶν
ὠάδων· ὁ προκύων· ὁ ἐν τῷ ἐπομένῳ ὠμῷ τοῦ ὠρίωνος·
ὁ σάχους· ὁ κοινὸς ποταμοῦ καὶ ποδῶν ^{u)} ὠρίωνος· κύων·

C c 4

ὁ λαμ-

n) Ὁ Σκορπίος — — λαμπρὸς ἀστήρ. Erat. Cat. p. 3. Cod. Ms.
Vindob. n. 142. Astrothes. fol. 134. p. 2.

o) Erat. λαμπροῦς.

p) Erat. δ' loco β'; μοχ ἐν post προηγείται μὲν omittit.

q) Erat. l. c. βορείας χηλῆς. Idem habet Cod. 142.

r) Ἀρκτοφύλαξ — — ποδὶ λαμπρὸν α', praeter illa ἦτοι ὁ Βωώ-
της, adsunt in Eratosth. l. c. p. 3. et in Cod. Ms. 142. fol.
134. p. 2.

s) Erat. l. c. καὶ ἐπὶ τοῦ α'.

t) Scholion hoc totidem fere verbis exstat in Ptolemaei libello περὶ
φάσεων καὶ ἐπισημασιῶν ἀπλανῶν a Petauio in Vranol. primum
edito, ubi confer, si tanti est, p. 93. A. B.

u) ποδὸς legendum arbitror, addicente Ptolemaeo l. c. et in an-
tecedentibus passim. Mox post ὠρίωνος interpretari. Ms. ὁ κοι-
νός

ὁ λαμπρὸς τοῦ νοτίου ἰχθύος· ὁ ἐσχατὸς ποταμοῦ· ὁ καλούμενος κύνωβος· ὁ ἐν τῷ ἐπομένῳ βατραχίῳ τοῦ πενταύρου. x)

Τοῦ β' μεγέθους ἄλλοι ιε'. ὁ λαμπρὸς τοῦ Περσέως· ὁ ἐν τῷ ἐπομένῳ ὥμῳ τοῦ ἡνιόχου· ὁ λαμπρὸς τοῦ ὄρνιθος· y) ὁ λαμπρὸς τοῦ βορείου τεφάνου· ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἡγουμένου διδύμου· ὁ κεινὸς Ἴππου καὶ ἀνδρομέδας· ὁ λαμπρὸς τοῦ αἰτοῦ· ὁ ἐν τῷ ἡγουμένῳ ὥμῳ τοῦ ὠρίωνος· ὁ λαμπρὸς τοῦ ὕδρου· ὁ λαμπρὸς τῆς βορείου χηλῆς· ὁ ἀντάρης· ὁ κατὰ τὸ γόνυ τοῦ τοξότου. z)

Glossmata: Vñ. 107. δημοτέρας) δημωφελεῖς. 108. ἠπίσαντο) ἐπισήμην εἶχον. 111. ἠγίνεσκον) ἠθροίζον. 118. ὑποδείελος) βραδεῖα. 122. ἰσωπός) ἴση ὡς καὶ πρότερον. 127. ἐπεμαίετο) ἐπεμελεῖτο. 132. εἰσοδίην) λητρικὴν. 139. a pr. m. τόσσοι μὲν μεγέθει) ὀλίγοι.

Versum 140. excipiunt: 'Ἡ Παρθένος a) ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὁ αἰμαυρός· b) ἐκατέρῳ ὥμῳ α' πτέρυγι ἑκατέρῳ β'. ὁ δ' ἐν τῇ δεξιᾷ πτέρυγι τοῦ τε ὥμου καὶ τοῦ ἄκρου τῆς πτέρυγος, Προτρογητὴρ καλεῖται.

νῦν π. κ' π. ὠρίωνος κύων. Ante κύων forte ὁ excidit, quod librario fraudi fuit. Nec tamen aliter Ptolemaeus l. c. ὠρίωνος· κύων· dimissio articulo.

x) ἐν τῷ ἐπομένῳ. Ptolem. l. l. p. 93. ἐμπροσθίῳ. Caeterum in stellarum XV. primae magnitudinis recensu hoc unam deesse animaduertes. Eandem ap. Ptolem. excidisse, nempe τὸν λαμπρὸν τοῦ ὕδρουχόου, monuit Petavius in not. p. 416.

y) ὁ λαμπρὸς τοῦ ὄρνιθος deest in Ptolem. recensu.

z) Exciderunt librarii incuria post borealem chelam ὁ μέσος τῆς ζώνης τοῦ ὠρίωνος et ὁ λαμπρὸς τῆς νοτίου χηλῆς, quos Ptolemaeus exhibet eo loco. Sed vel sic deest stella ut XV. stellarum numerus compleatur, nimirum ὁ λαμπρὸς τοῦ κύωνος. v. Petau. in Not. ad Ptolem. p. 416.

a) De Virgine Eratosth. Cat. p. 3. Cod. Ms. Vindob. n. 142. fol. 135. p. 1.

b) Eratosthenes l. c. α' αἰμαυρόν· sed ex emendatione Felli, quam latina Germanici obtulere. cf. eius Annotat. p. 19.

λεῖται. ἀγκῶνος ἑκατέρου α'. χεῖρὸς ἄκρας ἑκατέρας α'.
 ἢ δ' ἐπὶ τῆς εὐωνύμου λαμπρὸς καλεῖται εἶχος. ἐπὶ τῇ
 πέζῃ τοῦ χιτῶνος ἀμαυρὸν α'. c) ἑκατέρου ποδὸς α'. εἰ
 πάντες κ'. d)

Vf. 141. Gloss. a pr. m. ἐγγύθεν) τῆς παρθένου.

Ad vers. 142 sqq. in marg. Οὐκ ἂν τοὺς τῆς ἄρκτου
 θησάμενος ἀστέρας, ἔτι κατασκοπήσειας εἰς τὸ γνωρίσαι
 αὐτήν. ὁ μὲν οὖν Μάξιμος, τῆς παρθένου· τινὲς δὲ Φασὶ
 τῆς ἄρκτου ταῦτ' εἶναι, πρὸς τὸ κάτω σκοποῦντες.

Ad vers. 146. in marg. εἰ μὲν e) ἡ ἄρκτος γένηται
 ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ κύκλου, ὁ ταῦρος οὐκ ἀνατέλλει.

Versum 148. sequuntur: Οὗτοι λέγονται Διόσκου-
 ροι· f) ἔχουσι δ' ἀστέρας, ὁ μὲν ἐποχούμενος τοῦ καρκίνου
 τῆς κεφαλῆς g) ἑκατέρῳ γόνατι α'. ὁ δ' ἐχόμενος h) ἔχει
 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α' λαμπρὸν· ἀριστερῷ ὤμῳ λαμπρὸν α'.
 ἐπὶ μαστῷ ἑκατέρῳ α'. ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'. ἄκρας χεῖρὸς
 α'. ἀριστερῷ γόνατι α'. ἑκατέρῳ ποδί α'. ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν
 πόδα α', ὃς καλεῖται Πρόπους. i)

Cc 5

'O

c) Erat. ἀμαυροῦς ε'.

d) Supputatio vitiosa. Erat. τοὺς πάντας α'. cf. Velli Annotat.
 p. 19.

e) εἰ μὲν. Legendum videtur εἰ μὴ. Schol. Arat. Phaen. 147. πρὸ
 τοῦ γενέσθαι (τὴν Ἀρκτον) κατὰ τὸν μεσημβρινὸν κύκλον, οὐκ
 ἀνατέλλει ὁ Ταῦρος.

f) Dioscuri; v. Eratosth. Cat. p. 4. Cod. Ms. 142. fol. 135. p. 2.

g) Sanandus est locus hic ex editis Eratosth. Catast. l. c. vbi sic le-
 gitur: ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α' λαμπρὸν; tum sequuntur, quae e la-
 tinis Germanici et Hygini addidit Fellus parenthesi inclusa (ὤμων
 ἑκατέρου λαμπρὸν α'. δεξιᾷ ἀγκῶνος α'. ἐπὶ δεξιᾷ χεῖρὸς α')
 hinc pergit ut in nostro Ms. ἑκατέρῳ γόνατι. Sed v. de addita-
 mento hoc Cl. Schaubach in Notis p. 85.

h) Eratosth. l. c. δεχόμενος pro δ' ἐχόμενος, male.

i) Aliter Geminus El. A. p. 12. B. Petau.

Ὁ Καρκίνος ¹⁾ ἔχει ἐπὶ τοῦ ὀστράκου ἄσέρας λαμπροὺς ^{ιβ'.} ^{μ)} οὗτοι εἰσιν οἱ ὄνοι. τὸ δὲ νεφέλιόν ἐστιν ἡ ἐν αὐτῷ ὀρωμένη Φάτις, παρ' ἣ δοκοῦσιν ἐσάναι: ἐπὶ τοῖς δεξιοῖς ποσίν, ἐφ' ἑκατέρῳ α' λαμπρόν· ἐπὶ δὲ τοῖς ἀριστεροῖς τοῦ πρώτου δύο λαμπροί· ^{ν)} καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ τροπικοῦ ^{ο)} ὁμοίως· ἐπ' ἄκρας αὐτοῦ δ'· ^{ρ)} ἐπὶ τοῦ στόματος καὶ ἐπὶ τῆς χηλῆς τῆς δεξιᾶς γ'· ὁμοίως μεγάλους ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χηλῆς· ^{q)} οἱ πάντες ^{ιη'.} ^{τ)}

Ὁ Λέων ¹⁾ ἔχει ἄσέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς γ'· ἐπὶ τοῦ τῆθους β'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς λαμπρόν α'· ἐπὶ μέσης ^{ι)} α'· ὑπὸ τὴν κοιλίαν α'· ^{u)} ἐπὶ τοῦ ἰχίου α'· ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου γόνατος α'· ποδὸς ἄκρου λαμπρόν α'· ἐπὶ τοῦ τραχήλου β'· ἐπὶ τῆς ῥάχews τρεῖς· ἐπὶ μέσου ^{κ)} τῆς πέρκου α'· ἐπ' ἄκρας ^{γ)} α'· ἐπὶ τῆς κοιλίας α'. Ὁρῶνται δὲ καὶ ^{z)} ὑπὲρ αὐτὸν ἐν τριγώνῳ κατὰ τὴν πέρκον ἀμαυροί

1) Ὁ καρκίνος — — οἱ πάντες ^{ιη'} Erat. l. c. p. 4. Cod. Ms. 142. fol. 135. p. 2. Lctionis varietas quam ex edit. Oxon. Cataster. enotabimus, fere tota e Felli correctione orta est, ad Hygini Astronomicon lib. instituta.

m) Edit. Oxon. β' pro ιβ'.

n) E. O. λαμπροὺς pro λαμπροί.

o) Locum hunc foede deprauatum, (nec meliora attulit Ms. Oxon.) Hyginum secutus bene restituit Fellus, pro δεξιῶ et τροπικοῦ reponens δευτέρου et τρίτου.

p) Ed. Ox. ἐπ' ἄκρας αὐτοῦ τετάρτου·

q) Ed. Ox. post χηλῆς, Hygino auctore, habet β'.

r) Ed. Ox. οἱ πάντες Ιζ' secundum Hygini supputationem. Ms. cum codice nostro habet ^{ιη'}. v. Fellus in Annotat. ad E. C. p. 19.

ς) Ὁ Λέων — — Εὐεργέτιδος. Eratosth. l. c. p. 3. 4. Cod. Ms. Vindob. 142. fol. 136. p. 1.

t) In ed. Oxon. Erat. adiectum a Fello (κοιλίας.)

u) Expunxi, quae hinc sequuntur in Cod. Vindob. denuo repetita librarii errore: ἐπὶ τοῦ δεξιῶ ποδὸς ad ὑπὸ τὴν κοιλίαν α'.

x) Ed. Oxon. μέσης pro μέσου.

y) Ed. Oxon. et Astrothes. Cod. Ms. 142. post ἄκρας habent λαμπρόν α'.

z) Abest καὶ ab ed. Oxon.

ροί ζ', οἱ καλοῦνται πλόκαμοι Βερενίκης Εὐεργέτιδος. ^{a)})

Ad vers. 152. in marg. *περὶ τὴν κη' τοῦ Ἰουλίου γὰρ ὁ ἥλιος ἐν Λέοντι.* b)

Vf. 159. Gloss. *κηδαιομένους) κηδομένους* a. pr. m.

Ad vers. 169. in marg. *α. m. sec. ἐν ἀτέρᾳ ἤγουσιν ἀνηλλαγμένως τοῦ βοός.*

Vf. 178. Gloss. a pr. m. *εἰς ἀτέρην) δύοσιν.* Ibidem *ὀμηλυστή) ὀμοῦ.*

Versum hunc excipit Scholion quod sequitur:

Ὁ Ἡνιοχός ἐστι ὁ Ἐριχθόνιος, ὃς ἄρμα ζεύξαι πρῶτον λέγεται. ^{c)} Ἐχει δὲ ἀτέρας ^{d)} ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς α', καὶ ^{e)} ἐφ' ἐκατέρων τῶν ὤμων α', ὧν τὸν μὲν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ λαμπρόν, ὃς καλεῖται αἴξ· ἐφ' ἐκατέρου ἀγκῶνος α'. ^{f)} ἀριστερᾶς χειρὸς β', οἱ δὲ ^{g)} καλοῦνται ἔριφοι τοὺς πάντας ὀκτώ.

Ὁ

a) Numerum stellarum in Leone addidit Fellus l. c. (τοὺς πάντας 19.) Comae Berenices quae h. l. septem stellae ἄμαυροι dicuntur, καταφανείς appellat Ach. Tat. Isag. p. 134. D. Petau. in Vranol. Regulum s. stellam in corde Leonis, de qua Geminus El. A. p. 12. Petau., a nostro inter eas relatain puta, quas in Leonis pectore supra enotavit: ἐπὶ τοῦ σήθους β', quarum alteram, paullo australiorem Tropico et clarissimam, eandem esse, quam nonnulli in eius corde collocant, docet Hipparchus ad Arat. Ph. l. I. p. 203. B. Petau. cf. Colum. XI, 2. n. 5. 52. Plin. H. N. XVIII. 26. 28.

b) Eodem die Frestiarum apud Aegyptios incipientes flatus ponit Ptolem. de appar. p. 90. E. Petau.

c) Eratosth. Cat. p. 5. de Heniocho: τοῦτον λέγουσιν, ὅτι ὁ Ζεὺς εἶδεν πρῶτον ἐν ἀνθρώποις ἄρμα ζεύξαντα ἵππων, θάυμασαι κ. τ. λ.

d) Ἐχει δὲ ἀτέρας — — τοὺς πάντας ὀκτώ. Eratosth. l. c. Cod. Ms. 142. Astrothef. fol. 137. p. 1.

e) καὶ abest ab Oxon.

f) E Germanici versione h. l. inseruit textui Oxon. editor Cataster: (ἐκ δεξιᾶς χειρὸς α')

g) Oxon. pro. δὲ habet δέ.

Ὁ Ταῦρος ^{h)} λέγεται ἐν τοῖς ἄστροις τεθῆναι, διὰ τὸ τὴν ⁱ⁾ Εὐρώπην ἀγαγεῖν ἐκ Φοινίκης εἰς Κρήτην. Ἐχει δ' ὁ ταῦρος ἄστρας ζ'. ^δς δὲ ὑπ' ἐναντία ^{l)} ἔρπει, καθ' ἑαυτὸν ἔχων τὴν κεφαλὴν; ἐφ' ἑκατέρων δὲ τῶν κεράτων ἐπὶ τῆς ἐκφύσεως α'. ὧν λαμπρότερος ὁ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς; ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὀφθαλμῶν α'. ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὠμῶν α'. οὗτοι ὑάδες λέγονται. Πρὸς δὲ τῇ ἀποτομῇ τῆς ῥάχews ἡ Πλειάς ἐστίν, ἄστρας ἔχουσα ζ'. ^{m)} ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος τοῦ ἔμπροσθίου α'. ἐπὶ τῶν χηλῶν α'. ἐπὶ τοῦ δεξιῦ γόνατος α'. ἐπὶ τοῦ ⁿ⁾ τραχήλου β'. ἐπὶ τῆς ῥάχews γ', τὸν ἔσχατον λαμπρόν· ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἕνα· ἐπὶ τοῦ στήθους λαμπρόν α'. τοὺς πάντας Ιη'.

Ad vers. 184. in marg. Μάξιμος: Οὐχ οὕτως· τὸ γὰρ μεταξὺ τῶν ποδῶν τῶν τοῦ Κηφέως διάστημα ἔλαττον ἐστὶ ἑκατέρου τῶν πρὸν τὴν οὐρὰν διαστημάτων. ^{o)}

Ad vers. 192. in marg. ἡ μὲν ὀρθὴ γραμμὴ ἐστὶ τὸ σῶμα· ἡ δὲ πλαγία τὰ γόνατα Π. ^{p)}

Vf. 193. Gloss. δικλῶ) δίθυρον.

Vf.

h) De Tauro v. Eratosth. l. c. p. 5. 6. Cod. Ms. 142. l. l.

i) τὴν deest in Oxon.

l) Oxon. δὲ ὑπεναντία pro δὲ ὑπ' ἐναντία.

m) Πρὸς δὲ τῇ — — ἔχουσα ζ'. non hoc loco in Oxon. leguntur, sed paullo ante, inter ea, quae stellarum recensum praecedunt.

n) τοῦ deest in Oxon.

o) Hipparchi vestigia legit Maximus I. p. 175. C. et p. 186. E. Petau.

p) Idem Scholion ex antiquissimis membranis, quibus commentarii in Aratum continentur, prodit Salmasius ad Solinum T. II. p. 929. nisi quod ibi pro ἡ ὀρθὴ γραμμὴ, nullo sensu legitur ἡ πρώτη γραμμὴ. Quam corruptam lectionem idem egregia coniectura sanavit, pro πρώτῃ legendum iubens, ὀρθή. Verissime; nec aliter in Codice nostro legi oportere, licet, ob scribendi compendium, quo usus est h. l. librarius, subobscurum, lectio ad liquidum perducere nequeat, σχήματι ab eodem adpicto effici videtur. Ceterum de sententia verborum v. Salmas. l. l.

Vf. 194. Gloss. τοῖσι) τοιοῦτοι. Ibidem μουνάξ) μόνοι.

Ad vers. 202. in marg. δεδεμένην γὰρ οὔσαν καὶ προδιδομένην τῷ Κήτει ὁ Περσεὺς ἐλθὼν ἐρύσατο.

Post versum 204. Ὁ Κηφεὺς q) λέγεται δοῦναι τὴν θυγατέρα τῷ κήτει βορὰν, τὴν Ἀνδρομέδαν, διὰ τὸ ἐρίσθαι τὴν ταύτης μητέρα Κασσιέπειαν ταῖς Νηρησί. r) Ἔχει δὲ ἀστέρας f) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β' λαμπρούς· ἐφ' ἐκατέρων ὠμῶν α'· καὶ χειρῶν ἐκατέρων α'· ἀγκῶνων ἐκατέρων α'· ζώνης γ' λοξοὺς ἀμαυροὺς· κοιλίας μέσης λαμπρὸν α'· δεξιᾶς λαγόνος α'· γόνατος α'· ποδὸς ἄκρου α'. i)

Ἡ Κασσιέπεια u) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος ἀμαυρὸν α'· ἐπὶ τῆς χειρὸς α'· γόνατος α'· ποδὸς ἄκρου α'· στήθους α' ἀμαυρὸν· ἀριστεροῦ μηροῦ λαμπρὸν α'· γόνατος α' λαμπρὸν· ἐπὶ τοῦ πλινθίου α'· τοῦ δίφρου, οὗ κἀθίηται, ἐκάστης γωνίας α'.

Ἡ Ἀνδρομέδα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'· ἐφ' ἐκατέρου ὠμου α'. δεξιοῦ ποδὸς β'· ἀριστεροῦ α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α'· ἐπ' ἄκρας τῆς χειρὸς λαμπρὸν α'· ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'· (ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ λαμπρὸν α'.) x) ἐπὶ τῆς ζώνης γ'· ὑπὸ τὴν ζώνην δ'· ἐφ' ἐκατέρου γόνατος λαμπρὸν

q) De Cepheo v. Eratosth. Cat. p. 6. Cod. Ms. Vindob. 142. Ἀστρο-θεο. fol. 137. p. 2.

r) διὰ τὸ ἐρίσθαι — — Νηρησί e Cassiopeae astri descriptione ap. Eratosth. l. c. huc illata sunt.

f) Oxon. ἔχει δ' ἀστέρας pro ἔχει δὲ ἀστέρας.

t) Numerum stellarum addidit editor Oxon. (τοὺς πάντας α'.)

u) De Cassiopeae et Andromedae sideribus v. Eratosthenes l. c. p. 6. Cod. Ms. 142. l. l. In fine Cassiopeae stellarum numerus a Felto appositus est (τοὺς πάντας γ'.)

x) Verba ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ λαμπρὸν α' defunct in Oxon. Posterius membrum ἐπὶ τ. δ. λ. α' vncis inclusi, nam adfuit iam, excepto λαμπρὸν.

λαμπρόν α'· (ἐπὶ τοῦ δεξιῦ ποδὸς α'· ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ δύο.) γ)

Ad vers. 228. in marg. καὶ μὲν ἔχει (ὁ Κριὸς) λαμπροὺς τοὺς ἐν τῇ κεφαλῇ. 2)

Ad vers. 231. in marg. ἀλλὰ νῦν βορειότερος ἐστὶ τοῦ ἰσημερινοῦ. 3)

Post versum 232. Ὁ Ἴππος β) ἔχει ἄστρας, ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ) δύο ἁμαυροὺς· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'· ἐπὶ τῆς σιαγόνος α'· ἐφ' ἑκατέρῳ ὠτίῳ ἁμαυρὸν α'· τῷ τραχήλῳ δ', ὧν τὸν πρὸς τῇ κεφαλῇ λαμπρότερον· ἐπὶ τοῦ ὤμου α'· στήθους α'· ῥάχεως α'· ὀμφαλοῦ ἔσχατον α' λαμπρόν· ἐμπροσθίων γονάτων β'· ἐφ' ἑκατέρας ὀπλῆς α'.

Ὁ Κριὸς ἔχει ἄστρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'· ἐπὶ τῶν μυκτήρων γ'· ἐπὶ τοῦ τραχήλου β'· ἄκρου ἐμπροσθίου ποδὸς λαμπρόν α'· ῥάχεως δ'· κέρκου α'· ὑπὸ τὴν κοιλίαν γ'· ἐπὶ τοῦ ἰχίου α'· ἐκ' ἄκρου δ) ὀπισθίου ποδὸς α'· τοὺς πάντας Ιζ'.

Ad vers. 233. in marg. Τὸ Δελτωτὸν τρίγωνόν ἐστιν ἰσοσκελές, τὴν ὑποτείνουσαν βραχυτέραν τῶν λοιπῶν ἔχον. Τῶν οὖν δ' ἁσέρων αὐτοῦ οἱ γ' ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ εἰσι καθεξῆς κείμενοι· βραχυτέρον μέντοι διάστημα τῶν λοιπῶν ἔχον τῶν πλευρῶν· οὗτοι δὲ εἰσι καὶ λαμπροί, καὶ τῶν ὀλίγων

γ) ἐπὶ τοῦ δεξιῦ — — δύο. Etiam haec ex antecedentibus denuo repetita sunt, sed numero stellarum inuerso. Eadem eodem modo repetuntur in Oxoniensi editione.

2) Praeiiit rursus in Arati censura hac Hipparchus ad Arat. I. p. 188. D. E.

α) Nempe ὁ κριός. Et hanc notam ab Hipparcho I. p. 204. E. mutuatus est Scholiastes.

β) De Equo et Ariete eadem habent Eratosthenes Cat. p. 7. Cod. Ms. 142. I. c. fol. 138 p. 1. 2.

γ) ἐπὶ τῆς ῥάχεως. Corrige: ἐπὶ τοῦ προσώπου ex Oxon. Infra: ῥάχεως α', vnde illa, librarii incuria, huc irrepsere.

δ) Inter ἄκρου et ὀπισθίου insertum est a Fello l. c. vncisque inclusum ἑκατέρου. Mox pro τ. π. ιζ' e Germanico reposuit ἡ' v. Annotat. ad h. l. p. 22.

ὀλίγον τοῦ κείνου νοτιωτέρων ἀσέρων μᾶλλον εὐάστε-
ρος. ε')

Vf. 243. Gloss. ἐπισχερῶ) ἐν μιᾷ τάσει.

Versum 245. excipit Scholion: Τὸ Δελτωτόν ι')
ἔστι ἡ Αἴγυπτος, κείμενον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Κριοῦ.
Ἔχει δ' ἀστέρας ἐφ' ἐκάστης β) τῶν γωνιῶν γ', — Οἱ
Ἰχθυῖες ἔχουσιν ἀστέρας, ὁ μὲν βόρειος ιβ' καὶ ἐπὶ τοῦ
μυελίου β'· η) ὁ δὲ νότιος Ιε'. τὸ δὲ λῖνον αὐτῶν, ᾧ συνδέ-
χονται, ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τοῦ βορείου γ'. ἐπὶ τοῦ νοτίου
τραίς· πρὸς ἀνατολὰς γ'. ἐπὶ τοῦ συνδέσμου γ'. οἱ πάν-
τες τῶν β' ἰχθυῶν καὶ τοῦ συνδέσμου ἀστέρες μγ'. ι')

Ad vers. 246. in marg. ὁ μὲν ὦμος τῆς Ἀνδρομέδας
δείκνυσι τὸν ἰχθυῖν· οἱ δὲ πόδες αὐτῆς ἐπισημαίνουσι τὸν
γαμβρὸν ἦτοι τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

Ad vers. 254. Ἀγχι δὲ οἱ σκαιῆς ἐπιγουνίδος ἥλιθα
πᾶσαι Πληιάδες Φορέονται. in marg. Οὐχὶ τοῦ γόνατος
ἀλλὰ τοῦ ποδός. λ) ἑῶαν δὲ ἐπιτολὴν ποιοῦνται μεθ' ἡμέ-
ρας

e) Locus duplici vitio corruptus. Legendum censeo: καὶ τῶν ὀλί-
γων τοῦ Κριοῦ νοτιωτέρων ἀσέρων μᾶλλον εὐάστεροι. Aratus
v. 238.

Τῶν ὀλίγων Κριοῦ νοτιώτεροι ἀστέρες εἰσὶν.

f) De Deltoto et Piscibus v. Eratosthenes l. c. p. 7. 8. Cod. Ms.
142. fol. 138. 139. Initium Deltoti ap. nostrum: Τὸ Δελτωτόν
ἔστι ἡ Αἴγυπτος, paullo pinguius adumbratum est ad Eratosthe-
nis verba l. c. φασὶ δὲ τινες καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου θέσιν etc.
quae sequuntur.

g) Ed. Oxon. ἐκάστη pro ἐκάστης et. post γωνιῶν addit λαμπροῦς γ'.

h) καὶ ἐπὶ τοῦ μυελίου β'. Fellus in Annotat. p. 22. „Post haec
verba ἀστέρας ὁ μὲν βόρειος ιβ' in Ms. ponebatur καὶ ἐπὶ τοῦ
μυελίου β', sed cum latina minime agnoscant (Germanici et Hy-
gini,) nec ad asterismi explicationem faciant, nec quidquam signi-
ficent, dispunximus.

i) Oxon. λθ'.

λ) Οὐχὶ — ποδός. Ad mentem Hipparchi I. p. 189. D. E. Reliqua
scholii pars existit in Schol. Arat. vulg. in h. vf. p. 67. extr.
ed. Buhl.

ρας νβ' τῆς εαρινῆς ἰσημερίας, ἡλίου ὄντος ἐν τῷ Ταύρῳ μοιρῶν Ιζ'.

Glossmata: Vñ. 254. ἐπιγουνίδας) τοῦ ἐπάνω τοῦ γόνατος. Ibidem ἡλιθα) ὑμοῦ. Vñ. 257. ὑδέονται) Φαίνονται. Vñ. 258. a m. pr. Χέλυσ) ἡ ἡ κιθάρα. Vñ. 271. a m. pr. τὸ δ' ἐπὶ σκελέσσι) ὁ ἐνγούνασι. Vñ. 272. ab ead. m. γούνατι οἱ) τοῦ ἐνγούνασιν. Ibid. ταλάει) ἡ λύρα — κεφαλῇ) τοῦ ἐνγούνασι. Vñ. 273. ab ead. m. ἡ δὲ μεσσηγύ) ἡ λύρα.

Post versum 275. Ὁ Περσεύς m) ἔχει ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς α'. ἐφ' ἑκατέρῳ ὤμῳ λαμπρὸν α'. ἐπ' ἄκρας τῆς δεξιᾶς χειρὸς λαμπρὸν α'. ἀγκῶνος α'. ἄκρας χειρὸς ἀριστερᾶς α', ἐν ᾗ τὴν κεφαλὴν δοκεῖ τῆς Γοργόνης ἔχειν. n) δεξιῷ μηρῷ λαμπρὸν α'. γόνατος ο) α'. ἀντικνημίου p) α'. περὶ τοὺς Γοργόνας πλοκάμους γ'. ἡ δὲ κεφαλὴ καὶ ἡ ἄρπη, ἔχουσα ε', ἄνατρος ὁράται. q) διὰ δὲ νεφελώδους συστροφῆς δοκεῖ τισὶν ὁρᾶσθαι. r)

Ἐπὶ τῆς ἀποτομῆς τῆς ῥάχews τοῦ ταύρου ἡ Πλειάς ἐστὶ, ἔχουσα ἀστέρας ζ'. Λέγουσι δ' εἶναι ταύτας Ἀγλαντος θυγατέρας. f)

Ἡ

m) Ὁ Περσεύς — — ὁράσθαι. Eratosth. Cat. p. 7. 8. Cod. Ms. Vindob. 142. Astrothef. fol. 139. p. 1. 2.

n) Oxon. post ἔχειν (τῆς κοιλίας α') sec. German.

o) Oxon. post γόνατος (ἐκατέρου) ex eodem.

p) Oxon. rursus post ἀντικνημίου addit (ἐκατέρου) α' ποδὸς α' αἰμαυρόν.

q) Oxon. ἡ δὲ κεφαλὴ καὶ ἡ ἄρπη ἄνατρος ὁράται ex emendatione Felli. v. Ei Annotat. p. 22. In Codice nostro scriptum est: ἡ δὲ κεφαλὴ, ἡ καὶ ἄρπη etc. Cod. 142. ἡδ' (sic) ἄρπη. Ms. Felli: ἡ δὲ κεφαλὴ ἡ. ἡ δ' ἄρπη ἔχουσα ε'. ἄνατρος ὁράται.

r) Oxon. (τοὺς πάντας ε').

f) De Pleiadum fidere admodum pauca solum delibavit noster e descriptione Eratosthenis l. c. p. 8. quam integram, vñ semper, exhibet Cod. Ms. 142. l. l. fol. 139. p. 2.

Ἡ Δύρα ^{ι)} ἔχει ἀστέρας θ'. ἐπὶ τῶν πτενῶν ἐκατέρων α'. ἐφ' ἐκάστου πῆχους ^{υ)} α'. ἀκρότητι ^{κ)} ὁμοίως α'. ἐφ' ἐκατέρων ὤμων α'. ἐπὶ τοῦ πυθμένος α' λευκὸν καὶ λαμπρὸν· ἐπὶ ζυγοῦ α'.

Ὁ Κύκνος ἔχει ἀστέρας, ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος ε'. ἐπὶ τοῦ σώματος δ' ἐπὶ τοῦ ὀρθοπυγίου α', ὅς ἐστι μέγας. ^{γ)}

Ad vers. 276 sq. in marg. καίτοι πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀστέρεσι περιέχεται (cygnus,) μάλιστα δὲ τῷ ἐν τῷ ὀρθοπυγίῳ καὶ τῷ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. ^{κ)}

Glossmata: V. 276. τετρήχυνται) λελάμπρυνται. V. 278. εὐδιόωντι ποτὴν ὄρνιθι) ἡρεμαίως διαπλοῦντι τὰς πτέρυγας. V. 279. εἰς ἑτέρην) δύοσιν. V. 280. ταρσοῖο) τὸ ὅξυ τοῦ πτεροῦ. V. 281. σκαρθμός) δ' πούς, παρὰ τὸ σκαίρω, a prima manu.

Post vers. 292. Ὁ Ὑδροχόος ^{α)} ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀμαυροῦς β'. ἐφ' ἐκατέρων ὤμων α'. ἀμφοτέρους μεγάλους· ἐφ' ἐκατέρῳ ἀγκῶνι α'. ἐπ' ἅκρας χειρὸς δεξιᾶς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἐκατέρου μαστοῦ α'. ὑπὸ τοὺς μαστοὺς ἐκατέρωθεν α'. ἀριστεροῦ ἰσχίου α'. ἐκατέρου γόνατος α'. δεξιᾶς κνήμης α'. ἐκατέρῳ ποδὶ α'. ^{β)} ἡ δὲ ἐκχυσις τοῦ ὕδατός ἐστι εἰς ἀριστερῶν, ἔχουσα ἀστέρας β'.

Ὁ

ι) Lyrae et Cygni astra. v. Eratosth. Cat. p. 9. Cod. 142. l. 1. et fol. 140. p. 1. 2.

υ) Oxon. ἐκάστης πῆχους.

κ) ἀκρότητι. Lectionem hanc recepi ex Oxon. ed. In Ms. legitur ἀκρωτήρι.

γ) μέγας. Oxon. μέγιστος. (τοὺς πάντας ιβ'.)

κ) Cf. Hipparchum ad Ar. Ph. I. p. 190. B Petau.

α) Ὁ Ὑδροχόος — — ἔχουσα ἀστέρας β'. leguntur in Eratosthenis Catast. p. 9. 10. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 140. p. 2.

β) Post ποδὶ α' Oxon. ab editoris manu habet (τοὺς πάντας ιζ'.)

Mox in eadem legitur εἶναι pro εἶναι. Extrema huius capituli, quae Vol. II.

Ὁ Αἰγόκερως c) ὁμοίος ἐστὶ τῷ Αἰγίπανι· ἐξ ἐκαίνου δὲ γέγονεν· ἔχει δὲ θηρίου τὰ κάτω μέρη καὶ κέρατα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. d) ἔχει δὲ ἀστέρας, ἐφ' ἐκατέρου κέρατος· α' λαμπρόν· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β' τραχήλου γ' στήθους β' ἐμπροσθίου ποδὸς α' ῥάχews ἐπτά· γαστρός δ' οὐρᾶς β' λαμπρούς· τοὺς πάντας κβ'. e)

Glossmata: Vñ. 294. a pr. m. in marg. μαλκιδώντι) μάλκη ἢ ἐκ κρύους τῶν ἀκρωτηρίων νέκρωσις. Vñ. 295. σείρησι) νυχσί· Vñ. 304. a pr. m. πυμάτης ἀπὸ νυκτός.) ὄρθρου.

Ad vers. 314. χειμεριώτατος f) γὰρ γίνεσθαι (Aquila) μετὰ τὴν ἐῶαν ἀνατολήν.

Post versum 315. Ὁ Τοξότης g) ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β' ἐπὶ τοῦ τόξου β' ἐπὶ τῆς ἀκίδος h) β' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α' ἄκρας χειρὸς α' ἐπὶ τῆς κοιλίας λαμπρόν α' ῥάχews β' κέρκου α' i) ἐμπροσθίου γόνα-

paullo auctiora exhibet Oxon. additamentis insuper nonnullis a Fello ditata sunt, ut Germanici et Hygini placitis accederetur: ἔχουσα ἀστέρας (λ') β', οἱ εἰσι λαμπροί, (λοιποὶ δὲ) ἀμαυροί. cf. Annot. p. 24.

c) De Capricorno v. Eratosth. Cat. p. 10. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 140. p. 2. 141. p. 1. — Ante ὁμοίος Oxon. habet τῷ εἶδει.

d) Quae hinc sequuntur ap. Erat. vsque ad stellarum recensum, desunt in Codice nostro, ex more.

e) Debuit esse κδ' et sic legitur in Oxon.

f) Ms. χειμεριώττος, vitiose. Ad rem cf. Schol. Arat. vulg. in vñ. 313. p. 78. Buhl.

g) Ὁ Τοξότης — — φανερόν. Eratosthenes l. 1. Cod. Ms. 142. fol. 141. p. 1. 2.

h) Ms. ἀκίδος, vitiose. Emendationem nostram firmat Oxon. nobiscum prodens: ἐπὶ τῆς ἀκίδος. Ἡ ἀκὶς τοῦ τοξότου memoratur Sexto Empir. adu. Astrol. p. 353. v. D'Oruille in epim. emend. in Maneth. II, 100. ad calc. Animadu. in Charit. p. 646. Reiske. Proclus Paraphras. in Ptolem. τετραβ. 1, 9. p. 35 extr. Allat. Τῶν δὲ ἐπὶ τὸν Τοξότην, οἱ μὲν ἐπὶ τῆς ἀκίδος τοῦ βέλους etc.

i) Numerum α' qui deest in Ms. alter Codex 142. suppeditavit.

γόνατος α'. ὀπλῆς α'. τοὺς πάντας κ'. 1) τοὺς δὲ λοιποὺς ἑπτὰ ἀσέρας ὑπὸ τὸ σπέλος. ὅμοιοι δὲ εἰσι τῶν ὀπισθίων μὴ δεικνυμένων ὅλων φανερωῶν.

Ὁ Ἰσὸς m) ἔχει ἀσέρας δ'. ἐπὶ τοῦ ἄκρου α'. n) κατὰ τὸ μέσον α' αἰμαυρόν· ἐπὶ τοῦ χηλώματος β'. εὐσημότατος δ' ἔστι ὁ α'. ο)

Ὁ Ἀστὸς ἔχει ἀσέρας δ', ὧν ὁ μέσος ἐστὶ λαμπρός.

Glossmata: Vñ. 319. ἀλήσιος) τοῦ πλανήτου. Vñ. 335. a pr. m. ἔρρωσεν) ἐπέπαγε.

Post vers. 341. Ὁ Δελφίς p) ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τοῦ στόματος α'. ἐπὶ τῆς λοφίας β'. ἐπὶ τῶν πρὸς τῇ κοιλίᾳ πτερύγων γ'. νώτου q) α'. οὐρᾶς β'. τοὺς πάντας θ'.

Ὁ Ὠρίων ἔχει ἀσέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς γ' αἰμαυρούς· ἐφ' ἑκατέρῳ ὤμῳ λαμπρόν α'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α'. ἐπ' ἄκρας χεῖρός α'. αἰμαυρούς β'. ι) ἐπὶ τῆς ζώνης γ'. ἐπὶ ἐγχειριδίου τρεῖς αἰμαυρούς· ἐφ' ἑκατέρῳ γόνατι λαμπρόν α'. ἐφ' ἑκατέρῳ ποδὶ ὁμοίως λαμπρόν α'.

Ὁ Κύων ι') ἔχει ἀσέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς ι) ἢ γλώττης α', ὧν καὶ Σείριον καλοῦσι. μέγας δ' ἔστι καὶ λαμπρός. Τοὺς δὲ τοιούτους ἀσέρας οἱ ἀστρολόγοι σείριους κα-

D d 2

λοῦσι

1) Oxon. id', recte.

m) De Sagitta, quae Τόξον audit Eratostheni, et Aquila v. Erat. Cat. p. 11. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 141. 142.

n) α' rursus abest a Codice nostro, sed exhibetur ab altero.

o) Cod. 142. ὁ εἶς cum Oxon. in qua insuper additur: οἱ πάντες δ' quod superfluum videtur, cum praecellerat: Ὅτιος ἔχει ἀσέρας δ'.

p) De Delphini et Orionis stellis eadem leguntur in Erat. l. c. p. 11. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 142. 143.

q) Oxon. νωτιαῖον pro νώτου.

r) αἰμαυρούς β'. Verba haec desunt in Oxon. Mox eadem habet ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου.

i) De Cane v. Eratosthenes l. c. p. 12. Cod. Ms. 142. fol. 143. p. 1.

ε) Oxon. post κεφαλῆς: (α' ὅς· Ἰσις λέγεται) τῆς γλώττης α' etc. Germanico et Hygino auctoribus. cf. Felli Annotat. p. 27.

λοῦσι διὰ τὴν τῆς Φλογὸς κίνησιν. ἐφ' ἑκατέρῳ ὧμῳ α' αἵμαυρόν· τήθους β'· υ) ἐμπροσθίου ποδὸς γ'· κοιλίας β'· ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἰσχίου α'· ἄκρῳ ποδὶ α'· ἐπὶ δεξιῷ ποδὸς α'· κέρκου α'· τοὺς πάντας Ιγ'. x)

Ὁ Λαγῶδς y) ἐφ' ἑκατέρων ὠτίων α'· ἐπὶ τοῦ σώματος α', z) ὧν ὁ ἐπὶ τῆς ῥάχews λαμπρός· ἐφ' ἑκατέρων ὀπισθίων ποδῶν α'.

Vf. 345. Gloss. a pr. m. κορώνην) τὸ περὶ τὴν πρύμναν ἐπικαμπές.

Ad vers. 349. in marg. Καὶ μὲν ἔχει (Argo) ἀσέρας ἀπὸ τῆς ἀποτομῆς μέχρι τοῦ ἰσοῦ λαμπρούς. a) ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ πηδαλίου κεῖται μέγας ἀστὴρ ἐπώνυμος, Κανώβου τοῦ κυβερνήτου Μενελάου. Οὐ μνημονεύει δὲ τοῦ ἀσέρος ὁ Ἄρατος· οὐ γὰρ κατὰ τοὺς περὶ τὴν Ἑλλάδα τέπους, οὐδὲ τοὺς ἐτι βορειοτέρους φαίνεται. Φαίνεται δὲ πρῶτον ἀπὸ Ῥόδου τοῖς ἐπ' Αἴγυπτον πλέουσιν.

Post vers. 366. Ἡ Ἀργὼ b) ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς πρύμνης δ'· ἐφ' ἐνὶ πηδαλίῳ ε'· καὶ τῷ ἑτέρῳ δ'. συλίδος c) ἄκρας γ'· καταστρώματι ε'· ὑπὸ τρόπιν d) ε' παραπλησίους ἀλλήλοις. ❀

Τὸ

υ) Oxon. post τήθους β' : (ῥάχews β') ab editoris manu. Sequitur tum vt in nostro : ἐμπροσθίου etc.

x) Oxon. pro κέρκου α' habet κ. δ'.

y) De Lepore v. Erat. l. c. p. 13. Cod. Ms. 142. l. l. p. 1. 2.

z) Oxon. γ' pro α'.

a) Notam hanc praeiuit Hipparchus l. p. 193. D. E. Quae eam excipiunt inde ab ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ πηδαλίου ad τοῖς ἐπ' Αἴγυπτον πλέουσιν, praeter nonnullam lectionis varietatem, integra existant in Scholiis Cod. Mosqu. ad vf. 351. p. 293. Buhl. cf. Hipp. III. p. 245. C.

b) Argus, Ceti et Fluvii (Ἡριδανοῦ) stellas recenset Bratosthenes Cat. p. 13. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 143. 144.

c) Oxon. συλίδος pro συλίδος.

d) Oxon. τρύπων pro τρόπιν. cf. Fell. in Annot. p. 28. Idem post ἀλλήλοις addidit (τοὺς πάντας πζ'.)

Τὸ Κῆτος ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τοῦ οὐραίου β' ἀμαυρούς· ἀπὸ δὲ τῆς οὐρᾶς τοῦ κυρτώματος ἕως ε') τοῦ κενεῶνος ε'· ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἔξ· τοὺς πάντας Ιγ'.

Ὁ Ποταμὸς ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'· ἐπὶ τῆς πρώτης καμπῆς ι') γ'· ἐπὶ τῇ δευτέρᾳ γ'· ἐπὶ τῆς τρίτης ἕως τῶν ἐσχάτων ζ', ἃ β) φασιν εἶναι τὰ σώματα τοῦ Νεῖλου· τοὺς πάντας Ιδ'.

Ad vers. 370 sqq. in marg. Οὐκ ἀνώνυμοι· ὁ ποταμὸς γάρ εἰσι οὗτοι. Οἱ δὲ ἀνώνυμοι μεταξὺ τοῦ πηδαλίου καὶ τοῦ λαγνοῦ εἰσὶν ἀμόρφωτοι. h)

Ad vers. 394. in marg. Ζ' γὰρ ἀσέρες φέρονται ὕδατος χύσιν μιμούμενοι.

Ad vers. 401. in marg. οὗτοι εἰσι ὁ νότιος σέφανος.

Vs. 409. Gloss. κλαίουσα) λυτουμένη.

Vs. 410. Gloss. κεδαιόμεναι) μεριζόμεναι.

Post vers. 412. Ὁ Ἰχθυὺς ι') ἔχει ἀσέρας ιβ', ὧν τοὺς ἐπὶ τοῦ ῥύγχους λαμπροὺς γ'.

Τὸ Θυτήριον ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς εὐχάριδος ι') α'· ἐπὶ τῆς βάσεως β'· τοὺς πάντας γ'.

Ad vers. 437. in marg. οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἅπας ὑπὸ τὴν παρθένον καίται. m)

D d 3

Post

e) Oxon. ὑπὸ pro ἕως.

f) Oxon. ἐπὶ τῇ πρώτῃ καμπῇ.

g) Oxon. οὗς pro ε'.

h) Cf. Hipparchus I. p. 194 sqq.

i) Piscis et Ara. (Νέκταρ) V. Eratosthenes Cat. p. 13. 14. Cod. Ms. I. c. fol. 144. p. I. 2.

l) Oxon. ἐσχαρίδος ex emendatione Felli. v. Ei. Annot. p. 29. Ms. enim habet εὐχάριδος, ut in Cod. nostro scriptum est. Mox ibidem legitur τοὺς πάντας δ', addita ab editore quarta stella, addicentibus Hygino et Germanico.

m) Nempe ὁ Κένταυρος. Paullo strictius Hipparchus I, 197. D. ὅλος γὰρ σχεδὸν ὑπὸ τῇ παρθένῃ καίται.

Post vers. 450. Ὁ Κένταυρος ^{η)} ἔχει ἀσέρας ὑπερ-
άνω τῆς κεφαλῆς ἀμαυροῦς τρεῖς· ἐφ' ἐκατέρων τῶν
ὤμων λαμπρὸν α'. ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'. ἄκρας χειρὸς α'.
ἐπὶ μέσου τοῦ ἱππείου στήθους α'. ^{ο)} ἐφ' ἐκατέρων τῶν
ἐμπροσθίων ὀπλῶν ^{ν)} α'. ῥάχεως δ'. κοιλίας β' λαμπρούς·
κέρκου γ'. ἐπὶ τοῦ ἱππείου ἰσχίου α'. λαμπρὸν· ἐφ' ἐκα-
τέρων τῶν ὀπισθίων γονάτων α'. ἐφ' ἐκατέρας ὀπλῆς α'.
τοὺς πάντας κδ'. Ἐχει δὲ καὶ ἐν ταῖς χερσὶ τὸ λεγόμε-
νον θηρίον, οὗ ποιοῦσι τὸ σχῆμα τεταγμένον. Τινὲς δὲ
φασιν, ἀσκὸν αὐτὸ εἶναι οἴνου, ἐξ οὗ σπένδει τοῖς θεοῖς
ἐπὶ τὸ θυτήριον. Ἐχει δὲ αὐτὸ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ· ἐν δὲ
τῇ ἀριστερᾷ θύρσον. Ἐχει δὲ ἀσέρας τὸ Θηρίον ἐπὶ τῆς
κέρκου β'. ἐπ' ἄκρῳ τοῦ ὀπισθίου ποδὸς λαμπρὸν α'. καὶ
ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς α'. λαμπρὸν, καὶ ὑπ' αὐτὸν α'.
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γ'. τοὺς πάντας ζ'. ^{ι)}

Ὁ Ὑδρος ἐπ' ἄκρας τῆς κεφαλῆς γ' λαμπρούς· ἐπὶ
τῆς α' καμπῆς ε', λαμπρὸν δὲ α' τὸν ἔσχατον· ἐπὶ τῆς
δευτέρας καμπῆς γ'. ἐπὶ τῆς τρίτης δ'. ἐπὶ τῆς τετάρτης
β'. ἀπὸ τῆς ε' καμπῆς μέχρι τῆς κέρκου θ'. ἀμαυροῦς·
τοὺς πάντας κς'. Ἐστὶ δὲ ^{ι')} ἐπὶ τῆς κέρκου ὁ Κόραξ,
βλέπων εἰς δυσμάς. Ἐχει δ' ἀσέρας ἐπὶ τοῦ ῥύγχους ^{ι')}
ἀμαυρὸν α'. ἐπὶ τῆς πτέρυγος β'. ἐπὶ τοῦ ὀρθοπυγίου
β'. ἐφ' ἐκατέρων ποδῶν ἄκρων α'. τοὺς πάντας ζ'. Τοῦ-
τον

η) Ὁ Κένταυρος — — τοὺς πάντας ζ'. Eratosthenes l. c. p. 14.
sub voce Χείρων. Cod. Ms. 142. fol. 144. p. 2.

ο) ἄκρας χειρὸς — — στήθους α'. Verba haec defunt in altero
Codice Vindob.

ρ) ὀπλῶν in litura est. Sed firmatur vox haec primo e coniectu-
ra in textum recepta, Eratosthenis et Cod. 142. auctoritate.

q) Oxon. τοὺς πάντας η' recte. Mox de Hydri, Corui et Cra-
teris stellis v. Eratosth. Cat. p. 14. 15. Cod. Ms. 142. fol.
145. p. 1. 2.

ι) Cod. 142. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ et quae sequuntur; nec aliter Oxon.

ι') τοῦ ῥύγχους. Ms. τῆς ῥύγχου. Cod. 142. τῆς ῥύγχους. Oxon.
ut nos dedimus.

τον ι) δὲ ἱκανὸν ἀπέχων ἀπὸ τῆς καμπῆς ὁ Κρατὴρ
κεῖται ἐγκεκλιμένος εἰς τὰ γόνατα τῆς καρθένου. Ἐχει
δὲ ἀσέρας ὁ Κρατὴρ ἐπὶ τοῦ χειλούς β' ἄμχυρούς· ἐπὶ
τὸ μέσον β'· καὶ παρὰ τῷ πυθμένι β'· τοὺς πάντας ε'.

Ὁ Προκύων ιι) ἔχει ἀσέρας γ', ὃν αἷς ὁ πρῶτος
ἀνατέλλει λαμπρὸς καὶ ποιεῖ ὁμοιότητα τοῦ κυνός· διὸ καὶ
Προκύων καλεῖται· καὶ πρῶτος ἀνατέλλει καὶ δύνει ἐκεί-
νου. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἄσρα γίνεται ἐν τῷ ζῳδιακῷ
κύκλῳ, ὃν ὁ ἥλιος διαπορεύεται. x)

Vf. 452. Gloss. παλινωρα) ἄλλοτε ἄλλως δυόμενα
καὶ ἀνατέλλοντα.

Vf. 456. Gloss. Οὐκ ἂν νοήσεις αὐτοὺς εἰς ἀλλή-
λων, χρώμενος γυμνοῖς, ὡς τοὺς ἀπλανεῖς.

Vf. 468. Gloss. δύο δυσὶν ἀντιφέρονται) ὁ ἰσημερι-
νός καὶ ὁ ζῳδιακὸς τῷ τροπικῷ χ..... y)

Vf. 478. Gloss. πισσύρων) τεσσάρων.

Ad vers. 481. in marg. Τούτοις τοῖς ἔπεσι (Phaen.
481—496. inclus.) ὅλως ἀντιλέγει ὁ Μάξιμος.

Ad vers. 497. (h. e. primum sexdecim versuum a
Maximo interpolatorum cf. Var. Lect. ad h. vf.) in marg.
Ταῦτα τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου, οἷς ἀντιλέγει τῷ Ἀράτῳ.

Ad vers. 497. Arateorum, in marg. Ἀράτου· τού-
τοις οὐκ ἀντιλέγει.

D d 4

Glosse-

ι) Oxon. p. 15. Τούτου pro τοῦτον.. Mox eadem: ὁ κρατὴρ κ.
εἰ. πρὸς τὰ γόνατα etc.

ιι) De Procyone, quod ultimum sidus est, cuius descriptionem
Eratostheni sublegit Scholiorum nostrorum auctor, (duorum
enim, quae apud illum restant, *Planetarum* et *Orbis lactei*, alte-
rius nonnulla ad Phaen. v. 10. excerpfit, ubi vide, hoc plane
praeterit) v. Eratosth. l. c. p. 15. Cod. Ms. 142. l. l.

x) Oxon. post διαπορεύεται addit: ἐν ιβ' μηνὶ, διόπερ καὶ τὰ
ζῳδία τούτου ἰσάριθμά ἐστιν.

y) Locus hic mutilus e Schol. vulgg. in Arat. Phaen. v. 467 extr.
p. 111. ita supplendus viderur: τῷ τροπικῷ χε-μερινῷ καὶ τῷ
θερινῷ.

Glossmata: Vñ. 486. ἀσσότερον) πλησιότερον. Vñ. 494. χελαιού) ὀσράκου, a pr. manu.

Ad vers. 501. in marg. Ἐντεῦθεν (Phaen. 501 — 506 incl.) ἀντιλέγει αὐτῷ πάλιν ὁ κλεινὸς Μάξιμος.

Ad vers. 507. siue primum vñdecim versuum, a Max. Planude intrusorum, (cf. Var. Lect. vñ. 506.) in marg. τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου.

Ad vers. 507. Arateorum, in marg. τοῦ Ἀράτου· τούτοις οὐκ ἀντιλέγει ὁ κλεινὸς Μάξιμος.

Ibidem Gloss. a pr. m. τὸν πύματον) τὸν τοξότην.

Vñ. 510. Gloss. κατώρυχα) ὑπὸ γῆς.

Ad vers. 515. in marg. Ταῦτα (Phaen. vñ. 515 — 524 incl.) οἷς ἀντιλέγει ὁ κλεινὸς Μάξιμος.

Ad vñ. 525. (h. e. primum insititiorum. cf. Var. Lect. vñ. 524.) in marg. τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου.

Ad vers. 525. Arateorum, in marg. Ἀράτου ἐντεῦθεν.

Glossmata: Vñ. 529. δεδιδαγμένος) διδασκαλίαν ἔχων. Vñ. 530. extr. περιΦερεῖα, στρογγυλότητι. Vñ. 535. παραβλήδην) παραλλήλως. Vñ. 536. κατήλυσις) κατέλυσις εἰς δύοσιν. Vñ. 553. κατ' ὠκεναοῖδ' ὀύηται) ἢ εἰς ὅσον ἔρχεται ὑπὸ γῆν, τοσοῦτον καὶ ὑπὲρ γῆν.

Ad vers. 563. in marg. Ἀδύνατά Φησιν· οὐτὰ γὰρ ὅλα τὰ ζώδια τὸ οἶον διαλαμβάνει δωδεκατημόριον, οὐτὰ τὰ δωδεκατημόρια ἐν ἴσῳ τῷ χρόνῳ ἀνατέλλει. *)

Vñ. 566. Gloss. κεράων) τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως.

Ad vers. 575. in marg. a m. sec. Τινὲς δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ Ἐνγούνασι λαμβάνουσιν. †)

Ibid. Gloss. supra scriptum ὁ νότιος ἰχθυὺς οὕτως ἔχων τὴν θάλασσαν.

Vñ. 576. Gloss. γασέρι ναιαίρη) τὰ ὑπὸ τὴν γαστέρα ἐν τῷ μετρώρῳ ἔχει.

Ibid.

*) Cf. Hipp. II. pr. p. 209 — 211.

†) In his Hipparchus II. p. 216. E.

Ibid. τὰ δ' ὑπέρτερα) ἢ τὰ οὐραῖα. —

Ibid. νυκτὶ Φορεῖται) ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔχει.

Ad vers. 581. in marg. a m. sec. ἔξ γὰρ ὥρας ποι-
εῖται τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς δώδεκα.

Ibid. Gloss. ἦγουν τέσσαρα ζώδια ἀντικαταδύονται
αὐτῷ ἀνατέλλοντι. — μοίραις) ζώδοις.

Glossmata: Vsf. 583. πλεον δίχα νυκτὸς) ἦγουν
πλεον ἢ τὸ ἡμισυ ἐπέχει ἐν τῇ νυκτί.

Vsf. 589. κέραος παρατείνεται ἄλλου) ἦγουν τοῦ ἀνατο-
λικοῦ μέρη ἀνατέλλει. Vsf. 593. κυμαίνοντος) πρύπτοντος.
Vsf. 600. παρηορῶν) αἰ ὄχθαι. Vsf. 603. a pr. m. αἰνυται)
ἀφαιρεῖται. Vsf. 605. διχόωσα) διχαζομένη. Vsf. 606. πε-
ραιόθεν) ἦγουν ἀνατέλλει. Vsf. 609. a pr. m. βεβολημένος)
καταλαμβανόμενος — Ἀρκτούροιο) ὑπὸ τοῦ Ἀρκτούρου.

Ad vers. 612. in marg. a m. sec. ἐπὶ τὸν ὀφιοῦχον·
ἦγουν μετὰ τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ αἱ χηλαὶ ἐπιφέρουσι τὸν
ὀφιοῦχον.

Glossmata: Vsf. 614. δεξιτερὸς) βορειότερος.

Vsf. 615. Λύρη παραπεπτηῶτος) πίπτοντος αἰ πλεον
τῆς Λύρας. Vsf. 620. τετραμμένος) νεύων. — ἄλλῃ) ἦγουν
τῇ ἀνατολῇ. Vsf. 622. Οἱ γὰρ etc.) ἦγουν τέλει αὐτὸν
ἄγουσι. Vsf. 623. τόξον) ἦγουν οἶσός. Vsf. 631. βορέω)
δύνει. Vsf. 632. Καὶ τὸ μὲν κῆτος μέχρις ὤμων καὶ σή-
θους δύεται, ὁ δὲ Κηφεὺς μόνῃ τῇ κεφαλῇ. Vsf. 634.
ἦγουν ὅλος ὁ ποταμὸς καὶ ὁ Σκορπίος ἀνατέλλει. Vsf.
635. ἐμπύπτοιον) ἐντός. Vsf. 640. ἀρνύμενος) ἀνταποδι-
δούς. Vsf. 641. ἐπαινατο) ἀνέπαμψε. Vsf. 644. ἤκα-
χεν) ἐλύπηεν. Vsf. 645. περαιόθεν) ἀνατολικόθεν.
Vsf. 656. ἀρνευτῆρι) κυβιστῆρι.

Vsf. 658. Δωρῶν) Νηρηῶν. Ibidem μεγάλων) ζή-
μιων. — ἰσώσασθαι) ἐξισωθῆναι.

Vsf. 659. ἐτέρην) δύσιν. — νειόθι μᾶλλον) ἦγουν
ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς. Vsf. 664. πρότεροι) ἐμπρόσθιοι. Vsf.
665. σκείρη ὄφιος) σώματι ὅλῳ.

426 SCHOLIA IN ARATĪ PHAENOMENA.

Vf. 666. καρήατα) τοῦ ὄφθως. Vf. 668. α pr. m.
 καὶ προτέρην) περίκλασιν. Vf 670. περάτης) ὀρίζοντος.
 Vf. 675. παρελαύνεται) ἀνέρχεται. Vf. 676. ἀμαρυγαί)
 λαμπηδόνες διὰ τὸν Σείριον. Vf. 697. χαδεῖν) χωρῆσαι.
 Vf. 703. ἄδην) διόλου. Ibidem: διαμένει ἄλλην) ἀναμένει
 τὸ δωδεκατημόριον. Vf. 706. τείνεται) ἡγουν ἀνατέλλειν.
 Vf. 712. ζώνη) τοῦ Περσέος — ἀμφήρισα) ἀμφίβολα.
 Vf. 713. ἐπὶ Ταύρω) ἀνατέλλουσι. Vf. 717. οὔλον ἄγου-
 σιν) ἡγουν ὅλον τὸν Ἡνίοχον. Vf. 718. θέναρ) τὸ πρὸς
 νότον. Vf. 726. ἐξ ἐτέρης) ἀνατολῆς.
 Vf. 727. ἀμφοτέρωθεν) ἐκ τῶν ὑπὸ γῆν ἢ . . . γῆν.

VITAE
ARATISOLENSIS
GRAECE

I.

ΓΕΝΟΣ ΑΡΑΤΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΣ. *)

ΑΡΑΤΟΣ ὁ ποιητὴς πατρὸς μὲν ἦν Αἰθνοδώρου, μητρὸς δὲ Λητοφίλας· ἀδελφούς δὲ ἔσχε τρεῖς, Μύριν, καὶ Καλλιόνδαν καὶ Αἰθνοδωρον ὁμώνυμον τῷ πατρί. Μέννηται δὲ αὐτοῦ τῶν ἀδελφῶν ἐν ταῖς εἰς αὐτὸν ἀναφερομέναις Επιστολαῖς. Ασκληπιάδης δὲ ὁ Μύρλεανὸς ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ περὶ Γραμματικῶν Τερσέα φησὶν αὐτὸν γεγονέναι, ἀλλ' οὐ Σολέα· Καλλιμάχου, πολυίστορος ἀνδρὸς καὶ ἀξιοπίστου, Σολέα λέγοντος αὐτὸν γεγονέναι διὰ τούτων

— ἀλλ' ὀκνέω μὴ τὸ μελιχρότατον **)

Τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάξατο·

καὶ τῶν ἄλλων σχεδὸν πάντων. Οἱ δὲ Σόλοι πόλις ἐπιφανεστάτη τῆς Κιλικίας, ἀφ' ἧς πολλοὶ καὶ γαθοὶ γεγόνασιν ἄνδρες· καλεῖται δὲ νῦν Πομπηϊούπολις. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι Σόλοι τῆς Κύπρου· ἀλλ' οἱ μὲν Κύπριοι

*) Edidit hanc Arati Vitam, ab Anonymo conscriptam, primum *Petrus Viātorius* vna cum aliis in Aratum Commentariis graecis. Florent. 1567. fol. Repetiit *Dionysius Petavius* in Vranologio (Lutet. Paris. 1637. fol.) p. 268; ex quo eam hic exhibeo.

**) Vulgo: τὸ μὲν κράτος προ τὸ μελιχρότατον.

πριοι Σόλιοι καλοῦνται· οἱ δὲ Κιλικιοὶ Σολεῖς, ὡς καὶ διὰ τοῦ προκειμένου Καλλιμασχείου παραδείγματος δῆλον. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, εἰ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος διάφορα τῶν πολιτῶν τὰ ὀνόματα. Καὶ γὰρ Σαῖς πόλις ἐστὶν ἐν Θράκῃ, καὶ ἑτέρα ταύτῃ ὁμώνυμος ἐν Αἰγύπτῳ· ἀλλ' ἀπὸ μὲν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ οἱ πολῖται Σαῖται καλοῦνται· οἱ δὲ τῆς Θράκης Σαῖοι· ὡς καὶ Ἀρχίλοχος φησὶν·

Ἀσπίδι μὲν Σαῖον τις ἀγάλλεται· ἦν παρὰ Θάμνω
 Ἐντὸς ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

Καὶ πάλιν Ἀθῆναι μὲν εἰσι τῆς Ἀττικῆς· εἰσὶ δὲ καὶ Ἀθῆναι τῆς Εὐβοίας, ὧν μέμνηται *) ἐν Γλαύκῳ πεντίῳ Αἰσχύλος·

Κᾶπειτ' Ἀθῆνας Δαΐδας παρ' ἐκ Περσῶν.

ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ οἱ πολῖται Ἀθηναῖοι· ἀπὸ δὲ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ Ἀθηνηταὶ λέγονται, ὥσπερ Ἐρατοσθένης φησὶν ἐν τῷ πρώτῳ Γεωγραφουμένων. Οὕτως οὖν καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Κιλικίᾳ Σόλων οἱ πολῖται Σολεῖς· ἀπὸ δὲ τῶν ἐν Κύπρῳ Σόλιοι. Μέμνηται δὲ τούτων Σόλων ἐν ταῖς ἐλεγείαις ταῖς πρὸς Κυπρίανραν τὸν βασιλέα, ὃς συμβουλευθεὶς ὑπὸ Σόλωνος κτίσαι τὴν πόλιν χάριν τοῦ ἀνδρὸς Σόλους ὠνόμασεν, ἀμοιβὴν ταύτην νέμων τῆς συμβουλῆς αὐτῷ. Λέγει δὲ ὁ Σόλων οὕτως·

Νῦν δὲ σὺ μὲν Σολίοισι πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἀνέσ-
 σων,

Τήνδε πόλιν ναίοις καὶ γένος ὑμέτερον.

Αὐτὰρ

*) Vulgo: εἰσὶ δὲ καὶ τῆς Εὐβοίας Ἀθηναίων Δαΐδαις.

Αὐτὰρ ἐμὲ ζῶν νηὶ Θοῇ κλεινῆς ἀπὸ νήσου .

Ἀσκηθῇ πέμποι Κύπρις ἰστέφανος.

Γέγονε δὲ ὁ Ἀρατος κατὰ Ἀντίγονον τὸν τῆς Μακεδονίας Βασιλέα, ὃς ἐπεκαλεῖτο Γοναταῖς. Ἦν δὲ υἱὸς Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, καὶ γυναῖκα εἶχε Φίλαν, τὴν Σελεύκου καὶ Στρατονίκης θυγατέρα. Ἦν δὲ Φιλόλογος γενόμενος, καὶ περὶ ποιητικὴν ἐσπουδακῶς, περὶ πολλοῦ ἐποιήσατο πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους τῶν πεπαιδευμένων ἔχειν παρ' αὐτῷ, καὶ δὴ καὶ τὸν Ἀρατον· ὃς παρὰ τῷ βασιλεῖ γενόμενος, καὶ εὐδοκίμησας ἐν τε τῇ ἄλλῃ πολυμαθεῖα καὶ ποιητικῇ, προετραπὴ ὑπ' αὐτοῦ τὰ φαινόμενα γράψαι τοῦ βασιλέως, Εὐδόξου ἐπιγραφόμενον βιβλίον κατόπτρου δόντος αὐτῷ, καὶ ἀξιώσαντος τὰ ἐν αὐτῷ καταλογάδην λεχθέντα περὶ τῶν φαινομένων ἔμμετρα εἶναι· *) καὶ ἅμα εἰπόντος, ὥς εὐδοξότερον ποιῆις τὸν Εὐδόξον, ἐκτείνας τὰ παρ' αὐτῷ κείμενα μέτρῳ. Γέγονε δὲ Ἀντίγονος κατὰ τὴν ῥῆν Ολυμπιάδα, καὶ ὃν χρόνον ἥκμασεν ὁ Ἀρατος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Λίτωλός. Μνηται δὲ τοῦ κατόπτρου Εὐδόξου, καὶ Ἀντιγόγου, καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Λίτωλου, καὶ ὥς ἡξιώθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως γράψαι, ἐν ταῖς ἰδίαις ἐπιστολαῖς Ἀρατος. Λέγεται δὲ ἐσχολακέναι Διονυσίῳ τῷ Ἡρακλειώτῃ. Καὶ τὴν Οδύσειαν δὲ διώρθωσε, καὶ καλεῖται τις διόρθωσις οὕτως Ἀράτειος, ὥς Ἀριστάρχειος καὶ Ἀρισταφάνειος. Τινὲς δὲ αὐτὸν εἰς Συρίαν ἐληλυθέναι φασὶ, καὶ γεγονέναι παρ' Ἀντιόχῳ, καὶ ἡξιῶσθαι
ὑπ'

*) Vulgo: περὶ τῶν φ. μέτρῳ εἶναι.

ὑπ' αὐτοῦ, ὥς τε τὴν Ἰλιάδα διορθώσασθαι, διὰ τὸ ὑπὸ πολλῶν λελυμάνθαι. Οἱ δὲ λέγοντες, Νίκανδρον τὸν Κολοφώνιον μετ' Ἀράτου Ἀντιγόνῳ συγκεχρονικέναι, καὶ Ἀρατον μὴ εἶναι ἐπιστήμονα τῶν οὐρανίων, μήτε Νικάνδρον τῶν ἰατρικῶν, (λέγουσι γάρ, ὡς ἄρα ὁ Ἀντίγονος Ἀράτῳ μὲν ὄντι ἰατρῷ ἐπέταξε τὰ φαινόμενα γράψαι, Νικάνδρῳ δὲ ἀστρολόγῳ ὑπάρχοντι τὰ θηριακὰ καὶ τὰ ἀλεξιφάρμακα· ὅθεν καὶ ἐκάτερον αὐτῶν ἐσφάλλθαι κατολισθαίνοντα ἐπὶ τὰ ἴδια τῆς τέχνης·) ψεύδονται· ἀγνοοῦσι γάρ, ὡς οὐ συνήκμασε τῷ Ἀράτῳ Νικάνδρος, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῦ πολὺ νεώτερος. Ἀντίγονος γάρ, ὃ συνεγένετο Ἀρατος, κατὰ τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον γέγονε Πτολεμαῖον· Νικάνδρος δὲ κατὰ τὸν πέμπτον. Μέννηται γοῦν αὐτοῦ καὶ Καλλίμαχος ὡς πρεσβυτέρου οὐ μόνον ἐν τοῖς ἐπιγράμμασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πρὸς Πραξιφάνην, πάνυ ἐπαινῶν αὐτὸν ὡς πολυμαθῆ καὶ ἄριστον ποιητήν. Γέγονε δὲ ὁ Ἀράτος ζηλωτῆς Ἡσιόδου, ὡς καὶ Καλλίμαχος παρεσημύνατο τοῦτο διὰ τοῦ εἰς αὐτὸν ἐπιγράμματος οὕτως·

Ἡσιόδου δ' ἄεισμα καὶ ὁ τρόπος, οὐ τὸν αἰοιδῶν
Ἐσχατον, ἀλλ' ὅχ' ἄκρον, καὶ τὸ μελιχρότατον
Τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάξατο. Χαίρετε λεπταὶ
Ρήσιες, Ἀρήτου σύμβολον ἀγρυπνίης. *)

Ἐγραψε δὲ καὶ ἄλλα ποιήματα· περὶ τε Ὀμήρου καὶ Ἰλιάδος· οὐ μόνον τὰ φαινόμενα· καὶ ὁστολογία·
καὶ

*) Vide Brunkii Anal. T. I. p. 469. et Iacobs Animaduu. in epigr. Anthol. gr. T. I. p. 287. vbi lectionis varietas affertur et diiudicatur.

καὶ ἰατρικαὶς δυνάμεις· καὶ εἰς Πᾶνα ὕμνον· καὶ εἰς Μύριν τὸν ἀδελφὸν ἐπικήδειον· καὶ διοσημεῖα· καὶ Σκυθικόν· καὶ κατὰ λεπτὸν ἄλλα. Επιτετευγμένως δὲ αὐτῷ ἐγράφη τὰ Φαινόμενα· ὥς παρευδοκιμηθῆναι πάντας ὑπ' Ἀράτου. Καὶ γὰρ Εὐδοξὸς ὁ Κνίδιος ἔγραψε Φαινόμενα· καὶ Λάσος ὁ Μάγνης, οὐχὶ ὁ Ἑρμιονεὺς, ἀλλ' ὁμάνυμος ἄλλος Λάσῳ τῷ Ἑρμιονεῖ· καὶ Ἑρμίππος· καὶ Ἥγησιάναξ· καὶ Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος· καὶ ἄλλοι πολλοί· ὧν καὶ Πτολεμαῖος μέμνηται ὁ βασιλεὺς οὕτως·

Πάνθ' Ἥγησιάναξ τε καὶ Ἑρμίππος τὰ κατ' αἶθρην

Τείρεα, καὶ πολλοὶ ταῦτα τὰ Φαινόμενα

Βίβλοις ἐγκατέθεντο. ἀποσκοπιοὶ δ' ἀφάμαρτον·

Ἀλλὰ τὸ λεπτολόγου σκῆπτρον Ἀράτος ἔχει.

Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ γεγόνασιν Ἀράτοι, ἄνδρες ἐλλόγιμοι, ἱστοριογράφοι· ὥσπερ ὁ Κνίδιος, οὗ φέρονται Αἰγυπτιακὰ ἱστορικὰ συγγράμματα· καὶ τρίτος ἐπισημότατος Σικυώνιος, οὗ ἐστὶν ἡ πολύβιβλος ἱστορία ὑπὲρ τὰς βιβλία ἔχουσα. Τὰς δὲ Ἀράτου ἐπιστολάς, ὧν ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, πάντων σχεδὸν συμφωνούντων τὰς εἰς αὐτὸν ἀναφερόμενας αὐτοῦ εἶναι, καὶ ὁμολογούντων γνησίας αὐτάς, μόνος Ἀπολλωνίδης ὁ Κηφεὺς ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ κατεψευσμένης ἱστορίας, οὐκ εἶναι αὐτάς Ἀράτου φητὶν, ἀλλὰ Σαβιρίου Πόλλωνος. Τοῦ δὲ αὐτοῦ τούτου φησὶν εἶναι ἐπιγεγραμμένας Εὐριπίδου ἐπιστολάς.

Περὶ ἐξηγήσεως.

Τὴν δὲ τῶν Φαινομένων ἐξήγησιν πρῶτον μὲν ἐστώσης τῆς σφαίρας· μετὰ δὲ ταῦτα κινουμένης ἐποιή-

σατο Αρατος. Διὸ συμβέβηκε πάσας τὰς σφαίρας ἐν ἀμαρτίᾳ ὑπὸ τῶν ζωγράφων γράφεσθαι· ἐστῶτα γὰρ καὶ ἀκίνητα γράφοντες αὐτὰ, σφάλματα πολλὰ ἐν τῇ κινήσει ἐν τοῖς συνανατέλλουσι καὶ ἀντιδύνουσιν ἄστροις. *) Ποιοῦσι δὲ τὴν ἀρχὴν ἐστῶσης τῆς σφαίρας περὶ ἄξονος, καὶ πόλων, καὶ τῶν ἐντὸς τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου ἄστρον τὸν λόγον ποιεῖται. Λέγω δὲ ἄρκτων, καὶ δράκοντος, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ζώνης μεχρὶ ποδῶν τοῦ Κηφέως. Εἶτα περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ ζωδιακοῦ εἶναι νομιζομένων. Λέγει δὲ περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ ζωδιακοῦ καὶ ἀνταρκτικοῦ οὕτως·

Καὶ τὰ μὲν οὖν βορέω, καὶ ἀλήσιος ἡελίοιο

Μεσσηγύς κέχυται· τὰ δὲ νείοθεν ἄρχεται ἄλλα.

Κινουμένης δὲ τῆς σφαίρας, ἀρχὴν **) τῶν ἀνατολῶν, καὶ συνανατελλόντων καὶ ἀντιδυνόντων πεποιήται ἀπὸ καρκίνου ἀνατέλλοντος, καὶ μεσουρανοῦντος κριοῦ, καὶ αἰγόκερω δύνοντος. Ἀρξάμενος μέντοι ἀπὸ καρκίνου ἀνατέλλοντος, καὶ ***) προσέτι τὰ συνανατέλλοντα αὐτῷ ἄστρα, καὶ τὰ ἀντιδύνοντα, ἐν τοῖς ἐξῆς οὐκ ἐτήρησε ταύτην τὴν τάξιν· ἀλλὰ διαφέρει, ποτὲ μὲν τὰ ἀντιδύνοντα πρῶτα λέγει· ὕστερον δὲ τὰ συνανατέλλοντα· ἐπὶ δὲ τῶν ἀνάπαλιν· πρῶτα μὲν τὰ συνανατέλλοντα· ὕστερον δὲ τὰ ἀντιδύνοντα.

Ελύμη-

*) Mendosa haec sunt.

**) Vocem ἀρχὴν, quae vulgo deest, inserui.

***) Deest aliquid.

Ελύμηναν δὲ πολλοὶ τοῦτο το ποῖημα ζωγράφου,
καὶ ἀστρενόμεοι, καὶ γραμματικοί, καὶ γεωμέτραι·
ἐκαστος αὐτῶν πρὸς τὸ βούλημα τὸ ἴδιον γραφὰς
καὶ ἐξηγήσεις ἰδίας ποιούμενοι.

Φέρεται δὲ τὰ Φαινόμενα ὑπὸ μὲν τινων ἀπροοι-
μίστα·

Οἱ μὲν ὁμῶς πολέες τε καὶ ἄλλυδις ἄλλοι ἔόντες
ὑπὸ δὲ τινων διάφορα προσίμια ἀρχὴν ἔχοντα·

Ἀμφί μοι ἡελίοιο, περικλειτοῖο τε μήνης

Ἔσπετέ μοι Μοῦσαι —

τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων·

Ἀγκλείδῃ ξείνων ἱερὸν θάλος, εἰ δ' ἄγε σύ μοι

Οὐρανίην ψεύσειας ἐπὶ τρίβον —

ἐνιαυτῶν·

Ἀντίγονε ξείνων ἱερὸν θάλος —

Τὸ μὲν οὖν ἀπροοιμίστον φέρεσθαι τὸ ποῖημα, παν-
τελῶς ἐστὶν ἀπρεπές, καὶ ἀνάξιον τῆς τοῦ ποιητοῦ
ἀρετῆς, καὶ τῆς τηλικαύτης ὑποθέσεως· ἀναρχον γάρ
καὶ ἀκέφαλον ἔσται τὸ ποῖημα. Τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ,
Ἀγκλείδῃ, καὶ τῶν ἐξῆς, ἀρχεσθαι, πρὸς τῷ διὰ
κακῆς ζηλίαν ἐκφυγεῖν ταῦτα τὰ ἔπη τὸν Ἀράτειον χα-
ρακτῆρα· ἔτι καὶ ἐναντίωμα ἔχει τὸ οἶεσθαι ἐβδόμη-
κονταετηρίδα εἶναι, ἐν ᾗ ἀποκαθίσταται ὁ ἥλιος ἀπὸ
σημεῖου ἐπὶ σημεῖον. Ἔχει γάρ τὸ κατεψευσμένον
προσίμιον οὕτως·

Ἑπταχα σὺν δεκάδεσι περιπλομένων ἐνιαυτῶν·

τοῦ Ἀράτου ἑνεακαίδεκαετηρίδα εἰδότης ἀποκαταστα-
τικήν τοῦ ἡλίου διὰ τούτων·

— — τὰ γὰρ συναγείρεται ἤδη

Ἑνεακαίδεκα κύκλα φαεινοῦ ἡελίοιο·

Ὅσσα τ' ἀπὸ ζώνης εἰς ἔσχατον Ωρίωνα

Νύξ ἐπιδινεῖται, κύνα τε θρασὺν Ωρίωνος.

ὥστε εἰ προσδεχθείημεν τὸ προοίμιον, ἐν αὐτῷ μὲν
ἐβδομηκονταετηρίδα ἔσται λέγων ὁ ποιητής· ἐν δὲ
τοῖς ἐξῆς ἑνεακαίδεκαετηρίδα· καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ ἐναν-
τιούμενος· ὥπερ ἄτοπον. Ἀμεινον οὖν τὸ διὰ τῶν
πλείστων ἀντιγράφων φερόμενον προσίεσθαι, οὗ ἡ
ἀρχή·

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα· τὸν οὐδέποτε ἄνδρες ἔωμεν.

Ἀρμόττον γὰρ ἂν εἴη ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ποιήσα-
σθαι τὸν περὶ τῶν οὐρανίων ἐξηγούμενον. Πρέπει δὲ
καὶ ποιηταῖς μάλιστα αὕτη ἡ ἀρχή· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς
συμπόσις τρεῖς κρατῆρας ἐκίρων· καὶ τῶν μὲν πρῶ-
τον Διὸς Ολυμπίου· τὸν δὲ δεύτερον Διοσκούρων καὶ
Ἡρώων· τὸν δὲ τρίτον Διὸς σωτῆρος. Διὸ καὶ ὁ Θεό-
κριτος·

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα (Φησὶ) καὶ ἐς Δίᾳ λήγεται
Μοῦσαι.

ὁ δὲ Ορφεὺς πάντα καιρὸν ἀνατίθεται Διὶ, λέγων·

Ζεὺς ἀρχή. Ζεὺς μέσσα· Διὸς δ' ἐκ πάντα τέ-
τυκται.

ὅθεν ἀκολουθῶς καὶ τῷ ἔθει τῇ παλαιᾷ καὶ τῇ ὑπο-
κειμένη ὑποθέσει ἀπὸ Διὸς πεποίηται τὴν ἀρχήν.

Ἐπικα·

Επικαλοῦσι δὲ αὐτῷ τὴν Ἐκ πρόθεσιν ἀντὶ τῆς
 Ἀπὸ παρειληφότε. Ἔδει γάρ, φασὶν, εἰπεῖν Ἀπὸ
 Διός. Ἀγνοοῦσι δὲ, ὅτι καὶ Πίνδαρος κατεχρήσατο
 τῷ ἔπει τούτῳ, λέγων· ὅθεν περ καὶ Ὀμηρεῖται βρα-
 πτῶν ἐπέων τὰ πολλὰ αἰοῖσι ἄρχονται, Διὸς ἐκ προοι-
 μίου. Καὶ Ἀλκμάν· Ἐγὼ δὲ αἰεὶ σοι με ἐκ Διὸς ἀρ-
 χόμενα. Ἄλλως δὲ καὶ τὸ Ἀπὸ δύσφημόν ἐστιν· ὡς
 εἴ τις λέγει Ἀποθεν.

Δία δὲ οἱ μὲν τὸν οὐρανόν· οἱ δὲ τὸν ἥλιον· οἱ δὲ
 τὸν μυθικὸν ἐξεδέξαντο. Οἱ μὲν οὖν τὸν οὐρανὸν λέ-
 γοντες παρατίθενται τὸν ποιητὴν λέγοντα·

Ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιζάδες Διὸς ἐκποτέονται·
 τουτέστιν ἐξ οὐρανοῦ. Καὶ Ἀρατον αὐτὸν ἐν τοῖς ἐξῆς
 λέγοντα περὶ τοῦ ἵππου· ἐν Διὸς εἰλεῖται· ὃ ἐστὶν
 ἐν τῷ οὐρανῷ. Οἱ δὲ Δία τὸν αἰθέρα παραλαβόντες
 παρατίθενται Εὐριπίδην λέγοντα·

Ὅρα's τόνδ' ὑψοῦ, τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
 Καὶ γῆν περὶξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις·
 Τοῦτον νόμιζε Ζῆνα· τὸν δ' ἡγοῦ θεόν.

Καὶ ἴσως Ζῆνα τίς αὐτὸν καλοῖη διὰ τὸ πυρῶδη εἶναι
 τὸν αἰθέρα· ἀπὸ μὲν τοῦ αἰθεσθαι αἰθέρα· ἀπὸ δὲ
 τοῦ ζεῖν καὶ παρὰ τὴν ζέσιν *) Ζῆνα. Οἱ δὲ Δία τὸν
 ἥλιον νοήσαντες λέγουσιν, ὅτι καὶ Σοφοκλῆς Δία τὸν
 ἥλιον καλεῖ λέγων·

— ἡελίοιο κτείρειε ἐμέ·
 Οἱ σοφοὶ λέγουσι γεννητὴν θεῶν,
 Πατέρα πάντων.

Ε c 3

Καὶ

*) Vulgo: ἀπὸ δὲ τοῦ ζῆν καὶ παρὰ τὴν ζήτησιν.

Καὶ ἔννοιαν τῆς δόξης ταύτης φασὶν ἔχειν τὸν ποιη-
τὴν, ὅταν λέγῃ·

Ηχὴ δ' ἀμφοτέρων ἴκετ' αἰθέρα καὶ Διὸς αὐγὰς.

Καὶ τὸ,

Ἡέλιός θ', ὅς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις·
παρό ἐστι πάντα εἰδὼς ὁ τοῦ Διὸς ὀφθαλμός, καὶ
πάντα νοῶν. Οἱ δὲ Δία τὸν αἶερα ἀκούσαντες φέρου-
σι μάρτυν Φιλήμονα τὸν Κωμικόν. Φησὶ γάρ· ἐν οὐδὲ
εἷς λέληθεν οὔτε κακόν, οὔτε ἐσθλόν. *** οὗτός εἰμὶ
ἐγὼ αἶψ, ἐν ᾧ τις ὀνομάσειε καὶ Δία. Διὸ καὶ τὸν
Ἀρατον ἐπάγειν·

— — μεστὰὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν αἰγυιαί·

Πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί· —

Πάντῃ γὰρ Διὸς κεχρήμεθα· σπῶντες γὰρ τὸν αἶερα
ἀναπνέσμεν. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ βίῳ φαμέν, τὸν
Δία ὕειν, καὶ δισημείας καλοῦμεν· καὶ νεφεληγερέ-
την παρὰ τοῖς ποιηταῖς εὐρίσκομεν· ταῦτα δὲ καὶ τὰ
τοιαῦτα πάντα ἐν τῷ αἶερι. Οἱ δὲ Δία τὸν μυθικόν,
τὸν Κρένου παῖδα νοοῦσιν. Ἡμῖν δὲ δοκεῖ τριχῶς ὑπὲρ
τοῦ Ἀράτου τὸν Δία προφέρεισθαι· μυθικῶς μὲν, ὡς
ἔταν λέγῃ·

— — εἰ ἐτεὸν δὴ

Κρήτηθεν κεῖναί γε Διὸς μεγάλου ἰότητι.

Ἔστι γὰρ καὶ Φυσικῶς καὶ μυθικῶς ἐξηγήσασθαι τὸ
προοίμιον. Τὸ δὲ

Ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται

ἐξ οὐρανοῦ νοῆσαι, ὅλον ἐστὶ πλάσμα. Ὅμηρος γὰρ οἶδε τὸν Δία ὄμβρων παραίτιον. Καὶ πάλιν τὸ, ἐν Διὸς εἰλεῖται, ὡσαύτως παραλαβεῖν, ἀνόητον. Οὐ γὰρ εἶπεν ἐν Δίῃ· ἀλλ' ἐν τῷ τοῦ Διὸς κλίματι· ἢ οἰκητηρίῳ, οὐρανῷ κατὰ παράλειψιν· ὡς ἐν παιδοτρίβου ἢ κιθαριστοῦ.

Οἰκειότατα δὲ ἀπὸ Διὸς ἤρξατο, ὡς ποιητοῦ καὶ τῶν ἔλων δεσπότης· ὥστε τὰ λοιπὰ προοίμια παραιτητέον. Καὶ γὰρ Ἡσίοδος, οὗ μάλιστα ζηλωτὴν τὸν Αῤατὸν Φαμεν γεγονέναι, ἀπὸ Διὸς ἤρξατο.

Ἡτιάσαντο δὲ τινες, ὅτι ἔγκειται τὸ σ τῷ Αῤ-χώμεσθα. Ὅμοιον δὲ ἐστὶ τῷ παρὰ τῷ ποιητῇ χαζώμεσθα· καὶ

Σοὶ πάντες μαχώμεσθα

δὲ εἶπεν, ὡς κοινὰ πᾶσι γράφων. Οὐχ ὡς Απολλώνιος ἐξ ἰδίου μόνου προσώπου·

Αῤχόμενος σέο Φοῖβε.

Τον ουδεποτε. Ἀρθρον προτακτικὸν ἀντὶ ὑπστακτικοῦ Ὅν, διὰ τὸν συγκρουσμόν. Ἀνδρὸς δὲ ἰδικὸν ἀντὶ γενικοῦ του ἀνθρώπου.

Καὶ ὅμοιον τῷ·

Ἄλλοι μὲν γὰρ Θεοὶ τε καὶ ἀνέρες ἵπποκορυσταί.

Μεστὰ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί. Ὅτι καὶ οἱ ποιηταὶ πανόπτην καλεῦσι πανταχοῦ· ὃ Ζεὺς πανόπτα· καὶ ἥελιος, ὃς πάντ' ἐφορεῖς. Ἀγυιαί δὲ τὰ ἄμφω, δι' ὧν τὰ γυῖα φέρομεν. Ἀγοραὶ δὲ αἱ ἐκκλησίαι καὶ οἱ σύνοδοι. Λέγεται γὰρ καὶ βουλαῖος

Zeus ὡς ξένιος· καὶ ἑταιρεῖος, φίλος, φυτάλιμος, ἐπικάρπιος.

Μεστὴ δὲ θάλασσα καὶ λιμένες. Ἐμπόριος, καὶ λιμένιος· καὶ κερδῶος τοῖς ἐμπόροις.

Ὁ δ' ἥπιος ἀνθρώποισιν. Ἐπεὶ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, διὰ τοῦτο καὶ ἥπιος·

— πατὴρ δ' ὡς ἥπιος ἦεν.

Λέγει δ' ὅτε βῶλος ἀρίστη. Γράφεται καὶ ἀροστή καὶ ἀροσίμη. *) Επιλέγει γὰρ βουσί τε καὶ μακέλῃσι. Μακέλαις δὲ οὐκ ἀροῦνται τις. Γυρῶσαι, κύκλῳ περισκάψαι· πᾶν γὰρ τὸ κυκλοτερές γυρόν. Γυρὸς ἐν ὁμοίῳ.

Αὐτὸς γὰρ τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξε· τοὺς ἀστέρας καὶ τὰ εἶδωλα. Παρὰ δὲ τὸ ἐστηρίχθαι ἐτυμολόγησε τῶν ἀστέρων τὸ ὄνομα. Ἄλλοι δὲ φασιν ἀπὸ Ἀστραίου. Διὰ δὲ τὸ ἐστήριξε τὸ ἀκίνητον τῶν ἀπλανῶν ἐδήλωσε. Τετυγμένα· παρωχημένου χρόνου ἀντὶ μέλλοντος· ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ·

Εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν.
ἀντὶ τοῦ τελεσθῆσόμενον.

Οφρ' ἔμπεδα πάντα φύωνται· ἀσφαλῶς φυτεύσωσι, παθητικῶ ἀντὶ ἐνεργητικοῦ. Ἡ ἴνα φαίνεται ὡς σπάρτα λέλυνται. Ἀνδράσιν ὠρέων· ἀντὶ τοῦ ὠρῶν.

Χαῖρε πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποισιν ὄνειαρ. Οὐ λέγει καὶ μέγα. Χαῖρε αὐτὸς
καὶ

*) Deest aliquid.

καὶ προτέρη γενεή. ὦ Ζεῦ σὺ καὶ ἡ σὴ γενεά· ἦτοι οἱ Τιτᾶνες. Ἴσως καὶ παρὰ Ἀντιμάχῳ·

Γηγενέας τε Θεοὺς προτερηγενέας τε Τιτῆνας καὶ Ὅμηρος·

Ωκεανόν τε Θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τιθύν.

Εἰ δὲ ὡς πρὸς ἀνθρώπους πρότερα νοήσομεν, λέγοι ἂν τὴν τετάρτην ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ γένους τὴν τῶν ἡμιθέων. Ἡμεῖς γὰρ τῆς πέμπτης γενεᾶς. Τιτῆνας δὲ διὰ τοῦτο λέγει χαίρειν· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς Ἀστραῖον ἓνα τῶν Τιτάνων ὄντα ὑμνεῖ, λέγων·

Εἰ τ' οὖν Ἀστραίου κείνου γένος, ὃν ῥά τε Φασὶν

Ἄστρον ἀρχαῖον πατέρ' ἔμμεναι —

Δύναται δὲ τὸ αὐτὸ καὶ τοῖς προειρημένοις καὶ τοῖς ἐπιφερομένοις συνάπτεσθαι· ὥσπερ καὶ, Χαίρετε δὲ Μοῦσαι, καθ' ἑαυτό. Εἴτα, μάλα πᾶσαι, ὑφ' ἑν·

— — ἐμοί γε ἀστέρας εἰπεῖν

Εἰ θέμις, εὐχομένῳ τεκμήρατε πᾶσαν αἰοιδίην.

τὸ θέμις ἀμφίβολον· ἦτοι γὰρ τῷ προτέρῳ συναπτεόν· ἢ τῷ ἐξῆς· ἦτοι ἀστέρας εἰπεῖν, ὡς προσήκον, τεκμήρατε· ἢ εὐχομένῳ ὡς προσήκοντα παρὰσχετε εἰπεῖν ὦ Μοῦσαι. Τεκμήρατε, μέχρι τέλους εἶπατε· τέκμωρ γὰρ τὸ τέλος.

II.

ΑΡΑΤΟΥ ΓΕΝΟΣ. *)

Αρατος ὁ ποιητὴς γένει μὲν ἦν ἀπὸ Σόλων τῆς Κιλικίας, πατρὶς δὲ Αἰθιοδώρου· μητρὸς δὲ Λητοφίλας. Γένους δὲ ἐγένετο πατρὶς ἐπιφανοῦς, καὶ ἐν πολλοῖς εὐδοκίμου, καὶ ἐν πολέμῳ ἀριστεύσαντος· ἡλευθέρωσε γοῦν τὴν πατρίδα πολλάκις· ἐν τοῖς χρόνοις δὲ ἐγένετο κατὰ Φιλάδελφον τὸν βασιλέα· συνηκμάζε δὲ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Αἰτῶλῳ· καὶ Φιλητᾷ· καὶ Διονυσίῳ τῷ Φιλισκόφῳ, εἰς Αἰθῆνας μεταφερόμενῳ· οὗ κατηγήσατο τὰ μαθηματικά ὁ Αρατος. Καὶ ἔστιν αὐτοῦ ἕτερα συντάγματα· ἄξια δὲ μνήμης τέσσαρα· ἐν μὲν Ἰατρικῶν δυνάμεων· δεύτερον δὲ Κανόνος κατατομή· τρίτον τὰ Φαινόμενα· τέταρτον τὸ περὶ Ἀνατολῆς, ὃ Φασὶ τινες μὴ εἶναι Ἀράτου· ἀλλ' Ἡγησιάνακτος. Ἐνίοις δὲ ἀρέσκει, Ἀρατον ἰατρὸν γεγονέναι
τῇ

*) Hanc Arati vitam e codice Matritensi LXI, Constantini Lascaris manu a. 1465. descripto, quo Arati Phaenomena et alia continentur, vulgavit Iriarte in Catal. bibl. Matrit. Vol. I. p. 201. Legitur quoque in eodem codice vita Arati, ab Aldo edita. Notandum insuper, Operis Aratei partitionem in illo codice esse hanc: 1) Ἀράτου Φαινόμενα βιβλίον α'; incipit cum v. 1. 2) Α. τῶν Φ. βιβλ. β'; incipit Ταῦτά κα θηήσαιο etc. 3) Α. βιβλ. τρίτον τῶν Φ. τὸ καλούμενον Διοσημεῖα; incipit Οὐχ ὁράας; α Α. βιβλ. τέταρτον τῶν Φ. περὶ ἡλίου; incipit Ἠέλιοιο δέ τοι μελέτω. Post versum 470 et 504. versus defunt, quos habet Fabricius ex ed. Felliana.

τῇ ἐπιστήμῃ· ὅλον δὲ γεγνότα γνήσιον Νικάνδρῳ τῷ Μαθηματικῷ γράψαι τὰ Θηριακά καὶ δοῦναι Νικάνδρῳ· λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ τὰ Φαινόμενα καὶ ὡς ἴδια γράψαι. Ἔστι δὲ τριχῶς Φαινομένων αὐτοῦ πραγματεία· καταστέρωσις· καὶ συνανατελλόντων καὶ συνδυόντων· καὶ προγνώσεις διὰ σημείων. Ζηλωτῆς δὲ ἐγένετο τοῦ Ὀμηρικοῦ χαρακτῆρος κατὰ τὴν τῶν ἐπῶν σύνθεσιν· ἔνιοι δὲ αὐτὸν λέγουσιν Ἡσιόδου μιμητὴν γεγονέναι· καθάπερ γὰρ ὁ Ἡσίοδος Ἔργων καὶ Ἡμερῶν ἀρχόμενος τῶν ὕμνων ἀπὸ Διὸς ἤρξατο, λέγων· Μοῦσαι Πιερίῃθεν ἀοιδῆσι κλείουσαι· οὕτω καὶ ὁ Αῤατος τῆς ποιήσεως ἀρχόμενός ἔφη· Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα· τὰ τε περὶ τοῦ χρυσοῦ γένους ὁμοίως τῷ Ἡσιόδῳ. Βσηθὸς δὲ ὁ Σιδώνιος ἐν τῷ α' περὶ αὐτοῦ Φησιν, οὐχ Ἡσιόδου, ἀλλ' Ὀμήρου ζηλωτὴν γεγνέναι· τὸ γὰρ πλάσμα τῆς ποιήσεως μείζον ἢ κατὰ Ἡσίοδον. Πολλοὶ γὰρ καὶ ἄλλοι Φαινόμενα ἔγραψαν· καὶ Κλεοπάτρης, καὶ Σμίνθης, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλὸς, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Εφέσιος, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Λυκαίτης, καὶ Ἀνακρέων, καὶ Ἀρτεμίδωρος, καὶ Ἰππαρχος, καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἀλλ' ὁμῶς πάντων λαμπρότερον ὁ Αῤατος ἔγραψεν. Ἐχρήσατο γὰρ τῇ τῶν κοσμικῶν φιλοσόφων δυνάμει· εἶναι γὰρ φησι τὸ διοικῶν τὸν κόσμον ἀκριβῶς περὶ τε τοὺς ἐνιαυτοὺς, καὶ μῆνας, καὶ ἡμέρας, καὶ ἄρας· καὶ ἀνατολαὶς καὶ δυσεῖς ἡλίου καὶ σελήνης καὶ πέντε ἄστρον. Λέγει δὲ καὶ τὴν γῆν σφαιροειδοῦς σημείου τάξιν ἐπέχειν πρὸς ὅλον τὸν κόσμον· ἀκίνητόν τε ὑπάρχειν οὖσαν σταδίων μυριάδων εἴκοσι πέντε καὶ δισχιλίων.

III.

ΓΕΝΟΣ ΑΡΑΤΟΥ. *)

Αρατος πατὴρ μὲν ἐστὶν Αθηνοδώρου· μητὴρ δὲ Λητοφίλας· τὸ δὲ γένος ἀπὸ Σόλων τῆς Κιλικίας· ἀνομάσθαι δὲ τὴν πόλιν (Φασί) ἀπὸ Σέλωνος τοῦ Λινδίου· ἀδελφοὺς δ' ἔσχε Λύρην τε καὶ Καλλιόδαν καὶ Αθηνόδωρον, ὃν φησὶν Εὐφράνωρ ἀντιγραψαι πρὸς τὰς τοῦ Ζωίλου κατηγορίας. Διέπραξε δὲ παρὰ Ἀντιγόνῳ, ὃς ἐβασίλευσε Μακεδονίας, παρελθούσης τῆς βασιλείας εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν τρόπον. Μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἐκράτει τῆς Μακεδονίας Ἀρριδαῖος ὁ κληθεὶς Φίλιππος. Τούτου δὲ ἀποθανόντος διεδέξατο Σέλευκος ὁ Νικάνωρ· ὃν ἀναιρεῖ Πτολεμαῖος ὁ κληθεὶς Κεραυνός, Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος καὶ Εὐρυδίκης υἱός, ὃς βασιλεύει Μακεδονίας. Ἀναιρεθέντος δὲ αὐτοῦ ὑπὸ Γαλατῶν, αἰροῦνται Μακεδόνες Σωσθίνην, μεθ' ὃν βασιλεύει αὐτῶν Ἀντίγονος Φιλίππου· οὗ γίνεται παῖς Δημήτριος ὁ Πολισρκητής· Δημητρίου δὲ Ἀντίγονος ὁ γαλατ' (lege Γωνατᾶς), παρ' ᾧ διέτριβεν αὐτός· καὶ σὺν αὐτῷ Περσεύς ὁ Στωϊκός, καὶ Ἀντάγορας ὁ Ῥόδιος, ὁ τὴν Θηβαίδα ποιήσας, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός· ὡς αὐτὸς φησὶν ὁ Ἀντίγονος

*) Primum edita est haec Arati Vita a *Ruhnkenio* e Cod. Barocciano ad Callimachum T. I. p. 590. ed. Ern. repetita deinde ab *Iriarte* e cod. Matritensi LXVII. in Catal. bibl. Matrit. p. 239. Occurrit quoque in cod. Arati Vindobonensi. Vide *Groddeckii* Ep. supra p. 379.

γονος ἐν τοῖς περὶ Ἱερώνυμον. Ἐπισταθεὶς δὲ τῷ βασιλεῖ πρῶτον μὲν αὐτοῦ ποίημα ἀνέγνω τὸ εἰς τὸν Πᾶνα τῆς Ἀρκαδίας· εἴτ' ἐκείνῳ κελεύσαντος ἔγραψε τὰ Φαινόμενα. Εκέχρητο δὲ ὁ Ἀρατος Ζένωνι τῷ στωϊκῷ φιλοσόφῳ, καὶ γέγραπται αὐτῷ ἐπιστολὴ πρὸς τοῦτον. Διώρθωσε δὲ καὶ τὴν Οδύσειαν, Εγένετο δὲ σφόδρα πολυγράμματος ἀνὴρ, ὡς μαρτυρεῖ Καλλίμαχος. Δοσίθεος δὲ ὁ Πολιτικός ἐν τῷ πρὸς Διόδωρον ἐλθεῖν φησιν αὐτὸν καὶ πρὸς Ἀντίοχον τὸν Σελεύκου, καὶ διατρίψας (lege: διατρίψαι) παρ' αὐτῷ χρόνον ἱκανόν. Τὴν δὲ τῶν Φαινομένων ὑπόθεσιν παρέλαβεν ἐν αὐτῷ ὁ Ἀντίγονος δούς τὸ Εὐδόξου σύγγραμμα, καὶ κελεύσας ἔπεσθαι αὐτῷ· ὅθεν τινὲς τῶν ἀπαλωτέρων προσερχομένων ταῖς ἐξηγήσεσιν ἔδοξαν, μὴ μαθηματικὸν εἶναι τὸν Ἀρατον· ὑπέλαβον γάρ, μὴδὲν ἕτερον τῶν Εὐδόξου Φαινομένων ποιῆσαι αὐτὸν, εἰς τὸ σύγγραμμα θεῖναι. Ταύτης δὲ τῆς γνώμης ἔχεται καὶ Ἰππαρχος ὁ Βιθυνός· ἐν γὰρ τοῖς πρὸς Εὐδόξον καὶ Ἀρατον πειρᾶται τοῦτο ἀποδεικνύναι. Συναγορεύει δὲ αὐτῷ καὶ Διονύσιος ἐν τῷ περὶ συγκρίσεως Ἀράτου καὶ Ὀμήρου περὶ τῶν μαθηματικῶν· ὅσπερ γέ φησιν, οὐ τίθεμεν αὐτὸν ἱατρὸν εἶναι γράψαντα τὰς ἱατρικὰς δυνάμεις· οὐδὲ μαθηματικὸν θήσομεν· οὐδὲ ξένον εἰπόντα τῶν Εὐδόξου. Βιάζονται δὲ οὐ μετρίως· ἦν γὰρ καὶ τὸ εἰδέναι μεταφράσαι ἐμπειρίας μαθηματικῆς· εὐρήσομεν δὲ καὶ αὐτὸν ἐπιμελέστερον τὰ πλεῖστα τοῦ Εὐδόξου ἐπιστάμενον. Ἦδη καὶ ὁ Καλλίμαχος συνεγγίζων αὐτῷ κατὰ τοὺς χρένους τοῦ Ἀράτου σύγγονος ἀγρυπνίης, τῆς τῶν Φαινο-

Φαινομένων θεωρίας διὰ τὴν παρατήρησιν. Πολλοὶ δὲ μετ' αὐτὸν ἐγένοντο Φαινόμενα γράψαντες, καὶ οὐδεμιᾶς ἀξιοῦνται φροντίδος. Καὶ περὶ μὲν τούτου τσαῦτα.

IV.

A R A T I V I T A

secundum Suidam v. Αρατος.

Αρατος, Σολεὺς τῆς Κιλικίας· ἔστι γὰρ ἐν Κύπρῳ πόλις Σόλοι· υἱὸς Αθηνόδωρου. Ἀδελφοὶ δὲ αὐτοῦ Μύρις, Καλάνδας, Αθηνόδωρος. Ἀκουστής δὲ ἐγένετο γραμματικοῦ μὲν τοῦ Εφεσίου Μενεκράτους· Φιλοσόφου δὲ Τίμωνος καὶ Μενεδήμου· γεγονώς ἐν τῇ ῥκδ' Ολυμπιάδι, ὅτε ἦν Αντίγονος βασιλεὺς Μακεδονίας, υἱὸς Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ ὁ Γωνατᾶς κληθεὶς. Καὶ συνῶκει τε αὐτῷ καὶ παρ' αὐτῷ ἐτελεύτησε· σύγχρονος Ανταγόρῃ τῷ Ῥοδίῳ, καὶ Αλεξάνδρῳ τῷ Αἰτωλῷ, ἐποποιός. Συνέταξε δὲ βιβλία ταῦτα· τὰ Φαινόμενα, ὧν θαυμάσιος ἡ εἰσβολή, καὶ ὁ ζῆλος Ὀμηρικός· ὕμνους εἰς Πᾶνα· σπονδοφόρους· παίγνια· ἀστρολογίαν καὶ ἀστροθεσίαν· σύνθεσιν Φαρμάκων θηριακῶν ἐπιτηδείαν· ἀνθρωπογενίαν· ἐπιθυτικὴν· εἰς Θεόπροπον· εἰς Αντίγονον· ἡθοποιίας· ἐπιστολάς· ἐπιγράμματα εἰς Φίλαν τὴν θυγατέρα Αντιπάτρου, γυναῖκα δὲ Αντιγόνου· ἀνατομὴν· εἰς Παιυσανίαν τὸν Μακεδόνα· ἐπικήδειον τὸν Κλεομβρότου· διόρθωσιν Οδυσσεΐας· ἐπιστολάς ὁμοίως καταλογάδην.

DE
ARATISOLENSIS
VITA, INGENIO, SCRIPTIS ET IN-
TERPRETIBVS ANTIQVIS GRAECIS
ROMANISQVE
COMMENTATIO.

DE
ARATI SOLENSIS VITA, INGENIO, SCRIPTIS,
ET INTERPRETIBVS ANTIQVIS
GRAECIS ROMANISQVE
C O M M E N T A T I O.

Colligenti et diiudicanti, quae de poetis graecis romanisque, quotquot ingenio, arte et doctrina aliquam laudem, nominis saltem apud posteros celebritatem adepti sunt, a veteribus scriptoribus referuntur, saepius idem, quod aliis in rebus, historiae fide superstructis, animaduvertere licet, quo maior sit auctorum numerus et varietas, qui vitam alicuius poetae enarrarunt, eo plura tradi inter se repugnantia, aut incerta, aut probabilitate plane destituta. Inprimis autem hoc valet de narrationibus, in antiquitate vulgatis, ad eos poetas spectantibus, quorum opera, florentibus illis minus aequalibus cognita, insequentibus demum temporibus nanciscerentur lectores et interpretes, qui, admiratione illorum excitati, de eorum vita carminumque ab illis compositorum originibus, consiliis, et argumentorum fontibus rationibusque diligentius quaererent. Bene utique de re literaria meruissent isti homines curiosi, ad vitam poetarum pertinentia ex ipsis horum et aequa-

lium scriptorum operibus si conquisiuissent, et in referendis narratiunculis, de hoc vel illo poeta circumferri solitis, fontes saltem, vnde haurirent, aut quod famam incertam sequerentur, indicassent. Verum alii haec, alii alia corraferunt, nulla de eorum fide, quae fama acciperent, disquisitione facta aut dubitatione iniecta; tradiderunt tamquam verissima, quae ad narrationum commentitiarum fabularumue anilium numerum ableganda esse vel mediocriter has literas intelligenti in oculos incurrit, immo etiam addiderunt pristinis fabulas novas, proprio ingenio confictas. Factum hinc est, ut de pluribus poetis antiquis narratiuncularum farrago ad nos perueniret, ex quibus, multo facilius est pronuntiare, quae fidem aut probabilitatem desiderent, quam quae sint pro veris habendae. Contingit quidem nonnumquam, ut repugnantias tollere, aut mendacia fabulae, a Grammaticis proditas et a serioribus propagatas, detegere et notare possimus. Verum non semper sumus tam felices, et ut plurimum nihil aliud nobis eligendum est, nisi ut a variis auctoribus memorata consarcinemus, lectorumque sagacitati relinquamus iudicium, quatenus vera et probabilia aut falsa videantur.

Quae cum de monumentis vitae plurium poetarum graecorum romanorumque, atque etiam Arati, dici possint, haud absonum erit, eadem in limine commentationis *de Arati vita, ingenio et scriptis* monere, quo facilius lectorum veniam impetrem, si de *Arati* quidem vita attulero pauca, veri speciem prae se ferentia, plurima contra a veteribus tradita, quae sint incerta, parum probabilia nec inter se congruentia. Etenim quae de *Arati* vita et scriptis hodie tenemus fere omnia,

- Gram-

Grammaticorum graecorum fide nituntur, quorum tamen alter alteri contradicit, ita ut e sex septemue Arati Vitae graecis, a Grammaticis conscriptis, *) quae iam editae exstant, nulla cum ceteris consentiat. Quis autem in tam sublesta Grammaticorum fide, in tanta eorum leuitate, vanitate et antiquitatis ignorantia, in tanta eorum de rebus enarratis discrepantia, ex farra-gine, ab iis relictis, verum eruere aufit? Sunt quidem, quae de Arato certa ponere posse mihi videor, quoniam aut ab eius aequalibus, aut a grauissimis antiquis Scriptoribus tradita sunt, aut vnanimi firmantur Grammaticorum consensu; in plurimis vero adeo in diuersas partes abeunt vitae Arati auctores, ut, quomodo eos conciliem, non habeam. Igitur in his sic versabor, ut singula proferam, iudicio lectoribus relicto, meo tamen quoque, prout licuerit, interposito.

Natus est Aratus *Solis*, Ciliciae vrbe, a *Solone* Lindio, ut in antiquitate ferebatur, condita, postea in Pompeii magni honorem *Pompeiopoli* dicta. Testantur hanc poetae patriam non solum cognomen *Solenfis*, quod ei adhaesit, sed etiam Callimachus, Strabo, graecus Luciani interpres, Suidas, Vitarum Arati graecarum

F f 2

rum

*) Exhibui supra omnes Arati Vitae graecas, quotquot inter se discrepantes editae exstant. Cf. Vol. I. p. 3. Quam laudauit *Isaacus Vossius* ad Pompon. Melam I, 13. ea nondum publici iuris facta est, quod sciam. Ex recentioribus viris doctis de Arati vita egerunt praeter historiae Astronomiae conditores, *Weidlerum*, *Bailly*, alios, *Io. Andr. Schmidius* in *Dissertatione de Arato*; Ienae 1685, quam tamen equidem non vidi et *Fabricius* Bibl. gr. Vol. II. lib. III. cap. XVIII. p. 451. (Vol. IV. ed. Harles.)

rum Auctores, et alii; ut igitur *Asclepiadi Myrleano*, eum non *Solensem*, sed *Tarsensem* fuisse asserenti, vix assentiendum sit. *) Parentum Arati nomina diuersa traduntur. Pater, a plurimis *Athenodorus*, ab aliis *Mnaseas* seu *Mnaseus* vocatus, rebus in bello gestis clarus et de ciuitate Solensi praeclare meritis fuisse ab vno Arati Vitae Auctore dicitur. **) Matrem nonnulli *Lenodoram* seu *Letodoram*, alii *Letophilam* appellant. Memorantur quoque eius fratres *Myris*, in cuius defuncti laudem epicedium ab eo compositum sit, nec non *Calondas* et *Athenodorus*, ***) quem primum Zoilo Homeromastigi se opposuisse ferunt.

De Arati anno natali non constat. ****) Floruisse autem eum inde ab Olymp. CXXV. (ante C. n. 278.) tum testimonia veterum de praeceptoribus et amicis eius,

*) Auct. vit. ap. Petau. Schol. Lucian. T. I. p. 17. ad illud p. 400. οὐ κατὰ Σολεάς] Σολεὺς μὲν γὰρ Ἀρατος ὢν Ἑλληνικῇ παιδείᾳ τοσοῦτον διήνεγκε, ὥστε τὰ Φαινόμενα Ἑλλάδι Φωνῇ γράψας ἐθαυμάσθη. *Soli*, Ciliciae vrbs, distinguenda est a *Solis*, Cypri vrbe, cuius incolae dicebantur *Solii*, quemadmodum ex *Saide*, Aegypti vrbe, oriundi, dicebantur *Saitae*, contra ex *Sai*, Thraciae vrbe, *Saii*, et *Athenarum in Attica* incolae *Athenienses*, incolae vero *Athenarum in Euboea*, *Athenetae*. Cf. Eratosth. Geograph. fragm. p. 146. ed. Seidel. *Soliorum* Cypriorum meminit *Solon* in elegiis ad Cypranorem, regem, qui vrbi, a se ex Solonis consilio conditae, nomen huius imposuerat.

**) Auct. Vitae (II.) ap. Iriarten.

***) Ab Auctore Vitae (III.) ap. Iriarten hi fratres Arati appellantur *Lyres* et *Calliodas*.

****) Cf. Dodwelli Diss. de Dicaearcho §. 19.

eius, quorum aetas nota est, tum quod vixerit in aula *Antigoni Gonatae*, Macedoniae regis, qui circa Ol. CXXV. regnare coepit, eodem tempore, quo *Ptolemaeus Philadelphus* Aegypto praefuit, extra omnem dubitationem ponunt. Laudantur inter Arati praeceptores a Diogene Laertio, Suida, et Vitarum graecarum Auctoribus *Menecrates* Ephesius, Grammaticus, *Timon* Phliasius, *Menedemus*, *Dionysius* Heracleota, *Persius* Stoicus, et *Aristotherus* Mathematicus. Ad aequales et amicos autem referuntur *Alexander* Aetolus, *Callimachus*, *Antagoras* Rhodius, Thebaidis auctor, *Menander*, *Philetas*, et *Nicander* Mathematicus, Colophonius, diuersus a *Nicandro*, poeta, itidem Colophonio, qui Arato fuit recentior. Meminit Arati et amorum eius *Theocritus* pluribus locis. *) In vita communi eum artem medicam professum esse nonnulli tradidere, ita tamen, vt operae medicae studia rhetorica, poetica et philosophica adiungeret, quibus quidem quantum etiam indulserit, scripta eius tam reliqua quam deperditorum tituli et fragmenta abunde docent.

Opportunitatem, qua Antigono Gonatae primum innotuit Aratus, huic praebuisse videtur *Persius* Stoicus, regis familiaris, cuius curae Acro Corinthus ab hoc erat commissa, et qui postea Athenis degit, vbi cum de rebus philosophicis differentem Aratus audiuit. Quem ab Antigono in Macedoniam arcessitum, vt nuptiis regis cum *Phila*, Seleuci Nicatoris filia, celebrandis interesset, Aratus cum comitatus esset, mox, in-

F f 3

certum

*) Theocrit. Idyll. VI. (cf. schol. ad vs. 1.) et VII. cf. schol. ad vs. 98 sq.

certum est vtrum carmine in nuptias oblato, an medica ope, an alia quadam ratione, tantam sibi regis benevolentiam acquisiuit, vt hic eum per reliquum vitae tempus non a se dimitteret. Erat autem Antigonus liberalissimus erga viros doctos omnino princeps, ipse praeclare literis imbutus easque promouendi cupidus, sustentans propterea magnis sumtibus in aula sua celeberrimorum tum temporis virorum doctorum sodalitium, vt ex eorum ingeniis et operibus oblectationem et doctrinam hauriret, dignissimus hac in re Ptolemaei Philadelphi aequalis aemulus. Quamdiu vixerit Aratus apud Antigonum, ignoramus; *) teste autem Suida in Macedonia obiit. Quod si verum est, oportet eius cineres postea in patriam delatos aut cenotaphium Solis ei exstructum esse; nam non solum Auctor vitae, ab *Isaaco Vossio* editae, Aratum Solis sepultum affirmat, sed ipse Pomponius Mela (I, 13.) iuxta Solos in paruo tumulo Arati poetae suo adhuc tempore exstitisse narrat monumentum *ideo referendum*, vt inquit, *quia ignotum, quam ob causam iacta in id saxa dissiliunt*. Ceterum in nummis quoque Solensium siue Pompeiopolitanorum effigiem Arati obseruare sibi nonnulli viri docti visi sunt. **)

Cele-

*) Secundum Auctorem Vitae ap. Iriarten (III.) Aratus etiam per aliquod tempus apud Antiochum, Seleuci filium, commoratus est.

**) Vide *Gronovii* Thes. antiq. graec. T. III. tab. d. et *Begeri* Thes. Brandenb. p. 265. vbi Aratus cum lyra pentachordo ac Musa. Arbitratus est *Is. Vossius* ad Pomp. Melam l. l. effigies nonnullas in nummis Pompeiopolitanorum, quas *Arati* esse volunt, etiam ad *Chrysippum* referri posse.

Celeberrima exstant duo Arati carmina didactica in vnum quodammodo connexa, *Phaenomena* et *Diosmea*. Quae tamen antequam pluribus persequar, de reliquorum eius scriptorum et carminum, iam deperditorum, quotquot veteres meminere, titulis, argumentis et fragmentis agam. Debemus quidem Fabricii doctae industriae elenchum scriptorum Arati deperditorum, neque tamen satis plenum et accuratum, neque ipsa illorum fragmenta, quae supersunt, continentem.

Omnino triplicis argumenti fuere Arati scripta, *physici*, *astrologici* seu *astronomici*, *poetici*, *grammatici* et *critici*. Ad *primum* genus referenda videntur esse haec:

I. *Ανατομή*. Suidas v. *Αρατος*, et Eudocia.

II. *Ανθρωπογονία*. Suid. *Ανθρωπολογία*. Eudocia. Dubitare aliquis possit, an in hisce duobus titulis non sit error scripturae, et forsitan pro *Ανατομή* legendum sit *Ανατολή* siue *περὶ Ανατολῆς*, et pro *Ανθρωπογονία* apud Suidam siue *Ανθρωπολογία* apud Eudociam *Αστρολογία* siue *Αστροθεσία*. Nulla enim apud veteres de *Anatomia* et *Anthropologia* Arati mentio, quod saltem in tanta auctoris celebritate eo magis mirum, quo saepius cetera eius scripta commemorentur. Eiusmodi autem scripturae errores apud Suidam esse frequentissimos, satis notum est.

III. *Τὰ Ἰατρικά*. *Ἰατρικαὶ δυνάμεις*. Fuit carmen didacticum, similis argumenti cum Nicandri Theriacis et Alexipharmacis, versibus heroicis conscriptum. Laudatur ab Auctoribus Vitarum Arati apud Petauium

et Iriarten. Fragmentum eius attulit Pollux Onomast.

II, 4. Λέγει δὲ πού καὶ Ἄρατος ἐν τοῖς Ἱατρικοῖς·

Ἦδη γάρ ποτ' ὅπως καρήατα πολλὰ μὲν αὐτῶς
Μεσσατῆς κορυφῆς μούνη συνεέργμενα γραμμῇ·

Πολλὰ δ' ἀρραφές κεφαλαὶ πάγεν ἀνθρώποισι.

IV. Σύνθεσις εἰς Φαρμάκων θηριακῶν ἐπιτήδειαν.
Respexerunt hoc opus Suidas, Eudocia, et Galenus de
antidotis II, 7. Opp. T. II. p. 445. Forsitan fuit
idem cum modo memorato, aut eius pars.

V. Οστολογία. Laudat Auctor Vitae apud Peta-
vium. Quodsi extitisse librum Arati, *Ανατομή* inscri-
ptum, concesseris, hocce opus ad illum pertinuisse, con-
iici potest. Verum etiam pro Οστολογία si quis legen-
dum censuerit Αστρολογία, non aduersabor.

Secundo genere librorum Arati deperditorum *argu-
menti astronomici* continentur:

VI. Αστρικά. Tzetzes ad Hesiod. Εργ. I. p. 6. ed.
Heinf. Ἄρατος δὲ ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν Αστρικῶν τέσ-
σαρας λέγει (Musas) Διὸς τοῦ αἰθέρος καὶ Πλουσίας
νύμφης· Ἀρχὴν, Μελέτην, Θελξινόην καὶ Λοιδήν.

Hyginus Poet. Astron. II, 18. narrat, Aratum
scripsisse, Pegasus Neptuni et Medusae Gorgonis esse
filium. — Quod quoniam in Arati opere, ad nos trans-
lato, non exstat, in fragmenta retuli. Cf. Arati Phaen.
vf. 216 sq.

VII. Αστρολογία καὶ Αστροθεσία. Laudatur hoc
opus tamquam Arati a Suida et Eudocia. Occurrunt
quoque Αστροθεσίαι ζωδίων, non addito tamen aucto-
ris nomine, in Codice Phaenomenorum Arati Vindo-
bonensi, ab amicissimo Groddeck descripto. V. supra p.
380.

380. Quodsi vere opus Arati fuerit olim hoc titulo, comprehendebat illud haud dubie varias fabulas, ad astra eorumque denominationem spectantes. Verum male puto eiusmodi opus Arato tributum esse. Docuit *Groddeckius*, Eratosthenis libellum *de Catasterismis* eundem esse cum *Αστροθεσίαις*, in codice Arati, supra memorato, obuiis. Igitur etiam probabile fit, sub opere, *Αστρολογία καὶ Αστροθεσία* inscripto, eundem *Eratosthenis* libellum *de Catasterismis* intelligendum esse, quem Arati *Phaenomenis* in codd. quibusdam adiectum aut praefixum, omisso auctoris nomine, perperam Grammatici Arato adscripserunt. Opinatus est b. *Mullerus*, designari nomine *Αστροθεσία* non singulare quoddam Arati opus, sed primam *Phaenomenorum* partem usque ad vs. 450; in quo tamen ei non adstipulor.

VIII. *Κανών*. Achilles Tatius *Isagog.* in Arat. cap. 15. *Εν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ αὐτοῦ (Αράτι) Κανόνι, τὸν περὶ αὐτῶν (ἀστρῶν) ποιούμενος λόγον, ἀρμονία τινὶ καὶ συμφωνίᾳ μουσικῇ τὰς κινήσεις αὐτῶν λέγει γεγονέναι.* Idem cap. 16. *Περὶ δὲ τῆς ἐναρμονίου κινήσεως αὐτῶν εἶπεν, ὡς ἔφην, Ἀράτος ἐν τῷ Κανόνι.* Patet ex his locis, opus Arati, *Κανών* inscriptum, minime fuisse idem cum *Αστροθεσίᾳ*, ut sibi persuasit Fabricius. Videtur potius in illo Aratus egisse de motu siderum omnino eiusque legibus. Monet quoque Achilles Tatius l. l. cap. 19. Aratum de *quinque planetis* plura in *Canone* scripsisse. Ceterum *Κανόνος κατατομὴν* laudat Auctor Vitae Arati apud Iriarten.

IX. Περὶ ἀνατολῆς. Ανατολή. Auctor vitae apud Iriarten. Cf. quae supra ad titulum libri Aratei Ανατομή diximus. An illa inscriptione singulare opus Arateum denotetur, valde dubito; partem potius Phaenomenorum, ad ortus siderum spectantem, inde a v. 553. ita appellatam esse arbitror. Ceterum auctor vitae A. ap. Iriart. simul monet, tribui opus περὶ ἀνατολῆς a nonnullis non Arato, sed *Hegefanastī*.

Ad *tertium* genus librorum Arati deperditorum argumenti poetici, grammatici et critici pertinuerunt:

X. Ελεγειῶν liber. Macrob. Saturnal. V, 20. laudatis scriptoribus, qui *Gargarae* mentionem fecerunt, *Arati etiam*, ait, *liber fertur elegion, in quo de Diotimo quodam poeta sic ait*:

Αἰάζω Διότιμον, ὃς ἐν πέτραισι κάθεται,

Γαργαρέων παισὶ Βῆτα καὶ Αλφα λέγων.

Legitur idem Arati distichon ap. Eustath. II. ζ. p. 978. 41. Steph. Byz. in Γάργαρα· πόλις τῆς Τρωάδος, ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ τῆς Ἰδῆς. — ἐκεῖ δὲ Διότιμος ὁ Ἀδραμυττηνὸς ἐδίδασκε γράμματα, εἰς ὃν Ἀρατος εἶπεν· Αἰάζω Corrupte autem Stephanus habet versu 1: αἰάζω ὅτι μῶνον ὅς; sequenti versu cum Eustathio Παισὶ Γαργαρέων. Cf. *Brunckii Anal.* T. I. p. 253. et *Iacobs Animaduu.* in epigr. Anthol. gr. T. I. P. II. p. 170.

Ex eodem forsitan *Elegiarum* libro petatum est aliud epigramma, quod sub Arati nomine in Anthologia occurrit:

Ἀργεῖος Φιλοκλῆς Ἀργεὶ καλός· αἱ δὲ Κορίνθου
Στῆλαι, καὶ Μεγαρέων ταῦτ' ὁ βοῶσι τάφοι·

Γέ-

Γέγραπται καὶ μέχρι λαστρῶν Ἀμφιαράου,
 Ὡς καλός. ἀλλ' ἐλίγοις γράμμασι λειπόμεθα.
 Τᾷδ' οὐ γὰρ πέτραι ἐπιμάρτυρες, ἀλλὰ Πριηνεὺς
 Αὐτὶς ἰδὼν· ἑτέρου δ' ἐστὶ περισσότερος.

Vid. *Brunckii Anal.* et *Iacobs Animaduu.* l. l. qui posterior vir doctissimus etiam de sensu huius epigrammatis, non satis perspicuo, pluribus disseruit.

Quae memorantur Arati *Epicedia* in *Cleombrotum* (Suid.); in fratrem *Myrin* (auct. Vit. ap. Petau.); nec non carmina in *Antigonum* (Suid.); in *Philen*, Antigoni regis coniugem (Suid. Eudoc.); in *Theopropum* (Suid. et Schol. Arat. v. 259. ubi est *Θεόπρομον*; sed *Θεόπροπον* legitur in schol. Odyss. Σ, 486. et in Eudociae Violeto. Cf. Villoison *Anecd.* T. II. p. 185.); in *Pausaniam* Macedonem, utrum fuerint *libro elegiarum* comprehensa, an sigillatim exstiterint, iam dici nequit, nec multum interest, cum omnia perierint.

XI. Παιγνία. Suidas.

XII. Σπονδοφόροι, scil. λόγοι vel ὕμνοι. Suidas. Eudocia.

XIII. Ὕμνοι εἰς τὸν Πᾶνα. Suidas. Siue Ὕμνος. Auct. vit. Arat. ad Callimachi ed. Ern. T. I. p. 951. Eudocia.

XIV. Ἐπιθυτικόν. Suidas. Eudocia.

XV. Ἡθοποιΐαι. Eudocia. Ἡθοπονίαι. Suidas.

XVI. Τὰ κατὰ λεπτόν. Strabo X. p. 744. ed. Almelouen. de Gyaro agens inquit: Δημοῖ δὲ τὰς ἀπαρίας αὐτῶν καὶ Ἀρατος ἐν τοῖς κατὰ λεπτόν.

Ω Δημοῖ, σὺ μένεις μὲν σιδηρεῖη Φολεγάνδρῳ
 Δειλῇ, ἣ Γύαρον παρελεύσεαι αὐτίχ' ὁμοῖην.

Idem

Idem X. p. 742. Φολέγανδρος, ἣν Αρατος σιδηρεῖν ὀνομάζει διὰ τὴν τραχύτητα. Auctor Vitae Arati apud Petauium tradit, scripsisse Aratum κατὰ λεπτὸν ἄλλα, quod interpretantur *alia quaedam minuta*; recte quidem, ut opinor. If. Casaubonus Lectt. Theocrit. cap. IV. extr. idem esse ait Aratea κατὰ λεπτὸν et Callimachi ῥήσεις λεπτάς.

XVII. Διόρθωσις Οδυσσεύας (et Iliadis). Auctor Vitae Arati ap. Petau.

XVIII. Περὶ Ὁμήρου καὶ Ἰλιάδος. Auct. Vit. ap. Petau.

XIX. Σκυθικός. Auct. Vit. ap. Petau.

XX. *Epistolae*. Suidas et Auct. Vit. Arat. ap. Petau. Epistola Arati ad *Zenonem* Stoicum laudatur in Arati vita ad calc. Callimachi ed. Ern. T. I. p. 591. et ap. Iriarten. Adscribam de epistolis, Arato suppositis, *Bentleii* iudicium Diff. de ep. Phalar. p. 80.

„Quinque tantum epistolae nunc extant, quae *Euripidi* attribuuntur; sed sine dubio plures antea fuerunt, ut vidimus, non omnes nos habere *Xenophontis* epistolas. Non tam sterile ingenium Sophistae existimandum, ut quinque tantum epistolis exhaustum omnino esset. Scimus, cui has epistolas acceptas referre debeamus. Qui scripsit librum περὶ κατεψευσμένης ιστορίας, *Apollonides*, *Sabirium* quendam, *Pollonem* (Σαβίριος Πόλλων) ait, eas confinxisse, eundem illum, qui *Arati* epistolas adulterauerit. Tradit hoc scriptor Vitae Arati, non indoctus auctor, qui quod ad has *Euripidis* attinet, ei non contradicit, quod vero ad illas *Arati*, omnes, ait, spreta *Apollonidae* sententia veras existi-

existimasse. Equidem de eo, quod numquam vidi iudicare non possum; neque enim Epistolas Arati nunc habemus. Si vero his Tragici nostri meliores non sunt, inuitis omnibus etiam, Apollonidae sententiam amplector, ac vellem, iste liber eius superesset! Opinari, ratione nominis, *Sabirium* hunc *Pollonem* fuisse Romanum; sed neque familiam *Sabiriam*, neque cognomen *Pollo*, inuenio. Quid si legamus *Sabinius* aut *Sabidius Pollio*?

Non amo te, Sabidi; nec possum dicere, quare. Si iste *Sabidius* apud Martialem epistolas nostras confinxit, etsi nullam potuit poeta, tamen optimam ego rationem reddere possum, quare eum non amem — Ceterum male legitur apud Auct. Vit. ap. Petau. *Apollonides Cepheus*. Legendum est, monente eodem Bentleio, *Apollonides Nicaenus* (Νικαεύς).

XXI. Apud Eustath. ad Odyss. Σ, p. 1209. ed. Basil. laudatur Ἀραρος; sed ibi Ἀρατος reponendum censet Cuperus; proinde locum describam, licet Cupero non adsentiar: Ἀραρος δὲ, ἀρέσκειται καλεῖσθαι Θηρικλειον, παρὰ τὸν σκευαστὴν κεραμέα Θηρικλῆν τὸν Κορίνθιον. Γράφει οὖν οὕτως· ὦ γαῖα κεραμίτι, σε Θηρικλῆς ποτ' ἔτευξε, κίλης λαγόνος εὐρύνας βάθος. κ. τ. λ.

XXII. Suidas. Χειμῶν ὀρνιθίας. Ἐπὶ τῆς γῆς ὄρνεα στρωννοὺς ὑπὸ τῆς ψυχρᾶς πνοῆς· τοῦτ' ἐστὶν ὁ σφοδρὸς, ἐν ᾧ καὶ τὰ ὄρνεα φθείρεται. Λέγεται δὲ καὶ ἄνεμος ὀρνιθίας. ἢ ὅτι τὰ ὄρνεα ταῦτα χειμῶνος φαίνεται, ὥς Ἀρατος φησὶ. Interpretes ad Suidam Arati locum ex Diosemeis non laudant; nec equidem in his reperi, quod

quod verbis Arati, a Suida citatis, congruat; videntur igitur haec ex libro aliquo Arati deperdito deprompta esse.

Iam progredior ad carmina Arati, *Φαινόμενα* et *Διοσημεῖα* inscripta, quibus ille nominis famam et poeticae virtutis suae laudem haud vulgarem apud aequales et posteros sibi comparauit. Nonnulli tam veterum quam recentiorum duo illo carmina iunxerunt, quasi vnum conficerent; forsitan propterea, quod Aratus ex Solis et Lunae nec non ex Zodiaci siderum relationibus ad terram potissima tempestatum signa praenuntia petierit. Sunt tamen carmina argumenti plane diuersi et haud dubie diuersis temporibus facta, quod iam ex Diosemeorum initio abunde satis apparet, cum Phaenomenis minime cohaerenti. Diserte quoque a Phaenomenis Diosemea distinxerunt doctissimi Arati interpretes graeci et alii *). Quodsi praeterea causas et fontes vtriusque carminis spectauerimus, videbimus mox, fuisse vnus cuiusque aliam causam aliosque fontes; vnde etiam probabile fit, ea non deinceps ab auctore condita esse. Interea cum semel ob argumenti affinitatem Phaenomenis Diosemea addi coepissent, facile est intellectu, qui factum sit, vt postea non separarentur, et interpretes Phaenome-

*) Schol. ad Diosem. init: *ἔρχεται Ἀρατος ἐπὶ ἄλλο βιβλίον σφόδρα βιωφελές, ὃ καλεῖται Διοσημεῖα.* Schol. Aristoph. ad Pacem v. 1086. Vitruu. IX, 7. et Suidas. Commentati sunt multo plures ex Arati interpretibus graecis antiquioribus in Phaenomena, quam in Diosemea; nequaquam igitur duo haec carmina pro vno a proximis poetae aetati interpretibus, adeoque etiam ab ipso poeta, habita sunt.

menorum tam graeci quam latini Diofemea velut prioris carminis alteram partem siue appendicem praelegerent, verterent et explicarent. E codicibus Arati manu exaratis, quos hodie tenemus, quantum equidem scio, non reperitur Phaenomena vel Diofemea sola, omisso altero carmine, exhibens; iuncta itaque Phaenomena et Diofemea iam ab antiquioribus interpretibus ad recentiores translata sunt.

Causam *Phaenomenorum* Arato dedisse *Antigonum Gonatam*, apud quem, vt supra traditum est, poeta maximam vitae partem degit, fama fert antiqua, probabilitate haud destituta. Placuit poetis illius aetatis imitari Homerum praecipue et Hesiodum, eoque libentius versati sunt in argumento quodam docto ad exemplum Hesiodi poetice exprimendo, quo promptior et frequentior inde enasceretur illis opportunitas non solum indolem poeticam ostendendi, sed etiam exquisitam et elegantem doctrinam. Hinc orta sunt carmina didactica Pseud Orphei, Nicandri, Arati, multaque alia, quae temporis iniuria perierunt, praeter ingenium poeticum auctorum suorum variam multiplicemque eruditionem testantia. Videtur itaque sibi suasore Antigono rege Aratus selegisse Astronomiam, in qua poetice tradenda ingenium exerceret, quemadmodum Pseud Orpheus *Lithica*, Nicander *Theriaca*, et alii tum temporis poetae alia argumenta ex doctrinarum artiumque a viris doctis adhuc excultarum cyclo petita poetice exornandi consilium inierunt. Opus erat vtique Arato ad carmina astronomici argumenti condenda rei astronomicae quadam peritia; minime enim ab eo describi poterant Solis ac Lunae conuersiones meatusque, siderum loca,
figu-

figurae, ortus et occasus, singulae denique stellae, e quibus composita fingeantur sidera, nisi, antequam ad descriptionem harum rerum poeticam se accingeret, cognitionem sphaerae astronomicae consilio suo idoneam habuisset, cum mythi astronomici generis, quos etiam astronomicae scientiae ignarus scire et tractare poterat, in descriptione sphaerae caelestis singulorumque siderum ornatui tantum poetico inferuissent ipsamque illam descriptionem parum aut nihil iuarent. Haussisse Aratum Astronomiae scientiam, qualemcunque habuerit, praecipue ex *Eudoxi* Cnidii libro, cui titulus erat *Ἐνοπτρεον*, *speculum*, antiquissimi et doctissimi eius interpretes, inprimis *Hipparchus* Bithynus, affirmant. An verum sit, in epistolis, olim sub Arati nomine circumferri solitis, traditum et ab auctore Vitae Arati, a Nicetio et Petauio editae, repetitum, Antigoni iussisse Aratum Eudoxi librum, prosa oratione scriptum, metro condere atque ita *Eudoxum ἐνδοξότερον* reddere, nostra parum refert. Licet interim de fide narratiunculae huius dubitare, quoniam *Eudoxi* in Phaenomenis suis, plane nullam mentionem Aratus iniecit, quam tamen poetam fecisse suspicari possumus, si Phaenomena quodam modo in honorem *Eudoxi* condita essent. Prorsus autem absurdum Grammaticorum commentum redolet alia narratiuncula, a Vitae, scholiis graecis in Aratum praefixae, Auctore iam refutata, Nicandrum et Aratum, quasi per iocum certantes, vter eorum res sibi incognitas, saltem non ex rationibus suis satis perspectas, optimis versibus describeret, illum huic Theriaca, hunc illi Phaenomena describenda proposuisse, postea vero, cum de victoria anceps esset iudicium

cium, vtrumque poetam carmen alterius sibi vindicasse; adeoque, quod inde colligi possit, Phaenomena Nicandro, Theriaca Arato deberi. Etiam si enim Nicander non fuisset Arato iunior, ita vt cum hoc certare non potuerit, constat tamen Hipparchi testimonio, Aratum Astronomiae non omnino ignarum aut incuriosum fuisse, sed potius antiquiorum et aequalium Astronomorum scripta, praesertim Eudoxi, diligentissime confuuisse. Quod Cicero dixit, *Aratum, hominem ignarum Astrologiae, ornatissimis atque optimis versibus de caelo et stellis scripisse*, eatenus tantum verum est, quod Aratus sphaeram astronomicam, a se versibus exhibitam, non ex propria obseruatione, sed ex aliorum, in his maxime Eudoxi, descriptionibus cognouerit, quemadmodum ipsius Ciceronis astronomica scientia, qua in libris suis haud raro gloriatur, non ex proprio caeli et siderum studio, sed ex Arati potissimum carmine deriuata fuit *).

Quod si poeta noster rei astronomicae omnino imperitus fuisset, continuisset se haud dubie in contexendis et enarrandis mythis astronomicis, nec tam accuratam nobis dedisset sphaerae caelestis imaginem, vt vel doctissimi et peritissimi antiquiores Astronomi dignam eam putarent, quam iuuenum coronae exponerent et vberimis commentariis dilucidarent, quamuis reprehenderint subinde, in quibus ex sententia sua poeta a vero aberrauerit; qui tamen huius errores etiam ex Astronomiae conditione, qualis Arati aetate fuit, fluere potuerunt.

Refe-

*) Hipparch. ad Arat. lib. I. in Patau. Vranolog. p. 172.

E. τῇ γὰρ Εὐδόξου συντάξει κατακολουθήσας (Arch. Vol. II. G g το;)

Referuntur ab antiquis scriptoribus ad *Eudoxum* duo opera de phaenomenis caelestibus, in paucis tantum a se inuicem discrepantia, alterum *Ἑνοπτρον*, alterum *Φαινόμενα* inscriptum, e quibus alii veteres illud, alii hoc potissimum Aratum secutum esse contenderunt *). Quidnam eorum vere potissimum secutus fuerit poeta, ut pronuntiemus, non est necesse, cum Hipparchus, qui Arati carmina cum Eudoxi scriptis diligentissime contulit, nos poetam Eudoxi utrumque de phaenomenis caelestibus opus in usum suum conuertisse docuerit, atque insuper operis utriusque idem esset argumentum. Sic Aratus, cum descriptionem ortus Persei in utroque Eudoxi opere animaduerneret diuersam, incertus, utram sequi se oporteret, dubiam esse eam et liti obnoxiam expressis verbis addidit **). Ipsum quoque clima, ad quod

τοῖς) τὰ Φαινόμενα γέγραπεν, ἀλλ' οὐ κατ' ἰδίαν, παρατηρήσας.

*) Hipparch. I. I. p. 173 C. Φέρεται δὲ εἰς Εὐδόξον βιβλία περὶ τῶν Φαινομένων σύμφωνα κατὰ πάντα σχεδὸν ἀλλήλοις πλὴν ὀλίγων σφόδρα. Τὸ μὲν οὖν ἐν αὐτῶν ἐπιγράφεται Ἑνοπτρον, τὸ δὲ ἕτερον Φαινόμενα, πρὸς τὰ Φαινόμενα δὲ τὴν ποίησιν συντάταχεν.

**) Hipparch. I. I. lib. II. p. 227. D. ἐν πᾶσιν οὖν σχεδὸν τοῖς περὶ τὰς ἀνατολὰς τῶν ἄστρον συμφαινούντων ἀλλήλοις τῶν δύο συνταγμάτων (Eudoxi), περὶ δὲ τοῦ Περσέως διαφόρου τῆς ἀναγραφῆς οὐσης, εὐλόγως ὁ Αῤατος διαπορῶν, ποῖα τις κατακολουθήσει ἀποφάσει, ἀμφήριστόν φησιν εἶναι καὶ δισταζόμενον κ. τ. λ. Possunt ex Hipparchi in Aratum commentario similia argumenta plura afferri, quod Aratus utrumque Eudoxi opus inspexerit.

quod phaenomena accommodavit, Aratus ab Eudoxo mutuatus est *). Notandum autem, Eudoxum varia paraepgmata, nec vnius loci confecisse, quae quidem nonnumquam Aratus, in hoc Astronomiae non satis peritus, miscuit ac inter se confudit; id quod obseruatum a Grotio non satis recte ab eodem inde explicatum est, quod Aratus ex diuersorum Astronomorum libris diuersorum climatum obseruationes in carmen suum transtulerit. Quosnam astronomicos scriptores praeter Eudoxum euoluerit Aratus, iam ignoramus. Salmasii opinionem (ad Solin. p. 822.), omnino non Eudoxum, sed *Phainum* vel *Metonem* fuisse, cuius vestigiis insisterit Aratus, refellit Petauius in auctario operis, de doctrina temporum (VI, 9). Probari tamen etiam nequit ab altera parte, Aratum praeter Eudoxum veterum Astronomorum consuluisse neminem, praesertim cum ille, quod Hipparchus monuit, saepius cum Eudoxo non conspiret, vix quidem propria caeli obseruatione fretus, sed aliorum Astronomorum opinionibus assentiens. Commemorantur quoque plura Arati opera astronomici arguementi neque credibile est, cum in his omnibus a solo Eudoxo pependisse. Quod

G g 2

tamen

*) Hipparch. l. l. p. 177. B. Χάρης δὲ τούτων καὶ τὸ κλίμα τοῦ κόσμου τῷ Εὐδόξῳ ὑποτίθεται ὁ Αῤατος. Καὶ γὰρ ὁ Εὐδόξος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἑνοπτρεν τὸν τροπικὸν τέμνεισθαι φησιν οὕτως, ὥστε λόγον ἔχειν τὰ τμήματα πρὸς ἀλλήλα τὸν αὐτὸν, οἷον ἔχει τὰ εἰς πρὸς τὰ γ'. cf. Schol. Arat. Phaenom. vf. 498. Tatii Ilagug. c. 35. Grot. not. ad Arat. p. 10. Petau. de doct. temp. auctar. III, 5.

tamen vtut fuerit, cum Arati in Astronomia duces praeter Eudoxum ignoremus, longius in hoc commorari nihil iuuat. Mythorum astronomicorum, ab Arato suis caeli et siderum descriptionibus intertextorum, certe plures et varii fuere fontes; nam Eudoxus in libris suis mythos astronomicos vix attigerat. Enimvero de his quoque fontibus non satis constat. Depromsit poeta plures mythos ex Homeri et Hesiodi carminibus; alios ex alijs poetis et scriptoribus graecis; alios ex religionibus et graecis et Aegyptiacis: alios ex traditione vulgari; an vnum alterumue ipse primus adinvenit, affirmare non ausim. Maxima mythorum astronomicorum pars iam diu ante Aratum erat inuenta et a poetis tractata, ipsa Astronomia, cum praesertim apud Aegyptios symbolis et hieroglyphis esset involuta stellarumque congeries ad figuras quasdam revocaret, quo facilius designari possent et discerni, eiusmodi fictionibus mythicis lusibusque poeticis occasionem suppeditante. Auxerunt postea aut mutarunt et ad varia consilia sua inflexerunt hosce mythos, a primis Astronomis Aegyptiacis et ab antiquissimis poetis graecis inuentos, seriores Astronomi et poetae, in his etiam Aratus et qui eum secuti sunt.

De ordine, quo Aratus phaenomena caelestia descripsit, nihil dicam, cum is tum ex ipso carmine, si quis simul tabulas, editioni huic annexas, hemisphaeria exhibentes, inspexerit, facile eluceat, tum in *hypothesi*, textui Phaenomenorum praemissa, satis clare expositus sit. Prorsus alia est quaestio longeque difficilior de totius

tius sphaerae astronomicae, qualem Aratus sibi cogitavit et poetice efformare studuit, ratione et veritate. Maximus est iam inter antiquiores Arati interpretes graecos dissensus partim de ipsa sphaerae Arateae constitutione, partim quatenus ea sit iusta et apta et veritati consentiens. Fuere, qui sphaeram Arateam reprehenderent et corrigerent, alii, qui tuerentur. Non poterat autem lis dirimi, cum ipse Aratus non secundum proprium caeli siderumque intuitum carmen suum condiderit, neque sphaeram astronomicam, arte confectam, descripserit, sed totum carminis argumentum ex Eudoxi aliorumque scriptorum veterum astronomicorum hauserit libris, idque argumentum non tamquam Astronomus, verum tamquam poeta tractauerit; unde etiam euenit, de quo Leontius Mechanicus in libello *de sphaera Aratea* conqueritur, quod sphaerae antiquae, ad rationes astronomicas confectae, in paucissimis cum Phaenomenis Arati congruerent. Habuit Aratus sphaerae astronomicae notionem vniuersalem tantum, adeoque vagam nec satis definitam; immò videtur sibi quodammodo hanc sphaeram finxisse ad normam quidem Eudoxi, non rite tamen perspectam; neque ideo fieri poterat, vt Phaenomena Aratea in omnibus essent veris rationibus astronomicis consentanea. Quodsi igitur vituperarunt veteres Astronomi Aratum propter errores, in descriptione sphaerae commissos, fecerunt hoc quidem saepius recte secundum rationes astronomicas; iniuste tamen, si Aratum tamquam poetam consideraueris, astronomicas notiones et imagines mythice et poetice in vniuersum exor-

nantem. Praeterea accedunt alia, quae omnino iudicia veterum de sphaera Aratea efficere debuerunt diuersa et sibi repugnantia, absque culpa ipsius Arati. Accommodata est sphaera Aratea, singulorumque siderum, ortus et occasus eorum descriptio ad clima Thraciae, vbi cum Eudoxo vixit; non semper autem climatis huius rationem habuerunt veteres Arati interpretes, sub alio climate degentes; reprehenderunt itaque Arati sphaeram vt erroneam, non quod re vera, respectu ad Thraciae clima habito, erronea esset, sed quod ad clima, sub quo vixere interpretes istius, non quadraret. Quare etiam non defuere, qui eiusmodi de sphaera Aratea iudicia tamquam falsa et iniqua improbarent. Porro minime conspirarunt ipsi veteres Astronomi, tam ante, quam post Aratum florentes, de formarum caelestium origine, conditione, nominibus, situ, relatione ad alias, deque singulis stellis, ad hanc vel illam formam pertinentibus. Iam qui non Eudoxum, sed alios secuti sunt, iis quoque Arateam sphaeram displicere necesse fuit; vnde iterum causa de sphaerae Arateae modo falsitate modo veritate disceptandi enata est. Patet ex his omnibus, tum demum de Arati sphaera singulisque eius siderum descriptionibus iudicium recte ferri posse, si cum tamquam poetam consideraueris, cui non animus erat, sphaeram astronomicam in gratiam Astronomorum exhibere, sed potius viuendam et poeticam caeli siderumque imaginem ad delectationem vulgi magis quam ad vsum in communi vita compositum, et qui in imaginibus astronomicis constituendis Eudoxum potissimum sequebatur,

batur, de veritate ceteroquin sphaerae suae non semper anxie sollicitus.

De fontibus *Diosmeorum* Arati in notis ad hoc carmen, primo volumini huius editionis insertis, plura a me monita sunt. Mutuatus est poeta pleraque ex Hesiodo, ex Aristotelis Meteorologicis et Theophrasti de signis ventorum opere, nonnulla ad verbum; pauca ex aliis scriptoribus, aut ex propria observatione adiecit.

Poeticam Arati virtutem, qualem in Phaenomenis et Diosmeis ostendit, alii nimis extulerunt laudibus; alii nimis inique attenuarunt *). Non est quidem, quod vituperes Ovidianum illud: *cum Sole et Luna semper Aratus erit **)*, cum esset in antiquitate et adhuc sit Aratus solus, qui sphaeram astronomicam poetice exornauerit, adeoque mirationem excitare non debeat, quod carmen eius, si non ab omni parte perfectum, saltem summa arte elaboratum et elatum; Ovidius haud perituum esse vaticinatus sit. Neque tamen propterea assentiendum est aliis, Aratum plenis buccis laudantibus, ut Maximus Tyrio, eum ποιητὴν οὐδὲν ἀδοξότερον τοῦ Ὀμήρου praedicanti. Magnopere Arati carmen imprimis apud ecclesiae patres commendavit, quod Paulus Apostolus, eius po-

G g 4

pula-

*) V. iudicia veterum de Arato ap. Barthium Aduers. I. 15. cf. Fabric. Bibl. gr. lib. III. cap. 18. p. 453.

**) Ouid. lib. amor. I, 15.

pularis, hemistichion ex Phaenomenis τοῦ γὰρ καὶ γένος ἔσμεν citauerit; quo tamen poeticum Arati meritum non probari in promptu est. Insignis est utique in carminibus Arateis ars, qua formae caelestes deinceps descriptae sunt; delectat harum descriptionum ordo simul et varietas; ornatae sunt illae mythis, non oneratae; et quod puritatem, simplicitatem, elegantiam graeci sermonis attinet, vix reperiās, quem cum Arateo compares. Optime de poeta nostro iudicauit Quinctilianus: *Materia Arati, inquit, motu caret, ut in qua nulla varietas, nullus affectus, nulla persona, nulla cuiusquam sit oratio. Quid potuisset, in Virginis fabula expressit; in reliquis id, quod voluit. Sufficit tamen operi, cui se credidit parem.* Qui Arati laudibus nimis detraxerunt, maxime recentiores viri docti, non satis perspexisse videntur, quid ille in carmine didactico talis argumenti, quale tractandum sibi elegit, praestare potuerit.

Cum Aratus esset primus, qui Phaenomena et Dioscoridea versibus promiserat tam egregiis et ornatis, ut difficile videretur eum in hoc genere superare; praeterea cum argumentum tractasset cognitum iucundissimum et ad communem vitam vtilissimum; mox a Graecis Romanisque carmina eius didactica in eorum numerum relata sunt, quae a quouis homine docto et polito legi oportebat. Hinc etiam certarunt in antiquitate doctissimi viri commentariis ea illustrare. Memorantur haud pauci Arati interpretes ad calcem commentarii isagogici, quem a Victorio editum sub titulo Ἐγχειρίδιον,

ἐν ἄλλῳ Ἱππάρχου, εἰς τὰ Ἀράτου Φαινόμενα, (licet nec Eratosthenis, nec Hipparchi esse constet) repetiit. Petavius in Vranolog. p. 256; e quibus tamen plures falso aut improprie Arati interpretibus accensentur. Afferuntur tamquam Arati interpretes nonnulli scriptores, Arato antiquiores, ut Thales, Parmenides, Hermippus, quoniam de astris scripsere; alii laudantur, qui, libris suis phaenomena coelestia omnino describentes, aut singula argumenta quaedam astronomica tractantes, carminibus Arateis lucem attulere, ut Cleopatrae, Sminthes s. Mynthes, Hegesianax, Alexander Aetolus, Alexander Ephesius, Alexander Lycaites, Aristarchus Samius, Geminus Rhodius, Artemidorus, Eratosthenes, alii. Plurimorum etiam scriptorum, in recensu illo interpretum Arati memoratorum, commentaria deperdita sunt, praeterquam quod passim in scholiis ad Aratum, sub Theonis Alexandrini nomine hodie exstantibus, ex iis fragmenta reperiuntur. De interpretibus Arati, quorum opera ad nos peruenere, nec non de conditione et auctoribus scholiorum graecorum ad Aratum, in codd. mstis adhuc seruatis, pauca dicam.

I. *Hipparchus*, Nicaea in Bithynia oriundus, floruit Ol. CLIV — CLXIII, fuitque adeo centum fere annis Arato iunior. Exstant hodie eius βιβλία γ' τῶν Ἀράτου καὶ Εὐδόξου Φαινομένων ἐξηγήσεων (Enarrationum ad Arati et Eudoxi Phaenomena libri III.), graece primum editi a Petro Victorio Florent. 1567. fol. tum graece et latine cum Dionysii Petavii versione in Vra-

nolog. (Parif. 1630. fol.) p. 171. *). Castigauit in hoc opere Hipparchus Eudoxi, et qui, vt supra diximus, in omnibus fere Eudoxum secutus est, Arati, nec non *Attali* Rhodii, Grammatici, qui in Aratum commentaria, hodie deperdita, ediderat, errores, in doctrina ἀστρονομῶν admissos, circa culminationes, coortus ac occasus astrorum. Inscriptum est Hipparchi opus *Aeschrioni*, haud dubie Mitylenaeo, cuius Tzetzes hist. II. 198. meminit, et qui ἔπη et ἰάμβους composuerat.

II. *Achilles Tati*us, Alexandrinus. Edidit huius Isagogen in Arati Phaenomena ex libro περὶ τοῦ παντὸς post Hipparchi opus modo memoratum P. Victorius et denuo recudi curauit in Vranologio (p. 121.). Dionysius Petauius. Agitur in hoc opere de Vniuerso, de rerum principio, de rerum omnium constitutione, de natura caeli et de sphaera astronomica.

III. Superfunt duo in Aratum commentarii seu introductiones, de quorum auctoribus non constat, editi quoque a Victorio et Petauio in Vranol. p. 256. et 268. Alter incipiens: τὴν μὲν δεῖξιν τῶν Φαινομένων, et falso Eratostheni vel Hipparcho tributus, breuem continet sphaerae astronomicae expositionem; alter, cum Vita Arati praemissa supra a nobis repetitus, est in-

*) In bibliotheca Ducali Vinariensi habetur editio operis Hipparchi ad Arati Phaenomena Florent. 1567, cui emendationes adscripsit *Iosephus Scaliger*. Edidit eas *d'Ansse de Villoison* in Epist. Vinar. Tiguri 1783. 4. Consultit Villoisonus libellum cum Petauii editione.

inchoatus tantum, et versatur maxime In Arati sermone poetico explicando.

IV. *Leontius Mechanicus*, quem post Claudium Ptolemaeum vixisse ex eo colligere licet, quod sphaeras caelestes sua aetate testatur non solum ab Arati, sed etiam a Ptolemaei descriptione dissidere. Habemus eius libellum *περὶ κατασκευῆς Ἀρατείας σφαίρας* vulgo Scholiis graecis in Aratum praefigi aut addi solitum, et a nobis quoque Vol. I. p. 257. receptum. Scripsit Leontius hunc libellum in gratiam *Theodori*, familiaris sui, quocum antea mechanicas artes se exercuisse ait. Quisnam fuerit hic Theodorus, vtrum *Theodorus Mechanicus*, cui Proclus librum de providentia et fato inscripsit, an *Theodorus* paullo iunior ἐπὶ σοφίας τῇ καλουμένῃ μηχανικῇ λόγιος, cuius ope Romani sub Iustiano Imp. aduersus Chosroen in obsidione Darae ciuitatis (Procop. de bello Pers. II, 13. p. 121.) vsi sunt, vix ad liquidum perducitur. Meminit quoque Leontius, se eiusmodi sphaeram Arateam, qualem desiderabat Theodorus, iam construxisse *Elpidio* scholastico, ἀνδρὶ ἀξιολόγῳ ὁμοῦ καὶ φιλομαθεῖ, forsitan eidem eum Elpidio Patricio, qui postea a Mauritio legatus missus est ad Chaganum, Auarum regem, teste Cedreno et aliis.

V. Leguntur in codd. mss. et editionibus Arati Scholia graeca tam ad Phaenomena quam ad Diosemea sub *Theonis*, Alexandrini Grammatici, nomine, quae tamen non a Theone, saltem non ab hoc solo profecta esse, iam dudum inter viros doctos constitit. Non solum in Scholiis, quemadmodum in editionibus, hanc nostram
prae-

praecedentibus, leguntur, eadem saepe iterantur, sed etiam occurrunt frequenter sententiae et interpretationes sibi repugnantes, omninoque scholia ita comparata sunt, ut diuersis temporibus a diuersis hominibus ex antiquioribus ad Aratum commentariis aliisque libris temere congesta esse primo statim intuitu in oculos incurrat. Accedit, quod in vnoquoque fere Arati codice alia scholia, quae in caeteris desunt, aut aliter constituta et expressa reperiuntur; ut vel ex collatione scholiorum ad Aratum in cod. Mosquensi, quae in volumine primo integra lectoribus propinaui, cum iam antea vulgatis scholiis apparebit *). Fundus scholiorum, ut ita dicam, quae hodie habemus, videtur *Eratostheni* deberi, cui postea alii et *Theon* quoque sua superstruxerunt; nam libellus Eratosthenis *περὶ Καταστερισμῶν*, qui figillatim circumfertur et nuper a doctissimo viro *Schaubach* denuo editus est, in plurimis cum scholiis ad Aratum conspirat, ita, ut e scholiis Eratosthenis ad Aratum, modo in breuius contractis, modo interpolatis, enatus esse iure dicatur **).

Arati carmina, quemadmodum apud Graecos, ita, literis graecis ad Romanos transeuntibus, apud hos quoque amatores plurimos nec non interpretes latinos sibi conciliarunt. Eminent inter eos, qui Aratum latinis versibus exprimerent, ceteros insuper aetate antecedens, *Cicero*, hac opera potissimum etiam inter poetas latinos

no-

*) Cf. supra Epistolam *Groddeckii* de codd. Arati Vindobonensibus p. 381.

**) v. *Heynii* Epist. ad *Schaubachium* edit. *Catasterismorum* Eratosthenis praefatam p. XIII.

nomen adeptus. Dolendum est maxime, quod Cicero-
nis versio Arateorum carminum non integra seruata sit;
extat tamen praeter breuiora quaedam fragmentum sat
prolixum, e quo totius versionis pretium aestimare licet.
Confecit hanc versionem Cicero, quod ipse testatur,
perquam adolescentulus; prodit quoque ea per se iue-
nilem ingenii vigorem, nec minus doctam et subactam
graeci sermonis poetici scientiam, simulque studium
acerrimum patrium sermonem latinum, tum a poetis
parum adhuc tractatum et excultum, ad graeci sermo-
nis perfectionem, quantum fieri posset, euehendi.

Meliori cum fortuna, quam Cicero, nouam Arati
versionem poeticam suscepit *Germanicus Caesar*, nobi-
lissimus ille domus Augustae heros, egregiis virtutibus
et meritis civilibus, rebusque in bellis Romani Imperii
cum Germanis gestis adeo insignis, vt laurea poetica,
quam Arateis latine reddendis acquirere allaborauit, fa-
cile carere potuisse videatur. Dubitarunt quidam, an
Germanicus Caesar vere carminum Arateorum, ipsi tri-
butorum, auctor fuerit; verum optimum poetam Ger-
manicum fuisse, Ovidius testatus est; igitur etiam car-
mina Aratea condere potuit et haud dubie condidit,
cum reliquorum principum Augustae domus noscamus
nullum, quem eorum auctorem fuisse maiori cum pro-
babilitate dicere possis; nam *Iulium Caesarem* Aratum
vertisse, quod Suidas et Iulius Firmicus tradiderunt, est
error in nomine; et sententia *Rutgerfi* (Var. Lectt. lib.
III. p. 276.), qui carmina Aratea non Germanico, sed
Domitiano vindicare voluit, non minus explodenda est,
vtpote orta ex errore librarii cuiusdam in vetusto co-
dice,

dice, a *Petro Burmanno* inspecto, illa carmina ad *Claudium Caesarem* referentis. Diserte Germanicum Caesarem Arateorum auctorem pronuntiat Hieronymus ad Titum cap. I. 155. et Lactantius Instit. lib. I. cap. 21. alique plures grauiissimi scriptores.

Monendum autem est primo, Germanicum *Sola Arati Phaenomena* poetice expressisse; nam quae habemus *Prognosticorum* Germanici fragmenta, sunt ea non ex Arati Diosemeis translata et diuersi omnino argumenti ab eo, quod Aratus in Diosemeis persecutus est. In Prognosticis Germanicus exposuit Planetarum naturam et signorum Zodiaci inter se relationem et coniunctas vires. Materiem forsitan ab aliis Astronomis graecis desumpsit. Indicauit etiam Prognostica tamquam peculiare opus in fine primae partis Phaenomenorum vs. 441.

*Hoc opus arcanis si credam post modo Musis,
Tempus et ipse labor; patientur fata, docebit.*

Deinde in Phaenomenorum Arateorum versione Germanicus non semper ad verbum Aratum expressit. Prooemium praemisit de suo; fabulas, Arato intactas, attigit leniter, v. c. de Arctophylace, de Auriga; plura, ab Arato non bene disposita, in meliorem ordinem redegit; aliquoties etiam Aratum ex aliorum Astronomorum disciplina correxit. Aratus v. c. Draconem ait premi dextro Nixi pede; Germanicus posuit laeuum; Aratus humanas Centauri partes ait esse sub Scorpio, equinas sub Chelis; Germanicus melius sub Virgine equinas, sub Chelis humanas collocauit. Plurima eiusmodi exempla correcti a Germanico Arati in notis Grotii sparsa

sparsa sunt. Ceterum dictio Germanici poetica, quamvis ille passim archaismum sectatus sit, longe est viuidior et elegantior Ciceroniana, et prodit omnino poetam Virgilii et Horatii aequalem. Meminisse etiam nos oportet, carmina Germanici corruptissima ad nos peruenisse, et vix vnquam illis natium nitorem suum restitutum iri.

Vti in Aratum Graeci, ita quoque in Germanici Aratea latine commentati sunt iam antiquioribus temporibus viri docti plures. Scripserat Commentarium in Germanici Aratea *Nigidius Figulus*, ex quo Fragmenta collegit Rutgerius Var. Lectt. Lib. III. p. 276. sq. Alius exstat vetus Commentarius sub nomine *Scholiaſtae Germanici*, quem et ego in hac editione textui adiungendum curavi. Est ille a diuerſis hominibus e pluribus antiquioribus Graecorum in Aratum commentariis, ſicut ſcholia ad Aratum graeca, conflatus absque vllō ordine; quare etiam eadem ſaepius repetuntur; afferuntur ſibi contraria; et ſermo eſt tam barbarus, incomtus et vitioſus, vt totus hic commentarius non veteris latini ſcriptoris operi, ſed pueruli noſtrae aetatis exercitio ſtyli latini ſimilis videatur. Arbitror equidem, doctos Grammaticos latinos olim Germanici Aratea diſcipulorum coetui explicaffe, et ſcholia, quae hodie tenemus, eſſe dictata, a diſcipulis calamo excepta; ita ſermo factus eſt tam incohaerens et parum latinus. Scholiis vnus Grammatici latini addita et intermixta poſtea ſunt alia, vnde repugnantiae ortae ſunt. Leguntur etiam ſcholia ad Germanicum in vnoquoque cod. mſto diuerſa. Vide praef.

Conatibus Ciceronis et Germanici in vertendis carminibus Arateis successit nouus *Rufi Festi Auieni*, cui praeter *fabulas* XLII, elegis scriptas, et *Metaphrasin Periegeleos Dionysii Alexandrini* etiam *Metaphrasin Arati* debemus, versibus heroicis conscriptam. Habemus doctissimam de Auieni vita et scriptis commentationem b. *Wernsdorfii*, praemissam editioni periegeleos Auieni, ab hoc curatae in collectione poetarum latinorum minorum, ad quam lectores relegare possum *). Erudite ostendit Wernsdorfius, Auienum patria non Hispanum, quod nonnulli, scriptores praesertim Hispanici, ex Hispaniae et Hispanorum laudibus, ab Auieno passim carminibus suis immixtis et Punicis Himilconis Annalibus, ab eodem citatis, collegerunt, sed Italum fuisse, ex *Vulturnensi* ciuitate oriundum. Neque addictus fuit Auienus Christianis sacris, quod iidem contenderunt, eum in versibus quibusdam ad Christianae religionis dogmata allusisse, male sibi persuadentes. Floruit non Diocletiani, sed Marciani demum et Leonis Thracis temporibus, et bis functus est Proconsulis munere in Graecia et Africa. Metaphrasis Arati praestantissimum eius carmen recte existimatur, et videtur etiam postremo loco ab eo elaborata esse. Distinguit se Auienus a Cicerone et Germanico primum maxime eo, quod Aratum fidelius expresserit, quare non solum paraphrasten sed etiam interpretem Arati agere cum Iosephus Scaliger ad Manilium (p. 51.) vere iudicauit. Porro quae Aratus, atque etiam Cicero et Germanicus, leuiter tantum

*) Cf. Fabric. Bibl. latin. lib. III. cap. XL p. 150. T. III. ed. Lips. 1774.

tum strinxerunt paucisque verbis adumbrarunt, ea fusius exponuntur et clariori in luce collocantur ab Auieno. Persecutus est idem quasi ex professo fabulas, Arato aut plane intactas, aut non nisi verbo indigitatas. Omnino diligentius explicuit et ditauit materiem, ab Arato et Germanico tractatam. Consuluit ipse quoque scriptores astronomicos et mythicos; diserte enim laudauit Eudoxum, Metonem, Mythen, Panyasin, et Harpalum; adiit praeterea commentatores in Aratum graecos et interpretes eiusdem latinos; petiit adeo nonnulla ad argumenti sui ornatum ex philosophia Pythagorea et Alexandrina, nec non ex religionibus Aegyptiacis. In dictione poetica non comparandus est quidem cum Cicerone aut Germanico; excellit tamen inter poetas latinos seriore puritate et elegantia sermonis. Ceterum minorem fortunae iniuriam experta sunt Auieni, quam Germanici carmina; nam illa non solum integra seruata, sed etiam minus corrupta sunt. Arbitrati sunt viri quidam docti, Auienum metaphrasin suam Arati *Flauiano Myrmecio* inscripsisse; quae tamen opinio ex male intellecta inscriptione operum Auieni in vetustis exemplaribus ortum duxit. In editione Auieni prima (Venet. 1488) textus operum Auieni incipit cum hac epigraphe: *Rufus Festus Auienus V. C. Flauiano Myrmecio V. C. suo salutem* et subiicitur carmen de malis puricis; tum sequitur in eadem pagina: *Rufi Festi Auieni V. C. Arati phaenomenon liber incipit*; patet itaque, epigraphen illam per errorem tantum pro dedicatione metaphraseos Arati habitam esse.

Ceterum quantum Arati carmina a poetis latinis in usum conuersa sunt, plura docent *Virgilii*, *Ouidii*, inprimis *Manilii*, loca, ad verbum fere ex Arato translata. Neque omnino hic praetereundus est *Statius*, poetae pater, de quo *Papinius* filius in *Epiced.* V, 3. *Sylu.* v. 23. *notique modos extendis Arati*; qui igitur versionem Arati poeticam confecisse videtur, quae tamen periit.

E recentioribus exstant latina Arati metaphrasis *Nicolai Aleni*, *Essexiani* Angli, inter eius poemata *Parif.* 1561. 4; *Hugonis Grotii*, qui, seruatis *Ciceronis* fragmentis, reliqua de suo suppleuit, in syntagmate *Arateorum*: *Eliae Schedii* *Gustrou.* 1631. Italice Aratum conuerterunt *Bernardinus Baldus* et *Salvinus*. Vid. praef. ad. Vol. I. Versionis Arati, versibus polonicis conscriptae, notitiam dedit praestantissimus *Groddeck* supra p. 386.

INDEX VERBORUM

IN

ARATI PHAENOMENIS ET DIOSEMEIS.

- Α**γαλμα αἶνον 197. 453.
 ἄγειν 46. ἐνιαυτὸν 551.
 ἀγέλη ὀρνίθων 1094. ἀγέλας γερά-
 νων 1075.
 ἀγεληδὰ 965.
 ἀγεληδὸν 1005.
 ἀγινέειν 23. 38. ἐχθρὸν 356. ἡμαρ
 792.
 ἀγινέσκειν 111.
 ἀγνιὰ εὐρύχορος 106.
 ἀδρανὴς 471.
 ἀεικὴς 1037.
 ἀείρεσθαι 68.
 αἰξεσθαι 552.
 Ἀητὸς 315. 522. 591. 691.
 Ἀθηναίη 529.
 ἀθρόος 153.
 αἶγες 1068.
 αἰγιαλὸς 910.
 αἶγλη 80. 139. μαλακὴ 826.
 Αἰγόκερως 284. 286. 292. 316. 501.
 538. 547. 684. 689. 702.
 αἰθερία 532.
 αἰθοψ Ὀδρη 697.
 αἰθυστὰ 296. αἰθυστὰ δῖνα 919.
 αἰδύσσειν 1034.
 αἰνυσθαι 504. 603.
 Vol. II.
- Αἶξ 157. ἰερὴ 163. ὠλενίη 164.
 679. 718.
 αἰπόλος ἀνὴρ 1098.
 Ἄϊε 299.
 αἰτσειν 926.
 αἰωρεσθαι 387. 403.
 ἀκάνθη 366. ἀκανθα πρίνοιο 1122.
 ἀκαχέειν 644.
 ἀκούειν Δορέας 241. πατιόντος
 336.
 ἄκρα νυκτῶν 740.
 Ἀκτὴ. ἀκτὰ ἐνάλιοι 911.
 ἀκτῖνες ἡλίου σχιζόμεναι 829.
 ἄκυλος θάμνη 1047.
 ἀλέκτωρ 960.
 ἀλήμων 1101.
 ἀλησις ἡελίοιο 319.
 Ἀλκυόνη 262.
 ἄλς ἐσπερίη 407. 431. πωφὴ 922.
 ἄλweis 1045.
 ἄλωη 811. τριέλκτος 816. 877.
 ἄλως 941.
 ἀμαλδύνεσθαι 864.
 ἀμαρυγὴ 676.
 ἀμβλύνεσθαι 787. 1004.
 ἀμβλὺς 785.
 ἀμβολίη 886. 1081.
 (A)

ἀμείν

INDEX

- ἀμείβεσθαι 748.
 ἀμενηνὰ 883. ἀμενηνός 786.
 ἄμητος 1061. 1097.
 ἄμνοι 1106.
 ἀμφήριστος 712.
 ἀμφιέλκτος 378.
 ἀμφιλίκη νύξ 747.
 ἀμφινέμεσθαι 282.
 ἀναβλήδην 1070.
 ἀνακόπτειν νῆα 346.
 ἀναλόης 334. 394.
 ἀναπλήσσειν 1108.
 ἀναρρήσσειν 642.
 ἀνάστερος 228. 349.
 ἀναστρέφειν 1069.
 ἀνατέλλειν 534. 556. 560.
 ἀναφέρεισθαι ὡς 937.
 Ἀνδρομέδῃ 198. 230. 234. 246.
 354. 481. 629. 647. 705.
 ἀνελίσσεσθαι 694.
 ἄνεμος. ἀνέμοιο θύελλα 423. ἄνε-
 μοι χαμέρισι 760. ἐσπίριοι 791.
 παντοῖοι 931. ἄκριτοι 931. ἀνέ-
 μοιο κέλευθοι 803.
 ἀνέρπειν 958.
 ἀνέρχεσθαι 178. 307. 538.
 ἀνέφελος 826.
 ἀνέχεσθαι 203.
 ἀντέρικος 1060.
 ἄνδραξ 985.
 ἀνιάζειν 196. ἀνιάσθαι αὐχμῶ 1098.
 ἀνιέναι 333. 539.
 ἄνοδος 536.
 ἄνολβος ἀνὴρ 1073.
 ἀντερύεσθαι 1009.
 ἀντιπέρην 273.
 ἀντιφέρειν 468. 660.
 ἄρων 525.
 ἀπαμείρεσθαι 522.
 ἀπαστρέπτειν 430.
 ἀπείρητος 1045.
 ἀπειρίας 259. 270.
 ἀπήγορος 396. 895.
 ἀπλανέες 461. 467.
 ἀπόβλητος 559.
 ἀπονέεσθαι 1032.
 ἀπύπροθι 353.
 ἀποσκήδνασθαι 735.
 ἀποτάνεσθαι 184. 195. 242.
 ἀποτέμενεσθαι 541.
 ἀπρὶξ 440.
 ἀπρόφατος 424.
 ἀράχινον λεπτόν 1033.
 Ἄργῳ 342. 584. Ἰησονίς 345. πο-
 λυτερῆς 604. 610. 686.
 Ἀρχτοῦρος 405. 407. 609. δανός
 745.
 Ἀρχτεφύλαξ 579. 721.
 ἄρνεε 1104.
 ἄρνευτῆρ 656.
 ἄρσις πρώτη, μέσος, πυμάτη
 1055. πολυλήϊος 1058.
 ἄροτήσιος ὥρη 1053.
 ἄροτρεὺς ὥραιος 1075.
 ἄρσαντος 808.
 ἄρρητος 2. 180.
 Ἀρτεμις 637. 644.
 ἄσκεπτος 1134.
 ἀσσίτερος 878.
 ἀστέρες ἀγαυοὶ 470. πομόντες
 1092.
 ἀστεμφές 878.
 ἀστερουῦσθαι 548.
 ἀστραπαὶ 924.
 ἀστράπτειν 933.
 ἀτέλεστα 678.
 αὐγὴ 735.
 αὐεσθαι 1035.
 αὐλὶς ὄψιος 1027.
 αὐξὴ 1051.
 αὐτονυχὴ 618.
 αὐτοσχεδὸν 901.
 αὐχμὸς 1050.
 ἄφαντος 900.
 ἀφαιρός ἐπισκέψασθαι 227.
 ἀφεγγής 264.
 ἄφραστος 608.
 ἄχήμεγος 1121.

VERBORM.

ἀχλὺς 432. 893.
 ἀχυρμιός 1097.
 ἄωριος 1076.
 βάλλειν 596. 822. 837. βάλλε-
 σθαι σπέρματα 9. 174.
 βάπτειν 651. 858.
 βιβαίεσθαι 1074.
 βίος 111.
 βλωνδρός 1089.
 βοάειν. αἰγιαλοὶ βοόωντες 910.
 ἐρημαῖοι βοόωντες 1003. κορυ-
 φαὶ βοώμεναι οὐρεος 912.
 βολή ὀφθαλμοῦ 541.
 βορέας θρηΐξ 355. ὀπωρινός 417.
 βορέω ἀνέμου ἴς 427.
 βορέας ἀπαστρέφας 430. κατερ-
 χόμενος 480. καθαρός 507.
 795. 882. 887. 897. 907. 934.
 βορρῆος 893.
 βρίζειν 1082.
 βροντή 924.
 βρωμός 1021.
 βουβόσιος 1120.
 βουκόλοι ἄνδρες 1113.
 βουλύσιος ὥρη 825. 1119.
 βουλυτός 583.
 βοώτης 92. 96. 136. κατιών 581.
 μέγα σῆμα 608.
 Γάλα 476. πολιδόν 511.
 γαληναῖος 765. 813.
 γαλήνη 814. μαλακή 1010.
 γανούν 190.
 γᾶσσαν 971.
 γενεᾷ δειλαῇ 946. ποράκων 963.
 γενεὴ προτέρη 16.
 γενεῆθεν 260.
 γένειον ἄκρον 88.
 γένος χρύσειον 114. 123. ἀργύ-
 ρεον 115. χαλκῆϊον 130. μογε-
 ρόν 179.
 γέρας 1010. γεράνων μακρὰ
 στίχες 1031. ἀγέλας γεράνων
 1075.

γήρειον ἀκάνθης λευκῆς 921.
 γλαυὲς νυκτερίη 999.
 γλῆνος 318.
 γνύξ 591.
 γυρίνοι 947.
 δαιμόνιος 188.
 δάκνειν 975.
 δαῖγμα μέγα 629.
 δαίελον 1111.
 δεινός 141.
 Δελτωτὸν 235.
 Δελφίς 316. 598.
 δεξιός 6.
 δεσμά 203. 247. δεσμοὶ οὐραῖοι
 362.
 δημότερος. δημοτέρα θημιστή 107.
 διακρίνειν ἄστρα 11.
 διάκρισις 109.
 διαφημίζειν 221.
 Δίδυμοι 147. 160. 450. 481. 549
 717. 725.
 διέτρεσθαι 831.
 Δίκη 105. 113. 133.
 Δίκτος 33. Δικταῖοι Κούρητες 35.
 δινεύειν 83. ἀντία δινεύειν 162.
 455.
 δίνος 1067.
 δινωτός 401.
 Διόνυσος 72.
 Δίς. ἐν Διὸς εἰλᾶσθαι 224. κεκο-
 νισμένος ἐν Διὶ πατρὶ 253. ἐκ
 Διὸς ἀστῆρ 259. κρύος ἐκ Διὸς
 293. ἐκ Διὸς ὕδωρ 936. Διόθεν
 886. Δίς εὐδαίων 899. Δίς πα-
 ρανυσσόμενος 426. cf. Ζεὺς.
 διστάκω 1004.
 δίφρος πενθέριος 252.
 διχάδες 737.
 διχόμην 737. διχόμηνις 78.
 διώκεσθαι 226. 339.
 διωλενίη 202.
 δνόφος 874.
 δοκείν 804.
 Δράκων 46. 70. 187.

INDEX

- δύναν 534. 553. δύσις 62.
 Δωρίς 658.
 δώτερα δικάϊων 113.
 θγάρεν ἐπὶ ἔργον 6.
 ἐγκείσθαι 139. ὀλίγη αἶγλη 367.
 ἄαρ ἰστάμενον 514.
 Εἶδωλον 64. 73. 270. τετυγμένον
 370.
 εἰλῆσθαι 46. 53. 224.
 εἰληδὰ 917.
 εἰλίσσεσθαι μέλιτός τε καὶ ἔργων
 95. 531. 1030.
 εἰνάλιος 911. ,
 εἰνόςδιος 132.
 εἰς ἄνεμον 155.
 εἰσωπὸς 122.
 ἔκπαγλα 1049.
 ἐλαύνειν ὄγμον 749. ἐλάων 91.
 ἐλαφρός 81.
 Ἐλίκη 37. 51. 59. 91. 161.
 Ἐλικῶν 216. 218.
 ἔλκεσθαι οὐρανῷ 20. 342. 348.
 443.
 ἐμμενὲς 83. 339.
 ἔμψης 81. 117.
 ἐμπίπτειν 153.
 ἔμπλειος Φωνῆς 1006.
 ἐναΐσιμος 420.
 Ἐνγόνασιν 66. 669.
 ἐνδῖος 498.
 ἐνιαυτός αὐχμηρός 1093. πολυ-
 γλαγῆς 1000.
 ἐννυχος 135. 580.
 ἐντερα γαίης μελαίνης 959.
 ἐντροπαὶ θέρους 499.
 ἐξεπιδραμεῖν 80.
 ἐξόπιθεν 91.
 ἐπαντέλλαν 341.
 ἐπαφάεσθαι 93.
 ἐπαχλύσαι 906.
 ἐπείγεσθαι βρωμοῖο 1021. ἐς το-
 μὸν 1105.
 ἐπέχαν 176. 244. 504.
 ἐπημοιβὸς 190.
 ἐπιγράφειν αἶγλη 779.
 ἐπιγούλις 254.
 ἐπιδαίελος 118.
 ἐπιδέρκεσθαι 751.
 ἐπιθλίβειν 84.
 ἐπικάρπιος 552.
 ἐπιλάμπεσθαι 55. 206.
 ἐπιμαΐεσθαι 89. 127.
 ἐπιμαργαίνειν 1123.
 ἐπιμίσγεσθαι 119.
 ἐπινεύειν 794.
 ἐπιξανθῆς 1028.
 ἐπιξίειν γαῖαν 650.
 ἐπίοκτος 25.
 ἐπιπλήσταιν 193.
 ἐπιρρήδην 191. 261.
 ἐπιρρήσσειν 292.
 ἐπιρροΐζαν 969.
 ἐπισκιάειν 736.
 ἐπισπέρχεν 107.
 ἐπισχερῶ 243.
 ἐπιτάξ 380.
 ἐπιτείνεσθαι 641.
 ἐπιτεκμαίρεσθαι 142. 249. 456.
 ἐπιτρέχεν 767.
 ἐπιτροχάειν 889.
 ἐπιφημίζειν 442.
 ἐπιχθόνιος 101.
 ἐπιφράζεσθαι 40. 76.
 ἐποικτείνειν 412.
 ἐπόψιος 81. 286.
 ἐπτάποροι 267.
 ἐπωμάδιος 249.
 ἐρείδεσθαι 395. κερᾶισιν 1107.
 ἐρεσθῆς 784.
 ἐριθεὺς 1025.
 Ἐρ.Φοι 158. 166. 679. 718.
 Ἐρμείας 269.
 ἐρύκειν Ἄϊδα 299.
 ἐρωδῖος 913. 972.
 ἐσπέριος ῥόος 858. 302.
 ἔσπερος 779. ἐσπερόθεν 734.
 ἔτρη 178. 279. 571. 617. 659.
 726.

VERBORVM.

Ἐτησίῃ κελεύοντες 152.
 ἔτοιμος ἐπιφράσσεσθαι 40. εὐρέ-
 σθαι 236.
 εὐαλδής 217.
 εὐάστερος 237.
 εὐδιος 784.
 εὐετὺς 1090.
 εὐκηλος 100.
 Εὐρος 435. 933.
 εὐφεγγής 518.
 εὐώδης 33.
 ἔχειν τὰ πηδᾶ 155. ἀμφὶς 26. 213.
 μεσσοῖ 526. 844.
 ἔχεσθαι 362.
 Ζεὺς αἴτιος 265. 279.
 Ζέφυρος 934.
 ζόρος 1015.
 Ζωίδιος κύκλος 544.
 ζώνη 94. 186. 229. 232.
 ζωννύνα οὐρανὸν 940.
 ἡγηλάζειν 839.
 ἡερέθεσθαι 390.
 ἡέριος 349.
 ἡερόεις 276. 317. 385.
 ἡίων προύχουσα 949.
 Ἡλέκτρον 262.
 ἥλιος 151. 550. 561. ἡελίου ἱς
 286. ἄλῃσις ἡελίοιο 319. ἡελίοιο
 κέλευθος 321. ἥλιος κατερχό-
 μενος 584. ἐκάτερον ἰὼν 819.
 κελεύων 775. cf. 749. 753.
 ἡμαρ εὐδίων 823. ἡματα πάντα
 339. 533. ἡμάτιος 580.
 ἡμιτελής 215.
 Ἡνίοχος 156. 167. 175. 177. 482.
 679. 716.
 ἡπειρος 347. ἡπερόθεν 1094.
 Ἡριδανὸς 360.
 ἡσυχον αἰεiden 1000.
 ἡχίης 118. 911.
 ἡχι 61. 231.
 ἡὺς ἀλλοίη 751. ἐπερχομένη 827.
 θάλασσα χαλεπή 110. πορφύρεα
 296. οἰδαίνουσα 909.

θαλπιάν 1073.
 θαῦμα 15. 46.
 θέναρ 485.
 θέρος φθινὸν 514. θεράτατος 149.
 θεσπίεις ἄνδρες 223.
 θερίον 84. 442.
 θλίβαν 417.
 θύρη ἀραρυῖα κληῖδι 192.
 θυτήριον 403. 408. 434. 710. δι-
 ωτὸν 440. νότιον 692.
 Ἰασίδης 179.
 Ἰδαῖος 33.
 ἰναὶ εἰς ἐν 459. περὶ κύκλον 551.
 ἐς κέρας 800. ἐπὶ μέσων 849.
 ἰεσθαι 187.
 Ἰησονίς Ἀργὴ 348.
 ἰνῆς. κατ' ἰνὺ 59.
 ἰμείρεσθαι ἐφ' αἵματος 975.
 ἰνδάλλεσθαι 194. 901.
 ἰξὺς 28. ἰξυόθεν 144.
 ἰότης 31.
 ἰοῦλος 957.
 Ἴππος 205. 219. 221. 281. 283.
 627. 693. ἱερός 215. Ἴππου
 κρήνη 217.
 Ἴππείη κεφαλὴ 601.
 ἱππούραιος 438.
 ἰρηξ 965.
 Ἴρις διδύμη 940.
 ἰσαίεσθαι 513.
 ἰστασθαι. εἶαρ ἰστάμενον 514.
 ἰσώπος 79.
 Ἰχθύς 387. 390. δύναται κατὰ φύ-
 χιν 572. 701.
 Ἰχθύες 240. 246. 357. ἄκροι 362.
 548. 700. 707.
 ἰχθιον 253.
 καθάπτεσθαι 121. ἡπείροιο 347.
 καθαρὸς 40.
 κακόεργος 131.
 καλὰ φαίνειν 148.
 κάμνον 66. 73.
 κάμπη 187.
 κάρη 52. λοξὸν 58.

INDEX

- Καρκίνος 147. 446. 491. 405.
 500. 519. 545. 569. 578. 591.
 893. 996. 1136.
 Κασσιόπεια 189. δαλὴ 654.
 καταβαίνειν 178.
 κατάγειν 302.
 κατάκασθαι 180.
 καταλείβεσθαι 218.
 καταμελείσθαι 624.
 κατεναντία 102.
 κατεπαίγειν 354.
 κατέρχεσθαι 677.
 κατηλυσίη 536.
 κατιέναι 336.
 κατωμάδιος 29.
 κατώρυχα 510.
 κέγχρος 1039. κέγχρεϊος 986.
 κεδάισθαι 159.
 κείειν 1009.
 κεκασμένος 198.
 κελήγειν 1004.
 κελαδῆν 152.
 Κελαινῶ 262.
 κελείειν 775.
 κέλευθος. κέλευθοι ἡελίοιο θερά-
 ταται 149. θωάταται 225. ἀνέ-
 μοιο 803. μετήγοροι 406. cf. ἡ-
 λιος.
 κενός 1097.
 Κένταυρος 431. 447. 505. 626.
 661. 663.
 κέντρον αἰθόμενον 402. Σκορπίου
 506.
 κέπφος 916.
 κέραι. ἵεναι ἐς κέραι 800. κέρατα
 733. κεραία ἀμβλεία 785. ὀρ-
 θαὶ 790. κερὰς 167. 1109.
 κηρός 1029.
 Κῆτος 354. 357. 366. 368. 387.
 390. 398. 630. 647. 720. 726.
 κητεία λοφίη 364. κήτεος οὐρή
 502.
 Κηφεύς 179. 183. 310. 631. 649.
 675. Κηφεΐη χεῖρ 230.
 κικλήσκων 388.
 κινεῖν χαμῶνας 682.
 κλαγγηδὼν 1021.
 κλισμὸς 251.
 κνέφος 872.
 κοῖλος ὠκεανὸς 553. 828.
 κοῖτος 1005.
 κολοῖος 963. κολοιοὶ ὑπερόφιοι
 970. ὅψε βοῶντε 1023. Φῦλα
 κολοίων 1026.
 κολυμβᾶν 952.
 κολυμβίς αἰθυσία 296.
 κολώνη 120. κολῶνα ἡΐου (Χίου)
 642.
 κομάειν 1092. ἀστέρες κομόωντες
 1092.
 κονίζεσθαι 253.
 κόπτειν 449.
 Κόραξ 120. 449.
 κορέειν Φάεος 582.
 κόρυμβα ἄκρα 686.
 κορύνη στιβαρή 639.
 Κορώνη 345. 950. πολύφωνα πρῶ-
 ζει 1002. ἐννεάγηρα 1022.
 Κοίρητες Δικταῖοι 35.
 κουρίζειν 32.
 κοῦφος 1109.
 Κυνόσουρα 36. 52. 182. 227. 328.
 κρέμασθαι 65.
 κρήνη. Ἴκπου κρήνη 217. 221.
 Κρητὴρ 448. 623. εἰλαφρός 519.
 Κριός 225. 238. 357. 515. 549.
 709. 713. 1106.
 Κρόνος 35.
 κρόταφος 56.
 κρώζειν 953. 961. 968.
 κυάνεος 330.
 κυδοιμὸς 109.
 κύειν 1051.
 κύκλος ἡλίου 823. κοῖλος 828.
 πολὺς 847. πλάγιος 532.
 ζωῆδιος 544. δυωδεκάς 555. κύκλα
 ἐννεακάδεκα φαινοῦ ἡελίοιο
 753.

VERBORM.

κυλίνδεσθαι 63. 197.
 κυμαίνην. νέφος κυμαίνον 416.
 Κύων 337. 342. 352. 603. 676.
 κύων αἰθόμενος 595. θρασὺς
 755.
 Λαγὼς 338. γλαυκὸς 369. 384.
 507. χαροπὸς 594. 678.
 λαίλαψ 760.
 λαῖφος 424.
 λακὴν 972.
 λακέρυζα 949.
 λάμπειν 986.
 λεπτός 80. 166.
 λευγάλεος 108.
 Λέων 148. 151. 446. 491. 545.
 λήγην 713.
 ληθαίνεσθαι 1007.
 λίθαξ 1112.
 λιτός 894.
 λοφίη κητήν 364.
 λύκος 1124.
 Λύρη 269. κυλληναίη 597. 615.
 Ἑρμαίη 674.
 λύχνος 976. 978. 1034.
 Μαῖα 263.
 μαίεισθαι 168.
 μακίλη 8.
 μαρμαίνεσθαι 814. 1000. 1034.
 μαρμαίρειν 980.
 μάχαρα εἰνοδίη 131.
 μέδουσαι κοίτοις 1005.
 μεῖότερος 43.
 μέρεσθαι γονάτων 657.
 μελαίνεσθαι 804. μελανῆν 836.
 μέλισσα 1029.
 μεταβλέπειν 186.
 μετάθροα 1004.
 μετανάστης 457.
 μετασκαίρειν 282.
 μετάφρενον (Септауги) 505.
 μετήρορος 573. μετήρορον κερῶν 794.
 μετοπωρινὸν 1064.
 μέτωπον 173.
 μετανίσσεσθαι 21.

Μερόπη 262.
 μετιέναι 340.
 μέσος 82. 147. μεσσοῖ 231.
 μεσσοῖεν 317.
 μηκύνειν 253. μηκύνεσθαι 920.
 μῆλα θήλεια 1068.
 μὴν ἀεζόμενος 735. ἐφειστώς 782.
 ἀποιχόμενος 810.
 μίσγεσθαι 62.
 μογερός. μογεροὶ ναῦται 419.
 μογέειν 63.
 μοῖραι δυσκαίδεα 740.
 μονόλυκος 1124.
 μουνάξ 119. 194.
 μύες τετραγόνες 1132. ἡμέριοι
 1139.
 μυῖα 975.
 μυκηθμός 1118.
 μύκης 976.
 μύξα 976. 1040.
 μύριος 47.
 μύρμηξ 955.
 ναῦται μογεροὶ 419.
 ναυτίλος ἀνὴρ 935.
 νέεσθαι 407.
 νεῖατα γαίης 596.
 νεῖκος 108.
 νεοῖς 89.
 νεύειν 58.
 νευστάζειν 789.
 νεφέλη πεπιεσμένη 1014.
 νήκουστος 173.
 νηνεμία 1033.
 νῆσσα ἀγριάδες 918. οἰκουροὶ 970.
 νησσαῖοι ὄρνιθες 982.
 νήχεσθαι 61.
 νεφετός 1038.
 νομῆς 1104.
 νομός 1027. κηροῖο 1029.
 Νότος 321. 356. 386. 403. 418.
 429. 435. 508. 630. 787. 795.
 882. 887. 897. 907. 933. Νό-
 τος ἀντιόων 501. νότιος 388.
 νύκτερον 1023.

INDEX

- νύξ ἀμφιλύκη 747. ἀστερίη 695. ἀρ-
 χαίη 408. καθαρὴ 323. 469.
 ἰοῦσα 453. 583. οὐρανίη 470.
 παμμήνις 189. γαληναίη 765.
 σκοτίη 977. πυμάτη 304.
 νωθὴς 228.
 νωχελὴς 391.
 ξηρὴ 913.
 ξυνὸς ἀστήρ 206.
 ὄγμος 749.
 οἰδαίνειν 909.
 οἰόθεν 55.
 οἴσσεσθαι 1006.
 Ὀϊστός 311. εὐποίητος 598. πε-
 ρύεις 691.
 ὀπλάζεν 67.
 ὀκλαῖ 517.
 ὀλίγος 42. 87. 115. 195. 264.
 299. 733.
 ὀλολύγων ἐρημαίη 948.
 ὀμηγερέης 379.
 ὀμηλυσίη 178.
 ὀμιλαδὸν 1078.
 ὀμίχλη 997.
 ὄναρ 15. μυρίον 761.
 ὄνοι 898. ὄνος νότιος 906.
 ὀπλῇ ἵππιοι 487.
 ὀποσταῖος 739.
 ὀππῆμος 568.
 ὀπώρη βρίθουσα 1082.
 ὀρθρινὸν 948.
 ὄρμος 346.
 Ὀρνις 273. 275. 312. 599. 628.
 691. περὶ πρῶτα Ὀρνίθες 599.
 ἀγέλη ὀρνίθων 1094. ὀρνίθες λιμ-
 ναῖαι ἢ εἰνάλιαι 942. ὀρνίθεος
 274.
 ὀρχηθμός 1133.
 ὀρχίλος 1025.
 ὀσφραίνεσθαι 955.
 ὀτλίειν 428.
 οὐρανὸς κεκασμένος εὐρεῖ κύκλῳ
 474.
 οὐρὴ νεάτη 49. 184. ἄρη 50. 59.
 κήτειος 502.
 οὕριος 279.
 Ὀφιοῦχος 75. 76. 83. μογερός
 577. 665. 667. 724. Ὀφιοῦχοι
 ὅμοι 488. γούνα Ὀφιοῦχος 521.
 Ὀφίς 82. 86. 578. 665. πολυτε-
 ρὴς 668.
 ὀχέεσθαι 1070.
 ὀχεὺς 193.
 ὀχὴ 1069.
 ὄψιος 1027.
 παίζειν 1107.
 παλιμπετές 1032.
 παλίνορτος 54.
 παλίνωρος 452.
 παλιρρόθιος 347. 1003.
 Παιόπη 658.
 παμμήνις νύξ 189.
 πανσυδίη 649.
 πάππος 921.
 παπταίνειν 128.
 παρὰ θηήσεσθαι 224.
 παραβλήδην 535.
 παραβλίβεσθαι 993.
 παρακλίνεσθαι 281.
 παραμείβεσθαι 537.
 παρατέμνεσθαι 543.
 παρατρέπεν 427.
 παρατρέχειν 275.
 παραβλάδην 318. 525.
 παρήλια 881.
 παριόριον ποταμοῖο 600.
 Παρθένος 97. 1361. 491. 546. ἀ-
 τέλλουσα 597. 606.
 παρίεναι 608.
 παροίτερος 306.
 περαίνειν 24. πείρατα δεξιὰ 280.
 πελύνειν 74.
 πέλαγος πεπταμένον 288.
 πέλωρον 57. πέλωρ 205.
 περάτη 821.
 περιαγὴ 688.
 περιβάλλεσθαι 525.

VERBORM.

περιβρίθαι 1049.
 περιγνάμπτειν 790.
 περιδειδέειν 1096.
 περιθνοφέεσθαι 876.
 περιηγής 401.
 περιηϊσθαι 337.
 περικλίνεσθαι 88.
 περικλίζεσθαι 287.
 περιλιχμάειν 1115.
 περιμεμφής 109.
 περιμήκετος 250.
 περίπλευς मुखηζμοΐο 1118.
 περισκέπτεισθαι 199.
 περίσκεπτος 213.
 περισπεύδειν 1122.
 περιστέλλειν νῆα 766.
 περιστρέφεισθαι 43. 567.
 περισφαιρηδόν 351.
 περιτέλλειν 828. περιτέλλεσθαι
 215. 330. 693.
 περιτέμνεισθαι 50.
 περιτροχάειν 815.
 περιτρομέειν 861.
 Περσεύς 249. 484. 685. 687. 711.
 πέτηλον 271.
 πεφυλαγμένος ἀνὴρ 762.
 πηδάλιον 351. 368.
 πιάζεισθαι 416. πεπισμένη νεφέλη
 1014.
 πίσυρος 39.
 πιφάυσκεν 411.
 πλαταμών 993.
 Πληιάδες 255. 1065. 1085.
 πλόος ὥριος 154.
 πνευμάτιος 785.
 πῶα 1089.
 ποικίλος 328. ποικίλλειν 1001. ποι-
 κίλλεσθαι 822.
 πόκος 939.
 πόλοι 24.
 πολλός 41. 87. 165. 188. 255. 316.
 643.
 πολυγαγής 1100.
 πολύκλαυστος 360.

πολυλήϊος 1058.
 πολυρρόδιος· πολυρρόδιοι ἄνθρω-
 ποι 412.
 πολὺς κύκλος 847.
 πολίσκεπτος Βωώτης 136.
 πολυτελής Ἀργῶ 604. cf Ὀφει.
 πομφόλυξ 980.
 πονεῖσθαι 82.
 πόντος εὐρύς 152.
 πορὶς 1120.
 Ποσειδάων 756.
 Ποταμός 358. πολύκλαυστος 360.
 589. 600. 728. παρηγορία ποτα-
 μοΐο 634.
 ποτιδέγμενος ἀνὴρ 1090.
 πότνιος· πότνια λαῶν 112.
 πρῖνοι καταχθές 1044. 1047.
 προβολαὴ Νότιο 239.
 προκλίνδεσθαι 188.
 Προκύων 450. 595. 690.
 πρόσωπον πᾶν 737.
 Προτρογητήρ 138.
 προφερέστερος 177. 240. 325.
 πρυμνόειν 343. πρυμνῆειν 348.
 πυγούσιος 896.
 πύγνυσθαι 1038.
 πυρίβητος. 983.
 πυριλαμπής 1040.
 ραθάμιγξ 889.
 ρήγνυσθαι 814. 817.
 ῥύος ἐσπέριος 858.
 ῥυμός 927.
 ῥύτω τόξου 301. 621.
 σαιριάειν 332.
 Σάριος 333. 340.
 σελήνη διχόμητις 78. νεόμην 471.
 ὀλίγη κεράεσι 733. 778. διχόω-
 σα 733. ἀεξομένη 781. 800. λε-
 πτή καθαρή τε 783.
 σῆμα 10. 71. 170. τετυγμένον 233.
 ἐνάλιον χειμῶνος 410. 461. 760.
 σημαίνειν δεξιὰ 6. 267. εἶδεα 381.
 θναίσιμα 420. τετυγμένα 757.
 Σιδόνιοι 44.

INDEX

- σκαρβμὸς 281.
 σκέπας 1126.
 σκέπτεσθαι ἀστέρας εἰς ἐνιαυτὸν 11.
 σκιάειν 600.
 σκίλλη 1060. 1063.
 σκοπιή 833. 883.
 σκιρτάειν 1133.
 σκολιὸς Δράκων 70. 187.
 Σκορπίος 85. ἀντέλλων 304. 307.
 403. 438. Σκορπίου κέντρον 506.
 621. 643. 646. 667.
 σκυβρός 1120.
 σκώληξ 958.
 σπαίρη 47. 89. αὐχενίη 698.
 σπίζειν 1024. ἥῳ σπίζων 1024.
 σπινθήρ 984.
 σπίνος 1024.
 σποδιή 985. 1035.
 σποράδην 389.
 στάσις ἴση 184.
 σταλαγμὸς διὸς 966.
 σταλάειν 962.
 στάχυς 97.
 στεροπαί 973.
 Στερόπη 263.
 Στέφανος 71. 74. 88. 572. κατε-
 χόμενος 574. 625. 660.
 στηρίζειν 10. 230. 274. 351. 500.
 στίχες μακρῇ γεράνων 1031.
 στιχοῦν 191.
 στροφάλιγξ 43.
 στροφᾶς 1032.
 σύες θήλειαι 1068.
 συμφέρεσθαι 293. συμφορέεσθαι
 363.
 συνανέρχεσθαι 561.
 συνασταχύειν 1050.
 σύνδεσμος ὑπουργάνιος 245.
 συνέρχεσθαι 151.
 συνιέναι ἡλίῳ 682.
 σφηκῶ 526.
 σφῆξ 1064.
 σχῆνος 1045. τριπλόα χύει 1051.
 λοχῶν 1057. 1062.
 τανύειν δρόμον 1002. τάνυσθαι 68.
 251. 284. 557. 839. 863.
 Ταῦρος 167. 174. 177. 515. 549.
 713. 718.
 τείνειν 280. 361.
 τεκμαίρειν ἀοιδὴν 18. 38.
 τελέθειν 79.
 τέλλεσθαι 285. 382.
 τέμνειν 494. 502. 528.
 τετυγμένα 12.
 τέφρα 1037.
 τῆ 61. 80. 343.
 τῆμος 152. 292.
 Τῆυγέτη 263.
 τιθᾶ ὄρνιθες 960.
 τινάσσεσθαι πτερύγεσσι 919.
 τιτύσκειν 418.
 τομή Ταύροιο 322.
 Τοξευτής 306. 400. 506. 556. 673.
 685.
 Τόξον 301. 506. 664. 665. 673.
 τραφερός 1027.
 τριέλκτος 816.
 τρίζειν 1132.
 τρίπους 983.
 τριχθα 1060.
 τροπικοὶ 528.
 τροχάειν 27. 227.
 τροχαλὸν περιγληνὲς 476. τροχα-
 λῆιον κυλινδόμενον 530.
 τρύζειν 948.
 τυποῦν 171.
 Ὑades 173.
 ὑδέεσθαι 267.
 Ὑδρη 444. αἰθρομένη 519. 594.
 602. 611. 661. ἱερὸς 692. αἰ-
 θοψ. 697.
 Ὑδροχόος 283. 389. 392. 398.
 502. 548. 693.
 Ὑδωρ 399.
 ὕδωρ (pluvia) 787. 836. 839. ἡμε-
 ρινὸν 851. 873. 904. ἐκ Διὸς
 936.
 ὑετός 804. 831.

VERBORM.

ὑπαύχενον ὀρνίθιον 487. 524.
 ὑπεραίρεσθαι 1060.
 ὑπερευθής 867.
 ὑπεύδιος 827. 990. 1003.
 ὑπέρτατα γαίης 498.
 ὑπόβρυχα 425.
 ὑποδείελος 826.
 ὑποδραμῆν 542.
 ὑποκῆσθαι 194.
 ὑποκλίνεσθαι 322.
 ὑποκύπτειν 950.
 ὑπολευκαίνεσθαι 927.
 ὑποσκέπτεσθαι 96.
 ὑποστρέφεσθαι 73.
 ὑποτρέχειν 1015.
 ὑπότροπος 1009.
 ὑπουράνιος 134. 245.
 ὑποφαίνεσθαι 140.
 ὑποφῆται Διός 164.
 ὑπτιάειν 789. 795.
 ὑπωμῆος 144. 1115.
 ὑψόθεν 26.
 Φαίνειν 148.
 φαίνεσθαι 135. 166. 189. 327. 328.
 Φάτις ἤλυθεν 157.
 Φατην 892. 898. 905. 996.
 Φέρβειν 114.
 Φῆρ 664.
 Φεγγεσθαι 966.
 Φθαιρίζεσθαι 961.
 Φθίνειν. θέρως Φθίνον 514.
 Φλόξ ἡσύχιος 999.
 Φλόος 1008.
 Φοίνικες 39.
 Φοινίσσεσθαι 798. 887.
 Φορυτός 1123.
 Φόως ἀμνηνόν 786.
 Φράζεσθαι 374.
 Φρήν. ἀπὸ Φρενός ἔναι 411.
 Φρουρός 326.
 Φύλα κολοιῶν 963. 1026.
 Φυλάττεσθαι 48.

Φυλλιάειν 334.
 Φυταλιὰ 334.
 Φωνὴ βαρεία δισσάμει 968. ἔμπληροι
 Φωνῆς 1006.
 Φῶς. Φάεα 90.
 χαδῶν 697.
 χαλάζει 1041.
 χαλεπὸς 879.
 χαροπὸς 394.
 χατέειν σκέπας 1126.
 χερμῶν συναγερόμενος 793. χερ-
 μωνόθεν 995.
 χελιδῶν 944.
 χέλυς 268.
 χερσαῖα 919.
 Χηλαί 89. 232. 438. 521. 546.
 607. 612. 619. 626.
 χῆν 1021.
 χθαμαλὸς 992.
 Χίος 638.
 χιῶν πολλή 1088.
 χρέος. κατὰ χρέος 343.
 χύσις ὑλίγη ὕδατος 393.
 χύσθαι 320.
 χύτρη 983.
 ψοφῆειν 962.
 ὠκεανός. ὕδωρ ὠκεανοῦ 537. κοῖ-
 λος 553. κέρατα ὠκεανοῦ 566.
 εὐρύοος 635. ἥως 675.
 ὠλενίη αἰξ 164.
 ὦμοι Ὀφίουχιοι 488.
 ὦραι ἐπικάρπιοι 552.
 ὠραῖος ἀροτρεὺς 1075.
 ὦρη βουλύσιος 825. 1119. ἐσπερίη
 1002. ἀροτήσιος 1053.
 ὦριος πλύος 154.
 ὦριον 1076.
 ὦριων 232. 323. 338. 361. 588.
 636. 646. 677. ἀθρόος 310.
 ἔσχατος 754. εὐφειγγής 518.
 ὠρύεσθαι 1124.
 ὠχράειν 851.

INDEX
LATINITATIS POETICAE
IN
CICERONIS, GERMANICI CAESARIS,
ET
R. FESTI AVIENI ARATEIS.

Litera C. designantur *Ciceronis* Phaenomenorum fragmenta; literis C. P. eiusdem Prognosticorum fragmenta; *romano* numero fragmentorum, *arabico* numerus versuum; litera G. *Germanici* Aratea Phaenomena; literis G. P. *eiusdem* Prognostica; litera F. *Festi Avieni* Phaenomena; literis F. P. *eiusdem* Prognostica.

Abruptum flumen G. 48. absurdus sonus C. P. IV, 3. acerba laborum F. 189. acredula C. P. IV, 5. Actaea statio F. P. 69. actor agendorum F. 20. admisceri in vna parte C. IX, 2. adytum Parnasseum F. 71. aequare diuortia lucis G. 8. aequor occiduum F. 753. aestuare. ignis aestuat mento F. 155. aetheriae aurae G. 520. aethra rutila F. 442.	acuum geminum F. 27. agere sidera G. 358. agmina monstri F. 144. . Ales nuncius summi Iouis C. XXXII, 294. pennis stel- lantibus G. 597. ales cursus. v. <i>cursus</i>. <i>Sonipes</i>. Altum (pro mari). Eoum F. 914. alumnus gratus G. 167. alum- nae aquae dulcis C. P. IV, 1. amictus tenebrosi noctis F. 35. amor proprius F. 20. amputare F. 985.

anas

LATINITATIS.

- anas latipes F. P. 358.
 Andromeda requirens epulas
 horribiles C. XXXII, 414.
 anima. flos et flamma animae
 F. 12.
 antra docta F. 491.
 Aones agri F. 66.
 aplustria C. XXII, 1. Argoae pup-
 pis. G. 344. Speciosa aplu-
 stria sacrae puppis G. 484.
 611.
 aptus nodis caelestibus C. XXXII,
 243.
 Aquila. vis magna Aquilae C.
 XXXII, 372.
 Aquilo. eius alae horrifonae C.
 XXXII, 13. aurae clarifonae
 86. 280. Aquilones infani
 F. 116. Threicii repetunt
 flabra F. 401. alta. Aquilo-
 nis F. 995.
 arbor ratis Argoae G. 613.
 ardere. maturis aristis ardet ma-
 nus G. 96. ardere Phoebeis
 in armis G. 548.
 ardor manet humeris integer
 G. 76. euanuit G. 385.
 Argaeus gurgis C. XXXII, 423.
 Argo conuersa C. XXXII, 133.
 armamenta nauis C. XXXII,
 197.
 ars Palladia G. 513.
 artus aetherei F. 45.
 ascendere (de stellis) G. 184.
 316.
 assutae frondes G. 337.
 astra liquida G. 366. materna
 554. astrorum custos C.
 XXXII, 162.
 Athos G. 574.
 auersus. ratis auersa G. 347.
 auritus Lepus G. 340.
 aurora humida, praenuntia so-
 lis C. XXXII, 65.
 Auster. flamen Austri C. XXXII,
 10 pulstat aequor 66. Spi-
 ritus summi Austri 101. 184.
 Auster rapidus G. 292. Au-
 stri infani 326. glaciales 478.
 australia flabra F. 824.
 axis Phoebeis violentior G. 149.
 vmbrifer F. 62. Lycaonius
 F. 952.
 Bootes larga cum luce C. XXXII,
 394.
 breuis Cynosura G. 46. Cassio-
 peia G. 194. breuis lux. G.
 289.
 Bruma cana comas F. 613.
 caecum carmen F. 927.
 caelum. culmina caeli C. XXXII,
 113. cauernae caeli XXXII,
 252. lumina caeli XXXII,
 390. 405. caelum trahit fide-
 ra G. 18. caelum pium. G.
 270. inclinatio caeli F. 30.
 Caerula C. XXXII, 142 vada
 G. 153. freta G. 310.
 calere. Mars calet F. 372.
 Calpetanus gurgis F. P. 296.
 Camoenae F. 72. carmoenalis
 Hippocrene F. 496.
 camuri protractus F. 429.
 Cancer aestifer C. XXXII, 320.
 Canis rutilus G. 341.
 carbasa dare ponto F. 69.
 carmen caecum F. 927.
 Cassiopeia lacrymoso requirens
 gnatam C. XXXII, 442.
 cassus luminis C. XXXII, 369.
 cate C. XXXII, 304.
 cauda spinifera C. XXXII, 178
 nouissima G. 59.
 cauri F. P. 148.
 Cecropii agri F. 66.
 cedere. signa cedunt C. XXXII,
 336. 351.
 Cephei coniux et domus G. 184.
Ceres

INDEX

- Ceres succisa** F. 398.
ceruix. a tereti ceruice reflexum
 C. VIII, 5. **ceruix languida**
 G. 337.
Chelae corpore obscuro C.
 XXXII, 393.
Chius defixa in Aegaeo gurgite
 C. XXXII, 423 **pacata** G.
 645.
chorus anni pulcher F. 37.
circumflectere ignes F. 55.
Circus candens lacteus C. XXXII,
 248.
cirrha ampla patefcit F. 75.
clamare. ortus clamati G. 291.
clarare C. XXXII, 6. 107. nota
 figura C. XXXII, 166. prim-
 ordia aestatis C. XXXII, 39.
clinatus C. XXXII, 53. 86.
Colchis perfida G. 529.
collucere clarum C. XXXII, 208.
coma flammea F. 81.
commendare corpora terris C.
 XXXII, 435.
condere ora fulgentia G. 43.
conficere sinus C. VII, 3.
contorquere currum C. XXXII,
 61.
conuertere curriculum C. XXXII,
 264. **sidera** 365. **conuersti or-**
be C. VI, 5. **conuerfa pup-**
pis XXXII, 127. **Argo** 133.
Fides 42.
conuexa Deorum F. 54.
conuifere (de stellis exorienti-
 bus) C. XXXII, 352.
Corona delapfa C. XXXII, 351.
stellis diftincta 353.
corpus pennatum C. XXXII, 54.
feriferum 59. **obliquum** 102.
rabidum 110. **squamosum**
 143. **plumatum** 220. **clina-**
tum 259. **anhelare frigus de**
corpore 58.
corpora (pro corpus) C. XXXII,
 435.
Crater tortus G. 426.
cedere ratem ventis, femina
terris G. 14. **opus arcanis**
Mufis G. 441.
crepula vox F. 325.
Cressia tellus G. 32.
Cretaeus maritus G. 534.
culmen orbis transuerfum C.
 XXXII, 307. **culmina caeli**
 113.
currus Phoebei G. 621.
curfus interior C. VI, 5. **legi-**
timus C. XXXII, 225. **ales** G.
 130.
custos aſtrorum C. XXXII, 162.
custodia inſcia ſomni F. 181.
dare carbafa ponto F. 69.
declinare oculos F. 171.
declinis G. 31. v. not.
decliuſ G. 31. 61. **ordo** 325.
polus F. 62. .
decocti flores F. 738.
deducere carmen G. 1.
deferre ſidera C. XXXII, 371.
defluere. **via defluit** F. 912.
Dei infociabiles F. 31.
Delphini virides F. 309.
denſus. **ſtella longe denſa** C.
 XXXII, 9. **ſigna denſa** 241.
depellere. **depulſus lumine ſu-**
p̄ero C. XXXII, 374. 379.
depulſa ſagitta 382.
defecare G. 483.
deſtituere vilus G. 216.
detergere ſidera C. XXXII, 246.
Deucalioneus ortus F. 218.
dextra mendax G. 36.
diductus paſſus G. 187.
dignare G. XXXII, 34.
Dis niger F. 95.
diſiicere ſidera F. 610.

diftin-

L A T I N I T A T I S.

- distinguere formas C. XXXII, 161. cursus 265. distinctus stellis C. VI, 1.
 distincta stellis Corona C. XXXII, 353.
 diuersi pedes C. XXXII, 24.
 diuidere mensem G. 77. aequali spatio noctemque diemque 493.
 diuites vndae G. 235.
 diuortia summi mundi G. 231. gemina alternae metae F. 168.
 donare nomine C. XXXII, 212. caelo G. 33. polo F. 443.
 Draco toruus C. VII, 2.
 dux nocturna C. VI, 1.
 ebrius. stella ebria flammanti rubore F. 272. ebria lana veneno F. 347.
 edere principium tempestatibus F. P. 60.
 educere ortus flammigeros F. 126.
 efferre se in culmina caeli C. XXXII, 114. supero lumine 350. magnis lucibus 434. 461. efferre radiatos ignes G. 492.
 elapsus de terra C. XXXII, 25.
 ensis vesanus G. 111.
 epulae horribiles C. XXXII, 414. nitentes Oenopionis 426.
 Equus. vis Equi C. XXXII, 57.
 Erebus F. 30. 214.
 errare. Orion errat. C. XXXII, 367.
 Est (pro licet) G. 233.
 euoluere cursus C. XXXII, 234.
 exaequare spatium lucis cum tempore noctis C. XXXII, 228,
 existere. existit clara Sagitta C. XXXII, 471.
 explicare orbes G. 54.
 falcati morsus F. 1188.
 falli. vestigia falluntur G. P. I, 17.
 Fides clara Cyllenia C. XXXII, 381. conuersa C. XXXII, 42.
 findere aethera G. 253.
 flamen Austri C. XXXII, 10. vitale 117. flabra australia F. 824.
 flamma tremula C. XX, 3. animae F. 12.
 flexile signum G. 676.
 flos animae F. 12.
 fluctus cani C. XXXII, 71.
 fluentum (pro mari) F. 872.
 fluitantia rerum F. 23.
 Flumen abruptum G. 48.
 focae F. 666.
 freta caerulea G. 310.
 frigus tremulum C. XXXII, 67.
 frondes assutae G. 337.
 frugipari vultus F. 1054.
 fulgor duplex C. VIII, 2. eximius C. XI. medius G. 279.
 fulix raua C. P. III, 7.
 Fulmen trifidum F. 220.
 Gargaron G. 575.
 gaudere sidere G. 222. pondere G. 264.
 geminare. aestas geminatur G. 150.
 geminum aeuum F. 27.
 guttur tremulum C. P. III, 9.
 Haemus candidus G. 574.
 haurire fontes pedis ictibus G. 219.
 Helicon inspirat se ab antris F. 76. Aonius F. 489.
 hiare lucra F. 668.
 hiems surgit ponto G. 268.

honor

INDEX

- honor. feruntur stellae sine honore G. 145. 210. honorem infundere. rebus F. 43. honor flammarum F. 151.
- horrificus ictus C. XXXII, 122.
- hospitus infanis Aquilonibus F. 116.
- Hydra foecunda G. 538.
- Hyperion. orbis Hyperionis C. P. I, 2. Hyperionios Nepa F. 55.
- Iacere ore querelas C. P. IV, 6.
- ignem exiguum C. XXIV, 2.
- mediocre lumen C. XXXII, 51.
- iacitur ardor C. XXXII, 112.
- iacimus radios de lumine nostro C. XXXII, 313.
- iactare radios C. XXXII, 458.
- ignis exiguus C. XXIV, 2.
- sedet mento G. 57.
- ignes inoccidui G. 64.
- ignis contemptior G. 333.
- iustus F. 512.
- ignotus. Arcti ignotae fluctibus G. 63.
- imago rudis G. 216.
- immodicum astrum F. 729.
- incendia aeriae flammae F. 152. 224. 253. 354.
- Idaeae Troiae F. 585.
- incentor carminis F. 1. not.
- inceptor carminis F. 1.
- inclinatus ad flamen Austri C. XXXII, 10.
- inclinatio caeli F. 30.
- indignatio ponti F. P. 65.
- indigus sidereae facis F. 252.
- ignis iusti F. 512.
- inhospita aequora F. 314.
- innocuus. vngues innocui G. 317.
- inocciduus. ignes inoccidui G. 64.
- infanus. Austri infani G. 326.
- infanum profundum F. 315.
- insaturatus odiis F. 183.
- infcia casus nocturni F. 115.
- infcia somni custodia F. 181.
- infcia salis piscosi F. 368.
- infcia nerui sagitta F. 690.
- infcia domini 691.
- insequi C. XXXII, 355.
- insignia caeli C. II, 2.
- infociabilis. Dei infociabiles F. 31.
- interlucere G. 282.
- inuifere lumina caeli C. XXXII, 405.
- ire in astra F. 3.
- labi C. III, 1.
- labor. acerba laborum F. 189.
- Lacteus circus C. XXXII, 249.
- orbis 286.
- Lac candens F. 942.
- lacunae caecae C. XXXII, 428.
- languere. honos languet G. 75.
- languens astrum G. 343.
- languida ceruix G. 337.
- latescere. Equus latescit C. XXXII, 385.
- Latiae musae G. 15.
- latipes anas F. P. 358.
- Ledaei iuuenes G. 537.
- legere vicina Boreae G. 357.
- lentiscus C. P. V, 2.
- Leo. vis torua Leonis C. XXXII, 321. 370.
- Lepus leuipes C. XXXII, 120.
- auritus G. 340.
- librare vestigia F. 119.
- ligare Diuos G. 179.
- limina superum C. XXXII, 185.
- liquidus splendor G. 42.
- liquida G. 366.
- lumen paruum C. XXXII, 164.
- solis autumnale. vernum 287.
- superum 350. 374.
- lactum 458.

LATINITATIS.

458. lumina Aurigae 464.
 lumen pro oculo 313.
Luna pernox G. 193. officit si-
 deribus G. 229. Lunae octo-
 nae lucēs F. P. 22. nitescit
 pleno in orbe F. 514.
 lustrare luce caecas lacunas C.
 XXXII, 428.
 lux supera C. XXXII, 364.
 459. lucēs clārāe 50. 367.
 lux brevis G. 289. pigra F.
 659. luciparens nox F. 854.
Lyaeus viticomus F. 70.
Lycaoniae vrsae F. 118, cho-
 reae F. 143.
 lymp̄ha tenuis G. 152.
 machina mundi F. 562 caeli
 906.
 mandare femina terris C. XXXII,
 41.
 manus parulae G. 186.
 margo summae noctis F. 697.
 marmor (pro mari) occiduum
 F. 644. 1128. F. P. 149.
 medicator F. 216.
 medicina audax E. 222.
 meditari pluuias G. P. II, 75.
 medius fulgor G. 279.
 mendax dextra G. 36.
 mensis senescens F. P. 16.
 Mercurialis Lyra G. 277.
 mergi vnda (de stellis) C.
 XXXII, 381. F. 668.
 metiri orbes C. XXXII, 231.
 micare sublime G. 27.
 ministeria pigra G. 293.
 miserabile fidus G. 626.
 missor sagittae C. XXXII, 84.
 mittere inuentum longos in an-
 nos F. P. 47.
 modulamen celsum F. 9.
 Mucrens C. IX, 3.
 moles primigenia F. 13 not.
 mons officiens signis C. XXXII,
 344.
 morbi soluentes corpora G. 472.
 mordere mutua consortia F.
 935. morsus falcari F. 1188.
 mulcerē aethera C. XXXII, 88.
 flamine vitali 117.
 multus F. 451.
 mundus summus G. 231. pri-
 migenius F. 13. reparabilis
 F. 914.
 murmur minitans C. XXXII,
 71.
Musae Latiae G. 15.
Myrtoae vndae G. 158.
 mystica rupes F. 491.
 Natura festina F. 50. inuida
 veri F. 1288.
 negari F. 487.
Nepa. vis magna Nepai C.
 XXXII, 324. 419. Nepa
 Hyperionis F. 55.
Neptunia prata C. XXXII, 128.
Nereus inimicus G. 406. Ne-
 reides almae C. XXXII, 446.
 nescius. signa nescia falsi F.
 114.
 nigrescere (pro occidere) G.
 608.
 notialia nubila F. 551.
 Notus. ima Noti F. 995.
 nouissima cauda G. 59.
Nox aeterno curriculo inuisens
 C. XXXII, 189. tranans
 spatium caecis umbris 338.
 hiberna 64. atra G. 290. in-
 festa G. 308. suprema G.
 309. madida F. 58. terra F.
 452. picea F. 673. caerulea
 tegmina noctis F. 675. mar-
 go summae noctis F. 697.
 amictus tenebrofi noctis F.
 35. nox luciparens F. 854.
 (B) nu-

I N D E X

- numerus celsi modulaminis
 F. 9.
 Numen. Numina. G. 16. 164.
 obitus (stellarum) C. IX, 2.
 obstipus. obstipum caput C.
 VIII, 5 not.
 obtegi (de sideribus pro occidi)
 obtegitur depulsa Sagitta C.
 XXXII, 382.
 obtutus agiles F. 1039.
 obuerrere nauem C. XXXII,
 132.
 occidere in freta G. 342.
 occiduus Phœbus F. 322. oc-
 ciduum aequor F. 439. 753.
 marmor F. 644.
 Oceanus sonorus F. 417.
 oculi truces C. VIII, 3.
 Oenopion C. XXXII, 426.
 officere Hyperionio orbi C. P.
 I, 2. de Luna G. 229. cf.
Luna. Mons.
 Olympus superis agitatus G.
 575.
 opacus. tenebrae opacae C.
 XXXII, 450.
 orbis. orbe breui conuerti C.
 VI, 5. signifer C. XXXII,
 318. lacteus 286. orbis caeli
 conuexus C. XXXII, 314.
 orbita solis F. 650.
 Orion fugiens C. XXXII, 435.
 ortus (stellarum) C. IX, 2.
 Deucalionius F. 218. flam-
 miger F. 126.
 os coruscum C. XXXII, 96.
 palans error F. 63.
 Pallas doctissima C. XXXII, 302.
 Palladia ars G. 513.
 palma panfa suppliciter G. 68.
 Parnasseus Phoebus F. 620.
 Parnasseum adytum F. 71.
 pars. in vna parte admisceri C.
 IX, 2. caeli in parte re-
 sedit C. XVIII.
 partes nocturnae C. XXXII, 284.
 passus diductus G. 187.
 pastor mundi F. 21.
 patefieri (de terra) C. XXXII,
 370.
 pater primus F. 5 sq. acui ge-
 mini F. 27.
 patrator proprii amoris F. 20.
 patulae manus G. 186.
 pax pelagi G. 401.
 pedes diuersi C. XXXII, 24.
 pellere. vis magna Aquilae pel-
 litur C. XXXII, 372 pelle-
 re lumine C. XXXII, 467.
 Penates puri sine crimine G.
 108.
 pendere. pendens manus in ver-
 bera F. 191. pendere infano
 profundo F. 315.
 penna. pennae geminae C. XXXII,
 68 tremebundae 88 penna-
 tum corpus C. XXXII, 54.
 penna lata G. 279. pennae
 stellantes G. 597. pennae
 fidereae F. 636.
 pensa sororum F. 219.
 pensare vitam sidere G. 91.
 peplus nocturnus F. 936.
 pernix pes G. 331. pernice alae
 F. 226. pes pernix G. 331.
 pernox Luna G. 193.
 perpes substantia lucis F. 8.
 Phaeton. eius sorores C. XXXII,
 147.
 Phatne C. P. II, 1.
 Phoebus. eius cycnus G. 273
 applicat currus G. 474. effert
 radiatos ignes G. 492. cur-
 rus Phoebei G. 621. Phoe-
 bea arma G. 548. Phoebus
 condit puras habenas — tingit
 lumen tranquillum gurgite Cal-

LATINITATIS.

- Calpetano F. P. 295. Phoebus occiduus F. 322. Parnasseus F. 620. Phoebæi crines F. P. 302. v. Sol.
- physeteres anhelis F. 309.
- piacula non iusta G. 199.
- picea nox F. 673.
- picturata mater F. 261.
- piger. pigra ministeria G. 293.
- pigra lux F. 659.
- pingere lumine C. XXXII, 161.
- aethram flammis F. 77.
- pinus (pro naui) F. 656.
- pious. caelum pium G. 270.
- planta aligera G. 253.
- poena. faciès poenæ G. 204.
- poena vivax F. 466.
- polire sideribus claris C. XXXII, 160.
- ponere vestigia C. XIV, 4.
- porgere (pro porrigere) C. XXXII, 211.
- portare pedes C. XXXII, 26.
- puppin 127. se per loca cæli 130. gelidas hyemes G. 488. aquas G. P. I, 3.
- saeva tonitrua G. P. II, 104.
- possidere umbras infernas C. XXXII, 361.
- potis esse C. XXXII, 439. potesse C. XXXII, 106. posse licet G. 200.
- potestas celsa F. 29.
- praecipitare obitum C. XXXII, 349.
- praedicere G. 15.
- praepandere ortus C. XXXII, 40.
- prata Neptunia C. XXXII, 128.
- precare G. 127.
- pressus duplex palmarum C. XIV, 1.
- primordia Musarum C. I.
- profundum insanum F. 315.
- promptus cerni F. 234.
- propter laevum genus C. XXXII, 27. hunc propter 120. 295.
- protentus Draco F. 160. pruinofus 169.
- pulsus brumalis F. 654. F. P. 188.
- puppis conuersa C. XXXII, 127.
- veneranda numine G. 680.
- quater. quatit prae se Arctum C. XV; 2. flammam C. XX, 3.
- iubam C. XXX, 1. quater ætherias auras F. 488.
- radere tellurem G. 673.
- radium inferre astris F. 53.
- rapere oculos F. 461.
- raus in pluias G. P. II, 101.
- ratio animi G. 294.
- ratis Sidonia G. 47.
- raua fulix C. P. III, 7.
- recaum maris F. 1279.
- recludere lumina F. 969.
- reflexus a tereti ceruice C. VIII, 5.
- regalis vlna Cepheos G. 280.
- regula G. 190 not. 467.
- remulus F. 761.
- reparabilis mundus F. 914. reparator Eoi rutili F. 166.
- repellere (de stellis) C. XXXII, 354.
- repetere flabra F. 401.
- referare aethram F. 2. viam 74, 203.
- reuisere. signa fugientia reuisunt caelum C. XXXII, 336.
- rex mundi F. 29.
- rigor antennarum F. 678.
- Romuleum carmen F. 717.
- rostrum vocale G. 427.
- rudis imago G. 216.
- rutilus Canis G. 341.
- Sal (pro mari) F. 115. piscosum F. 368.

I N D E X

- Satiare se supera luce C. XXXII,**
364. **satiatus siderea luce G.**
588.
- Sagitta depulsa C. XXXII, 382.**
vacans missore XXXII, 84.
- scaeuus. vestigia scaeua G. 69.**
scaeuum omen F. 599.
- scandere coelum G. 686. Olym-**
pum F. 114.
- scitus arator G. 13.**
- Secare Neptunia prata C. XXXII,**
128. **metas Capricorni G. 7.**
latera transuersae Androme-
dae G. 460. aera F. 511.
aethram 543.
- Sedare curriculum C. XXXII,**
125.
- senescens mensis F. P. 16.**
- septem Triones C. V, 3.**
- series viuendi F. 339.**
- serpens Ophinchii F. 235.**
- Serpere tenui cum lumine C.**
XXXII, 95. serpit candens
Circus XXXII, 248.
- seruare ignibus axem G. 64.**
- sibila ora Draconis F. 160.**
- Sidonia ratis G. 47.**
- Sidus lassum et miserabile G. 73,**
Sidus mundi G. 494.
- silere. arua silent G. 10.**
- sipara conuertere F. 761.**
- siriacus calor F. 285.**
- Sol aestiuus C. XXXII, 265.**
laetus C. XXXII, 98. folis rota
feruida XXXII, 281. Sol
condit ora fulgentia G. 43.
ambit metas gelidi Capricorni
G. 288. portat gelidas hye-
mes G. 488.
- Solis laudes F. P. 228. orbita**
folis F. 650. relegit aethram
F. 973. v. *Phoebus*.
- sola. flammae sola cuncta co-**
quebant F. 790.
- soluere rationem animi G. 294.**
pacem pelagi G. 401. morbi
soluentes corpora G. 472.
soluere carbasa malo F. 677.
- sordere obscuro lumine G. 210.**
- fororum pensa F. 219.**
- sonipes ales G. 206.**
- sonorus Oceanus F. 417.**
- spargere nubes G. P. I, 2.**
- spatium diurnum C. XXXII,**
63.
- spicum illustre C. XV, 6. spi-**
ca plena G. 96.
- spirare flammam rabido de cor-**
pore C. XXXII, 110.
- splendor liquidus G. 42.**
- stella longe densa C. XXXII, 9.**
crinita G. 86.
- stinguere C. II, C. P. I, 3.**
- stipes radiatus C. XXXII, 391.**
- substantia petpes lucis F. 8.**
- succiduus. genua succidua G.**
74.
- suescere C. XXVI.**
- sufficere res semine F. 28.**
- fulcare aequor G. 45.**
- supera C. VII. 2. XIII, 1.**
XXXII, 19. 79. 335. 336.
superare lumina C. XXXII,
247.
- fura lumine decorata C. XXXII,**
399.
- furgere ponto G. 268. furgere**
(surrigere) fulgentia sidera
430.
- furgere inter sidera F. 253.**
- Tartara. mittere sub Tartara**
G. 535.
- Taurus C. XXV. truculentus**
XXXII, 103.
- Taurus (mons). incola Tauri**
F. 65.
- tegmen latum caeli C. XXXII,**
4. 233. 239. 346. **foliorum**
114.

LATINITATIS.

114. tegmina caerulea noctis
F. 675.
- tellus conuertit sidera C. XXXII,
366. Cressia G. 32. tristissima
G. 151.
- tempus hibernum C. XXXII, 40.
brumale 61. tempora annua
proannis C. XXXII, 333.
- terrores marini G. 290.
- Tethys emittit Cancrum in au-
ras G. 579.
- Titan exoriens trahit signum C.
XXXII, 343.
- Tithonius ortus G. 578.
- tornare orbes C. XXXII, 304.
- tortus Crater G. 426.
- trahere signa C. XXXII, 343.
sidera G. 17. secum Numi-
na G. 164.
- tranare limina Superum C.
XXXII, 185. 297. 402 cf.
nox.
- tremulus. guttur tremulum C.
P. III, 9.
- Triones septem C. V, 3.
- tristis. membra tristia G. 92.
tristissima tellus G. 151. tri-
stissima forma G. 209. pecto-
ra tristia setis G. 690. tristes
Austri G. 694.
- trifulca fulmina F. 220. lin-
gua F. 898.
- trueri truculenta C. XXIII, 2.
- tumultus caeli F. P. 81.
- vada ponti C. XXI. caerulea G.
153.
- vemens ungula C. XXXII, 53.
- venire in pluuias G. P. I, 13.
- versare sinuosa volumina G. 49.
- vesanus ensis G. 111.
- vestigare caerulea C. XXXII,
142.
- vestigia ponere C. XIV, 4.
- Virgo corpore rutilo C. XXXII,
322. candens illustri lumine
XXXII, 380. procedit toto
corpore 392. Latonia G.
639.
- vis Equi C. XXXII, 57. v.
Leo. Aquila. Nepa.
- viscera F. 216.
- viuax poena F. 466.
- vndae diuites G. 235.
- ungues innocui G. 317.
- ungula vemens C. XXXII, 53.
- vocale rostrum G. 427.
- volitare. stellae volitant C.
XXXII, 180. lumina voli-
tantia 240.
- volucris forma F. 561.
- volumina sinuosa G. 49.
- vomere conuicia F. 325.
- vorare. Oceanus non vorat
omnia signa F. 1110.
- vox secreta F. 18.
- vultus frugipari F. 1054.
- usus in hac est C. VI, 4.

INDEX
NOMINVM ET RERV M

IN
ARATI PHAENOMENIS ET DIOSEMEIS

NEC NON IN
CICERONIS, GERMANICI CAESARIS ET RVFI
FESTI AVIENI ARATEIS.

Litera A designantur *Arati Phaenomena*; Literis A. D. *Arati Diosemea*; Litera C. *Ciceronis* reliquiae; numero romano indicatur numerus *fragmentorum Ciceronis*, arabico numerus *versus* cuiusque fragmenti; Litera G. *Germanici Aratea*; Literis G. P. *Germanici Prognosticorum* fragmenta; Litera F. *Festi Avieni Aratea*; Literis denique F. P. *Festi Avieni Prognostica*.

Achilles G. 419.	224. inter sidera relatus
Aegoceros v. <i>Capricornus</i> .	225.
Aequator A. 511. C. XXXII,	aetas argentea A. 115. G. 119.
285. G. 491. F. 930.	F. 318.
aequor F. P. 346. v. <i>Mare Atlas</i> .	Agenoreum ostrum F. 345.
aerea proles A. 115. G. 132.	Alcides G. 539. F. 382.
Aesculapius F. 206. gnatus	Alcyone A. 262. C. XXXII,
Phoebe 223. nepos Iouis	35. G. 261. F. 580.
	Amphitryoniades F. 178.

INDEX NOMINVM ET RERV.

- anas F. P. 358. cf. *anes*.
 Andromeda A. 197. C. XXIX.
 XXXII, 413. 436. G. 200.
 F. 460.
 Anguis v. *Draco*.
 anser F. P. 432. cf. *anes*.
 Anubis latrans F. 283.
 Aones pastores F. 498.
 apes F. P. 440.
 Aphidnac F. 372.
 Aqua F. 841. cf. *Τῶμα*.
 Aquarius A. 283. oriens 693.
 C. XXXII, 56. G. 283. 686.
 F. 648. progn. G. P. I, 18.
 II, 19. 54. 107. v. *Fundens*
larices.
 Aquila A. 315. C. XXXII, 87.
 412. G. 315. F. 694.
 Ara v. *Thuribulum*.
 aranea F. P. 445. cf. *ἀράχνη*.
 Aratus F. 173.
 Arctophylax A. 92. oriens 607.
 C. XV. XXXII, 359. G. 90.
 F. 257.
 Arcadicus tyrannus F. 258.
 Arctos v. *Vrsae*.
 Arcturus A. 95. G. 94. F. 270.
 Arcus v. *Sagitta*.
 ardea F. P. 391. cf. *aves*.
 argentea aetas v. *aetas*.
 Argo A 342. C. XXXII, 126.
 396. G. 343. F. 756. v.
Iasonia Argo.
 Ariadne. A 72. G. 70. F. 198.
 Aries A. 224. oriens 709. C.
 XXXI. G. 223. 527. 699.
 F. 508. progn. G. P. I, 1.
 II, 63.
 aries progn. F. P. 514.
 Ascracae valles F. 500.
 Asini (Aselli) F. 385. v. *Pras-*
sepe.
 Assyrius succus F. 346.
 Astracrus, parens astrorum A.
 98. G. 104. F. 279.
 Atlas A. 265. G. 263. F. 573.
 Atlantis nymphe G. 321.
 Atlantides, v. *Plaiades*. Atlan-
 teum aequor F. 1076.
 Attica Virgo F. 1046.
 aues A. P. 181. 231.
 Augusti numen G. 552.
 aurea saecula A. 100. G. 102.
 F. 294.
 Auriga A. 156. C. XXXII, 394.
 464. G. 156. F. 257. 405.
 axis A. 22. G. 19. F. 86.
 Bacchus thalami Ariadnes me-
 mor A. 72. G. 71. F. 197.
 baltheus Orionis A. 232. G.
 232. F. 723. 945. 1004.
 Bambycii Pisces F. 542. 645.
 v. *Pisces*.
 Bassarides F. 627.
 Bellona F. 333.
 Bistonius axis mundi F. P. 369.
 Bootes v. *Auriga*.
 Boreas F. 871. v. *Boglas*.
 Bos G. 181. v. *Taurus*.
 boues A. P. 222. F. P. 520.
 bucula F. P. 381.
 Callisto F. 254.
 Calpetana vada F. 1024.
 Cancer A. 147. oriens 569.
 689. C. XX. XXXII, 504.
 G. 146. aestifer 519. 579.
 progn. G. P. I, 8. II, 4.
 38. 94. F. 379. v. *Nepa*.
 Canis A. 326. C. XXXII, 107.
 G. 332. F. P. 533. v. *Si-*
rius.
 Canicula v. *Procyon*.
 Capra A. 160. 680. C. XXIII,
 XXXII, 468. G. 166. F.
 408. F. P. 469. 524.
 Capricornus A. 284. oriens 689,
 C. XXXII, 59. G. 285. 679.
 (B 4) G. P.

INDEX

- G. P. I, 16. II, 18. 53.
78. 106.
Cassiopea (Cassiopeia) A. 189.
solum 252. C. XXVIII.
XXXII, 443. G. 191. 251.
F. 448.
Castor F. 373.
Cecropium bellum F. 373.
Celaeno A. 262. C. XXXII,
35. G. 261. F. 580.
Centaurus A. 436. C. XXXII,
207. 450. G. 411. nun-
tiat Euros G. 422. F. 879.
Cepheus A. 179. C. XXXII,
415. G. 183. F. 440. v.
Isifides Cepheus.
Ceres F. 284.
Cetus A. 353. C. XXXII, 139.
G. 354. F. 770.
Charon portitor F. 211.
Chelae A. 89. orientes A. 607.
G. 88. 614. progn. G. P. I,
11. II, 8. 47. 100. v. *Libra.*
Chelys v. *Lyra.*
Chimaera F. 490.
Chiron G. 418. F. 890.
Chium monstrum F. 251.
cingula Andromedae F. 465. v.
Andromeda.
cinis F. P. 448. v. *enodin.*
Circuli F. 930. Circulus astri-
ger F. 275. lacteus v. *Ga-*
laxia. cf. *Aequator. Zodia-*
cus.
Cnidius fenex F. 102. 153.
cochlis. eius inuentor G. 549.
Cocyti tenebrae F. 210.
cometae F. 594.
cornix F. P. 378. 416. 433.
Corona A. 401. C. XI. XXXII,
409. G. 70. F. 194.
Coruus A. 449. C. XXXII,
220. G. 428. F. P. 389.
417.
Corybantes Dictaei A. 35. G. 38.
crabrones F. P. 464.
Crater A. 448. C. XXXII, 219.
crepitacula Dictaeae rupis F.
113.
Cretaea capra v. *Capra.*
Cretaeum pecus F. 406.
Curetes F. 112. v. *Kouphres.*
Dictaei Corybantes.
Cygnus A. 272. C. XXXII, 46.
adulter G. 274. F. 636.
Cyllenius ignis G. P. II, 60.
85.
cymba Thessala F. 757. v. *Argo.*
Cynosura A. 36. C. V. VI. G.
39. F. 122.
Delphinus A. 316. C. XXXII,
91. G. 320. F. 700.
Deltoton A. 233. C. XXXII, 5.
G. 234. F. 528.
Dercia proles F. 541.
Deucalion G. 556.
Dictaea rupis F. 113.
Dictaei Corybantes A. 35. G.
38.
Dis (Pluto). stagna nigrantia
Ditis F. 210.
Doris G. 659. F. 1207.
Draco A. 45. C. VII, VIII.
IX. G. 48. F. 138.
Effigies G. 65. v. *Nixus. Ido-*
lum.
Electra A. 262. C. XXXII, 36.
G. 261. G. 580.
Engonasin F. 169. v. *Nixus*
Idolum.
ensis Orionis F. 723. v. *Orion.*
Eous rutilus F. 166.
Ephebus Laomedontiades F.
647. 832.
Epidaurea Sedes F. 207.
Equus F. 470. v. *Pegasus.*
Erichthonius F. 410. v. *Auriga.*

Eri-

N O M I N V M E T R E R V M.

- Eridanus A. 359. C. XXXII, 145. G. 361. v. *Flumen*.
 Erigone F. 1113.
 eritheus F. P. 438.
 Europe G. 532.
 Eurus F. 878. v. *Eūpos*.
 Fera A. 422. C. XXXII, 211.
 flores progn. A. P. 189.
 florum senecta F. P. 360.
 Flumen F. 780. v. *Eridanus*.
 fontes Musæi A. 217. G. 219. v. *Hippocrene*.
 formica F. P. 383.
 fringuilla F. P. 435.
 fulgura A. 192.
 Fundens latices G. 481. 388. v. *Aquarius*.
 fulix F. P. 350.
 Galaxia A. 467. C. XXXII, 245. 285. G. 443. v. *Circuli Lac*.
 gallinula F. P. 387.
 Ganymedes G. 317.
 Gemini A. 147. 450. orientes 717. C. XX. XXXII, 22. G. 147. 430. 713. progn. G. P. I, 6. II, 3. 32. 69. 94. F. 367.
 Gnosia lux F. 196.
 Gorgo. proles Gorgonis G. 217.
 Graii A. 37. F. 124.
 graculus F. P. 389. 434.
 grues Strymoniae F. P. 421. 443.
 Haemus niueus G. 242.
 Harpalus F. P. 42.
 Helice A. 36. C. V. VI. G. 39. F. 122.
 Helicon A. 216. G. 217.
 Helle G. 528.
 Hesperides F. 180.
 Hippocrene A. 221. G. 220. F. 496. v. *fontes Musæi*.
 Hippodamia rapta G. 161.
 Hippolytus F. 209.
 hirundo F. P. 375.
 Hoedi A. 166. C. XXIV. XXXII, 468. G. 168. F. 416.
 hoedi F. P. 515.
 Hyades A. 173. G. 177. F. 434.
 Hydra A. 444. C. XXXII, 214. 376. G. 78. F. 891. v. *Lernaea hydra*.
 Hydrochoos v. *Aquarius*.
 Iasides Cepheus A. 179. G. 183. F. 440. v. *Cepheus*.
 Iason G. 350. Iasonia Argo F. 756.
 Icarus G. 91.
 Idæus puer F. 980.
 Idolum A. 63. C. IX. X. XXXII, 400. v. *Engonasin. Nixus. Effigies*.
 ilex F. P. 454.
 Innixus v. *Idolum*.
 Iris discolor F. P. 371.
 Isis F. 282.
 iugales ætherii F. 787. 975.
 Iuno Saturnia G. 540. F. 183. 380.
 Iupiter. incunabula et altrices Iouis A. 31. G. 34. 39. Iovis regna G. 264. Iupiter infans G. 165. auctor generis Cephei A. 181. G. 184. Iouis armiger G. 316. Iupiter Seruator G. 407. auspex F. 2. 189. omnipotens F. 217. 277. trāns F. 370. 377. 406. 629. 791.
 Iustitia A. 105. G. 103. F. 317. v. *Virgo*.
 Lac. F. 942. v. *Galaxia*.
 Laomedontiadesephebus F. 647.
 Leda. thalami G. 274.
 lentiscus F. P. 458.
 Leo A. 148. oriens 590. C. XX. XXXII, 370. G. 147. 394.

INDEX

594. F. 391. progn. G. P.
 I, 9. II, 7. 43. 73. 98. Leo
 Nemeaeus G. 542. v. *Nemeaeum astrum*.
 Lepus A. 338. C. XXXII, 126.
 396. G. 340. F. 747.
 Lernaean hydra F. 381.
 Libethra F. 628.
 Libra v. *Chelae*.
 lilia F. P. 446.
 Luna. progn. A. D. 46. F. P.
 1 sq. 121 sq. Lunae duo F.
 P. 202.
 Iupus F. P. 528.
 Lyra A. 268. C. XXXII, 42.
 381. Mercurio dilecta G.
 269. F. 618.
 Maia A. 263. C. XXXII, 36.
 G. 262. F. 581.
 mala aurea F. 180.
 Mare. progn. A. D. 177. C. P.
 III. v. *aegnor*.
 Mercurius v. *Lyra*.
 Merope A. 262. C. XXXII, 35.
 G. 261. F. 581.
 Meton F. P. 45.
 mures F. P. 531.
 Musaei fontes. v. *fontes Mu-*
saei. Hippocrene.
 musca F. P. 391.
 Myntes F. 582.
 Myrtillus G. 158. 180. 182.
 704.
 Nemeaeum astrum v. *Leo*.
 Nepa A. 400. C. XIV, 5.
 XXXII, 183. v. *Cancer*.
 Neptunus F. 213. 701.
 Nereus F. 308.
 Nilus. donum Nili G. 234. F.
 796.
 Nixus v. *Idolum*.
 noctua F. P. 415.
 Nodus caelestis A. 363. C.
 XXXII, 17. F. 556.
 Notius Piscis F. 826. v. *Piscis*
Notius.
 Notus F. 666. 864. v. *Noras*.
 nouerca. nouercales Iunonis irac.
 F. 182.
 Oceanus pater F. 166. 906. in-
 dex siderum F. 1070.
 Orbis signifer v. *Zodiacus*.
 Oenopion G. 645. F. 1183.
 Ophiuchus F. 204. v. *Serpentarius*.
 orchilos F. P. 437.
 Orion balthus A. 232. 322.
 C. XXXII, 3. 102. 368. 420.
 G. 232. 328. flebilis G. 651.
 F. 623. 721. 1170.
 Orpheus F. 623.
 Padus, terrae proximus amnis
 G. 608. v. *Eridanus. Flamen*.
 Pallas F. 1018.
 Pangaeum antrum F. 623.
 Panope F. 1207.
 Panyasis F. 175.
 Parcarum fusa F. 208.
 pater mundi F. 5 sq.
 Pegasus A. 205. C. XXX.
 XXXII, 10. 385. G. 206.
 v. *Equus*.
 Pelion F. 888.
 Pelopis perfidia G. 161.
 Pelusiaceum littus F. 282.
 Perseus A. 248. C. XXXII, 20.
 G. 247. F. 561.
 Phaeton G. 362. Phaethontides
 G. 365. F. 785. 793.
 Phatne v. *Praesepe*.
 Phoebe surgit in cornua F. P.
 1. v. *Luna*.
 Phoebus semper signo radiatur
 in vno G. 566. Phoebi cyc-
 nus G. 273. v. *Sol*.
 Phrixum pecus F. 1283.
 Phryxus G. 528.

Pisces

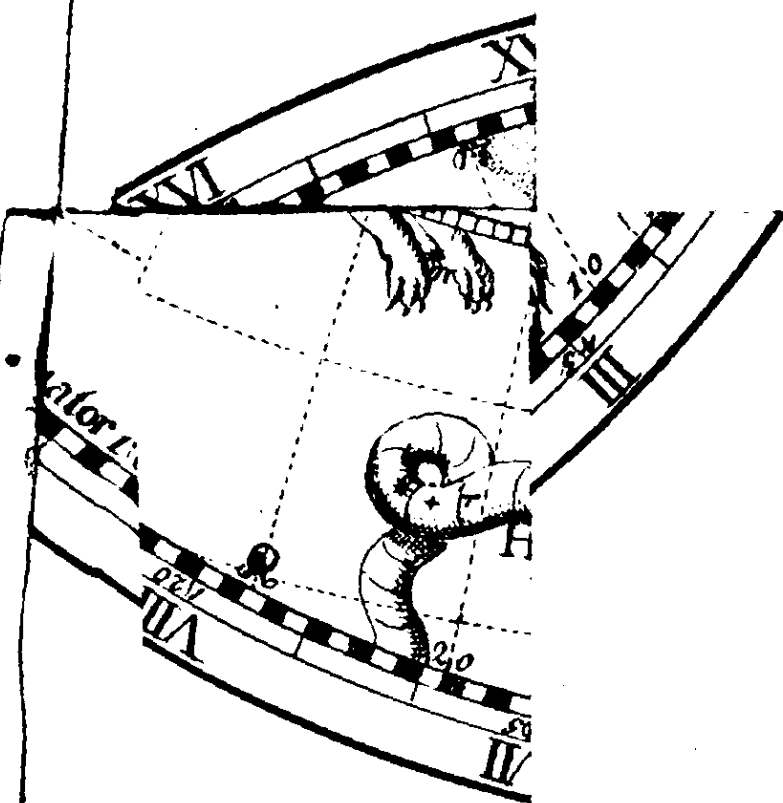
N O M I N V M E T R E R V M.

- Pisces** A. 240. 362. orientes 699. C. XXXII, 12. 151. G. 240. 378. 692. F. 541. Bambycii F. 645. progn. G. P. I, 19. II, 21. 58. 84. 111.
Piscis Notius A. 387. C. XXXII, 19. 152. 413. G. 378. F. 557. 807.
Pistris Neneria v. *Cetus*.
Planetæ A. 454. C. XXXII, 226. G. 431. F. 908.
Plaustra v. *Vrsæ*.
Pleiades F. 568. v. *Vergiliae*.
Poli A. 24. C. IV. G. 21. F. 93.
Præsepe A. D. '160. 264. C. P. II. F. P. 325. 409. v. *Asini*.
Pristis v. *Cetus*.
Procyon A. 450. C. XXXII, 222. 378. G. 430. F. 902.
proles aerea A. 130. G. 132.
ranae progn. F. P. 370.
Riphaeae orae F. P. 343.
Sagitta A. 311. oriens 664. C. XXXII, 78. 471. G. 311. F. 689.
Sagittarius A. 306. oriens 664. C. XXXII, 73. 405. 459. G. 667. F. 669. progn. G. P. I, 15. II, 15. 52. 105.
Sagittifer v. *Sagittarius*.
Saturnus. regia eius F. P. 185. progn. G. P. I, 25.
Scelus Orionis G. 545. v. *Orion*.
Scorpius A. 304. oriens 620. C. XXXII, 77. 430. G. 80. 310. 637. progn. G. P. I, 12. II, 10. 48. 103.
Secula aurea F. 294.
Senecta florum F. P. 360.
Septem Triones C. V.
Serpens F. 183.
Serpentarius A. 75. C. XII. XIII. XIV. XXXII, 453. G. 74. v. *Ophiuchus*.
Sidoniae carinae F. 136.
Signifer orbis v. *Zodiacus*.
Sirius F. 724. v. *Canis*.
Sisyphæia vincla F. 598.
Sol. progn. A. D. 88. F. P. 217.
Solenses numeri F. 64.
Solium Cassiepeiae A. 252. G. 251.
Spartana soboles F. 370.
Stellarum comae F. P. 361.
Sterope A. 263. C. XXXII. 36. G. 262. F. 581.
Sturnus F. P. 356.
Sues F. P. 468. 526.
Syriae Pisces G. 557.
Tartessia terga F. 128.
Taurus A. 167. oriens 713. C. XXV. G. 173. 709. F. 421. progn. G. P. I, 3. II, 1. 31. 68. 93. 95.
Taygete A. 267. C. XXXII, 35. G. 262. F. 580.
Thesides F. 211.
Thespia pubis F. 501.
Thesprotis terta F. 385.
Thessala cymba F. 757. v. *Argo*.
Thuribulum A. 403. C. XXXII, 184. G. 389. F. 845. v. *Ara*.
Tiphys F. 345.
Tirynthius F. 787.
Titanius F. 127.
Triccaum nomen F. 208.
Troia F. 585.
Tropicus Cancræ A. 480. C. XXXII, 253. G. 456. F. 950.
Tropicus Capricornæ A. 500. C. XXXII,

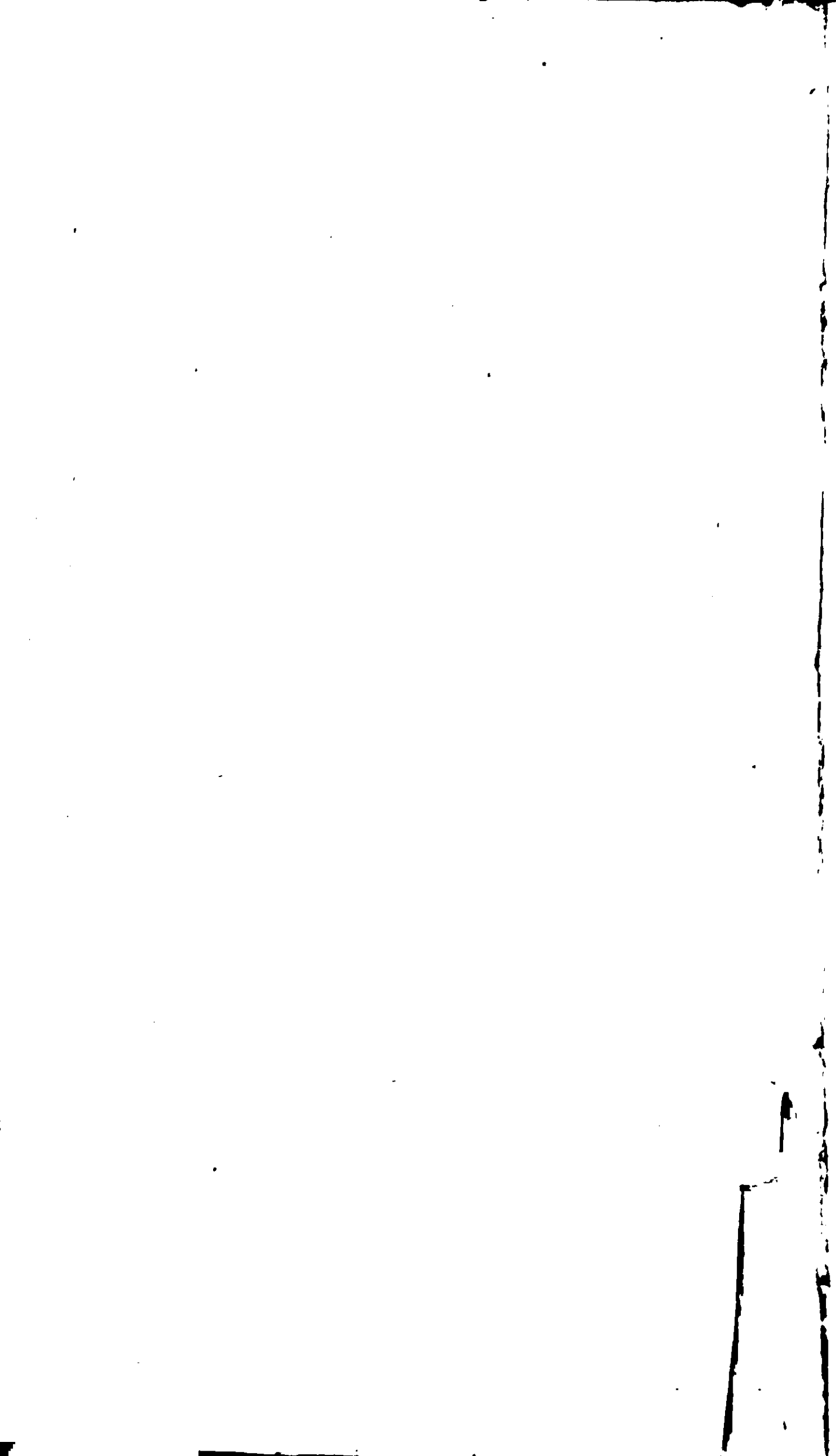
N O M I N V M E T R E R V M.

XXXII, 273. G. 477. F. 978.	603. F. 273. progn. G. P. I, 10. II, 8. 44. 47. 100. v. <i>Institia</i> .
Tyrri F. 124.	vlulae F. P. 377.
vellere coelo volitantia F. P. 370.	volucres. agmina volucrum F. P. 495. v. <i>aves</i> .
Venus alma G. P. II, 23. 38. 58.	Vrsae A. 27. C. V. G. 25. F. 77.
Vergiliae A. 255. C. XXXII, 28. G. 254. F. 602. v. <i>Pleiades</i> .	Zephyri F. 866.
Vindemiator A. 137.	Zodiacus A. 544. C. XXXII, 226. 298. G. 517. v. <i>Circuli</i> .
Virgo A. 96. oriens 596. C. XVI. XXXII, 380. G. 95.	Zonae F. 930. v. <i>Circuli</i> .

Tab. I.

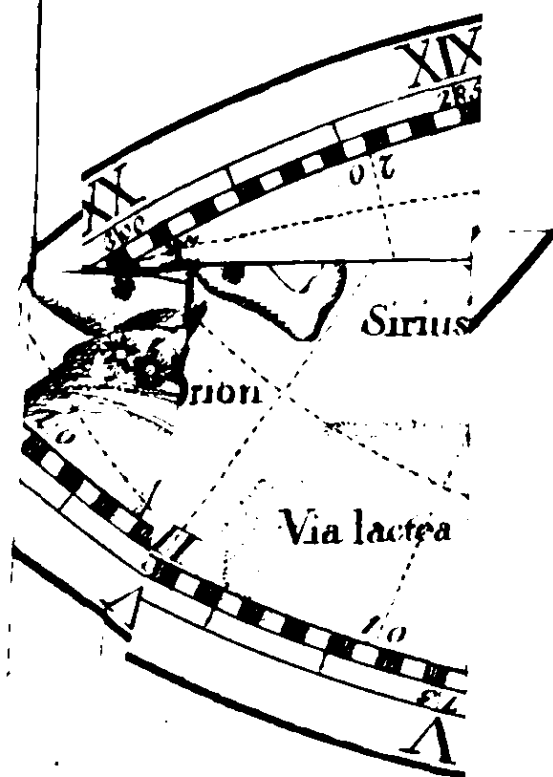

T. 60

HEN

Tab. II.

J. sc